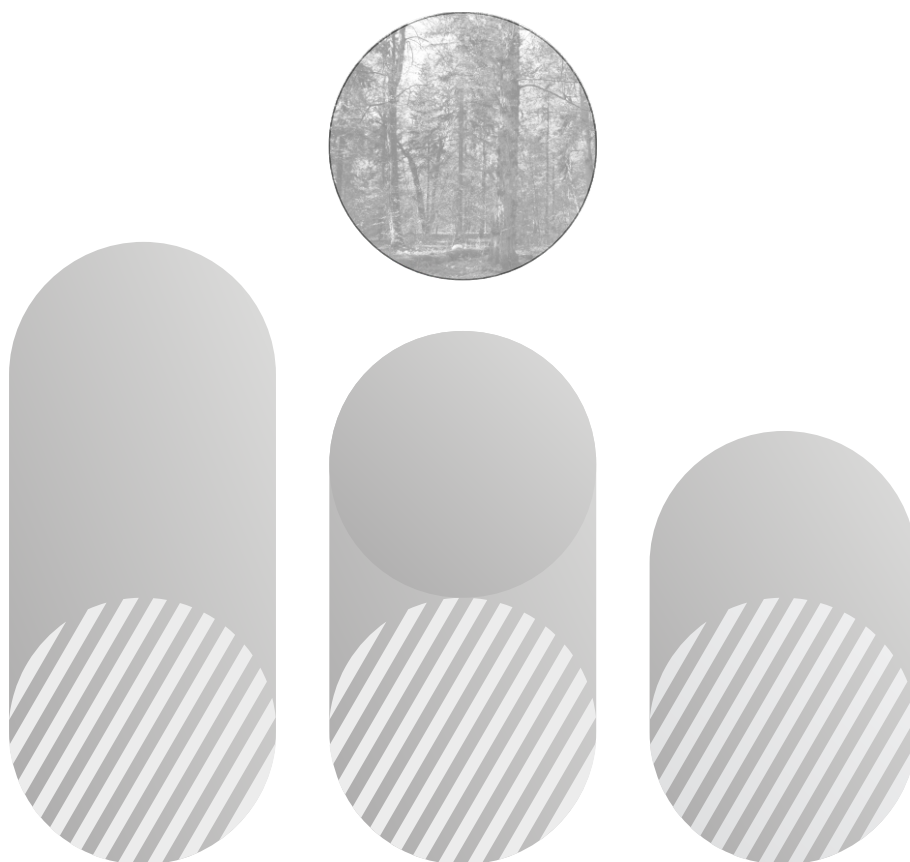




# Ochrona środowiska i leśnictwo w województwie podlaskim w 2023 r.

Environmental protection and forestry  
in Podlaskie Voivodship in 2023



# Ochrona środowiska i leśnictwo w województwie podlaskim w 2023 r.

Environmental protection and forestry  
in Podlaskie Voivodship in 2023

**Opracowanie merytoryczne**

Content-related works

Urząd Statystyczny w Białymstoku

Statistical Office in Białystok

pod kierunkiem

supervised by

Ewa Kamińska-Gawryluk

**Zespół autorski**

Editorial team

Emilia Charyło, Justyna Gęsiach, Małgorzata Jelska, Agnieszka Józefowicz, Natalia Jurylik,

Magdalena Kamińska, Aneta Rakowska, Iwona Simoniuk, Ewa Sobiech, Anna Szeszko,

Elżbieta Tomaszewska, Damian Wajszczyk, Anna Maria Witkowska, Ada Wojciula, Agata Woźniewska

**Prace redakcyjne, skład i opracowanie graficzne**

Editorial work, typesetting and graphics

Ewa Kępa

**Tłumaczenie**

Translation

Ewa Kępa

**Publikacja dostępna na stronie internetowej**

Publications available on website

[bialystok.stat.gov.pl](http://bialystok.stat.gov.pl)

**Przy publikowaniu danych Urzędu Statystycznego prosimy o podanie źródła**

When publishing Statistical Office data — please indicate the source

## Przedmowa

„Ochrona środowiska i leśnictwo w województwie podlaskim w 2023 r.” to dwudziesta edycja wydawanego corocznie opracowania, a jednocześnie kolejna publikacja Urzędu Statystycznego w Białymstoku dotycząca zagadnień związanych ze środowiskiem i leśnictwem.

W publikacji zamieszczono charakterystykę poszczególnych elementów środowiska, skali ich degradacji, zanieczyszczeń oraz działań służących ich ochronie, a także informacje dotyczące leśnictwa i łowiectwa. Dane zaprezentowano dla województwa ogółem oraz w ujęciu przestrzennym, głównie w układzie powiatów i gmin, a wybrane informacje zostały przedstawione według podregionów, dla miast o dużej skali zagrożenia środowiska oraz na tle kraju.

Podstawowym źródłem danych zawartych w opracowaniu są wyniki badań Głównego Urzędu Statystycznego. W celu przedstawienia w szerszym zakresie problematyki związanej z ochroną środowiska i leśnictwem, wykorzystano również dostępne dane odpowiednich ministerstw, Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych, Biura Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej oraz informacje opracowane przez służby meteorologiczne, geodezyjne i ochrony przyrody.

Przekazując w Państwa ręce niniejszą publikację, pragnę serdecznie podziękować wszystkim osobom i instytucjom za przekazywane informacje oraz uwagi i sugestie, które przyczyniają się do kształtowania i wzbogacania treści jej kolejnych edycji.

Dyrektor  
Urzędu Statystycznego w Białymstoku



Ewa Kamińska-Gawryluk

Białystok, grudzień 2024 r.

## Preface

“Environmental protection and forestry in Podlaskie Voivodship in 2023” is the twentieth edition of the study presented yearly, but also the next publication of the Statistical Office in Białystok concerning environment and forestry.

The publication includes characteristics of individual elements of the environment, the scale of their degradation, pollution and activities to protect them, as well as information on forestry and hunting. Data are presented for the voivodship in general and in the spatial division, mainly into powiats and gminas. Selected information is shown by subregions, for urban areas with a high risk to the environment as well as against the background of the country.

Surveys results of Statistics Poland are the main source of data introduced in the publication. In order to present issues on environmental protection and forestry in a wider scope, there was used available data of appropriate ministries, the General Directorate of State Forests, the Bureau for Forest Management and Geodesy as well as information prepared by meteorological, geodesic and environmental protection services.

Presenting the publication, I would like to sincerely thank all individuals and institutions for provided information as well as comments and conclusions that contribute to shaping and enriching contents of its subsequent editions.

Director  
Statistical Office in Białystok



Ewa Kamińska-Gawryluk

Białystok, December 2024

## Spis treści

### Contents

	Str. Page
Przedmowa .....	3
Preface .....	4
Objaśnienia znaków umownych. Ważniejsze skróty .....	15
Symbols. Major abbreviations	
Synteza .....	18
Executive summary .....	20
Warunki naturalne .....	22
Environment	
Wykorzystanie i ochrona powierzchni ziemi i gleby. Kopaliny .....	23
Use and protection of land surface and soil. Minerals	
Zasoby, wykorzystanie, zanieczyszczenie i ochrona wód .....	24
Resources, consumption, pollution and water protection	
Zanieczyszczenie i ochrona powietrza .....	27
Air pollution and protection	
Odpady .....	29
Waste	
Ochrona przyrody i różnorodności biologicznej .....	31
Protection of environment and biodiversity	
Ekonomiczne aspekty ochrony środowiska .....	34
Economical aspects of environmental protection	
Leśnictwo i łowiectwo .....	38
Forestry and hunting	
Tablice .....	42
Tables	
Uwagi ogólne .....	249
General notes .....	251
Uwagi do działów .....	253
Chapter notes .....	268

## Spis tablic

### List of tables

<b>Tablice przeglądowe .....</b>	<b>42</b>
Review tables	
I. Ważniejsze dane o stanie, zagrożeniach i ochronie środowiska (2000, 2005, 2010–2023) .....	42
I. Major data on status, threats to environment and environmental protection (2000, 2005, 2010–2023)	
II. Ważniejsze dane o stanie, zagrożeniach i ochronie środowiska według podregionów (NUTS 3) [2022, 2023] .....	52
II. Major data on status, threats to environment and environmental protection by subregions (NUTS 3) [2022, 2023]	

<b>Warunki naturalne</b> .....	<b>57</b>
<b>Environment</b>	
Tablica 1. Położenie geograficzne .....	57
Table 1. Geographic location	
Tablica 2. Powierzchnia i granice w 2023 r. ....	57
Table 2. Area and borders in 2023	
Tablica 3. Większe rzeki .....	58
Table 3. Principal rivers	
Tablica 4. Większe i głębsze jeziora .....	60
Table 4. Principal and deeper lakes	
Tablica 5. Temperatury powietrza (1971–2023) .....	62
Table 5. Air temperatures (1971–2023)	
Tablica 6. Średnie miesięczne temperatury powietrza (1971–2023) .....	62
Table 6. Average monthly temperatures (1971–2023)	
Tablica 7. Opady atmosferyczne, prędkość wiatru, ustłonecznienie i zachmurzenie (1971–2023) .....	63
Table 7. Atmospheric precipitation, wind velocity, insolation and cloudiness (1971–2023)	
Tablica 8. Miesięczne sumy opadów atmosferycznych (1971–2023) .....	64
Table 8. Monthly atmospheric precipitation (1971–2023)	
<b>Wykorzystanie i ochrona powierzchni ziemi i gleby. Kopaliny</b> .....	<b>65</b>
<b>Use and protection of land surface and soil. Minerals</b>	
Tablica 1/9/. Stan geodezyjny i kierunki wykorzystania powierzchni województwa (2015, 2020, 2022, 2023) .....	65
Table 1/9/. Geodesic status and use of voivodship land (2015, 2020, 2022, 2023)	
Tablica 2/10/. Stan geodezyjny i kierunki wykorzystania powierzchni według powiatów w 2023 r. ....	67
Table 2/10/. Geodesic status and use of land by powiats in 2023	
Tablica 3/11/. Grunty rolne wyłączone na cele nierolnicze i leśne wyłączone na cele nieleśne (2015, 2020, 2022, 2023) .....	68
Table 3/11/. Agricultural land designated for non-agricultural purposes and forest land designated for non-forest purposes (2015, 2020, 2022, 2023)	
Tablica 4/12/. Grunty zdewastowane i zdegradowane wymagające rekultywacji i zagospodarowania oraz zrekultywowane i zagospodarowane (2015, 2020, 2022, 2023) .....	69
Table 4/12/. Devastated and degraded land requiring reclamation and management as well as reclaimed and managed land (2015, 2020, 2022, 2023)	
Tablica 5/13/. Grunty zdewastowane i zdegradowane wymagające rekultywacji według powiatów w 2023 r. ....	70
Table 5/13/. Devastated and degraded land requiring reclamation by powiats in 2023	
Tablica 6/14/. Zużycie nawozów mineralnych lub chemicznych oraz wapniowych w gospodarstwach rolnych w przeliczeniu na czysty składnik (2014/15, 2018/19, 2019/20, 2022/23) .....	71
Table 6/14/. Consumption of mineral or chemical as well as lime fertilizers in agricultural farms in terms of pure ingredient (2014/15, 2018/19, 2019/20, 2022/23)	
Tablica 7/15/. Pożary upraw rolnych, łąk, rzysk i nieużytków (2015, 2020, 2022, 2023) .....	71
Table 7/15/. Fires of arable crops, meadows, stubble and wastelands (2015, 2020, 2022, 2023)	
Tablica 8/16/. Powierzchnia, zasoby i eksploatacja złóż torfów w 2023 r. ....	72
Table 8/16/. Area, resources and exploitation of peat deposit in 2023	

<b>Zasoby, wykorzystanie, zanieczyszczenie i ochrona wód</b> .....	<b>73</b>
<b>Resources, consumption, pollution and water protection</b>	
Tablica 1/17/. Zasoby eksploatacyjne wód podziemnych (2015, 2020, 2022, 2023) .....	73
Table 1/17/. Exploitable underground water resources (2015, 2020, 2022, 2023)	
Tablica 2/18/. Pobór wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności (2015, 2020, 2022, 2023) .....	73
Table 2/18/. Water withdrawal for needs of the national economy and population (2015, 2020, 2022, 2023)	
Tablica 3/19/. Pobór wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności według powiatów (2015, 2020, 2022, 2023) .....	74
Table 3/19/. Water withdrawal for needs of the national economy and population by powiats (2015, 2020, 2022, 2023)	
Tablica 4/20/. Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności (2015, 2020, 2022, 2023) .....	75
Table 4/20/. Water consumption for needs of the national economy and population (2015, 2020, 2022, 2023)	
Tablica 5/21/. Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w miastach w 2023 r. ....	75
Table 5/21/. Water consumption for needs of the national economy and population in urban areas in 2023	
Tablica 6/22/. Zużycie wody w zakładach przemysłowych i ich wyposażenie w zamknięte obiegi wody (2015, 2020, 2022, 2023) .....	77
Table 6/22/. Water consumption in plants equipped with closed water cycles (2015, 2020, 2022, 2023)	
Tablica 7/23/. Gospodarowanie wodą w zakładach przemysłowych według sekcji i działów (2015, 2020, 2022, 2023) .....	77
Table 7/23/. Water management in plants by sections and divisions (2015, 2020, 2022, 2023)	
Tablica 8/24/. Powierzchnia i pobór wody do napełniania i uzupełniania stawów rybnych według powiatów i gmin (2015, 2020, 2022, 2023) .....	79
Table 8/24/. Area and water withdrawal for filling and completing fish ponds by powiats and gminas (2015, 2020, 2022, 2023)	
Tablica 9/25/. Miasta i ludność w miastach wyposażonych w sieć wodociągową i kanalizacyjną (2015, 2020, 2022, 2023) .....	80
Table 9/25/. Urban areas and urban population fitted with water supply and sewage systems (2015, 2020, 2022, 2023)	
Tablica 10/26/. Ludność w miastach korzystająca z sieci wodociągowej i kanalizacyjnej według powiatów (2015, 2020, 2022, 2023) .....	81
Table 10/26/. Urban population using water supply and sewage systems by powiats (2015, 2020, 2022, 2023)	
Tablica 11/27/. Wodociągi i kanalizacja według powiatów i gmin (2015, 2020, 2022, 2023) .....	83
Table 11/27/. Water supply and sewage systems by powiats and gminas (2015, 2020, 2022, 2023)	
Tablica 12/28/. Ścieki przemysłowe i komunalne odprowadzone do wód lub do ziemi (2015, 2020, 2022, 2023) .....	93
Table 12/28/. Industrial and municipal wastewater discharged into waters or into the ground (2015, 2020, 2022, 2023)	
Tablica 13/29/. Ścieki przemysłowe i komunalne wymagające oczyszczania odprowadzone do wód lub do ziemi według powiatów (2015, 2020, 2022, 2023) .....	94
Table 13/29/. Industrial and municipal wastewater requiring treatment discharged into waters or into the ground by powiats (2015, 2020, 2022, 2023)	
Tablica 14/30/. Ścieki przemysłowe i komunalne wymagające oczyszczania odprowadzone do wód lub do ziemi w miastach (2015, 2020, 2022, 2023) .....	95
Table 14/30/. Industrial and municipal wastewater requiring treatment discharged into waters or into the ground in urban areas (2015, 2020, 2022, 2023)	

	Str. Page
Tablica 15/31/. Ścieki przemysłowe odprowadzone do wód lub do ziemi (2015, 2020, 2022, 2023) .....	96
Table 15/31/. Industrial wastewater discharged into waters or into the ground (2015, 2020, 2022, 2023)	
Tablica 16/32/. Ścieki przemysłowe według powiatów i gmin (2015, 2020, 2022, 2023) .....	97
Table 16/32/. Industrial wastewater by powiats and gminas (2015, 2020, 2022, 2023)	
Tablica 17/33/. Ścieki przemysłowe według sekcji i działów w 2023 r. ....	102
Table 17/33/. Industrial wastewater by sections and divisions in 2023	
Tablica 18/34/. Oczyszczalnie ścieków przemysłowych (2015, 2020, 2022, 2023) .....	103
Table 18/34/. Industrial wastewater treatment plants (2015, 2020, 2022, 2023)	
Tablica 19/35/. Podczyszczalnie ścieków przemysłowych (2015, 2020, 2022, 2023) .....	103
Table 19/35/. Wastewater pretreatment plants (2015, 2020, 2022, 2023)	
Tablica 20/36/. Ładunki zanieczyszczeń w ściekach przemysłowych odprowadzonych do wód lub do ziemi (2015, 2020, 2022, 2023) .....	103
Table 20/36/. Charge of pollutants in industrial wastewater discharged into waters or into the ground (2015, 2020, 2022, 2023)	
Tablica 21/37/. Osady z oczyszczalni i podczyszczalni ścieków przemysłowych (2015, 2020, 2022, 2023) .....	104
Table 21/37/. Sludge from industrial wastewater treatment and pretreatment plants (2015, 2020, 2022, 2023)	
Tablica 22/38/. Ścieki komunalne (2015, 2020, 2022, 2023) .....	104
Table 22/38/. Municipal wastewater (2015, 2020, 2022, 2023)	
Tablica 23/39/. Ścieki komunalne oczyszczane oraz ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków według powiatów i gmin (2015, 2020, 2022, 2023) .....	105
Table 23/39/. Treated municipal wastewater and population using waste water treatment plants by powiats and gminas (2015, 2020, 2022, 2023)	
Tablica 24/40/. Komunalne oczyszczalnie ścieków według powiatów i gmin (2015, 2020, 2022, 2023) .....	115
Table 24/40/. Municipal wastewater treatment plants by powiats and gminas (2015, 2020, 2022, 2023)	
<b>Zanieczyszczenie i ochrona powietrza .....</b>	<b>129</b>
<b>Air pollution and protection</b>	
Tablica 1/41/. Zakłady szczególnie uciążliwe dla czystości powietrza według wielkości emisji zanieczyszczeń (2015, 2020, 2022, 2023) .....	129
Table 1/41/. Plants especially noxious to air purity by amount of pollutants emission (2015, 2020, 2022, 2023)	
Tablica 2/42/. Zakłady szczególnie uciążliwe dla czystości powietrza według stopnia redukcji wytworzonych zanieczyszczeń (2015, 2020, 2022, 2023) .....	130
Table 2/42/. Plants especially noxious to air purity by degree of reduction of generated pollutants (2015, 2020, 2022, 2023)	
Tablica 3/43/. Urządzenia do redukcji zanieczyszczeń powietrza w zakładach szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza (2015, 2020, 2022, 2023) .....	131
Table 3/43/. Air pollutant reduction systems in plants especially noxious to air purity (2015, 2020, 2022, 2023)	
Tablica 4/44/. Emitory na terenie zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza według wielkości emisji (2015, 2020, 2022, 2023) .....	131
Table 4/44/. Emitters in plants especially noxious to air purity by amount of emission (2015, 2020, 2022, 2023)	
Tablica 5/45/. Emisja zanieczyszczeń powietrza oraz zanieczyszczenia zatrzymane w urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń w zakładach szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza (2015, 2020, 2022, 2023) .....	132
Table 5/45/. Emission of air pollutants as well as pollutants retained in pollutant reduction systems in plants especially noxious to air purity (2015, 2020, 2022, 2023)	

	Str. Page
Tablica 6/46/. Emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza według wybranych rodzajów substancji (2015, 2020, 2022, 2023) .....	133
Table 6/46/. Emission of air pollutants from plants especially noxious to air purity by selected kind of substance (2015, 2020, 2022, 2023)	
Tablica 7/47/. Emisja i redukcja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza według powiatów w 2023 r. ....	135
Table 7/47/. Emission and reduction of air pollutants from plants especially noxious to air purity by powiats in 2023	
Tablica 8/48/. Emisja i redukcja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza według sekcji i działów w 2023 r. ....	136
Table 8/48/. Emission and reduction of air pollutants from plants especially noxious to air purity by sections and divisions in 2023	
Tablica 9/49/. Poważne awarie (2015, 2020, 2022, 2023) .....	137
Table 9/49/. Major accidents (2015, 2020, 2022, 2023)	
<b>Odpady</b> .....	<b>138</b>
<b>Waste</b>	
Tablica 1/50/. Odpady według grup odpadów (2020, 2022, 2023) .....	138
Table 1/50/. Waste by group of waste (2020, 2022, 2023)	
Tablica 2/51/. Odpady według powiatów w 2023 r. ....	140
Table 2/51/. Waste by powiats in 2023	
Tablica 3/52/. Odpady według sekcji i działów w 2023 r. ....	141
Table 3/52/. Waste by sections and divisions in 2023	
Tablica 4/53/. Odpady w miastach (2020, 2022, 2023) .....	143
Table 4/53/. Waste by urban areas (2020, 2022, 2023)	
Tablica 5/54/. Odpady komunalne (2015, 2020, 2022, 2023) .....	144
Table 5/54/. Municipal waste (2015, 2020, 2022, 2023)	
Tablica 6/55/. Nieczystości ciekłe (2015, 2020, 2022, 2023) .....	145
Table 6/55/. Liquid waste (2015, 2020, 2022, 2023)	
Tablica 7/56/. Odpady komunalne i nieczystości ciekłe według powiatów w 2023 r. ....	146
Table 7/56/. Municipal waste and liquid waste by powiats in 2023	
<b>Ochrona przyrody i różnorodności biologicznej</b> .....	<b>147</b>
<b>Protection of environment and biodiversity</b>	
Tablica 1/57/. Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona (2015, 2020, 2022, 2023) .....	147
Table 1/57/. Area of special nature value under legal protection (2015, 2020, 2022, 2023)	
Tablica 2/58/. Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona oraz pomniki przyrody według powiatów i gmin (2015, 2020, 2022, 2023) .....	148
Table 2/58/. Area of special nature value under legal protection as well as nature monuments by powiats and gminas (2015, 2020, 2022, 2023)	
Tablica 3/59/. Parki narodowe w 2023 r. ....	156
Table 3/59/. National parks in 2023	
Tablica 4/60/. Parki narodowe według kategorii gruntów (2015, 2020, 2022, 2023) .....	158
Table 4/60/. National parks by category of land (2015, 2020, 2022, 2023)	

	Str. Page
Tablica 5/61/. Parki narodowe według kategorii ochronności (2015, 2020, 2022, 2023) .....	158
Table 5/61/. National parks by category of protection (2015, 2020, 2022, 2023)	
Tablica 6/62/. Parki narodowe według form własności gruntów (2015, 2020, 2022, 2023) .....	159
Table 6/62/. National parks by forms of land ownership (2015, 2020, 2022, 2023)	
Tablica 7/63/. Stan liczebny głównych gatunków zwierząt łownych i chronionych w parkach narodowych (2015, 2020, 2022, 2023) .....	159
Table 7/63/. Animals of major game and protected species in national parks (2015, 2020, 2022, 2023)	
Tablica 8/64/. Regulacja populacji zwierząt łownych w parkach narodowych (2015, 2020, 2022, 2023) .....	161
Table 8/64/. Regulation of population of game animals in national parks (2015, 2020, 2022, 2023)	
Tablica 9/65/. Ochrona lasu w parkach narodowych (2015, 2020, 2022, 2023) .....	161
Table 9/65/. Forest protection in national parks (2015, 2020, 2022, 2023)	
Tablica 10/66/. Pozyskanie drewna w parkach narodowych według kategorii cięć (2015, 2020, 2022, 2023) ...	162
Table 10/66/. Removals in national parks by category of cutting (2015, 2020, 2022, 2023)	
Tablica 11/67/. Turystyka w parkach narodowych (2015, 2020, 2022, 2023) .....	163
Table 11/67/. Tourism in national parks (2015, 2020, 2022, 2023)	
Tablica 12/68/. Działalność dydaktyczna parków narodowych w 2023 r. ....	163
Table 12/68/. Didactic activity of national parks in 2023	
Tablica 13/69/. Szkodnictwo i ochrona przed szkodnictwem w parkach narodowych (2015, 2020, 2022, 2023)	164
Table 13/69/. Pest damage and protection against pest damage in national parks (2015, 2020, 2022, 2023)	
Tablica 14/70/. Rezerваты przyrody w 2023 r. ....	164
Table 14/70/. Nature reserves in 2023	
Tablica 15/71/. Rezerваты przyrody (2015, 2020, 2022, 2023) .....	175
Table 15/71/. Nature reserves (2015, 2020, 2022, 2023)	
Tablica 16/72/. Parki krajobrazowe w 2023 r. ....	175
Table 16/72/. Landscape parks in 2023	
Tablica 17/73/. Parki krajobrazowe według kategorii gruntów (2015, 2020, 2022, 2023) .....	178
Table 17/73/. Landscape parks by category of land (2015, 2020, 2022, 2023)	
Tablica 18/74/. Obszary chronionego krajobrazu w 2023 r. ....	178
Table 18/74/. Protected landscape areas in 2023	
Tablica 19/75/. Obszary chronionego krajobrazu według kategorii gruntów (2015, 2020, 2022, 2023) .....	181
Table 19/75/. Protected landscape areas by category of land (2015, 2020, 2022, 2023)	
Tablica 20/76/. Obszary Natura 2000 w 2023 r. ....	182
Table 20/76/. Natura 2000 areas in 2023	
Tablica 21/77/. Pomniki przyrody według powiatów (2015, 2020, 2022, 2023) .....	195
Table 21/77/. Nature monuments by powiats (2015, 2020, 2022, 2023)	
Tablica 22/78/. Ważniejsze zwierzęta chronione (2015, 2020, 2022, 2023) .....	196
Table 22/78/. Major animals protected (2015, 2020, 2022, 2023)	
Tablica 23/79/. Tereny zieleni (2015, 2020, 2022, 2023) .....	197
Table 23/79/. Green belts (2015, 2020, 2022, 2023)	
Tablica 24/80/. Parki i ogrody historyczne (2015, 2020, 2022, 2023) .....	198
Table 24/80/. Parks and historical gardens (2015, 2020, 2022, 2023)	

<b>Ekonomiczne aspekty ochrony środowiska .....</b>	<b>199</b>
<b>Economical aspects of environmental protection</b>	
Tablica 1/81/. Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska i gospodarce wodnej (2015, 2020, 2022, 2023) .....	199
Table 1/81/. Outlays on fixed assets in environmental protection and water management (2015, 2020, 2022, 2023)	
Tablica 2/82/. Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska według źródeł finansowania (2015, 2020, 2022, 2023) .....	200
Table 2/82/. Outlays on fixed assets in environmental protection by sources of financing (2015, 2020, 2022, 2023)	
Tablica 3/83/. Nakłady na środki trwałe służące gospodarce wodnej według źródeł finansowania (2015, 2020, 2022, 2023) .....	201
Table 3/83/. Outlays on fixed assets in water management by sources of financing (2015, 2020, 2022, 2023)	
Tablica 4/84/. Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska według grup inwestorów (2015, 2020, 2022, 2023) .....	201
Table 4/84/. Outlays on fixed assets in environmental protection by groups of investors (2015, 2020, 2022, 2023)	
Tablica 5/85/. Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska i gospodarce wodnej według sekcji i działów w 2023 r. ....	201
Table 5/85/. Outlays on fixed assets in environmental protection and water management by sections and divisions in 2023	
Tablica 6/86/. Uzyskane efekty rzeczowe inwestycji ochrony środowiska oraz gospodarki wodnej (2015, 2020, 2022, 2023) .....	202
Table 6/86/. Tangible effects of environmental protection investments as well as water management (2015, 2020, 2022, 2023)	
Tablica 7/87/. Realizacja inwestycji ochrony środowiska i gospodarki wodnej na wsi (2015, 2020, 2022, 2023) .....	203
Table 7/87/. Realization of environmental protection and water management investments in rural areas (2015, 2020, 2022, 2023)	
Tablica 8/88/. Komercyjne kredyty proekologiczne udzielone przez Bank Ochrony Środowiska S.A. (2015, 2020, 2022, 2023) .....	205
Table 8/88/. Commercial pro-ecological loans granted by the Bank for Environmental Protection (2015, 2020, 2022, 2023)	
Tablica 9/89/. Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej – wpływy i wydatki (2015, 2020, 2022, 2023).....	205
Table 9/89/. Voivodship Environmental Protection and Water Management Fund – incomes and expenditure (2015, 2020, 2022, 2023)	
Tablica 10/90/. Gospodarowanie powiatowymi i gminnymi środkami z tytułu ochrony środowiska i gospodarki wodnej – wpływy i wydatki (2015, 2020, 2022, 2023) .....	206
Table 10/90/. Management of the powiat and the gmina environmental protection and water management funds – incomes and expenditure (2015, 2020, 2022, 2023)	

	Str. Page
Tablica 11/91/. Gromadzenie i wykorzystanie środków pieniężnych z tytułu ochrony gruntów rolnych i leśnych (2015, 2020, 2022, 2023) .....	207
Table 11/91/. Accumulation and use of money on account of the protection of agricultural and forest land (2015, 2020, 2022, 2023)	
Tablica 12/92/. Opłaty za korzystanie ze środowiska i inne wpływy na ochronę środowiska i gospodarkę wodną oraz ich redystrybucja (2015, 2020, 2022, 2023) .....	207
Table 12/92/. Payments for using the environment and other incomes for environmental protection and water management as well as their redistribution (2015, 2020, 2022, 2023)	
Tablica 13/93/. Wpływy na ochronę środowiska i gospodarkę wodną z tytułu kar oraz ich redystrybucja (2015, 2020, 2022, 2023) .....	208
Table 13/93/. Incomes for environmental protection and water management funds from fines as well as their redistribution (2015, 2020, 2022, 2023)	
Tablica 14/94/. Wykorzystanie środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (2015, 2020, 2022, 2023) .....	209
Table 14/94/. Use of resources of Voivodship Environmental Protection and Water Management Fund (2015, 2020, 2022, 2023)	
<b>Leśnictwo i łowiectwo .....</b>	<b>210</b>
<b>Forestry and hunting</b>	
Tablica 1/95/. Powierzchnia gruntów leśnych i przeznaczonych do zalesienia (2015, 2020, 2022, 2023) .....	210
Table 1/95/. Forest land and land designated for afforestation (2015, 2020, 2022, 2023)	
Tablica 2/96/. Powierzchnia gruntów leśnych i lesistość według powiatów i gmin w 2023 r. ....	211
Table 2/96/. Forest land and forest cover by powiats and gminas in 2023	
Tablica 3/97/. Powierzchnia lasów według wieku drzewostanów .....	219
Table 3/97/. Forest land by age classes of tree stands	
Tablica 4/98/. Powierzchnia lasów według gatunków panujących (przeważających) w drzewostanie .....	220
Table 4/98/. Forest land by dominant (prevailing) species in stand	
Tablica 5/99/. Zasoby drzewne na pniu według wieku drzewostanów .....	220
Table 5/99/. Growing stock of standing wood by age classes of tree stands	
Tablica 6/100/. Zasoby drzewne na pniu według gatunków panujących (przeważających) w drzewostanie ...	221
Table 6/100/. Growing stock of standing wood by dominant (prevailing) species	
Tablica 7/101/. Zasobność i przeciętny wiek drzewostanów według gatunków panujących (przeważających)	221
Table 7/101/. Resources and average age of tree stands by dominant (prevailing) species	
Tablica 8/102/. Powierzchnia lasów według typów siedliskowych lasu .....	222
Table 8/102/. Forest land by forest habitat types	
Tablica 9/103/. Powierzchnia Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe (2015, 2020, 2022, 2023) .....	222
Table 9/103/. Area of the State Forests National Forest Holding (2015, 2020, 2022, 2023)	
Tablica 10/104/. Powierzchnia rezerwatów i lasów ochronnych w zarządzie Lasów Państwowych (2015, 2020, 2022, 2023) .....	223
Table 10/104/. Area of reserves and protective forests managed by the State Forests (2015, 2020, 2022, 2023)	
Tablica 11/105/. Wybrane dane o lasach prywatnych i gminnych według powiatów i gmin w 2023 r. ....	224
Table 11/105/. Selected data on private and gmina forests in 2023	
Tablica 12/106/. Powierzchnia lasów ochronnych prywatnych i gminnych (2015, 2020, 2022, 2023) .....	240
Table 12/106/. Private and gmina protective forests (2015, 2020, 2022, 2023)	

Tablica 13/107/. Powierzchnia lasów prywatnych i gminnych objęta nadzorem według powiatów (2015, 2020, 2022, 2023) .....	240
Table 13/107/. Private and gmina forest land under supervision by powiats (2015, 2020, 2022, 2023)	
Tablica 14/108/. Powierzchnia gruntów leśnych w lasach prywatnych według powiatów (2015, 2020, 2022, 2023) .....	241
Table 14/108/. Forest land in private forests by powiats (2015, 2020, 2022, 2023)	
Tablica 15/109/. Odnowienia i zalesienia według form własności gruntów (2015, 2020, 2022, 2023) .....	241
Table 15/109/. Renewals and afforestation by forms of land ownership (2015, 2020, 2022, 2023)	
Tablica 16/110/. Odnowienia, zalesienia, inne prace hodowlane i pozyskanie drewna w lasach prywatnych według powiatów w 2023 r. ....	242
Table 16/110/. Renewals, afforestation, other silviculture operations and timber removals in private forests by powiats in 2023	
Tablica 17/111/. Powierzchnia wykonanych zalesień oraz gruntów nieleśnych przeznaczonych do zalesienia według powiatów w 2023 r. ....	244
Table 17/111/. Area of afforestation made as well as non-forest land designated for afforestation by powiats in 2023	
Tablica 18/112/. Pozyskanie drewna (2015, 2020, 2022, 2023) .....	244
Table 18/112/. Removals (2015, 2020, 2022, 2023)	
Tablica 19/113/. Skup owoców i grzybów leśnych według gatunków (2015, 2020, 2022, 2023) .....	245
Table 19/113/. Procurement of forest fruit and forest mushrooms by species (2015, 2020, 2022, 2023)	
Tablica 20/114/. Wybrane dane o zadrzewieniach według powiatów (2015, 2020, 2022, 2023) .....	245
Table 20/114/. Selected data on trees and shrubs outside the forest by powiats (2015, 2020, 2022, 2023)	
Tablica 21/115/. Pożary lasów według przyczyn powstania (2015, 2020, 2022, 2023) .....	246
Table 21/115/. Forest fires by causes (2015, 2020, 2022, 2023)	
Tablica 22/116/. Koła, członkowie oraz obwody łowieckie Polskiego Związku Łowieckiego (2015, 2020, 2022, 2023) .....	247
Table 22/116/. Clubs, members as well as hunting districts of the Polish Hunting Association (2015, 2020, 2022, 2023)	
Tablica 23/117/. Wybrane zwierzęta łowne (2015, 2020, 2022, 2023) .....	247
Table 23/117/. Selected game animals (2015, 2020, 2022, 2023)	
Tablica 24/118/. Odstrzał wybranych zwierząt łownych (2015/16, 2020/21, 2022/23, 2023/24) .....	248
Table 24/118/. Selected game animals shot (2015/16, 2020/21, 2022/23, 2023/24)	
Tablica 25/119/. Ubytki wybranych zwierząt łownych (2015/16, 2020/21, 2022/23, 2023/24) .....	248
Table 25/119/. Loss of selected game animals (2015/16, 2020/21, 2022/23, 2023/24)	

## Spis wykresów

### List of charts

Wykres 1. Kierunki wykorzystania powierzchni województwa w 2023 r. ....	23
Chart 1. Use of voivodship land in 2023	
Wykres 2. Struktura poboru wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności (2000, 2005, 2010, 2015, 2020, 2022, 2023) .....	24
Chart 2. Structure of water withdrawal for needs of the national economy and population (2000, 2005, 2010, 2015, 2020, 2022, 2023)	

	Str. Page
Wykres 3. Chart 3.	Struktura ścieków przemysłowych i komunalnych wymagających oczyszczenia odprowadzonych do wód i do ziemi (2000, 2005, 2010, 2015, 2020, 2022, 2023) ..... 25 Structure of industrial and municipal waste water requiring treatment discharged into waters or into the ground (2000, 2005, 2010, 2015, 2020, 2022, 2023)
Wykres 4. Chart 4.	Emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza (2000, 2005, 2010, 2015, 2020, 2022, 2023) ..... 27 Emission of air pollutants from plants especially noxious (2000, 2005, 2010, 2015, 2020, 2022, 2023)
Wykres 5. Chart 5.	Struktura odpadów (z wyłączeniem odpadów komunalnych) w 2023 r. .... 29 Structure of waste (excluding municipal waste) in 2023
Wykres 6. Chart 6.	Struktura powierzchni o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chronionej w 2023 r. 32 Structure of area of special nature value under legal protection in 2023
Wykres 7. Chart 7.	Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska na 1 mieszkańca według powiatów w 2023 r. .... 34 Outlays on fixed assets in environmental protection per capita by powiats in 2023
Wykres 8. Chart 8.	Struktura nakładów na środki trwałe służące ochronie środowiska według kierunków inwestowania w 2023 r. .... 35 Structure of outlays on fixed assets in environmental protection by directions of investing in 2023
Wykres 9. Chart 9.	Nakłady na środki trwałe służące gospodarce wodnej na 1 mieszkańca według powiatów w 2023 r. .... 36 Outlays on fixed assets in water management per capita by powiats in 2023
Wykres 10. Chart 10.	Struktura nakładów na środki trwałe służące gospodarce wodnej według kierunków inwestowania w 2023 r. .... 37 Structure of outlays on fixed assets in water management by directions of investing in 2023
Wykres 11. Chart 11.	Struktura powierzchni gruntów leśnych według form własności w 2023 r. .... 39 Structure of forest land area by forms of ownership in 2023
Wykres 12. Chart 12.	Struktura powierzchni lasów według gatunków panujących (przeważających) w drzewostanie 39 Structure of forest area by dominant (prevailing) species in tree stands
Wykres 13. Chart 13.	Struktura powierzchni lasów według klas wieku drzewostanów ..... 40 Structure of forest area by age classes of tree stand

## Spis map List of maps

Mapa 1. Map 1.	Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona w 2023 r. .... 31 Area of special nature value under legal protection in 2023
Mapa 2. Map 2.	Lesistość w 2023 r. .... 38 Forest cover in 2023

## Objaśnienia znaków umownych

### Symbols

Symbol Symbol	Opis Description
Kreska (-)	oznacza, że zjawisko nie wystąpiło magnitude zero
Zero: (0)	zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,5 magnitude not zero, but less than 0,5 of a unit
(0,0)	zjawisko istniało w wielkości mniejszej niż 0,05 magnitude not zero, but less than 0,05 of a unit
(0,00)	zjawisko istniało w wielkości mniejszej niż 0,005 magnitude not zero, but less than 0,005 of a unit
Kropka (.)	oznacza: brak informacji, konieczność zachowania tajemnicy statystycznej lub że wypełnienie pozycji jest niemożliwe albo niecelowe data not available, classified data (statistical confidentiality) or providing data impossible or purposeless
Znak Δ	oznacza, że nazwy zostały skrócone w stosunku do obowiązującej klasyfikacji categories of applied classification presented in an abbreviated form
„W tym” “Of which”	oznacza, że nie podaje się wszystkich składników sumy indicates that not all elements of the sum are given
Comma (,)	used in figures represents the decimal point

## Ważniejsze skróty

### Major abbreviations

Skrót Abbreviation	Pełna nazwa Complete name
tys.	tysiąc
mln	milion
zł PLN	złoty zloty
szt. pcs	sztuka pieces
g	gram
kg	kilogram
t	tona tonne
mm	milimetr millimetre

## SYMBOLS. MAJOR ABBREVIATIONS

Skrót Abbreviation	Pełna nazwa Complete name
m	metr metre
mb.	metr bieżący
km	kilometr kilometre
m <sup>2</sup>	metr kwadratowy square metre
ha	hektar hectare
km <sup>2</sup>	kilometr kwadratowy square kilometre
m <sup>3</sup>	metr sześcienny cubic metre
dam <sup>3</sup>	dekametr sześcienny cubic decametre
hm <sup>3</sup>	hektometr sześcienny cubic hectometre
°C	stopień Celsjusza centigrade
s	sekunda second
h	godzina hour
r.	rok
art.	artykuł
bhp	bezpieczeństwo i higieny pracy
cd. cont.	ciąg dalszy continued
dok. cont.	dokończenie continued
itp. etc.	i tym podobne and the like
Lp.	liczba porządkowa
M.	miasto
m.in.	między innymi
np.	na przykład
Nr No.	numer number
poz.	pozycja

Skrót Abbreviation	Pełna nazwa Complete name
str.	strona
tj. i.e.	to jest that is
tzn.	to znaczy
tw.	tak zwany
w.	wiek
Dz. U.	Dziennik Ustaw
PKD	Polska Klasyfikacja Działalności
EKG	Europejska Komisja Gospodarcza
EUROSTAT	Urząd Statystyczny Unii Europejskiej
EWG	Europejska Wspólnota Gospodarcza
ONZ	Organizacja Narodów Zjednoczonych
sekcje PKD 2007 sections of the NACE Rev. 2	
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę	wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja	dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją
handel; naprawa pojazdów samochodowych trade; repair of motor vehicles	handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motor-cycles
działy PKD 2007 divisions of the NACE Rev. 2	
produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny manufacture of products of wood, cork, straw and wicker	produkcja wyrobów z drewna oraz korka, z wyłączeniem mebli; produkcja wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wyplatania manufacture of wood and of products of wood and cork, except furniture; manufacture of articles of straw and plaiting materials

## Synteza

Województwo podlaskie znajduje się w północno-wschodniej części kraju. Sąsiaduje z trzema województwami: mazowieckim, warmińsko-mazurskim i lubelskim oraz graniczy z Litwą i Białorusią. Położone jest na terenie Niziny Podlaskiej, polskiej części Pojezierza Litewskiego oraz Niziny Mazowieckiej. Sieć rzeczną stanowią głównie rozległe doliny rzek: Narwi, Biebrzy i Bugu. Ważnym elementem sieci hydrograficznej województwa są również jeziora, w tym najgłębsze jezioro w Polsce – Hańcza.

Województwo podlaskie zajmuje obszar 2018,7 tys. ha, tj. 6,4% powierzchni kraju. Znaczną jego część stanowią użytki rolne, które na początku 2023 r. obejmowały 60,1% powierzchni ogólnej, oraz grunty leśne, zadrzewione i zakrzewione – 31,9%.

Województwo podlaskie leży w strefie klimatu umiarkowanego przejściowego. W 2023 r. średnia roczna temperatura powietrza odnotowana w stacji meteorologicznej w Białymstoku wyniosła 9,3°C, natomiast w Suwałkach – 8,7°C. Średnie roczne sumy opadów zanotowane w stacjach pomiarowych w województwie osiągnęły odpowiednio 620 mm i 563 mm.

W 2023 r. pobór wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w województwie podlaskim wyniósł 102,5 hm<sup>3</sup>, tj. 1,2% poboru wody w kraju. Największy udział w poborze wody miała eksploatacja sieci wodociągowej (64,6 hm<sup>3</sup>, tj. 63,0% poboru ogółem w województwie).

Według stanu w końcu 2023 r., w województwie podlaskim długość sieci wodociągowej (rozdzielczej i przesyłowej) wynosiła 14453,7 km, a liczba przyłączy wodociągowych – 213,5 tys. szt. Stanowiło to 4,2% długości sieci wodociągowej w Polsce i 3,4% ogólnej liczby przyłączy w kraju. Zużycie wody z wodociągów na 1 osobę w gospodarstwach domowych w 2023 r. ukształtowało się na poziomie 37,2 m<sup>3</sup> i było o 2,8 m<sup>3</sup> wyższe w porównaniu ze średnim zużyciem w kraju. W końcu omawianego roku długość rozdzielczej sieci kanalizacyjnej w regionie wynosiła 3929,5 km, przy liczbie przyłączy do budynków wynoszącej 107,4 tys. szt., co stanowiło 2,2% ogólnej długości sieci kanalizacyjnej w Polsce i 2,7% łącznej liczby przyłączy w kraju.

W końcu 2023 r. w województwie podlaskim udział ludności korzystającej z sieci wodociągowej i kanalizacyjnej w ogólnej liczbie ludności miast wynosił odpowiednio 96,9% i 92,3% (w Polsce w obu przypadkach był niższy i kształtował się odpowiednio na poziomie 96,8% i 91,0%).

W 2023 r. w województwie podlaskim wytworzono 43,4 hm<sup>3</sup> (tj. 2,0% w skali kraju) ścieków przemysłowych i komunalnych wymagających oczyszczania, przy czym prawie 100% podlegało procesom oczyszczania. Udział ścieków oczyszczanych w oczyszczalniach z podwyższonym usuwaniem biogenów w ogólnej ilości ścieków oczyszczanych w województwie wyniósł 81,0%, ścieków oczyszczanych biologicznie – 18,2%, natomiast ścieków oczyszczanych tylko w sposób mechaniczny – zaledwie 0,8%. W końcu 2023 r. udział ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków w ogólnej liczbie mieszkańców województwa wynosił 69,2% (w Polsce – 75,9%). W miastach z oczyszczalni korzystało 96,1% ludności, natomiast na wsi – 27,4%.

W końcu 2023 r. na terenie województwa podlaskiego działało 76 zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza (w Polsce – 1820). Emisja zanieczyszczeń pyłowych wyniosła 0,4 tys. t (2,2% emisji krajowej), natomiast emisja zanieczyszczeń gazowych (bez dwutlenku węgla) osiągnęła poziom 5,9 tys. t (0,6% emisji krajowej). Urządzenia do redukcji zanieczyszczeń pyłowych posiadały 42 zakłady, a tylko 14 zakładów było wyposażonych w urządzenia do redukcji zanieczyszczeń gazowych. W urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń powietrza w 2023 r. zatrzymano 70,3 tys. t (99,5%) pyłów i 4,1 tys. t (40,9%) gazów (bez dwutlenku węgla) wyemitowanych przez zakłady szczególnie uciążliwe dla czystości powietrza.

W końcu 2023 r. w województwie podlaskim było 61 zakładów wytwarzających odpady, które w ciągu roku wytworzyły 672,7 tys. t odpadów (z wyłączeniem odpadów komunalnych), co w skali kraju stanowiło 0,6%. Głównym źródłem odpadów było przetwórstwo przemysłowe, w którym wytworzono 256,2 tys. t odpadów, tj. 38,1% ich ogólnej ilości w regionie. W omawianym roku 367,7 tys. t (54,7% ogółu) odpadów wytworzono w miastach województwa podlaskiego, a na obszarach wiejskich – 305,0 tys. t (45,3%).

W analizowanym roku w województwie podlaskim zebrano 336,2 tys. t odpadów komunalnych, co stanowiło 2,5% ogółu tego typu odpadów w Polsce. Ich zdecydowana większość (86,6%) została odebrana z gospodarstw domowych.

W końcu 2023 r. na obszarze województwa funkcjonowało 11 czynnych składowisk przyjmujących odpady komunalne o łącznej powierzchni 49,3 ha. W tym samym czasie na terenie kraju znajdowały się 254 takie obiekty zajmujące powierzchnię 1632,7 ha.

W końcu 2023 r. obszary prawnie chronione<sup>1</sup> w województwie podlaskim zajmowały 638,7 tys. ha, co stanowiło 31,6% jego powierzchni ogólnej. Wskaźnik ten był niższy od średniego w kraju, który kształtował się na poziomie 32,2%. Powierzchnia parków narodowych w województwie obejmowała 92,2 tys. ha. Wszystkie 4 parki narodowe położone na terenie województwa zostały objęte ochroną o znaczeniu międzynarodowym. W końcu analizowanego roku na terenie województwa znajdowały się 94 rezerваты przyrody o łącznej powierzchni 23,8 tys. ha. Zdecydowanie największy obszar zajmowały rezerваты leśne, które stanowiły 76,9% ogólnej powierzchni rezerwatów w województwie. W Podlaskiem w końcu 2023 r. znajdowały się 3 parki krajobrazowe o łącznej powierzchni 86,6 tys. ha, natomiast obszary chronionego krajobrazu obejmowały 457,1 tys. ha. Na terenie województwa podlaskiego w końcu 2023 r. zanotowano prawie 2 tys. pomników przyrody.

Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska poniesione w 2023 r. wyniosły 414,9 mln zł (co stanowiło 2,3% nakładów w Polsce), z czego najwyższe nakłady zostały poniesione na gospodarkę ściekową i ochronę wód – 284,3 mln zł (68,5% ogółu nakładów służących ochronie środowiska w województwie). Nakłady służące gospodarce wodnej ukształtowały się na poziomie 106,9 mln zł (2,5% nakładów w kraju), w tym 51,3 mln zł przeznaczono na budowę i modernizację stacji uzdatniania wody oraz 49,7 mln zł – na ujęcia i doprowadzenia wody. Do efektów rzeczowych inwestycji ochrony środowiska w 2023 r. w województwie podlaskim należało wybudowanie 57,8 km sieci kanalizacyjnej odprowadzającej ścieki oraz 26,3 km sieci kanalizacyjnej odprowadzającej wody opadowe. Powstało także 8 indywidualnych (przydomowych) oczyszczalni ścieków. Wśród uzyskanych efektów rzeczowych służących gospodarce wodnej należy wymienić wybudowanie 144,1 km sieci wodociągowej.

Według stanu w końcu 2023 r., powierzchnia gruntów leśnych w województwie podlaskim wynosiła 641,3 tys. ha. Wskaźnik lesistości kształtował się na poziomie 31,3% i był wyższy od średniego w kraju, który wynosił 29,6%. W strukturze własnościowej gruntów leśnych województwa dominowała własność publiczna (67,9% ogółu). Grunty leśne prywatne stanowiły 32,1% wszystkich gruntów leśnych i w 97,7% były własnością osób fizycznych. W analizowanym roku w województwie podlaskim pozyskano 1914,4 tys. m<sup>3</sup> drewna (bez pozyskania drewna z zadrzewień), w tym aż 95,1% stanowiła grubizna.

W 2023 r. w województwie na terenie zadrzewień nasadzono 10,0 tys. szt. drzew (2,6% nasadzeń krajowych) oraz 17,9 tys. szt. krzewów (2,2% nasadzeń krajowych). Pozyskano z nich 55,0 tys. m<sup>3</sup> drewna, z czego 66,8% stanowiła grubizna liściasta.

---

<sup>1</sup> Dane nie uwzględniają informacji o obszarach sieci Natura 2000, obejmują tylko tę ich część, która mieści się w granicach pozostałych obszarów prawnie chronionych.

## Executive summary

Podlaskie Voivodship is located in the north-eastern part of the country. Its neighbours are: Mazowieckie, Warmińsko-mazurskie and Lubelskie voivodships. It also borders with Lithuania and Belarus. The voivodship is located in the Podlasie Lowland, the Polish part of the Lithuanian Lake District and the Masovian Lowland. The river network consists mainly of vast valleys of the rivers: Narew, Biebrza and Bug. Lakes, including the deepest lake in Poland – Hańcza, are also an important element of the hydrographic network of the voivodship.

Podlaskie Voivodship covers an area of 2018.7 thousand ha, i.e. 6.4% of the total area of the country. A significant part of it is agricultural land, which at the beginning of 2023 covered 60.1% of the total area, and forest, woody and bushy land – 31.9%.

Podlaskie Voivodship is situated in the temperate (transitional) climate zone. In 2023, the average annual air temperature recorded at the meteorological station in Białystok was 9.3°C, while in Suwałki – 8.7°C. The average annual sums of precipitation recorded at the measuring stations in the voivodship reached 620 mm and 563 mm, respectively.

In 2023 water withdrawal for needs of the national economy and population in Podlaskie Voivodship amounted to 102.5 hm<sup>3</sup>, i.e. 1.2% of water consumption in the country. Exploitation of water supply network had the largest share in water consumption (64.6 hm<sup>3</sup>, i.e. 63.0% of the total consumption in the voivodship).

As of the end of 2023, in Podlaskie Voivodship water supply distribution network amounted to 14453.7 km and the number of water supply connections – 213.5 thousand units. It comprised 4.2% of the length of water supply distribution network in Poland and 3.4% of the total number of connections in the country. In 2023 water consumption from water supply systems per capita in households amounted to 37.2 m<sup>3</sup> and was by 2.8 m<sup>3</sup> higher than the average consumption in the country. At the end of the analysed year sewage distribution network in the region amounted to 3929.5 km with the number of connections to buildings – 107.4 thousand units, what comprised 2.2% of the total length of the network in Poland and 2.7% of the total number of connections in the country.

At the end of 2023 in Podlaskie Voivodship the share of population using water supply and sewage systems in the total number of population in urban areas amounted respectively 96.9% and 92.3% (in Poland in both cases it was lower and amounted respectively 96.8% and 91.0%).

In 2023 in Podlaskie Voivodship it was produced 43.4 hm<sup>3</sup> (i.e. 2.0% of the total production in the country) of industrial and municipal wastewater requiring treatment, of which almost 100% was subject to purification processes. The share of wastewater treated in wastewater treatment plants with increased biogen removal in the total amount of wastewater treated in the voivodship was 81.0%, wastewater treated biologically – 18.2%, while wastewater treated only mechanically – only 0.8%. At the end of 2023 share of people using wastewater treatment plants in the total number of population of the voivodship amounted to 69.2% (in Poland – 75.9%). In urban areas there are 96.1% of people using wastewater treatment plants, although in rural areas – 27.4%.

At the end of 2023 there were 76 plants especially noxious to air purity in Podlaskie Voivodship (in Poland – 1820). Particulate pollutants emission amounted to 0.4 thousand tonnes (2.2% of country's emission) and gaseous pollutants emission (excluding carbon dioxide) to 5.9 thousand tonnes (0.6% of country's emission). There were 42 plants with particulate pollutant reduction systems and only 14 with gaseous pollutant reduction systems. In 2023 70.3 thousand tonnes (99.5%) of particulates and 4.1 thousand tonnes (40.9%) of gases (excluding carbon dioxide) emitted by plants especially noxious to air purity have retained in reduction systems.

At the end of 2023, there were 61 waste generating plants in Podlaskie Voivodship. They generated 672.7 thousand tonnes of waste (excluding municipal waste), which was 0.6% on the national scale. The main source of waste was manufacturing, which generated 256.2 thousand tonnes of waste, i.e. 38.1% of the total amount in the region. In the analysed year 367.7 thousand tonnes (54.7% of the total) of waste were generated in the urban areas of voivodship and 305.0 thousand tonnes (45.3%) – in the rural areas.

In the analysed year 336.2 thousand tonnes of municipal waste were collected in Podlaskie Voivodship. It constituted 2.5% of the total amount of such waste in Poland. The majority (86.6%) was collected from households.

At the end of 2023 there were 11 controlled landfill areas in operation in the voivodship, with a total area of 49.3 ha. At the same time there were 254 such landfills in the country, covering an area of 1632.7 ha.

At the end of 2023 legally protected areas<sup>1</sup> in Podlaskie Voivodship occupied 638.7 thousand ha, which was 31.6% of its total area. This indicator was lower than the average in the country, which amounted to 32.2%. The area of national parks covered 92.2 thousand ha in the voivodship. All 4 national parks located in the voivodship are under protection of international importance. At the end of the analysed year there were 94 nature reserves in Podlaskie Voivodship with the total area of 23.8 thousand ha. The largest area was covered by forest nature reserves, which constituted 76.9% of the total area of reserves in the voivodship. In Podlasie at the end of 2023 there were 3 landscape parks with total area of 86.6 thousand ha, while protected landscape areas covered the area of 457.1 thousand ha. There were noted almost 2 thousand monuments of nature in the voivodship.

Outlays on fixed assets in environmental protection incurred in 2023 amounted PLN 414.9 million (which was 2.3% of outlays in Poland), of which the highest one were for wastewater management and protection of waters – PLN 284.3 million (68.5% of total outlays in environmental protection in the voivodship). Outlays on fixed assets in water management amounted to PLN 106.9 million (2.5% of outlays in the country), of which PLN 51.3 million intended construction and modernization of water treatment plants and PLN 49.7 million – for water intakes and supply systems. The tangible effects of environmental protection investments in 2023 in Podlaskie Voivodship included the construction of 57.8 km of the sewage network discharging wastewater and 26.3 km of the network discharging precipitation water. There were also built 8 independent wastewater treatment facilities. Among the tangible effects of water management investments, the construction of 144.1 km of water supply network should be mentioned.

As of the end of 2023, the area of forest land in Podlaskie Voivodship was 641.3 thousand ha. The forest cover amounted to 31.3% and it was higher than the indicator in Poland, which amounted to 29.6%. The ownership structure of forest land in the voivodship was dominated by public ownership (67.9% of the total). Private forest land accounted to 32.1% of all forest land and 97.7% of which was owned by natural persons. In the analysed year, 1914.4 thousand m<sup>3</sup> of wood (without removals from trees and shrubs outside the forest) was gained in Podlaskie Voivodship and 95.1% of which was timber.

In 2023, in trees and shrubs outside the forest in the voivodship there were planted 10.0 thousand units of trees (2.6% plantings in the country) as well as 17.9 thousand units of shrubs (2.2% of national plantings). Moreover, there were 55.0 thousand m<sup>3</sup> removals, 66.8% of which was non-coniferous timber.

---

<sup>1</sup> Data do not include information concerning the areas of Nature 2000 network, data include only the part located within other legally protected areas.

## Warunki naturalne

### Environment

Województwo podlaskie znajduje się w północno-wschodniej części kraju. Sąsiaduje z trzema województwami: mazowieckim na długości 357,9 km, warmińsko-mazurskim – 224,4 km i lubelskim – 4,0 km. Ponadto graniczy od północy z Litwą na długości 104,3 km i od wschodu z Białorusią – 245,9 km. Granica z Białorusią stanowi jednocześnie zewnętrzną granicę Unii Europejskiej.

Województwo podlaskie położone jest na terenie Niziny Podlaskiej, polskiej części Pojezierza Litewskiego oraz Niziny Mazowieckiej, zróżnicowanych pod względem budowy geologicznej, ukształtowania terenu i środowiska przyrodniczego. Sieć rzeczną stanowią głównie rozległe doliny rzek: Narwi, Biebrzy i Bugu. Dominują meandrujące koryta, tworzące rozległe doliny, często o charakterze podmokłym i bagienno-torfowym. Ważnym elementem sieci hydrograficznej województwa są jeziora. Występują one przede wszystkim w jego północnej części. Do największych jezior należą: Wigry o powierzchni 2168 ha, Rajgrodzkie – 1510 ha (na terenie województwa podlaskiego – 987 ha), jezioro graniczne Gaładuś – 707 ha (na terytorium Polski – 545 ha), Sajno – 526 ha oraz Dręstwo – 508 ha. Na terenie województwa podlaskiego znajduje się najgłębsze jezioro w Polsce – Hańcza, o maksymalnej głębokości 108,5 m. Cały obszar województwa położony jest na terenie ekoregionu Zielone Płuca Polski.

Województwo podlaskie leży w strefie klimatu umiarkowanego przejściowego z zaznaczającymi się wpływami kontynentalnymi. W 2023 r. średnia roczna temperatura powietrza odnotowana w stacji meteorologicznej w Białymstoku wyniosła 9,3°C, natomiast w Suwałkach – 8,7°C i w porównaniu z 2022 r. była wyższa odpowiednio o 1,1°C i 0,9°C. Województwo podlaskie było jednym z najchłodniejszych regionów w Polsce. Niższe średnie temperatury powietrza zanotowano tylko na obszarach górskich, tj. na Śnieżce (2,0°C) oraz w Zakopanem (7,4°C). W 2023 r. w stacjach pomiarowych w Białymstoku i Suwałkach najcieplejszym miesiącem, ze średnią miesięczną temperaturą w granicach 20°C, był sierpień, natomiast najchłodniejszym miesiącem był luty, z temperaturą 0,4°C w Białymstoku i minus 0,4°C w Suwałkach. Maksymalna temperatura powietrza dla okresu wieloletniego 1971–2023 odnotowana w stacji meteorologicznej w Białymstoku wyniosła 35,5°C, a w Suwałkach – 35,2°C, natomiast minimalna temperatura powietrza w tym okresie ukształtowała się odpowiednio na poziomie minus 35,4°C oraz minus 30,6°C. Amplitudy temperatur skrajnych w latach 1971–2023 odnotowane w stacjach Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej w Białymstoku oraz Suwałkach wyniosły odpowiednio 70,9°C i 65,8°C.

Roczna suma opadów w 2023 r. w stacji pomiarowej w Białymstoku osiągnęła poziom 620 mm i w porównaniu z rokiem poprzednim była wyższa o 17 mm. Wielkość opadów w analizowanym roku przekroczyła średnie roczne obliczone dla okresów wieloletnich 1971–2000 oraz 1991–2020, była natomiast niższa niż w pozostałych okresach wieloletnich, począwszy od 2011 r. (tj.: 2011–2020 i 2016–2020). Największą ilość opadów atmosferycznych zaobserwowano w październiku (91 mm), a najmniejszą – we wrześniu (19 mm). W stacji meteorologicznej w Suwałkach roczna suma opadów osiągnęła poziom 563 mm i była o 70 mm niższa od zanotowanej w 2022 r. Wielkość opadów w analizowanym roku była również niższa od wartości średnich rocznych obliczonych dla okresów wieloletnich, począwszy od 1971 r. W omawianym roku największą ilość opadów atmosferycznych, analogicznie jak w stacji Białystok, zaobserwowano w październiku (98 mm), natomiast najmniejszą – we wrześniu (7 mm).

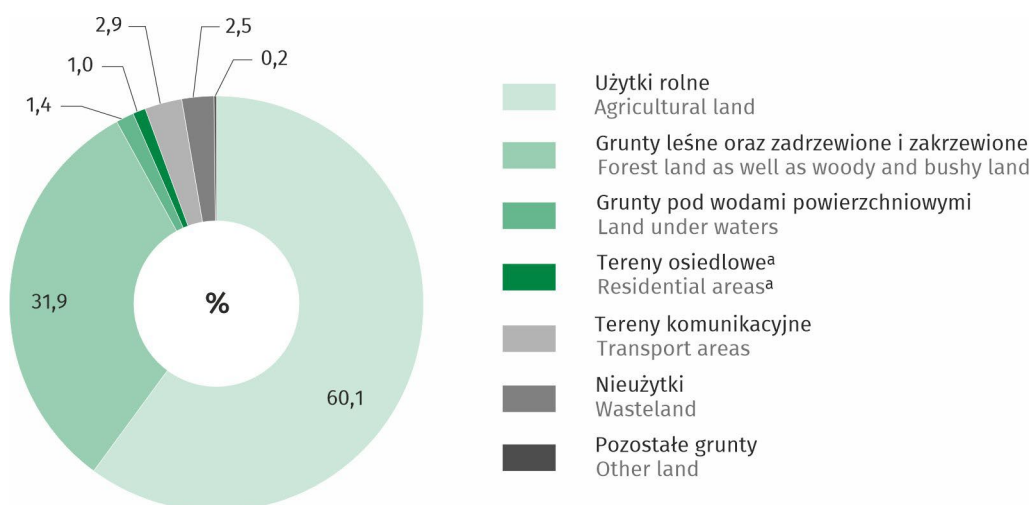
## Wykorzystanie i ochrona powierzchni ziemi i gleby. Kopaliny

### Use and protection of land surface and soil. Minerals

Według ewidencji geodezyjnej, w dniu 1 stycznia 2023 r. województwo podlaskie zajmowało obszar 2018,7 tys. ha, tj. 6,4% powierzchni kraju. W odniesieniu do stanu sprzed roku obszar województwa zmniejszył się o 1 ha.

#### Wykres 1. Kierunki wykorzystania powierzchni województwa w 2023 r. Stan w dniu 1 stycznia

Chart 1. Use of voivodship land in 2023  
As of 1 January



a Mieszkańcove, przemysłowe, inne zabudowane, zurbanizowane niezabudowane, rekreacyjno-wypoczynkowe.

a Residential, industrial, other built-up, urbanized non-built-up, recreational and rest.

Na początku omawianego roku 92,0% powierzchni województwa stanowiły użytki rolne oraz grunty leśne, zadrzewione i zakrzewione. Użytki rolne zajmowały 60,1% ogólnej powierzchni (1213,0 tys. ha), a największą ich część stanowiły grunty orne – 62,0% (752,6 tys. ha). Grunty leśne łącznie z zadrzewionymi i zakrzewionymi zajmowały 31,9% powierzchni ogólnej województwa (643,7 tys. ha), grunty zabudowane i zurbanizowane – 4,0% (81,3 tys. ha), grunty pod wodami – 1,4% (29,0 tys. ha), nieużytki – 2,5% (50,0 tys. ha), a tereny różne – 0,1% (1,7 tys. ha).

W 2023 r. na cele nierolnicze i nieleśne wyłączono ogółem 107 ha gruntów (81 ha gruntów rolnych i 26 ha gruntów leśnych), tj. o 74 ha (o 40,9%) mniej niż w roku poprzednim. Pod budowę osiedli mieszkaniowych przeznaczono 43,0% wyłączonych gruntów, na tereny przemysłowe – 20,6%, pod użytki kopalne – 15,0%, a pod drogi i szlaki komunikacyjne – 3,7%.

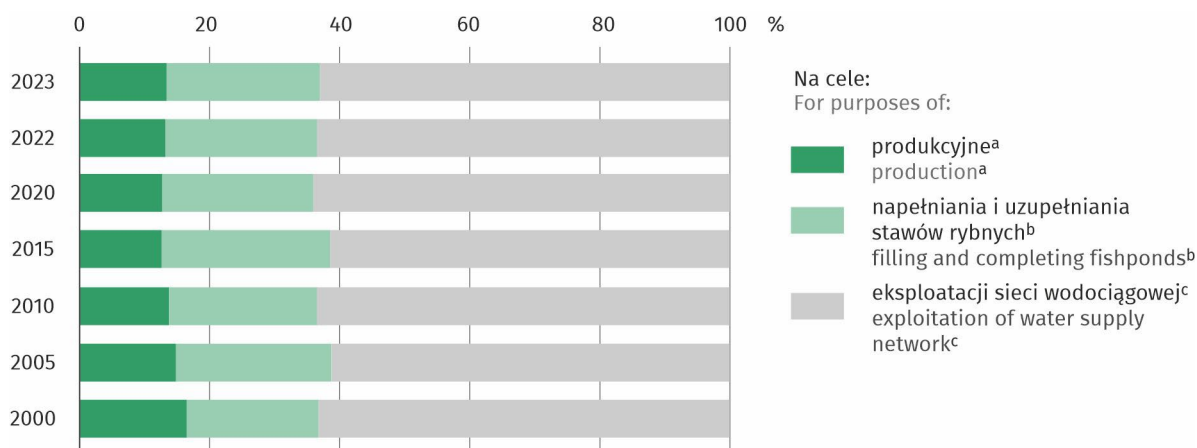
W końcu 2023 r. powierzchnia gruntów zdewastowanych i zdegradowanych wymagających rekultywacji i zagospodarowania wynosiła 2814 ha. Większość spośród nich (96,8%) to grunty zdewastowane, które utraciły całkowicie wartości użytkowe. Grunty, których wartość użytkowa zmalała m.in. w wyniku zmian środowiska oraz działalności przemysłowej (grunty zdegradowane) zajmowały 3,2% powierzchni gruntów wymagających rekultywacji. W odniesieniu do stanu w końcu 2022 r. powierzchnia gruntów wymagających rekultywacji zwiększyła się o 121 ha. W 2023 r. zrehabilitowano 2,9% gruntów wymagających rekultywacji i zagospodarowania oraz zagospodarowano 2,3% takich gruntów.

## Zasoby, wykorzystanie, zanieczyszczenie i ochrona wód

### Resources, consumption, pollution and water protection

W 2023 r. **pobór wody** na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w województwie podlaskim wyniósł 102,5 hm<sup>3</sup> (1,2% poboru wody w kraju), tj. o 2,9 hm<sup>3</sup> więcej niż rok wcześniej. Największy udział w poborze wody miała eksploatacja sieci wodociągowej, na której potrzeby pobrano 64,6 hm<sup>3</sup> wody (63,0% poboru ogółem). Do napełniania i uzupełniania stawów rybnych pobrano 24,2 hm<sup>3</sup> wody (23,6%), a na cele produkcyjne – 13,7 hm<sup>3</sup> (13,4%).

**Wykres 2. Struktura poboru wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności**  
**Chart 2. Structure of water withdrawal for needs of the national economy and population**



a Poza rolnictwem (z wyłączeniem ferm przemysłowych chowu zwierząt), leśnictwem, łowiectwem i rybactwem – z ujęć własnych. b Do 2018 r. łącznie z poborem wody do nawodnień w rolnictwie i leśnictwie. c Pobór wody na ujęciach, przed wtłoczeniem do sieci.

a Excluding agriculture (except industrial livestock farming), forestry, hunting and fishing – from their own sources. b Until 2018 including irrigation in agriculture and forestry. c Water withdrawal by intakes before entering the water supply network.

W skali województwa największy pobór wody w 2023 r. odnotowano w powiatach: białostockim – 28,9 hm<sup>3</sup> (28,2% poboru ogółem), monieckim – 15,6 hm<sup>3</sup> (15,2%) i wysokomazowieckim – 7,0 hm<sup>3</sup> (6,9%), przy czym w powiecie białostockim aż 78,4% poboru wody przypadło na cele związane z eksploatacją sieci wodociągowej.

W 2023 r. na potrzeby gospodarki narodowej i ludności zużyto 90,7 hm<sup>3</sup> wody, tj. o 3,3% więcej niż w poprzednim roku. **Zużycie wody** w województwie stanowiło 1,1% zużycia krajowego. Największą ilość zużytej wody odnotowano w eksploatacji sieci wodociągowej – 51,9 hm<sup>3</sup> (57,2% całkowitego zużycia wody w województwie). Na potrzeby przemysłu w omawianym roku przypadło zaledwie 14,6 hm<sup>3</sup> (16,1%). Najwyższe zużycie wody stwierdzono w jednostkach prowadzących działalność związaną z przetwórstwem przemysłowym – 12,5 hm<sup>3</sup> (85,4% zużycia na potrzeby przemysłu). Największy udział w zużyciu wody na potrzeby przemysłu w województwie podlaskim miał powiat wysokomazowiecki (18,2% zużycia na potrzeby przemysłu w województwie), a kolejne lokaty pod tym względem zajęły: miasto Białystok (11,4%), miasto Suwałki (9,7%), powiat grajewski (9,4%) oraz miasto Łomża i powiat łomżyński (po 9,3%).

Do napełniania i uzupełniania stawów rybnych w 2023 r. zużyto 24,2 hm<sup>3</sup> wody (26,7% zużycia wody w województwie). Największe zużycie wody na ten cel odnotowano w powiatach: monieckim (52,6% zużycia do napełniania i uzupełniania stawów rybnych w województwie), białostockim (23,9%) oraz zambrowskim (10,7%).

Według stanu w końcu 2023 r., w województwie podlaskim długość **sieci wodociągowej** (rozdzielczej i przesyłowej) wynosiła 14453,7 km, a liczba przyłączy wodociągowych – 213,5 tys. szt. W porównaniu z końcem roku poprzedniego długość sieci wodociągowej zwiększyła się o 160,6 km (o 1,1%), przy jednoczesnym wzroście liczby przyłączy do budynków – o 3,0 tys. szt. (o 1,4%). W województwie podlaskim najdłuższą czynną sieć wodociągo-

wą (rozdzielczą i przesyłową) odnotowano w powiatach białostockim (1798,1 km) i sokólskim (1544,2 km), a najkrótszą – w miastach Łomża (155,1 km) oraz Suwałki (178,0 km).

W 2023 r. na terenie województwa zużycie wody z wodociągów na 1 osobę w gospodarstwach domowych wyniosło 37,2 m<sup>3</sup> i w porównaniu z 2022 r. było o 1,1 m<sup>3</sup> wyższe. W omawianym roku największe zużycie wody w przeliczeniu na 1 mieszkańca odnotowano w powiatach wysokomazowieckim (70,2 m<sup>3</sup>) i suwalskim (51,0 m<sup>3</sup>), zaś najmniejsze – w miastach Łomża (28,9 m<sup>3</sup>) oraz Suwałki (29,9 m<sup>3</sup>).

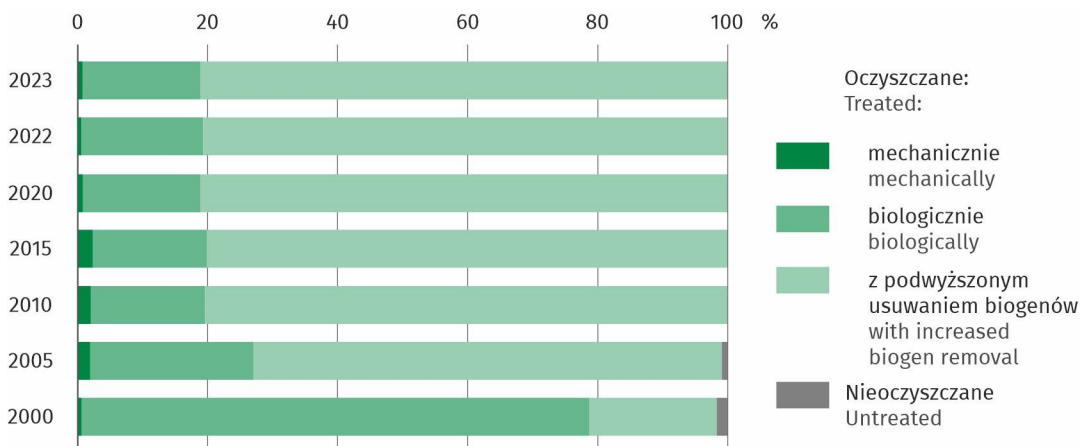
Według stanu w końcu 2023 r., długość rozdzielczej **sieci kanalizacyjnej** w regionie wynosiła 3929,5 km, przy liczbie przyłączy do budynków wynoszącej 107,4 tys. szt. W ujęciu rocznym długość sieci kanalizacyjnej zwiększyła się o 70,7 km (o 1,8%), przy jednoczesnym wzroście liczby przyłączy do budynków o 3,0 tys. szt. (o 2,8%). W końcu analizowanego roku najdłuższa sieć kanalizacyjna usytuowana była na terenie powiatu białostockiego (963,6 km) i miasta Białystok (523,3 km), natomiast najkrótsza – na terenie powiatów sejneńskiego (29,0 km) oraz kolneńskiego (72,0 km).

W końcu 2023 r. w województwie podlaskim udział ludności miast korzystającej z sieci wodociągowej i kanalizacyjnej w jej ogólnej liczbie wynosił odpowiednio 96,9% i 92,3%. W porównaniu z zanotowanym rok wcześniej udział ludności miast korzystającej z sieci wodociągowej pozostał na tym samym poziomie, a z sieci kanalizacyjnej nieznacznie wzrósł.

W 2023 r. w województwie podlaskim wytworzono 43,4 hm<sup>3</sup> ścieków przemysłowych i komunalnych wymagających oczyszczania i w porównaniu z 2022 r. ilość ta wzrosła o 1,0 hm<sup>3</sup>. Wśród miast województwa podlaskiego największą ilość wytworzonych ścieków stwierdzono w: Białymstoku, Suwałkach, Wysokiem Mazowieckiem i Łomży. Prawie 100% ścieków w województwie podlaskim podlega procesom oczyszczania. W 2023 r. udział ścieków oczyszczanych z podwyższonym usuwaniem biogenów w ogólnej ilości ścieków oczyszczanych w województwie wyniósł 81,0% (w 2022 r. – 80,7%), ścieków oczyszczanych biologicznie – 18,2% (rok wcześniej – 18,7%), natomiast ścieków oczyszczanych tylko w sposób mechaniczny – 0,8% (w 2022 r. – 0,6%). Ilość ścieków nieoczyszczanych w 2023 r. wyniosła zaledwie 0,03 hm<sup>3</sup> (w 2022 r. – 0,01 hm<sup>3</sup>).

### Wykres 3. Struktura ścieków przemysłowych i komunalnych wymagających oczyszczania odprowadzonych do wód i do ziemi

Chart 3. Structure of industrial and municipal waste water requiring treatment discharged into waters or into the ground



W 2023 r. w województwie podlaskim odprowadzono 12,8 hm<sup>3</sup> **ścieków przemysłowych**, z czego 8,6 hm<sup>3</sup> do wód lub do ziemi, a 4,2 hm<sup>3</sup> siecią kanalizacyjną. Emisja ścieków przemysłowych odprowadzonych do wód lub do ziemi zwiększyła się o 2,5% w porównaniu z rokiem poprzednim. Oczyszczania wymagało 8,4 hm<sup>3</sup> (65,4%) ścieków przemysłowych, w tym 99,6% poddano procesowi oczyszczania.

Największy udział w ilości ścieków przemysłowych odprowadzonych bezpośrednio do wód lub do ziemi miały zakłady prowadzące działalność w zakresie przetwórstwa przemysłowego – 96,2%.

W 2023 r. w województwie podlaskim ścieki przemysłowe były oczyszczane w 27 oczyszczalniach o łącznej przepustowości projektowej 66,0 dam<sup>3</sup>/dobę, z tego w 2 oczyszczalniach mechanicznych, 20 – biologicznych oraz 5 – z podwyższonym usuwaniem biogenów. Z ogólnej ilości ścieków przemysłowych wymagających oczyszczenia odprowadzonych bezpośrednio do wód lub do ziemi 71,3% było oczyszczanych z podwyższonym usuwaniem biogenów, 24,6% – biologicznie, a 4,2% – mechanicznie.

W analizowanym roku w województwie odprowadzono do wód lub do ziemi 35,0 hm<sup>3</sup> **ścieków komunalnych**. Były one w całości oczyszczane, w tym 83,3% oczyszczano metodą podwyższonego usuwania biogenów (29,2 hm<sup>3</sup>), a 16,7% – biologicznie (5,9 hm<sup>3</sup>). Na terenie województwa pracowały 122 oczyszczalnie komunalne (94 biologiczne oraz 28 z podwyższonym usuwaniem biogenów) o łącznej przepustowości projektowej 227,0 dam<sup>3</sup>/dobę.

W województwie podlaskim w 2023 r. oczyszczalnie komunalne wytworzyły 11,5 tys. t suchej masy osadów ściekowych. Z tego 32,4% ponownie wykorzystano (głównie w rolnictwie) i aż 38,4% zostało czasowo zmagazynowane. Według stanu w końcu 2023 r., ilość osadów dotychczas składowanych (nagromadzonych) na terenie oczyszczalni wynosiła 27,9 tys. t suchej masy.

W końcu 2023 r. **udział ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków** w ogólnej liczbie mieszkańców województwa kształtował się na poziomie 69,2%. Z oczyszczalni ścieków w miastach korzystało 96,1% ludności, a na wsi – tylko 27,4%.

## Zanieczyszczenie i ochrona powietrza

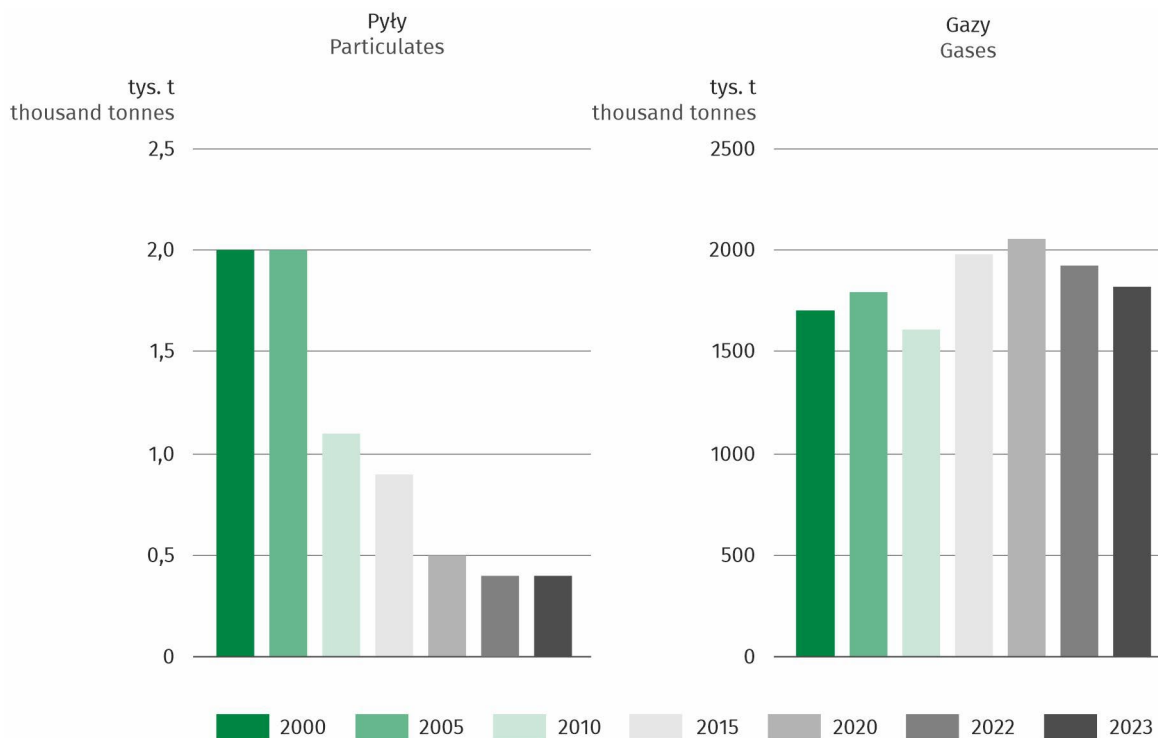
### Air pollution and protection

W końcu 2023 r. na terenie województwa podlaskiego działało 76 zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza. Urządzenia do redukcji zanieczyszczeń pyłowych posiadały 42 zakłady (55,3% ogółu), a tylko 14 (18,4%) było wyposażonych w urządzenia do redukcji zanieczyszczeń gazowych.

**Emisja zanieczyszczeń pyłowych** w 2023 r. wyniosła 0,4 tys. t (2,2% emisji krajowej) i w porównaniu z emisją z roku poprzedniego była o 18,1% mniejsza. Województwo podlaskie wyemitowało najmniej zanieczyszczeń pyłowych wśród wszystkich województw w kraju. Znaczna ilość zanieczyszczeń pyłowych pochodziła ze spalania paliw (72,5% ogólnej emisji pyłów w województwie). W omawianym roku emisja zanieczyszczeń pyłowych w przeliczeniu na 1 km<sup>2</sup> powierzchni wyniosła 17,7 kg.

**Emisja zanieczyszczeń gazowych** (bez dwutlenku węgla) w analizowanym roku osiągnęła 5,9 tys. t. (0,6% emisji krajowej) i była o 15,4% (o 1,1 tys. t) niższa niż w 2022 r. Dominującymi źródłami emisji przemysłowych zanieczyszczeń gazowych były jednostki prowadzące działalność w zakresie wytwarzania i zaopatrywania w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych (60,5% emisji w województwie) oraz zakłady przetwórstwa przemysłowego (33,7%).

**Wykres 4. Emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza**  
 Chart 4. Emission of air pollutants from plants especially noxious



W urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń powietrza w 2023 r. zatrzymano 70,3 tys. t (99,5%) pyłów i 4,1 tys. t (40,9%) gazów (bez dwutlenku węgla) wyemitowanych przez zakłady szczególnie uciążliwe dla czystości powietrza. W przypadku zanieczyszczeń pyłowych było to o 13,0% więcej niż rok wcześniej, natomiast zanieczyszczeń gazowych zatrzymano o 8,3% mniej niż w 2022 r.

W 2023 r. wśród powiatów województwa podlaskiego najwyższy stopień redukcji zanieczyszczeń pyłowych odnotowano w mieście Białystok oraz powiecie bielskim (po 99,9%).

Redukcja zanieczyszczeń gazowych (bez dwutlenku węgla) w województwie podlaskim wahała się od 4,3% w powiecie augustowskim do 91,7% w powiecie siemiatyckim.

Udział zanieczyszczeń zatrzymanych lub zneutralizowanych w ogólnej ilości zanieczyszczeń wytworzonych w 2023 r. w przypadku poszczególnych rodzajów zanieczyszczeń gazowych (bez dwutlenku węgla) wynosił 24,5% dla węglowodorów i 68,6% dla innych zanieczyszczeń.

Wśród zakładów przemysłowych wyposażonych w urządzenia oczyszczające powietrze najwyższy stopień redukcji zanieczyszczeń pyłowych (99,7%) i gazowych (45,5%) uzyskały jednostki należące do sekcji wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych.

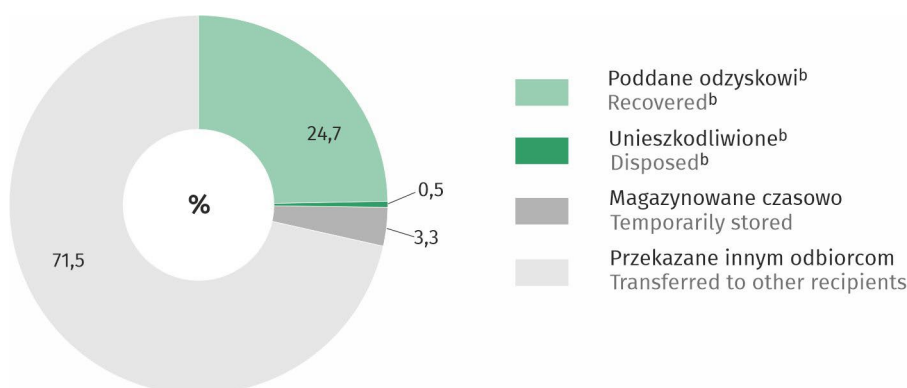
## Odpady Waste

W 2023 r. w województwie podlaskim wytworzono 672,7 tys. t **odpadów (z wyłączeniem odpadów komunalnych)**, co stanowiło 0,6% ich ogólnej ilości w skali kraju. Wytworzono ich w regionie o 17,3 tys. t (o 2,6%) więcej niż w roku poprzednim.

Liczba zakładów wytwarzających odpady w województwie podlaskim w końcu 2023 r. wynosiła 61 i w ciągu roku zmniejszyła się o 7.

Największa ilość odpadów (z wyłączeniem odpadów komunalnych) w omawianym okresie pochodziła z grupy „Odpady z budowy, remontów i demontażu obiektów budowlanych oraz infrastruktury drogowej (włączając glebę i ziemię z terenów zanieczyszczonych)” – 209,3 tys. t (31,1% ogółu odpadów wytworzonych w województwie).

**Wykres 5. Struktura odpadów<sup>a</sup> (z wyłączeniem odpadów komunalnych) w 2023 r.**  
Chart 5. Structure of waste<sup>a</sup> (excluding municipal waste) in 2023



a Wytworzonych w ciągu roku. b We własnym zakresie przez wytwórcę.  
a Generated during the year. b By waste producer on its own.

W analizowanym roku zwiększyła się ilość odpadów (z wyłączeniem odpadów komunalnych) przekazanych innym odbiorcom (z 414,5 tys. t w 2022 r. do 481,0 tys. t). Zmniejszyła się natomiast ilość odpadów poddanych odzyskowi (z 168,5 tys. t w 2022 r. do 166,3 tys. t), unieszkodliwionych (z 3,9 tys. t do 3,2 tys. t) oraz magazynowanych czasowo (z 68,5 tys. t do 22,2 tys. t), jak i dotychczas składowanych (z 2257,5 tys. t do 2249,6 tys. t).

W 2023 r. w województwie podlaskim głównym źródłem odpadów było przetwórstwo przemysłowe (256,2 tys. t odpadów, tj. 38,1%). Pozostałą część stanowiły odpady wytworzone w jednostkach zaliczanych do sekcji: budownictwo (199,4 tys. t, tj. 29,6%), górnictwo i wydobywanie (114,6 tys. t, tj. 17,0%), wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatycznych (67,9 tys. t, tj. 10,1%), dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja oraz działalność związana z rekultywacją (34,6 tys. t, tj. 5,1%).

Uwzględniając przekrój terytorialny według powiatów, największą ilość wytworzonych odpadów (z wyłączeniem odpadów komunalnych) w 2023 r. zanotowano w powiatach: sokólskim (142,8 tys. t), wysokomazowieckim (101,6 tys. t) oraz białostockim (91,0 tys. t). Najmniej odpadów wytworzono w powiatach: siemiatyckim (4,6 tys. t), augustowskim (12,2 tys. t) i kolneńskim (14,7 tys. t). W powiatach: monieckim, sejneńskim i suwalskim nie odnotowano odpadów wytworzonych w 2023 r.

W omawianym roku 367,7 tys. t (54,7% ogółu) odpadów (z wyłączeniem odpadów komunalnych) wytworzono w miastach województwa podlaskiego, a na obszarach wiejskich – 305,0 tys. t (45,3%).

W analizowanym roku w województwie podlaskim zebrano 336,2 tys. t **odpadów komunalnych**. W porównaniu z poprzednim rokiem ich ilość zmniejszyła się o 0,9%. Zdecydowana większość (86,6%) tego typu odpadów została odebrana z gospodarstw domowych.

W 2023 r. w regionie zebrano 200,1 tys. t zmieszanych odpadów komunalnych, tj. o 1,6% mniej niż przed rokiem. Masa odpadów zmieszanych odebranych z gospodarstw domowych wyniosła 164,9 tys. t i stanowiła 82,4% ich ogólnej ilości.

W analizowanym roku w województwie podlaskim zebrano selektywnie i wysegregowano z frakcji suchej 40,5% ogółu odpadów komunalnych. W porównaniu z 2022 r. ilość odpadów odebranych lub zebranych selektywnie wzrosła do 136,1 tys. t (o 0,2%). Frakcjami o dominującym udziale były odpady: biodegradowalne (34,3% ogólnej ilości odpadów zebranych selektywnie), zmieszane odpady opakowaniowe (14,0%) oraz ze szkła (13,6%).

W końcu 2023 r. na obszarze województwa funkcjonowało 11 czynnych składowisk przyjmujących odpady komunalne o łącznej powierzchni 49,3 ha. W porównaniu ze stanem w końcu roku poprzedniego liczba składowisk nie uległa zmianie, natomiast ich łączna powierzchnia zwiększyła się o 3,7 ha.

W 2023 r. z terenu województwa podlaskiego z 70,5 tys. zbiorników bezodpływowych odebrano 576,3 dam<sup>3</sup> **nieczystości ciekłych**, tj. o 44,4% więcej niż przed rokiem. W przypadku obszarów o niewystarczająco rozwiniętej infrastrukturze kanalizacyjnej część mieszkańców korzysta z przydomowych oczyszczalni ścieków, których w końcu 2023 r. w regionie było 22,3 tys., tj. o 14,8% więcej niż rok wcześniej.

## Ochrona przyrody i różnorodności biologicznej

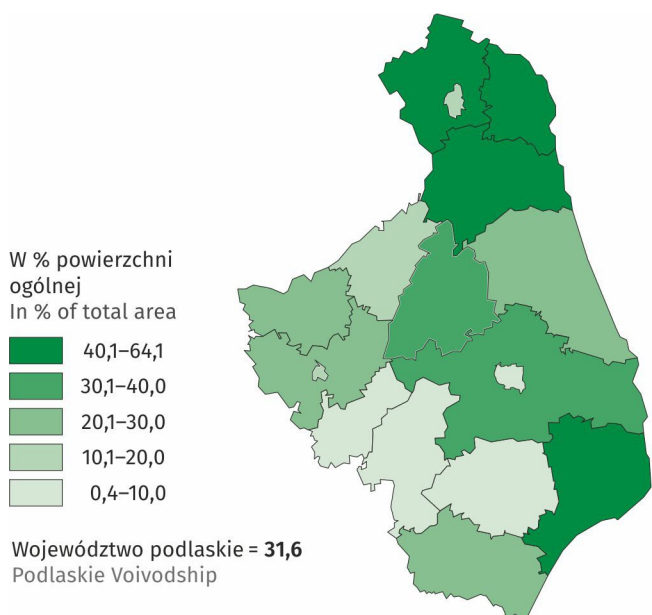
### Protection of environment and biodiversity

Województwo podlaskie wyróżnia się znaczną różnorodnością biologiczną pod względem urozmaicenia siedlisk i gatunków przyrodniczych, w dużym stopniu zachowanych w stanie naturalnym lub półnaturalnym. Pomimo postępującego rozwoju infrastruktury oraz presji urbanizacyjnej, obszar województwa nadal pozostaje ostoją wielu gatunków i mozaiką różnorodnych siedlisk, często cennych przyrodniczo.

Ustanowienie obszarów prawnie chronionych o szczególnych walorach przyrodniczych stanowi formę zabezpieczenia ekosystemów przed skutkami niekontrolowanej antropopresji. W końcu 2023 r. **obszary prawnie chronione**<sup>1</sup> w województwie zajmowały 638,7 tys. ha, co stanowiło 31,6% jego powierzchni ogólnej. Wskaźnik ten był niższy od krajowego, który kształtował się na poziomie 32,2%. Na 1 mieszkańca przypadało 5611 m<sup>2</sup> obszarów prawnie chronionych (w kraju – 2685 m<sup>2</sup>). W strukturze obszarów objętych ochroną prawną w województwie podlaskim dominowały obszary chronionego krajobrazu (68,7% powierzchni chronionej), parki narodowe (14,4%) oraz parki krajobrazowe (12,8%). Największy udział obszarów prawnie chronionych w ogólnej powierzchni odnotowano w powiecie augustowskim (64,1%), a najmniejszy – w powiecie zambrowskim (0,4%).

#### Mapa 1. Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona<sup>a</sup> w 2023 r. Stan w dniu 31 grudnia

Map 1. Area of special nature value under legal protection<sup>a</sup> in 2023 As of 31 December



a Dane nie uwzględniają informacji o obszarach sieci Natura 2000, obejmują tylko tę ich część, która mieści się w granicach pozostałych obszarów prawnie chronionych.

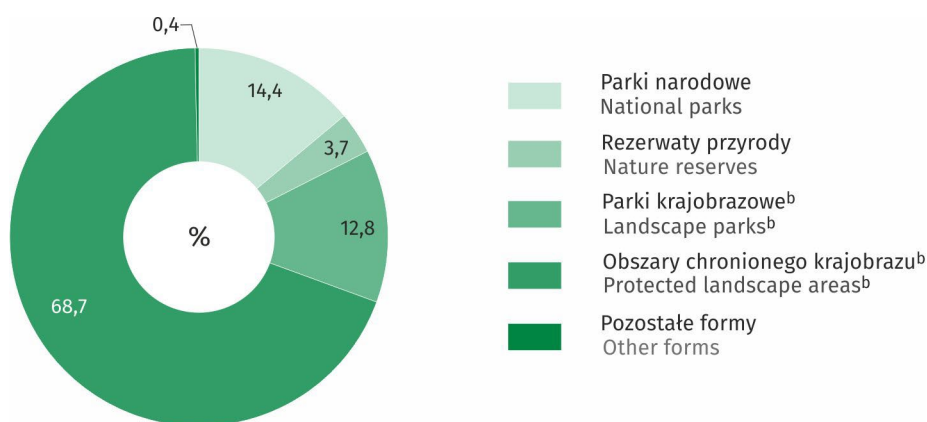
a Data do not include information concerning the areas of Nature 2000 network, data include only the part located within other legally protected areas.

<sup>1</sup> Dane nie uwzględniają informacji o obszarach sieci Natura 2000, obejmują tylko tę ich część, która mieści się w granicach pozostałych obszarów prawnie chronionych.

Biorąc pod uwagę obszar parków narodowych w poszczególnych województwach, w końcu omawianego roku województwo podlaskie zajmowało pierwsze miejsce w Polsce. Powierzchnia parków narodowych w województwie podlaskim (92,2 tys. ha) stanowiła 29,2% ich ogólnej powierzchni w kraju. Ponadto, wszystkie 4 parki narodowe znajdujące się na terenie województwa zostały objęte ochroną o znaczeniu międzynarodowym. Białowieski Park Narodowy jest jedynym polskim obiektem przyrodniczym, wpisanym przez UNESCO na listę Światowego Dziedzictwa, natomiast pozostałe parki, tj. Biebrzański, Narwiański i Wigierski, znajdują się na światowej liście siedlisk Konwencji Ramsarskiej ze względu na obszary mokradłowe o znaczeniu międzynarodowym.

#### Wykres 6. Struktura powierzchni o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chronionej<sup>a</sup> w 2023 r. Stan w dniu 31 grudnia

Chart 6. Structure of area of special nature value under legal protection<sup>a</sup> in 2023 As of 31 December



a Dane nie uwzględniają informacji o obszarach sieci Natura 2000, obejmują tylko tę ich część, która mieści się w granicach pozostałych obszarów prawnie chronionych. b Bez powierzchni rezerwatów i innych form ochrony przyrody położonych na terenach parków krajobrazowych i obszarów chronionego krajobrazu.

a Data do not include information concerning the areas of Natura 2000 network, data include only the part located within other legally protected areas. b Excluding nature reserves and other forms of nature protection located within landscape parks and protected landscape areas.

W końcu 2023 r. na terenie województwa znajdowały się 94 rezerwy przyrody o łącznej powierzchni 23,8 tys. ha. Przeciętna powierzchnia rezerwatu wynosiła 253,2 ha (w kraju – 113,6 ha). Zdecydowanie największy obszar zajmowały rezerwy leśne, które stanowiły 76,9% ogólnej powierzchni rezerwatów w województwie.

W województwie podlaskim w analizowanym okresie znajdowały się 3 parki krajobrazowe o łącznej powierzchni 86,6 tys. ha, co stanowiło 4,3% jego ogólnej powierzchni, natomiast obszary chronionego krajobrazu obejmowały 457,1 tys. ha, tj. 22,7% powierzchni województwa. Wśród obszarów chronionego krajobrazu największą powierzchnię zajmowała Puszcza Białowieska – 76,3 tys. ha.

Łącznie na terenie województwa podlaskiego w końcu 2023 r. zanotowano prawie 2 tys. **pomników przyrody**, z czego aż 1,2 tys. znajdowało się na terenie powiatu hajnowskiego.

Wśród form ochrony przyrody warto również wymienić **obszary Natura 2000**. W województwie podlaskim znajdowały się zarówno specjalne obszary ochrony siedlisk (SOO), jak i obszary specjalnej ochrony ptaków (OSO).

Świat zwierząt na terenie województwa podlaskiego wyróżnia się znacznym bogactwem **gatunków chronionych**. Gatunkiem charakterystycznym jest żubr, którego liczebność w 2023 r. wynosiła 1269 osobników, co stanowiło 45,0% populacji tego gatunku w kraju. Inne gatunki chronione występujące na terenie województwa to m.in.: ryś (52 szt.), wilk (290 szt.) oraz bóbr europejski (17500 szt.). Ich sposób bytowania może powodować szkody w uprawach, lasach, pasiekach, w gospodarstwach rolnych oraz w pogłowie zwierząt gospodarskich.

Ochronie środowiska przyrodniczego i jego składników, w tym różnorodności biologicznej, służą także **tereny zieleni**. Celem ich tworzenia jest ponadto kształtowanie zdrowego otoczenia oraz poprawa warunków bytowych ludności. W końcu 2023 r. w województwie podlaskim można było korzystać z parków spacerowo-wypoczynkowych, zieleńców oraz terenów zieleni osiedlowej o łącznej powierzchni 1,3 tys. ha, co oznacza, że na 1 mieszkańca regionu przypadało 11,5 m<sup>2</sup> tych terenów.

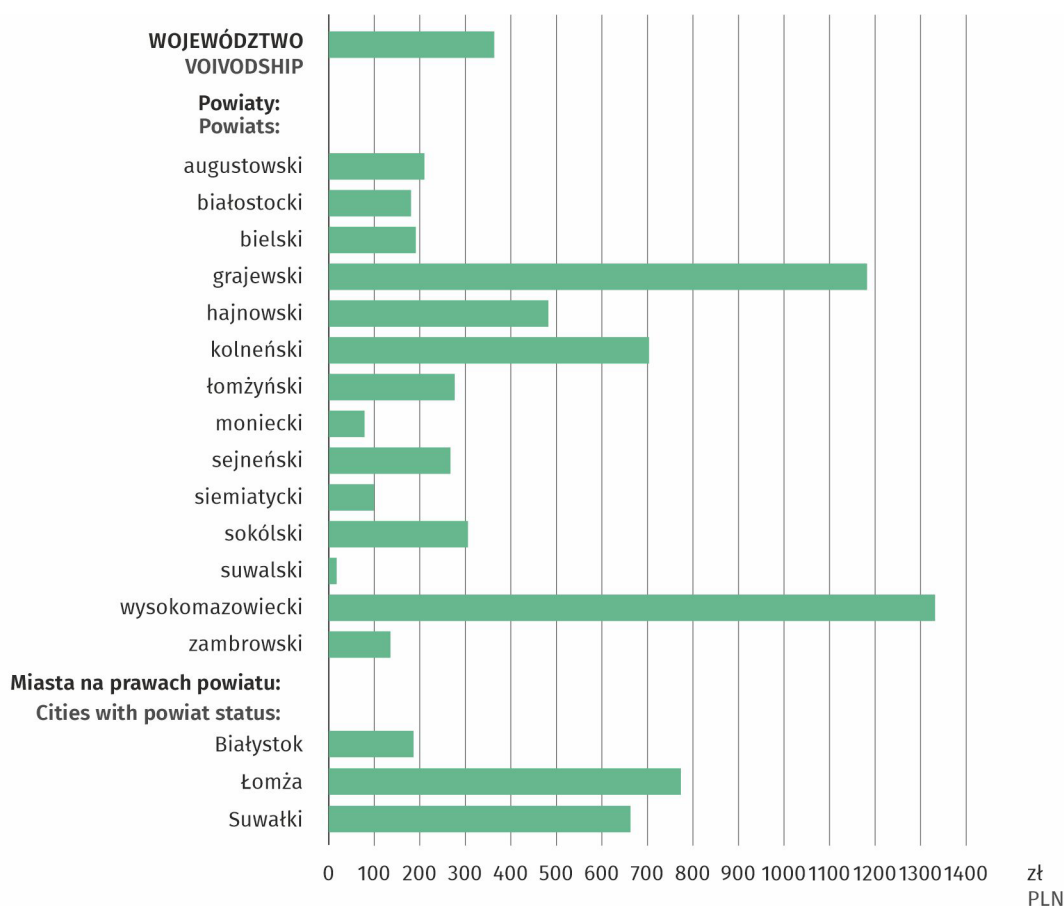
## Ekonomiczne aspekty ochrony środowiska

### Economical aspects of environmental protection

**Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska** poniesione w 2023 r. wyniosły (w cenach bieżących) 414,9 mln zł i w porównaniu z rokiem poprzednim zwiększyły się o 46,5 mln zł (tj. o 12,6%). W przeliczeniu na 1 mieszkańca ukształtowały się one na poziomie 364 zł, a najwyższe odnotowano w powiecie wysokomazowieckim (1332 zł), natomiast najniższe wystąpiły w powiecie suwalskim (18 zł).

#### Wykres 7. Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska na 1 mieszkańca według powiatów w 2023 r. (ceny bieżące)

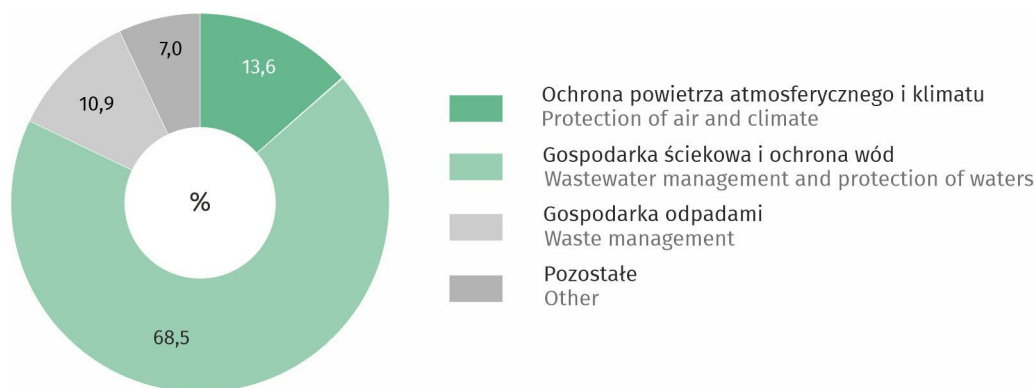
Chart 7. Outlays on fixed assets in environmental protection per capita by powiats in 2023 (current prices)



Biorąc pod uwagę kierunki inwestowania w ochronie środowiska stwierdzono, że najwyższe nakłady zostały poniesione na gospodarkę ściekową i ochronę wód – 284,3 mln zł (68,5% ogółu nakładów służących ochronie środowiska w województwie), wśród których największy odsetek stanowiły wydatki na oczyszczanie ścieków (56,1%). Nakłady na sieć kanalizacyjną odprowadzającą wody (ścieki) opadowe stanowiły 23,6% poniesionych nakładów na gospodarkę ściekową i ochronę wód, natomiast na sieć kanalizacyjną odprowadzającą ścieki – 19,2%. Wydatki na ochronę powietrza atmosferycznego i klimatu wyniosły 56,3 mln zł (13,6%), a na gospodarkę odpadami – 45,1 mln zł (10,9%).

**Wykres 8. Struktura nakładów na środki trwałe służące ochronie środowiska według kierunków inwestowania w 2023 r. (ceny bieżące)**

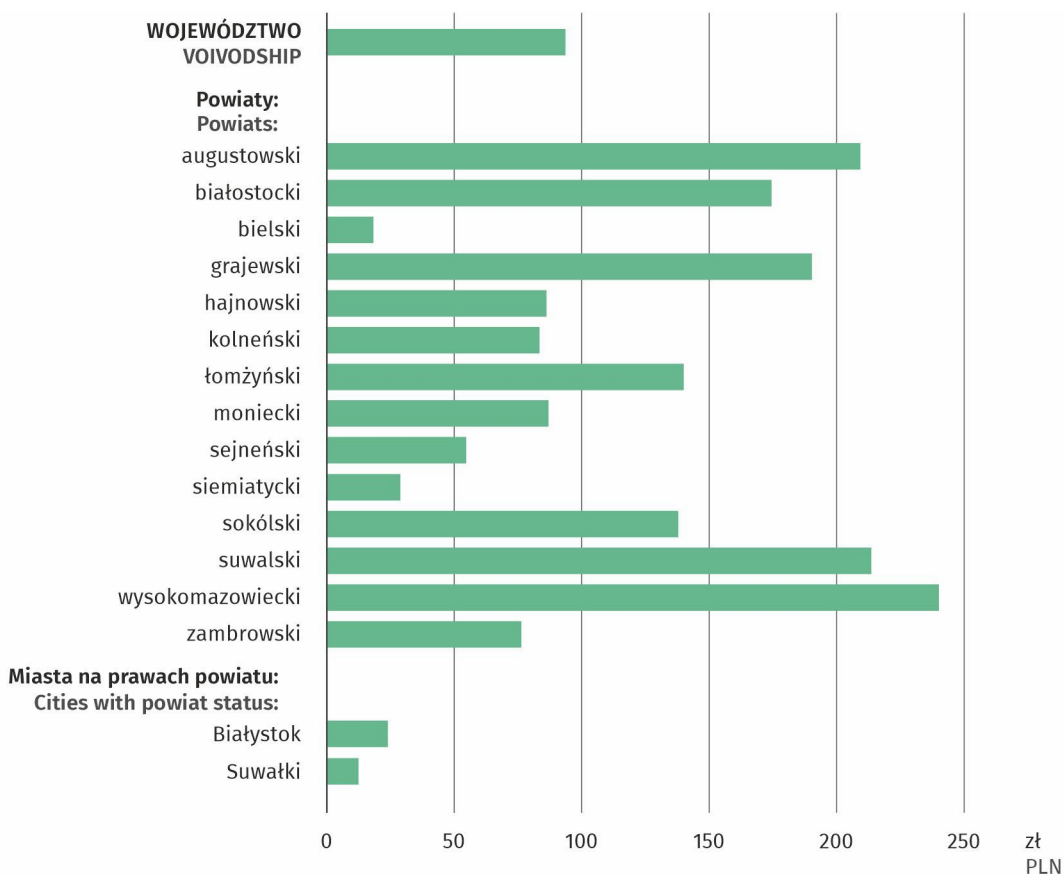
Chart 8. Structure of outlays on fixed assets in environmental protection by directions of investing in 2023 (current prices)



**Nakłady na środki trwałe służące gospodarce wodnej** w województwie podlaskim w 2023 r. wyniosły (w cenach bieżących) 106,9 mln zł i były o 21,4 mln zł (o 25,1%) wyższe od poniesionych rok wcześniej. W przeliczeniu na 1 mieszkańca ukształtowały się one na poziomie 94 zł. Najwyższe nakłady w zakresie gospodarki wodnej w przeliczeniu na 1 osobę odnotowano w powiecie wysokomazowieckim (240 zł), zaś najniższe – w mieście Suwałki (13 zł). W mieście Łomża nie odnotowano nakładów na środki trwałe służące gospodarce wodnej.

**Wykres 9. Nakłady na środki trwałe służące gospodarce wodnej na 1 mieszkańca według powiatów w 2023 r. (ceny bieżące)**

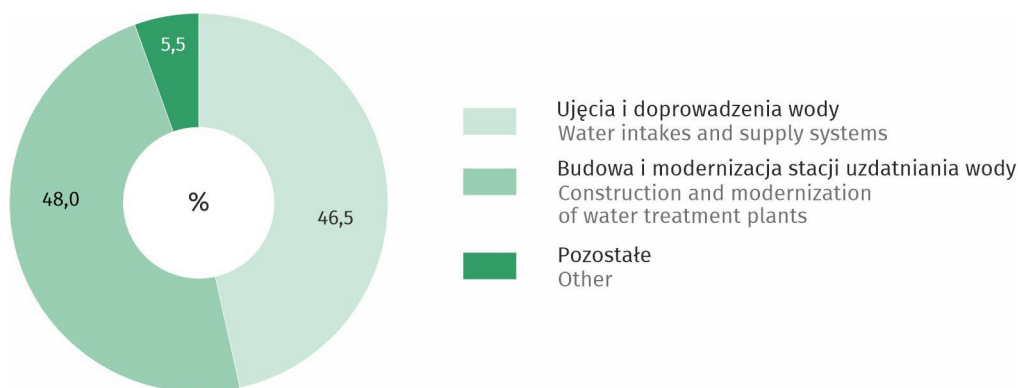
Chart 9. Outlays on fixed assets in water management per capita by powiats in 2023 (current prices)



Najwięcej nakładów służących gospodarce wodnej przeznaczono na budowę i modernizację stacji uzdatniania wody – 48,0% ogółu (51,3 mln zł) oraz na ujęcia i doprowadzenia wody – 46,5% (49,7 mln zł).

### Wykres 10. Struktura nakładów na środki trwałe służące gospodarce wodnej według kierunków inwestowania w 2023 r. (ceny bieżące)

Chart 10. Structure of outlays on fixed assets in water management by directions of investing in 2023 (current prices)



Biorąc pod uwagę źródła finansowania inwestycji w ochronie środowiska w 2023 r., należy zauważyć, że były to przede wszystkim środki własne (56,9%), środki z budżetu centralnego (19,1%) i środki z zagranicy (13,5%). Źródłem finansowania inwestycji w gospodarce wodnej były także głównie środki własne (44,6%), z budżetu centralnego (43,4%) oraz z zagranicy (7,4%).

Do **efektów rzeczowych inwestycji ochrony środowiska** w województwie podlaskim uzyskanych w 2023 r. należało m.in. przekazanie do użytku 57,8 km sieci kanalizacyjnej odprowadzającej ścieki oraz 26,3 km sieci kanalizacyjnej odprowadzającej wody opadowe. Oddano do eksploatacji 1 biologiczną oczyszczalnię ścieków komunalnych o przepustowości 33 m<sup>3</sup>/dobę oraz 1 podczyszczalnię ścieków przemysłowych o przepustowości 1000 m<sup>3</sup>/dobę. Powstało również 8 indywidualnych (przydomowych) oczyszczalni ścieków o łącznej przepustowości 7 m<sup>3</sup>/dobę.

Wśród uzyskanych **efektów rzeczowych inwestycji służących gospodarce wodnej** należy wymienić wybudowanie 144,1 km sieci wodociągowej.

W 2023 r. oddano do użytku urządzenia zaopatrzenia w wodę (tj. ujęcia i stacje uzdatniania wody) o łącznej wydajności 7,1 tys. m<sup>3</sup>/dobę. Wydajność nowo oddanych lub zmodernizowanych w 2023 r. ujęć wodnych wyniosła 1,4 tys. m<sup>3</sup>/dobę, a stacji uzdatniania wody – 5,7 tys. m<sup>3</sup>/dobę.

W 2023 r. z tytułu opłat środowiskowych oraz innych wpływów na ochronę środowiska i gospodarkę wodną do Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podlaskiego przekazano łącznie 15,7 mln zł. Najwyższe kwoty wpłynęły z tytułu opłat związanych z ochroną powietrza atmosferycznego i klimatu (9,2 mln zł) oraz gospodarką odpadami (5,9 mln zł).

W analizowanym roku w województwie podlaskim wydatki **Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej** wyniosły 12,0 mln zł, natomiast z powiatowych środków na ochronę środowiska i gospodarkę wodną przeznaczono 1,3 mln zł, a z gminnych – 6,6 mln zł. Środki te wydatkowane były na inwestycje z zakresu gospodarki ściekowej i ochrony wód, ochrony powietrza atmosferycznego i klimatu, gospodarki odpadami oraz inne.

## Leśnictwo i łowiectwo

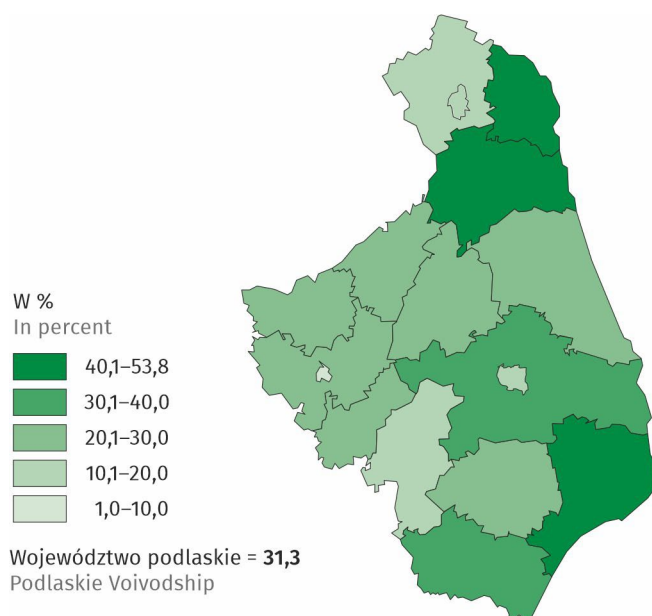
### Forestry and hunting

Według stanu w końcu 2023 r., **powierzchnia gruntów leśnych** w województwie podlaskim wynosiła 641,3 tys. ha, z czego 95,9% stanowiły grunty zalesione. W ujęciu rocznym powierzchnia gruntów leśnych zwiększyła się o 0,7 tys. ha, czyli o 0,1%. Powierzchnia gruntów nieleśnych przeznaczonych do zalesienia w ciągu roku zmniejszyła się o 5,6 ha i w końcu analizowanego roku wynosiła 0,6 ha. Grunty te znajdowały się w większości w zarządzie Lasów Państwowych.

W końcu 2023 r. na terenie województwa znajdowało się 6,8% ogólnej powierzchni gruntów leśnych w Polsce. **Wskaźnik lesistości** był wyższy od krajowego (29,6%) i kształtował się na poziomie 31,3%. Pod tym względem województwo podlaskie uplasowało się na 7 miejscu wśród województw w kraju. W regionie najwyższy wskaźnik lesistości odnotowano w powiatach: hajnowskim (53,8%), augustowskim (46,5%) i sejneńskim (42,1%), natomiast najniższy – w miastach na prawach powiatu Łomża (1,0%) i Suwałki (13,2%).

#### Mapa 2. Lesistość w 2023 r. Stan w dniu 31 grudnia

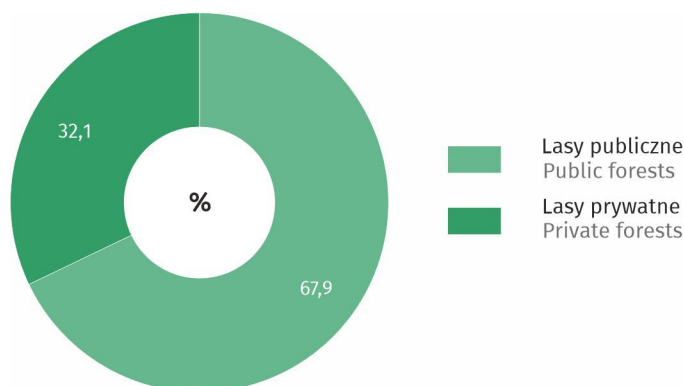
Map 2. Forest cover in 2023  
As of 31 December



W końcu analizowanego roku w strukturze własnościowej gruntów leśnych województwa, podobnie jak w całym kraju, dominowała własność publiczna (67,9%), a w jej ramach – grunty leśne znajdujące się pod zarządkiem Lasów Państwowych, stanowiące 90,3% gruntów leśnych publicznych i 61,3% wszystkich gruntów leśnych w województwie. Grunty leśne prywatne obejmowały 32,1% wszystkich gruntów leśnych i w 97,7% były własnością osób fizycznych.

**Wykres 11. Struktura powierzchni gruntów leśnych według form własności w 2023 r.  
Stan w dniu 31 grudnia**

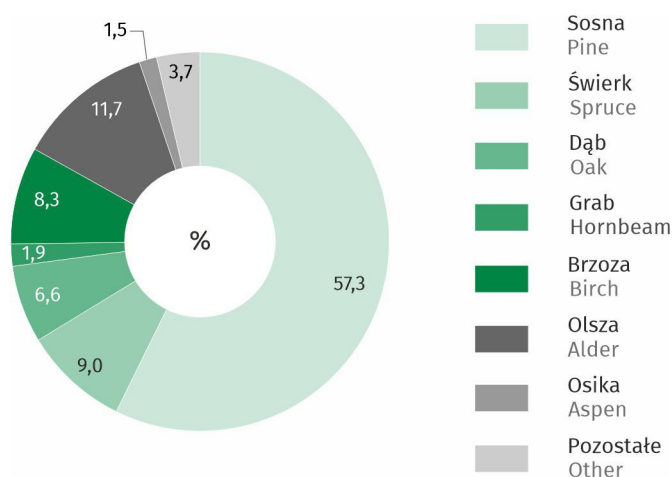
Chart 11. Structure of forest land area by forms of ownership in 2023  
As of 31 December



Lasy występują najczęściej na obszarach o najstabszych glebach, co znajduje odzwierciedlenie w strukturze siedliskowej lasów województwa. Według danych opracowanych na podstawie Wielkoobszarowej Inwentaryzacji Stanu Lasów przeprowadzonej w latach 2019–2023 przez Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej, bory i bory mieszane stanowiły 52,5% powierzchni wszystkich lasów. Układ siedlisk znalazł potwierdzenie w **składzie gatunkowym drzewostanów**. W lasach niezmiennie przeważały drzewa iglaste (67,0%), przy czym aż 57,3% przypadało na sosnę. Spośród gatunków liściastych najwyższy udział miały olsza (11,7%) oraz brzoza (8,3%).

**Wykres 12. Struktura powierzchni lasów według gatunków panujących (przeważających) w drzewostanie**

Chart 12. Structure of forest area by dominant (prevailing) species in tree stands



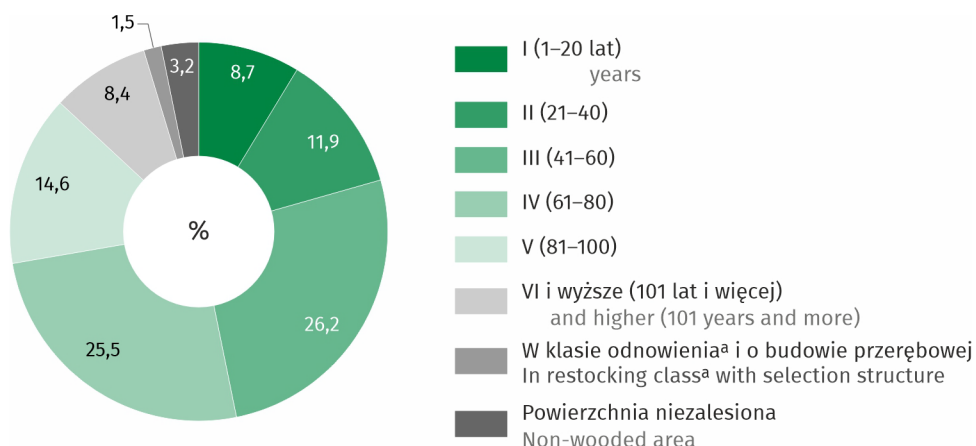
Uwaga. Dane opracowano na podstawie Wielkoobszarowej Inwentaryzacji Stanu Lasów przeprowadzonej w latach 2019–2023 przez Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej.

Note. Data prepared on the basis of the National Forest Inventory conducted in 2019–2023 by the Bureau for Forest Management and Geodesy.

W **strukturze wiekowej lasów** województwa podlaskiego największy odsetek stanowiły drzewostany mające 41–60 lat, czyli znajdujące się w III klasie wieku. Zajmowały one 26,2% ogólnej powierzchni lasów. Najwyższym przeciętnym wiekiem wykazywały się drzewostany z przewagą grabu (69 lat), a najniższym – jodły (25 lat).

**Wykres 13. Struktura powierzchni lasów według klas wieku drzewostanów**

Chart 13. Structure of forest area by age classes of tree stand



a łącznie z klasą do odnowienia.

Uwaga. Dane opracowano na podstawie Wielkoobszarowej Inwentaryzacji Stanu Lasów przeprowadzonej w latach 2019–2023 przez Biuro Urządzenia Lasu i Geodezji Leśnej.

a Including class for restocking.

Note. Data prepared on the basis of the National Forest Inventory conducted in 2019–2023 by the Bureau for Forest Management and Geodesy.

**Zasoby drzewne na pniu** w województwie podlaskim wynosiły 190,6 hm<sup>3</sup>. Większość, bo aż 61,6% tych zasobów znajdowało się w Lasach Państwowych, a 30,8% – w lasach prywatnych.

Wynikiem wielu przyrodniczych i społecznych funkcji pełnionych przez lasy jest ustanowienie kategorii **lasów ochronnych**. Spełniają one ważną rolę ochronną w stosunku do różnych elementów środowiska, takich jak gleby, wody czy ostoje zwierząt. Są także istotnym miejscem rekreacji ludności, jak np. lasy uzdrowiskowe czy lasy w miastach. Na początku 2023 r. powierzchnia lasów ochronnych w zarządzie Lasów Państwowych wynosiła 202,3 tys. ha. Wśród nich największy udział miały lasy cenne przyrodniczo (50,4%) i wodochronne (26,8%). Lasy ochronne prywatne i gminne w końcu analizowanego roku łącznie zajmowały powierzchnię 9,6 tys. ha.

**Odnowienia** w lasach województwa podlaskiego w 2023 r. objęły powierzchnię 2316 ha (o 207 ha mniejszą niż w roku poprzednim), z czego 98,2% przypadało na lasy publiczne. Cel zwiększania udziału powierzchni lasów w powierzchni całego kraju realizowany jest głównie poprzez zalesianie gruntów nieleśnych. W województwie podlaskim w 2023 r., w porównaniu z rokiem poprzednim, ilość **zalesień** zwiększyła się o 16 ha, osiągając poziom 27 ha. Większość (76,2%) tego typu prac przeprowadzono na gruntach prywatnych.

W 2023 r. na obszarze 12,9 tys. ha, czyli 2,1% wszystkich lasów województwa, przeprowadzono **prace pielęgnacyjne**, koncentrujące się głównie na zabiegach wykonywanych w uprawach (75,8% pielęgnowanego obszaru). W porównaniu z rokiem poprzednim pracami pielęgnacyjnymi objęto areal o 2,9% mniejszy. Większość (97,8%) tego rodzaju prac przeprowadzono w lasach będących w zarządzie Lasów Państwowych, a 1,9% – w lasach prywatnych.

W analizowanym roku w województwie podlaskim **pozyskano** 1914,4 tys. m<sup>3</sup> **drewna** (bez pozyskania drewna z zadrzewień), co w stosunku do roku poprzedniego oznacza spadek o 136,0 tys. m<sup>3</sup>. Stanowiło to 4,6% całkowitego pozyskania drewna w kraju. Aż 95,1% pozyskanego drewna stanowiła grubizna, z czego grubizna iglasta – 83,4%, a liściasta – 16,6%. Z ogólnej ilości grubizny 92,7% pozyskano w Lasach Państwowych, a 6,3% – w lasach prywatnych. W przeliczeniu na 100 ha powierzchni lasów pozyskano 288,2 m<sup>3</sup> drewna (grubizny), tj. mniej niż w kraju, gdzie wartość tego wskaźnika ukształtowała się na poziomie 429,2 m<sup>3</sup>.

Od dostawców z terenu województwa podlaskiego w 2023 r. **skupiono** 88 t świeżych **owoców leśnych**, tj. o 67 t mniej niż w roku poprzednim. W tej ilości największy udział miał bez czarny (72,7%). W krajowym skupie owoców leśnych udział województwa wyniósł 2,3%. **Skup grzybów leśnych** ukształtował się na poziomie 191 t i był o 47 t niższy niż w roku poprzednim. Aż 96,1% skupionych grzybów stanowiły kurki. Udział województwa w krajowym skupie grzybów wyniósł 6,7%.

W omawianym roku wykonano więcej niż przed rokiem prac sadzeniowych na terenie **zadrzewień**, czyli skupisk drzew i krzewów znajdujących się poza lasami czy terenami zieleni. Nasadzono 10,0 tys. szt. drzew (w 2022 r. – 7,6 tys. szt.) oraz 17,9 tys. szt. krzewów (w 2022 r. – 8,2 tys. szt.). Pozyskano z nich 55,0 tys. m<sup>3</sup> drewna (rok wcześniej – 51,0 tys. m<sup>3</sup>), z czego 66,8% stanowiła grubizna liściasta.

W 2023 r. w województwie podlaskim wystąpiło 236 **pożarów lasów**, które objęły powierzchnię 58,1 ha. W analizowanym roku średnia powierzchnia jednego pożaru wyniosła 0,2 ha.

Na terenie województwa podlaskiego żyje wiele **zwierząt łownych**. Według danych szacunkowych, w 2023 r. wśród nich najczęściej było zajęcy (48,3 tys. szt.) i saren (27,8 tys. szt.). W łowieckim roku gospodarczym 2023/24 najczęściej odstrzelono lisów (7,2 tys. szt.), saren (5,5 tys. szt.), dzików (4,0 tys. szt.) i jeleni (3,0 tys. szt.).

Według stanu w dniu 31 marca 2023 r., na terenie województwa działały 104 **koła łowieckie**, do których należało 5522 członków. Polowali oni na terenie 306 **obwodów łowieckich**, obejmujących powierzchnię 1883,1 tys. ha, z czego 33,7% stanowiły grunty leśne.

## Tablice przeglądowe

### Review tables

#### I. Ważniejsze dane o stanie, zagrożeniach i ochronie środowiska

#### I. Major data on status, threats to environment and environmental protection

Lp.	Wyszczególnienie	2000	2005	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
		woje voivod								
Warunki Demographic										
1	Ludność (stan w dniu 31.12.) w tys.	1210,7	1199,7	1203,4	1201,0	1198,7	1195,0	1191,9	1188,8	1186,6
2	miasta: w tysiącach	710,0	710,0	724,8	724,0	723,3	721,8	720,9	719,9	719,7
3	w % ludności ogółem	58,6	59,2	60,2	60,3	60,3	60,4	60,5	60,6	60,6
4	wieś: w tysiącach	500,7	489,7	478,6	477,0	475,4	473,1	471,0	468,9	467,0
5	w % ludności ogółem	41,4	40,8	39,8	39,7	39,7	39,6	39,5	39,4	39,4
6	Ludność na 1 km <sup>2</sup> powierzchni ogólnej (stan w dniu 31.12.)	60	59	60	59	59	59	59	59	59
Ludność (stan w dniu 31.12.) – w tys. – w wieku:										
7	przedprodukcyjnym	314,9	259,8	229,1	223,3	218,5	214,0	210,5	207,4	206,1
8	produkcyjnym	702,0	740,4	764,8	764,7	763,3	759,6	755,6	750,4	744,3
9	poprodukcyjnym	193,8	199,5	209,5	212,9	217,0	221,3	225,9	231,0	236,3
10	Urodzenia żywe na 1000 ludności	9,9	9,1	9,9	9,3	9,3	8,9	9,2	9,1	9,6
11	Zgony <sup>a</sup> na 1000 ludności	9,7	9,8	9,8	9,7	9,9	10,2	9,9	10,3	10,3
12	Zgony niemowląt na 1000 urodzeń żywych	7,3	5,6	4,5	4,8	4,1	4,6	4,5	4,5	3,3
13	Przyrost naturalny na 1000 ludności	0,2	-0,7	0,1	-0,4	-0,6	-1,3	-0,7	-1,2	-0,8
Przeciętna liczba lat dalszego trwania życia w momencie urodzenia:										
14	mężczyźni	70,49	71,04	72,51	73,25	73,09	73,22	73,97	73,76	74,15
15	kobiety	79,14	80,41	81,90	81,82	82,32	82,26	82,78	82,59	82,77
Wykorzystanie i ochrona Use and protection										
16	Powierzchnia ogólna <sup>b</sup> w tys. ha	2018,0	2018,7	2018,7	2018,7	2018,7	2018,7	2018,7	2018,7	2018,7
w tym:										
17	użytki rolne	.	1239,7	1219,9	1217,2	1216,6	1215,9	1215,4	1214,1	1211,5
18	grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione <sup>d</sup>	.	613,1	640,0	641,8	642,3	642,9	643,5	643,8	646,1
19	grunty pod wodami powierzchniowymi	.	27,4	27,6	27,6	27,5	27,5	27,6	27,7	27,9
20	użytki kopalne	.	2,5	2,2	2,1	2,1	2,0	1,9	1,8	1,7
21	tereny komunikacyjne	.	55,3	54,7	55,0	55,0	55,0	55,7	56,0	56,1
22	tereny osiedlowe <sup>f</sup>	.	15,3	16,2	16,6	17,0	17,3	17,5	17,8	18,1
23	nieużytki	.	59,1	54,5	54,4	54,3	54,2	54,1	54,0	54,0

a łącznie ze zgonami niemowląt. b Dane według kierunków wykorzystania powierzchni podano według ewidencji gruntów obowiązującej od 2002 r. wione<sup>e</sup>. d Do 2016 r. łącznie z gruntami zadrzewionymi i zakrzewionymi na użytkach rolnych. e łącznie z gruntami przeznaczonymi pod budowę dróg a Including infant deaths. b Data by use of area are given according to the land register in force since 2002. c Including wooded and bushy land on agricultural land. e Including areas used for the construction of public roads or railways. f Residential, industrial, other built-up,

2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023		Specification	No
wódtwo ship							Polska Poland		
demograficzne conditions									
1184,5	1181,5	1178,4	1156,6	1148,7	1143,4	1138,2	37636,5	Population (as of 31.12.) in thousands	1
719,2	718,3	716,9	704,7	699,7	695,8	692,1	22376,5	urban areas: in thousands	2
60,7	60,8	60,8	60,9	60,9	60,9	60,8	59,5	in % of total population	3
465,4	463,3	461,4	451,9	449,0	447,6	446,1	15260,0	rural areas: in thousands	4
39,3	39,2	39,2	39,1	39,1	39,1	39,2	40,5	in % of total population	5
59	59	58	57	57	57	56	120	Population per 1 km <sup>2</sup> of total area (as of 31.12.)	6
								Population (as of 31.12.) – in thousands – at age:	
206,0	205,9	205,8	209,6	209,3	208,0	205,4	3784,5	pre-working	7
736,7	728,4	719,2	691,8	682,4	673,7	665,5	12901,6	working	8
241,8	247,2	253,4	255,2	257,0	261,7	267,4	5690,5	post-working	9
10,2	10,0	9,6	9,1	8,8	8,0	7,3	7,2	Live births per 1000 population	10
10,6	11,0	10,6	12,6	14,5	11,8	10,6	10,9	Deaths <sup>a</sup> per 1000 population	11
4,7	4,2	3,7	3,4	4,7	3,9	4,6	3,9	Infant deaths per 1000 live births	12
-0,4	-1,0	-1,0	-3,5	-5,7	-3,8	-3,3	-3,6	Natural increase per 1000 population	13
								Life expectancy at the moment of birth:	
74,24	74,08	74,29	73,06	71,52	73,66	74,83	74,65	males	14
82,85	82,68	83,14	81,89	80,45	82,58	83,37	81,99	females	15
zasobów powierzchni ziemi i gleby of land surface and soil									
2018,7	2018,7	2018,7	2018,7	2018,7	2018,7	2018,7	31393,1	Total area <sup>b</sup> in thousand ha	16
								of which:	
1218,4 <sup>c</sup>	1218,5 <sup>c</sup>	1216,5 <sup>c</sup>	1215,6 <sup>c</sup>	1215,0 <sup>c</sup>	1214,5 <sup>c</sup>	1213,0 <sup>c</sup>	18680,5 <sup>c</sup>	agricultural land	17
638,4	637,9	639,1	639,4	639,2	638,8	643,7	9554,1	forest land as well as wooded and bushy areas <sup>d</sup>	18
27,9	27,9	28,0	28,0	28,0	28,9	29,0	766,0	land under surface waters	19
1,7	1,8	2,0	2,0	1,9	1,8	2,1	31,1	minerals	20
56,3 <sup>e</sup>	56,7 <sup>e</sup>	56,9 <sup>e</sup>	57,5 <sup>e</sup>	58,0 <sup>e</sup>	58,7 <sup>e</sup>	58,8 <sup>e</sup>	964,3 <sup>e</sup>	transport areas	21
18,2	18,4	18,9	19,2	19,6	19,9	20,4	836,5	residential areas <sup>f</sup>	22
54,0	53,9	53,8	53,7	53,7	53,9	50,0	465,6	wasteland	23

c Łącznie z gruntami zadrzewionymi i zakrzewionymi na użytkach rolnych, ujmowanymi do 2016 r. w pozycji „grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione publiczne lub linii kolejowych. f Mieszaniowe, przemysłowe, inne zabudowane, zurbanizowane niezabudowane, rekreacyjno-wypoczynkowe. areas on agricultural land, classified until 2016 in the items "forest land as well as wooded and bushy areas". d Until 2016 including wooded and urbanized non-built-up, recreational and rest.

**I. Ważniejsze dane o stanie, zagrożeniach i ochronie środowiska (cd.)****I. Major data on status, threats to environment and environmental protection (cont.)**

Lp.	Wyszczególnienie	2000	2005	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
		woje voivod								
Wykorzystanie i ochrona Use and protection										
1	Grunty rolne wyłączone na cele nierolnicze i leśne na cele nieleśne <sup>a</sup> w ha	58	43	60	66	88	60	89	87	110
2	grunty rolne	52	28	50	55	65	42	72	67	101
3	grunty leśne	6	15	10	11	23	18	17	20	9
4	Grunty zdewastowane i zdegradowane wymagające rekultywacji i zagospodarowania (stan w dniu 31.12.) w ha	2845	2887	2855	2828	2807	2764	2759	2632	2660
5	Grunty zrekultywowane (w ciągu roku) w ha	14	58	31	63	33	52	159	89	35
6	Grunty zagospodarowane (w ciągu roku) w ha	13	8	6	35	25	50	105	40	34
Wykorzystanie, zanie Consumption, pollution										
7	Pobór wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w hm <sup>3</sup>	90,2	92,7	92,9	93,9	98,3	96,6	98,5	100,5	100,7
na cele:										
8	produkcyjne <sup>b</sup>	15,2	14,0	12,7	12,9	12,3	11,9	12,6	12,7	12,8
9	nawodnień w rolnictwie i leśnictwie oraz napełniania i uzupełniania stawów rybnych	18,3	22,2	21,2	22,4	26,7	25,6	26,2	26,0	26,6
10	eksploatacji sieci wodociągowej <sup>d</sup>	56,7	56,5	59,0	58,7	59,3	59,1	59,8	61,8	61,2
Zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych:										
11	w hektometrach sześciennych	34,3	35,4	37,0	37,1	37,0	37,5	38,3	40,2	39,4
12	miasta	24,4	21,7	21,6	21,5	21,4	21,2	21,2	21,3	21,1
13	wieś	9,9	13,7	15,4	15,6	15,5	16,3	17,1	18,9	18,4
14	na 1 mieszkańca w m <sup>3</sup>	28,3	29,4	30,7	30,9	30,8	31,3	32,1	33,7	33,2
15	miasta	34,3	30,5	29,9	29,7	29,6	29,3	29,4	29,6	29,3
16	wieś	19,8	27,9	32,0	32,7	32,6	34,4	36,2	40,1	39,2
17	Miasta ogółem (stan w dniu 31.12.)	36	36	39	40	40	40	40	40	40
z ogółem wyposażone w sieć:										
18	wodociągową	36	36	39	40	40	40	40	40	40
19	kanalizacyjną	34	36	39	40	40	40	40	40	40

a W trybie obowiązujących przepisów prawnych o ochronie gruntów rolnych i leśnych. b Poza rolnictwem (z wyłączeniem ferm przemysłowego rybnych. d Pobór wody na ujęciach, przed wtłoczeniem do sieci.

a According to the binding legal regulations on the protection of agricultural and forest land. b Excluding agriculture (except industrial d Water withdrawal by intakes before entering the water supply network.

2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023		Specification	No
wództwo ship							Polska Poland		
zasobów powierzchni ziemi i gleby (dok.) of land surface and soil (cont.)									
135	154	216	176	238	181	107	5296	Agricultural land designated for non-agricultural purposes and forest land for non-forest purposes <sup>a</sup> in ha	1
124	126	175	169	225	176	81	4656	agricultural land	2
11	28	41	7	13	5	26	640	forest land	3
2658	2713	2760	2742	2712	2693	2814	60370	Devastated and degraded land requiring reclamation and management (as of 31.12.) in ha	4
51	45	80	149	115	172	82	2294	Reclaimed land (during the year) in ha	5
23	24	30	87	36	113	66	1180	Managed land (during the year) in ha	6
czyszczenie i ochrona wód and water protection									
96,8	101,9	101,7	100,8	100,6	99,6	102,5	8331,8	Water withdrawal for needs of the national economy and population in hm <sup>3</sup>	7
for purposes of:									
12,4	12,9	12,9	12,8	12,6	13,1	13,7	5376,9	production <sup>b</sup>	8
23,3	23,6	23,2 <sup>c</sup>	23,5 <sup>c</sup>	22,7 <sup>c</sup>	23,3 <sup>c</sup>	24,2 <sup>c</sup>	833,8 <sup>c</sup>	irrigation in agriculture and forestry and filling and completing fishponds	9
61,2	65,5	65,6	64,5	65,2	63,1	64,6	2121,1	exploitation of water supply network <sup>d</sup>	10
Consumption of water from water supply system in households:									
39,4	41,7	42,3	42,3	41,7	41,4	42,5	1296,4	in cubic hectometres	11
21,0	21,9	21,9	22,1	22,0	21,6	22,0	806,0	urban areas	12
18,4	19,8	20,3	20,2	19,7	19,8	20,4	490,4	rural areas	13
33,3	35,3	35,8	36,4	36,2	36,1	37,2	34,4	per capita in m <sup>3</sup>	14
29,2	30,5	30,6	31,2	31,3	31,0	31,8	35,9	urban areas	15
39,6	42,7	44,0	44,5	43,8	44,2	45,7	32,2	rural areas	16
40	40	40	40	40	40	40	979	Urban areas total (as of 31.12.)	17
of total – fitted with:									
40	40	40	40	40	40	40	979	water supply system	18
40	40	40	40	40	40	40	973	sewage system	19

chowu zwierząt), leśnictwem, łowiectwem i rybactwem – z ujęć własnych. c Od 2019 r. dane dotyczą tylko napętniania i uzupełniania stawów (livestock farming), forestry, hunting and fishing – from their own sources. c Since 2019 data concern only filling and completing fishponds.

**I. Ważniejsze dane o stanie, zagrożeniach i ochronie środowiska (cd.)****I. Major data on status, threats to environment and environmental protection (cont.)**

Lp.	Wyszczególnienie	2000	2005	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
		woje voivod								
Wykorzystanie, zanie Consumption, pollution										
	Miasta ogółem (dok.)									
1	obsługiwane przez oczyszczalnie ścieków	33	36	38	40	40	40	40	40	40
2	mechaniczne	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3	biologiczne	27	20	21	22	22	21	22	22	22
4	z podwyższonym usuwaniem biogenów	6	16	17	18	18	19	18	18	18
5	nieobsługiwane przez oczyszczalnie ścieków	3	-	1	-	-	-	-	-	-
6	Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w % ludności ogółem <sup>a</sup> (stan w dniu 31.12.)	55,4	62,1	62,5	63,6	65,5	66,4	66,8	67,4	67,6
7	w tym w miastach w % ludności miast	88,5	94,3	92,0	93,5	95,3	95,9	96,1	96,6	96,6
8	Ścieki przemysłowe i komunalne odprowadzone do wód lub do ziemi w hm <sup>3</sup>	40,8	39,3	40,6	40,4	40,3	39,4	39,1	39,1	40,7
	w tym:									
9	wody chłodnicze (umownie czyste)	0,8	0,5	0,5	0,3	0,2	0,2	0,2	0,1	0,2
10	ścieki wymagające oczyszczenia	40,1	38,8	40,1	40,2	40,0	39,1	38,9	39,0	40,5
11	oczyszczane	39,4	38,5	40,1	40,2	40,0	39,1	38,9	39,0	40,5
12	mechanicznie	0,3	0,7	0,8	0,8	0,9	0,9	0,9	0,9	0,6
13	chemicznie <sup>b</sup>	-	-	-	-	-	-	-	-	-
14	biologicznie	31,3	9,8	7,1	7,2	7,8	6,1	6,8	6,8	7,4
15	z podwyższonym usuwaniem biogenów	7,9	28,0	32,2	32,2	31,3	32,1	31,2	31,2	32,4
16	nieoczyszczane	0,6	0,3	0,0	-	0,0	-	-	-	-
	odprowadzone:									
17	bezpośrednio z zakładów	0,0	0,1	0,0	-	0,0	-	-	-	-
18	siecią kanalizacyjną	0,6	0,2	-	-	0,0	-	-	-	-
Zanieczyszczenie Air pollution										
19	Zakłady szczególnie uciążliwe dla czystości powietrza ogółem (stan w dniu 31.12.)	52	57	56	57	56	60	66	66	69
	z ogółem:									
	posiadające urządzenia do redukcji zanieczyszczeń:									
20	pyłowych	42	43	42	42	40	40	43	43	45
21	gazowych	5	7	7	8	7	5	5	6	6

a Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków – dane szacunkowe, ludność ogółem – na podstawie bilansów. b Dane dotyczą tylko ścieków  
a Population connected to wastewater treatment plants – estimated data, the total population – based on balances. b The data applies only to

2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023		Specification	No
wódtwo ship							Polska Poland		
czyszczenie i ochrona wód (dok.) and water protection (cont.)									
								Urban areas total (cont.)	
40	40	40	40	40	40	40	973	served by wastewater treatment plants	1
-	-	-	-	-	-	-	1	mechanical	2
21	21	21	21	22	22	22	412	biological	3
19	19	19	19	18	18	18	560	with increased biogen removal	4
-	-	-	-	-	-	-	6	not served by wastewater treatment plants	5
67,8	68,2	68,7	69,2	69,8	69,6	69,2	75,9	Number of population connected to wastewater treatment plants in % of total population <sup>a</sup> (as of 31.12.)	6
96,6	96,8	97,0	97,0	97,3	96,9	96,1	94,8	of which in urban areas in % of urban population	7
41,3	41,7	41,8	41,9	42,9	42,7	43,6	6835,6	Industrial and municipal wastewater discharged into waters or into the ground in hm <sup>3</sup>	8
								of which:	
0,2	0,2	0,2	0,2	0,3	0,3	0,2	4710,8	cooling water	9
41,1	41,5	41,5	41,7	42,6	42,4	43,4	2124,7	wastewater requiring treatment	10
41,1	41,5	41,5	41,6	42,6	42,4	43,4	1988,9	treated	11
0,3	0,3	0,3	0,3	0,4	0,2	0,3	329,2	mechanically	12
-	-	-	-	-	-	-	86,7	chemically <sup>b</sup>	13
7,6	7,5	7,3	7,6	8,1	7,9	7,9	366,9	biologically	14
33,2	33,7	33,9	33,7	34,1	34,2	35,1	1206,1	with increased biogen removal	15
0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	135,8	untreated	16
								discharged:	
0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	131,8	directly from plants	17
-	0,0	-	-	-	-	-	4,1	through sewage network	18
i ochrona powietrza and protection									
70	70	72	75	73	77	76	1820	Total plants of significant nuisance to air quality (as of 31.12.)	19
								of total:	
								possessing systems to reduce the emission of:	
40	38	39	38	38	41	42	1042	particulate	20
7	8	9	12	12	14	14	299	gaseous	21

przemysłowych.  
industrial wastewater. c From plants of significant nuisance to air quality.

**I. Ważniejsze dane o stanie, zagrożeniach i ochronie środowiska (cd.)****I. Major data on status, threats to environment and environmental protection (cont.)**

Lp.	Wyszczególnienie	2000	2005	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
		woje voivod								
Zanieczyszczenie Air pollution										
1	Emisja zanieczyszczeń pyłowych <sup>a</sup> w tys. t	2,0	2,0	1,1	1,0	0,9	0,9	0,9	0,9	0,8
2	w tym ze spalania paliw	1,7	1,6	0,8	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7	0,5
3	Emisja zanieczyszczeń gazowych <sup>a</sup> w tys. t	1709,0	1799,8	1616,6	1646,1	1480,0	1975,0	2014,6	1978,2	2208,1
	w tym:									
4	dwutlenku siarki	6,2	5,3	3,3	3,3	2,8	2,5	2,7	2,9	2,9
5	tlenków azotu <sup>b</sup>	3,2	3,6	3,2	3,2	2,7	3,1	3,2	2,8	2,4
6	tlenku węgla	3,4	3,2	2,4	2,2	2,1	3,1	3,3	3,0	2,8
7	dwutlenku węgla	1694,9	1787,3	1607,3	1636,9	1472,0	1965,2	2004,4	1968,6	2199,0
	Zanieczyszczenia zatrzymane w urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń <sup>a</sup> :									
	w tysiącach ton:									
8	pyłowe	102,4	118,4	86,6	99,0	84,9	85,5	84,9	88,0	88,6
9	gazowe (bez dwutlenku węgla)	0,7	1,6	1,4	1,5	1,2	1,3	0,9	0,9	0,8
	w % zanieczyszczeń wytworzonych:									
10	pyłowe	98,1	98,3	98,8	99,0	98,9	99,0	98,9	99,0	99,1
11	gazowe (bez dwutlenku węgla)	4,8	11,2	13,4	13,7	12,8	12,1	8,4	8,6	8,3
Odp Wa										
	Odpady (z wyłączeniem odpadów komunalnych) w tys. t:									
12	wytworzone w ciągu roku	717,8	927,9	713,5	707,6	1467,5	1827,5	1266,7	871,1	662,0
	w tym:									
13	poddane odzyskowi <sup>c</sup>	531,9	795,1	617,0	641,9	1393,3	1514,8	395,7	304,9	267,1
14	unieszkodliwione <sup>c</sup>	133,5	69,8	60,3	24,7	33,6	7,3	4,2	9,1	6,1
15	w tym składowane <sup>d</sup>	110,4	47,3	35,6	3,8	29,2	0,7	0,3	2,5	-
16	magazynowane czasowo	52,4	63,0	36,2	41,0	40,6	305,4	305,9	183,0	38,5
17	dotychczas składowane (nagromadzone <sup>e</sup> ; stan w końcu roku)	2331,0	2474,8	2350,2	2333,4	2355,4	2354,3	2327,6	2337,4	2337,0
18	Tereny składowania odpadów (z wyłączeniem odpadów komunalnych) niezrekultywowane (stan w końcu roku) w ha	32,5	36,5	30,5	29,6	29,6	23,8	23,8	28,8	28,8
19	Tereny składowania odpadów (z wyłączeniem odpadów komunalnych) zreakultwowane w ciągu roku w ha	2,7	1,5	-	-	-	-	-	-	-
20	Odpady komunalne zebrane <sup>f</sup> w tys. t	325,8	268,0	242,9	252,1	241,9	251,7	274,9	286,4	290,8

a Z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza. b W przeliczeniu na dwutlenek azotu. c Od 2014 r. – we własnym zakresie przez liwiania odpadów wydobywczycy (w tym hałdach, stawach osadowych) własnych. e Na składowiskach, w obiektach unieszkodliwiania odpadów  
a From plants of significant nuisance to air quality. b Expressed in nitrogen dioxide. c Since 2014 – by waste producer on its own. d Until 2015 on settling ponds) own. e On landfills, in facilities servicing the extractive industries (of which heaps, settling ponds) own. f Until 2014 estimated

2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023		Specification	No
wódtwo ship							Polska Poland		
i ochrona powietrza (dok.) and protection (cont.)									
0,7	0,7	0,7	0,5	0,5	0,4	0,4	16,0	Emission of particulate pollutants <sup>a</sup> in thousand tonnes	1
0,4	0,4	0,5	0,4	0,4	0,3	0,3	7,8	from the combustion of fuel	2
2065,2	2039,8	2136,1	2054,7	2196,5	1922,6	1817,9	172771,3	Emission of gaseous pollutants <sup>a</sup> in thousand tonnes	3
of which:									
3,2	2,0	1,9	1,4	1,4	1,5	1,2	129,0	sulphur dioxide	4
2,2	2,4	2,4	2,2	2,4	2,0	1,8	148,7	nitrogen oxides <sup>b</sup>	5
2,6	2,6	2,9	2,7	3,0	2,1	1,7	196,4	carbon monoxide	6
2056,1	2031,8	2128,1	2047,6	2188,8	1915,6	1812,0	171853,8	carbon dioxide	7
Pollutants retained in pollutant reduction systems <sup>a</sup> :									
in thousand tonnes:									
82,9	72,4	48,8	46,0	56,4	62,3	70,3	14436,6	particulate	8
1,8	3,3	2,6	3,2	4,9	4,4	4,1	2625,2	gaseous (excluding carbon dioxide)	9
in % of pollutants produced:									
99,2	99,1	98,7	98,9	99,1	99,3	99,5	99,9	particulate	10
16,5	29,4	24,5	30,9	38,8	39,0	40,9	74,1	gaseous (excluding carbon dioxide)	11
ady ste									
Waste (excluding municipal waste) in thousand tonnes:									
1076,0	884,6	493,5	2363,1	891,0	655,4	672,7	109309,2	generated during the year	12
of which:									
325,1	321,2	155,6	706,6	519,4	168,5	166,3	24683,9	recovered <sup>c</sup>	13
4,9	6,0	5,0	7,3	6,0	3,9	3,2	21478,5	disposed <sup>c</sup>	14
of which landfilled <sup>d</sup>									
-	-	-	-	-	-	-	14902,4	temporarily stored	15
40,7	45,1	42,6	1420,2	38,8	68,5	22,2	1079,4	landfilled up to now (accumulated <sup>e</sup> ; end of year)	16
2331,5	2314,3	2297,9	2261,4	2241,9	2257,5	2249,6	842337,3		17
28,8	28,8	28,8	28,8	28,8	28,9	28,9	7900,2	Waste landfill areas (excluding municipal waste) non-reclaimed (end of year) in ha	18
-	-	-	-	-	-	-	47,6	Waste landfill areas (excluding municipal waste) reclaimed during the year in ha	19
278,7	299,0	334,0	338,9	350,7	339,2	336,2	13447,9	Municipal waste collected <sup>f</sup> in thousand tonnes	20

wytwórcę. d Do 2015 r. na składowiskach (hałdach, stawach osadowych) własnych i innych, od 2016 r. – na składowiskach i w obiektach unieszkodliwiających (w tym hałdach, stawach osadowych) własnych. f Do 2014 r. dane szacunkowe.

own and other landfills (heaps, settling ponds), since 2016 – on landfills and in facilities servicing the extractive industries (of which heaps, data.

**I. Ważniejsze dane o stanie, zagrożeniach i ochronie środowiska (dok.)****I. Major data on status, threats to environment and environmental protection (cont.)**

Lp.	Wyszczególnienie	2000	2005	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
woje voivod										
Ochrona przyrody Protection of										
	Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona <sup>a</sup> (stan w dniu 31.12.):									
1	w tysiącach hektarów	644,0	645,0	645,6	645,6	646,0	646,1	645,1	642,3	638,8
2	w % powierzchni ogólnej	31,9	32,0	32,0	32,0	32,0	32,0	32,0	31,8	31,6
3	Parki narodowe (stan w dniu 31.12.) w tys. ha	92,2	92,1	92,1	92,1	92,2	92,2	92,2	92,2	92,2
4	Rezerваты przyrody <sup>b</sup> (stan w dniu 31.12.) w tys. ha	14,0	23,6	23,5	23,5	23,8	23,9	23,6	23,6	23,7
5	Parki krajobrazowe (stan w dniu 31.12.) w tys. ha	88,1	88,1	88,1	88,1	88,1	88,1	88,1	88,1	86,6
6	Obszary chronionego krajobrazu (stan w dniu 31.12.) w tys. ha	462,7	462,7	462,7	462,7	462,7	462,7	461,9	459,2	457,3
7	Pomniki przyrody (stan w dniu 31.12.)	2051	2112	2058	2031	2015	2012	1998	1993	1998
Ekonomiczne aspekty Economical aspects of										
	Nakłady na środki trwałe (ceny bieżące) – w mln zł – służące:									
8	ochronie środowiska	126,4	98,9	257,4	246,0	309,6	242,8	374,0	379,7	112,6
9	gospodarce wodnej	36,8	41,9	118,0	76,5	45,3	60,6	67,4	36,6	24,5
	Nakłady na środki trwałe (ceny bieżące) – w % nakładów inwestycyjnych na gospodarkę narodową – służące:									
10	ochronie środowiska	5,5	3,0	5,1	3,8	5,6	4,4	5,4	5,5	2,3
11	gospodarce wodnej	1,6	1,3	2,3	1,2	0,8	1,1	1,0	0,5	0,5
Leśni Forestry										
12	Powierzchnia gruntów leśnych (stan w dniu 31.12.) w tys. ha	604,5	614,2	626,2	627,2	628,4	629,0	630,0	630,9	631,5
13	w tym lasy	595,6	604,6	616,2	617,3	618,4	619,1	620,1	620,9	621,5
14	Lesistość (stan w dniu 31.12.) w %	29,5	30,0	30,5	30,6	30,6	30,7	30,7	30,8	30,8

a Dane nie uwzględniają informacji o obszarach sieci Natura 2000, obejmują tylko tę część, która mieści się w granicach pozostałych obszarów z powierzchnią parków krajobrazowych i obszarów chronionego krajobrazu, na terenie których są położone.

a Data do not include information concerning the areas of Natura 2000 network, data include only the part located within the legally protected landscape parks and protected landscape areas in which they are located.

2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023		Specification	No	
wództwo							Polska			
ship							Poland			
i różnorodności biologicznej										
environment and biodiversity										
								Area of special nature value under legal protection <sup>a</sup> (as of 31.12.):		
638,8	638,9	638,7	638,4	638,4	638,7	638,7	10105,5	in thousand ha	1	
31,6	31,6	31,6	31,6	31,6	31,6	31,6	32,2	in % of total area	2	
92,2	92,2	92,2	92,2	92,2	92,2	92,2	315,2	National parks (as of 31.12.) in thousand ha	3	
23,7	23,7	23,7	23,7	23,7	23,7	23,8	173,0	Nature reserves <sup>b</sup> (as of 31.12.) in thousand ha	4	
86,6	86,6	86,6	86,6	86,6	86,6	86,6	2615,7	Landscape parks (as of 31.12.) in thousand ha	5	
457,3	457,3	457,1	456,8	456,8	457,1	457,1	7014,2	Protected landscape areas (as of 31.12.) in thousand ha	6	
1977	1964	1968	1989	1988	1968	1964	34869	Nature monuments (as of 31.12.)	7	
ochrony środowiska										
environmental protection										
								Outlays on fixed assets (current prices) – in million PLN – for:		
163,2	311,2	328,2	298,7	289,1	368,4	414,9	18213,7	environmental protection	8	
52,1	115,4	81,9	56,8	81,9	85,4	106,9	4311,5	water management	9	
								Outlays on fixed assets (current prices) – in % of investment outlays on the national economy – for:		
2,6	4,0	3,9	3,5	3,0	3,2	3,2	3,9	environmental protection	10	
0,8	1,5	1,0	0,7	0,8	0,7	0,8	0,9	water management	11	
ctwo										
and hunting										
632,2	635,1	633,9	634,8	635,6	640,6	641,3	9484,2	Forest land (as of 31.12.) in thousand ha	12	
622,2	625,0	623,9	624,9	625,7	630,8	631,5	9283,8	of which forests	13	
30,8	31,0	30,9	31,0	31,0	31,2	31,3	29,6	Forest cover (as of 31.12.) in %	14	

prawnie chronionych. b Część powierzchni rezerwatów przyrody została wykazana dwukrotnie: raz w rezerwach przyrody, drugi raz łącznie areas. b Part of the area of nature reserves has been shown twice: once in nature reserves, the second time together with the surface of

## II. Ważniejsze dane o stanie, zagrożeniach i ochronie środowiska według podregionów (NUTS 3)

### II. Major data on status, threats to environment and environmental protection by subregions (NUTS 3)

Wyszczególnienie Specification		Województwo Voivodship	Podregiony Subregions		
			białostocki	łomżyński	suwalski
Powierzchnia ogólna (stan w dniu 31.12.) w km <sup>2</sup> Total area (as of 31.12.) in km <sup>2</sup>	2022	20187	5133	8818	6236
	2023	20187	5133	8818	6236
Warunki demograficzne Demographic conditions					
Ludność (stan w dniu 31.12.) Population (as of 31.12.)	2022	1143355	511033	372844	259478
	2023	1138216	510830	369846	257540
w % – w wieku: in % – at age:					
przedprodukcyjnym pre-working	2022	18,2	18,5	17,7	18,2
	2023	18,0	18,5	17,6	17,9
produkcyjnym working	2022	58,9	59,1	58,1	59,6
	2023	58,5	58,7	57,6	59,2
poprodukcyjnym post-working	2022	22,9	22,3	24,1	22,2
	2023	23,5	22,8	24,8	22,9
na 1 km <sup>2</sup> powierzchni ogólnej per 1 km <sup>2</sup> of total area	2022	57	100	42	42
	2023	56	100	42	41
w miastach w % ogółu ludności in urban areas in % of total population	2022	60,9	73,1	47,7	55,6
	2023	60,8	72,9	47,7	55,7
Urodzenia żywe: Live births:					
w liczbach bezwzględnych in absolute numbers	2022	9150	4402	2808	1940
	2023	8280	3985	2544	1751
na 1000 ludności per 1000 population	2022	8,0	8,6	7,5	7,5
	2023	7,3	7,8	6,9	6,8
Zgony: Deaths:					
w liczbach bezwzględnych in absolute numbers	2022	13464	5454	4970	3040
	2023	12053	4932	4368	2753
na 1000 ludności per 1000 population	2022	11,8	10,7	13,3	11,7
	2023	10,6	9,7	11,8	10,6
w tym zgony niemowląt: of which infant deaths:					
w liczbach bezwzględnych in absolute numbers	2022	36	17	14	5
	2023	38	15	16	7
na 1000 urodzeń żywych per 1000 live births	2022	3,9	3,9	5,0	2,6
	2023	4,6	3,8	6,3	4,0
Przyrost naturalny: Natural increase:					
w liczbach bezwzględnych in absolute numbers	2022	-4314	-1052	-2162	-1100
	2023	-3773	-947	-1824	-1002
na 1000 ludności per 1000 population	2022	-3,8	-2,1	-5,8	-4,2
	2023	-3,3	-1,9	-4,9	-3,9

**II. Ważniejsze dane o stanie, zagrożeniach i ochronie środowiska według podregionów (cd.)**  
**II. Major data on status, threats to environment and environmental protection by subregions (cont.)**

Wyszczególnienie Specification	Województwo Voivodship	Podregiony Subregions			
		białostocki	łomżyński	suwalski	
Stan i ochrona środowiska Environmental protection					
Pobór wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności ogółem w hm <sup>3</sup> Total water withdrawal for needs of the national economy and population in hm <sup>3</sup>	2022	99,6	33,1	35,0	31,5
	2023	102,5	34,2	35,8	32,4
w tym – w % ogółem – na cele: of which – in % of total withdrawal – for purposes of:					
produkcyjne <sup>a</sup> production <sup>a</sup>	2022	13,2	6,8	21,5	10,7
	2023	13,4	6,7	21,9	11,1
eksploatacji sieci wodociągowej <sup>b</sup> exploitation of water supply network <sup>b</sup>	2022	63,4	78,5	64,3	46,5
	2023	63,0	76,4	64,3	47,4
Długość sieci (stan w dniu 31.12.): Network (as of 31.12.):					
wodociągowej (rozdzielczej i przesyłowej): water supply (distribution and transmission):					
w kilometrach in kilometres	2022	14293,1	3948,7	5856,4	4488,0
	2023	14453,7	4019,9	5919,9	4513,9
na 100 km <sup>2</sup> w km per 100 km <sup>2</sup> in km	2022	70,8	76,9	66,4	72,0
	2023	71,6	78,3	67,1	72,4
kanalizacyjnej (rozdzielczej, łącznie z kolektorami): sewage (distribution, including collectors):					
w kilometrach in kilometres	2022	3858,8	1644,7	1223,6	990,5
	2023	3929,5	1683,9	1238,7	1006,9
na 100 km <sup>2</sup> w km per 100 km <sup>2</sup> in km	2022	19,1	32,0	13,9	15,9
	2023	19,5	32,8	14,0	16,1
Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania (stan w dniu 31.12.): Connections leading to residential buildings and collective accommodation facilities (as of 31.12.):					
wodociągowe water supply	2022	210565	75667	88933	45965
	2023	213527	76922	89962	46643
kanalizacyjne sewage	2022	104393	50667	32596	21130
	2023	107362	52699	33200	21463
Zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych w hm <sup>3</sup> Household water consumption in hm <sup>3</sup>	2022	41,4	17,0	15,2	9,2
	2023	42,5	17,2	15,6	9,6

a Poza rolnictwem (z wyłączeniem ferm przemysłowego chowu zwierząt), leśnictwem, łowiectwem i rybactwem – z ujęć własnych. b Pobór wody na ujęciach, przed wtłoczeniem do sieci.

a Excluding agriculture (except industrial livestock farming), forestry, hunting and fishing – from own intakes. b Water withdrawal by intakes, before entering the water supply network.

**II. Ważniejsze dane o stanie, zagrożeniach i ochronie środowiska według podregionów (cd.)**  
**II. Major data on status, threats to environment and environmental protection by subregions (cont.)**

Wyszczególnienie Specification	Województwo Voivodship	Podregiony Subregions			
		białostocki	łomżyński	suwalski	
Stan i ochrona środowiska (cd.) Environmental protection (cont.)					
Ścieki przemysłowe i komunalne wymagające oczyszczania odprowadzone do wód lub do ziemi ogółem w hm <sup>3</sup> Total industrial and municipal wastewater requiring treatment discharged into waters or into the ground in hm <sup>3</sup>	2022	42,4	18,8	15,0	8,7
	2023	43,4	19,1	15,2	9,1
w tym oczyszczane w % ogółem of which treated in % of total	2022	100,0	100,0	99,9	100,0
	2023	99,9	99,9	99,8	100,0
w tym biologicznie i z podwyższonym usuwaniem biogenów of which biologically and with increased biogene removal (disposal)	2022	99,4	99,2	99,4	100,0
	2023	99,1	98,6	99,2	100,0
Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w % ludności ogółem <sup>a</sup> (stan w dniu 31.12.) Population connected to wastewater treatment plants in % of total population <sup>a</sup> (as of 31.12.)	2022	69,6	82,4	56,2	63,6
	2023	69,2	82,3	55,5	62,8
Emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych w tys. t: Emission of air pollutants from plants of significant nuisance in thousand tonnes:					
pyłowych particulate	2022	0,4	0,1	0,2	0,2
	2023	0,4	0,1	0,2	0,1
gazowych gaseous	2022	1922,6	877,1	348,3	697,2
	2023	1817,9	827,0	371,9	618,9
w tym: dwutlenku siarki of which: sulphur dioxide	2022	1,5	0,3	0,6	0,6
	2023	1,2	0,2	0,5	0,5
tlenków azotu <sup>b</sup> nitrogen oxides <sup>b</sup>	2022	2,0	0,6	0,7	0,7
	2023	1,8	0,6	0,7	0,6
dwutlenku węgla carbon dioxide	2022	1915,6	875,3	345,6	694,7
	2023	1812,0	825,5	369,6	616,9
Zanieczyszczenia powietrza zatrzymane w urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń w % zanieczyszczeń wytworzonych <sup>c</sup> : Pollutants retained in pollutant reduction systems in % of pollutants produced <sup>c</sup> :					
pyłowe particulate	2022	99,3	99,8	94,5	99,0
	2023	99,5	99,8	99,0	99,3
gazowe (bez dwutlenku węgla) gaseous (excluding carbon dioxide)	2022	39,0	57,5	38,3	12,2
	2023	40,9	60,8	37,9	12,2

a łącznie z ludnością korzystającą z oczyszczalni przemysłowych oczyszczających ścieki komunalne, ludność ogółem – na podstawie bilansów. b W przeliczeniu na dwutlenek azotu. c W zakładach szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza.

a Including population connected to industrial wastewater treatment plants, the total population – based on balances. b Expressed in nitrogen dioxide. c In plants of significant nuisance to air quality.

**II. Ważniejsze dane o stanie, zagrożeniach i ochronie środowiska według podregionów (cd.)**  
**II. Major data on status, threats to environment and environmental protection by subregions (cont.)**

Wyszczególnienie Specification	Województwo Voivodship	Podregiony Subregions			
		białostocki	łomżyński	suwalski	
Stan i ochrona środowiska (dok.) Environmental protection (cont.)					
Odpady (z wyłączeniem odpadów komunalnych) w tys. t: Waste (excluding municipal waste) in thousand tonnes:					
wytworzone w ciągu roku generated during the year	2022	655,4	280,6	250,5	124,3
	2023	672,7	317,7	265,5	89,5
w tym: of which:					
poddane odzyskowi <sup>a</sup> recovered <sup>a</sup>	2022	168,5	127,5	28,8	12,2
	2023	166,3	129,1	29,4	7,8
unieszkodliwione <sup>a</sup> disposed <sup>a</sup>	2022	3,9	–	3,8	0,1
	2023	3,2	–	3,2	–
przekazane innym odbiorcom transferred to other recipients	2022	414,5	133,8	215,1	65,6
	2023	481,0	171,4	230,8	78,8
dotychczas składowane (nagromadzone <sup>b</sup> w obiektach własnych; stan w końcu roku) landfilled up to now (accumulated <sup>b</sup> ; end of the year)	2022	2257,5	2257,5	–	–
	2023	2249,6	2249,6	–	–
Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona <sup>c</sup> (stan w dniu 31.12.): Area of special nature value under legal protection <sup>c</sup> (as of 31.12.):					
w hektarach in hectares	2022	638662	145921	195274	297467
	2023	638662	145921	195274	297467
w % powierzchni ogólnej in % of total area	2022	31,6	28,4	22,1	47,7
	2023	31,6	28,4	22,1	47,7
Pomniki przyrody (stan w dniu 31.12.) Nature monuments (as of 31.12.)	2022	1968	235	1428	305
	2023	1964	234	1428	302
Nakłady na środki trwałe (ceny bieżące) – w mln zł – służące: Outlays on fixed assets (current prices) – in million PLN – in:					
ochronie środowiska environmental protection	2022	368,4	105,2	183,9	79,3
	2023	414,9	101,7	195,1	118,1
gospodarce wodnej water management	2022	85,4	32,8	36,2	16,4
	2023	106,9	42,9	31,5	32,5

a We własnym zakresie przez wytwórcę. b Na składowiskach i obiektach unieszkodliwiania odpadów wydobywczych (w tym hałdach, stawach osadowych). c Dane nie uwzględniają informacji o obszarach sieci Natura 2000, obejmują tylko tę ich część, która mieści się w granicach pozostałych obszarów prawnie chronionych.

a By waste producer on its own. b On own landfills and facilities servicing the extractive industries (of which heaps, settling ponds). c Data do not include information concerning the areas of Natura 2000 network, data include only the part located within the legally protected areas.

**II. Ważniejsze dane o stanie, zagrożeniach i ochronie środowiska według podregionów (dok.)**  
**II. Major data on status, threats to environment and environmental protection by subregions (cont.)**

Wyszczególnienie Specification	Województwo Voivodship	Podregiony Subregions			
		białostocki	łomżyński	suwalski	
Leśnictwo Forestry					
Powierzchnia gruntów leśnych (stan w dniu 31.12.) w ha	2022	640605	175477	269427	195701
Forest land (as of 31.12.) ha	2023	641289	175906	269554	195828
w tym lasów of which forests	2022	630788	172488	266189	192110
	2023	631546	172917	266354	192275
publicznych public	2022	434206	128897	156183	149126
	2023	435217	129390	156370	149457
prywatnych private	2022	206399	46580	113244	46575
	2023	206072	46517	113184	46371
Lesistość (stan w dniu 31.12.) w %	2022	31,2	33,6	30,2	30,8
Forest cover (as of 31.12.) in %	2023	31,3	33,7	30,2	30,8

## Warunki naturalne

### Environment

**Tablica 1. Położenie geograficzne**

Table 1. Geographic location

Wyszczególnienie Specification	W stopniach i minutach In degrees and minutes	W km In km
Najdalej wysunięte punkty granicy województwa: Extreme points of the border of the voivodship:		
na północ (szerokość geograficzna północna) – gmina Wizajny in the north (northern geographic latitude)	54°25'	.
na południe (szerokość geograficzna północna) – gmina Mielnik in the south (northern geographic latitude)	52°17'	.
na zachód (długość geograficzna wschodnia) – gmina Turośl in the west (eastern geographic longitude)	21°36'	.
na wschód (długość geograficzna wschodnia) – gmina Białowieża in the east (eastern geographic longitude)	23°57'	.
Rozciągłość: Extent:		
z południa na północ from south to north	2°08'	236
z zachodu na wschód from west to east	2°21'	161

Źródło: dane Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

Source: data of the Head Office of Geodesy and Cartography.

**Tablica 2. Powierzchnia i granice w 2023 r.  
Stan w dniu 1 stycznia**

Table 2. Area and borders in 2023  
As of 1 January

Wyszczególnienie Specification	W liczbach bezwzględnych In absolute numbers	W odsetkach In percent
Powierzchnia w km <sup>2</sup> Area in km <sup>2</sup>	20186,9	.
Długość granic w km Length of borders in km	936,4	100,0
z Białorusią with Belarus	245,9	26,3
z Litwą with Lithuania	104,3	11,1
z województwami: with voivodships:		
lubelskim	4,0	0,4
mazowieckim	357,9	38,2
warmińsko-mazurskim	224,4	24,0
Na 1 km granicy przypada powierzchnia w km <sup>2</sup> Area in km <sup>2</sup> per 1 km of border	21,6	.

Źródło: dane Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

Source: data of the Head Office of Geodesy and Cartography.

**Tablica 3. Większe rzeki<sup>a</sup>**  
**Table 3. Principal rivers<sup>a</sup>**

Rzeki <sup>b</sup> Rivers <sup>b</sup>	Długość <sup>c</sup> w km Length <sup>c</sup> in km		Odbiornik <sup>d</sup> Recipient <sup>d</sup>	Powierzchnia <sup>c</sup> zlewni w km <sup>2</sup> Drainage basin area <sup>c</sup> in km <sup>2</sup>	
	ogółem <sup>e</sup> total <sup>e</sup>	w tym w województwie of which in the voivodhip		ogółem <sup>e</sup> total <sup>e</sup>	w tym w województwie of which in the voivodhip
Narew	468,0	292,6	Wisła	53854,8	17555,8
Narewka	43,1	43,1	Narew	460,6	460,6
Orlanka	54,6	54,6	Narew	511,7	511,7
Biała	31,9	31,9	Orlanka	207,1	207,1
Supraśl	111,3	111,3	Narew	1842,4	1842,4
Słoja	38,1	38,1	Supraśl	220,0	220,0
Sokołda	51,0	51,0	Supraśl	488,2	488,2
Płoska	34,1	34,1	Supraśl	216,3	216,3
Nereśl	47,2	47,2	Narew	298,5	298,5
Ślina	43,6	43,6	Narew	355,2	355,2
Biebrza	174,9	174,9	Narew	7087,7	5055,3
Sidra	38,7	38,7	Biebrza	299,0	299,0
Netta	118,4	115,2	Biebrza	1299,8	1239,8
Blizna	20,3	20,3	Netta	352,5	352,5
Szczeberka	60,1	60,1	Blizna	226,2	226,2
Brzozówka	66,1	66,1	Biebrza	692,7	692,7
Kumiałka	41,4	41,4	Brzozówka	220,3	220,3
Lega (Jegrznia)	144,5	62,2	Biebrza	1060,9	359,2
Ełk	125,1	29,5	Biebrza	1554,7	352,5
Wissa	57,0	57,0	Biebrza	515,3	470,4
Gać	23,2	23,2	Narew	431,0	431,0
Jabłonka	33,7	33,7	Gać	224,4	224,4
Pisa	150,9	53,0	Narew	4510,5	847,6
Skroda	57,9	57,9	Pisa	405,5	405,5
Ruż	41,1	20,7	Narew	358,2	264,2

a Rzeki o powierzchni zlewni w województwie podlaskim powyżej 200 km<sup>2</sup>. b Uszeregowane w porządku hydrograficznym. c Obliczono na podstawie Mapy Podziału Hydrograficznego Polski v. 17; uwzględniono odcinki rzek, które płyną przez jeziora, po granicy państwa i województwa. d Rzeka lub zbiornik wodny, do którego uchodzi dopływ. e Długości rzek oraz powierzchnie zlewni zostały podane dla rzek i zlewni w granicach Polski.

a Rivers with the drainage basin area in Podlaskie Voivodship over 200 km<sup>2</sup>. b Sorted in hydrographic order. c Calculated on the basis of the Map of Hydrographic Division of Poland v. 17; included river sections that flow through the lakes along the state and voivodship border. d River or reservoir, into which the water flows. e River length and drainage basin area were given for rivers and drainage basin within Poland.

**Tablica 3. Większe rzeki<sup>a</sup> (dok.)**  
**Table 3. Principal rivers<sup>a</sup> (cont.)**

Rzeki <sup>b</sup> Rivers <sup>b</sup>	Długość <sup>c</sup> w km Length <sup>c</sup> in km		Odbiornik <sup>d</sup> Recipient <sup>d</sup>	Powierzchnia <sup>c</sup> zlewni w km <sup>2</sup> Drainage basin area <sup>c</sup> in km <sup>2</sup>	
	ogółem <sup>e</sup> total <sup>e</sup>	w tym w województwie of which in the voivodship		ogółem <sup>e</sup> total <sup>e</sup>	w tym w województwie of which in the voivodship
Narew (dok.)					
Bug	620,9	89,9	Narew	19348,8	3728,3
Leśna (Leśna Prawa)	35,0	35,0	Bug	355,2	355,2
Pulwa	13,3	13,3	Bug	200,9	200,8
Nurzec	108,5	99,4	Bug	2079,9	2065,2
Nurczyk	40,4	40,4	Nurzec	279,2	279,2
Leśna	27,2	27,2	Nurzec	320,6	320,6
Mianka	27,9	27,9	Nurzec	210,5	210,5
Brok	89,0	41,1	Bug	811,1	442,1
Czarna Hańcza	127,4	127,4	Niemen	1615,9	1615,9
Marycha	79,6	79,6	Czarna Hańcza	459,6	459,6
Świstocz	43,6	43,6	Niemen	340,6	340,6
Szeszupa (Szeszupie)	27,6	27,6	Niemen	305,0	305,0

a Rzeki o powierzchni zlewni w województwie podlaskim powyżej 200 km<sup>2</sup>. b Uszeregowane w porządku hydrograficznym. c Obliczono na podstawie Mapy Podziału Hydrograficznego Polski v. 17; uwzględniono odcinki rzek, które płyną przez jeziora, po granicy państwa i województwa. d Rzeka lub zbiornik wodny, do którego uchodzi dopływ. e Długości rzek oraz powierzchnie zlewni zostały podane dla rzek i zlewni w granicach Polski.

Źródło: dane Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Białymstoku – Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie, Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Lublinie – Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie.

a Rivers with the drainage basin area in Podlaskie Voivodship over 200 km<sup>2</sup>. b Sorted in hydrographic order. c Calculated on the basis of the Map of Hydrographic Division of Poland v. 17; included river sections that flow through the lakes along the state and voivodship border. d River or reservoir, into which the water flows. e River length and drainage basin area were given for rivers and drainage basin within Poland. Source: data of the Regional Water Management Authority in Białystok – the Polish Waters National Water Holding, data of the Regional Water Management Authority in Lublin – the Polish Waters National Water Holding.

**Tablica 4. Większe i głębsze jeziora**  
**Table 4. Principal and deeper lakes**

Jeziora Lakes	Położenie Location		Powierzchnia <sup>a</sup> w ha Area <sup>a</sup> in ha	Głębokość maksymalna <sup>b</sup> w m Maximum depth <sup>b</sup> in m
	dorzecze basin	zlewnia drainage basin		
Według powierzchni By area				
Wigry	Niemen	Czarna Hańcza	2168,3	73,0
Rajgrodzkie <sup>c</sup>	Wisła	Jędrzonia	1509,9	52,0
Gaładuś <sup>d</sup>	Niemen	Biała Hańcza	707,0	54,8
Sajno	Wisła	Netta	526,3	27,0
Dręstwo	Wisła	Jędrzonia	507,8	25,0
Białe Augustowskie	Wisła	Netta	475,1	30,0
Serwy	Niemen	Czarna Hańcza	447,6	41,5
Necko	Wisła	Netta	410,3	25,0
Szelment Wielki	Niemen	Szeszupa	346,2	45,0
Rospuda Filipowska	Wisła	Netta	327,9	38,9
Hańcza	Niemen	Czarna Hańcza	308,4	108,5
Pomorze	Niemen	Marycha	293,2	23,5
Wiżajny	Pregota	Węgorapa	291,3	5,3
Kolno	Wisła	Netta	254,3	2,0
Studzieniczne	Wisła	Netta	247,2	30,5
Blizno	Wisła	Blizna	230,3	28,8
Pierty	Niemen	Czarna Hańcza	224,3	38,0
Tajno	Wisła	Netta	215,7	6,6
Gremzdy	Niemen	Czarna Hańcza	201,9	14,3
Mieruńskie Wielkie	Wisła	Netta	194,6	25,5
Szelment Mały	Niemen	Szeszupa	165,9	28,5
Długie Augustowskie	Wisła	Blizna	158,7	12,0
Hołny	Niemen	Biała Hańcza	151,7	15,2
Garbas	Wisła	Netta	138,0	48,0
Mikaszewo	Niemen	Czarna Hańcza	133,1	15,0
Bolesty	Wisła	Netta	129,2	16,2
Białe Filipowskie	Pregota	Węgorapa	129,0	53,0
Krzywe Wigierskie	Niemen	Czarna Hańcza	125,4	28,5
Zelwa	Niemen	Marycha	120,7	12,3
Okmin	Niemen	Czarna Hańcza	118,8	39,9
Rospuda Augustowska	Wisła	Netta	103,2	10,5
Białe Wigierskie	Niemen	Czarna Hańcza	100,2	34,0

a Obliczono na podstawie Mapy Podziału Hydrograficznego Polski v. 17. b Określono na podstawie "Instrukcji do sporządzenia profilu wody w kąpielisku w zakresie właściwości dyrektorów regionalnych zarządów gospodarki wodnej Wód Polskich", KZGW Warszawa, 2021. c Jezioro na pograniczu województw warmińsko-mazurskiego i podlaskiego; powierzchnia na terenie województwa podlaskiego wynosi 987,2 ha. d Jezioro graniczne – na terytorium Polski 544,6 ha.

a Calculated on the basis of the Map of Hydrographic Division of Poland v. 17. b Determined on the basis of "Instructions for preparing a water profile in the bathing area in the field of competence of directors of regional water management boards of Polish Waters", National Water Management Authority Warsaw, 2021. c Lake at the border of Warmińsko-Mazurskie Voivodship and Podlaskie Voivodship; the area in Podlaskie Voivodship is 987.2 ha. d Border lake – within Poland 544,6 ha.

**Tablica 4. Większe i głębsze jeziora (dok.)**  
**Table 4. Principal and deeper lakes (cont.)**

Jeziora Lakes	Położenie Location		Powierzchnia <sup>a</sup> w ha Area <sup>a</sup> in ha	Głębokość maksymalna <sup>b</sup> w m Maximum depth <sup>b</sup> in m
	dorzecze basin	zlewnia drainage basin		
Według głębokości By depth				
Hańcza	Niemen	Czarna Hańcza	308,4	108,5
Wigry	Niemen	Czarna Hańcza	2168,3	73,0
Gaładuś <sup>d</sup>	Niemen	Biała Hańcza	707,0	54,8
Rajgrodzkie <sup>c</sup>	Wisła	Jegrznia	1509,9	52,0
Białe Filipowskie	Pregota	Węgorapa	129,0	53,0
Ożewo (Użewo)	Niemen	Czarna Hańcza	56,3	55,5
Garbas	Wisła	Netta	138,0	48,0
Busznica	Wisła	Blizna	46,4	48,0
Szurpiły	Niemen	Szeszupa	83,2	46,8
Szelment Wielki	Niemen	Szeszupa	346,2	45,0
Długie Krasnopolskie	Niemen	Czarna Hańcza	96,7	48,0
Okmin	Niemen	Czarna Hańcza	118,8	39,9
Dmitrowo	Niemen	Marycha	59,6	42,0
Serwy	Niemen	Czarna Hańcza	447,6	41,5
Rospuda Filipowska	Wisła	Netta	327,9	38,9
Pierty	Niemen	Czarna Hańcza	224,3	38,0
Białe Wigierskie	Niemen	Czarna Hańcza	100,2	34,0
Boczne	Pregota	Węgorapa	59,5	33,5
Studzieniczne	Wisła	Netta	247,2	30,5
Białe Augustowskie	Wisła	Netta	475,1	30,0
Blizno	Wisła	Blizna	230,3	28,8
Szelment Mały	Niemen	Szeszupa	165,9	28,5
Krzywe Wigierskie	Niemen	Czarna Hańcza	125,4	28,5
Sajno	Wisła	Netta	526,3	27,0
Mieruńskie Wielkie	Wisła	Netta	194,6	25,5
Dręstwo	Wisła	Jegrznia	507,8	25,0
Necko	Wisła	Netta	410,3	25,0

a Obliczono na podstawie Mapy Podziału Hydrograficznego Polski v. 17. b Określono na podstawie "Instrukcji do sporządzenia profilu wody w kąpielisku w zakresie właściwości dyrektorów regionalnych zarządów gospodarki wodnej Wód Polskich", KZGW Warszawa, 2021. c Jezioro na pograniczu województw warmińsko-mazurskiego i podlaskiego; powierzchnia na terenie województwa podlaskiego wynosi 987,2 ha. d Jezioro graniczne – na terytorium Polski 544,6 ha.

Źródło: dane Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Białymstoku – Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie.

a Calculated on the basis of the Map of Hydrographic Division of Poland v. 17. b Determined on the basis of "Instructions for preparing a water profile in the bathing area in the field of competence of directors of regional water management boards of Polish Waters", National Water Management Authority Warsaw, 2021. c Lake at the border of Warmińsko-Mazurskie Voivodship and Podlaskie Voivodship; the area in Podlaskie Voivodship is 987.2 ha. d Border lake – within Poland 544.6 ha.

Source: data of the Regional Water Management Authority in Białystok – the Polish Waters National Water Holding.

**Tablica 5. Temperatury powietrza**

Table 5. Air temperatures

Wyszczególnienie	Stacje meteorologiczne Meteorological stations		Specification
	Białystok	Suwałki	
Wzniesienie stacji nad poziom morza w m	148	184	Station elevation above the sea level in m
Temperatury w °C:			Temperatures in °C:
Średnie <sup>a</sup> : 1971–2000	6,9	6,3	average <sup>a</sup> : 1971–2000
1991–2020	7,7	7,2	1991–2020
2011–2020	8,2	7,8	2011–2020
2016–2020	8,6	8,2	2016–2020
2015	8,6	8,2	2015
2020	9,2	8,9	2020
2022	8,2	7,8	2022
<b>2023</b>	<b>9,3</b>	<b>8,7</b>	<b>2023</b>
skrajne w latach 1971–2023: maksimum	35,5	35,2	extreme in the years 1971–2023: maximum
minimum	–35,4	–30,6	minimum
amplitudy temperatur skrajnych w latach 1971–2023	70,9	65,8	amplitudes of extreme temperatures in the years 1971–2023

a Dane za okresy wieloletnie dotyczą średnich rocznych z tych okresów.

Źródło: dane Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej – Państwowego Instytutu Badawczego.

a Data for multi-year periods include annual averages from these periods.

Source: data of the Institute of Meteorology and Water Management – National Research Institute.

**Tablica 6. Średnie miesięczne<sup>a</sup> temperatury powietrza**Table 6. Average monthly<sup>a</sup> temperatures

Stacje meteorologiczne Lata Meteorological stations Years		01	02	03	04	05	06	07	08	09	10	11	12
		w °C in °C											
Białystok	1971–2000	–3,5	–2,7	1,0	6,8	12,8	15,7	17,2	16,5	11,9	7,0	1,8	–1,6
	1991–2020	–2,8	–1,9	1,7	7,9	13,1	16,4	18,4	17,5	12,6	7,4	2,7	–1,2
	2011–2020	–2,8	–1,6	2,3	8,1	13,4	17,2	18,4	17,8	13,3	7,7	3,7	0,4
	2016–2020	–2,6	–0,1	2,7	8,4	13,6	18,2	18,0	18,0	13,7	8,5	3,7	0,8
	2015	0,0	–0,1	4,2	7,2	11,6	15,7	17,9	20,0	14,1	5,9	4,2	2,9
	2020	1,8	2,4	3,3	7,1	10,8	18,7	17,6	18,7	14,4	10,2	4,9	0,6
	2022	–0,3	2,0	1,7	5,6	11,8	18,3	18,0	20,1	10,4	9,8	2,4	–1,3
	<b>2023</b>	<b>1,9</b>	<b>0,4</b>	<b>3,5</b>	<b>8,3</b>	<b>12,3</b>	<b>17,2</b>	<b>18,7</b>	<b>20,1</b>	<b>16,8</b>	<b>9,3</b>	<b>2,2</b>	<b>0,8</b>

a Dane za okresy wieloletnie dotyczą średnich miesięcznych z tych okresów.

a Data for multi-year periods include monthly averages from these periods.

**Tablica 6. Średnie miesięczne<sup>a</sup> temperatury powietrza (dok.)**

Table 6. Average monthly<sup>a</sup> temperatures (cont.)

Stacje meteorologiczne Lata Meteorological stations Years		01	02	03	04	05	06	07	08	09	10	11	12
		w °C in °C											
Suwałki	1971–2000	-4,0	-3,4	0,1	6,0	12,1	15,1	16,6	16,3	11,5	6,6	1,3	-2,2
	1991–2020	-3,3	-2,6	0,9	7,3	12,6	15,9	18,1	17,4	12,5	7,0	2,3	-1,6
	2011–2020	-3,4	-2,2	1,6	7,6	13,1	16,8	18,1	17,7	13,3	7,5	3,5	0,1
	2016–2020	-3,0	-0,6	2,0	7,8	13,3	17,8	17,8	17,9	13,6	8,0	3,3	0,5
	2015	-0,7	-0,6	4,1	6,8	11,1	15,2	17,2	19,7	13,8	5,6	4,3	2,4
	2020	1,8	1,9	3,1	6,7	10,4	18,4	17,2	18,5	14,6	9,8	4,6	0,1
	2022	-0,6	1,1	1,3	5,5	10,9	17,4	17,5	20,0	10,3	9,7	2,4	-2,3
	<b>2023</b>	<b>0,8</b>	<b>-0,4</b>	<b>2,5</b>	<b>7,8</b>	<b>12,2</b>	<b>17,0</b>	<b>18,0</b>	<b>19,8</b>	<b>16,9</b>	<b>8,2</b>	<b>1,7</b>	<b>0,3</b>

a Dane za okresy wieloletnie dotyczą średnich miesięcznych z tych okresów.

Źródło: dane Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej – Państwowego Instytutu Badawczego.

a Data for multi-year periods include monthly averages from these periods.

Source: data of the Institute of Meteorology and Water Management – National Research Institute.

**Tablica 7. Opady atmosferyczne, prędkość wiatru, uśłonecznienie i zachmurzenie**

Table 7. Atmospheric precipitation, wind velocity, insolation and cloudiness

Wyszczególnienie Specification	Stacje meteorologiczne Meteorological stations	
	Białystok	Suwałki
Roczne sumy <sup>a</sup> opadów w mm: Total <sup>a</sup> annual precipitation in mm:		
1971–2000	577	591
1991–2020	610	607
2011–2020	645	628
2016–2020	704	629
2015	526	593
2020	640	612
2022	603	633
<b>2023</b>	<b>620</b>	<b>563</b>
Średnia prędkość wiatru w m/s: Average wind velocity in m per second:		
2015	2,4	3,5
2020	2,3	3,5
2022	.	3,0
<b>2023</b>	<b>2,2</b>	<b>3,1</b>
Uśłonecznienie w h: Insolation in hours:		
2015	1962	1697
2020	1872	1690
2022	1944	1644
<b>2023</b>	<b>1877</b>	<b>1644</b>

a Dane za okresy wieloletnie dotyczą średnich rocznych z tych okresów.

a Data for multi-year periods include annual averages from these periods.

**Tablica 7. Opady atmosferyczne, prędkość wiatru, ustonecznienie i zachmurzenie (dok.)****Table 7. Atmospheric precipitation, wind velocity, insolation and cloudiness (cont.)**

Wyszczególnienie Specification	Stacje meteorologiczne Meteorological stations	
	Białystok	Suwałki
Średnie zachmurzenie w oktantach <sup>b</sup> : Average cloudiness in octants <sup>b</sup> :		
2015	5,1	5,1
2020	5,3	5,2
2022	.	.
<b>2023</b>	.	.

b Stopień zachmurzenia nieba: od 0 (niebo bez chmur) do 8 (niebo całkowicie pokryte chmurami).

Źródło: dane Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej – Państwowego Instytutu Badawczego.

b Level of cloudiness: from 0 (sky without clouds) to 8 (fully covered with clouds).

Source: data of the Institute of Meteorology and Water Management – National Research Institute.

**Tablica 8. Miesięczne sumy<sup>a</sup> opadów atmosferycznych****Table 8 Monthly atmospheric precipitation<sup>a</sup>**

Stacje meteorologiczne Lata Meteorological stations Years		01	02	03	04	05	06	07	08	09	10	11	12
		w mm in mm											
Białystok	1971–2000	29	24	31	39	52	72	85	62	57	46	40	39
	1991–2020	34	31	35	38	69	65	87	69	56	47	39	40
	2011–2020	36	30	34	36	74	69	106	68	56	52	36	47
	2016–2020	31	35	42	33	70	74	114	80	58	79	33	53
	2015	45	3	41	29	103	26	63	5	34	36	81	61
	2020	32	50	33	5	72	139	43	98	25	85	21	40
	2022	54	43	2	57	57	62	130	7	94	36	21	41
	<b>2023</b>	<b>69</b>	<b>44</b>	<b>50</b>	<b>32</b>	<b>38</b>	<b>66</b>	<b>45</b>	<b>43</b>	<b>19</b>	<b>91</b>	<b>54</b>	<b>70</b>
Suwałki	1971–2000	33	25	34	37	49	74	83	64	53	49	46	43
	1991–2020	38	32	37	35	54	67	86	71	52	52	43	41
	2011–2020	40	32	35	37	50	78	92	69	58	54	39	43
	2016–2020	35	33	40	35	43	85	78	75	41	77	40	47
	2015	60	9	48	49	50	12	82	34	118	12	71	49
	2020	41	37	26	6	80	162	25	75	12	72	36	42
	2022	57	61	3	36	87	111	115	52	29	15	21	48
	<b>2023</b>	<b>56</b>	<b>37</b>	<b>40</b>	<b>35</b>	<b>22</b>	<b>56</b>	<b>22</b>	<b>89</b>	<b>7</b>	<b>98</b>	<b>46</b>	<b>55</b>

a Dane za okresy wieloletnie dotyczą średnich miesięcznych z tych okresów.

Źródło: dane Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej – Państwowego Instytutu Badawczego.

a Data for multi-year periods include monthly averages from these periods.

Source: data of the Institute of Meteorology and Water Management – National Research Institute.

## Wykorzystanie i ochrona powierzchni ziemi i gleby. Kopaliny

Use and protection of land surface and soil. Minerals

**Tablica 1/9/. Stan geodezyjny i kierunki wykorzystania powierzchni województwa  
Stan w dniu 1 stycznia**

Table 1/9/. Geodesic status and use of voivodship land  
As of 1 January

Wyszczególnienie	2015	2020	2022	2023		Specification	
	w ha in ha			w odsetkach in percent	na 1000 mieszkańców <sup>a</sup> w ha per 1000 population <sup>a</sup> in ha		
<b>Powierzchnia ogólna</b>	<b>2018702</b>	<b>2018702</b>	<b>2018686</b>	<b>2018685</b>	<b>100,0</b>	<b>1765,6</b>	<b>Total area</b>
Użytki rolne	1214084	1215550 <sup>b</sup>	1214502 <sup>b</sup>	1213025 <sup>b</sup>	60,1 <sup>b</sup>	1060,9 <sup>b</sup>	Agricultural land
w tym:							of which:
grunty orne	770162	758329	761189	752607	37,3	658,2	arable land
sady	4419	4586	3581	4268	0,2	3,7	orchards
łąki trwałe	207107	204539	204846	203252	10,1	177,8	permanent meadows
pastwiska trwałe	192578	188698	189419	185919	9,2	162,6	permanent pastures
grunty:							land:
rolne zabudowane	31089	36581	32079	37539	1,9	32,8	agricultural built-up
pod stawami	1740	2022	1512	2254	0,1	2,0	under ponds
pod rowami	6991	7257	6945	7524	0,4	6,6	under ditches
Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione <sup>c</sup>	643803	639354	638821	643705	31,9	563,0	Forest land as well as wooded and bushy areas <sup>c</sup>
lasy	630047	633929	634966	639985	31,7	559,7	forests
grunty zadrzewione i zakrzewione	13756	5425	3818	3647	0,2	3,2	wooded and bushy areas
grunty pod rowami	-	-	37	73	0,0	0,1	lands under ditches
Grunty pod wodami powierzchniowymi	27670	27999	28894	28956	1,4	25,3	Land under surface waters
płynącymi	25732	26118	27012	27078	1,3	23,7	flowing
stojącymi	1939	1881	1882	1878	0,1	1,6	standing

a Ludność według stanu w dniu 31 grudnia 2022 r. b łącznie z gruntami zadrzewionymi i zakrzewionymi na użytkach rolnych, ujmowanymi do 2016 r. w pozycji „grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione”. c Do 2016 r. łącznie z gruntami zadrzewionymi i zakrzewionymi na użytkach rolnych.

a Population as of 31 December 2022. b Including wooded and bushy areas on agricultural land, classified until 2016 in the items "forest land as well as wooded and bushy areas". c Until 2016 including wooded and bushy areas on agricultural land.

**Tablica 1/9/. Stan geodezyjny i kierunki wykorzystania powierzchni województwa (dok.)  
Stan w dniu 1 stycznia**

Table 1/9/. Geodesic status and use of voivodship land (cont.)  
As of 1 January

Wyszczególnienie	2015	2020	2022	2023		Specification	
	w ha in ha				w odsetkach in percent		na 1000 mieszkań- ców <sup>a</sup> w ha per 1000 population <sup>a</sup> in ha
Grunty zabudowane i zurbanizowane	75609	78642	80445	81337	4,0	71,1	Built-up and urbanized land
w tym:							of which:
tereny:							areas:
mieszkaniowe	8054	8860	9302	9558	0,5	8,4	residential
przemysłowe	2784	3039	3122	3205	0,2	2,8	industrial
inne zabudowane	4769	5073	5369	5506	0,3	4,8	other built-up
zurbanizowane niezabudowane	741	726	676	608	0,0	0,5	urbanized non-built-up
rekreacyjno-wypoczynkowe	1429	1468	1478	1479	0,1	1,3	recreational and rest
tereny komunikacyjne:							transport areas:
drogi	50885	51526	52186	52751	2,6	46,1	roads
kolejowe	5031	4974	4966	4994	0,2	4,4	railway
grunty przeznaczone pod budowę dróg publicznych lub linii kolejowych	.	811	1280	858	0,0	0,8	areas used for the construction of public roads or railways
inne <sup>d</sup>	107	192	226	229	0,0	0,2	other <sup>d</sup>
użytki kopalne	1810	1973	1841	2149	0,1	1,9	minerals
Użytki ekologiczne	1920	1969	-	-	-	-	Ecological areas
Nie użytki	53992	53701	53877	49956	2,5	43,7	Wasteland
Tereny różne <sup>e</sup>	1623	1487	2147	1706	0,1	1,5	Miscellaneous land <sup>e</sup>

a Ludność według stanu w dniu 31 grudnia 2022 r. d Przystanie, obiekty i budowle służące komunikacji wodnej, naziemne obiekty itp. e Grunty przeznaczone do rekultywacji oraz niezagospodarowane grunty zrekultywowane, wały ochronne nieprzystosowane do ruchu kołowego.

Źródło: dane Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

a Population as of 31 December 2022. d Harbours, buildings and other objects of water communication, terrestrial objects, etc. e Land designated for reclamation, unused reclaimed land, embankments, not designated for car traffic.

Source: data of the Head Office of Geodesy and Cartography.

**Tablica 2/10/. Stan geodezyjny i kierunki wykorzystania powierzchni według powiatów w 2023 r. Stan w dniu 1 stycznia**

Table 2/10/. Geodesic status and use of land by powiats in 2023  
As of 1 January

Wyszczególnienie Specification	Ogółem Grand total	Użytki rolne <sup>a</sup> Agricultural land <sup>a</sup>				Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione Forest land as well as wooded and bushy areas	Grunty pod wodami powierzchniowymi Land under waters	Grunty zabudowane i zurbanizowane Built-up and urbanized land			Nie-użytki Waste-land	Tereny różne <sup>b</sup> Miscellaneous land <sup>b</sup>
		razem total	w tym of which					teren residential <sup>c</sup>	tereny areas	użytki kopalne minerals		
			grunty orne arable land	sady orchards	łąki i pastwiska trwałe permanent meadows and pastures							
		w ha		in ha								
<b>WOJEWÓDZ-TWO</b> <b>VOIVODSHIP</b>	<b>2018685</b>	<b>1213025</b>	<b>752607</b>	<b>4268</b>	<b>389171</b>	<b>643705</b>	<b>28956</b>	<b>20356</b>	<b>58832</b>	<b>2149</b>	<b>49956</b>	<b>1706</b>
<b>Powiaty</b> <b>Powiats</b>												
Augustowski	165937	72114	39081	347	29012	78671	5774	806	3310	28	5184	50
Białostocki	297656	151428	84170	860	57904	121394	4088	3929	9105	352	7210	150
Bielski	138506	101353	60453	349	36392	29828	425	992	4585	136	741	446
Grajewski	96749	65843	35819	156	26470	22424	1724	940	2491	35	3219	73
Hajnowski	162353	63876	33668	112	23609	88977	1133	1246	4618	128	1863	512
Kolneński	94012	68547	41709	51	23666	21140	371	494	2525	61	871	3
Łomżyński	135456	96661	62961	232	27307	31026	1237	837	4283	165	1157	90
Moniecki	138180	82594	43535	210	34211	33573	1285	536	3128	27	17015	22
Sejneński	85516	41397	28266	101	10681	36899	3739	337	1554	-	1588	2
Siemiatycki	145949	86774	61104	201	20319	51984	1064	797	4357	127	817	29
Sokólski	205442	138394	85469	1046	43539	54795	474	1017	5908	731	3938	185
Suwalski	130697	91412	65451	247	21914	23683	6816	693	3662	171	4231	29
Wysokomazowiecki	128891	97541	75627	262	17650	24410	472	849	4041	87	1471	20
Zambrowski	73310	47527	30465	45	14179	22083	159	568	2484	95	387	7

a łącznie z gruntami zadrzewionymi i zakrzewionymi na użytkach rolnych. b Grunty przeznaczone do rekultywacji oraz niezagospodarowane grunty zrekultywowane, wały ochronne nieprzystosowane do ruchu kołowego. c Mieszkaniowe, przemysłowe, inne zabudowane, zurbanizowane niezabudowane, rekreacyjno-wypoczynkowe.

a Including wooded and bushy areas on agricultural land. b Land designated for reclamation, unused reclaimed land, embankments, not designated for car traffic. c Residential, industrial, other built-up, urbanized non-built-up, recreational and rest.

**Tablica 2/10/. Stan geodezyjny i kierunki wykorzystania powierzchni według powiatów w 2023 r. (dok.)  
Stan w dniu 1 stycznia**

Table 2/10/. Geodesic status and use of land by powiats in 2023 (cont.)  
As of 1 January

Wyszczególnienie Specification	Ogółem Grand total	Użytki rolne <sup>a</sup> Agricultural land <sup>a</sup>				Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione Forest land as well as wooded and bushy areas	Grunty pod wodami powierzchniowymi Land under waters	Grunty zabudowane i zurbanizowane Built-up and urbanized land			Nie-użytki Waste-land	Tereny różne <sup>b</sup> Miscellaneous land <sup>b</sup>	
		razem total	w tym of which					teren areas	osiedlowe <sup>c</sup> residential <sup>c</sup>	komunikacyjne transport			użytki kopalne minerals
			grunty orne arable land	sady orchards	łąki i pastwiska trwałe permanent meadows and pastures								
		w ha		in ha									
<b>Miasta na prawach powiatu</b> <b>Cities with powiat status</b>													
Białystok	10213	2613	1398	18	1011	1886	85	3902	1634	–	44	49	
Łomża	3267	1769	836	23	830	22	33	1012	360	–	46	25	
Suwałki	6551	3182	2595	8	477	910	77	1401	787	6	174	14	

a łącznie z gruntami zadrzewionymi i zakrzewionymi na użytkach rolnych. b Grunty przeznaczone do rekultywacji oraz niezagospodarowane grunty zrehabilitowane, wały ochronne nieprzystosowane do ruchu kołowego. c Mieszkaniowe, przemysłowe, inne zabudowane, zurbanizowane niezabudowane, rekreacyjno-wypoczynkowe.

Źródło: dane Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

a Including wooded and bushy areas on agricultural land. b Land designated for reclamation, unused reclaimed land, embankments, not designated for car traffic. c Residential, industrial, other built-up, urbanized non-built-up, recreational and rest.

Source: data of the Head Office of Geodesy and Cartography.

**Tablica 3/11/. Grunty rolne wyłączone na cele nierolnicze i leśne wyłączone na cele nieleśne<sup>a</sup>**

Table 3/11/. Agricultural land designated for non-agricultural purposes and forest land designated for non-forest purposes<sup>a</sup>

Wyszczególnienie	2015	2020	2022	2023	Specification
	w ha		in ha		
<b>OGÓŁEM</b>	<b>87</b>	<b>176</b>	<b>181</b>	<b>107</b>	<b>TOTAL</b>
Według rodzajów gruntów By type of land					
<b>Grunty rolne</b>	<b>67</b>	<b>169</b>	<b>176</b>	<b>81</b>	<b>Agricultural land</b>
W tym użytki rolne	34	93	67	46	Of which agricultural land
klasy bonitacyjne:					quality classes:
I–III	7	23	16	14	I–III
IV	22	62	44	22	IV
V–VI	5	8	7	10	V–VI
<b>Grunty leśne</b>	<b>20</b>	<b>7</b>	<b>5</b>	<b>26</b>	<b>Forest land</b>

a W trybie obowiązujących przepisów prawnych o ochronie gruntów rolnych i leśnych.

a According to the binding legal regulations on the protection of agricultural and forest land.

**Tablica 3/11/. Grunty rolne wyłączone na cele nierolnicze i leśne wyłączone na cele nieleśne<sup>a</sup> (dok.)**  
**Table 3/11/. Agricultural land designated for non-agricultural purposes and forest land designated for non-forest purposes<sup>a</sup> (cont.)**

Wyszczególnienie	2015	2020	2022	2023	Specification
	w ha		in ha		
Według kierunków wyłączenia By directions of designation					
Na tereny:					For areas:
osiedlowe	38	84	70	46	residential
przemysłowe	15	66	29	22	industrial
komunikacyjne	1	8	4	4	roads and communication trails
Pod użytki kopalne	20	9	66	16	Minerals
Na inne cele	13	9	13	19	Other purposes

a W trybie obowiązujących przepisów prawnych o ochronie gruntów rolnych i leśnych.

Źródło: w zakresie gruntów rolnych – dane Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi; w zakresie gruntów leśnych – dane Ministerstwa Klimatu i Środowiska.

a According to the binding legal regulations on the protection of agricultural and forest land.

Source: in regard to agricultural land – data of the Ministry of Agriculture and Rural Development; in regard to forest land – data of the Ministry of Climate and Environment.

**Tablica 4/12/. Grunty zdewastowane i zdegradowane wymagające rekultywacji i zagospodarowania oraz zrehabilitowane i zagospodarowane**  
**Table 4/12/. Devastated and degraded land requiring reclamation and management as well as reclaimed and managed land**

Wyszczególnienie	2015	2020	2022	2023	Specification
	w ha		in ha		
Grunty wymagające rekultywacji (stan w dniu 31.12.)	2632	2742	2693	2814	Land requiring reclamation (as of 31.12.)
zdewastowane	2528	2657	2599	2723	devastated
zdegradowane	104	85	94	91	degraded
Grunty zrehabilitowane (w ciągu roku)	89	149	172	82	Reclaimed land (during the year)
w tym na cele:					of which for purposes:
rolnicze	68	121	142	58	agricultural
leśne	6	19	3	10	forest
Grunty zagospodarowane (w ciągu roku)	40	87	113	66	Managed land (during the year)
w tym na cele:					of which for purposes:
rolnicze	25	85	105	42	agricultural
leśne	4	1	2	10	forest

Źródło: dane Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Source: data of the Ministry of Agriculture and Rural Development.

**Tablica 5/13/. Grunty zdewastowane i zdegradowane wymagające rekultywacji według powiatów w 2023 r. Stan w dniu 31 grudnia**

Table 5/13/. Devastated and degraded land requiring reclamation by powiats in 2023 As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	Ogółem Total	Grunty zdewastowane Devastated land	Grunty zdegradowane Degraded land
	w ha in ha		
<b>WOJEWÓDZTWO VOIVODSHIP</b>	<b>2814</b>	<b>2723</b>	<b>91</b>
<b>Powiaty Powiats</b>			
Augustowski	59	59	-
Białostocki	286	286	-
Bielski	317	317	-
Grajewski	87	87	-
Hajnowski	273	258	15
Kolneński	79	79	-
Łomżyński	225	225	-
Moniecki	53	53	-
Sejneński	14	14	-
Siemiatycki	170	170	-
Sokólski	554	554	-
Suwański	464	464	-
Wysokomazowiecki	91	91	-
Zambrowski	67	67	-
<b>Miasto na prawach powiatu City with powiat status</b>			
Suwałki	76	-	76

Źródło: dane Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podlaskiego.  
Source: data of Podlaskie Voivodship Marshal's Office.

**Tablica 6/14/. Zużycie nawozów mineralnych lub chemicznych oraz wapniowych w gospodarstwach rolnych w przeliczeniu na czysty składnik**

Table 6/14/. Consumption of mineral or chemical as well as lime fertilizers in agricultural farms in terms of pure ingredient

Wyszczególnienie	2014/15	2018/19	2019/20 <sup>a</sup>	2022/23 <sup>b</sup>		Specification
				ogółem total	w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms	
W tys. t In thousand tonnes						
Nawozy mineralne lub chemiczne <sup>c</sup>	93,8	116,2	132,5	108,3	106,8	Mineral or chemical fertilizers <sup>c</sup>
azotowe	54,2	58,1	67,5	62,2	61,3	nitrogenous
fosforowe	17,4	23,7	29,3	19,2	18,9	phosphatic
potasowe	22,2	34,4	35,7	26,9	26,6	potassic
Nawozy wapniowe <sup>d</sup>	21,6	11,3	72,4	62,1	61,6	Lime fertilizers <sup>d</sup>
Na 1 ha użytków rolnych w kg Per 1 ha of agricultural land in kg						
Nawozy mineralne lub chemiczne <sup>c</sup>	88,7	106,1	120,5	99,6	100,2	Mineral or chemical fertilizers <sup>c</sup>
azotowe	51,2	53,1	61,4	57,2	57,5	nitrogenous
fosforowe	16,5	21,6	26,6	17,7	17,8	phosphatic
potasowe	21,0	31,4	32,5	24,8	25,0	potassic
Nawozy wapniowe <sup>d</sup>	20,4	10,4	65,8	57,1	57,8	Lime fertilizers <sup>d</sup>

a Dane Powszechnego Spisu Rolnego 2020. b Dane wstępne z badania Zintegrowane statystyki dotyczące gospodarstw rolnych (R-SGR 2023). c Łącznie z wieloskładnikowymi. d Przeważnie w postaci wapna palonego; łącznie z wapnem defekacyjnym.

a Data of the Agricultural Census 2020. b Preliminary data from the Integrated Farm Statistics survey (IFS 2023). c Including mixed fertilizers. d Mostly frequently in the form of quicklime; including defecated lime.

**Tablica 7/15/. Pożary<sup>a</sup> upraw rolnych, łąk, rżysk i nieużytków**

Table 7/15/. Fires<sup>a</sup> of arable crops, meadows, stubble and wastelands

Wyszczególnienie	2015	2020	2022	2023	Specification
Liczba pożarów:					Number of fires:
upraw rolnych, łąk, rżysk	317	120	111	187	of agricultural crops, meadows, stubbles
nieużytków	632	304	262	250	of wasteland
Powierzchnia – w ha – objęta pożarami:					Area of fires in ha:
upraw rolnych, łąk, rżysk	230	38	44	91	of agricultural crops, meadows, stubbles
nieużytków	491	7232	146	238	of wasteland

a Powstałe w wyniku wypalania pozostałości roślinnych.

Źródło: dane Komendy Głównej Państwowej Straży Pożarnej.

a Resulting from the burning down of plant remains.

Source: data of the National Headquarters of the State Fire Services.

**Tablica 8/16/. Powierzchnia, zasoby i eksploatacja złóż torfów w 2023 r.  
Stan w dniu 31 grudnia**

Table 8/16/. Area, resources and exploitation of peat deposit in 2023  
As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	Zasoby Resources				Trwałe użytki zielone Permanent grassland		Inne użytki rolne Other agricultural land		Nieużytki rolnicze Wasteland	
	ogółem grand total		w tym eksploatowane of which exploited		razem total	w tym eksploatowane of which exploited	razem total	w tym eksploatowane of which exploited	razem total	w tym eksploatowane of which exploited
	udokumentowane w ha documented in ha	szacunkowe w mln m <sup>3</sup> estimated in million m <sup>3</sup>	w ha in ha	w mln m <sup>3</sup> in million m <sup>3</sup>						
<b>WOJEWÓDZTWO VOIVODSHIP</b>	<b>187148</b>	<b>2588,8</b>	<b>1586</b>	<b>16,7</b>	<b>135458</b>	<b>1251</b>	<b>16946</b>	<b>273</b>	<b>34744</b>	<b>62</b>
<b>Powiaty Powiats</b>										
Augustowski	25628	387,1	-	-	15228	-	5011	-	5389	-
Białostocki	23134	291,5	33	0,9	23071	33	-	-	63	-
Bielski	9328	116,5	-	-	9323	-	-	-	5	-
Grajewski	22239	283,4	607	6,8	18442	504	1340	76	2457	27
Hajnowski	7055	75,2	-	-	7055	-	-	-	-	-
Kolneński	8661	73,9	367	3,3	8357	305	189	40	115	22
Łomżyński	5570	68,5	232	1,4	4027	196	1136	35	407	1
Moniecki	39546	501,6	118	1,0	13208	34	6327	72	20011	12
Sejneński	5280	114,7	-	-	3377	-	-	-	1903	-
Siemiatycki	3349	35,2	-	-	3339	-	-	-	10	-
Sokólski	18661	232,5	-	-	17062	-	-	-	1599	-
Suwalski	8002	156,1	-	-	3592	-	1658	-	2752	-
Wysokomazowiecki	2295	23,8	50	0,9	1740	50	540	-	15	-
Zambrowski	8290	227,9	179	2,4	7527	129	745	50	18	-
<b>Miasto na prawach powiatu City with powiat status</b>										
Białystok	110	0,9	-	-	110	-	-	-	-	-

Źródło: dane Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podlaskiego.  
Source: data of Podlaskie Voivodship Marshal's Office.

## Zasoby, wykorzystanie, zanieczyszczenie i ochrona wód

### Resources, consumption, pollution and water protection

**Tablica 1/17/. Zasoby eksploatacyjne wód podziemnych**  
**Stan w dniu 31 grudnia**

Table 1/17/. Exploitable underground water resources  
As of 31 December

Wyszczególnienie	2015	2020	2022	2023	Specification
	w hm <sup>3</sup>		in hm <sup>3</sup>		
<b>Ogółem</b>	<b>687,7</b>	<b>692,7</b>	<b>695,5</b>	<b>698,8</b>	<b>Total</b>
z utworów geologicznych:					from geological formations of the:
czwartorzędowych	669,4	674,3	677,0	680,3	Quaternary period
trzeciorzędowych	17,9	17,9	17,9	17,9	Tertiary period
kredowych	0,3	0,4	0,5	0,5	Cretaceous period
starszych	0,1	0,1	0,1	0,1	Older
Przyrost zasobów w stosunku do poprzedniego roku	4,6	0,5	0,5	3,3	Resource growth compared to the previous year

Źródło: dane Państwowego Instytutu Geologicznego – Państwowego Instytutu Badawczego.  
Source: data of the Polish Geological Institute – National Research Institute.

**Tablica 2/18/. Pobór wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności**

Table 2/18/. Water withdrawal for needs of the national economy and population

Wyszczególnienie	2015	2020	2022	2023	2015	2020	2022	2023	Specification
	w hm <sup>3</sup>				w odsetkach				
	in hm <sup>3</sup>				in percent				
<b>Ogółem</b>	<b>100,5</b>	<b>100,8</b>	<b>99,6</b>	<b>102,5</b>	<b>100,0</b>	<b>100,0</b>	<b>100,0</b>	<b>100,0</b>	<b>Total</b>
na cele:									for purposes of:
Produkcyjne <sup>a</sup>	12,7	12,8	13,1	13,7	12,6	12,7	13,2	13,4	Production <sup>a</sup>
w tym wody:									of which waters:
powierzchniowe	0,4	0,7	0,8	0,6	0,4	0,6	0,8	0,6	surface
podziemne	12,3	12,1	12,4	13,1	12,3	12,1	12,4	12,8	underground
Napełniania i uzupełniania stawów rybnych <sup>b</sup>	26,0	23,5	23,3	24,2	25,9	23,3	23,4	23,6	Filling and completing fishponds <sup>b</sup>
Eksploatacji sieci wodociągowej <sup>c</sup>	61,8	64,5	63,1	64,6	61,5	64,0	63,4	63,0	Exploitation of water supply network <sup>c</sup>
wody: powierzchniowe	8,1	10,0	9,0	8,3	8,1	9,9	8,9 <sup>d</sup>	8,1	waters: surface
podziemne	53,6	54,5	54,2	56,2	53,4	54,1	54,5	54,9	underground

a Poza rolnictwem (z wyłączeniem ferm przemysłowego chowu zwierząt), leśnictwem, łowiectwem i rybactwem – z ujęć własnych. b Do 2018 r. łącznie z poborem wody do nawodnień w rolnictwie i leśnictwie. c Pobór wody na ujęciach, przed wtłoczeniem do sieci. d Dana skorygowana w stosunku do opublikowanej w poprzedniej edycji publikacji.

a Excluding agriculture (except industrial livestock farming), forestry, hunting and fishing – from own intakes. b Until 2018 including irrigation in agriculture and forestry. c Water withdrawal by intakes, before entering the water supply network. d Data have been corrected in relation to the data published in the previous edition of the publication.

**Tablica 3/19/. Pobór wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności według powiatów**  
**Table 3/19/. Water withdrawal for needs of the national economy and population by powiats**

Wyszczególnienie Specification		Ogółem Grand total		Na cele For purposes of						
				produkcyjne <sup>a</sup> production <sup>a</sup>			napełniania i uzupełniania stawów rybnych <sup>b</sup> filling and completing fishponds <sup>b</sup>	eksploatacji sieci wodociągowej <sup>c</sup> exploitation of water supply network <sup>c</sup>		
				razem total	w tym wody of which waters			razem total	wody waters	
					powierzchniowe surface	podziemne under-ground			powierzchniowe surface	podziemne under-ground
		w dam <sup>3</sup> in dam <sup>3</sup>	na 1 km <sup>2</sup> w dam <sup>3</sup> per 1 km <sup>2</sup> in dam <sup>3</sup>	w dam <sup>3</sup>		in dam <sup>3</sup>				
<b>WOJEWÓDZTWO VOIVODSHIP</b>	2015	100519	5,0	12701	354	12347	26031	61787	8142	53645
	2020	100789	5,0	12804	655	12149	23474	64511	9975	54536
	2022	99596	4,9	13149	772	12377	23315	63132	8902	54230
	<b>2023</b>	<b>102464</b>	<b>5,1</b>	<b>13726</b>	<b>591</b>	<b>13135</b>	<b>24175</b>	<b>64563</b>	<b>8316</b>	<b>56247</b>
<b>Powiaty Powiats</b>										
	Augustowski	3760	2,3	20	-	20	-	3740	-	3740
	Białostocki	28884	9,7	470	-	470	5779	22635	8316	14319
	Bielski	3907	2,8	885	-	885	285	2737	-	2737
	Grajewski	4743	4,9	1492	-	1492	740	2511	-	2511
	Hajnowski	2371	1,5	255	-	255	-	2116	-	2116
	Kolneński	2343	2,5	483	-	483	-	1860	-	1860
	Łomżyński	5084	3,8	1352	-	1352	667	3065	-	3065
	Moniecki	15570	11,3	440	-	440	12727	2403	-	2403
	Sejneński	1216	1,4	102	-	102	-	1114	-	1114
	Siemiatycki	4928	3,4	999	-	999	1400	2529	-	2529
	Sokólski	3914	1,9	436	-	436	-	3478	-	3478
	Suwalski	2718	2,1	120	-	120	-	2598	-	2598
	Wysokomazowiecki	7027	5,5	1985	-	1985	-	5042	-	5042
	Zambrowski	6109	8,3	551	-	551	2577	2981	-	2981
<b>Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status</b>										
	Białystok	1371	13,4	1371	-	1371	-	-	-	-
	Łomża	4079	123,6	1347	591	756	-	2732	-	2732
	Suwałki	4442	67,3	1418	-	1418	-	3024	-	3024

a Poza rolnictwem (z wyłączeniem ferm przemysłowego chowu zwierząt), leśnictwem, łowiectwem i rybactwem – z ujęć własnych. b Do 2018 r. łącznie z poborem wody do nawodnień w rolnictwie i leśnictwie. c Pobór wody na ujęciach, przed wtłoczeniem do sieci.

a Excluding agriculture (except industrial livestock farming), forestry, hunting and fishing – from own intakes. b Until 2018 including irrigation in agriculture and forestry. c Water withdrawal by intakes, before entering the water supply network.

**Tablica 4/20/. Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności**  
**Table 4/20/. Water consumption for needs of the national economy and population**

Wyszczególnienie	2015	2020	2022	2023	2015	2020	2022	2023	Specification
	w hm <sup>3</sup> in hm <sup>3</sup>				w odsetkach in percent				
<b>Ogółem</b>	<b>87,4</b>	<b>88,3</b>	<b>87,7</b>	<b>90,7</b>	<b>100,0</b>	<b>100,0</b>	<b>100,0</b>	<b>100,0</b>	<b>Total</b>
Przemysł	13,0	13,8	13,9	14,6	14,8	15,7	15,8	16,1	Industry
Napełnianie i uzupełnianie stawów rybnych <sup>a</sup>	26,0	23,5	23,3	24,2	29,8	26,6	26,6	26,7	Filling and completing fishponds <sup>a</sup>
Eksploatacja sieci wodociągowej <sup>b</sup>	48,4	51,0	50,5	51,9	55,4	57,7	57,6	57,2	Exploitation of water supply network <sup>b</sup>

a Do 2018 r. łącznie z poborem wody do nawodnień w rolnictwie i leśnictwie. b Bez zużycia wody na cele przemysłowe przez wodociągi stanowiące własność gmin, wojewódzkich zakładów usług wodnych i spółek wodnych.

a Until 2018 including irrigation in agriculture and forestry. b Excluding consumption of water for industrial purposes by water networks owned by gminas, voivodship waterworks and water companies.

**Tablica 5/21/. Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w miastach w 2023 r.**  
**Table 5/21/. Water consumption for needs of the national economy and population in urban areas in 2023**

Miasta Urban areas	Ogółem Grand total	Na cele For							na 1 miesz- kańca w m <sup>3</sup> per capita in m <sup>3</sup>
		przemysłowe <sup>a</sup> industrial purposes <sup>a</sup>				eksploatacji sieci wodociągowej <sup>b</sup> the purpose of exploitation of water supply network <sup>b</sup>			
		razem total	z liczby razem of total number			z zakupu from purchase	razem total	w tym gospodarstwa domowe of which households	
			do produkcji for production						
			z ujęć własnych zakładu <sup>c</sup> from plant's own intakes <sup>c</sup>	z sieci wodo- ciągowej from water network					
w dam <sup>3</sup> in dam <sup>3</sup>									
<b>Ogółem Total</b>	<b>41145</b>	<b>12028</b>	<b>10692</b>	<b>174</b>	<b>995</b>	<b>29117</b>	<b>22035</b>	<b>31,8</b>	
w tym o decydującym zużyciu wody: of which with decisive water consumption:									
Białystok	14894	1667	1235	154	301	13227	10351	35,4	
Suwałki	4001	1418	1181	15	26	2583	2047	29,9	

a Poza rolnictwem (z wyłączeniem ferm przemysłowego chowu zwierząt), leśnictwem, łowiectwem i rybactwem – z ujęć własnych. b Bez zużycia wody na cele przemysłowe przez wodociągi stanowiące własność gmin, wojewódzkich zakładów usług wodnych i spółek wodnych. c łącznie z zakupem wody od innych jednostek.

a Excluding agriculture (except industrial livestock farming), forestry, hunting and fishing – from own intakes. b Excluding consumption of water for industrial purposes by water supply networks owned by gminas, voivodship waterworks and water companies. c Including the purchase of water from other units.

**Tablica 5/21/. Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w miastach w 2023 r. (dok.)**  
**Table 5/21/. Water consumption for needs of the national economy and population in urban areas in 2023 (cont.)**

Miasta Urban areas	Ogółem Grand total	Na cele For							
		przemysłowe <sup>a</sup> industrial purposes <sup>a</sup>				eksploatacji sieci wodociągowej <sup>b</sup> the purpose of exploitation of water supply network <sup>b</sup>			
		razem total	z liczby razem of total number			z zakupu from purchase	razem total	w tym gospodarstwa domowe of which households	na 1 miesz- kańca w m <sup>3</sup> per capita in m <sup>3</sup>
			do produkcji for production		z sieci wodo- ciągowej from water network				
			z ujęć własnych zakładów <sup>c</sup> from plant's own intakes <sup>c</sup>						
w dam <sup>3</sup> in dam <sup>3</sup>									
Łomża	3721	1351	1278	–	10	2370	1732	28,9	
Wysokie Mazowieckie	3343	2293	2240	–	613	1050	335	37,3	
Grajewo	1949	1271	1226	–	21	678	521	24,8	
Siemiatycze	1539	974	946	1	3	565	444	33,1	
Zambrów	1299	535	441	–	–	764	625	29,9	
Bielsk Podlaski	1244	434	418	–	–	810	624	26,1	
Augustów	1156	11	10	–	–	1145	773	26,5	
Sokółka	983	93	70	1	1	890	503	29,3	
Hajnówka	963	255	215	–	–	708	660	34,6	
Kolno	777	460	428	–	–	317	235	23,8	
Mońki	768	397	369	–	2	371	234	24,7	
Łapy	539	112	94	–	6	427	331	22,8	
Wasilków	523	57	47	2	10	466	411	32,5	

a Poza rolnictwem (z wyłączeniem ferm przemysłowego chowu zwierząt), leśnictwem, łowiectwem i rybactwem – z ujęć własnych. b Bez zużycia wody na cele przemysłowe przez wodociągi stanowiące własność gmin, wojewódzkich zakładów usług wodnych i spółek wodnych. c łącznie z zakupem wody od innych jednostek.

a Excluding agriculture (except industrial livestock farming), forestry, hunting and fishing – from own intakes. b Excluding consumption of water for industrial purposes by water supply networks owned by gminas, voivodship waterworks and water companies. c Including the purchase of water from other units.

**Tablica 6/22/. Zużycie wody w zakładach przemysłowych i ich wyposażenie w zamknięte obiegi wody**  
**Table 6/22/. Water consumption in plants equipped with closed water cycles**

Wyszczególnienie	2015	2020	2022	2023	Specification
Zużycie wody na cele produkcyjne w hm <sup>3</sup>	11,5	12,1	12,6	13,2	Consumption of water for production purposes in hm <sup>3</sup>
w tym w obiegach zamkniętych w %	11,9	6,7	6,0	6,0	of which in closed cycles in %
Zakłady wyposażone w obiegi zamknięte:					Plants equipped with closed water cycles:
według wskaźnika ujęcia w obiegi zużywanej wody:					by indicator of withdrawal to fill used water circulation
10,0% i mniej	24	21	17	17	10,0% and less
10,1–50,0	6	3	5	5	10,1–50,0
50,1–90,0	–	1	1	2	50,1–90,0
90,1–99,0	1	–	–	–	90,1–99,0
99,1% i więcej	1	1	1	1	99,1% and more
w % zakładów ogółem <sup>a</sup>	41,0	41,3	36,7	37,5	in % of total plants <sup>a</sup>

a Zużywających wodę do produkcji.  
a Using water for production.

**Tablica 7/23/. Gospodarowanie wodą w zakładach przemysłowych według sekcji i działów**  
**Table 7/23/. Water management in plants by sections and divisions**

Wyszczególnienie Specification	Przychód wody Income of water					Rozchód wody Outcome of water				
	ogółem grand total	z ujęć własnych from own intakes			z zakupu from purchase	zużycie na potrzeby własne consumption for own needs			sprzedaż sale	
		razem total	powierzchniowych surface	podziemnych under-ground		razem total	w tym do produkcji of which for production			
							razem total	w tym z sieci wodociągowej of which from water supply network		
w hm <sup>3</sup> in hm <sup>3</sup>										
<b>Ogółem</b> <b>Total</b>	2015	13,3	12,7	0,4	12,3	0,6	13,0	11,5	0,2	0,3
	2020	14,1	12,8	0,7	12,1	1,3	13,8	12,1	0,3	0,3
	2022	14,1	13,1	0,8	12,4	1,0	13,9	12,6	0,1	0,2
	<b>2023</b>	<b>14,8</b>	<b>13,7</b>	<b>0,6</b>	<b>13,1</b>	<b>1,1</b>	<b>14,6</b>	<b>13,2</b>	<b>0,2</b>	<b>0,2</b>
Górnictwo i wydobywanie Mining and quarrying		0,3	0,3	–	0,3	–	0,3	0,3	–	–

**Tablica 7/23/. Gospodarowanie wodą w zakładach przemysłowych według sekcji i działów (dok.)**  
**Table 7/23/. Water management in plants by sections and divisions (cont.)**

Wyszczególnienie Specification	Przychód wody Income of water					Rozchód wody Outcome of water			
	ogółem grand total	z ujęć własnych from own intakes			z zakupu from purchase	zużycie na potrzeby własne consumption for own needs			sprzedaż sale
		razem total	powierz- chnio- wych surface	podziem- nych under- ground		razem total	w tym do produkcji of which for production		
							razem total	w tym z sieci wodo- ciągowej of which from water supply network	
w hm <sup>3</sup>					in hm <sup>3</sup>				
Przetwórstwo przemysłowe Manufacturing	12,7	11,7	0,6	11,2	0,9	12,5	11,8	0,2	0,2
w tym: of which:									
produkcja artykułów spożywczych manufacture of food products	10,4	9,5	0,6	8,9	0,9	10,3	9,9	0,2	0,0
produkcja napojów manufacture of beverages	0,8	0,8	–	0,8	0,0	0,8	0,8	0,0	0,0
produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych manufacture of other non-metallic mineral products	0,3	0,3	–	0,3	0,0	0,3	0,3	0,0	0,0
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę <sup>A</sup> Electricity, gas, steam and air conditioning supply	0,7	0,6	–	0,6	0,0	0,7	0,6	–	0,0
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna Human health and social work activities	0,4	0,3	–	0,3	0,1	0,4	–	–	–
Pozostałe sekcje Other sections	0,7	0,7	–	0,7	0,0	0,7	0,5	0,0	0,0

**Tablica 8/24/. Powierzchnia i pobór wody do napełniania i uzupełniania stawów rybnych<sup>a</sup> według powiatów i gmin**Table 8/24/. Area and water withdrawal for filling and completing fish ponds<sup>a</sup> by powiats and gminas

Wyszczególnienie Specification		Powierzchnia napętnianych stawów rybnych w ha Area of filled fishponds in ha	Pobór wody do napełniania i uzupełniania stawów rybnych Water withdrawal for filling and completing fishponds	
			w dam <sup>3</sup> in dam <sup>3</sup>	na 1 ha w dam <sup>3</sup> per 1 ha in dam <sup>3</sup>
<b>WOJEWÓDZTWO VOIVODSHIP</b>	2015	1535	24765	16,1
	2020	1536	23474	15,3
	2022	1520	23315	15,3
	<b>2023</b>	<b>1602</b>	<b>24175</b>	<b>15,1</b>
wieś rural areas	1602	24175	15,1	
<b>POWIAT BIAŁOSTOCKI</b>	<b>474</b>	<b>5779</b>	<b>12,2</b>	
<b>Gminy miejsko-wiejska Urban-rural gminas</b>				
Michałow	47	520	11,1	
Supraśl	136	2137	15,7	
<b>Gminy wiejskie Rural gminas</b>				
Gródek	105	1190	11,3	
Poświętne	186	1932	10,4	
<b>POWIAT BIELSKI</b>	<b>37</b>	<b>285</b>	<b>7,7</b>	
<b>Gmina wiejska Rural gmina</b>				
Boćki	37	285	7,7	
<b>POWIAT GRAJEWSKI</b>	<b>65</b>	<b>740</b>	<b>11,4</b>	
<b>Gmina miejsko-wiejska Urban-rural gmina</b>				
Rajgród	65	740	11,4	
<b>POWIAT ŁOMŻYŃSKI</b>	<b>51</b>	<b>667</b>	<b>13,1</b>	
<b>Gmina wiejska Rural gmina</b>				
Przytuły	51	667	13,1	
<b>POWIAT MONIECKI</b>	<b>764</b>	<b>12727</b>	<b>16,7</b>	
<b>Gmina miejsko-wiejska Urban-rural gmina</b>				
Knyszyn	569	8137	14,3	
<b>Gmina wiejska Rural gmina</b>				
Krypno	195	4590	23,5	
<b>POWIAT SIEMIATYCKI</b>	<b>87</b>	<b>1400</b>	<b>16,1</b>	
<b>Gmina wiejska Rural gmina</b>				
Milejczyce	87	1400	16,1	

a Obiekty o powierzchni co najmniej 10 ha.

a Objects with the area of at least 10 ha.

**Tablica 8/24/. Powierzchnia i pobór wody do napełniania i uzupełniania stawów rybnych<sup>a</sup> według powiatów i gmin (dok.)**Table 8/24/. Area and water withdrawal for filling and completing fish ponds<sup>a</sup> by powiats and gminas (cont.)

Wyszczególnienie Specification	Powierzchnia napełnianych stawów rybnych w ha Area of filled fishponds in ha	Pobór wody do napełniania i uzupełniania stawów rybnych Water withdrawal for filling and completing fishponds	
		w dam <sup>3</sup> in dam <sup>3</sup>	na 1 ha w dam <sup>3</sup> per 1 ha in dam <sup>3</sup>
<b>POWIAT ZAMBROWSKI</b>	<b>124</b>	<b>2577</b>	<b>20,8</b>
<b>Gmina wiejska</b> <b>Rural gmina</b>			
Zambrów	124	2577	20,8

a Obiekty o powierzchni co najmniej 10 ha.

a Objects with the area of at least 10 ha.

**Tablica 9/25/. Miasta i ludność w miastach wyposażonych w sieć wodociągową i kanalizacyjną Stan w dniu 31 grudnia**

Table 9/25/. Urban areas and urban population fitted with water supply and sewage systems As of 31 December

Wyszczególnienie Specification		Ogółem Total	Z liczby ogółem – miasta wyposażone w sieć Of total number – urban areas fitted with system	
			wodociągową water supply	kanalizacyjną sewage
Miasta Urban areas	2015	40	40	40
	2020	40	40	40
	2022	40	40	40
	<b>2023</b>	<b>40</b>	<b>40</b>	<b>40</b>
Ludność w miastach: Urban population:				
w tysiącach in thousands	2015	719,9	719,9	719,9
	2020	704,7	704,7	704,7
	2022	695,8	695,8	695,8
	<b>2023</b>	<b>692,1</b>	<b>692,1</b>	<b>692,1</b>
w % ogółu ludności miast in % of total urban population	2015	100,0	100,0	100,0
	2020	100,0	100,0	100,0
	2022	100,0	100,0	100,0
	<b>2023</b>	<b>100,0</b>	<b>100,0</b>	<b>100,0</b>

**Tablica 10/26/. Ludność w miastach korzystająca z sieci wodociągowej i kanalizacyjnej według powiatów  
Stan w dniu 31 grudnia**

Table 10/26/. Urban population using water supply and sewage systems by powiats  
As of 31 December

Wyszczególnienie Specification		Ogółem Total	Z liczby ogółem – ludność korzystająca z sieci Of total number – urban population fitted with system			
			wodociągowej water supply	kanalizacyjnej sewage	wodociągowej water supply	kanalizacyjnej sewage
			w tys. in thousands			w % ogółu ludności miast in % of total urban population
<b>WOJEWÓDZTWO VOIVODSHIP</b>	2015	719,9	695,9	657,4	96,7	91,3
	2020	704,7	682,3	647,9	96,8	91,9
	2022	695,8	674,2	641,5	96,9	92,2
	<b>2023</b>	<b>692,1</b>	<b>670,9</b>	<b>639,1</b>	<b>96,9</b>	<b>92,3</b>
<b>Powiat augustowski</b>						
	Augustów	29,0	27,0	26,4	93,1	91,1
	Lipsk	2,1	2,0	1,7	95,0	81,3
<b>Powiat białostocki</b>						
	Choroszcz	6,1	5,6	5,0	92,4	81,9
	Czarna Białostocka	8,6	8,4	7,1	98,1	82,6
	Łapy	14,4	14,3	13,7	98,9	95,0
	Michałowo	2,8	2,7	2,7	99,7	99,6
	Supraśl	4,3	4,2	4,1	98,0	95,1
	Suraz	1,0	1,0	0,7	100,0	73,7
	Tykocin	1,8	1,8	1,3	99,9	72,1
	Wasilków	12,8	12,8	12,3	99,9	96,5
	Zabłudów	2,5	2,1	1,9	83,5	77,2
<b>Powiat bielski</b>						
	Bielsk Podlaski	23,8	23,0	20,0	96,4	83,9
	Brańsk	3,5	3,5	3,2	99,5	92,4
<b>Powiat grajewski</b>						
	Grajewo	20,9	20,4	17,9	97,6	85,6
	Rajgród	1,4	1,1	1,0	76,6	72,0
	Szczuczyn	3,1	2,9	1,6	92,8	51,6
<b>Powiat hajnowski</b>						
	Hajnówka	19,0	18,4	16,6	96,9	87,5
	Kleszczele	1,0	1,0	0,7	97,2	67,2
<b>Powiat kolneński</b>						
	Kolno	9,8	9,8	8,6	99,9	87,1
	Stawiski	2,0	1,8	1,7	88,6	86,6
<b>Powiat łomżyński</b>						
	Jedwabne	1,7	1,4	1,2	80,8	71,4
	Nowogród	2,1	2,0	1,8	93,8	84,5

**Tablica 10/26/. Ludność w miastach korzystająca z sieci wodociągowej i kanalizacyjnej według powiatów (dok.)**
**Stan w dniu 31 grudnia**
**Table 10/26/. Urban population using water supply and sewage systems by powiats (cont.)**  
**As of 31 December**

Wyszczególnienie Specification	Ogółem Total	Z liczby ogółem – ludność korzystająca z sieci Of total number – urban population fitted with system			
		wodociągowej water supply	kanalizacyjnej sewage	wodociągowej water supply	kanalizacyjnej sewage
	w tys. in thousands		w % ogółu ludności miast in % of total urban population		
<b>Powiat moniecki</b>					
Goniądz	1,7	1,6	1,3	91,9	74,4
Knyszyn	2,6	2,6	2,4	99,5	89,3
Mońki	9,4	9,0	8,6	95,7	91,0
<b>Powiat sejneński</b>					
Sejny	4,9	4,8	3,8	98,8	77,6
<b>Powiat siemiatycki</b>					
Drohiczyn	1,7	1,6	1,1	93,4	63,5
Siemiatycze	13,4	12,7	11,3	94,6	84,3
<b>Powiat sokólski</b>					
Dąbrowa Białostocka	5,0	4,9	4,3	96,9	86,4
Krynki	2,1	1,8	1,5	82,3	69,6
Sokółka	17,1	16,6	14,3	97,2	83,7
Suchowola	2,0	2,0	1,6	97,9	78,4
<b>Powiat wysokomazowiecki</b>					
Ciechanowiec	4,4	3,8	3,0	87,7	68,3
Czyżew	2,5	2,3	2,0	94,4	79,1
Szepietowo	2,0	1,8	1,5	89,9	73,7
Wysokie Mazowieckie	9,0	8,8	8,7	97,9	96,0
<b>Powiat zambrowski</b>					
Zambrów	20,8	20,5	19,6	98,4	93,8
<b>Miasta na prawach powiatu</b> Cities with powiat status					
Białystok	291,7	284,8	281,7	97,6	96,6
Łomża	59,7	58,2	56,4	97,5	94,5
Suwałki	68,2	65,9	64,9	96,6	95,1

**Tablica 11/27/. Wodociągi i kanalizacja według powiatów i gmin**  
**Table 11/27/. Water supply and sewage systems by powiats and gminas**

Wyszczególnienie Specification		Sieć w km Network in km		Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania Connections leading to residential buildings and to collective residential buildings		Zdroje uliczne Street outlets	Zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych Consumption of water from water supply system in households	
		wodociągowa (rozdzielcza i przesyłowa) water supply (distribution and transmission)	kanalizacyjna (rozdzielcza, łącznie z kolektorami) sewage (distribution, including collectors)	wodociągowe water supply	kanalizacyjne sewage		w dm <sup>3</sup> in dm <sup>3</sup>	na 1 mieszkańca w m <sup>3</sup> per capita in m <sup>3</sup>
<b>WOJEWÓDZTWO VOIVODSHIP</b>	2015	13578,6	3436,2	193513	89956	97	40154,2	33,7
	2020	14103,4	3768,0	204112	100055	81	42250,8	36,4
	2022	14293,1	3858,8	210565	104393	98	41420,3	36,1
	<b>2023</b>	<b>14453,7</b>	<b>3929,5</b>	<b>213527</b>	<b>107362</b>	<b>83</b>	<b>42451,6</b>	<b>37,2</b>
miasta urban areas		2323,0	2012,6	80553	71928	42	22035,0	31,8
wieś rural areas		12130,7	1916,9	132974	35434	41	20416,6	45,7
<b>POWIAT AUGUSTOWSKI</b>		<b>1092,0</b>	<b>263,6</b>	<b>11333</b>	<b>5782</b>	<b>-</b>	<b>2074,1</b>	<b>37,9</b>
miasta urban areas		119,7	101,5	4677	4458	-	824,3	26,4
wieś rural areas		972,3	162,1	6656	1324	-	1249,8	53,0
<b>Gmina miejska Urban gmina</b>								
Augustów		104,1	91,7	4249	4183	-	772,6	26,5
<b>Gmina miejsko-wiejska Urban-rural gmina</b>								
Lipsk		143,5	9,8	985	275	-	136,5	30,7
miasto urban areas		15,6	9,8	428	275	-	51,7	24,9
wieś rural areas		127,9	-	557	-	-	84,8	35,9
<b>Gminy wiejskie Rural gminas</b>								
Augustów		229,3	43,2	1559	278	-	340,1	52,9
Bargłów Kościelny		231,6	11,0	1290	153	-	352,8	70,3
Nowinka		113,3	100,0	973	613	-	84,2	29,1
Płaska		78,6	-	1126	-	-	109,6	47,2
Sztabin		191,6	7,9	1151	280	-	278,3	61,3
<b>POWIAT BIAŁOSTOCKI</b>		<b>1798,1</b>	<b>963,6</b>	<b>38899</b>	<b>25388</b>	<b>7</b>	<b>4807,7</b>	<b>30,6</b>
miasta urban areas		288,8	273,7	10511	9914	3	1566,5	28,8
wieś rural areas		1509,3	689,9	28388	15474	4	3241,2	31,6

**Tablica 11/27/. Wodociągi i kanalizacja według powiatów i gmin (cd.)**  
 Table 11/27/. Water supply and sewage systems by powiats and gminas (cont.)

Wyszczególnienie Specification	Sieć w km Network in km		Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania Connections leading to residential buildings and to collective residential buildings		Zdroje uliczne Street outlets	Zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych Consumption of water from water supply system in households	
	wodociągowa (rozdzielcza i przesyłowa) water supply (distribution and transmission)	kanalizacyjna (rozdzielcza, łącznie z kolektorami) sewage (distribution, including collectors)	wodociągowe water supply	kanalizacyjne sewage		w dm <sup>3</sup> in dm <sup>3</sup>	na 1 mieszkańca w m <sup>3</sup> per capita in m <sup>3</sup>
<b>POWIAT BIAŁOSTOCKI (cd.) (cont.)</b>							
<b>Gminy miejsko-wiejskie</b>							
<b>Urban-rural gminas</b>							
Choroszcz	177,9	75,9	4314	2463	3	556,2	31,2
miasto urban areas	38,2	33,3	1084	960	3	187,4	30,9
wieś rural areas	139,7	42,6	3230	1503	–	368,8	31,3
Czarna Białostocka	98,7	57,5	1924	1387	–	265,2	24,7
miasto urban areas	41,6	44,6	1240	1136	–	222,1	25,7
wieś rural areas	57,1	12,9	684	251	–	43,1	20,8
Łapy	146,5	141,1	4560	4145	–	534,3	26,2
miasto urban areas	71,6	70,6	2682	2817	–	331,3	22,8
wieś rural areas	74,9	70,5	1878	1328	–	203,0	34,5
Michałow	196,4	41,8	2497	647	–	222,4	37,4
miasto urban areas	29,2	18,6	897	575	–	130,4	47,1
wieś rural areas	167,2	23,2	1600	72	–	92,0	29,0
Supraśl	111,2	118,7	4852	5121	–	472,3	26,4
miasto urban areas	32,3	27,1	1146	1352	–	119,4	27,3
wieś rural areas	78,9	91,6	3706	3769	–	352,9	26,1
Suraż	38,9	16,0	724	280	–	53,7	28,0
miasto urban areas	12,2	16,0	326	280	–	25,6	26,3
wieś rural areas	26,7	–	398	–	–	28,1	29,8
Tykocin	106,0	11,2	1400	343	–	252,3	44,3
miasto urban areas	9,9	10,2	475	333	–	56,5	30,3
wieś rural areas	96,1	1,0	925	10	–	195,8	51,1
Wasilków	87,7	90,7	4096	3660	–	659,9	31,9
miasto urban areas	35,7	37,8	2081	1954	–	410,8	32,5
wieś rural areas	52,0	52,9	2015	1706	–	249,1	31,1
Zabłudów	167,7	20,2	2127	642	–	203,6	20,4
miasto urban areas	18,1	15,5	580	507	–	83,0	33,3
wieś rural areas	149,6	4,7	1547	135	–	120,6	16,1

**Tablica 11/27/. Wodociągi i kanalizacja według powiatów i gmin (cd.)**  
 Table 11/27/. Water supply and sewage systems by powiats and gminas (cont.)

Wyszczególnienie Specification	Sieć w km Network in km		Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania Connections leading to residential buildings and to collective residential buildings		Zdroje uliczne Street outlets	Zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych Consumption of water from water supply system in households	
	wodociągowa (rozdzielcza i przesyłowa) water supply (distribution and transmission)	kanalizacyjna (rozdzielcza, łącznie z kolektorami) sewage (distribution, including collectors)	wodociągowe water supply	kanalizacyjne sewage		w dm <sup>3</sup> in dm <sup>3</sup>	na 1 mieszkańca w m <sup>3</sup> per capita in m <sup>3</sup>
<b>POWIAT BIAŁOSTOCKI (dok.) (cont.)</b>							
<b>Gminy wiejskie Rural gminas</b>							
Dobrzyniewo Duże	147,9	75,7	2926	1487	–	408,7	39,7
Gródek	58,9	27,3	1289	717	4	106,6	21,9
Juchnowiec Kościelny	214,0	150,7	4630	3319	–	587,7	32,0
Poświętne	77,1	66,3	929	442	–	191,0	61,8
Turośń Kościelna	137,3	70,5	2233	735	–	240,2	34,5
Zawady	31,9	–	398	–	–	53,6	21,7
<b>POWIAT BIELSKI</b>	<b>802,5</b>	<b>230,1</b>	<b>15581</b>	<b>6563</b>	<b>5</b>	<b>2042,4</b>	<b>40,2</b>
miasta urban areas	122,3	131,9	5321	4688	–	752,7	27,4
wieś rural areas	680,2	98,2	10260	1875	5	1289,7	55,1
<b>Gminy miejskie Urban gminas</b>							
Bielsk Podlaski	103,1	111,5	4416	3786	–	624,4	26,1
Brańsk	19,2	20,4	905	902	–	128,3	36,4
<b>Gminy wiejskie Rural gminas</b>							
Bielsk Podlaski	205,7	29,7	3598	587	–	321,0	50,0
Boćki	134,8	10,3	1455	322	–	186,9	49,0
Brańsk	136,0	2,2	1662	47	–	391,9	75,1
Orla	43,1	11,1	1633	344	1	75,9	31,2
Rudka	30,0	34,7	474	460	–	41,0	25,3
Wyszki	130,6	10,2	1438	115	4	273,0	69,9
<b>POWIAT GRAJEWSKI</b>	<b>656,7</b>	<b>132,2</b>	<b>7653</b>	<b>3425</b>	<b>9</b>	<b>1531,4</b>	<b>34,4</b>
miasta urban areas	107,5	87,4	2970	2498	3	661,6	25,9
wieś rural areas	549,2	44,8	4683	927	6	869,8	46,0

**Tablica 11/27/. Wodociągi i kanalizacja według powiatów i gmin (cd.)**  
 Table 11/27/. Water supply and sewage systems by powiats and gminas (cont.)

Wyszczególnienie Specification	Sieć w km Network in km		Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania Connections leading to residential buildings and to collective residential buildings		Zdroje uliczne Street outlets	Zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych Consumption of water from water supply system in households	
	wodociągowa (rozdzielcza i przesyłowa) water supply (distribution and transmission)	kanalizacyjna (rozdzielcza, łącznie z kolektorami) sewage (distribution, including collectors)	wodociągowe water supply	kanalizacyjne sewage		w dm <sup>3</sup> in dm <sup>3</sup>	na 1 mieszkańca w m <sup>3</sup> per capita in m <sup>3</sup>
<b>POWIAT GRAJEWSKI (dok.) (cont.)</b>							
<b>Gmina miejska Urban gmina</b>							
Grajewo	62,6	56,6	2100	1787	3	521,3	24,8
<b>Gminy miejsko-wiejskie Urban-rural gminas</b>							
Rajgród	134,1	12,6	1125	432	–	170,0	36,7
miasto urban areas	31,1	12,0	445	386	–	52,0	37,0
wieś rural areas	103,0	0,6	680	46	–	118,0	36,5
Szczuczyn	85,0	19,5	1044	330	–	241,1	41,8
miasto urban areas	13,8	18,8	425	325	–	88,3	28,0
wieś rural areas	71,2	0,7	619	5	–	152,8	58,6
<b>Gminy wiejskie Rural gminas</b>							
Grajewo	206,8	1,0	1359	1	–	291,9	53,5
Radziłów	102,1	26,1	1235	484	–	174,0	40,3
Wąsosz	66,1	16,4	790	391	6	133,1	40,2
<b>POWIAT HAJNOWSKI</b>	<b>756,1</b>	<b>308,6</b>	<b>15200</b>	<b>8260</b>	<b>8</b>	<b>1247,3</b>	<b>31,9</b>
miasta urban areas	104,7	96,7	4807	3982	3	690,2	34,3
wieś rural areas	651,4	211,9	10393	4278	5	557,1	29,4
<b>Gmina miejska Urban gmina</b>							
Hajnówka	90,9	83,2	4295	3682	3	660,1	34,6
<b>Gmina miejsko-wiejska Urban-rural gmina</b>							
Kleszczele	59,7	17,7	1294	350	–	44,0	20,7
miasto urban areas	13,8	13,5	512	300	–	30,1	28,2
wieś rural areas	45,9	4,2	782	50	–	13,9	13,2

**Tablica 11/27/. Wodociągi i kanalizacja według powiatów i gmin (cd.)**  
 Table 11/27/. Water supply and sewage systems by powiats and gminas (cont.)

Wyszczególnienie Specification	Sieć w km Network in km		Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania Connections leading to residential buildings and to collective residential buildings		Zdroje uliczne Street outlets	Zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych Consumption of water from water supply system in households	
	wodociągowa (rozdzielcza i przesyłowa) water supply (distribution and transmission)	kanalizacyjna (rozdzielcza, łącznie z kolektorami) sewage (distribution, including collectors)	wodociągowe water supply	kanalizacyjne sewage		w dm <sup>3</sup> in dm <sup>3</sup>	na 1 mieszkańca w m <sup>3</sup> per capita in m <sup>3</sup>
<b>POWIAT HAJNOWSKI (dok.) (cont.)</b>							
<b>Gminy wiejskie Rural gminas</b>							
Białowieża	37,8	41,5	981	816	–	61,2	29,8
Czeremcha	75,2	35,8	1280	694	2	58,9	22,0
Czyże	69,6	9,1	974	144	–	54,8	30,5
Dubicze Cerkiewne	71,8	15,4	979	240	–	62,0	46,4
Hajnówka	104,6	21,8	1599	703	3	109,3	29,9
Narew	121,7	19,8	1712	413	–	107,9	33,3
Narewka	124,8	64,3	2086	1218	–	89,1	28,3
<b>POWIAT KOLNEŃSKI</b>	<b>692,6</b>	<b>72,0</b>	<b>6521</b>	<b>1666</b>	<b>5</b>	<b>1155,2</b>	<b>32,3</b>
miasta urban areas	44,5	53,3	1557	1379	4	284,4	23,9
wieś rural areas	648,1	18,7	4964	287	1	870,8	36,5
<b>Gmina miejska Urban gmina</b>							
Kolno	32,9	43,3	1156	986	–	234,6	23,8
<b>Gmina miejsko-wiejska Urban-rural gmina</b>							
Stawiski	96,9	10,0	1170	393	4	247,8	44,7
miasto urban areas	11,6	10,0	401	393	4	49,8	24,7
wieś rural areas	85,3	–	769	–	–	198,0	56,1
<b>Gminy wiejskie Rural gminas</b>							
Grabowo	84,2	6,5	668	82	–	133,4	41,6
Kolno	219,4	–	1893	–	1	271,9	34,4
Mały Płock	103,2	1,2	1021	24	–	122,0	27,6
Turośl	156,0	11,0	613	181	–	145,5	30,3

**Tablica 11/27/. Wodociągi i kanalizacja według powiatów i gmin (cd.)**  
 Table 11/27/. Water supply and sewage systems by powiats and gminas (cont.)

Wyszczególnienie Specification	Sieć w km Network in km		Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania Connections leading to residential buildings and to collective residential buildings		Zdroje uliczne Street outlets	Zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych Consumption of water from water supply system in households	
	wodociągowa (rozdzielcza i przesyłowa) water supply (distribution and transmission)	kanalizacyjna (rozdzielcza, łącznie z kolektorami) sewage (distribution, including collectors)	wodociągowe water supply	kanalizacyjne sewage		w dm <sup>3</sup> in dm <sup>3</sup>	na 1 mieszkańca w m <sup>3</sup> per capita in m <sup>3</sup>
<b>POWIAT ŁOMŻYŃSKI</b>	<b>991,1</b>	<b>95,3</b>	<b>13636</b>	<b>2732</b>	<b>1</b>	<b>2168,3</b>	<b>43,7</b>
miasta urban areas	30,6	14,7	921	520	–	88,4	23,3
wieś rural areas	960,5	80,6	12715	2212	1	2079,9	45,4
<b>Gminy miejsko-wiejskie Urban-rural gminas</b>							
Jedwabne	112,3	8,2	969	345	–	104,8	21,4
miasto urban areas	15,1	8,2	386	345	–	40,1	23,8
wieś rural areas	97,2	–	583	–	–	64,7	20,1
Nowogród	58,3	6,5	1232	175	–	228,2	58,7
miasto urban areas	15,5	6,5	535	175	–	48,3	23,0
wieś rural areas	42,8	–	697	–	–	179,9	100,7
<b>Gminy wiejskie Rural gminas</b>							
Łomża	165,4	26,9	3778	744	–	575,6	47,9
Miastkowo	90,6	–	1102	–	–	184,3	45,9
Piątnica	164,3	33,2	2834	867	–	359,1	34,9
Przytuły	64,7	–	466	–	–	101,8	52,7
Śniadowo	144,4	6,0	1415	261	1	363,3	71,9
Wizna	75,9	14,5	968	340	–	153,2	42,5
Zbójna	115,2	–	872	–	–	98,0	24,8
<b>POWIAT MONIECKI</b>	<b>767,1</b>	<b>189,0</b>	<b>8504</b>	<b>3739</b>	<b>11</b>	<b>1398,2</b>	<b>37,2</b>
miasta urban areas	66,4	78,4	2339	1979	6	382,6	27,7
wieś rural areas	700,7	110,6	6165	1760	5	1015,6	42,8
<b>Gminy miejsko-wiejskie Urban-rural gminas</b>							
Goniądz	79,5	18,3	1174	414	4	184,0	39,8
miasto urban areas	12,3	15,9	507	404	2	68,1	39,6
wieś rural areas	67,2	2,4	667	10	2	115,9	40,0

**Tablica 11/27/. Wodociągi i kanalizacja według powiatów i gmin (cd.)**  
**Table 11/27/. Water supply and sewage systems by powiats and gminas (cont.)**

Wyszczególnienie Specification	Sieć w km Network in km		Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania Connections leading to residential buildings and to collective residential buildings		Zdroje uliczne Street outlets	Zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych Consumption of water from water supply system in households	
	wodociągowa (rozdzielcza i przesyłowa) water supply (distribution and transmission)	kanalizacyjna (rozdzielcza, łącznie z kolektorami) sewage (distribution, including collectors)	wodociągowe water supply	kanalizacyjne sewage		w dm <sup>3</sup> in dm <sup>3</sup>	na 1 mieszkańca w m <sup>3</sup> per capita in m <sup>3</sup>
<b>POWIAT MONIECKI (dok.) (cont.)</b>							
<b>Gminy miejsko-wiejskie (dok.) Urban-rural gminas (cont.)</b>							
Knyszyn	79,5	22,7	1302	813	7	167,5	37,4
miasto urban areas	18,5	20,7	821	778	4	80,4	30,4
wieś rural areas	61,0	2,0	481	35	3	87,1	47,4
Mońki	180,7	42,7	1996	813	–	423,3	30,2
miasto urban areas	35,6	41,8	1011	797	–	234,1	24,7
wieś rural areas	145,1	0,9	985	16	–	189,2	41,8
<b>Gminy wiejskie Rural gminas</b>							
Jasionówka	93,0	4,9	670	198	–	79,1	32,3
Jaświły	144,4	32,0	1247	462	–	223,3	51,9
Krypno	103,7	45,2	1116	654	–	207,2	55,6
Trzcianne	86,3	23,2	999	385	–	113,8	28,7
<b>POWIAT SEJNEŃSKI</b>	<b>538,5</b>	<b>29,0</b>	<b>4101</b>	<b>874</b>	<b>9</b>	<b>801,1</b>	<b>42,8</b>
miasta urban areas	15,2	12,8	762	537	6	122,5	24,8
wieś rural areas	523,3	16,2	3339	337	3	678,6	49,2
<b>Gmina miejska Urban gmina</b>							
Sejny	15,2	12,8	762	537	6	122,5	24,8
<b>Gminy wiejskie Rural gminas</b>							
Giby	68,3	–	662	–	–	128,0	51,9
Krasnopol	90,7	–	627	–	3	75,5	21,1
Puńsk	172,5	16,2	1048	337	–	310,0	78,1
Sejny	191,8	–	1002	–	–	165,1	43,5
<b>POWIAT SIEMIATYCKI</b>	<b>881,5</b>	<b>152,1</b>	<b>11959</b>	<b>3516</b>	<b>4</b>	<b>1657,5</b>	<b>40,6</b>
miasta urban areas	84,6	86,5	2860	2372	–	506,6	33,3
wieś rural areas	796,9	65,6	9099	1144	4	1150,9	44,9

**Tablica 11/27/. Wodociągi i kanalizacja według powiatów i gmin (cd.)**  
 Table 11/27/. Water supply and sewage systems by powiats and gminas (cont.)

Wyszczególnienie Specification	Sieć w km Network in km		Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania Connections leading to residential buildings and to collective residential buildings		Zdroje uliczne Street outlets	Zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych Consumption of water from water supply system in households	
	wodociągowa (rozdzielcza i przesyłowa) water supply (distribution and transmission)	kanalizacyjna (rozdzielcza, łącznie z kolektorami) sewage (distribution, including collectors)	wodociągowe water supply	kanalizacyjne sewage		w dm <sup>3</sup> in dm <sup>3</sup>	na 1 mieszkańca w m <sup>3</sup> per capita in m <sup>3</sup>
<b>POWIAT SIEMIATYCKI (dok.) (cont.)</b>							
<b>Gmina miejska Urban gmina</b>							
Siemiatycze	59,0	67,3	2189	1953	–	443,6	33,1
<b>Gmina miejsko-wiejska Urban-rural gmina</b>							
Drohiczyn	141,2	28,2	1926	444	–	300,0	52,5
miasto urban areas	25,6	19,2	671	419	–	63,0	35,6
wieś rural areas	115,6	9,0	1255	25	–	237,0	60,2
<b>Gminy wiejskie Rural gminas</b>							
Dziadkowice	80,2	11,5	695	177	–	128,1	50,6
Grodzisk	113,3	8,2	1199	221	–	215,0	56,8
Mielnik	83,3	17,7	1192	336	4	68,0	32,8
Milejczyce	83,9	–	850	–	–	58,0	35,8
Nurzec-Stacja	96,2	10,6	1299	274	–	68,1	19,6
Perlejewo	94,0	–	861	–	–	181,8	72,1
Siemiatycze	130,4	8,6	1748	111	–	194,9	34,2
<b>POWIAT SOKÓLSKI</b>	<b>1544,2</b>	<b>197,0</b>	<b>14835</b>	<b>5138</b>	<b>3</b>	<b>2044,2</b>	<b>33,1</b>
miasta urban areas	155,9	131,4	4589	3820	3	837,2	31,7
wieś rural areas	1388,3	65,6	10246	1318	–	1207,0	34,2
<b>Gminy miejsko-wiejskie Urban-rural gminas</b>							
Dąbrowa Białostocka	257,5	24,6	2272	733	–	341,1	33,7
miasto urban areas	24,1	22,8	777	708	–	147,0	29,2
wieś rural areas	233,4	1,8	1495	25	–	194,1	38,0
Krynki	92,8	20,7	1065	488	–	110,6	40,4
miasto urban areas	23,3	20,7	454	488	–	88,7	41,1
wieś rural areas	69,5	–	611	–	–	21,9	37,7

**Tablica 11/27/. Wodociągi i kanalizacja według powiatów i gmin (cd.)**  
 Table 11/27/. Water supply and sewage systems by powiats and gminas (cont.)

Wyszczególnienie Specification	Sieć w km Network in km		Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania Connections leading to residential buildings and to collective residential buildings		Zdroje uliczne Street outlets	Zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych Consumption of water from water supply system in households	
	wodociągowa (rozdzielcza i przesyłowa) water supply (distribution and transmission)	kanalizacyjna (rozdzielcza, łącznie z kolektorami) sewage (distribution, including collectors)	wodociągowe water supply	kanalizacyjne sewage		w dm <sup>3</sup> in dm <sup>3</sup>	na 1 mieszkańca w m <sup>3</sup> per capita in m <sup>3</sup>
<b>POWIAT SOKÓLSKI (dok.) (cont.)</b>							
<b>Gminy miejsko-wiejskie (dok.) Urban-rural gminas (cont.)</b>							
Sokółka	247,0	63,2	4190	2121	3	628,1	26,2
miasto urban areas	69,5	60,9	2645	2075	3	502,5	29,3
wieś rural areas	177,5	2,3	1545	46	–	125,6	18,4
Suchowola	240,2	31,7	1981	614	–	319,5	50,2
miasto urban areas	39,0	27,0	713	549	–	99,0	48,3
wieś rural areas	201,2	4,7	1268	65	–	220,5	51,2
<b>Gminy wiejskie Rural gminas</b>							
Janów	111,9	8,2	952	216	–	153,0	40,9
Korycin	117,6	8,0	847	157	–	141,4	46,4
Kuźnica	131,9	15,1	1048	351	–	96,6	26,4
Nowy Dwór	110,1	11,0	749	161	–	108,3	49,1
Sidra	134,0	9,9	929	172	–	90,5	29,7
Szudziałowo	101,2	4,6	802	125	–	55,1	20,0
<b>POWIAT SUWALSKI</b>	<b>1281,6</b>	<b>259,7</b>	<b>9695</b>	<b>2929</b>	<b>3</b>	<b>1768,7</b>	<b>51,0</b>
wieś rural areas	1281,6	259,7	9695	2929	3	1768,7	51,0
<b>Gminy wiejskie Rural gminas</b>							
Bakalarzewo	125,0	57,6	688	276	–	128,9	43,3
Filipów	144,6	16,9	1187	377	1	177,1	43,7
Jeleniewo	154,2	30,8	961	199	–	194,6	62,1
Przerośl	117,2	10,0	629	158	–	124,3	45,0
Raczkі	162,4	18,9	1563	585	–	341,3	60,1
Rutka-Tartak	81,1	10,8	567	149	–	92,6	42,1
Suwałki	250,3	90,9	2427	924	–	308,3	38,3
Szypliszki	103,5	12,5	1090	145	–	248,0	64,6
Wiżajny	143,3	11,3	583	116	2	153,6	77,2

**Tablica 11/27/. Wodociągi i kanalizacja według powiatów i gmin (cd.)**  
 Table 11/27/. Water supply and sewage systems by powiats and gminas (cont.)

Wyszczególnienie Specification	Sieć w km Network in km		Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania Connections leading to residential buildings and to collective residential buildings		Zdroje uliczne Street outlets	Zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych Consumption of water from water supply system in households	
	wodociągowa (rozdzielcza i przesyłowa) water supply (distribution and transmission)	kanalizacyjna (rozdzielcza, łącznie z kolektorami) sewage (distribution, including collectors)	wodociągowe water supply	kanalizacyjne sewage		w danym in dam <sup>3</sup>	na 1 mieszkańca w m <sup>3</sup> per capita in m <sup>3</sup>
<b>POWIAT WYSOKOMAZOWIECKI</b>	<b>1075,3</b>	<b>145,8</b>	<b>14404</b>	<b>4037</b>	<b>8</b>	<b>3767,1</b>	<b>70,2</b>
miasta urban areas	110,6	98,1	4038	3355	4	561,7	31,4
wieś rural areas	964,7	47,7	10366	682	4	3205,4	89,6
<b>Gmina miejska Urban gmina</b>							
Wysokie Mazowieckie	44,2	41,8	1366	1171	–	335,3	37,3
<b>Gminy miejsko-wiejskie Urban-rural gminas</b>							
Ciechanowiec	134,1	19,1	2701	1074	5	383,7	47,9
miasto urban areas	28,6	19,1	1384	1074	4	132,9	30,3
wieś rural areas	105,5	–	1317	–	1	250,8	69,2
Czyżew	142,8	28,6	1785	711	–	405,7	67,2
miasto urban areas	24,4	23,7	746	646	–	37,5	15,0
wieś rural areas	118,4	4,9	1039	65	–	368,2	104,0
Szepietowo	120,7	17,6	1772	514	–	516,2	80,2
miasto urban areas	13,4	13,5	542	464	–	56,0	27,8
wieś rural areas	107,3	4,1	1230	50	–	460,2	104,2
<b>Gminy wiejskie Rural gminas</b>							
Klukowo	98,1	2,4	1172	64	–	399,2	100,1
Kobylin-Borzymy	86,5	–	810	–	3	276,0	93,5
Kulesze Kościelne	77,3	–	752	–	–	333,4	113,2
Nowe Piekuty	69,3	–	891	–	–	358,3	100,6
Sokoły	119,5	33,6	1537	457	–	348,4	66,3
Wysokie Mazowieckie	182,8	2,7	1618	46	–	410,9	74,8
<b>POWIAT ZAMBROWSKI</b>	<b>565,7</b>	<b>109,5</b>	<b>7528</b>	<b>2265</b>	<b>–</b>	<b>1857,5</b>	<b>44,8</b>
miasta urban areas	61,5	64,2	1523	1378	–	625,4	29,9
wieś rural areas	504,2	45,3	6005	887	–	1232,1	60,1
<b>Gmina miejska Urban gmina</b>							
Zambrów	61,5	64,2	1523	1378	–	625,4	29,9

**Tablica 11/27/. Wodociągi i kanalizacja według powiatów i gmin (dok.)**  
 Table 11/27/. Water supply and sewage systems by powiats and gminas (cont.)

Wyszczególnienie Specification	Sieć w km Network in km		Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania Connections leading to residential buildings and to collective residential buildings		Zdroje uliczne Street outlets	Zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych Consumption of water from water supply system in households	
	wodociągowa (rozdzielcza i przesyłowa) water supply (distribution and transmission)	kanalizacyjna (rozdzielcza, łącznie z kolektorami) sewage (distribution, including collectors)	wodociągowe water supply	kanalizacyjne sewage		w dm <sup>3</sup> in dm <sup>3</sup>	na 1 mieszkańca w m <sup>3</sup> per capita in m <sup>3</sup>
	stan w dniu 31.12. as of 31.12.						
<b>POWIAT ZAMBROWSKI (dok.) (cont.)</b>							
<b>Gminy wiejskie Rural gminas</b>							
Kołaki Kościelne	52,7	–	650	–	–	149,3	69,3
Rutki	129,4	18,8	1194	441	–	215,9	42,4
Szumowo	108,8	–	1434	–	–	346,5	76,5
Zambrów	213,3	26,5	2727	446	–	520,4	59,5
<b>MIASTA NA PRAWACH POWIATU CITIES WITH POWIAT STATUS</b>							
Białystok	<b>677,6</b>	<b>523,3</b>	<b>23188</b>	<b>22173</b>	–	<b>10351,3</b>	<b>35,4</b>
Łomża	<b>155,1</b>	<b>125,3</b>	<b>5133</b>	<b>4161</b>	<b>1</b>	<b>1732,2</b>	<b>28,9</b>
Suwałki	<b>178,0</b>	<b>133,4</b>	<b>5357</b>	<b>4714</b>	<b>9</b>	<b>2047,4</b>	<b>29,9</b>

**Tablica 12/28/. Ścieki przemysłowe i komunalne odprowadzone do wód lub do ziemi**  
 Table 12/28/. Industrial and municipal wastewater discharged into waters or into the ground

Wyszczególnienie	2015	2020	2022	2023	2015	2020	2022	2023	Specification
	w hm <sup>3</sup> in hm <sup>3</sup>				w odsetkach in percent				
<b>Ogółem</b>	<b>39,1</b>	<b>41,9</b>	<b>42,7</b>	<b>43,6</b>	<b>100,0</b>	<b>100,0</b>	<b>100,0</b>	<b>100,0</b>	<b>Total</b>
odprowadzone:									discharged:
bezpośrednio z zakładów <sup>a</sup>	7,0	8,4	8,4	8,6	18,0	20,1	19,6	19,7	directly from plants <sup>a</sup>
w tym wody chłodnicze (umownie czyste)	0,1	0,2	0,3	0,2	0,3	0,5	0,7	0,5	of which cooling water
siecią kanalizacyjną	32,0	33,5	34,3	35,0	82,0	79,9	80,4	80,3	through sewage network

a łącznie z zanieczyszczonymi wodami z odwadniania zakładów górniczych oraz obiektów budowlanych, dane obejmują również wody chłodnicze używane przez elektrownie ciepłe w zbiornikowych układach chłodzenia skraplaczy turbin.  
 a Including polluted water from mine drainage and building constructions, data include also cooling water used by power plants in tank cooling systems of turbine condensers.

**Tablica 12/28/. Ścieki przemysłowe i komunalne odprowadzone do wód lub do ziemi (dok.)**  
**Table 12/28/. Industrial and municipal wastewater discharged into waters or into the ground (cont.)**

Wyszczególnienie	2015	2020	2022	2023	2015	2020	2022	2023	Specification
	w hm <sup>3</sup> in hm <sup>3</sup>				w odsetkach in percent				
W tym ścieki wymagające oczyszczania	39,0	41,7	42,4	43,4	99,7	99,5	99,3	99,5	Of which wastewater requiring treatment
oczyszczane	39,0	41,6	42,4	43,4	99,7	99,4	99,3	99,5	treated
mechanicznie	0,9	0,3	0,2	0,3	2,3	0,8	0,6	0,8	mechanically
biologicznie	6,8	7,6	7,9	7,9	17,5	18,0	18,6	18,1	biologically
z podwyższonym usuwaniem biogenów	31,2	33,7	34,2	35,1	79,9	80,6	80,1	80,5	with increased biogen removal
nieoczyszczane	–	0,0	0,0	0,0	–	0,1	0,0	0,1	untreated

**Tablica 13/29/. Ścieki przemysłowe<sup>a</sup> i komunalne wymagające oczyszczania odprowadzone do wód lub do ziemi według powiatów**  
**Table 13/29/. Industrial<sup>a</sup> and municipal wastewater requiring treatment discharged into waters or into the ground by powiats**

Wyszczególnienie Specification	Ogółem Grand total	W tym oczyszczane Of which treated				
		razem total	mechanicznie mechanically	biologicznie biologically	z podwyższonym usuwaniem biogenów with increased biogen removal	
		w dam <sup>3</sup> in dam <sup>3</sup>				
<b>WOJEWÓDZTWO</b>	2015	38951	38951	900	6837	31214
<b>VOIVODSHIP</b>	2020	41660	41631	331	7553	33747
	2022	42426	42417	248	7942	34227
	<b>2023</b>	<b>43405</b>	<b>43372</b>	<b>348</b>	<b>7903</b>	<b>35121</b>
<b>Powiaty Powiats</b>						
Augustowski		1275	1275	–	42	1233
Białostocki		4264	4254	–	1555	2699
Bielski		1298	1283	–	461	822
Grajewski		2226	2226	–	245	1981
Hajnowski		1770	1770	–	348	1422
Kolneński		826	826	–	499	327
Łomżyński		1441	1441	–	118	1323
Moniecki		1020	1020	–	987	33
Sejneński		289	289	–	122	167
Siemiatycki		1200	1200	48	109	1043
Sokółski		1487	1487	–	1147	340

a łącznie z zanieczyszczonymi wodami z odwadniania zakładów górniczych oraz obiektów budowlanych, dane obejmują również wody chłodnicze używane przez elektrownie ciepłe w zbiornikowych układach chłodzenia skraplaczy turbin.

a Including polluted water from mine drainage and building constructions, data include also cooling water used by power plants in tank cooling systems of turbine condensers.

**Tablica 13/29/. Ścieki przemysłowe<sup>a</sup> i komunalne wymagające oczyszczania odprowadzone do wód lub do ziemi według powiatów (dok.)**

Table 13/29/. Industrial<sup>a</sup> and municipal wastewater requiring treatment discharged into waters or into the ground by powiats (cont.)

Wyszczególnienie Specification	Ogółem Grand total	W tym oczyszczone Of which treated			
		razem total	mechanicznie mechanically	biologicznie biologically	z podwyższonym usuwaniami biogenów with increased biogen removal
		w dam <sup>3</sup> in dam <sup>3</sup>			
<b>Powiaty (dok.) Powiats (cont.)</b>					
Suwalski	450	450	–	207	243
Wysokomazowiecki	4211	4211	–	676	3535
Zambrowski	1418	1410	–	885	525
<b>Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status</b>					
Białystok	13325	13325	256	–	13069
Łomża	3034	3034	44	502	2488
Suwałki	3871	3871	–	–	3871

a łącznie z zanieczyszczonymi wodami z odwadniania zakładów górniczych oraz obiektów budowlanych, dane obejmują również wody chłodnicze używane przez elektrownie ciepłe w zbiornikowych układach chłodzenia skraplaczy turbin.

a Including polluted water from mine drainage and building constructions, data include also cooling water used by power plants in tank cooling systems of turbine condensers.

**Tablica 14/30/. Ścieki przemysłowe<sup>a</sup> i komunalne wymagające oczyszczania odprowadzone do wód lub do ziemi w miastach**

Table 14/30/. Industrial<sup>a</sup> and municipal wastewater requiring treatment discharged into waters or into the ground in urban areas

Wyszczególnienie Specification	Ogółem Grand total	W tym oczyszczone Of which treated				
		razem total	mechanicznie mechanically	biologicznie biologically	z podwyższonym usuwaniami biogenów with increased biogen removal	
		w dam <sup>3</sup> in dam <sup>3</sup>				
<b>Ogółem Total</b>	2015	34838	34838	869	5297	28672
	2020	36468	36439	297	5682	30460
	2022	36763	36754	206	5894	30654
	<b>2023</b>	<b>37718</b>	<b>37685</b>	<b>300</b>	<b>5888</b>	<b>31497</b>
w tym miasta o dużej skali zagrożenia ściekami: of which urban areas with high threat of wastewater:						
Białystok		13325	13325	256	–	13069
Suwałki		3871	3871	–	–	3871
Wysokie Mazowieckie		3465	3465	–	–	3465

a łącznie z zanieczyszczonymi wodami z odwadniania zakładów górniczych oraz obiektów budowlanych, dane obejmują również wody chłodnicze używane przez elektrownie ciepłe w zbiornikowych układach chłodzenia skraplaczy turbin.

a Including polluted water from mine drainage and building constructions, data include also cooling water used by power plants in tank cooling systems of turbine condensers.

**Tablica 14/30/. Ścieki przemysłowe<sup>a</sup> i komunalne wymagające oczyszczania odprowadzone do wód lub do ziemi w miastach (dok.)**Table 14/30/. Industrial<sup>a</sup> and municipal wastewater requiring treatment discharged into waters or into the ground in urban areas (cont.)

Wyszczególnienie Specification	Ogółem Grand total	W tym oczyszczone Of which treated			
		razem total	mechanicznie mechanically	biologicznie biologically	z podwyższonym usuwaniam biogenów with increased biogen removal
Łomża	3034	3034	44	502	2488
Grajewo	1916	1916	–	66	1850
Hajnówka	1277	1277	–	–	1277
Zambrów	1230	1222	–	697	525
Augustów	1105	1105	–	–	1105
Bielsk Podlaski	1071	1056	–	254	802
Siemiatycze	981	981	–	–	981
Sokółka	839	839	–	839	–
Mońki	770	770	–	770	–
Kolno	727	727	–	400	327

a łącznie z zanieczyszczonymi wodami z odwadniania zakładów górniczych oraz obiektów budowlanych, dane obejmują również wody chłodnicze używane przez elektrownie ciepłowne w zbiornikowych układach chłodzenia skraplaczy turbin.

a Including polluted water from mine drainage and building constructions, data include also cooling water used by power plants in tank cooling systems of turbine condensers.

**Tablica 15/31/. Ścieki przemysłowe odprowadzone do wód lub do ziemi<sup>a</sup>**Table 15/31/. Industrial wastewater discharged into waters or into the ground<sup>a</sup>

Wyszczególnienie	2015	2020	2022	2023	2015	2020	2022	2023	Specification
	w dam <sup>3</sup> in dam <sup>3</sup>				w odsetkach in percent				
<b>Ogółem</b>	<b>7030</b>	<b>8405</b>	<b>8369</b>	<b>8580</b>	<b>100,0</b>	<b>100,0</b>	<b>100,0</b>	<b>100,0</b>	<b>Total</b>
Wody chłodnicze (umownie czyste)	101	214	279	197	1,4	2,5	3,3	2,3	Cooling water
Ścieki wymagające oczyszczania	6929	8191	8090	8383	98,6	97,5	96,7	97,7	Wastewater requiring treatment
oczyszczone	6929	8162	8081	8350	98,6	97,1	96,6	97,3	treated
mechanicznie	900	331	248	348	12,8	3,9	3,0	4,1	mechanically
biologicznie	2082	2236	2044	2051	29,6	26,6	24,4	23,9	biologically
z podwyższonym usuwaniam biogenów	3947	5595	5789	5951	56,2	66,6	69,2	69,4	with increased biogen removal
nieoczyszczone	–	29	9	33	–	0,3	0,1	0,4	untreated

a łącznie z zanieczyszczonymi wodami z odwadniania zakładów górniczych oraz obiektów budowlanych, dane obejmują również wody chłodnicze używane przez elektrownie ciepłowne w zbiornikowych układach chłodzenia skraplaczy turbin.

a Including polluted water from mine drainage and building constructions, data include also cooling water used by power plants in tank cooling systems of turbine condensers.

**Tablica 16/32/. Ścieki przemysłowe według powiatów i gmin**  
**Table 16/32/. Industrial wastewater by powiats and gminas**

Wyszczególnienie Specification		Ścieki odprowadzone <sup>a</sup> Wastewater discharged <sup>a</sup>				W tym wymagające oczyszczenia odprowadzone do wód lub do ziemi Of which requiring treatment discharged into waters or into the ground				
		ogółem grand total	do wód lub do ziemi into waters or into the ground		do sieci kanali- zacyjnej into sewage network	razem total	w tym oczyszczone of which treated			
			razem total	w tym wody chłod- nicze (umownie czyste) of which cooling water			razem total	mecha- nicznie mechani- cally	biolo- gicznie biologi- cally	z podwyż- szonym usuwa- niem biogenów with increased biogen removal
<b>WOJEWÓDZTWO VOIVODSHIP</b>	2015	10722	7030	101	3692	6929	6929	900	2082	3947
	2020	12070	8405	214	3665	8191	8162	331	2236	5595
	2022	12026	8369	279	3657	8090	8081	248	2044	5789
	<b>2023</b>	<b>12819</b>	<b>8580</b>	<b>197</b>	<b>4239</b>	<b>8383</b>	<b>8350</b>	<b>348</b>	<b>2051</b>	<b>5951</b>
miasta urban areas		11284	7280	197	4004	7083	7050	300	1917	4833
wieś rural areas		1535	1300	-	235	1300	1300	48	134	1118
<b>POWIAT AUGUSTOWSKI</b>		<b>1</b>	-	-	<b>1</b>	-	-	-	-	-
miasta urban areas		1	-	-	1	-	-	-	-	-
<b>Gmina miejska Urban gmina</b>										
Augustów		1	-	-	1	-	-	-	-	-
<b>POWIAT BIAŁOSTOCKI</b>		<b>343</b>	<b>35</b>	-	<b>308</b>	<b>35</b>	<b>25</b>	-	<b>25</b>	-
miasta urban areas		320	20	-	300	20	10	-	10	-
wieś rural areas		23	15	-	8	15	15	-	15	-
<b>Gminy miejsko-wiejskie Urban-rural gminas</b>										
Choroszcz – miasto urban areas		132	10	-	122	10	-	-	-	-
Łąpy – miasto urban areas		87	-	-	87	-	-	-	-	-
Michałowo – wieś rural areas		5	5	-	-	5	5	-	5	-
Tykocin – miasto urban areas		43	-	-	43	-	-	-	-	-
Wasilków – miasto urban areas		48	-	-	48	-	-	-	-	-
Zabłudów – miasto urban areas		10	10	-	-	10	10	-	10	-
<b>Gmina wiejska Rural gmina</b>										
Juchnowiec Kościelny		18	10	-	8	10	10	-	10	-

a łącznie z zanieczyszczonymi wodami z odwadniania zakładów górniczych oraz obiektów budowlanych, dane obejmują również wody chłodnicze używane przez elektrownie ciepłe w zbiornikowych układach chłodzenia skraplaczy turbin.

a Including polluted water from mine drainage and building constructions, data include also cooling water used by power plants in tank cooling systems of turbine condensers.

**Tablica 16/32/. Ścieki przemysłowe według powiatów i gmin (cd.)**  
**Table 16/32/. Industrial wastewater by powiats and gminas (cont.)**

Wyszczególnienie Specification	Ścieki odprowadzone <sup>a</sup> Wastewater discharged <sup>a</sup>				W tym wymagające oczyszczania odprowadzone do wód lub do ziemi Of which requiring treatment discharged into waters or into the ground				
	ogółem grand total	do wód lub do ziemi into waters or into the ground		do sieci kanali- zacyjnej into sewage network	razem total	w tym oczyszczone of which treated			
		razem total	w tym wody chłod- nicze (umownie czyste) of which cooling water			razem total	mecha- nicznie mechani- cally	biolo- gicznie biologi- cally	z podwyż- szonym usuwa- niem biogenów with increased biogen removal
	w dam <sup>3</sup>					in dam <sup>3</sup>			
<b>POWIAT BIELSKI</b>	<b>415</b>	<b>271</b>	-	<b>144</b>	<b>271</b>	<b>256</b>	-	<b>256</b>	-
miasta urban areas	413	269	-	144	269	254	-	254	-
wieś rural areas	2	2	-	-	2	2	-	2	-
<b>Gmina miejska</b> <b>Urban gmina</b>									
Bielsk Podlaski	413	269	-	144	269	254	-	254	-
<b>Gmina wiejska</b> <b>Rural gmina</b>									
Orla	2	2	-	-	2	2	-	2	-
<b>POWIAT GRAJEWSKI</b>	<b>1412</b>	<b>1324</b>	-	<b>88</b>	<b>1324</b>	<b>1324</b>	-	<b>66</b>	<b>1258</b>
miasta	1412	1324	-	88	1324	1324	-	66	1258
<b>Gmina miejska</b> <b>Urban gmina</b>									
Grajewo	1341	1324	-	17	1324	1324	-	66	1258
<b>Gmina miejsko-wiejska</b> <b>Urban-rural gmina</b>									
Szczuczyn – miasto urban areas	71	-	-	71	-	-	-	-	-
<b>POWIAT HAJNOWSKI</b>	<b>194</b>	-	-	<b>194</b>	-	-	-	-	-
miasta urban areas	194	-	-	194	-	-	-	-	-
<b>Gmina miejska</b> <b>Urban gmina</b>									
Hajnówka	194	-	-	194	-	-	-	-	-
<b>POWIAT KOLNEŃSKI</b>	<b>400</b>	<b>400</b>	-	-	<b>400</b>	<b>400</b>	-	<b>400</b>	-
miasta	400	400	-	-	400	400	-	400	-
<b>Gmina miejska</b> <b>Urban gmina</b>									
Kolno	400	400	-	-	400	400	-	400	-

a łącznie z zanieczyszczonymi wodami z odwadniania zakładów górniczych oraz obiektów budowlanych, dane obejmują również wody chłodnicze używane przez elektrownie ciepłe w zbiornikowych układach chłodzenia skraplaczy turbin.

a Including polluted water from mine drainage and building constructions, data include also cooling water used by power plants in tank cooling systems of turbine condensers.

**Tablica 16/32/. Ścieki przemysłowe według powiatów i gmin (cd.)**  
**Table 16/32/. Industrial wastewater by powiats and gminas (cont.)**

Wyszczególnienie Specification	Ścieki odprowadzone <sup>a</sup> Wastewater discharged <sup>a</sup>				W tym wymagające oczyszczenia odprowadzone do wód lub do ziemi Of which requiring treatment discharged into waters or into the ground				
	ogółem grand total	do wód lub do ziemi into waters or into the ground		do sieci kanali- zacyjnej into sewage network	razem total	w tym oczyszczone of which treated			
		razem total	w tym wody chłod- nicze (umownie czyste) of which cooling water			razem total	mecha- nicznie mechani- cally	biolo- gicznie biologi- cally	z podwyż- szonym usuwa- niem biogenów with increased biogen removal
						w dam <sup>3</sup>		in dam <sup>3</sup>	
<b>POWIAT ŁOMŻYŃSKI</b>	<b>1309</b>	<b>1108</b>	-	<b>201</b>	<b>1108</b>	<b>1108</b>	-	<b>1</b>	<b>1107</b>
wieś rural areas	1309	1108	-	201	1108	1108	-	1	1107
<b>Gminy wiejskie</b> <b>Rural gminas</b>									
Łomża	201	-	-	201	-	-	-	-	-
Piątnica	1107	1107	-	-	1107	1107	-	-	1107
Śniadowo	1	1	-	-	1	1	-	1	-
<b>POWIAT MONIECKI</b>	<b>335</b>	<b>334</b>	<b>32</b>	<b>1</b>	<b>302</b>	<b>302</b>	-	<b>291</b>	<b>11</b>
miasta urban areas	324	323	32	1	291	291	-	291	-
wieś rural areas	11	11	-	-	11	11	-	-	11
<b>Gminy miejsko-wiejskie</b> <b>Urban-rural gminas</b>									
Goniądz – wieś rural areas	11	11	-	-	11	11	-	-	11
Knyszyn – miasto urban areas	1	-	-	1	-	-	-	-	-
Mońki – miasto urban areas	323	323	32	-	291	291	-	291	-
<b>POWIAT SEJNEŃSKI</b>	<b>99</b>	<b>88</b>	<b>5</b>	<b>11</b>	<b>83</b>	<b>83</b>	-	<b>83</b>	-
miasta urban areas	99	88	5	11	83	83	-	83	-
<b>Gmina miejska</b> <b>Urban gmina</b>									
Sejny	99	88	5	11	83	83	-	83	-
<b>POWIAT SIEMIATYCKI</b>	<b>596</b>	<b>48</b>	-	<b>548</b>	<b>48</b>	<b>48</b>	<b>48</b>	-	-
miasta urban areas	547	-	-	547	-	-	-	-	-
wieś rural areas	49	48	-	1	48	48	48	-	-
<b>Gmina miejska</b> <b>Urban gmina</b>									
Siemiatycze	547	-	-	547	-	-	-	-	-

a łącznie z zanieczyszczonymi wodami z odwadniania zakładów górniczych oraz obiektów budowlanych, dane obejmują również wody chłodnicze używane przez elektrownie ciepłe w zbiornikowych układach chłodzenia skraplaczy turbin.

a Including polluted water from mine drainage and building constructions, data include also cooling water used by power plants in tank cooling systems of turbine condensers.

**Tablica 16/32/. Ścieki przemysłowe według powiatów i gmin (cd.)**  
**Table 16/32/. Industrial wastewater by powiats and gminas (cont.)**

Wyszczególnienie Specification	Ścieki odprowadzone <sup>a</sup> Wastewater discharged <sup>a</sup>				W tym wymagające oczyszczenia odprowadzone do wód lub do ziemi Of which requiring treatment discharged into waters or into the ground				
	ogółem grand total	do wód lub do ziemi into waters or into the ground		do sieci kanali- zacyjnej into sewage network	razem total	w tym oczyszczone of which treated			
		razem total	w tym wody chłod- nicze (umownie czyste) of which cooling water			razem total	mecha- nicznie mechani- cally	biolo- gicznie biologi- cally	z podwyż- szonym usuwa- niem biogenów with increased biogen removal
<b>POWIAT SIEMIATYCKI (dok.) (cont.)</b>									
<b>Gminy wiejskie Rural gminas</b>									
Mielnik	48	48	-	-	48	48	48	-	-
Siemiatycze	1	-	-	1	-	-	-	-	-
<b>POWIAT SOKÓLSKI</b>	<b>83</b>	<b>42</b>	<b>-</b>	<b>41</b>	<b>42</b>	<b>42</b>	<b>-</b>	<b>42</b>	<b>-</b>
miasta urban areas	83	42	-	41	42	42	-	42	-
<b>Gminy miejsko-wiejskie Urban-rural gminas</b>									
Krynki – miasto urban areas	21	-	-	21	-	-	-	-	-
Sokółka – miasto urban areas	62	42	-	20	42	42	-	42	-
<b>POWIAT SUWAŃSKI</b>	<b>51</b>	<b>50</b>	<b>-</b>	<b>1</b>	<b>50</b>	<b>50</b>	<b>-</b>	<b>50</b>	<b>-</b>
wieś rural areas	51	50	-	1	50	50	-	50	-
<b>Gminy wiejskie Rural gminas</b>									
Filipów	50	50	-	-	50	50	-	50	-
Suwałki	1	-	-	1	-	-	-	-	-
<b>POWIAT WYSOKOMAZOWIECKI</b>	<b>3385</b>	<b>3385</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>3385</b>	<b>3385</b>	<b>-</b>	<b>335</b>	<b>3050</b>
miasta urban areas	3319	3319	-	-	3319	3319	-	269	3050
wieś rural areas	66	66	-	-	66	66	-	66	-
<b>Gmina miejska Urban gmina</b>									
Wysokie Mazowieckie	3050	3050	-	-	3050	3050	-	-	3050

a łącznie z zanieczyszczonymi wodami z odwadniania zakładów górniczych oraz obiektów budowlanych, dane obejmują również wody chłodnicze używane przez elektrownie ciepłe w zbiornikowych układach chłodzenia skraplaczy turbin.

a Including polluted water from mine drainage and building constructions, data include also cooling water used by power plants in tank cooling systems of turbine condensers.

**Tablica 16/32/. Ścieki przemysłowe według powiatów i gmin (dok.)**  
**Table 16/32/. Industrial wastewater by powiats and gminas (cont.)**

Wyszczególnienie Specification	Ścieki odprowadzone <sup>a</sup> Wastewater discharged <sup>a</sup>				W tym wymagające oczyszczenia odprowadzone do wód lub do ziemi Of which requiring treatment discharged into waters or into the ground				
	ogółem grand total	do wód lub do ziemi into waters or into the ground		do sieci kanali- zacyjnej into sewage network	razem total	w tym oczyszczone of which treated			
		razem total	w tym wody chłod- nicze (umownie czyste) of which cooling water			razem total	mecha- nicznie mechani- cally	biolo- gicznie biologi- cally	z podwyż- szonym usuwa- niem biogenów with increased biogen removal
	w dm <sup>3</sup> in dm <sup>3</sup>								
<b>POWIAT WYSOKOMAZOWIECKI (dok.) (cont.)</b>									
<b>Gminy miejsko-wiejskie Urban-rural gminas</b>									
Ciechanowiec – wieś rural areas	6	6	–	–	6	6	–	6	–
Czyżew – miasto urban areas	269	269	–	–	269	269	–	269	–
<b>Gmina wiejska Rural gmina</b>									
Klukowo	60	60	–	–	60	60	–	60	–
<b>POWIAT ZAMBROWSKI</b>	<b>565</b>	<b>533</b>	<b>–</b>	<b>32</b>	<b>533</b>	<b>525</b>	<b>–</b>	<b>–</b>	<b>525</b>
miasta urban areas	541	533	–	8	533	525	–	–	525
wieś rural areas	24	–	–	24	–	–	–	–	–
<b>Gmina miejska Urban gmina</b>									
Zambrów	541	533	–	8	533	525	–	–	525
<b>Gmina wiejska Rural gmina</b>									
Rutki	24	–	–	24	–	–	–	–	–
<b>MIASTA NA PRAWACH POWIATU CITIES WITH POWIAT STATUS</b>									
Białystok	<b>1029</b>	<b>256</b>	<b>–</b>	<b>773</b>	<b>256</b>	<b>256</b>	<b>256</b>	<b>–</b>	<b>–</b>
Łomża	<b>1095</b>	<b>697</b>	<b>151</b>	<b>398</b>	<b>546</b>	<b>546</b>	<b>44</b>	<b>502</b>	<b>–</b>
Suwałki	<b>1507</b>	<b>9</b>	<b>9</b>	<b>1498</b>	<b>–</b>	<b>–</b>	<b>–</b>	<b>–</b>	<b>–</b>

a łącznie z zanieczyszczonymi wodami z odwadniania zakładów górniczych oraz obiektów budowlanych, dane obejmują również wody chłodnicze używane przez elektrownie ciepłe w zbiornikowych układach chłodzenia skraplaczy turbin.

a Including polluted water from mine drainage and building constructions, data include also cooling water used by power plants in tank cooling systems of turbine condensers.

**Tablica 17/33/. Ścieki przemysłowe według sekcji i działów w 2023 r.**  
**Table 17/33/. Industrial wastewater by sections and divisions in 2023**

Sekcje i działy Sections and divisions	Ścieki odprowadzone <sup>a</sup> Wastewater discharged <sup>a</sup>				W tym wymagające oczyszczania odprowadzone do wód lub do ziemi Of which requiring treatment discharged into waters or into the ground			
	ogółem grand total	bezpośrednio do wód lub do ziemi directly into waters or into the ground		do sieci kanali- zacyjnej into sewage network	razem total	w tym oczyszczone of which treated		
		razem total	w tym wody chłod- nicze (umownie czyste) of which cooling water			mecha- nicznie mechani- cally	biolo- gicznie biologi- cally	z podwyż- szonym usuwa- niem biogenów with increased biogen removal
	w dam <sup>3</sup>				in dam <sup>3</sup>			
<b>Ogółem</b> Total	<b>12819</b>	<b>8580</b>	<b>197</b>	<b>4239</b>	<b>8383</b>	<b>348</b>	<b>2051</b>	<b>5951</b>
Przetwórstwo przemysłowe Manufacturing	11828	8257	197	3571	8060	57	2040	5940
w tym: of which:								
produkcja artykułów spożywczych manufacture of food products	10867	8146	188	2721	7958	44	1951	5940
produkcja napojów manufacture of beverages	442	-	-	442	-	-	-	-
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę <sup>A</sup> Electricity, gas, steam and air conditioning supply	350	226	-	124	226	226	-	-
Transport i gospodarka magazynowa Transportation and storage	55	48	-	7	48	48	-	-
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne Public administration and defence; compulsory social security	19	11	-	8	11	-	-	11
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna Human health and social work activities	461	21	-	440	21	-	11	-
Pozostałe sekcje Other sections	106	17	-	89	17	17	-	-

a łącznie z zanieczyszczonymi wodami z odwadniania zakładów górniczych oraz obiektów budowlanych, dane obejmują również wody chłodnicze używane przez elektrownie ciepłne w zbiornikowych układach chłodzenia skraplaczy turbin.

a Including polluted water from mine drainage and building constructions, data include also cooling water used by power plants in tank cooling systems of turbine condensers.

**Tablica 18/34/. Oczyszczalnie ścieków przemysłowych  
Stan w dniu 31 grudnia**

Table 18/34/. Industrial wastewater treatment plants  
As of 31 December

Wyszczególnienie	2015	2020	2022	2023	Specification
<b>Ogółem</b>	<b>26</b>	<b>27</b>	<b>26</b>	<b>27</b>	<b>Total</b>
Mechaniczne	3	2	2	2	Mechanical
przepustowość projektowa w m <sup>3</sup> /dobę	18422	17522	17522	17522	project capacity in m <sup>3</sup> /24 h
ścieki oczyszczane w m <sup>3</sup> /dobę	1061	484	516	750	treated wastewater in m <sup>3</sup> /24 h
Biologiczne	18	20	19	20	Biological
przepustowość projektowa w m <sup>3</sup> /dobę	29074	30241	29294	30044	project capacity in m <sup>3</sup> /24 h
ścieki oczyszczane w m <sup>3</sup> /dobę	9160	10149	9081	8846	treated wastewater in m <sup>3</sup> /24 h
Z podwyższonym usuwaniem biogenów	5	5	5	5	With increased biogen removal
przepustowość projektowa w m <sup>3</sup> /dobę	17150	17150	18450	18450	project capacity in m <sup>3</sup> /24 h
ścieki oczyszczane w m <sup>3</sup> /dobę	11655	15287	15911	16302	treated wastewater in m <sup>3</sup> /24 h

**Tablica 19/35/. Podczyszczalnie ścieków przemysłowych  
Stan w dniu 31 grudnia**

Table 19/35/. Wastewater pretreatment plants  
As of 31 December

Wyszczególnienie	2015	2020	2022	2023	Specification
<b>Ogółem</b>	<b>18</b>	<b>16</b>	<b>15</b>	<b>30</b>	<b>Total</b>
Mechaniczne	10	8	7	23	Mechanical
ścieki podczyszczane w m <sup>3</sup> /dobę	22309	15513	17727	13036	pre-treated wastewater in m <sup>3</sup> /24 h
Chemiczne	7	6	6	6	Chemical
ścieki podczyszczane w m <sup>3</sup> /dobę	2839	2780	2496	2846	pre-treated wastewater in m <sup>3</sup> /24 h
Biologiczne	1	2	2	1	Biological
ścieki podczyszczane w m <sup>3</sup> /dobę	667	882	868	857	pre-treated wastewater in m <sup>3</sup> /24 h

**Tablica 20/36/. Ładunki zanieczyszczeń w ściekach przemysłowych odprowadzonych do wód lub do ziemi**

Table 20/36/. Charge of pollutants in industrial wastewater discharged into waters or into the ground

Rodzaj ładunku	2015	2020	2022	2023	Type of load
	w tonach na rok in tonnes per year				
BZT <sub>5</sub>	25	36	51	69	BOD <sub>5</sub>
ChZT	230	247	305	260	COD
Zawiesina ogólna	67	79	149	105	Total suspended solids

**Tablica 21/37/. Osady z oczyszczalni i podczyszczalni ścieków przemysłowych**  
**Table 21/37/. Sludge from industrial wastewater treatment and pretreatment plants**

Wyszczególnienie	2015	2020	2022	2023	Specification
	w tonach suchej masy in tonnes of dry solid				
Osady wytworzone w ciągu roku	3325	5397	6945	9048	Sewage sludge generated during the year
w tym:					of which:
stosowane w rolnictwie	2500	3212	3610	3465	applied in agriculture
przekształcone termicznie	698	113	203	208	incinerated
składowane	10	11	13	13	landfilled
magazynowane czasowo	79	190	1085	1090	temporarily stored

**Tablica 22/38/. Ścieki komunalne<sup>a</sup>**  
**Table 22/38/. Municipal wastewater<sup>a</sup>**

Wyszczególnienie	2015	2020	2022	2023	Specification
<b>Ogółem w dam<sup>3</sup></b>	<b>32022</b>	<b>33469</b>	<b>34336</b>	<b>35022</b>	<b>Total in dam<sup>3</sup></b>
Oczyszczane	32022	33469	34336	35022	Treated
biologicznie	4755	5317	5898	5852	biologically
z podwyższonym usuwaniem biogenów	27267	28152	28438	29170	with increased biogene removal
W % ogółem:					In % of total
oczyszczane	100,0	100,0	100,0	100,0	treated
biologicznie	14,8	15,9	17,2	16,7	biologically
z podwyższonym usuwaniem biogenów	85,2	84,1	82,8	83,3	with increased biogene removal

a Bez ścieków dowożonych oraz wód opadowych lub roztopowych oraz infiltracyjnych; łącznie ze ściekami komunalnymi oczyszczanymi przez oczyszczalnie przemysłowe.

a Without transported sewage and rainwater or snowmelt as well as infiltration water; including municipal sewage treated by industrial treatment plants.

**Tablica 23/39/. Ścieki komunalne oczyszczane oraz ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków według powiatów i gmin**  
**Table 23/39/. Treated municipal wastewater and population using waste water treatment plants by powiats and gminas**

Wyszczególnienie Specification		Ścieki oczyszczane <sup>a</sup> w dam <sup>3</sup> Treated wastewater <sup>a</sup> in dam <sup>3</sup>			Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków <sup>b</sup> Number of population connected to wastewater treatment plants <sup>b</sup>			
		ogółem total	w tym of which		ogółem total		w tym of which	
			biologicznie biologically	z podwyższonym usuwaniem biogenów with increased biogene removal	w liczbach bezwzględnych in absolute numbers	w % ludności ogółem <sup>c</sup> in % of total population <sup>c</sup>	biologicznych biological	z podwyższonym usuwaniem biogenów with increased biogene removal
<b>WOJEWÓDZTWO VOIVODSHIP</b>	2015	32022	4755	27267	801552	67,4	166796	634756
	2020	33469	5317	28152	800632	69,2	153828	646804
	2022	34336	5898	28438	795826	69,6	161983	633843
	<b>2023</b>	<b>35022</b>	<b>5852</b>	<b>29170</b>	<b>787317</b>	<b>69,2</b>	<b>158572</b>	<b>628745</b>
miasta urban areas		30635	3971	26664	665127	96,1	97638	567489
wieś rural areas		4387	1881	2506	122190	27,4	60934	61256
<b>POWIAT AUGUSTOWSKI</b>		<b>1275</b>	<b>42</b>	<b>1233</b>	<b>32928</b>	<b>60,5</b>	<b>1269</b>	<b>31659</b>
miasta urban areas		1161	–	1161	27505	88,6	–	27505
wieś rural areas		114	42	72	5423	23,2	1269	4154
<b>Gmina miejska Urban gmina</b>		1105	–	1105	25505	88,0	–	25505
Augustów		1105	–	1105	25505	88,0	–	25505
<b>Gmina miejsko-wiejska Urban-rural gmina</b>								
Lipsk		56	–	56	2000	45,7	–	2000
miasto urban areas		56	–	56	2000	97,5	–	2000
<b>Gminy wiejskie Rural gminas</b>								
Augustów		26	–	26	1386	21,6	–	1386
Bargłów Kościelny		23	23	–	787	15,7	787	–
Nowinka		42	19	23	1742	60,5	482	1260
Sztabin		23	–	23	1508	33,4	–	1508
<b>POWIAT BIAŁOSTOCKI</b>		<b>4229</b>	<b>1530</b>	<b>2699</b>	<b>101880</b>	<b>64,5</b>	<b>40984</b>	<b>60896</b>
miasta urban areas		2106	1123	983	49927	92,0	26303	23624
wieś rural areas		2123	407	1716	51953	50,1	14681	37272

a Bez ścieków dowożonych oraz wód opadowych lub roztopowych oraz infiltracyjnych; łącznie ze ściekami komunalnymi oczyszczanymi przez oczyszczalnie przemysłowe. b Łącznie z ludnością korzystającą z oczyszczalni przemysłowych oczyszczających ścieki komunalne; dane szacunkowe; stan w dniu 31 grudnia. c Na podstawie bilansów.

a Without transported sewage and rainwater or snowmelt as well as infiltration water; including municipal sewage treated by industrial treatment plants. b Including population using industrial treatment plants treating municipal sewage; estimated data; as of 31 December. c Based on balances.

**Tablica 23/39/. Ścieki komunalne oczyszczone oraz ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków według powiatów i gmin (cd.)**  
**Table 23/39/. Treated municipal wastewater and population using waste water treatment plants by powiats and gminas (cont.)**

Wyszczególnienie Specification	Ścieki oczyszczone <sup>a</sup> w dam <sup>3</sup> Treated wastewater <sup>a</sup> in dam <sup>3</sup>			Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków <sup>b</sup> Number of population connected to wastewater treatment plants <sup>b</sup>			
	ogółem total	w tym of which		ogółem total		w tym of which	
		biologicznie biologically	z podwyższonym usuwaniem biogenów with increased biogene removal	w liczbach bezwzględnych in absolute numbers	w % ludności ogółem <sup>c</sup> in % of total population <sup>c</sup>	biologicznych biological	z podwyższonym usuwaniem biogenów with increased biogene removal
<b>POWIAT BIAŁOSTOCKI (cd.) (cont.)</b>							
<b>Gminy miejsko-wiejskie</b> <b>Urban-rural gminas</b>							
Choroszcz	427	302	125	9155	50,6	5519	3636
miasto urban areas	283	283	–	5101	83,8	5101	–
wieś rural areas	144	19	125	4054	33,8	418	3636
Czarna Białostocka	257	–	257	9076	85,3	–	9076
miasto urban areas	240	–	240	8320	97,0	–	8320
wieś rural areas	17	–	17	756	36,6	–	756
Łapy	643	643	–	18800	92,7	18800	–
miasto urban areas	516	516	–	13600	94,2	13600	–
wieś rural areas	127	127	–	5200	88,9	5200	–
Michałow	97	97	–	3150	53,8	3150	–
miasto urban areas	76	76	–	2700	98,1	2700	–
wieś rural areas	21	21	–	450	14,5	450	–
Supraśl	802	–	802	14817	81,6	–	14817
miasto urban areas	276	–	276	4227	97,6	–	4227
wieś rural areas	526	–	526	10590	76,6	–	10590
Suraż	31	31	–	850	44,6	850	–
miasto urban areas	31	31	–	850	88,1	850	–
Tykocin	140	140	–	1807	31,9	1807	–
miasto urban areas	137	137	–	1652	89,6	1652	–
wieś rural areas	3	3	–	155	4,1	155	–
Wasilków	654	–	654	15630	74,6	–	15630
miasto urban areas	467	–	467	11077	86,8	–	11077
wieś rural areas	187	–	187	4553	55,6	–	4553
Zabłudów	106	94	12	3010	30,0	2866	144
miasto urban areas	80	80	–	2400	96,6	2400	–
wieś rural areas	26	14	12	610	8,1	466	144

a Bez ścieków dowożonych oraz wód opadowych lub roztopowych oraz infiltracyjnych; łącznie ze ściekami komunalnymi oczyszczanymi przez oczyszczalnie przemysłowe. b Łącznie z ludnością korzystającą z oczyszczalni przemysłowych oczyszczających ścieki komunalne; dane szacunkowe; stan w dniu 31 grudnia. c Na podstawie bilansów.

a Without transported sewage and rainwater or snowmelt as well as infiltration water; including municipal sewage treated by industrial treatment plants. b Including population using industrial treatment plants treating municipal sewage; estimated data; as of 31 December. c Based on balances.

**Tablica 23/39/. Ścieki komunalne oczyszczone oraz ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków według powiatów i gmin (cd.)**  
**Table 23/39/. Treated municipal wastewater and population using waste water treatment plants by powiats and gminas (cont.)**

Wyszczególnienie Specification	Ścieki oczyszczone <sup>a</sup> w dam <sup>3</sup> Treated wastewater <sup>a</sup> in dam <sup>3</sup>			Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków <sup>b</sup> Number of population connected to wastewater treatment plants <sup>b</sup>			
	ogółem total	w tym of which		ogółem total		w tym of which	
		biologicznie biologically	z podwyższonym usuwaniem biogenów with increased biogene removal	w liczbach bezwzględnych in absolute numbers	w % ludności ogółem <sup>c</sup> in % of total population <sup>c</sup>	biologicznych biological	z podwyższonym usuwaniem biogenów with increased biogene removal
<b>POWIAT BIAŁOSTOCKI (dok.) (cont.)</b>							
<b>Gminy wiejskie</b> Rural gminas							
Dobrzyniewo Duże	217	–	217	5265	50,7	–	5265
Gródek	85	85	–	3224	66,4	3224	–
Juchnowiec Kościelny	631	79	552	12983	70,2	2795	10188
Poświętne	59	59	–	1973	64,3	1973	–
Turośń Kościelna	80	–	80	2140	30,3	–	2140
<b>POWIAT BIELSKI</b>	<b>1027</b>	<b>205</b>	<b>822</b>	<b>32013</b>	<b>63,3</b>	<b>7739</b>	<b>24274</b>
miasta urban areas	905	103	802	27101	99,2	3370	23731
wieś rural areas	122	102	20	4912	21,1	4369	543
<b>Gminy miejskie</b> Urban gminas							
Bielsk Podlaski	802	–	802	23731	99,6	–	23731
Brańsk	103	103	–	3370	96,5	3370	–
<b>Gminy wiejskie</b> Rural gminas							
Bielsk Podlaski	34	14	20	965	15,1	422	543
Boćki	29	29	–	1199	31,6	1199	–
Brańsk	3	3	–	216	4,2	216	–
Orla	20	20	–	590	24,6	590	–
Rudka	25	25	–	1450	88,1	1450	–
Wyszki	11	11	–	492	12,7	492	–
<b>POWIAT GRAJEWSKI</b>	<b>902</b>	<b>179</b>	<b>723</b>	<b>25768</b>	<b>58,3</b>	<b>4472</b>	<b>21296</b>
miasta urban areas	803	80	723	22581	88,8	1285	21296
wieś rural areas	99	99	–	3187	17,0	3187	–
<b>Gmina miejska</b> Urban gmina							
Grajewo	592	–	592	19166	91,7	–	19166

a Bez ścieków dowożonych oraz wód opadowych lub roztopowych oraz infiltracyjnych; łącznie ze ściekami komunalnymi oczyszczanymi przez oczyszczalnie przemysłowe. b łącznie z ludnością korzystającą z oczyszczalni przemysłowych oczyszczających ścieki komunalne; dane szacunkowe; stan w dniu 31 grudnia. c Na podstawie bilansów.

a Without transported sewage and rainwater or snowmelt as well as infiltration water; including municipal sewage treated by industrial treatment plants. b Including population using industrial treatment plants treating municipal sewage; estimated data; as of 31 December. c Based on balances.

**Tablica 23/39/. Ścieki komunalne oczyszczone oraz ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków według powiatów i gmin (cd.)**  
**Table 23/39/. Treated municipal wastewater and population using waste water treatment plants by powiats and gminas (cont.)**

Wyszczególnienie Specification	Ścieki oczyszczone <sup>a</sup> w dam <sup>3</sup> Treated wastewater <sup>a</sup> in dam <sup>3</sup>			Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków <sup>b</sup> Number of population connected to wastewater treatment plants <sup>b</sup>			
	ogółem total	w tym of which		ogółem total		w tym of which	
		biologicznie biologically	z podwyższonym usuwaniem biogenów with increased biogene removal	w liczbach bezwzględnych in absolute numbers	w % ludności ogółem <sup>c</sup> in % of total population <sup>c</sup>	biologicznych biological	z podwyższonym usuwaniem biogenów with increased biogene removal
<b>POWIAT GRAJEWSKI (dok.) (cont.)</b>							
<b>Gminy miejsko-wiejskie</b> <b>Urban-rural gminas</b>							
Rajgród	86	86	–	1535	33,5	1535	–
miasto urban areas	80	80	–	1285	92,6	1285	–
wieś rural areas	6	6	–	250	7,8	250	–
Szczuczyn	136	5	131	2290	40,1	160	2130
miasto urban areas	131	–	131	2130	67,9	–	2130
wieś rural areas	5	5	–	160	6,2	160	–
<b>Gminy wiejskie</b> <b>Rural gminas</b>							
Grajewo	4	4	–	143	2,6	143	–
Radziłów	56	56	–	1449	33,7	1449	–
Wąsosz	28	28	–	1185	36,0	1185	–
<b>POWIAT HAJNOWSKI</b>	<b>1770</b>	<b>348</b>	<b>1422</b>	<b>30103</b>	<b>77,6</b>	<b>9254</b>	<b>20849</b>
miasta urban areas	1299	22	1277	18611	92,9	1032	17579
wieś rural areas	471	326	145	11492	61,2	8222	3270
<b>Gmina miejska</b> <b>Urban gmina</b>							
Hajnówka	1277	–	1277	17579	92,6	–	17579
<b>Gmina miejsko-wiejska</b> <b>Urban-rural gmina</b>							
Kleszczele	25	25	–	1117	53,3	1117	–
miasto urban areas	22	22	–	1032	98,4	1032	–
wieś rural areas	3	3	–	85	8,1	85	–

a Bez ścieków dowożonych oraz wód opadowych lub roztopowych oraz infiltracyjnych; łącznie ze ściekami komunalnymi oczyszczanymi przez oczyszczalnie przemysłowe. b łącznie z ludnością korzystającą z oczyszczalni przemysłowych oczyszczających ścieki komunalne; dane szacunkowe; stan w dniu 31 grudnia. c Na podstawie bilansów.

a Without transported sewage and rainwater or snowmelt as well as infiltration water; including municipal sewage treated by industrial treatment plants. b Including population using industrial treatment plants treating municipal sewage; estimated data; as of 31 December. c Based on balances.

**Tablica 23/39/. Ścieki komunalne oczyszczane oraz ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków według powiatów i gmin (cd.)**  
**Table 23/39/. Treated municipal wastewater and population using waste water treatment plants by powiats and gminas (cont.)**

Wyszczególnienie Specification	Ścieki oczyszczane <sup>a</sup> w dm <sup>3</sup> Treated wastewater <sup>a</sup> in dm <sup>3</sup>			Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków <sup>b</sup> Number of population connected to wastewater treatment plants <sup>b</sup>			
	ogółem total	w tym of which		ogółem total		w tym of which	
		biologicznie biologically	z podwyższonym usuwaniem biogenów with increased biogene removal	w liczbach bezwzględnych in absolute numbers	w % ludności ogółem <sup>c</sup> in % of total population <sup>c</sup>	biologicznych biological	z podwyższonym usuwaniem biogenów with increased biogene removal
<b>POWIAT HAJNOWSKI (dok.) (cont.)</b>							
<b>Gminy wiejskie</b> Rural gminas							
Białowieża	103	1	102	2012	98,2	42	1970
Czeremcha	50	50	–	2300	86,2	2300	–
Czyże	8	8	–	689	39,3	689	–
Dubicze Cerkiewne	21	21	–	430	32,8	430	–
Hajnówka	81	38	43	2500	68,7	1200	1300
Narew	102	102	–	1057	32,9	1057	–
Narewka	103	103	–	2419	77,7	2419	–
<b>POWIAT KOLNEŃSKI</b>	<b>426</b>	<b>99</b>	<b>327</b>	<b>12602</b>	<b>35,3</b>	<b>3267</b>	<b>9335</b>
miasta urban areas	374	47	327	11235	94,9	1900	9335
wieś rural areas	52	52	–	1367	5,7	1367	–
<b>Gmina miejska</b> Urban gmina							
Kolno	327	–	327	9335	94,9	–	9335
<b>Gmina miejsko-wiejska</b> Urban-rural gmina							
Stawiski	47	47	–	1900	34,3	1900	–
miasto urban areas	47	47	–	1900	94,9	1900	–
<b>Gminy wiejskie</b> Rural gminas							
Grabowo	24	24	–	689	21,4	689	–
Mały Płock	4	4	–	115	2,6	115	–
Turośl	24	24	–	563	11,8	563	–
<b>POWIAT ŁOMŻYŃSKI</b>	<b>333</b>	<b>117</b>	<b>216</b>	<b>11662</b>	<b>23,5</b>	<b>4695</b>	<b>6967</b>
miasta urban areas	84	84	–	2844	75,6	2844	–
wieś rural areas	249	33	216	8818	19,2	1851	6967

a Bez ścieków dowożonych oraz wód opadowych lub roztopowych oraz infiltracyjnych; łącznie ze ściekami komunalnymi oczyszczanymi przez oczyszczalnie przemysłowe. b Łącznie z ludnością korzystającą z oczyszczalni przemysłowych oczyszczających ścieki komunalne; dane szacunkowe; stan w dniu 31 grudnia. c Na podstawie bilansów.

a Without transported sewage and rainwater or snowmelt as well as infiltration water; including municipal sewage treated by industrial treatment plants. b Including population using industrial treatment plants treating municipal sewage; estimated data; as of 31 December. c Based on balances.

**Tablica 23/39/. Ścieki komunalne oczyszczone oraz ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków według powiatów i gmin (cd.)**  
**Table 23/39/. Treated municipal wastewater and population using waste water treatment plants by powiats and gminas (cont.)**

Wyszczególnienie Specification	Ścieki oczyszczone <sup>a</sup> w dam <sup>3</sup> Treated wastewater <sup>a</sup> in dam <sup>3</sup>			Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków <sup>b</sup> Number of population connected to wastewater treatment plants <sup>b</sup>			
	ogółem total	w tym of which		ogółem total		w tym of which	
		biologicznie biologically	z podwyższonym usuwaniem biogenów with increased biogene removal	w liczbach bezwzględnych in absolute numbers	w % ludności ogółem <sup>c</sup> in % of total population <sup>c</sup>	biologicznych biological	z podwyższonym usuwaniem biogenów with increased biogene removal
<b>POWIAT ŁOMŻYŃSKI (dok.) (cont.)</b>							
<b>Gminy miejsko-wiejskie</b> <b>Urban-rural gminas</b>							
Jedwabne	56	56	–	1554	31,9	1554	–
miasto urban areas	56	56	–	1554	92,7	1554	–
Nowogród	28	28	–	1290	33,4	1290	–
miasto urban areas	28	28	–	1290	61,8	1290	–
<b>Gminy wiejskie</b> <b>Rural gminas</b>							
Łomża	73	2	71	2800	23,1	100	2700
Piątnica	119	–	119	3250	31,7	–	3250
Śniadowo	26	–	26	1017	20,2	–	1017
Wizna	31	31	–	1751	48,4	1751	–
<b>POWIAT MONIECKI</b>	<b>718</b>	<b>696</b>	<b>22</b>	<b>19429</b>	<b>52,0</b>	<b>18756</b>	<b>673</b>
miasta urban areas	569	569	–	13241	95,9	13241	–
wieś rural areas	149	127	22	6188	26,3	5515	673
<b>Gminy miejsko-wiejskie</b> <b>Urban-rural gminas</b>							
Goniądz	14	12	2	1685	36,7	1520	165
miasto urban areas	12	12	–	1520	88,5	1520	–
wieś rural areas	2	–	2	165	5,7	–	165
Knyszyn	84	84	–	2850	63,9	2850	–
miasto urban areas	78	78	–	2500	94,6	2500	–
wieś rural areas	6	6	–	350	19,3	350	–
Mońki	480	480	–	9257	66,3	9257	–
miasto urban areas	479	479	–	9221	97,6	9221	–
wieś rural areas	1	1	–	36	0,8	36	–

a Bez ścieków dowożonych oraz wód opadowych lub roztopowych oraz infiltracyjnych; łącznie ze ściekami komunalnymi oczyszczanymi przez oczyszczalnie przemysłowe. b łącznie z ludnością korzystającą z oczyszczalni przemysłowych oczyszczających ścieki komunalne; dane szacunkowe; stan w dniu 31 grudnia. c Na podstawie bilansów.

a Without transported sewage and rainwater or snowmelt as well as infiltration water; including municipal sewage treated by industrial treatment plants. b Including population using industrial treatment plants treating municipal sewage; estimated data; as of 31 December. c Based on balances.

**Tablica 23/39/. Ścieki komunalne oczyszczane oraz ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków według powiatów i gmin (cd.)**  
**Table 23/39/. Treated municipal wastewater and population using waste water treatment plants by powiats and gminas (cont.)**

Wyszczególnienie Specification	Ścieki oczyszczane <sup>a</sup> w dam <sup>3</sup> Treated wastewater <sup>a</sup> in dam <sup>3</sup>			Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków <sup>b</sup> Number of population connected to wastewater treatment plants <sup>b</sup>			
	ogółem total	w tym of which		ogółem total		w tym of which	
		biologicznie biologically	z podwyższonym usuwaniem biogenów with increased biogene removal	w liczbach bezwzględnych in absolute numbers	w % ludności ogółem <sup>c</sup> in % of total population <sup>c</sup>	biologicznych biological	z podwyższonym usuwaniem biogenów with increased biogene removal
<b>POWIAT MONIECKI (dok.) (cont.)</b>							
<b>Gminy wiejskie</b> Rural gminas							
Jasionówka	11	11	–	566	23,1	566	–
Jaświły	36	16	20	1223	28,6	715	508
Krypno	56	56	–	2240	60,3	2240	–
Trzcianne	37	37	–	1608	41,1	1608	–
<b>POWIAT SEJNEŃSKI</b>	<b>206</b>	<b>39</b>	<b>167</b>	<b>5475</b>	<b>29,4</b>	<b>1125</b>	<b>4350</b>
miasta urban areas	167	–	167	4350	89,0	–	4350
wieś rural areas	39	39	–	1125	8,2	1125	–
<b>Gmina miejska</b> Urban gmina							
Sejny	167	–	167	4350	89,0	–	4350
<b>Gmina wiejska</b> Rural gmina							
Puńsk	39	39	–	1125	28,5	1125	–
<b>POWIAT SIEMIATYCKI</b>	<b>1152</b>	<b>109</b>	<b>1043</b>	<b>16829</b>	<b>41,4</b>	<b>2757</b>	<b>14072</b>
miasta urban areas	1030	49	981	13585	89,7	1500	12085
wieś rural areas	122	60	62	3244	12,7	1257	1987
<b>Gmina miejska</b> Urban gmina							
Siemiatycze	981	–	981	12085	90,2	–	12085
<b>Gmina miejsko-wiejska</b> Urban-rural gmina							
Drohiczyn	55	55	–	1649	29,1	1649	–
miasto urban areas	49	49	–	1500	85,9	1500	–
wieś rural areas	6	6	–	149	3,8	149	–

a Bez ścieków dowożonych oraz wód opadowych lub roztopowych oraz infiltracyjnych; łącznie ze ściekami komunalnymi oczyszczanymi przez oczyszczalnie przemysłowe. b łącznie z ludnością korzystającą z oczyszczalni przemysłowych oczyszczających ścieki komunalne; dane szacunkowe; stan w dniu 31 grudnia. c Na podstawie bilansów.

a Without transported sewage and rainwater or snowmelt as well as infiltration water; including municipal sewage treated by industrial treatment plants. b Including population using industrial treatment plants treating municipal sewage; estimated data; as of 31 December. c Based on balances.

**Tablica 23/39/. Ścieki komunalne oczyszczone oraz ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków według powiatów i gmin (cd.)**  
**Table 23/39/. Treated municipal wastewater and population using waste water treatment plants by powiats and gminas (cont.)**

Wyszczególnienie Specification	Ścieki oczyszczone <sup>a</sup> w dam <sup>3</sup> Treated wastewater <sup>a</sup> in dam <sup>3</sup>			Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków <sup>b</sup> Number of population connected to wastewater treatment plants <sup>b</sup>			
	ogółem total	w tym of which		ogółem total		w tym of which	
		biologicznie biologically	z podwyższonym usuwaniem biogenów with increased biogene removal	w liczbach bezwzględnych in absolute numbers	w % ludności ogółem <sup>c</sup> in % of total population <sup>c</sup>	biologicznych biological	z podwyższonym usuwaniem biogenów with increased biogene removal
<b>POWIAT SIEMIATYCKI (dok.) (cont.)</b>							
<b>Gminy wiejskie</b> Rural gminas							
Dziadkowice	14	14	–	715	28,5	715	–
Grodzisk	17	–	17	657	17,5	–	657
Mielnik	40	40	–	393	19,3	393	–
Nurzec-Stacja	27	–	27	882	25,6	–	882
Siemiatycze	18	–	18	448	7,8	–	448
<b>POWIAT SOKÓLSKI</b>	<b>1445</b>	<b>1105</b>	<b>340</b>	<b>30623</b>	<b>50,0</b>	<b>25744</b>	<b>4879</b>
miasta urban areas	1259	919	340	24365	92,8	19486	4879
wieś rural areas	186	186	–	6258	17,9	6258	–
<b>Gminy miejsko-wiejskie</b> Urban-rural gminas							
Dąbrowa Białostocka	351	11	340	5184	51,5	305	4879
miasto urban areas	340	–	340	4879	97,4	–	4879
wieś rural areas	11	11	–	305	6,0	305	–
Krynki	82	82	–	2000	74,4	2000	–
miasto urban areas	82	82	–	2000	93,8	2000	–
Sokółka	800	800	–	15790	66,2	15790	–
miasto urban areas	797	797	–	15636	91,5	15636	–
wieś rural areas	3	3	–	154	2,3	154	–
Suchowola	44	44	–	2050	32,6	2050	–
miasto urban areas	40	40	–	1850	91,0	1850	–
wieś rural areas	4	4	–	200	4,7	200	–
<b>Gminy wiejskie</b> Rural gminas							
Janów	30	30	–	965	25,9	965	–
Korycin	17	17	–	493	16,2	493	–
Kuźnica	75	75	–	2000	55,0	2000	–

a Bez ścieków dowożonych oraz wód opadowych lub roztopowych oraz infiltracyjnych; łącznie ze ściekami komunalnymi oczyszczanymi przez oczyszczalnie przemysłowe. b łącznie z ludnością korzystającą z oczyszczalni przemysłowych oczyszczających ścieki komunalne; dane szacunkowe; stan w dniu 31 grudnia. c Na podstawie bilansów.

a Without transported sewage and rainwater or snowmelt as well as infiltration water; including municipal sewage treated by industrial treatment plants. b Including population using industrial treatment plants treating municipal sewage; estimated data; as of 31 December. c Based on balances.

**Tablica 23/39/. Ścieki komunalne oczyszczane oraz ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków według powiatów i gmin (cd.)**  
**Table 23/39/. Treated municipal wastewater and population using waste water treatment plants by powiats and gminas (cont.)**

Wyszczególnienie Specification	Ścieki oczyszczane <sup>a</sup> w dam <sup>3</sup> Treated wastewater <sup>a</sup> in dam <sup>3</sup>			Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków <sup>b</sup> Number of population connected to wastewater treatment plants <sup>b</sup>			
	ogółem total	w tym of which		ogółem total		w tym of which	
		biologicznie biologically	z podwyższonym usuwaniem biogenów with increased biogene removal	w liczbach bezwzględnych in absolute numbers	w % ludności ogółem <sup>c</sup> in % of total population <sup>c</sup>	biologicznych biological	z podwyższonym usuwaniem biogenów with increased biogene removal
<b>POWIAT SOKÓLSKI (dok.) (cont.)</b>							
<b>Gminy wiejskie (dok.) Rural gminas (cont.)</b>							
Nowy Dwór	19	19	–	811	37,3	811	–
Sidra	13	13	–	530	17,5	530	–
Szudziałowo	14	14	–	800	29,3	800	–
<b>POWIAT SUWALSKI</b>	<b>400</b>	<b>157</b>	<b>243</b>	<b>11436</b>	<b>33,0</b>	<b>5425</b>	<b>6011</b>
wieś rural areas	400	157	243	11436	33,0	5425	6011
<b>Gminy wiejskie Rural gminas</b>							
Bakałarzewo	39	–	39	1527	51,5	–	1527
Filipów	46	46	–	1660	41,0	1660	–
Jeleniewo	26	–	26	719	23,1	–	719
Przerośl	38	38	–	863	31,4	863	–
Raczkі	71	71	–	2752	48,6	2752	–
Rutka-Tartak	12	–	12	400	18,1	–	400
Suwałki	138	–	138	2173	26,9	–	2173
Szypłiszki	16	2	14	750	19,5	150	600
Wiżajny	14	–	14	592	30,2	–	592
<b>POWIAT WYSOKOMAZOWIECKI</b>	<b>826</b>	<b>341</b>	<b>485</b>	<b>19927</b>	<b>37,3</b>	<b>8737</b>	<b>11190</b>
miasta urban areas	753	278	475	17388	97,2	6577	10811
wieś rural areas	73	63	10	2539	7,1	2160	379
<b>Gmina miejska Urban gmina</b>							
Wysokie Mazowieckie	415	–	415	8841	98,0	–	8841
<b>Gminy miejsko-wiejskie Urban-rural gminas</b>							
Ciechanowiec	175	175	–	4303	54,0	4303	–
miasto urban areas	175	175	–	4303	98,4	4303	–

a Bez ścieków dowożonych oraz wód opadowych lub roztopowych oraz infiltracyjnych; łącznie ze ściekami komunalnymi oczyszczanymi przez oczyszczalnie przemysłowe. b Łącznie z ludnością korzystającą z oczyszczalni przemysłowych oczyszczających ścieki komunalne; dane szacunkowe; stan w dniu 31 grudnia. c Na podstawie bilansów.

a Without transported sewage and rainwater or snowmelt as well as infiltration water; including municipal sewage treated by industrial treatment plants. b Including population using industrial treatment plants treating municipal sewage; estimated data; as of 31 December. c Based on balances.

**Tablica 23/39/. Ścieki komunalne oczyszczane oraz ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków według powiatów i gmin (dok.)**  
**Table 23/39/. Treated municipal wastewater and population using waste water treatment plants by powiats and gminas (cont.)**

Wyszczególnienie Specification	Ścieki oczyszczane <sup>a</sup> w dam <sup>3</sup> Treated wastewater <sup>a</sup> in dam <sup>3</sup>			Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków <sup>b</sup> Number of population connected to wastewater treatment plants <sup>b</sup>			
	ogółem total	w tym of which		ogółem total		w tym of which	
		biologicznie biologically	z podwyższonym usuwaniem biogenów with increased biogene removal	w liczbach bezwzględnych in absolute numbers	w % ludności ogółem <sup>c</sup> in % of total population <sup>c</sup>	biologicznych biological	z podwyższonym usuwaniem biogenów with increased biogene removal
<b>POWIAT WYSOKOMAZOWIECKI (dok.)</b> (cont.)							
<b>Gminy miejsko-wiejskie (dok.)</b> Urban-rural gminas (cont.)							
Czyżew	108	108	–	2544	42,5	2544	–
miasto urban areas	103	103	–	2274	91,7	2274	–
wieś rural areas	5	5	–	270	7,7	270	–
Szepietowo	70	–	70	2349	36,7	–	2349
miasto urban areas	60	–	60	1970	97,6	–	1970
wieś rural areas	10	–	10	379	8,7	–	379
<b>Gminy wiejskie</b> Rural gminas							
Klukowo	5	5	–	297	7,5	297	–
Sokoły	49	49	–	1425	27,4	1425	–
Wysokie Mazowieckie	4	4	–	168	3,1	168	–
<b>POWIAT ZAMBROWSKI</b>	<b>885</b>	<b>885</b>	<b>–</b>	<b>24348</b>	<b>58,9</b>	<b>24348</b>	<b>–</b>
miasta urban areas	697	697	–	20100	96,4	20100	–
wieś rural areas	188	188	–	4248	20,7	4248	–
<b>Gmina miejska</b> Urban gmina							
Zambrów	697	697	–	20100	96,4	20100	–
<b>Gminy wiejskie</b> Rural gminas							
Rutki	68	68	–	2439	48,1	2439	–
Zambrów	120	120	–	1809	20,7	1809	–
<b>MIASTA NA PRAWACH POWIATU</b> CITIES WITH POWIAT STATUS							
Białystok	<b>13069</b>	–	<b>13069</b>	<b>287827</b>	<b>98,7</b>	–	<b>287827</b>
Łomża	<b>2488</b>	–	<b>2488</b>	<b>57706</b>	<b>96,6</b>	–	<b>57706</b>
Suwałki	<b>3871</b>	–	<b>3871</b>	<b>66761</b>	<b>97,8</b>	–	<b>66761</b>

a Bez ścieków dowożonych oraz wód opadowych lub roztopowych oraz infiltracyjnych; łącznie ze ściekami komunalnymi oczyszczanymi przez oczyszczalnie przemysłowe. b Łącznie z ludnością korzystającą z oczyszczalni przemysłowych oczyszczających ścieki komunalne; dane szacunkowe; stan w dniu 31 grudnia. c Na podstawie bilansów.

a Without transported sewage and rainwater or snowmelt as well as infiltration water; including municipal sewage treated by industrial treatment plants. b Including population using industrial treatment plants treating municipal sewage; estimated data; as of 31 December. c Based on balances.

**Tablica 24/40/. Komunalne oczyszczalnie ścieków według powiatów i gmin**  
**Table 24/40/. Municipal wastewater treatment plants by powiats and gminas**

Wyszczególnienie Specification	Oczyszczalnie (stan w dniu 31.12.) Wastewater treatment plants (as of 31.12.)				Przepustowość oczyszczalni według projektu Capacity of wastewater treatment plant by project		Ścieki oczyszczone <sup>a</sup> w dam <sup>3</sup> Treated wastewater <sup>a</sup> in dam <sup>3</sup>	Osady wytworzone w ciągu roku Sewage sludge generated during the year				
	ogółem total	w tym of which			biologicznych biological	z podwyższonym usuwaniem biogenów with increased biogene removal		ogółem total	w tym of which			
		biologiczne biological	z podwyższonym usuwaniem biogenów with increased biogene removal	w m <sup>3</sup> /dobę in m <sup>3</sup> /24 h					w rolnictwie in agriculture	stosowane applied		magazynowane czasowo temporarily stored
										do rekultywacji terenów, w tym na cele rolne in land reclamation including reclamation of land for agricultural purposes		
							w tonach suchej masy in tonnes of dry solid					
<b>WOJEWÓDZTWO VOIVODSHIP</b>	2015	122	93	29	42163	195800	43855	14453	4066	724	5157	
	2020	122	93	29	40510	177094	47867	15131	3857	585	4387	
	2022	123	95	28	42779	174494	48180	14076	3852	458	4804	
	<b>2023</b>	<b>122</b>	<b>94</b>	<b>28</b>	<b>42548</b>	<b>184494</b>	<b>47792</b>	<b>11472</b>	<b>2776</b>	<b>571</b>	<b>4400</b>	
miasta urban areas		36	21	15	27424	178409	43970	10594	2622	549	4242	
wieś rural areas		86	73	13	15124	6085	3822	878	154	22	158	
<b>POWIAT AUGUSTOWSKI</b>		<b>6</b>	<b>2</b>	<b>4</b>	<b>300</b>	<b>10886</b>	<b>2781</b>	<b>440</b>	<b>10</b>	<b>373</b>	<b>53</b>	
miasta urban areas		2	–	2	–	10530	2672	428	3	373	52	
wieś rural areas		4	2	2	300	356	109	12	7	–	1	
<b>Gmina miejska Urban gmina</b>												
Augustów		1	–	1	–	10000	2611	424	–	373	51	
<b>Gmina miejsko-wiejska Urban-rural gmina</b>												
Lipsk – miasto urban areas		1	–	1	–	530	61	4	3	–	1	
<b>Gminy wiejskie Rural gminas</b>												
Bargłów Kościelny		1	1	–	200	–	24	7	7	–	–	
Nowinka		2	1	1	100	194	50	3	–	–	1	
Sztabin		1	–	1	–	162	35	2	–	–	–	

a łącznie z wodami opadowymi i ściekami dowożonymi do oczyszczalni oraz wodami infiltracyjnymi; bez ścieków komunalnych oczyszczanych przez oczyszczalnie przemysłowe.

a Including precipitation and wastewater transported to wastewater treatment plant as well as infiltration water; excluding municipal wastewater treated by industrial wastewater treatment plants.

**Tablica 24/40/. Komunalne oczyszczalnie ścieków według powiatów i gmin (cd.)**  
**Table 24/40/. Municipal wastewater treatment plants by powiats and gminas (cont.)**

Wyszczególnienie Specification	Oczyszczalnie (stan w dniu 31.12.) Wastewater treatment plants (as of 31.12.)			Przepustowość oczyszczalni według projektu Capacity of wastewater treatment plant by project		Ścieki oczyszczone <sup>a</sup> w dam <sup>3</sup> Treated wastewater <sup>a</sup> in dam <sup>3</sup>	Osady wytworzone w ciągu roku Sewage sludge generated during the year			
	ogółem total	w tym of which		biologicznych biological	z podwyższonym usuwaniem biogenów with increased biogene removal		ogółem total	w tym of which		
		biologiczne biological	z podwyższonym usuwaniem biogenów with increased biogene removal					stosowane applied		
								w rolnictwie in agriculture	do rekultywacji terenów, w tym na cele rolne in land reclamation including reclamation of land for agricultural purposes	magazynowane czasowo temporarily stored
				w m <sup>3</sup> /dobę in m <sup>3</sup> /24 h	w tonach suchej masy in tonnes of dry solid					
<b>POWIAT BIAŁOSTOCKI</b>	<b>17</b>	<b>15</b>	<b>2</b>	<b>13754</b>	<b>2240</b>	<b>2977</b>	<b>647</b>	<b>367</b>	<b>-</b>	<b>223</b>
miasta urban areas	6	5	1	12450	1840	2625	582	367	-	207
wieś rural areas	11	10	1	1304	400	352	65	-	-	16
<b>Gminy miejsko-wiejskie Urban-rural gminas</b>										
Choroszcz – miasto urban areas	1	1	-	1200	-	371	55	-	-	55
Czarna Białostocka – miasto urban areas	1	-	1	-	1840	291	90	70	-	20
Łąpy – miasto urban areas	1	1	-	10000	-	1656	417	289	-	128
Michałow	2	2	-	410	-	101	3	-	-	3
miasto urban areas	1	1	-	350	-	78	-	-	-	-
wieś rural areas	1	1	-	60	-	23	3	-	-	3
Tykocin	2	2	-	530	-	152	12	-	-	4
miasto urban areas	1	1	-	500	-	149	12	-	-	4
wieś rural areas	1	1	-	30	-	3	-	-	-	-
Zabłudów	3	3	-	490	-	99	12	8	-	4
miasto urban areas	1	1	-	400	-	80	8	8	-	-
wieś rural areas	2	2	-	90	-	19	4	-	-	4

a łącznie z wodami opadowymi i ściekami dowożonymi do oczyszczalni oraz wodami infiltracyjnymi; bez ścieków komunalnych oczyszczanych przez oczyszczalnie przemysłowe.

a Including precipitation and wastewater transported to wastewater treatment plant as well as infiltration water; excluding municipal wastewater treated by industrial wastewater treatment plants.

**Tablica 24/40/. Komunalne oczyszczalnie ścieków według powiatów i gmin (cd.)**  
**Table 24/40/. Municipal wastewater treatment plants by powiats and gminas (cont.)**

Wyszczególnienie Specification	Oczyszczalnie (stan w dniu 31.12.) Wastewater treatment plants (as of 31.12.)			Przepustowość oczyszczalni według projektu Capacity of waste- water treatment plant by project		Ścieki oczyszczane <sup>a</sup> w dam <sup>3</sup> Treated waste- water <sup>a</sup> in dam <sup>3</sup>	Osady wytworzone w ciągu roku Sewage sludge generated during the year			
	ogółem total	w tym of which		biolo- gicznych biologi- cal	z pod- wyż- szonym usuwa- niem biogenów with in- creased biogene removal		ogółem total	w tym of which		
		biolo- giczne biologi- cal	z pod- wyż- szonym usuwa- niem bioge- nów with in- creased biogene removal					stosowane applied		
								w rolnic- twie in agri- culture	do rekul- tywacji terenów, w tym na cele rolne in land reclama- tion including reclama- tion of land for agricul- tural purposes	magazy- nowane czasowo tempo- rarily stored
				w m <sup>3</sup> /dobę in m <sup>3</sup> /24 h	w tonach suchej masy in tonnes of dry solid					
<b>POWIAT BIAŁOSTOCKI (dok.) (cont.)</b>										
<b>Gminy wiejskie Rural gminas</b>										
Gródek	3	3	-	820	-	98	2	-	-	2
Juchnowiec Kościelny	3	3	-	304	-	93	8	-	-	7
Turośń Kościelna	1	-	1	-	400	116	48	-	-	-
<b>POWIAT BIELSKI</b>	<b>9</b>	<b>8</b>	<b>1</b>	<b>1067</b>	<b>6000</b>	<b>1571</b>	<b>224</b>	<b>135</b>	<b>-</b>	<b>86</b>
miasta urban areas	2	1	1	383	6000	1447	211	128	-	83
wieś rural areas	7	7	-	684	-	124	13	7	-	3
<b>Gminy miejskie Urban gminas</b>										
Bielsk Podlaski	1	-	1	-	6000	1343	175	128	-	47
Brańsk	1	1	-	383	-	104	36	-	-	36
<b>Gminy wiejskie Rural gminas</b>										
Bielsk Podlaski	1	1	-	75	-	14	-	-	-	-
Boćki	1	1	-	270	-	47	3	-	-	-
Brańsk	2	2	-	19	-	3	-	-	-	-

a łącznie z wodami opadowymi i ściekami dowożonymi do oczyszczalni oraz wodami infiltracyjnymi; bez ścieków komunalnych oczyszczanych przez oczyszczalnie przemysłowe.

a Including precipitation and wastewater transported to wastewater treatment plant as well as infiltration water; excluding municipal wastewater treated by industrial wastewater treatment plants.

**Tablica 24/40/. Komunalne oczyszczalnie ścieków według powiatów i gmin (cd.)**  
**Table 24/40/. Municipal wastewater treatment plants by powiats and gminas (cont.)**

Wyszczególnienie Specification	Oczyszczalnie (stan w dniu 31.12.) Wastewater treatment plants (as of 31.12.)			Przepustowość oczyszczalni według projektu Capacity of waste- water treatment plant by project		Ścieki oczysz- czane <sup>a</sup> w dam <sup>3</sup> Treated waste- water <sup>a</sup> in dam <sup>3</sup>	Osady wytworzone w ciągu roku Sewage sludge generated during the year			
	ogółem total	w tym of which		biolo- gicznych biologi- cal	z pod- wyż- szonym usuwa- niem biogenów with in- creased biogene removal		ogółem total	w tym of which		
		biolo- giczne biologi- cal	z pod- wyż- szonym usuwa- niem bioge- nów with in- creased biogene removal					stosowane applied		
								w rolnic- twie in agri- culture	do rekul- tywacji terenów, w tym na cele rolne in land reclama- tion including reclama- tion of land for agricul- tural purposes	magazy- nowane czasowo tempo- rarily stored
				w m <sup>3</sup> /dobę in m <sup>3</sup> /24 h	w tonach suchej masy in tonnes of dry solid					
<b>POWIAT BIELSKI (dok.) (cont.)</b>										
<b>Gminy wiejskie (dok.) Rural gminas (cont.)</b>										
Orla	2	2	-	70	-	35	7	7	-	-
Rudka	1	1	-	250	-	25	3	-	-	3
<b>POWIAT GRAJEWSKI</b>	<b>9</b>	<b>7</b>	<b>2</b>	<b>959</b>	<b>6500</b>	<b>1284</b>	<b>441</b>	-	-	<b>288</b>
miasta urban areas	3	1	2	400	6500	1184	423	-	-	277
wieś rural areas	6	6	-	559	-	100	18	-	-	11
<b>Gmina miejska Urban gmina</b>										
Grajewo	1	-	1	-	6000	952	378	-	-	232
<b>Gminy miejsko-wiejskie Urban-rural gminas</b>										
Rajgród	2	2	-	446	-	93	2	-	-	2
miasto urban areas	1	1	-	400	-	87	2	-	-	2
wieś rural areas	1	1	-	46	-	6	-	-	-	-
Szczuczyn – miasto urban areas	1	-	1	-	500	145	43	-	-	43

a łącznie z wodami opadowymi i ściekami dowożonymi do oczyszczalni oraz wodami infiltracyjnymi; bez ścieków komunalnych oczyszczanych przez oczyszczalnie przemysłowe.

a Including precipitation and wastewater transported to wastewater treatment plant as well as infiltration water; excluding municipal wastewater treated by industrial wastewater treatment plants.

**Tablica 24/40/. Komunalne oczyszczalnie ścieków według powiatów i gmin (cd.)**  
**Table 24/40/. Municipal wastewater treatment plants by powiats and gminas (cont.)**

Wyszczególnienie Specification	Oczyszczalnie (stan w dniu 31.12.) Wastewater treatment plants (as of 31.12.)			Przepustowość oczyszczalni według projektu Capacity of waste- water treatment plant by project		Ścieki oczysz- czane <sup>a</sup> w dam <sup>3</sup> Treated waste- water <sup>a</sup> in dam <sup>3</sup>	Osady wytworzone w ciągu roku Sewage sludge generated during the year			
	ogółem total	w tym of which		biolo- gicznych biologi- cal	z pod- wyż- szonym usuwa- niem biogenów with in- creased biogene removal		ogółem total	w tym of which		
		biolo- giczne biologi- cal	z pod- wyż- szonym usuwa- niem bioge- nów with in- creased biogene removal					stosowane applied		
								w rolnic- twie in agri- culture	do rekul- tywacji terenów, w tym na cele rolne in land reclama- tion including reclama- tion of land for agricul- tural purposes	magazy- nowane czasowo tempo- rarily stored
				w m <sup>3</sup> /dobę in m <sup>3</sup> /24 h	w tonach suchej masy in tonnes of dry solid					
<b>POWIAT GRAJEWSKI (dok.) (cont.)</b>										
<b>Gminy wiejskie Rural gminas</b>										
Grajewo	1	1	-	60	-	4	-	-	-	-
Radziłów	3	3	-	250	-	56	9	-	-	2
Wąsosz	1	1	-	203	-	34	9	-	-	9
<b>POWIAT HAJNOWSKI</b>	<b>15</b>	<b>13</b>	<b>2</b>	<b>1771</b>	<b>7080</b>	<b>1834</b>	<b>195</b>	<b>163</b>	<b>-</b>	<b>8</b>
miasta urban areas	3	2	1	150	6000	1377	152	149	-	2
wieś rural areas	12	11	1	1621	1080	457	43	14	-	6
<b>Gmina miejska Urban gmina</b>										
Hajnówka	1	-	1	-	6000	1332	149	149	-	-
<b>Gmina miejsko-wiejska Urban-rural gmina</b>										
Kleszczele – miasto urban areas	2	2	-	150	-	45	3	-	-	2

a łącznie z wodami opadowymi i ściekami dowożonymi do oczyszczalni oraz wodami infiltracyjnymi; bez ścieków komunalnych oczyszczanych przez oczyszczalnie przemysłowe.

a Including precipitation and wastewater transported to wastewater treatment plant as well as infiltration water; excluding municipal wastewater treated by industrial wastewater treatment plants.

**Tablica 24/40/. Komunalne oczyszczalnie ścieków według powiatów i gmin (cd.)**  
**Table 24/40/. Municipal wastewater treatment plants by powiats and gminas (cont.)**

Wyszczególnienie Specification	Oczyszczalnie (stan w dniu 31.12.) Wastewater treatment plants (as of 31.12.)			Przepustowość oczyszczalni według projektu Capacity of waste- water treatment plant by project		Ścieki oczyszczane <sup>a</sup> w dam <sup>3</sup> Treated waste- water <sup>a</sup> in dam <sup>3</sup>	Osady wytworzone w ciągu roku Sewage sludge generated during the year			
	ogółem total	w tym of which		biolo- gicznych biologi- cal	z pod- wyż- szonym usuwa- niem biogenów with in- creased biogene removal		ogółem total	w tym of which		
		biolo- giczne biologi- cal	z pod- wyż- szonym usuwa- niem bioge- nów with in- creased biogene removal					stosowane applied		
								w rolnic- twie in agri- culture	do rekul- tywacji terenów, w tym na cele rolne in land reclama- tion including reclama- tion of land for agricul- tural purposes	magazy- nowane czasowo tempo- rarily stored
		w m <sup>3</sup> /dobę in m <sup>3</sup> /24 h		w tonach suchej masy in tonnes of dry solid						
<b>POWIAT HAJNOWSKI (dok.) (cont.)</b>										
<b>Gminy wiejskie Rural gminas</b>										
Białowieża	2	1	1	8	1080	106	16	-	-	-
Czeremcha	1	1	-	376	-	52	6	-	-	-
Czyże	1	1	-	150	-	25	1	-	-	-
Dubicze Cerkiewne	2	2	-	114	-	21	1	-	-	1
Hajnówka	1	1	-	120	-	38	1	1	-	-
Narew	2	2	-	323	-	108	13	13	-	-
Narewka	3	3	-	530	-	107	5	-	-	5
<b>POWIAT KOLNEŃSKI</b>	<b>5</b>	<b>4</b>	<b>1</b>	<b>1022</b>	<b>1650</b>	<b>473</b>	<b>117</b>	<b>82</b>	<b>-</b>	<b>35</b>
miasta urban areas	2	1	1	500	1650	414	103	82	-	21
wieś rural areas	3	3	-	522	-	59	14	-	-	14
<b>Gmina miejska Urban gmina</b>										
Kolno	1	-	1	-	1650	335	82	82	-	-

a łącznie z wodami opadowymi i ściekami dowożonymi do oczyszczalni oraz wodami infiltracyjnymi; bez ścieków komunalnych oczyszczanych przez oczyszczalnie przemysłowe.

a Including precipitation and wastewater transported to wastewater treatment plant as well as infiltration water; excluding municipal wastewater treated by industrial wastewater treatment plants.

**Tablica 24/40/. Komunalne oczyszczalnie ścieków według powiatów i gmin (cd.)**  
**Table 24/40/. Municipal wastewater treatment plants by powiats and gminas (cont.)**

Wyszczególnienie Specification	Oczyszczalnie (stan w dniu 31.12.) Wastewater treatment plants (as of 31.12.)			Przepustowość oczyszczalni według projektu Capacity of waste- water treatment plant by project		Ścieki oczyszczane <sup>a</sup> w dam <sup>3</sup> Treated waste- water <sup>a</sup> in dam <sup>3</sup>	Osady wytworzone w ciągu roku Sewage sludge generated during the year			
	ogółem total	w tym of which		biolo- gicznych biologi- cal	z pod- wyż- szonym usuwa- niem biogenów with in- creased biogene removal		ogółem total	w tym of which		
		biolo- giczne biologi- cal	z pod- wyż- szonym usuwa- niem bioge- nów with in- creased biogene removal					stosowane applied		
								w rolnic- twie in agri- culture	do rekul- tywacji terenów, w tym na cele rolne in land reclama- tion including reclama- tion of land for agricul- tural purposes	magazy- nowane czasowo tempo- rarily stored
				w m <sup>3</sup> /dobę in m <sup>3</sup> /24 h	w tonach suchej masy in tonnes of dry solid					
<b>POWIAT KOLNEŃSKI (dok.) (cont.)</b>										
<b>Gmina miejsko-wiejska Urban-rural gmina</b>										
Stawiski – miasto urban areas	1	1	–	500	–	79	21	–	–	21
<b>Gminy wiejskie Rural gminas</b>										
Grabowo	1	1	–	300	–	26	10	–	–	10
Mały Płock	1	1	–	100	–	9	4	–	–	4
Turośl	1	1	–	122	–	24	–	–	–	–
<b>POWIAT ŁOMŻYŃSKI</b>	<b>5</b>	<b>4</b>	<b>1</b>	<b>1012</b>	<b>200</b>	<b>192</b>	<b>47</b>	–	–	<b>4</b>
miasta urban areas	2	2	–	800	–	98	15	–	–	4
wieś rural areas	3	2	1	212	200	94	32	–	–	–
<b>Gminy miejsko-wiejskie Urban-rural gminas</b>										
Jedwabne – miasto urban areas	1	1	–	500	–	61	4	–	–	4
Nowogród – miasto urban areas	1	1	–	300	–	37	11	–	–	–

a łącznie z wodami opadowymi i ściekami dowożonymi do oczyszczalni oraz wodami infiltracyjnymi; bez ścieków komunalnych oczyszczanych przez oczyszczalnie przemysłowe.

a Including precipitation and wastewater transported to wastewater treatment plant as well as infiltration water; excluding municipal wastewater treated by industrial wastewater treatment plants.

**Tablica 24/40/. Komunalne oczyszczalnie ścieków według powiatów i gmin (cd.)**  
**Table 24/40/. Municipal wastewater treatment plants by powiats and gminas (cont.)**

Wyszczególnienie Specification	Oczyszczalnie (stan w dniu 31.12.) Wastewater treatment plants (as of 31.12.)			Przepustowość oczyszczalni według projektu Capacity of waste- water treatment plant by project		Ścieki oczyszczane <sup>a</sup> w dam <sup>3</sup> Treated waste- water <sup>a</sup> in dam <sup>3</sup>	Osady wytworzone w ciągu roku Sewage sludge generated during the year			
	ogółem total	w tym of which		biolo- gicznych biologi- cal	z pod- wyż- szonym usuwa- niem biogenów with in- creased biogene removal		ogółem total	w tym of which		
		biolo- giczne biologi- cal	z pod- wyż- szonym usuwa- niem biogenów with in- creased biogene removal					stosowane applied		
								w rolnic- twie in agri- culture	do rekul- tywacji terenów, w tym na cele rolne in land reclama- tion including reclama- tion of land for agricul- tural purposes	magazy- nowane czasowo tempo- rarily stored
				w m <sup>3</sup> /dobę in m <sup>3</sup> /24 h	w tonach suchej masy in tonnes of dry solid					
<b>POWIAT ŁOMŻYŃSKI (dok.) (cont.)</b>										
<b>Gminy wiejskie Rural gminas</b>										
Łomża	1	1	-	12	-	2	1	-	-	-
Śniadowo	1	-	1	-	200	39	19	-	-	-
Wizna	1	1	-	200	-	53	12	-	-	-
<b>POWIAT MONIECKI</b>	<b>9</b>	<b>8</b>	<b>1</b>	<b>4485</b>	<b>179</b>	<b>783</b>	<b>301</b>	<b>234</b>	<b>7</b>	<b>57</b>
miasta urban areas	3	3	-	3450	-	595	256	234	-	22
wieś rural areas	6	5	1	1035	179	188	45	-	7	35
<b>Gminy miejsko-wiejskie Urban-rural gminas</b>										
Goniądz – miasto urban areas	1	1	-	400	-	18	6	6	-	-
Knyszyn – miasto urban areas	1	1	-	450	-	90	18	14	-	4
Mońki – miasto urban areas	1	1	-	2600	-	487	232	214	-	18
<b>Gminy wiejskie Rural gminas</b>										
Jasionówka	1	1	-	160	-	19	2	-	-	-

a łącznie z wodami opadowymi i ściekami dowożonymi do oczyszczalni oraz wodami infiltracyjnymi; bez ścieków komunalnych oczyszczanych przez oczyszczalnie przemysłowe.

a Including precipitation and wastewater transported to wastewater treatment plant as well as infiltration water; excluding municipal wastewater treated by industrial wastewater treatment plants.

**Tablica 24/40/. Komunalne oczyszczalnie ścieków według powiatów i gmin (cd.)**  
**Table 24/40/. Municipal wastewater treatment plants by powiats and gminas (cont.)**

Wyszczególnienie Specification	Oczyszczalnie (stan w dniu 31.12.) Wastewater treatment plants (as of 31.12.)			Przepustowość oczyszczalni według projektu Capacity of waste- water treatment plant by project		Ścieki oczysz- czane <sup>a</sup> w dam <sup>3</sup> Treated waste- water <sup>a</sup> in dam <sup>3</sup>	Osady wytworzone w ciągu roku Sewage sludge generated during the year			
	ogółem total	w tym of which		biolo- gicznych biologi- cal	z pod- wyż- szonym usuwa- niem biogenów with in- creased biogene removal		ogółem total	w tym of which		
		biolo- giczne biologi- cal	z pod- wyż- szonym usuwa- niem bioge- nów with in- creased biogene removal					stosowane applied		
								w rolnic- twie in agri- culture	do rekul- tywacji terenów, w tym na cele rolne in land reclama- tion including reclama- tion of land for agri- cultural purposes	magazy- nowane czasowo tempo- rarily stored
				w m <sup>3</sup> /dobę in m <sup>3</sup> /24 h	w tonach suchej masy in tonnes of dry solid					
<b>POWIAT MONIECKI (dok.) (cont.)</b>										
<b>Gminy wiejskie (dok.) Rural gminas (cont.)</b>										
Jaświły	2	1	1	160	179	72	2	-	-	1
Krypno	2	2	-	575	-	58	33	-	7	26
Trzcianne	1	1	-	140	-	39	8	-	-	8
<b>POWIAT SEJNEŃSKI</b>	<b>2</b>	<b>1</b>	<b>1</b>	<b>300</b>	<b>2650</b>	<b>343</b>	<b>93</b>	<b>84</b>	<b>-</b>	<b>9</b>
wieś rural areas	2	1	1	300	2650	343	93	84	-	9
<b>Gminy wiejskie Rural gminas</b>										
Puńsk	1	1	-	300	-	64	29	29	-	-
Sejny	1	-	1	-	2650	279	64	55	-	9
<b>POWIAT SIEMIATYCKI</b>	<b>7</b>	<b>4</b>	<b>3</b>	<b>665</b>	<b>7065</b>	<b>1801</b>	<b>852</b>	<b>718</b>	<b>-</b>	<b>128</b>
miasta urban areas	2	1	1	330	6595	1683	840	718	-	122
wieś rural areas	5	3	2	335	470	118	12	-	-	6
<b>Gmina miejska Urban gmina</b>										
Siemiatycze	1	-	1	-	6595	1606	806	718	-	88

a łącznie z wodami opadowymi i ściekami dowożonymi do oczyszczalni oraz wodami infiltracyjnymi; bez ścieków komunalnych oczyszczanych przez oczyszczalnie przemysłowe.

a Including precipitation and wastewater transported to wastewater treatment plant as well as infiltration water; excluding municipal wastewater treated by industrial wastewater treatment plants.

**Tablica 24/40/. Komunalne oczyszczalnie ścieków według powiatów i gmin (cd.)**  
**Table 24/40/. Municipal wastewater treatment plants by powiats and gminas (cont.)**

Wyszczególnienie Specification	Oczyszczalnie (stan w dniu 31.12.) Wastewater treatment plants (as of 31.12.)			Przepustowość oczyszczalni według projektu Capacity of waste- water treatment plant by project		Ścieki oczysz- czane <sup>a</sup> w dam <sup>3</sup> Treated waste- water <sup>a</sup> in dam <sup>3</sup>	Osady wytworzone w ciągu roku Sewage sludge generated during the year			
	ogółem total	w tym of which		biolo- gicznych biologi- cal	z pod- wyż- szonym usuwa- niem biogenów with in- creased biogene removal		ogółem total	w tym of which		
		biolo- giczne biologi- cal	z pod- wyż- szonym usuwa- niem bioge- nów with in- creased biogene removal					stosowane applied		
								w rolnic- twie in agri- culture	do rekul- tywacji terenów, w tym na cele rolne in land reclama- tion including reclama- tion of land for agricul- tural purposes	magazy- nowane czasowo tempo- rarily stored
				w m <sup>3</sup> /dobę in m <sup>3</sup> /24 h	w tonach suchej masy in tonnes of dry solid					
<b>POWIAT SIEMIATYCKI (dok.) (cont.)</b>										
<b>Gmina miejsko-wiejska Urban-rural gmina</b>										
Drohiczyn	2	2	-	355	-	83	36	-	-	36
miasto urban areas	1	1	-	330	-	77	34	-	-	34
wieś rural areas	1	1	-	25	-	6	2	-	-	2
<b>Gminy wiejskie Rural gminas</b>										
Dziadkowice	1	1	-	80	-	14	-	-	-	-
Grodzisk	1	-	1	-	150	27	4	-	-	-
Mielnik	1	1	-	230	-	41	4	-	-	4
Nurzec-Stacja	1	-	1	-	320	30	2	-	-	-
<b>POWIAT SOKÓLSKI</b>	<b>12</b>	<b>11</b>	<b>1</b>	<b>8630</b>	<b>2000</b>	<b>1832</b>	<b>366</b>	<b>50</b>	<b>6</b>	<b>33</b>
miasta urban areas	4	3	1	7530	2000	1610	334	39	-	23
wieś rural areas	8	8	-	1100	-	222	32	11	6	10

a łącznie z wodami opadowymi i ściekami dowożonymi do oczyszczalni oraz wodami infiltracyjnymi; bez ścieków komunalnych oczyszczanych przez oczyszczalnie przemysłowe.

a Including precipitation and wastewater transported to wastewater treatment plant as well as infiltration water; excluding municipal wastewater treated by industrial wastewater treatment plants.

**Tablica 24/40/. Komunalne oczyszczalnie ścieków według powiatów i gmin (cd.)**  
**Table 24/40/. Municipal wastewater treatment plants by powiats and gminas (cont.)**

Wyszczególnienie Specification	Oczyszczalnie (stan w dniu 31.12.) Wastewater treatment plants (as of 31.12.)			Przepustowość oczyszczalni według projektu Capacity of waste- water treatment plant by project		Ścieki oczysz- czane <sup>a</sup> w dam <sup>3</sup> Treated waste- water <sup>a</sup> in dam <sup>3</sup>	Osady wytworzone w ciągu roku Sewage sludge generated during the year			
	ogółem total	w tym of which		biolo- gicznych biologi- cal	z pod- wyż- szonym usuwa- niem biogenów with in- creased biogene removal		ogółem total	w tym of which		
		biolo- giczne biologi- cal	z pod- wyż- szonym usuwa- niem bioge- nów with in- creased biogene removal					stosowane applied		
								w rolnic- twie in agri- culture	do rekul- tywacji terenów, w tym na cele rolne in land reclama- tion including reclama- tion of land for agricul- tural purposes	magazy- nowane czasowo tempo- rarily stored
				w m <sup>3</sup> /dobę in m <sup>3</sup> /24 h	w tonach suchej masy in tonnes of dry solid					
<b>POWIAT SOKÓLSKI (dok.) (cont.)</b>										
<b>Gminy miejsko-wiejskie Urban-rural gminas</b>										
Dąbrowa Białostocka	2	1	1	100	2000	354	50	39	-	11
miasto urban areas	1	-	1	-	2000	343	45	39	-	6
wieś rural areas	1	1	-	100	-	11	5	-	-	5
Krynki – miasto urban areas	1	1	-	1000	-	86	-	-	-	-
Sokółka – miasto urban areas	1	1	-	6000	-	1101	272	-	-	-
Suchowola	2	2	-	555	-	84	17	-	-	17
miasto urban areas	1	1	-	530	-	80	17	-	-	17
wieś rural areas	1	1	-	25	-	4	-	-	-	-
<b>Gminy wiejskie Rural gminas</b>										
Janów	1	1	-	180	-	39	1	-	-	1
Korycin	1	1	-	160	-	28	5	-	-	-
Kuźnica	1	1	-	310	-	77	3	1	-	2
Nowy Dwór	1	1	-	150	-	27	6	-	6	-
Sidra	1	1	-	100	-	20	7	7	-	-
Szudziałowo	1	1	-	75	-	16	5	3	-	2

a łącznie z wodami opadowymi i ściekami dowożonymi do oczyszczalni oraz wodami infiltracyjnymi; bez ścieków komunalnych oczyszczanych przez oczyszczalnie przemysłowe.

a Including precipitation and wastewater transported to wastewater treatment plant as well as infiltration water; excluding municipal wastewater treated by industrial wastewater treatment plants.

**Tablica 24/40/. Komunalne oczyszczalnie ścieków według powiatów i gmin (cd.)**  
**Table 24/40/. Municipal wastewater treatment plants by powiats and gminas (cont.)**

Wyszczególnienie Specification	Oczyszczalnie (stan w dniu 31.12.) Wastewater treatment plants (as of 31.12.)			Przepustowość oczyszczalni według projektu Capacity of wastewater treatment plant by project		Ścieki oczyszczone <sup>a</sup> w dam <sup>3</sup> Treated wastewater <sup>a</sup> in dam <sup>3</sup>	Osady wytworzone w ciągu roku Sewage sludge generated during the year			
	ogółem total	w tym of which		biologicznych biological	z podwyższonym usuwaniem biogenów with increased biogene removal		ogółem total	w tym of which		
		biologiczne biological	z podwyższonym usuwaniem biogenów with increased biogene removal					stosowane applied		
								w rolnictwie in agriculture	do rekultywacji terenów, w tym na cele rolne in land reclamation including reclamation of land for agricultural purposes	magazynowane czasowo temporarily stored
				w m <sup>3</sup> /dobę in m <sup>3</sup> /24 h	w tonach suchej masy in tonnes of dry solid					
<b>POWIAT SUWALSKI</b>	<b>9</b>	<b>5</b>	<b>4</b>	<b>976</b>	<b>750</b>	<b>258</b>	<b>36</b>	<b>13</b>	<b>9</b>	<b>14</b>
wieś rural areas	9	5	4	976	750	258	36	13	9	14
<b>Gminy wiejskie Rural gminas</b>										
Bakałarzewo	1	–	1	–	200	39	2	–	2	–
Filipów	2	2	–	283	–	46	9	–	7	2
Przerośl	1	1	–	156	–	38	2	2	–	–
Raczki	1	1	–	500	–	79	17	10	–	7
Rutka-Tartak	1	–	1	–	195	12	5	–	–	5
Szypłiszki	2	1	1	37	150	18	1	1	–	–
Wiżajny	1	–	1	–	205	26	–	–	–	–
<b>POWIAT WYSOKOMAZOWIECKI</b>	<b>9</b>	<b>7</b>	<b>2</b>	<b>1998</b>	<b>1694</b>	<b>984</b>	<b>164</b>	<b>37</b>	<b>–</b>	<b>93</b>
miasta urban areas	4	2	2	1431	1694	887	137	19	–	84
wieś rural areas	5	5	–	567	–	97	27	18	–	9
<b>Gmina miejska Urban gmina</b>										
Wysokie Mazowieckie	1	–	1	–	1344	419	53	–	–	53

a łącznie z wodami opadowymi i ściekami dowożonymi do oczyszczalni oraz wodami infiltracyjnymi; bez ścieków komunalnych oczyszczanych przez oczyszczalnie przemysłowe.

a Including precipitation and wastewater transported to wastewater treatment plant as well as infiltration water; excluding municipal wastewater treated by industrial wastewater treatment plants.

**Tablica 24/40/. Komunalne oczyszczalnie ścieków według powiatów i gmin (cd.)**  
**Table 24/40/. Municipal wastewater treatment plants by powiats and gminas (cont.)**

Wyszczególnienie Specification	Oczyszczalnie (stan w dniu 31.12.) Wastewater treatment plants (as of 31.12.)			Przepustowość oczyszczalni według projektu Capacity of waste- water treatment plant by project		Ścieki oczyszczane <sup>a</sup> w dam <sup>3</sup> Treated waste- water <sup>a</sup> in dam <sup>3</sup>	Osady wytworzone w ciągu roku Sewage sludge generated during the year			
	ogółem total	w tym of which		biolo- gicznych biologi- cal	z pod- wyż- szonym usuwa- niem biogenów with in- creased biogene removal		ogółem total	w tym of which		
		biolo- giczne biologi- cal	z pod- wyż- szonym usuwa- niem biogenów with in- creased biogene removal					stosowane applied		
								w rolnic- twie in agri- culture	do rekul- tywacji terenów, w tym na cele rolne in land reclama- tion including reclama- tion of land for agricul- tural purposes	magazy- nowane czasowo tempo- rarily stored
				w m <sup>3</sup> /dobę in m <sup>3</sup> /24 h	w tonach suchej masy in tonnes of dry solid					
<b>POWIAT WYSOKOMAZOWIECKI (dok.) (cont.)</b>										
<b>Gminy miejsko-wiejskie Urban-rural gminas</b>										
Ciechanowiec – miasto urban areas	1	1	-	915	-	188	31	-	-	31
Czyżew	2	2	-	546	-	163	21	21	-	-
miasto urban areas	1	1	-	516	-	157	19	19	-	-
wieś rural areas	1	1	-	30	-	6	2	2	-	-
Szepietowo – miasto urban areas	1	-	1	-	350	123	34	-	-	-
<b>Gminy wiejskie Rural gminas</b>										
Klukowo	2	2	-	50	-	5	-	-	-	-
Sokoły	1	1	-	471	-	82	25	16	-	9
Wysokie Mazowieckie	1	1	-	16	-	4	-	-	-	-
<b>POWIAT ZAMBROWSKI</b>	<b>5</b>	<b>5</b>	<b>-</b>	<b>5609</b>	<b>-</b>	<b>1301</b>	<b>436</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>24</b>
wieś rural areas	5	5	-	5609	-	1301	436	-	-	24

a łącznie z wodami opadowymi i ściekami dowożonymi do oczyszczalni oraz wodami infiltracyjnymi; bez ścieków komunalnych oczyszczanych przez oczyszczalnie przemysłowe.

a Including precipitation and wastewater transported to wastewater treatment plant as well as infiltration water; excluding municipal wastewater treated by industrial wastewater treatment plants.

**Tablica 24/40/. Komunalne oczyszczalnie ścieków według powiatów i gmin (dok.)**  
**Table 24/40/. Municipal wastewater treatment plants by powiats and gminas (cont.)**

Wyszczególnienie Specification	Oczyszczalnie (stan w dniu 31.12.) Wastewater treatment plants (as of 31.12.)			Przepustowość oczyszczalni według projektu Capacity of waste- water treatment plant by project		Ścieki oczysz- czane <sup>a</sup> w dam <sup>3</sup> Treated waste- water <sup>a</sup> in dam <sup>3</sup>	Osady wytworzone w ciągu roku Sewage sludge generated during the year			
	ogółem total	w tym of which		biolo- gicznych biologi- cal	z pod- wyż- szonym usuwa- niem biogenów with in- creased biogene removal		ogółem total	w tym of which		
		biolo- giczne biologi- cal	z pod- wyż- szonym usuwa- niem bioge- nów with in- creased biogene removal					stosowane applied		
								w rolnic- twie in agri- culture	do rekul- tywacji terenów, w tym na cele rolne in land reclama- tion including reclama- tion of land for agricul- tural purposes	magazy- nowane czasowo tempo- rarily stored
				w m <sup>3</sup> /dobę in m <sup>3</sup> /24 h	w tonach suchej masy in tonnes of dry solid					
<b>POWIAT ZAMBROWSKI (dok.) (cont.)</b>										
<b>Gminy wiejskie Rural gminas</b>										
Rutki	2	2	-	650	-	92	52	-	-	-
Zambrów	3	3	-	4959	-	1209	384	-	-	24
<b>MIASTA NA PRAWACH POWIATU CITIES WITH POWIAT STATUS</b>										
Białystok	<b>1</b>	-	<b>1</b>	-	<b>80000</b>	<b>21163</b>	<b>5691</b>	<b>378</b>	<b>176</b>	<b>3028</b>
Łomża	<b>1</b>	-	<b>1</b>	-	<b>30000</b>	<b>4052</b>	<b>755</b>	<b>46</b>	-	<b>109</b>
Suwałki	<b>1</b>	-	<b>1</b>	-	<b>25600</b>	<b>4163</b>	<b>667</b>	<b>459</b>	-	<b>208</b>

a łącznie z wodami opadowymi i ściekami dowożonymi do oczyszczalni oraz wodami infiltracyjnymi; bez ścieków komunalnych oczyszczanych przez oczyszczalnie przemysłowe.

a Including precipitation and wastewater transported to wastewater treatment plant as well as infiltration water; excluding municipal wastewater treated by industrial wastewater treatment plants.

## Zanieczyszczenie i ochrona powietrza

### Air pollution and protection

**Tablica 1/41/. Zakłady szczególnie uciążliwe dla czystości powietrza według wielkości emisji zanieczyszczeń Stan w dniu 31 grudnia**

Table 1/41/. Plants especially noxious to air purity by amount of pollutants emission As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2022	2023	2015	2020	2022	2023	2015	2020	2022	2023	2015	2020	2022	2023
	zakłady emitujące zanieczyszczenia total plants emitting pollutants															
	pyłowe particulate					gazowe gaseous										
						bez dwutlenku węgla excluding carbon dioxide					z dwutlenkiem węgla including carbon dioxide					
	w liczbach bezwzględnych in absolute numbers					w od- set- kach in per- cent	w liczbach bezwzględnych in absolute numbers					w od- set- kach in per- cent	w liczbach bezwzględnych in absolute numbers			w od- set- kach in per- cent
<b>Ogółem</b> Total	<b>52</b>	<b>54</b>	<b>51</b>	<b>49</b>	<b>100,0</b>	<b>65</b>	<b>74</b>	<b>75</b>	<b>73</b>	<b>100,0</b>	<b>66</b>	<b>75</b>	<b>77</b>	<b>75</b>	<b>100,0</b>	
emisja zanie- czyszczeń w t/rok: emission size in tonnes per year:																
25 i mniej and less	45	51	47	46	93,9	26	32	36	35	47,9	5	5	5	4	5,3	
26-100	6	3	4	3	6,1	21	27	22	21	28,8	4	2	4	4	5,3	
101-500	1	-	-	-	-	13	11	14	15	20,5	3	7	8	10	13,3	
501-1000	-	-	-	-	-	4	3	2	2	2,7	1	3	3	2	2,7	
1001-2000	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	6	8	8	6	8,0	
2001-5000	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	14	14	12	13	17,3	
5001-10000	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6	11	11	9	12,0	
10001-20000	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	13	9	12	12	16,0	
20001-50000	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	8	7	6	7	9,3	
50001 i więcej and more	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6	9	8	8	10,7	

**Tablica 2/42/. Zakłady szczególnie uciążliwe dla czystości powietrza według stopnia redukcji wytworzonych zanieczyszczeń**  
**Stan w dniu 31 grudnia**

Table 2/42/. Plants especially noxious to air purity by degree of reduction of generated pollutants  
 As of 31 December

Wyszczególnienie	2015	2020	2022	2023	Specification
<b>Emitujące zanieczyszczenia pyłowe</b>	<b>52</b>	<b>54</b>	<b>51</b>	<b>49</b>	<b>Emitting particulate pollutants</b>
Posiadające urządzenia do redukcji zanieczyszczeń	43	38	41	42	With pollutant reduction systems
o stopniu redukcji zanieczyszczeń:					with the degree of pollutant reduction of:
30,0% i mniej	–	1	–	–	30,0% and less
30,1–50,0	11	8	13	12	30,1–50,0
50,1–70,0	–	2	2	1	50,1–70,0
70,1–90,0	12	5	4	4	70,1–90,0
90,1% i więcej	20	22	22	25	90,1% and more
Nieposiadające urządzeń do redukcji zanieczyszczeń	9	16	10	7	Without pollutant reduction system
<b>Emitujące zanieczyszczenia gazowe</b>	<b>66</b>	<b>75</b>	<b>77</b>	<b>75</b>	<b>Emitting gaseous pollutants</b>
Posiadające urządzenia do redukcji zanieczyszczeń	5	12	14	14	With pollutant reduction systems
o stopniu redukcji zanieczyszczeń:					with the degree of pollutant reduction of:
10,0% i mniej	1	2	3	2	10,0% and less
10,1–30,0	–	1	1	2	10,1–30,0
30,1–50,0	3	2	3	3	30,1–50,0
50,1–70,0	1	2	2	2	50,1–70,0
70,1–90,0	–	2	3	2	70,1–90,0
90,1% i więcej	–	3	2	3	90,1% and more
Nieposiadające urządzeń do redukcji zanieczyszczeń	61	63	63	61	Without pollutant reduction system

**Tablica 3/43/. Urządzenia do redukcji zanieczyszczeń powietrza w zakładach szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza Stan w dniu 31 grudnia**

**Table 3/43/. Air pollutant reduction systems in plants especially noxious to air purity As of 31 December**

Wyszczególnienie Specification	Cyklony Cyclones		Multicyklony Multicyclones		Filtry tkaninowe Fabric filters		Elektrofiltry Electrofilters		Urządzenia mokre Wet air cleaners		Inne Other		
	w szt. in pcs	prze- pływ gazów odloto- wych w dam <sup>3</sup> /h waste gas flow in dam <sup>3</sup> /h	w szt. in pcs	prze- pływ gazów odloto- wych w dam <sup>3</sup> /h waste gas flow in dam <sup>3</sup> /h	w szt. in pcs	prze- pływ gazów odloto- wych w dam <sup>3</sup> /h waste gas flow in dam <sup>3</sup> /h	w szt. in pcs	prze- pływ gazów odloto- wych w dam <sup>3</sup> /h waste gas flow in dam <sup>3</sup> /h	w szt. in pcs	prze- pływ gazów odloto- wych w dam <sup>3</sup> /h waste gas flow in dam <sup>3</sup> /h	w szt. in pcs	prze- pływ gazów odloto- wych w dam <sup>3</sup> /h waste gas flow in dam <sup>3</sup> /h	
<b>Ogółem</b>	2015	143	3776	29	383	87	1621	12	1370	6	270	27	1026
<b>Total</b>	2020	112	2177	31	603	118	2804	12	1577	11	490	23	663
	2022	104	2081	33	680	140	3647	17	1569	7	347	31	1041
	<b>2023</b>	<b>94</b>	<b>1969</b>	<b>32</b>	<b>731</b>	<b>140</b>	<b>3674</b>	<b>17</b>	<b>1565</b>	<b>7</b>	<b>347</b>	<b>32</b>	<b>1041</b>
Skuteczność: Efficiency:													
niska low		1	1	7	191	9	173	-	-	1	4	.	.
średnia moderate		12	201	10	114	47	547	-	-	2	54	.	.
wysoka high		81	1767	15	426	84	2954	17	1565	4	289	.	.
Średnia dyspozycyjność w % Average availability in percent		96	.	97	.	97	.	98	.	100	.	100	.

**Tablica 4/44/. Emitory na terenie zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza według wielkości emisji**

**Table 4/44/. Emitters in plants especially noxious to air purity by amount of emission**

Wyszczególnienie	2015	2020	2022	2023	Specification
<b>Liczba emitorów<sup>a</sup></b>	<b>438</b>	<b>561</b>	<b>630</b>	<b>629</b>	<b>Number of emission sources<sup>a</sup></b>
o wysokości:					with the height of:
Do 50 m	418	539	614	611	Up to 50 m
51-99	16	18	12	14	51-99
Od 100 m	4	4	4	4	From 100 m
<b>Emisja zanieczyszczeń w tys. t</b>					<b>Pollutants emission in thousand tonnes</b>
Pyłowych z emitorów o wysokości:					Particulate from emission sources with the height of:
do 50 m	0,5	0,4	0,3	0,3	up to 50 m
51-99	0,2	0,1	0,0	0,0	51-99
od 100 m	0,2	0,1	0,1	0,0	from 100 m

a Stan w dniu 31 grudnia.  
a As of 31 December.

**Tablica 4/44/. Emitory na terenie zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza według wielkości emisji (dok.)**

Table 4/44/. Emitters in plants especially noxious to air purity by amount of emission (cont.)

Wyszczególnienie	2015	2020	2022	2023	Specification
<b>Emisja zanieczyszczeń w tys. t (dok.)</b>					<b>Pollutants emission in thousand tonnes (cont.)</b>
Gazowych z emitorów o wysokości:					Gaseous from emission sources with the height of:
do 50 m	680,3	1063,3	944,8	989,9	up to 50 m
51-99	233,7	184,0	136,1	164,5	51-99
od 100 m	1064,0	806,9	841,7	663,4	from 100 m

**Tablica 5/45/. Emisja zanieczyszczeń powietrza oraz zanieczyszczenia zatrzymane w urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń w zakładach szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza**

Table 5/45/. Emission of air pollutants as well as pollutants retained in pollutant reduction systems in plants especially noxious to air purity

Wyszczególnienie	2015	2020	2022	2023	Specification
<b>Emisja zanieczyszczeń pyłowych w t</b>	<b>921</b>	<b>503</b>	<b>436</b>	<b>357</b>	<b>Particulate pollutants emission in t</b>
W tym ze spalania paliw	665	385	335	259	Of which from the combustion of fuel
<b>Emisja zanieczyszczeń gazowych w t</b>	<b>1978194</b>	<b>2054731</b>	<b>1922558</b>	<b>1817912</b>	<b>Gaseous pollutants emission in t</b>
W tym: dwutlenku siarki	2937	1394	1493	1230	Of which: sulphur dioxide
tlenków azotu <sup>a</sup>	2770	2236	2021	1847	nitrogen oxides <sup>a</sup>
tlenku węgla	2993	2675	2105	1687	carbon oxide
dwutlenku węgla	1968592	2047633	1915602	1812027	carbon dioxide
<b>Zanieczyszczenia zatrzymane w urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń</b>					<b>Pollutants retained in reduction systems</b>
Pyłowe:					Particulate:
w tonach	88011	45995	62252	70323	in tonnes
w % zanieczyszczeń wytworzonych	99,0	98,9	99,3	99,5	in % of pollutants produced
Gazowe (bez dwutlenku węgla):					Gaseous (excluding carbon dioxide):
w tonach	902	3181	4438	4068	in tonnes
w % zanieczyszczeń wytworzonych	8,6	30,9	39,0	40,9	in % of pollutants produced
dwutlenek siarki:					sulphur dioxide:
w tonach	240	1504	1921	1928	in tonnes
w % zanieczyszczeń wytworzonych	7,6	51,9	56,3	61,1	in % of pollutants produced

a W przeliczeniu na dwutlenek azotu.

a Expressed in nitrogen dioxide.

**Tablica 5/45/. Emisja zanieczyszczeń powietrza oraz zanieczyszczenia zatrzymane w urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń w zakładach szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza (dok.)**

Table 5/45/. Emission of air pollutants as well as pollutants retained in pollutant reduction systems in plants especially noxious to air purity (cont.)

Wyszczególnienie	2015	2020	2022	2023	Specification
Gazowe (dok.):					Gaseous (cont.):
tlenki azotu <sup>a</sup> :					nitrogen oxides <sup>a</sup> :
w tonach	274	394	503	440	in tonnes
w % zanieczyszczeń wytworzonych	9,0	15,0	19,9	19,2	in % of pollutants produced
tlenek węgla:					carbon oxide
w tonach	234	267	470	413	in tonnes
w % zanieczyszczeń wytworzonych	7,3	9,1	18,3	19,7	in % of pollutants produced
węglowodory <sup>b</sup> :					hydrocarbons <sup>b</sup> :
w tonach	–	141	309	202	in tonnes
w % zanieczyszczeń wytworzonych	–	59,7	28,0	24,5	in % of pollutants produced
inne:					other:
w tonach	154	875	1235	1085	in tonnes
w % zanieczyszczeń wytworzonych	16,5	55,6	69,5	68,6	in % of pollutants produced

a W przeliczeniu na dwutlenek azotu. b Z wyłączeniem metanu.

a Expressed in nitrogen dioxide. b Excluding methane.

**Tablica 6/46/. Emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza według wybranych rodzajów substancji**

Table 6/46/. Emission of air pollutants from plants especially noxious to air purity by selected kind of substance

Wyszczególnienie	2015	2020	2022	2023	Specification
	w t in t				
Aldehydy alifatyczne i ich pochodne	84	58	64	67	Aliphatic aldehydes and their derivatives
Alkohole alifatyczne i ich pochodne	31	65	201	181	Aliphatic alcohols and their derivatives
Alkohole pierścieniowe, aromatyczne i ich pochodne	1	0	2	1	Polycyclic, aromatic alcohols and their derivatives
Amoniak	37	11	47	59	Ammonia
Dwutlenek siarki	2937	1394	1493	1230	Sulphur dioxide
ze spalania paliw	2931	1379	1471	1204	from the combustion of fuel
z procesów technologicznych	6	15	22	26	from technological processes
Dwutlenek węgla	1968592	2047633	1915602	1812027	Carbon dioxide
Etery i ich pochodne	1	8	8	9	Ethers and their derivatives
Ketony i ich pochodne	8	22	24	24	Ketones and their derivatives
Kwasy nieorganiczne, ich sole i bezwodniki	49	9	18	11	Inorganic acids, their salts and anhydrides

**Tablica 6/46/. Emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza według wybranych rodzajów substancji (dok.)**

Table 6/46/. Emission of air pollutants from plants especially noxious to air purity by selected kind of substance (cont.)

Wyszczególnienie	2015	2020	2022	2023	Specification
	w t in t				
Kwasy organiczne, ich związki i pochodne <sup>a</sup>	16	7	129	109	Organic acids, their compounds and derivatives <sup>a</sup>
Metan	530	480	31	25	Methane
Podtlenek azotu	8	–	–	1	Nitrous oxide
Pyły krzemowe (powyżej 30% wolnej krzemionki)	13	4	2	5	Silicate particulates (over 30% of free silica)
Pyły węglowo-grafitowe, sadza	5	2	1	1	Carbon and graphite particulates and soot
Pyły ze spalania paliw	665	385	335	259	Particulates from the combustion of fuel
Pyły pozostałe	235	112	98	92	Other particulates
Tlenek węgla	2993	2675	2105	1687	Carbon oxide
Tlenki azotu (w przeliczeniu na dwutlenek azotu)	2770	2236	2021	1847	Nitrogen oxides (expressed in nitrogen dioxide)
ze spalania paliw	2586	1966	1816	1659	from the combustion of fuel
z procesów technologicznych	184	270	205	188	from technological processes
Węglowodory alifatyczne i ich pochodne <sup>a</sup>	6	33	138	77	Aliphatic hydrocarbons and their derivatives <sup>a</sup>
Węglowodory pierścieniowe, aromatyczne i ich pochodne <sup>a</sup>	105	64	656	548	Polycyclic, aromatic hydrocarbons and their derivatives <sup>a</sup>

a Z wyjątkiem wymienionych w innych pozycjach.

a Excluding listed in other points.

**Tablica 7/47/. Emisja i redukcja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza według powiatów w 2023 r.**

Table 7/47/. Emission and reduction of air pollutants from plants especially noxious to air purity by powiats in 2023

Wyszczególnienie Specification	Emisja zanieczyszczeń Pollutants emission							Zanieczyszczenia zatrzymane w urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń w % zanieczyszczeń wytworzonych Pollutants retained in reduction systems in % of pollutants produced	
	pytowych particulate		gazowych gaseous						
	ogółem total	w tym ze spalania paliw of which from the combustion of fuel	ogółem total	w tym of which				pyłowe particulate	gazowe <sup>a</sup> gaseous <sup>a</sup>
				dwutlenku siarki sulphur dioxide	tlenków azotu <sup>b</sup> nitrogen oxides <sup>b</sup>	tlenku węgla carbon oxide	dwutlenku węgla carbon dioxide		
wt in t									
<b>WOJEWÓDZTWO VOIVODSHIP</b>	<b>357</b>	<b>259</b>	<b>1817912</b>	<b>1230</b>	<b>1847</b>	<b>1687</b>	<b>1812027</b>	<b>99,5</b>	<b>40,9</b>
miasta urban areas	319	229	1756059	1133	1594	1463	1751280	99,5	36,1
wieś rural areas	38	30	61853	97	253	224	60747	74,3	55,3
<b>Powiaty Powiats</b>									
Augustowski	20	3	57260	73	53	19	57106	97,9	4,3
Białostocki	20	20	30259	53	57	107	29971	31,0	-
Bielski	15	8	54932	134	215	129	54399	99,9	42,2
Grajewski	69	32	280503	96	340	246	279611	99,2	6,3
Hajnowski	99	97	50557	77	110	178	49784	69,3	8,6
Kolneński	4	4	20227	45	27	61	20094	42,9	-
Łomżyński	7	7	27696	46	63	76	27511	92,0	-
Moniecki	5	5	26825	58	26	49	26692	97,9	-
Sejneński	7	7	6951	4	10	37	6900	93,1	-
Siemiatycki	2	2	13336	4	11	32	13248	-	91,7
Sokółski	4	4	34742	8	15	21	34687	93,0	37,5
Wysokomazowiecki	4	4	58155	3	82	19	58044	-	-
Zambrowski	5	4	45199	87	87	98	44922	97,4	-
<b>Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status</b>									
Białystok	45	30	762046	175	483	493	760877	99,9	66,4
Łomża	24	18	101836	120	90	46	101580	98,1	-
Suwałki	27	14	247388	247	178	76	246601	99,6	21,4

a Bez dwutlenku węgla. b W przeliczeniu na dwutlenek azotu.

a Excluding carbon dioxide. b Expressed in nitrogen dioxide.

**Tablica 8/48/. Emisja i redukcja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza według sekcji i działów w 2023 r.**

Table 8/48/. Emission and reduction of air pollutants from plants especially noxious to air purity by sections and divisions in 2023

Sekcje i działy Sections and divisions	Emisja zanieczyszczeń Pollutants emission						Zanieczyszczenia zatrzymane w urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń Pollutants retained in reduction systems			
	pyłowych particulate			gazowych gaseous			pyłowe particulate		gazowe <sup>a</sup> gaseous <sup>a</sup>	
	ogółem total	w tym ze spalania paliw of which from the combustion of fuel	ogółem total	w tym of which			w tys. t in thousand tonnes	w % zanieczyszczeń wytworzonych in % of pollutants produced	w tys. t in thousand tonnes	w % zanieczyszczeń wytworzonych in % of pollutants produced
				dwutlenku siarki sulphur dioxide	tlenku węgla carbon oxide	dwutlenku węgla carbon dioxide				
w tys. t in thousand tonnes										
<b>Ogółem Total</b>	<b>0,4</b>	<b>0,3</b>	<b>1817,9</b>	<b>1,2</b>	<b>1,7</b>	<b>1812,0</b>	<b>70,3</b>	<b>99,5</b>	<b>4,1</b>	<b>40,9</b>
w tym: of which:										
Przetwórstwo przemysłowe Manufacturing	0,2	0,1	613,1	0,3	0,6	610,2	28,0	99,2	1,7	37,4
w tym: of which:										
produkcja artykułów spożywczych manufacture of food products	0,0	0,0	222,3	0,1	0,2	221,7	13,8	99,7	0,0	0,2
produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny <sup>A</sup> manufacture of products of wood, cork, straw and wicker <sup>A</sup>	0,1	0,0	340,9	0,1	0,3	339,5	9,2	99,1	0,2	13,6
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę <sup>A</sup> Electricity, gas, steam and air conditioning supply	0,1	0,1	1100,2	0,8	0,9	1097,6	42,0	99,7	2,2	45,5
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja <sup>A</sup> Water supply; sewerage, waste management and remediation activities	0,0	0,0	98,1	0,1	0,1	97,8	0,2	96,0	0,2	39,1
Budownictwo Construction	0,0	-	2,9	0,0	0,0	2,8	0,0	78,3	-	.

a Bez dwutlenku węgla.  
a Excluding carbon dioxide.

**Tablica 9/49/. Poważne awarie**  
**Table 9/49/. Major accidents**

Wyszczególnienie	2015	2020	2022	2023	Specification
Potencjalni sprawcy poważnych awarii (stan w dniu 31.12.)	46	50	56	60	Potential initiators of major accidents (as of 31.12.)
zakłady:					plants:
dużego ryzyka	8	7	6	6	with high risk
zwiększonego ryzyka	5	9	10	11	with increased risk
pozostali	33	34	40	43	other
Przypadki wystąpienia poważnych awarii <sup>a</sup>	2	-	2	1	Cases of major accidents <sup>a</sup>

a Odpowiadające definicji zawartej w art. 3 pkt 23 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2022 r. poz. 2556, z późn. zm.).

Źródło: dane Inspekcji Ochrony Środowiska.

a Corresponding to the definition in art. 3 point 23 of the Act of 27 April 2001 – Environmental Protection Law (Journal of Law 2022 item 2556, as amended).

Source: data of the Inspection for Environmental Protection.

## Odpady

### Waste

**Tablica 1/50/. Odpady (z wyłączeniem odpadów komunalnych) według grup odpadów**  
**Table 1/50/. Waste (excluding municipal waste) by group of waste**

Wyszczególnienie Specification	Odpady wytworzone w ciągu roku Waste generated during the year								Odpady dotychczas składowane (nagromadzone) <sup>ab</sup> Waste landfilled up to now (accumulated) <sup>ab</sup>	Liczba zakładów wytwarzających odpady <sup>b</sup> Number of plants producing waste <sup>b</sup>
	ogółem grand total	poddane odzyskowi <sup>c</sup> recovered <sup>c</sup>	unieszkodliwione <sup>c</sup> disposed <sup>c</sup>		przekazane innym odbiorcom transferred to other recipients		magazynowane czasowo temporarily stored			
			razem total	w tym termicznie of which thermal	razem total	w tym do procesów odzysku of which for recovery				
	w tys. t in thousand tonnes									
<b>Ogółem</b> <b>Total</b>	2020	2363,1	706,6	7,3	6,8	229,0	196,8	1420,2	2261,4	51
	2022	655,4	168,5	3,9	3,2	414,5	370,5	68,5	2257,5	68
	<b>2023</b>	<b>672,7</b>	<b>166,3</b>	<b>3,2</b>	<b>2,8</b>	<b>481,0</b>	<b>437,7</b>	<b>22,2</b>	<b>2249,6</b>	<b>61</b>
w tym: of which:										
Odpady powstające przy poszukiwaniu, wydobywaniu, fizycznej i chemicznej przeróbce rud oraz innych kopalin Wastes resulting from exploration, mining, quarrying, and physical and chemical treatment of minerals		114,6	114,6	-	-	-	-	-	-	2
Odpady z rolnictwa, ogrodnictwa, upraw hydroponicznych, rybołówstwa, leśnictwa, łowiectwa oraz przetwórstwa żywności Wastes from agriculture, horticulture, aquaculture, forestry, hunting and fishing, food preparation and processing		147,8	29,1	-	-	118,7	81,0	-	-	12
Odpady z przetwórstwa drewna oraz produkcji płyt i mebli, masy celulozowej, papieru i tektury Wastes from wood processing and the production of panels and furniture, pulp, paper and cardboard		56,4	8,8	-	-	47,2	46,5	0,4	-	11

a Na składowiskach i w obiektach unieszkodliwiania odpadów wydobywczyc (w tym hałdach, stawach osadowych) własnych. b Stan w końcu roku. c We własnym zakresie przez wytwórcę.

a On landfills and in facilities servicing the extractive industries (of which heaps, settling ponds) own. b End of the year. c By waste producer on its own.

**Tablica 1/50/. Odpady (z wyłączeniem odpadów komunalnych) według grup odpadów (dok.)**  
**Table 1/50/. Waste (excluding municipal waste) by group of waste (cont.)**

Wyszczególnienie Specification	Odpady wytworzone w ciągu roku Waste generated during the year							Odpady dotychczas składowane (nagromadzone) <sup>ab</sup> Waste landfilled up to now (accumulated) <sup>ab</sup>	Liczba zakładów wytwarzających odpady <sup>b</sup> Number of plants producing waste <sup>b</sup>
	ogółem grand total	poddane odzyskowi <sup>c</sup> recovered <sup>c</sup>	unieszkodliwione <sup>c</sup> disposed <sup>c</sup>		przekazane innym odbiorcom transferred to other recipients		magazynowane czasowo temporarily stored		
			razem total	w tym termicznie of which thermal	razem total	w tym do procesów odzysku of which for recovery			
w tys. t in thousand tonnes									
Odpady z procesów termicznych Wastes from thermal processes	82,8	-	-	-	79,0	77,9	3,8	2103,7	15
Odpady z budowy, remontów i demontażu obiektów budowlanych oraz infrastruktury drogowej <sup>d</sup> Construction and demolition wastes <sup>d</sup>	209,3	11,8	-	-	197,5	197,2	-	-	20
Odpady z instalacji i urządzeń służących zagospodarowaniu odpadów, z oczyszczalni ścieków oraz z uzdatniania wody pitnej i wody do celów przemysłowych Wastes from waste management facilities, off-site waste water treatment plants and the preparation of water intended for human consumption and water for industrial use	41,1	2,0	3,2	2,8	17,9	17,6	18,0	145,9	11

a Na składowiskach i w obiektach unieszkodliwiania odpadów wydobywczyc (w tym hałdach, stawach osadowych) własnych. b Stan w końcu roku. c We własnym zakresie przez wytwórcę. d Włączając glebę i ziemię z terenów zanieczyszczonych.  
a On landfills and in facilities servicing the extractive industries (of which heaps, settling ponds) own. b End of the year. c By waste producer on its own. d Including excavated soil from contaminated sites.

**Tablica 2/51/. Odpady (z wyłączeniem odpadów komunalnych) według powiatów w 2023 r.**  
**Table 2/51/. Waste (excluding municipal waste) by powiats in 2023**

Wyszczególnienie Specification	Odpady wytworzone w ciągu roku Waste generated during the year							Odpady dotychczas składowane (nagromadzone) <sup>ab</sup> Waste landfilled up to now (accumulated) <sup>ab</sup>	Tereny składowania odpadów niezreklamowane <sup>b</sup> w ha Area of waste landfill sites non-reclaimed <sup>b</sup> in ha
	ogółem grand total	poddane odzyskowi <sup>c</sup> recovered <sup>c</sup>	unieszkodliwione <sup>c</sup> disposed <sup>c</sup>		przekazane innym odbiorcom transferred to other recipients		magazy-nowane czasowo temporarily stored		
			razem total	w tym termicznie of which thermal	razem total	w tym do procesów odzysku of which for recovery			
w tys. t in thousand tonnes									
<b>WOJEWÓDZTWO VOIVODSHIP</b>	<b>672,7</b>	<b>166,3</b>	<b>3,2</b>	<b>2,8</b>	<b>481,0</b>	<b>437,7</b>	<b>22,2</b>	<b>2249,6</b>	<b>28,9</b>
miasta urban areas	367,7	21,4	3,2	2,8	320,9	311,6	22,2	2249,6	28,9
wieś rural areas	305,0	144,9	-	-	160,1	126,1	-	-	-
<b>Powiaty Powiats</b>									
Augustowski – miasta urban areas	12,2	-	-	-	11,8	10,7	0,4	-	-
Białostocki	91,0	5,3	-	-	85,4	76,9	0,3	-	-
miasta urban areas	42,0	3,0	-	-	38,7	38,7	0,3	-	-
wieś rural areas	49,0	2,3	-	-	46,7	38,2	-	-	-
Bielski	21,0	-	-	-	21,0	21,0	-	-	-
miasta urban areas	15,8	-	-	-	15,8	15,8	-	-	-
wieś rural areas	5,2	-	-	-	5,2	5,2	-	-	-
Grajewski – miasta urban areas	25,0	-	-	-	25,0	24,4	-	-	-
Hajnowski	37,8	1,4	-	-	36,4	36,4	-	-	-
miasta urban areas	30,4	1,4	-	-	29,0	29,0	-	-	-
wieś rural areas	7,4	-	-	-	7,4	7,4	-	-	-
Kolneński – miasta urban areas	14,7	-	-	-	14,7	14,6	-	-	-
łomżyński – wieś rural areas	34,0	28,0	-	-	6,0	1,1	-	-	-
Siemiatycki – miasta urban areas	4,6	-	-	-	3,9	3,8	0,7	-	-
Sokółski	142,8	115,7	-	-	27,1	3,4	-	-	-
miasta urban areas	7,6	1,1	-	-	6,5	3,4	-	-	-
wieś rural areas	135,2	114,6	-	-	20,6	-	-	-	-
Wysokomazowiecki	101,6	-	-	-	100,9	100,9	0,7	-	-
miasta urban areas	30,3	-	-	-	29,6	29,6	0,7	-	-
wieś rural areas	71,3	-	-	-	71,3	71,3	-	-	-
Zambrowski	28,4	-	0,4	-	28,0	26,9	-	-	-
miasta urban areas	25,5	-	0,4	-	25,1	24,0	-	-	-
wieś rural areas	2,9	-	-	-	2,9	2,9	-	-	-

a Na składowiskach i w obiektach unieszkodliwiania odpadów wydobywczych (w tym hałdach, stawach osadowych) własnych. b Stan w końcu roku. c We własnym zakresie przez wytwórcę.

a On landfills and in facilities servicing the extractive industries (of which heaps, settling ponds) own. b End of the year. c By waste producer on its own.

**Tablica 2/51/. Odpady (z wyłączeniem odpadów komunalnych) według powiatów w 2023 r. (dok.)**  
**Table 2/51/. Waste (excluding municipal waste) by powiats in 2023 (cont.)**

Wyszczególnienie Specification	Odpady wytworzone w ciągu roku Waste generated during the year							Odpady dotychczas składowane (nagromadzone) <sup>ab</sup> Waste landfilled up to now (accumulated) <sup>ab</sup>	Tereny składowania odpadów niezreklamowane <sup>b</sup> w ha Area of waste landfill sites non-reclaimed <sup>b</sup> in ha
	ogółem grand total	poddane odzyskowi <sup>c</sup> recovered <sup>c</sup>	unieszkodliwione <sup>c</sup> disposed <sup>c</sup>		przekazane innym odbiorcom transferred to other recipients		magazynowane czasowo temporarily stored		
			razem total	w tym termicznie of which thermal	razem total	w tym do procesów odzysku of which for recovery			
w tys. t in thousand tonnes									
<b>Miasta na prawach powiatu</b> <b>Cities with powiat status</b>									
Białystok	83,9	8,1	-	-	58,9	58,3	16,9	2249,6	28,9
Łomża	23,4	-	2,8	2,8	19,9	19,7	0,7	-	-
Suwałki	52,3	7,8	-	-	42,0	39,6	2,5	-	-

a Na składowiskach i w obiektach unieszkodliwiania odpadów wydobywczych (w tym hałdach, stawach osadowych) własnych. b Stan w końcu roku. c We własnym zakresie przez wytwórcę.

a On landfills and in facilities servicing the extractive industries (of which heaps, settling ponds) own. b End of the year. c By waste producer on its own.

**Tablica 3/52/. Odpady (z wyłączeniem odpadów komunalnych) według sekcji i działów w 2023 r.**  
**Table 3/52/. Waste (excluding municipal waste) by sections and divisions in 2023**

Sekcje i działy Sections and divisions	Odpady wytworzone w ciągu roku Waste generated during the year							Odpady dotychczas składowane (nagromadzone) <sup>ab</sup> Waste landfilled up to now (accumulated) <sup>ab</sup>	Tereny składowania odpadów niezreklamowane <sup>b</sup> w ha Area of waste landfill sites non-reclaimed <sup>b</sup> in ha
	ogółem grand total	poddane odzyskowi <sup>c</sup> recovered <sup>c</sup>	unieszkodliwione <sup>c</sup> disposed <sup>c</sup>		przekazane innym odbiorcom transferred to other recipients		magazynowane czasowo temporarily stored		
			razem total	w tym termicznie of which thermal	razem total	w tym do procesów odzysku of which for recovery			
w tys. t in thousand tonnes									
<b>Ogółem</b> <b>Total</b>	<b>672,7</b>	<b>166,3</b>	<b>3,2</b>	<b>2,8</b>	<b>481,0</b>	<b>437,7</b>	<b>22,2</b>	<b>2249,6</b>	<b>28,9</b>
Górnictwo i wydobywanie Mining and quarrying	114,6	114,6	-	-	-	-	-	-	-
Przetwórstwo przemysłowe Manufacturing	256,2	37,9	-	-	217,1	175,3	1,2	-	-

a Na składowiskach i w obiektach unieszkodliwiania odpadów wydobywczych (w tym hałdach, stawach osadowych) własnych. b Stan w końcu roku. c We własnym zakresie przez wytwórcę.

a On landfills and in facilities servicing the extractive industries (of which heaps, settling ponds) own. b End of the year. c By waste producer on its own.

**Tablica 3/52/. Odpady (z wyłączeniem odpadów komunalnych) według sekcji i działów w 2023 r. (dok.)**  
**Table 3/52/. Waste (excluding municipal waste) by sections and divisions in 2023 (cont.)**

Sekcje i działy Sections and divisions	Odpady wytworzone w ciągu roku Waste generated during the year							Odpady dotychczas składowane (nagromadzone) <sup>ab</sup> Waste landfilled up to now (accumulated) <sup>ab</sup>	Tereny składowania odpadów niezreklamowane <sup>b</sup> w ha Area of waste landfill sites non-reclaimed <sup>b</sup> in ha
	ogółem grand total	poddane odzyskowi <sup>c</sup> recovered <sup>c</sup>	unieszkodliwione <sup>c</sup> disposed <sup>c</sup>		przekazane innym odbiorcom transferred to other recipients		magazynowane czasowo temporarily stored		
			razem total	w tym termicznie of which thermal	razem total	w tym do procesów odzysku of which for recovery			
w tys. t in thousand tonnes									
Przetwórstwo przemysłowe (dok.) Manufacturing (cont.)									
w tym: of which:									
produkcja artykułów spożywczych manufacture of food products	158,0	29,1	-	-	128,2	90,4	0,7	-	-
produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny <sup>A</sup> manufacture of products of wood, cork, straw and wicker <sup>A</sup>	34,8	8,8	-	-	25,6	24,8	0,4	-	-
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę <sup>A</sup> Electricity, gas, steam and air conditioning supply	67,9	-	0,4	-	63,7	62,5	3,8	2103,7	23,0
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja <sup>A</sup> Water supply; sewerage, waste management and remediation activities	34,6	2,0	2,8	2,8	12,6	12,3	17,2	145,9	5,9
Budownictwo Construction	199,4	11,8	-	-	187,6	187,6	-	-	-

a Na składowiskach i w obiektach unieszkodliwiania odpadów wydobywczych (w tym hałdach, stawach osadowych) własnych. b Stan w końcu roku. c We własnym zakresie przez wytwórcę.

a On landfills and in facilities servicing the extractive industries (of which heaps, settling ponds) own. b End of the year. c By waste producer on its own.

**Tablica 4/53/. Odpady (z wyłączeniem odpadów komunalnych) w miastach**  
**Table 4/53/. Waste (excluding municipal waste) by urban areas**

Wyszczególnienie Specification	Odpady wytworzone w ciągu roku Waste generated during the year								Odpady dotychczas składowane (nagromadzone) <sup>ab</sup> Waste landfilled up to now (accumulated) <sup>ab</sup>	Tereny składowania odpadów niezrehabilitowane <sup>b</sup> w ha Area of waste landfill sites non-reclaimed <sup>b</sup> in ha
	ogółem grand total	poddane odzyskowi <sup>c</sup> recovered <sup>c</sup>	unieszkodliwione <sup>c</sup> disposed <sup>c</sup>		przekazane innym odbiorcom transferred to other recipients		magazynowane czasowo temporarily stored			
			razem total	w tym termicznie of which thermal	razem total	w tym do procesów odzysku of which for recovery				
w tys. t in thousand tonnes										
<b>OGÓŁEM TOTAL</b>	2020	223,6	8,6	7,3	6,8	175,1	154,0	32,6	2261,4	28,8
	2022	428,5	24,4	3,9	3,2	366,8	345,7	33,4	2257,5	28,9
	<b>2023</b>	<b>367,7</b>	<b>21,4</b>	<b>3,2</b>	<b>2,8</b>	<b>320,9</b>	<b>311,6</b>	<b>22,2</b>	<b>2249,6</b>	<b>28,9</b>
miasta o liczbie ludności: cities with population:										
<b>Poniżej 2000 Below</b>										
Tykocin		5,1	-	-	-	5,1	5,1	-	-	-
<b>2000-4999</b>										
Czyżew		20,2	-	-	-	20,2	20,2	-	-	-
Szczuczyn		1,4	-	-	-	1,4	1,4	-	-	-
Szepietowo		4,4	-	-	-	4,4	4,4	-	-	-
Zabłudów		1,7	-	-	-	1,7	1,7	-	-	-
<b>5000-9999</b>										
Czarna Białostocka		16,2	3,0	-	-	12,9	12,9	0,3	-	-
Dąbrowa Białostocka		3,2	-	-	-	3,2	3,2	-	-	-
Kolno		14,7	-	-	-	14,7	14,6	-	-	-
Wysokie Mazowieckie		5,7	-	-	-	5,0	5,0	0,7	-	-
<b>10000-19999</b>										
Łapy		19,0	-	-	-	19,0	19,0	-	-	-
Hajnówka		30,4	1,4	-	-	29,0	29,0	-	-	-
Siemiatycze		4,6	-	-	-	3,9	3,8	0,7	-	-
Sokółka		4,4	1,1	-	-	3,3	0,2	-	-	-
<b>20000-49999</b>										
Augustów		12,2	-	-	-	11,8	10,7	0,4	-	-
Bielsk Podlaski		15,8	-	-	-	15,8	15,8	-	-	-
Grajewo		23,6	-	-	-	23,6	23,0	-	-	-
Zambrów		25,5	-	0,4	-	25,1	24,0	-	-	-

a Na składowiskach i w obiektach unieszkodliwiania odpadów wydobywczych (w tym hałdach, stawach osadowych) własnych. b Stan w końcu roku. c We własnym zakresie przez wytwórcę.

a On landfills and in facilities servicing the extractive industries (of which heaps, settling ponds) own. b End of the year. c By waste producer on its own.

**Tablica 4/53/. Odpady (z wyłączeniem odpadów komunalnych) w miastach (dok.)**  
**Table 4/53/. Waste (excluding municipal waste) by urban areas (cont.)**

Wyszczególnienie Specification	Odpady wytworzone w ciągu roku Waste generated during the year							Odpady dotychczas składowane (nagromadzone) <sup>ab</sup> Waste landfilled up to now (accumulated) <sup>ab</sup>	Tereny składowania odpadów niezreklamowane <sup>b</sup> w ha Area of waste landfill sites non-reclaimed <sup>b</sup> in ha
	ogółem grand total	poddane odzyskowi <sup>c</sup> recovered <sup>c</sup>	unieszkodliwione <sup>c</sup> disposed <sup>c</sup>		przekazane innym odbiorcom transferred to other recipients		magazynowane czasowo temporarily stored		
			razem total	w tym termicznie of which thermal	razem total	w tym do procesów odzysku of which for recovery			
w tys. t in thousand tonnes									
<b>50000–99999</b>									
Łomża	23,4	–	2,8	2,8	19,9	19,7	0,7	–	–
Suwałki	52,3	7,8	–	–	42,0	39,6	2,5	–	–
<b>100000 i więcej and more</b>									
Białystok	83,9	8,1	–	–	58,9	58,3	16,9	2249,6	28,9

a Na składowiskach i w obiektach unieszkodliwiania odpadów wydobywczych (w tym hałdach, stawach osadowych) własnych. b Stan w końcu roku. c We własnym zakresie przez wytwórcę.

a On landfills and in facilities servicing the extractive industries (of which heaps, settling ponds) own. b End of the year. c By waste producer on its own.

**Tablica 5/54/. Odpady komunalne**  
**Table 5/54/. Municipal waste**

Wyszczególnienie	2015	2020	2022	2023	Specification
<b>Odpady komunalne wytworzone w t</b>	<b>286428</b>	<b>338868</b>	<b>339191</b>	<b>336165</b>	<b>Municipal waste generated in t</b>
w tym z gospodarstw domowych	238520	298029	294098	291070	of which from households
Zmieszane	233303	211678	203293	200053	Mixed
w tym z gospodarstw domowych	189152	178123	165970	164901	of which from households
Wyselekcjonowane	53125	127189	135898	136112	Collected separately
w tym:					of which:
papier i tektura	3581	13386	14708	16661	paper and cardboard
szkło	10525	17869	19622	18579	glass
tworzywa sztuczne	4884	9353	10110	9405	plastic
metale	410	234	245	786	metals
odzież i tekstylia	36	140	148	303	clothes and textiles
wielkogabarytowe	6373	18781	15819	15773	largesize
biodegradowalne	9788	41000	47973	46721	biodegradable
zmieszane odpady opakowaniowe	3592	16307	17168	19122	mixed packaging waste

**Tablica 5/54/. Odpady komunalne (dok.)**

Table 5/54/. Municipal waste (cont.)

Wyszczególnienie	2015	2020	2022	2023	Specification
<b>Czynne kontrolowane składowiska odpadów komunalnych<sup>a</sup>:</b>					<b>Controlled landfill areas with municipal waste in operation<sup>a</sup>:</b>
Liczba	13	11	11	11	Number
Powierzchnia w ha	50,7	55,9	45,6	49,3	Area in ha
Powierzchnia zrekultywowana w ciągu roku w ha	-	21,4	7,8	9,7	Reclaimed area during the year in ha
<b>Kontrolowane składowiska odpadów komunalnych o zakończonej eksploatacji<sup>a</sup>:</b>					<b>Controlled landfill areas with municipal waste with exploitation completed<sup>a</sup>:</b>
Liczba	3	-	-	-	Number
Powierzchnia w ha	9,4	-	-	-	Area in ha
Powierzchnia zrekultywowana w ciągu roku w ha	4,8	-	-	-	Reclaimed area during the year in ha

a Stan w dniu 31 grudnia.

a As of 31 December.

**Tablica 6/55/. Nieczystości ciekłe**

Table 6/55/. Liquid waste

Wyszczególnienie	2015	2020	2022	2023	Specification
Nieczystości ciekłe (ścieki bytowe) odebrane <sup>a</sup> w ciągu roku w dam <sup>3</sup>	357	516	399	576	Liquid waste (households wastewater) removed <sup>a</sup> during a year in dam <sup>3</sup>
w tym z gospodarstw domowych	181	.	.	.	of which from households
Zbiorniki bezodpływowe (stan w dniu 31.12.)	74327	76325	74442	70521	Septic tanks (as of 31.12.)
Przydomowe oczyszczalnie ścieków (stan w dniu 31.12.)	13785	17562	19402	22268	Household sewage treatment plants (as of 31.12.)

a Ścieki gromadzone przejściowo w zbiornikach bezodpływowych; do 2017 r. nieczystości ciekłe wywiezione.

a Wastewater stored temporarily in septic tanks; until 2017 liquid waste removed.

**Tablica 7/56/. Odpady komunalne i nieczystości ciekłe według powiatów w 2023 r.**

Table 7/56/. Municipal waste and liquid waste by powiats in 2023

Wyszczególnienie Specification	Zebrane odpady komunalne zmieszane <sup>a</sup> Mixed municipal waste collected <sup>a</sup>		Czynne składowiska kontrolowane <sup>b</sup> Controlled landfill areas in operation <sup>b</sup>		Nieczystości ciekłe (ścieki bytowe) odebrane <sup>c</sup> w ciągu roku w dam <sup>3</sup> Liquid waste (households wastewater) removed <sup>c</sup> during a year in dam <sup>3</sup>	Zbiorniki bezodpływowe <sup>b</sup> Septic tanks <sup>b</sup>	Przydomowe oczyszczalnie ścieków <sup>b</sup> Household sewage treatment plants <sup>b</sup>
	ogółem total	w tym z gospodarstw domowych of which from households	liczba number	powierzchnia w ha area in ha			
<b>WOJEWÓDZTWO VOIVODSHIP</b>	<b>200052,8</b>	<b>164900,9</b>	<b>11</b>	<b>49,3</b>	<b>576,3</b>	<b>70521</b>	<b>22268</b>
<b>Powiaty Powiats</b>							
Augustowski	10077,9	7653,4	–	–	25,0	3230	2499
Białostocki	30462,2	25204,0	2	15,8	160,7	12106	2655
Bielski	7214,6	5620,2	1	1,3	23,6	4241	1350
Grajewski	9274,0	6263,0	1	4,7	30,6	2731	1340
Hajnowski	5573,5	3746,1	3	7,9	15,5	3082	707
Kolneński	5017,5	4178,1	–	–	19,1	4091	433
Łomżyński	7346,7	5716,7	1	8,7	77,1	7803	2058
Moniecki	4917,4	4016,4	–	–	20,7	3302	1108
Sejneński	2643,8	2244,8	–	–	26,2	3122	1034
Siemiatycki	4879,1	3532,1	1	2,8	27,2	6180	500
Sokółski	9651,7	8111,4	–	–	40,1	5374	1799
Suwalski	4418,7	3519,9	1	6,1	18,1	3214	3106
Wysokomazowiecki	7935,2	6162,1	–	–	20,2	6907	1904
Zambrowski	7912,4	6964,9	1	2,0	23,8	2748	1643
<b>Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status</b>							
Białystok	53070,4	48906,7	–	–	27,5	1617	40
Łomża	12976,3	9102,6	–	–	4,1	328	35
Suwałki	16681,4	13958,5	–	–	16,9	445	57

a Bez wyselekcjonowanych. b Stan w dniu 31 grudnia. c Ścieki gromadzone przejściowo w zbiornikach bezodpływowych.

a Excluding collected selectively. b As of 31 December. c Wastewater stored temporarily in septic tanks.

## Ochrona przyrody i różnorodności biologicznej

Protection of environment and biodiversity

**Tablica 1/57/. Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona<sup>a</sup>**  
**Stan w dniu 31 grudnia**

Table 1/57/. Area of special nature value under legal protection<sup>a</sup>  
 As of 31 December

Wyszczególnienie	2015	2020	2022	2023			Specification	
	w ha in ha			liczba obiektów number of units	w % powierzchni ogólnej województwa in % of total area of the voivodship	na 1 mieszkańca w m <sup>2</sup> per capita in m <sup>2</sup>		
<b>Ogółem</b>	<b>642314,0</b>	<b>638380,0</b>	<b>638661,8</b>	<b>638661,8</b>	<b>371</b>	<b>31,6</b>	<b>5611,1</b>	<b>Total</b>
Parki narodowe	92180,1	92180,1	92180,8	92180,9	4	4,6	809,9	National parks
Rezerваты przyrody	23585,8	23702,8	23705,1	23797,4	94	1,2	209,1	Nature reserves
Parki krajobrazowe <sup>b</sup>	83478,3	81851,0	81851,0	81851,0	3	4,1	719,1	Landscape parks <sup>b</sup>
Obszary chronionego krajobrazu <sup>b</sup>	440748,1	438364,5	438724,9	438632,6	13	21,7	3853,7	Protected landscape areas <sup>b</sup>
Stanowiska dokumentacyjne	0,5	0,3	0,3	0,3	2	0,0	0,0	Documentation sites
Użytki ekologiczne	2182,1	2140,7	2141,6	2141,6	252	0,1	18,8	Ecological areas
Zespoły przyrodniczo-krajobrazowe	139,1	140,7	58,0	58,0	3	0,0	0,5	Landscape-nature complexes

a Dane nie uwzględniają informacji o obszarach sieci Natura 2000, obejmują tylko tę ich część, która mieści się w granicach pozostałych obszarów prawnie chronionych. b Bez rezerwatów i pozostałych form ochrony przyrody (stanowisk dokumentacyjnych, użytków ekologicznych, zespołów przyrodniczo-krajobrazowych) położonych na terenie parków krajobrazowych i obszarów chronionego krajobrazu.

a Data do not include information concerning the areas of Nature 2000 network, data include only the part located within other legally protected areas. b Excluding nature reserves and other forms of nature protection (documentation sites, ecological areas, landscape-nature complexes) located within landscape parks and protected landscape areas.

**Tablica 2/58/. Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona oraz pomniki przyrody według powiatów i gmin Stan w dniu 31 grudnia**

Table 2/58/. Area of special nature value under legal protection as well as nature monuments by powiats and gminas As of 31 December

Wyszczególnienie Specification		Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona <sup>a</sup> Area of special nature value under legal protection <sup>a</sup>							Pomniki przyrody Nature monuments
		ogółem total		z liczby ogółem – w ha of total number – in ha					
		w ha in ha	w % powierzchni ogólnej in % of total area	parki narodowe national parks	rezerwaty przyrody <sup>b</sup> nature reserves <sup>b</sup>	parki krajobra- zowe landscape parks	obszary chronio- nego krajobrazu protected landscape areas	użytki ekolo- giczne <sup>b</sup> ecological areas <sup>b</sup>	
<b>WOJEWÓDZTWO VOIVODSHIP</b>	2015	642314,0	31,8	92180,1	23585,8	88138,2	459223,2	2182,1	1993
	2020	638380,0	31,6	92180,1	23702,8	86566,1	456791,7	2140,7	1989
	2022	638661,8	31,6	92180,8	23705,1	86566,1	457132,3	2141,6	1968
	<b>2023</b>	<b>638661,8</b>	<b>31,6</b>	<b>92180,9</b>	<b>23797,4</b>	<b>86566,1</b>	<b>457132,3</b>	<b>2141,6</b>	<b>1964</b>
<b>POWIAT AUGUSTOWSKI</b>		<b>106303,3</b>	<b>64,1</b>	<b>9510,2</b>	<b>3572,9</b>	<b>–</b>	<b>96738,9</b>	<b>37,1</b>	<b>76</b>
<b>Gmina miejska Urban gmina</b>									
Augustów		6229,3	77,0	–	47,7	–	6229,3	4,5	14
<b>Gmina miejsko-wiejska Urban-rural gmina</b>									
Lipsk		11011,3	59,7	1756,0	–	–	9255,3	–	1
<b>Gminy wiejskie Rural gminas</b>									
Augustów		14383,9	54,0	–	269,3	–	14362,1	21,8	9
Bargłów Kościelny		7299,5	38,9	281,0	–	–	7014,8	6,4	3
Nowinka		17218,1	84,4	1914,2	715,3	–	15278,5	–	7
Plaska		23891,2	64,1	–	1468,7	–	23887,7	–	35
Sztabin		26269,9	72,4	5559,0	1071,9	–	20711,2	4,3	7
<b>POWIAT BIAŁOSTOCKI</b>		<b>94718,1</b>	<b>31,8</b>	<b>6298,0</b>	<b>3446,0</b>	<b>52487,7</b>	<b>34999,0</b>	<b>105,4</b>	<b>149</b>
<b>Gminy miejsko-wiejskie Urban-rural gminas</b>									
Choroszcz		3194,0	19,5	1619,0	–	–	1575,0	–	9
Czarna Białostocka		15384,2	74,5	–	966,3	15384,2	–	–	32
Łapy		2451,0	19,2	2451,0	–	–	–	–	1
Michałowo		13537,1	33,0	–	222,7	2520,8	10793,5	–	14
Supraśl		12586,0	66,8	–	878,3	12586,0	–	–	33
Suraż		3012,2	39,3	489,0	–	–	2523,2	–	–
Tykocin		3285,3	15,8	159,0	62,0	–	3126,3	84,7	5
Wasilków		3921,4	30,8	–	1,7	3900,7	–	20,7	1
Zabłudów		3451,1	10,2	–	–	–	3451,1	–	5

a Dane nie uwzględniają informacji o obszarach sieci Natura 2000, obejmują tylko tę ich część, która mieści się w granicach pozostałych obszarów prawnie chronionych. b Część powierzchni rezerwatów przyrody i użytków ekologicznych została wykazana dwukrotnie: raz w rezerwach przyrody / użytkach ekologicznych, drugi raz łącznie z powierzchnią parków krajobrazowych i obszarów chronionego krajobrazu, na terenie których są położone.

a Data do not include information concerning the areas of Natura 2000 network, data include only the part located within other legally protected areas. b Part of the area of nature reserves and ecological areas has been indicated twice: once in nature reserves / ecological areas, the second time together with the area of the landscape parks and protected landscape areas in which they are located.

**Tablica 2/58/. Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona oraz pomniki przyrody według powiatów i gmin (cd.)  
Stan w dniu 31 grudnia**

Table 2/58/. Area of special nature value under legal protection as well as nature monuments by powiats and gminas (cont.)  
As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona <sup>a</sup> Area of special nature value under legal protection <sup>a</sup>							Pomniki przyrody Nature monuments
	ogółem total		z liczby ogółem – w ha of total number – in ha					
	w ha in ha	w % powierzchni ogólnej in % of total area	parki narodowe national parks	rezerwaty przyrody <sup>b</sup> nature reserves <sup>b</sup>	parki krajobra- zowe landscape parks	obszary chronio- nego krajobrazu protected landscape areas	użytki ekolo- giczne <sup>b</sup> ecological areas <sup>b</sup>	
<b>POWIAT BIAŁOSTOCKI (dok.) (cont.)</b>								
<b>Gminy wiejskie Rural gminas</b>								
Dobrzyniewo Duże	5146,8	31,9	–	159,2	3552,1	1586,0	–	–
Gródek	25431,8	59,2	–	1155,8	14543,9	10206,6	–	22
Juchnowiec Kościelny	1737,4	10,1	–	–	–	1737,4	–	4
Poświętne	–	–	–	–	–	–	–	7
Turośl Kościelna	1580,0	11,3	1580,0	–	–	–	–	2
Zawady	–	–	–	–	–	–	–	14
<b>POWIAT BIELSKI</b>	<b>4581,0</b>	<b>3,3</b>	<b>–</b>	<b>92,1</b>	<b>–</b>	<b>4571,9</b>	<b>9,1</b>	<b>42</b>
<b>Gmina miejska Urban gmina</b>								
Bielsk Podlaski	–	–	–	–	–	–	–	10
<b>Gminy wiejskie Rural gminas</b>								
Bielsk Podlaski	3443,3	8,0	–	–	–	3443,3	–	19
Boćki	9,1	0,0	–	–	–	–	9,1	5
Brańsk	–	–	–	–	–	–	–	3
Orla	–	–	–	–	–	–	–	2
Wyszki	1128,6	5,5	–	92,1	–	1128,6	–	3
<b>POWIAT GRAJEWSKI</b>	<b>17779,6</b>	<b>18,4</b>	<b>6615,0</b>	<b>195,8</b>	<b>–</b>	<b>10969,1</b>	<b>73,2</b>	<b>16</b>
<b>Gminy miejsko-wiejskie Urban-rural gminas</b>								
Rajgród	12435,3	60,0	1466,0	11,6	–	10969,1	62,0	–
Szczuczyn	11,1	0,1	–	–	–	–	11,1	14

a Dane nie uwzględniają informacji o obszarach sieci Natura 2000, obejmują tylko tę ich część, która mieści się w granicach pozostałych obszarów prawnie chronionych. b Część powierzchni rezerwatów przyrody i użytków ekologicznych została wykazana dwukrotnie: raz w rezerwach przyrody / użytkach ekologicznych, drugi raz łącznie z powierzchnią parków krajobrazowych i obszarów chronionego krajobrazu, na terenie których są położone.

a Data do not include information concerning the areas of Natura 2000 network, data include only the part located within other legally protected areas. b Part of the area of nature reserves and ecological areas has been indicated twice: once in nature reserves / ecological areas, the second time together with the area of the landscape parks and protected landscape areas in which they are located.

**Tablica 2/58/. Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona oraz pomniki przyrody według powiatów i gmin (cd.)  
Stan w dniu 31 grudnia**

Table 2/58/. Area of special nature value under legal protection as well as nature monuments by powiats and gminas (cont.)  
As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona <sup>a</sup> Area of special nature value under legal protection <sup>a</sup>							Pomniki przyrody Nature monuments
	ogółem total		z liczby ogółem – w ha of total number – in ha					
	w ha in ha	w % powierzchni ogólnej in % of total area	parki narodowe national parks	rezerwaty przyrody <sup>b</sup> nature reserves <sup>b</sup>	parki krajobra- zowe landscape parks	obszary chronio- nego krajobrazu protected landscape areas	użytki ekolo- giczne <sup>b</sup> ecological areas <sup>b</sup>	
<b>POWIAT GRAJEWSKI (dok.) (cont.)</b>								
<b>Gminy wiejskie Rural gminas</b>								
Grajewo	972,0	3,2	972,0	–	–	–	–	1
Radziłów	4177,0	20,9	4177,0	–	–	–	–	–
Wąsosz	184,3	1,6	–	184,3	–	–	–	1
<b>POWIAT HAJNOWSKI</b>	<b>99418,7</b>	<b>61,2</b>	<b>10517,3</b>	<b>12337,6</b>	–	<b>88455,0</b>	<b>616,1</b>	<b>1214</b>
<b>Gmina miejska Urban gmina</b>								
Hajnówka	26,7	1,3	–	–	–	–	26,7	51
<b>Gmina miejsko-wiejska Urban-rural gmina</b>								
Kleszczele	3042,4	21,3	–	227,1	–	3042,4	–	1
<b>Gminy wiejskie Rural gminas</b>								
Białowieża	20283,7	99,9	6055,7	4305,2	–	14202,6	54,3	516
Czeremcha	403,0	4,2	–	–	–	403,0	–	–
Czyże	52,3	0,4	–	–	–	52,3	–	–
Dubicze Cerkiewne	10442,2	68,9	–	155,1	–	10384,6	57,6	24
Hajnówka	19850,2	67,8	–	5699,3	–	19517,7	429,8	504
Narew	11502,8	47,6	–	–	–	11498,2	4,6	2
Narewka	33815,3	99,8	4461,6	1950,8	–	29354,2	43,1	116
<b>POWIAT KOLNEŃSKI</b>	<b>20993,1</b>	<b>22,3</b>	–	<b>197,8</b>	–	<b>20791,7</b>	<b>65,7</b>	<b>14</b>
<b>Gmina miejska Urban gmina</b>								
Kolno	–	–	–	–	–	–	–	1

a Dane nie uwzględniają informacji o obszarach sieci Natura 2000, obejmują tylko tę ich część, która mieści się w granicach pozostałych obszarów prawnie chronionych. b Część powierzchni rezerwatów przyrody i użytków ekologicznych została wykazana dwukrotnie: raz w rezerwach przyrody / użytkach ekologicznych, drugi raz łącznie z powierzchnią parków krajobrazowych i obszarów chronionego krajobrazu, na terenie których są położone.

a Data do not include information concerning the areas of Natura 2000 network, data include only the part located within other legally protected areas. b Part of the area of nature reserves and ecological areas has been indicated twice: once in nature reserves / ecological areas, the second time together with the area of the landscape parks and protected landscape areas in which they are located.

**Tablica 2/58/. Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona oraz pomniki przyrody według powiatów i gmin (cd.)  
Stan w dniu 31 grudnia**

Table 2/58/. Area of special nature value under legal protection as well as nature monuments by powiats and gminas (cont.)  
As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona <sup>a</sup> Area of special nature value under legal protection <sup>a</sup>							Pomniki przyrody Nature monuments
	ogółem total		z liczby ogółem – w ha of total number – in ha					
	w ha in ha	w % powierzchni ogólnej in % of total area	parki narodowe national parks	rezerwaty przyrody <sup>b</sup> nature reserves <sup>b</sup>	parki krajobra- zowe landscape parks	obszary chronio- nego krajobrazu protected landscape areas	użytki ekolo- giczne <sup>b</sup> ecological areas <sup>b</sup>	
<b>POWIAT KOLNEŃSKI (dok.) (cont.)</b>								
<b>Gmina miejsko-wiejska Urban-rural gmina</b>								
Stawiski	74,1	0,4	–	71,9	–	–	2,2	3
<b>Gminy wiejskie Rural gminas</b>								
Grabowo	–	–	–	–	–	–	–	1
Kolno	6637,7	23,5	–	–	–	6636,7	37,7	2
Mały Płock	1817,9	13,0	–	–	–	1817,5	0,4	7
Turośl	12463,4	62,7	–	125,9	–	12337,5	25,4	–
<b>POWIAT ŁOMŻYŃSKI</b>	<b>35204,6</b>	<b>26,0</b>	<b>351,0</b>	<b>593,4</b>	<b>7344,7</b>	<b>27489,7</b>	<b>81,4</b>	<b>47</b>
<b>Gminy miejsko-wiejskie Urban-rural gminas</b>								
Jedwabne	326,0	2,0	326,0	–	–	–	–	–
Nowogród	4215,6	41,7	–	–	–	4215,6	8,3	2
<b>Gminy wiejskie Rural gminas</b>								
Łomża	5422,1	26,2	–	217,0	4102,5	1314,7	18,6	5
Miastkowo	2353,8	20,5	–	–	–	2343,0	10,8	2
Piątnica	3997,4	18,2	–	69,8	2888,4	1107,3	14,6	17
Przytuły	–	–	–	–	–	–	–	2
Wizna	378,8	2,8	25,0	–	353,8	–	–	19
Zbójna	18510,9	99,6	–	306,6	–	18509,1	29,1	–

a Dane nie uwzględniają informacji o obszarach sieci Natura 2000, obejmują tylko tę ich część, która mieści się w granicach pozostałych obszarów prawnie chronionych. b Część powierzchni rezerwatów przyrody i użytków ekologicznych została wykazana dwukrotnie: raz w rezerwach przyrody / użytkach ekologicznych, drugi raz łącznie z powierzchnią parków krajobrazowych i obszarów chronionego krajobrazu, na terenie których są położone.

a Data do not include information concerning the areas of Nature 2000 network, data include only the part located within other legally protected areas. b Part of the area of nature reserves and ecological areas has been indicated twice: once in nature reserves / ecological areas, the second time together with the area of the landscape parks and protected landscape areas in which they are located.

**Tablica 2/58/. Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona oraz pomniki przyrody według powiatów i gmin (cd.)  
Stan w dniu 31 grudnia**

Table 2/58/. Area of special nature value under legal protection as well as nature monuments by powiats and gminas (cont.)  
As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona <sup>a</sup> Area of special nature value under legal protection <sup>a</sup>							Pomniki przyrody Nature monuments
	ogółem total		z liczby ogółem – w ha of total number – in ha					
	w ha in ha	w % powierzchni ogólnej in % of total area	parki narodowe national parks	rezerwaty przyrody <sup>b</sup> nature reserves <sup>b</sup>	parki krajobra- zowe landscape parks	obszary chronio- nego krajobrazu protected landscape areas	użytki ekolo- giczne <sup>b</sup> ecological areas <sup>b</sup>	
<b>POWIAT MONIECKI</b>	<b>44050,0</b>	<b>31,9</b>	<b>39515,0</b>	<b>129,3</b>	<b>2645,6</b>	<b>1889,4</b>	<b>–</b>	<b>15</b>
<b>Gminy miejsko-wiejskie Urban-rural gminas</b>								
Goniądz	22988,6	61,0	21787,0	–	–	1201,6	–	3
Knyszyn	2645,6	20,8	–	129,3	2645,6	–	–	5
Mońki	–	–	–	–	–	–	–	2
<b>Gminy wiejskie Rural gminas</b>								
Jaświły	1189,0	6,8	1189,0	–	–	–	–	–
Krypno	687,9	6,1	–	–	–	687,9	–	2
Trzcianne	16539,0	49,8	16539,0	–	–	–	–	3
<b>POWIAT SEJNEŃSKI</b>	<b>50498,1</b>	<b>59,1</b>	<b>5195,1</b>	<b>556,8</b>	<b>–</b>	<b>45317,0</b>	<b>106,7</b>	<b>69</b>
<b>Gmina miejska Urban gmina</b>								
Sejny	96,7	21,5	–	–	–	96,7	–	–
<b>Gminy wiejskie Rural gminas</b>								
Giby	18502,1	57,2	3769,1	24,5	–	14737,7	–	24
Krasnopol	13455,6	78,5	1426,0	56,1	–	12029,6	106,7	6
Puńsk	4008,4	28,9	–	0,8	–	4008,4	–	11
Sejny	14435,3	66,4	–	475,4	–	14444,6	–	28
<b>POWIAT SIEMIATYCKI</b>	<b>31085,3</b>	<b>21,3</b>	<b>–</b>	<b>249,6</b>	<b>–</b>	<b>30762,8</b>	<b>63,6</b>	<b>40</b>
<b>Gmina miejska Urban gmina</b>								
Siemiatycze	245,2	6,8	–	–	–	244,5	0,7	2
<b>Gmina miejsko-wiejska Urban-rural gmina</b>								
Drohiczyn	7244,5	34,8	–	–	–	7244,5	2,6	3

a Dane nie uwzględniają informacji o obszarach sieci Natura 2000, obejmują tylko tę ich część, która mieści się w granicach pozostałych obszarów prawnie chronionych. b Część powierzchni rezerwatów przyrody i użytków ekologicznych została wykazana dwukrotnie: raz w rezerwach przyrody / użytkach ekologicznych, drugi raz łącznie z powierzchnią parków krajobrazowych i obszarów chronionego krajobrazu, na terenie których są położone.

a Data do not include information concerning the areas of Natura 2000 network, data include only the part located within other legally protected areas. b Part of the area of nature reserves and ecological areas has been indicated twice: once in nature reserves / ecological areas, the second time together with the area of the landscape parks and protected landscape areas in which they are located.

**Tablica 2/58/. Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona oraz pomniki przyrody według powiatów i gmin (cd.)  
Stan w dniu 31 grudnia**

Table 2/58/. Area of special nature value under legal protection as well as nature monuments by powiats and gminas (cont.)  
As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona <sup>a</sup> Area of special nature value under legal protection <sup>a</sup>							Pomniki przyrody Nature monuments
	ogółem total		z liczby ogółem – w ha of total number – in ha					
	w ha in ha	w % powierzchni ogólnej in % of total area	parki narodowe national parks	rezerwaty przyrody <sup>b</sup> nature reserves <sup>b</sup>	parki krajobra- zowe landscape parks	obszary chronio- nego krajobrazu protected landscape areas	użytki ekolo- giczne <sup>b</sup> ecological areas <sup>b</sup>	
<b>POWIAT SIEMIATYCKI (dok.) (cont.)</b>								
<b>Gminy wiejskie Rural gminas</b>								
Dziadkowice	9,9	0,1	–	–	–	–	9,9	8
Grodzisk	87,7	0,4	–	87,7	–	–	–	4
Mielnik	17758,2	90,4	–	36,4	–	17707,3	2,5	7
Milejczyce	19,8	0,1	–	–	–	–	19,8	1
Nurzec–Stacja	1674,1	7,8	–	125,5	–	1526,4	22,2	8
Perlejewo	801,8	7,5	–	–	–	801,8	–	2
Siemiatycze	3244,2	14,3	–	–	–	3238,3	5,9	5
<b>POWIAT SOKÓLSKI</b>	<b>51098,5</b>	<b>24,9</b>	<b>5146,0</b>	<b>1667,9</b>	<b>17726,9</b>	<b>28003,2</b>	<b>142,7</b>	<b>69</b>
<b>Gminy miejsko-wiejskie Urban-rural gminas</b>								
Dąbrowa Białostocka	1843,0	7,0	1843,0	–	–	–	–	5
Krynki	12605,8	75,9	–	273,7	694,0	11868,3	43,5	14
Sokółka	7572,6	24,1	–	160,6	3037,5	4535,1	–	7
Suchowola	3132,0	12,2	3132,0	–	–	–	–	2
<b>Gminy wiejskie Rural gminas</b>								
Janów	1309,8	6,3	–	79,7	1230,1	–	–	7
Korycin	–	–	–	–	–	–	–	2
Kuźnica	4566,3	34,2	–	–	–	4566,3	–	9
Nowy Dwór	171,0	1,4	171,0	–	–	–	–	–
Sidra	–	–	–	–	–	–	–	12
Szudziałowo	19898,0	66,0	–	1153,9	12765,4	7033,5	99,2	11

a Dane nie uwzględniają informacji o obszarach sieci Natura 2000, obejmują tylko tę ich część, która mieści się w granicach pozostałych obszarów prawnie chronionych. b Część powierzchni rezerwatów przyrody i użytków ekologicznych została wykazana dwukrotnie: raz w rezerwach przyrody / użytkach ekologicznych, drugi raz łącznie z powierzchnią parków krajobrazowych i obszarów chronionego krajobrazu, na terenie których są położone.

a Data do not include information concerning the areas of Nature 2000 network, data include only the part located within other legally protected areas. b Part of the area of nature reserves and ecological areas has been indicated twice: once in nature reserves / ecological areas, the second time together with the area of the landscape parks and protected landscape areas in which they are located.

**Tablica 2/58/. Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona oraz pomniki przyrody według powiatów i gmin (cd.)  
Stan w dniu 31 grudnia**

Table 2/58/. Area of special nature value under legal protection as well as nature monuments by powiats and gminas (cont.)  
As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona <sup>a</sup> Area of special nature value under legal protection <sup>a</sup>							Pomniki przyrody Nature monuments
	ogółem total		z liczby ogółem – w ha of total number – in ha					
	w ha in ha	w % powierzchni ogólnej in % of total area	parki narodowe national parks	rezerwaty przyrody <sup>b</sup> nature reserves <sup>b</sup>	parki krajobra- zowe landscape parks	obszary chronio- nego krajobrazu protected landscape areas	użytki ekolo- giczne <sup>b</sup> ecological areas <sup>b</sup>	
<b>POWIAT SUWALSKI</b>	<b>77676,5</b>	<b>59,4</b>	<b>7981,2</b>	<b>374,6</b>	<b>6337,7</b>	<b>63357,7</b>	<b>836,7</b>	<b>91</b>
<b>Gminy wiejskie Rural gminas</b>								
Bakałarzewo	3330,0	27,2	–	3,4	–	3330,1	–	11
Filipów	8285,7	54,9	–	–	–	8285,3	609,3	5
Jeleniewo	11452,9	87,2	–	65,9	3901,2	7552,1	112,6	18
Przerośl	7329,0	59,3	–	305,3	802,4	6526,6	63,9	10
Raczki	6193,4	43,5	–	–	–	6193,4	–	2
Rutka-Tartak	7617,4	73,6	–	–	832,1	6785,3	42,5	11
Suwałki	18708,4	70,7	7981,2	–	–	10727,2	–	7
Szypliszki	4964,5	31,7	–	–	–	4964,5	–	10
Wiżajny	9795,3	87,6	–	–	802,0	8993,3	8,4	17
<b>POWIAT WYSOKO- MAZOWIECKI</b>	<b>3174,9</b>	<b>2,5</b>	<b>1052,0</b>	<b>–</b>	<b>–</b>	<b>2115,8</b>	<b>–</b>	<b>58</b>
<b>Gminy miejsko-wiejskie Urban-rural gminas</b>								
Ciechanowiec	2115,8	10,5	–	–	–	2115,8	–	32
Czyżew	3,8	0,0	–	–	–	–	–	–
Szepietowo	3,3	0,0	–	–	–	–	–	–
<b>Gminy wiejskie Rural gminas</b>								
Klukowo	–	–	–	–	–	–	–	1
Kobylin-Borzymy	322,0	2,7	322,0	–	–	–	–	19
Kulesze Kościelne	–	–	–	–	–	–	–	1
Nowe Piekuty	–	–	–	–	–	–	–	2
Sokoły	730,0	4,7	730,0	–	–	–	–	1
Wysokie Mazowieckie	–	–	–	–	–	–	–	2

a Dane nie uwzględniają informacji o obszarach sieci Natura 2000, obejmują tylko tę ich część, która mieści się w granicach pozostałych obszarów prawnie chronionych. b Część powierzchni rezerwatów przyrody i użytków ekologicznych została wykazana dwukrotnie: raz w rezerwach przyrody / użytkach ekologicznych, drugi raz łącznie z powierzchnią parków krajobrazowych i obszarów chronionego krajobrazu, na terenie których są położone.

a Data do not include information concerning the areas of Nature 2000 network, data include only the part located within other legally protected areas. b Part of the area of nature reserves and ecological areas has been indicated twice: once in nature reserves / ecological areas, the second time together with the area of the landscape parks and protected landscape areas in which they are located.

**Tablica 2/58/. Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona oraz pomniki przyrody według powiatów i gmin (dok.)  
Stan w dniu 31 grudnia**

Table 2/58/. Area of special nature value under legal protection as well as nature monuments by powiats and gminas (cont.)  
As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona <sup>a</sup> Area of special nature value under legal protection <sup>a</sup>							Pomniki przyrody Nature monuments
	ogółem total		z liczby ogółem – w ha of total number – in ha					
	w ha in ha	w % powierzchni ogólnej in % of total area	parki narodowe national parks	rezerwaty przyrody <sup>b</sup> nature reserves <sup>b</sup>	parki krajobra- zowe landscape parks	obszary chronio- nego krajobrazu protected landscape areas	użytki ekolo- giczne <sup>b</sup> ecological areas <sup>b</sup>	
<b>POWIAT ZAMBROWSKI</b>	<b>280,5</b>	<b>0,4</b>	–	<b>276,3</b>	–	–	<b>4,2</b>	<b>2</b>
<b>Gminy wiejskie</b> Rural gminas								
Kołaki Kościelne	–	–	–	–	–	–	–	1
Rutki	116,1	0,6	–	116,1	–	–	–	–
Szumowo	2,5	0,0	–	–	–	–	2,5	–
Zambrów	161,8	0,5	–	160,2	–	–	1,7	1
<b>MIASTA NA PRAWACH POWIATU</b> CITIES WITH POWIAT STATUS								
Białystok	<b>103,9</b>	<b>1,0</b>	–	<b>103,9</b>	–	–	–	<b>16</b>
Łomża	<b>536,1</b>	<b>16,4</b>	–	–	<b>23,6</b>	<b>512,5</b>	–	<b>11</b>
Suwałki	<b>1159,4</b>	<b>17,7</b>	–	<b>3,4</b>	–	<b>1158,6</b>	–	<b>35</b>

a Dane nie uwzględniają informacji o obszarach sieci Natura 2000, obejmują tylko tę ich część, która mieści się w granicach pozostałych obszarów prawnie chronionych. b Część powierzchni rezerwatów przyrody i użytków ekologicznych została wykazana dwukrotnie: raz w rezerwach przyrody / użytkach ekologicznych, drugi raz łącznie z powierzchnią parków krajobrazowych i obszarów chronionego krajobrazu, na terenie których są położone.

Uwaga. Oprócz prezentowanych form ochrony przyrody i krajobrazu na powierzchnię ogółem składają się zespoły przyrodniczo-krajobrazowe o łącznej powierzchni 58,0 ha (położone na terenie gmin: Mielnik – 50,9 ha, Szepietowo – 3,3 ha i Czyżew – 3,8 ha) oraz stanowiska dokumentacyjne o łącznej powierzchni 0,31 ha (położone na terenie gminy wiejskiej Sejny – 0,3 ha i miasta Suwałki – 0,01 ha).

a Data do not include information concerning the areas of Natura 2000 network, data include only the part located within other legally protected areas. b Part of the area of nature reserves and ecological areas has been indicated twice: once in nature reserves / ecological areas, the second time together with the area of the landscape parks and protected landscape areas in which they are located.

Note. Additionally to the presented forms of nature and landscape protection, the total area consists of landscape-nature complexes with a total area of 58.0 ha (located in the following gminas: Mielnik – 50.9 ha, Szepietowo – 3.3 ha and Czyżew – 3.8 ha) and documentation sites with a total area of 0.31 ha (located in the rural gmina of Sejny – 0.3 ha and the city of Suwałki – 0.01 ha).

**Tablica 3/59/. Parki narodowe w 2023 r.**  
**Stan w dniu 31 grudnia**  
 Table 3/59/. National parks in 2023  
 As of 31 December

Parki narodowe National Parks	Rok utworzenia Creation year	Powierzchnia w ha Area in ha	Ogólna charakterystyka General characteristics
Białowiecki	1921, 1932, 1947	10517,3	<p>Jest najstarszym polskim parkiem narodowym – jego historia sięga 1921 r. Utworzono wtedy leśnictwo „Rezerwat”, które w 1932 r. przemianowano na jednostkę specjalną „Park Narodowy w Białowieży”. W 1947 r. obiekt ten reaktywowano jako Białowiecki Park Narodowy. Chroni on ostatnie na Niżu Europejskim lasy naturalne o charakterze pierwotnym w strefie lasów mieszanych i liściastych. Dzięki wysiłkom naukowców i pracowników Parku w 1929 r. rozpoczęła się zakończona sukcesem restytucja żubra, którego liczebność na koniec 2023 r. w polskiej części Puszczy Białowiezkiej i na terenach bezpośrednio do niej przyległych szacowana była na 892 osobniki. W skład Białowieckiego Parku Narodowego wchodzi obiekty: Obręb Ochronny Rezerwat (prawie w 60% objęty ochroną ścisłą) z wyodrębnionym terytorialnie Parkiem Pałacowym oraz Ośrodek Hodowli Żubrów z Rezerwatem Pokazowym Żubrów. Na terenie Parku Pałacowego, wpisanego w rejestr zabytków, znajduje się Muzeum Przyrodniczo-Leśne. Białowiecki Park Narodowy od 1977 r. jest Rezerwatem Biosfery UNESCO, a od 2005 r. cała polska część Puszczy Białowiezkiej została objęta tym statusem. W 1979 r. UNESCO wpisało BPN, jako jedyny przyrodniczy obiekt w Polsce, na listę Światowego Dziedzictwa Ludzkości, a w 1992 r. UNESCO nadało ten status Państwowemu Parkowi Narodowemu „Białowieżska Puszcza” na Białorusi, tworząc polsko-białoruski obiekt transgraniczny. 23 czerwca 2014 r. Komitet Światowego Dziedzictwa przyjął zgłoszony wspólnie przez Polskę i Białoruś wniosek o powiększenie Obiektu Światowego Dziedzictwa „Białowieża Forest” o znaczną część Puszczy Białowiezkiej znajdującej się po polskiej stronie granicy. Obecnie cały transgraniczny obiekt zajmuje powierzchnię około 141,9 tys. ha.</p> <p>It is the oldest Polish national park – its history dates back to 1921. It was then that the "Reserve" forestry was established, which in 1932 was transformed into a special unit "National Park in Białowieża". In 1947, the facility was reactivated as the Białowiecki National Park. It protects the last primeval natural forests in the European Lowlands in the zone of mixed and deciduous forests. Thanks to the efforts of scientists and employees of the Park, the successful restitution of the European bison began in 1929, and by the end of 2023 its population in the Polish part of the Białowieża Forest and the areas directly adjacent to it was estimated at 892 heads. The Białowiecki National Park includes the following objects: Protection Precinct Reserve (almost 60% under strict protection) with a territorially separated Palace Park and the Bison Breeding Center with the Bison Show Reserve. In the Palace Park, entered into the register of monuments, there is the Nature and Forest Museum. The Białowiecki National Park has been a UNESCO Biosphere Reserve since 1977, and since 2005 the entire Polish part of the Białowiecki National Park has been granted this status. In 1979, UNESCO entered the BNP as the only natural site in Poland on the World Heritage of Humanity list, and in 1992, UNESCO granted this status to the State National Park "Białowieżska Puszcza" in Belarus, creating a Polish-Belarusian cross-border site. On 23 June 2014, the World Heritage Committee accepted the application submitted jointly by Poland and Belarus for the extension of the World Heritage Site "Białowieża Forest" by a significant part of the Białowieża Forest on the Polish side of the border. Currently, the entire cross-border facility covers an area of approximately 141.9 thousand ha.</p>

**Tablica 3/59/. Parki narodowe w 2023 r. (dok.)**  
**Stan w dniu 31 grudnia**  
 Table 3/59/. National parks in 2023 (cont.)  
 As of 31 December

Parki narodowe National Parks	Rok utworzenia Creation year	Powierzchnia w ha Area in ha	Ogólna charakterystyka General characteristics
Biebrzański	1993	59223,0	<p>Obejmuje znaczną część Kotliny Biebrzańskiej, która jest jednym z największych i najbardziej naturalnych kompleksów torfowisk niskich w Europie Środkowej i Zachodniej. Kotlinę tę charakteryzuje wyjątkowo dobrze zachowana dwukierunkowa strefowość ekologiczna (roślinno-glebowo-hydrologiczna). Dolina Biebrzy została uznana przez BirdLife International za ostoję ptaków o randze światowej. Biebrzański Park Narodowy znajduje się od 1995 r. na liście siedlisk Konwencji RAMSAR, tj. obszarów mokradłowych o międzynarodowym znaczeniu, zwłaszcza jako środowisko życia ptaków wodno-błotnych, a od 2004 r. został włączony wraz z otuliną do sieci obszarów Natura 2000. Bagna Biebrzańskie są również ostoją i gwarantem zachowania bioróżnorodności europejskiej fauny zwierząt bezkręgowych.</p> <p>It covers a large part of the Biebrza Valley, which is one of the largest and most natural complexes of low peatlands in Central and Western Europe. It is characterized by exceptionally well-pre-served bi-directional ecological zoning (plant-soil-hydrological). The Biebrza Valley has been recognized by BirdLife International as a world bird refuge. Since 1995, the Biebrzański National Park has been on the list of habitats of the RAMSAR Convention, i.e. wetlands of international importance, especially as a habitat for wetland birds, and since 2004 it has been included with its buffer zone in the Natura 2000 network. The Biebrza Marshes are also a refuge and guarantor of the preservation of the biodiversity of European invertebrate fauna.</p>
Narwiański	1996	7350,0	<p>Chroni zabagniony, naturalny fragment doliny Górnej Narwi od Suraza do Rzędzian. O wartości przyrodniczej Parku decyduje niespotykany w Europie i bardzo rzadki na świecie charakter rzeki wielokorytowej (anastomozującej), a także ornitofauna związana z terenami mokradłowymi. Liczne rozgałęzienia nurtu oraz naturalna dolina Narwi decydują o wyjątkowej wartości turystycznej Parku.</p> <p>It protects a marshy natural fragment of the Upper Narew valley from Suraz to Rzędziany. The natural value of the Park is determined by multi-channel (anastomosing) river system, uncommon in Europe and very rare in the world, as well as the avifauna associated with the wetlands. Numerous branches of the stream and the natural valley of the Narew River cause the exceptional tourist value of the Park.</p>
Wigierski	1989	15090,6	<p>Położony jest na północnym skraju Puszczy Augustowskiej. Swoim zasięgiem obejmuje zespół 42 jezior (z największym jeziorem Wigry) z otaczającymi je lasami i torfowiskami. Park uznany został za obszar wodno-błotny o znaczeniu międzynarodowym – obiekt międzynarodowej Konwencji Ramsarskiej. Jest również częścią europejskiej ostoi ptaków IBA (Important Bird Area) „Puszcza Augustowska” (kod PL043). Ponadto, wchodzi w skład sieci Natura 2000 – obszaru specjalnej ochrony ptaków „Puszcza Augustowska” (kod PLB200002) oraz specjalnego obszaru ochrony siedlisk „Ostoja Wigierska” (kod PLH200004).</p> <p>It is situated on the northern edge of the Augustów Forest. It covers a complex of 42 lakes (with the largest Lake Wigry) with surrounding forests and peat bogs. The park has been recognized as a wetland area of international importance – the object of the international Ramsar Convention. It is also part of the European bird refuge IBA (Important Bird Area) "the Augustów Forest" (code PL043). In addition, it is part of the Natura 2000 network – the special protection area for birds "the Augustów Forest" (code PLB200002) and the special area of the habitat protection "Ostoja Wigierska" (code PLH200004).</p>

Źródło: dane Białowieskiego Parku Narodowego, Biebrzańskiego Parku Narodowego, Narwiańskiego Parku Narodowego i Wigierskiego Parku Narodowego.

Source: data of the Białowieski National Park, the Biebrzański National Park, the Narwiański National Park and the Wigierski National Park.

**Tablica 4/60/. Parki narodowe według kategorii gruntów**  
**Stan w dniu 31 grudnia**

Table 4/60/. National parks by category of land  
 As of 31 December

Lata Parki narodowe Years National parks		Powierzchnia Area							
		ogółem grand total		grunty leśne forest land		użytki rolne utilised agricultural area	grunty zadrzewione i zakrzewione woody and bushy land	wody water	tereny pozostałe other areas
		w ha in ha	w % powierzchni ogólnej województwa in % of total area of the voivodship	razem total	w tym niezalesione of which non-wooded areas				
						w ha in ha			
<b>Ogółem</b> Total	2015	92180,1	4,6	35211,9	407,2	17582,8	745,6	4531,4	34108,5
	2020	92180,1	4,6	35602,8	407,2	18973,7	971,0	4527,3	32105,3
	2022	92180,8	4,6	40068,9	407,2	18671,8	832,5	4530,8	28076,9
	<b>2023</b>	<b>92180,9</b>	<b>4,6</b>	<b>40262,9</b>	<b>407,2</b>	<b>18576,7</b>	<b>959,8</b>	<b>4582,6</b>	<b>27799,0</b>
Białowiecki		10517,3	0,5	9974,0	234,5	15,3	1,5	19,2	507,3
Biebrzański		59223,0	2,9	20746,8	165,0	15559,2	779,3	995,9	21141,9
Narwiański		7350,0	0,4	93,0	–	719,0	177,0	668,0	5693,0
Wigierski		15090,6	0,8	9449,0	7,7	2283,2	2,0	2899,6	456,8

**Tablica 5/61/. Parki narodowe według kategorii ochronności**  
**Stan w dniu 31 grudnia**

Table 5/61/. National parks by category of protection  
 As of 31 December

Lata Parki narodowe Years National parks		Powierzchnia w ha Area in ha					
		parku narodowego of the national park					strefy ochronnej of the protection zone
		ogółem grand total	w tym pod ochroną of which under protection				
			ściłą strict		czynną active	krajobrazową of landscape	
razem total	w tym grunty leśne of which forest land						
<b>Ogółem</b> Total	2015	92180,1	14261,8	13159,6	43707,3	28918,0	96740,1
	2020	92180,1	15368,6	14223,0	44371,8	27146,7	96740,1
	2022	92180,8	15368,6	14184,3	44892,8	26626,5	96740,1
	<b>2023</b>	<b>92180,9</b>	<b>15368,6</b>	<b>14184,3</b>	<b>44898,4</b>	<b>26620,9</b>	<b>96740,1</b>
Białowiecki		10517,3	6059,3	5819,8	4104,6	353,4	3224,3
Biebrzański		59223,0	7494,0	6668,0	28196,0	23533,0	66824,0
Narwiański		7350,0	–	–	2057,0	–	15408,0
Wigierski		15090,6	1815,3	1696,5	10540,8	2734,5	11283,8

**Tablica 6/62/. Parki narodowe według form własności gruntów  
Stan w dniu 31 grudnia**

Table 6/62/. National parks by forms of land ownership  
As of 31 December

Lata Parki narodowe Years National parks		Powierzchnia w ha Area in ha					tereny pozostałe other areas
		ogółem total	własność ownership				
			Skarbu Państwa of the State Treasury		prywatna private		
			w zarządzie parku in the manage- ment board of the park	w innym zarządzie in a different management board			
<b>Ogółem</b>	2015	92170	57905	654	33490		121
<b>Total</b>	2020	92175	61313	623	28248	1991	
	2022	92181	61647	624	27941	1969	
	<b>2023</b>	<b>92176</b>	<b>61728</b>	<b>694</b>	<b>29086</b>	<b>668</b>	
Białowieski		10517	10516	–	1	–	
Biebrzański		59223	36027	257	22272	668	
Narwiański		7350	2578	415	4357	–	
Wigierski		15086	12607	23	2457	–	

Źródło: dane Ministerstwa Klimatu i Środowiska.

Source: data of the Ministry of Climate and Environment.

**Tablica 7/63/. Stan liczebny głównych gatunków zwierząt łownych i chronionych w parkach narodowych**

Table 7/63/. Animals of major game and protected species in national parks

Gatunki zwierząt Animal species	Parki narodowe National parks															
	Białowieski				Biebrzański				Narwiański				Wigierski			
	2015	2020	2022	2023	2015	2020	2022	2023	2015	2020	2022	2023	2015	2020	2022	2023
Żubr European bison	578	104	128 <sup>a</sup>	154 <sup>a</sup>	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Łoś Moose	12	–	. <sup>b</sup>	4 <sup>a</sup>	610 <sup>c</sup>	500	554	500	51	38	31	26	35	30	33	33
Jeleń Red deer	389	660	. <sup>b</sup>	512 <sup>a</sup>	904 <sup>c</sup>	530	590	1000	4	4	6	6	300	360	260	260
Sarna European roe deer	45	160	. <sup>b</sup>	185 <sup>a</sup>	1147 <sup>c</sup>	1300	1644	2000	27	.	48	57	300	350	118	118
Dzik Wild boar	58	–	. <sup>b</sup>	4 <sup>a</sup>	450 <sup>c</sup>	45	68	113	24	16	18	15	150	15	15	15
Wilk Gray wolf	8	11	. <sup>b</sup>	19 <sup>a</sup>	25 <sup>c</sup>	20	45	33	–	–	–	. <sup>d</sup>	12	14	16	20
Lis Red fox	29	28	. <sup>b</sup>	36	. <sup>b</sup>	360	330	319	. <sup>b</sup>	.	.	. <sup>b</sup>	130	100	70	70
Ryś Eurasian lynx	2	1	. <sup>b</sup>	2 <sup>a</sup>	2 <sup>c</sup>	6	5	7	–	–	–	–	1	1 <sup>c</sup>	2 <sup>d</sup>	2

a Łącznie z rezerwatami zamkniętymi. b Występują, brak danych liczbowych. c Bytujące stale lub przechodnio. d Pojawiające się przechodnio, migrujące.

a Including closed reserves. b Recorded, no available data. c Non-migratory or migratory species. d Incidental occurrence, migratory.

**Tablica 7/63/. Stan liczebny głównych gatunków zwierząt łownych i chronionych w parkach narodowych (dok.)****Table 7/63/. Animals of major game and protected species in national parks (cont.)**

Gatunki zwierząt Animal species	Parki narodowe National parks															
	Białowieski				Biebrzański				Narwiański				Wigierski			
	2015	2020	2022	2023	2015	2020	2022	2023	2015	2020	2022	2023	2015	2020	2022	2023
Wydra Eurasian otter	10	10	. <sup>b</sup>	. <sup>b</sup>	. <sup>b</sup>	88	90	92	. <sup>b</sup>	.	.	. <sup>b</sup>	10	10	10	10
Borsuk Eurasian badger	14	14	. <sup>b</sup>	. <sup>b</sup>	. <sup>b</sup>	86	80	135	. <sup>b</sup>	.	.	. <sup>b</sup>	40	80	80	80
Bóbr Eurasian beaver	22	20	. <sup>b</sup>	. <sup>b</sup>	700 <sup>c</sup>	620	590	274	340	.	.	. <sup>b</sup>	160	160	160	100
Orlik krzykliwy Lesser spotted eagle	4	2	. <sup>b</sup>	4	23 <sup>e</sup>	18	21	20	2	2	2	2	1 <sup>e</sup>	1 <sup>e</sup>	1 <sup>e</sup>	1 <sup>e</sup>
Orlik grubodzioby Greater spotted eagle	-	-	-	-	18 <sup>e</sup>	24	20	17	-	-	-	. <sup>g</sup>	-	-	-	-
Bielik White-tailed sea-eagle	-	1	. <sup>b</sup>	. <sup>b</sup>	20 <sup>e</sup>	18	20	14	-	1	-	1	2 <sup>e</sup>	3 <sup>e</sup>	3 <sup>e</sup>	3 <sup>e</sup>
Głuszec Western capercaillie	-	-	-	-	. <sup>d</sup>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1 <sup>g</sup>
Cietrzew Black grouse	-	-	-	-	21 <sup>e</sup>	12 <sup>f</sup>	8 <sup>f</sup>	2 <sup>f</sup>	-	-	-	-	-	-	-	-
Bocian czarny Black stork	2	1	. <sup>b</sup>	. <sup>b</sup>	15 <sup>e</sup>	24	6	6	-	-	-	. <sup>g</sup>	1 <sup>d</sup>	1 <sup>e</sup>	1 <sup>e</sup>	1 <sup>e</sup>
Orzeł przedni Golden eagle	-	-	-	-	. <sup>d</sup>	-	1 <sup>g</sup>	2 <sup>g</sup>	-	-	-	. <sup>g</sup>	-	-	-	-

b Występują, brak danych liczbowych. c Bytujące stale lub przechodnio. d Pojawiające się przechodnio, migrujące. e Wyznaczone strefy ochronne. f Liczba kogutów na tokowiskach (liczba samic nieznaną). g Przeloty, pojawy incydentalne.

Źródło: dane Ministerstwa Klimatu i Środowiska.

b Recorded, no available data. c Non-migratory or migratory species. d Incidental appearances, migratory. e Designated protection zone. f Number of cocks on spawning grounds (number of females unknown). g Migration of birds, incidental appearances.

Source: data of the Ministry of Climate and Environment.

**Tablica 8/64/. Regulacja populacji zwierząt łownych w parkach narodowych**  
**Table 8/64/. Regulation of population of game animals in national parks**

Lata Parki narodowe Years National parks		łoś Moose		Jeleń Red deer		Sarna European roe deer		Dzik Wild boar	
		odstrzał shooting	stwierdzone upadki (zgony) deaths recorded	odstrzał shooting	stwierdzone upadki (zgony) deaths recorded	odstrzał shooting	stwierdzone upadki (zgony) deaths recorded	odstrzał shooting	stwierdzone upadki (zgony) deaths recorded
<b>Ogółem</b> <b>Total</b>	2015	–	13	31	20	4	10	218	11
	2020	–	18	26	17	–	10	99	–
	2022	–	21	47	24	–	15	60	2
	<b>2023</b>	–	<b>37</b>	<b>18</b>	<b>38</b>	–	<b>8</b>	<b>64</b>	<b>9</b>
Białowiecki		–	1 <sup>a</sup>	–	3 <sup>a</sup>	–	2 <sup>b</sup>	–	4 <sup>b</sup>
Biebrzański		–	33	3	27	–	4	47	4
Narwiański		–	3 <sup>bc</sup>	–	–	–	–	–	–
Wigierski		–	–	15	8 <sup>a</sup>	–	2 <sup>c</sup>	17	1 <sup>b</sup>

a Ofiary wilków. b Z innych przyczyn. c W wypadkach komunikacyjnych.

Źródło: dane Ministerstwa Klimatu i Środowiska.

a Prey of wolves. b Other causes. c In transport accidents.

Source: data of the Ministry of Climate and Environment.

**Tablica 9/65/. Ochrona lasu w parkach narodowych**  
**Table 9/65/. Forest protection in national parks**

Lata Parki narodowe Years National parks		Zabezpieczenie upraw przed zwierzyną <sup>a</sup> w ha Protecting crops against wild animals <sup>a</sup> in ha	Skrzynki lęgowe istniejące Existing nest boxes	Pułapki Traps		Próbne poszukiwania owadów w ściółce (liczba prób) Test searching for insects in the bedding (the number of tests)
				tradycyjne traditional	feromonowe feromone	
Białowiecki	2015	–	–	–	60	–
	2020	–	–	–	60	–
	2022	–	–	–	60	–
	<b>2023</b>	–	–	–	<b>60</b>	–
Biebrzański	2015	7,0	–	10	58	53
	2020	5,9	–	15	58	29
	2022	5,6	–	15	56	29
	<b>2023</b>	<b>5,6</b>	–	<b>15</b>	<b>56</b>	<b>29</b>
Narwiański	2015	–	6	–	–	–
	2020	–	6	–	–	–
	2022	–	–	–	–	–
	<b>2023</b>	–	–	–	–	–

a Chemiczne, mechaniczne i grodzenia.

a Chemical, mechanical and enclosures.

**Tablica 9/65/. Ochrona lasu w parkach narodowych (dok.)**

Table 9/65/. Forest protection in national parks (cont.)

Lata Parki narodowe Years National parks	Zabezpieczenie upraw przed zwierzyną <sup>a</sup> w ha Protecting crops against wild animals <sup>a</sup> in ha	Skrzynki lęgowe istniejące Existing nest boxes	Pułapki Traps		Próbne poszukiwania owadów w ściółce (liczba prób) Test searching for insects in the bedding (the number of tests)	
			tradycyjne traditional	feromonowe feromone		
Wigierski	2015	69,5	617	17	220	57
	2020	11,2	439	6	220	52
	2022	7,2	271	–	197	52
	<b>2023</b>	<b>4,3</b>	<b>664</b>	<b>–</b>	<b>197</b>	<b>52</b>

a Chemiczne, mechaniczne i grodzienia.

Źródło: dane Ministerstwa Klimatu i Środowiska.

a Chemical, mechanical and enclosures.

Source: data of the Ministry of Climate and Environment.

**Tablica 10/66/. Pozyskanie drewna w parkach narodowych według kategorii cięć**

Table 10/66/. Removals in national parks by category of cutting

Lata Parki narodowe Years National parks	Ogółem <sup>a</sup> Total <sup>a</sup>	W tym grubizna Of which timber							
		iglasta coniferous				liściasta nonconiferous			
		razem total	w tym cięcia of which felling		razem total	w tym cięcia of which felling			
			sanitarne sanitary	trzebieże thinning		rębne chopping	sanitarne sanitary	trzebieże thinning	
w tys. m <sup>3</sup> in thousand m <sup>3</sup>									
Białowiecki	2015	0,7	0,2	0,2	–	0,5	–	0,5	–
	2020	0,4	0,3 <sup>b</sup>	–	–	0,1 <sup>b</sup>	–	–	–
	2022	0,8	0,6	0,6 <sup>b</sup>	–	0,2	–	0,2 <sup>b</sup>	–
	<b>2023</b>	<b>0,6</b>	<b>0,5</b>	<b>0,5<sup>b</sup></b>	–	<b>0,1</b>	–	<b>0,1<sup>b</sup></b>	–
Biebrzański	2015	2,4	2,0	0,7	1,3	0,3	–	0,3	–
	2020	1,8	1,6	0,8	0,8	0,2	–	0,2	–
	2022	1,6	1,4	1,4	–	0,2	–	0,2	–
	<b>2023</b>	<b>1,3</b>	<b>1,0</b>	<b>1,0</b>	–	<b>0,3</b>	–	<b>0,3</b>	–
Wigierski	2015	11,3	10,5	3,8	6,9	0,5	–	0,1	0,4
	2020	17,9	17,2	6,9	9,4	0,7	0,1	–	0,6
	2022	22,7	22,2	9,5	12,7	0,5	–	0,1	0,4
	<b>2023</b>	<b>16,4</b>	<b>15,4</b>	<b>3,9</b>	<b>11,5</b>	<b>1,0</b>	–	<b>0,2</b>	<b>0,8</b>

a łącznie z drewnem pozyskanym do mineralizacji; łącznie z grubizną. b Pozyskanie drewna wyłącznie z zabiegów utrzymania przejeźdności dróg przeciwpożarowych, szlaków turystycznych, jako skutek uboczny zadań ochronnych, z posuszu oraz usuwania drzew zagrażających infrastrukturze technicznej, dla których park nie wykonuje wyszczególnionego podziału na cięcia: rębne, sanitarne czy trzebieże.

Uwaga. W Narwiańskim Parku Narodowym w latach: 2015, 2022, 2023 nie pozyskiwano drewna, natomiast w 2020 r. pozyskano 0,01 tys. m<sup>3</sup> grubizny iglastej z wykonanych cięć sanitarnych.

Źródło: dane Ministerstwa Klimatu i Środowiska.

a Including wood left for mineralization; including timber. b Removals exclusively from treatment operations concerning the passability maintenance of fire roads, tourist routes, as an additional effect of carrying out protective tasks, and removing deadwood and trees that pose a threat to technical infrastructure, for which the park does not implement the specified felling categories: final, sanitary or thinning cuts.

Note. In the Narwiański National Park in years: 2015, 2022, 2023 there were no removals, while in 2020, there were harvest of 0.01 thousand m<sup>3</sup> of coniferous wood from the sanitary cuts made.

Source: data of the Ministry of Climate and Environment.

**Tablica 11/67/. Turystyka w parkach narodowych**  
 Table 11/67/. Tourism in national parks

Lata Parki narodowe Years National parks	Domy wczasowe Holiday hostess	Kempingi, biwaki Camping sites, tent camp sites	Schrony przeciw- deszczowe Rain shelters	Szlaki turystyczne w km Tourist routes in km		Liczba turystów w tys. The number of tourists in thousands	
				ogółem total	w tym do remontu of which for renovation		
Białowiecki	2015	1	–	–	44,3	–	133
	2020	–	–	–	44,3	–	158
	2022	–	–	–	44,3	1,5	97
	<b>2023</b>	–	–	–	<b>44,3</b>	<b>1,5</b>	<b>144</b>
Biebrzański	2015	–	3	20	524,1	62,3	39
	2020	–	3	–	515,6	60,5	68
	2022	–	3	72 <sup>a</sup>	453,1	88,9	51
	<b>2023</b>	–	<b>3</b>	<b>77<sup>a</sup></b>	<b>453,9</b>	<b>18,0</b>	<b>62</b>
Narwiański	2015	–	2	4	55,0	–	15
	2020	–	2	4	57,0	–	24
	2022	–	2	4	57,5	0,6	21
	<b>2023</b>	–	<b>2</b>	<b>4</b>	<b>57,5</b>	–	<b>29</b>
Wigierski	2015	5	4	90	272,6	–	110
	2020	5	4	95	272,0	230,0	130
	2022	5	4	90	272,0	200,0	125
	<b>2023</b>	–	<b>4</b>	<b>90</b>	<b>272,0</b>	<b>2,0</b>	<b>130</b>

a Zmiana kwalifikacji obiektów małej infrastruktury turystycznej z wiaty na schron przeciwdeszczowy.  
 Źródło: dane Ministerstwa Klimatu i Środowiska.

a Reclassification of small tourist infrastructure from a shelter to a rain shelter.

Source: data of the Ministry of Climate and Environment.

**Tablica 12/68/. Działalność dydaktyczna parków narodowych w 2023 r.**  
 Table 12/68/ Didactic activity of national parks in 2023

Parki narodowe National parks	Liczba The number of				
	osób zwiedzających muzea/ośrodki edukacyjne persons visiting museums/ /the educational centres	impresz dydaktycznych didactic events	ścieżek dydaktycznych didactic routes	nowych wydawnictw popularno- naukowych new popular science publications	pozycji księgozbioru w bibliotekach items in the collection in the libraries
Białowiecki	59612	12	6	6	16725
Biebrzański	9651	30	15	7	4486
Narwiański	4926	16	3	2	1868
Wigierski	31511	303	7	11	4880

Źródło: dane Ministerstwa Klimatu i Środowiska.

Source: data of the Ministry of Climate and Environment.

**Tablica 13/69/. Szkodnictwo i ochrona przed szkodnictwem w parkach narodowych**  
**Table 13/69/. Pest damage and protection against pest damage in national parks**

Lata Parki narodowe Years National parks	Liczba funkcyj- nariuszy Straży Parku Narodo- wego The num- ber of National Park guards	Liczba spraw The number of cases				Windy- kacja nałeż- ności w zł Collection of charges in PLN	Kradzież drewna Cases of wood theft			Liczba przy- padków kłusow- nictwa The num- ber of cases of poaching
		wszczę- tych started	zakończonych closed		liczba przy- pad- ków the num- ber of cases		skradzine drewno stolen wood			
			ogółem total	w tym wyrokami skazują- cymi of which with verdicts of guilty			masa w m <sup>3</sup> mass in m <sup>3</sup>	wartość w zł value in PLN		
<b>Ogółem</b>	2015	20	4	4	4	7650	2	2,9	428	8
<b>Total</b>	2020	17	4	4	-	-	2	5,2	573	5
	2022	18	-	-	-	-	-	-	-	1
	<b>2023</b>	<b>18</b>	<b>5</b>	<b>4</b>	<b>1</b>	<b>1030</b>	<b>1</b>	<b>0,5</b>	<b>146</b>	<b>-</b>
Białowiecki		4	1	1	-	-	-	-	-	-
Biebrzański		7	2	1	1	292	1	0,5	146	-
Narwiański		3	2	2	-	738	-	-	-	-
Wigierski		4	-	-	-	-	-	-	-	-

Źródło: dane Ministerstwa Klimatu i Środowiska.

Source: data of the Ministry of Climate and Environment.

**Tablica 14/70/. Rezerwy przyrody w 2023 r.**  
**Stan w dniu 31 grudnia**

**Table 14/70/. Nature reserves in 2023**  
**As of 31 December**

Rezerwy przyrody Lokalizacja Nature reserves Location	Rok utworzenia Year of foundation	Powierzchnia w ha Area in ha	Cel ochrony Purpose of protection
Czapliniec Bełda Powiat grajewski	1958	11,58	Zachowanie fragmentu zbiorowiska grądowego o cechach naturalnych. Preservation of a fragment of the oak-hornbeam community with natural features.
Tobolinka Powiat sejneński	1959	4,62	Zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych jeziora dystroficznego z pływającymi wyspami pła torfowców. Preservation, for scientific and didactic reasons, of dystrophic lake with floating islands of peat moss.
Cmentarzysko Jaćwingów Powiat suwalski	1959	3,39	Zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych boru świeżego wraz z cmentarzyskiem Jaćwingów. Preservation, for scientific and didactic reasons, of fresh forest with the Yotvingian cemetery.
Mały Borek Powiat augustowski	1959	90,49	Zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych typów boru sosnowego, właściwych dla Puszczy Augustowskiej. Preservation, for scientific and didactic reasons, of types of pine forest characteristic of the Augustów Forest.

**Tablica 14/70/. Rezerваты przyrody w 2023 r. (cd.)****Stan w dniu 31 grudnia**

Table 14/70/. Nature reserves in 2023 (cont.)

As of 31 December

Rezerваты przyrody Lokalizacja Nature reserves Location	Rok utworzenia Year of foundation	Powierzchnia w ha Area in ha	Cel ochrony Purpose of protection
Kozi Rynek Powiat augustowski	1959	147,13	Zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych typów zbiorowisk leśnych grądowych i łęgowych charakterystycznych dla Puszczy Augustowskiej. Preservation for scientific and didactic reasons of types of hornbeam and riparian forest communities characteristic of the Augustów Forest.
Ostoja bobrów Marycha Powiat sejneński	1960	56,13	Ochrona bobrów. Protection of eurasian beavers.
Jezioro Kolno Powiat augustowski	1960	269,26	Zachowanie miejsc lęgowych łabędzia niemego (Cygnus olor). Preservation of breeding sites for the mute swan (Cygnus olor).
Starożyn Powiat augustowski	1960	298,40	Zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych grądu niskiego, lasu mieszanego i olsu w Puszczy Augustowskiej. Preservation, for scientific and didactic reasons, of low hornbeam forest, mixed forest and alder in the Augustów Forest.
Lipiny w Puszczy Białowieskiej Powiat hajnowski	1962	56,34	Zachowanie ze względów naukowych dydaktycznych, edukacyjnych, turystycznych i kulturowych jedyne na terenie Puszczy Białowieskiej stanowiska dębu bezszypułkowego (Quercus petraea), występującego w drzewostanie mieszanym obok dębu szypułkowego. Preserving, for scientific, didactic, educational, tourist and cultural reasons, the only sessile oak (Quercus petraea) stand in the Białowieża Forest, occurring in a mixed stand next to pedunculate oak.
Bobruczek Powiat sejneński	1962	0,77	Zachowanie ze względów naukowych i historycznych najstarszego na Suwalszczyźnie stanowiska bobra przy jeziorze Bobruczek. Preservation, for scientific and historical reasons, of the oldest beaver site in the Suwałki Region at Lake Bobruczek.
Brzozowy Grąd Powiat augustowski	1963	0,12	Zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych obuwika pospolitego (Cypripedium calceolus). Preserving, for scientific and didactic reasons, of the lady's-slipper orchid (Cypripedium calceolus).
Jezioro Hańcza Powiat suwalski	1963	305,25	Zachowanie naturalnych ekosystemów wodnych z rzadkimi i chronionymi gatunkami roślin i zwierząt oraz zachowanie wybitnych walorów krajobrazowych i najgłębszego jeziora Polski. Preservation of natural aquatic ecosystems with rare and protected species of plants and animals as well as preservation of outstanding landscape values and the deepest lake in Poland.
Gorbacz Powiat białostocki	1967	222,72	Zachowanie ze względów przyrodniczych, naukowych i dydaktycznych torfowisk wysokich, przejściowych i niskich wraz z humotroficznym jeziorem w końcowej fazie łądowienia i relikdami flory postglacjalnej oraz ostoi cietrzewia. Preservation, for natural, scientific and didactic reasons, of high, transitional and low bogs together with a humotrophic lake in the final phase of eutrophication and relics of postglacial flora and black grouse refuges.
Bagno Wizna I Powiat zambrowski	1967	36,50	Zachowanie fragmentu torfowiska niskiego do celów badawczych i obserwacji procesów dynamicznych zachodzących w fitocenozach torfowisk niskich. Preservation of a fragment of the low bog for research purposes and observation of dynamic processes occurring in the phytocoenosis of low bogs.

**Tablica 14/70/. Rezerваты przyrody w 2023 r. (cd.)****Stan w dniu 31 grudnia**

Table 14/70/. Nature reserves in 2023 (cont.)

As of 31 December

Rezerваты przyrody Lokalizacja Nature reserves Location	Rok utworzenia Year of foundation	Powierzchnia w ha Area in ha	Cel ochrony Purpose of protection
Bagno Wizna II Powiat zambrowski	1967	79,63	Zachowanie fragmentu torfowiska niskiego, ze stanowiskiem brzozy niskiej ( <i>Betula humilis</i> ), do celów badawczych i obserwacji procesów dynamicznych zachodzących w fitocenozach torfowisk niskich. Preservation of a fragment of a low bog with a low birch site ( <i>Betula humilis</i> ) for research purposes and observation of dynamic processes occurring in phytocoenosis of low bogs.
Rezerwat Krajobrazowy Władysława Szafera Powiat hajnowski	1969	1343,91	Zachowanie ze względów krajobrazowych naturalnych zespołów leśnych Puszczy Białowieżskiej położonych wzdłuż szosy Hajnówka – Białowieża. Preservation, for landscape reasons, of natural forest complexes of the Białowieża Forest located along the Hajnówka – Białowieża road.
Perkuć Powiat augustowski	1970	209,82	Zachowanie naturalnych zbiorowisk roślinnych związanych z zanikającym zbiornikiem wodnym. Preservation of natural plant communities related to the disappearing water reservoir.
Budzisk Powiaty: białostocki sokółski	1970	341,00	Zachowanie fragmentu Puszczy Knyszyńskiej z naturalnymi zbiorowiskami leśnymi, torfowiskowymi, łąkowymi i źródliskowymi. Preservation of a fragment of the Knyszyńska Forest with natural forest, peat bog, meadow and spring communities.
Glinki Powiat augustowski	1971	1,79	Zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych jedyne na terenie Puszczy Augustowskiej stanowiska pióropusznika strusiego ( <i>Matteucia struthiopteris</i> ). Preservation, for scientific and didactic reasons, of the only post of the ostrich plume ( <i>Matteuccia struthiopteris</i> ) in the Augustów Forest.
Karczmisko Powiat białostocki	1972	20,45	Zachowanie naturalnych siedlisk leśnych charakterystycznych dla Puszczy Białostocko-Knyszyńskiej. Preservation of natural forest habitats characteristic of the Białostocko-Knyszyńska Forest.
Głazowisko Bachanowo nad Czarną Hańczę Powiat suwalski	1972	0,98	Zachowanie ze względów naukowych, dydaktycznych i krajobrazowych obszaru pokrytego dużą ilością głazów narzutowych. Preservation, for scientific, didactic and landscape reasons, of the area covered with a large number of erratic boulders.
Kalinowo Powiat łomżyński	1972	69,78	Zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych fragmentu lasu grądowego oraz innych zbiorowisk leśnych i murawowych w przelotnym odcinku rzeki Narwi. Preservation, for scientific and didactic reasons, of a fragment of the oak-hornbeam forest as well as other forest and grassland communities in the watershed section of the Narew River.
Pogorzelce Powiat hajnowski	1974	7,64	Zachowanie fragmentu lasu o charakterze naturalnym z dużym udziałem lipy drobnolistnej. Preservation of a fragment of a natural forest with a large share of small-leaved lime.
Nieznanowo Powiat hajnowski	1974	27,73	Zachowanie fragmentu Puszczy Białowieżskiej z kilkoma dobrze wykształconymi zbiorowiskami leśnymi. Preservation of a fragment of the Białowieża Forest with several well developed forest communities.
Koryciny Powiat siemiatycki	1975	87,72	Zachowanie fragmentu zbiorowiska grądowego o cechach naturalnych. Preservation of a fragment of the oak-hornbeam community with natural features.

**Tablica 14/70/. Rezerwaty przyrody w 2023 r. (cd.)**  
**Stan w dniu 31 grudnia**  
 Table 14/70/. Nature reserves in 2023 (cont.)  
 As of 31 December

Rezerwaty przyrody Lokalizacja Nature reserves Location	Rok utworzenia Year of foundation	Powierzchnia w ha Area in ha	Cel ochrony Purpose of protection
Głęboki Kąt Powiat hajnowski	1979	40,30	Zachowanie dla celów naukowych, dydaktycznych i turystycznych naturalnych zbiorowisk leśnych, typowych dla Puszczy Białowieżskiej oraz drzewostanów występujących na torfowiskach głębokich, stanowiących fragmenty zbliżone do pierwotnej puszczy, szczególnie świerczyny bagiennej. Preservation, for natural, scientific and didactic and tourist purposes, of natural forest communities typical of the Białowieża Forest and stands occurring in deep peat bogs, constituting fragments similar to the original forest, especially swamp spruce.
Michnówka Powiat hajnowski	1979	85,34	Zachowanie torfowiska wysokiego oraz otaczających go drzewostanów reprezentujących szereg typowo wykształconych zbiorowisk leśnych występujących w Puszczy Białowieżskiej. Preservation of the raised bog and surrounding stands representing a series of typically developed forest communities occurring in the Białowieża Forest.
Sitki Powiat hajnowski	1979	35,24	Zachowanie fragmentu Puszczy Białowieżskiej obejmującego rzadko tu spotykane zbiorowiska borowe na wyniosłościach wydmych z rzadkimi i chronionymi gatunkami roślin w runie. Preservation of a fragment of the Białowieża Forest covering the rare coniferous forests on dune elevations with rare and protected plant species in the undergrowth.
Starzyna Powiat hajnowski	1979	370,08	Zachowanie kilku charakterystycznych dla Puszczy Białowieżskiej zbiorowisk, występujących w całej skali ich zmienności, z licznymi stanowiskami roślin chronionych. Preservation of several communities characteristic of the Białowieża Forest, occurring in their entire scale of variability, with numerous sites of protected plants.
Szczekotowo Powiat hajnowski	1979	36,67	Zachowanie fragmentu Puszczy Białowieżskiej obejmującego zbiorowiska łąkowe z licznymi drzewami pomnikowymi oraz największe na tym terenie skupienie kurhanów z okresu wczesnego średniowiecza, jak również pozostałości po smolarniach z XVIII w. Preservation of a fragment of the Białowieża Forest covering oak-hornbeam communities with numerous monumental trees and the largest concentration of burial mounds in the area from the early Middle Ages, as well as the remains of tarred plants from the 18th century.
Wysokie Bagno Powiat hajnowski	1979	78,54	Zachowanie fragmentu Puszczy Białowieżskiej obejmującego naturalny bór świerkowy rosnący na torfowisku oraz odcinek zatofionej doliny rzeki Narewki ze stanowiskiem bobrów. Preservation of a fragment of the Białowieża Forest covering the natural spruce forest growing on the peat bog and a section of the swamped valley of the Narewka River with an eurasian beaver site.
Jezioro Kalejty Powiat augustowski	1980	763,30	Zachowanie wartości przyrodniczych jeziora oraz swoistych cech krajobrazu. Preservation of the lake's natural values and specific landscape features.
Stara Ruda Powiat augustowski	1980	76,12	Zachowanie źródeł rzeki Rudawki i fragmentu borów torfowcowych na południowo-wschodniej granicy naturalnego ich zasięgu. Preservation of the Rudawka river springs and a fragment of sphagnum forest on the south-eastern border of their natural range.

**Tablica 14/70/. Rezerваты przyrody w 2023 r. (cd.)**  
**Stan w dniu 31 grudnia**  
 Table 14/70/. Nature reserves in 2023 (cont.)  
 As of 31 December

Rezerваты przyrody Lokalizacja Nature reserves Location	Rok utworzenia Year of foundation	Powierzchnia w ha Area in ha	Cel ochrony Purpose of protection
Łempis Powiat sejneński	1983	132,34	Zachowanie naturalnych ekosystemów leśnych, wodnych i torfowiskowych z rzadkimi i chronionymi gatunkami roślin i zwierząt, charakterystycznych dla Pojezierza Suwalsko-Augustowskiego. Preservation of natural forest, water and peat ecosystems with rare and protected species of plants and animals, characteristic of the Suwałki-Augustów Lake District.
Pomorze Powiat sejneński	1983	19,84	Zachowanie najstarszego drzewostanu Puszczy Augustowskiej oraz pozostałości dawnego grodziska. Preservation of the oldest stand of the Augustów Forest and the remains of a former stronghold.
Kukle Powiat sejneński	1983	343,09	Zachowanie swoistych cech krajobrazu oraz naturalnych ekosystemów leśnych, bagiennych i wodnych. Preservation of specific landscape features as well as natural forest, marsh and water ecosystems.
Kaniston Powiat łomżyński	1984	134,06	Zachowanie zwarteo, naturalnego kompleksu olsów w Puszczy Kurpiowskiej. Preservation of a compact, natural alder complex in the Kurpie Forest.
Ciemny Kąt Powiat kolneński	1984	125,94	Zachowanie zbiorowisk leśnych i drzewostanów naturalnego pochodzenia, charakterystycznych dla Puszczy Kurpiowskiej. Preservation of forest communities and stands of natural origin, characteristic of the Kurpie Forest.
Dębowy Grąd Powiat hajnowski	1985	100,47	Zachowanie drzewostanów naturalnego pochodzenia w Puszczy Białowiejskiej, reprezentujących grądy: wilgotny i typowy oraz łęg olszowo-jesionowy. Preservation of stands of natural origin in the Białowieża Forest, representing wetland and typical hornbeam, as well as alder-ash riparian forest.
Kuriańskie Bagno Powiat augustowski	1985	1716,42	Zachowanie obszaru o unikalnej geomorfologii, naturalnych, rzadko spotykanych zbiorowisk leśnych oraz stanowisk wielu rzadkich i chronionych roślin i zwierząt. Preservation of an area with unique geomorphology, natural, rare forest communities as well as sites of many rare and protected plants and animals.
Góra Uszeście Powiat siemiatycki	1985	11,98	Zachowanie stanowiska wielu rzadkich gatunków roślin kserotermicznych. Preservation of the position of many rare xerothermic plant species.
Jesionowe Góry Powiat biaostocki	1987	375,50	Zachowanie fragmentu Puszczy Knyszyńskiej z licznymi cennymi zbiorowiskami leśnymi, zachowanymi przeważnie w stanie naturalnym. Preservation of a fragment of the Knyszyńska Forest with numerous valuable forest communities, usually preserved in their natural state.
Kulikówka Powiat biaostocki	1987	9,98	Zachowanie fragmentu łęgów w Puszczy Knyszyńskiej z obfitym stanowiskiem paproci pióropusznika strusiego. Preservation of a fragment of riparian forests in the Knyszyńska Forest with an abundant position of ostrich plume ferns.

**Tablica 14/70/. Rezerwaty przyrody w 2023 r. (cd.)****Stan w dniu 31 grudnia**

Table 14/70/. Nature reserves in 2023 (cont.)

As of 31 December

Rezerwaty przyrody Lokalizacja Nature reserves Location	Rok utworzenia Year of foundation	Powierzchnia w ha Area in ha	Cel ochrony Purpose of protection
Stare Biele Powiat sokólski	1987	256,20	Zachowanie cennych fragmentów Puszczy Knyszyńskiej, obejmujących dobrze wykształcone zbiorowiska roślinne z szeregiem roślin chronionych i rzadkich, oraz zachowanie kompleksów bagien i zarastających łąk będących ostoją zwierząt. Preservation of valuable fragments of the Knyszyńska Forest, including well-developed plant communities with a number of protected and rare plants, as well as preservation of swamp complexes and overgrown meadows being a refuge for animals.
Góra Pieszczana Powiat sokólski	1987	220,05	Zachowanie fragmentu Puszczy Knyszyńskiej z naturalnymi drzewostanami świerkowo-sosnowymi i stanowiskami licznych roślin chronionych i rzadkich. Preservation of the Knyszyńska Forest with natural spruce and pine stands and sites of many protected and rare plants.
Krzemianka Powiat białostocki	1987	230,63	Zachowanie ze względów naukowych, dydaktycznych i przyrodniczych ekosystemów leśnych charakterystycznych dla Puszczy Knyszyńskiej, obszarów źródłiskowych oraz licznych stanowisk rzadkich i chronionych gatunków roślin i zwierząt. Preservation, for scientific, didactic and natural reasons, of forest ecosystems characteristic of the Knyszyńska Forest, spring areas and numerous sites of rare and protected plant and animal species.
Krzemienne Góry Powiat białostocki	1988	79,27	Zachowanie zbiorowisk leśnych typowych dla Puszczy Knyszyńskiej, występujących na wale kemowym. Preservation of forest communities typical of the Knyszyńska Forest, occurring on the keme shaft.
Stara Dębina Powiat sokólski	1988	33,54	Zachowanie starodrzewu dębowego występującego na siedlisku lasu mieszanego oraz stanowisk dębu bezszypułkowego na północnej granicy jego zasięgu. Preservation of old oak trees occurring in the mixed forest habitat and sessile oak stands on the northern border of its range.
Surażkowo Powiat białostocki	1988	137,65	Zachowanie fragmentu Puszczy Knyszyńskiej, obejmującego liczne zbiorowiska leśne o wysokim stopniu naturalności ze znacznym udziałem leśnych zbiorowisk torfowiskowych. Preservation of a fragment of the Knyszyńska Forest, covering numerous forest communities with a high degree of naturalness, with a significant share of forest peat communities.
Głazowisko łopuchowskie Powiat suwalski	1988	15,88	Zachowanie nagromadzonych głazów narzutowych stanowiących unikalny zespół form polodowcowych. Preservation of accumulated erratic boulders constituting a unique complex of postglacial forms.
Czarny Kąt Powiat tomżyński	1989	32,74	Zachowanie zbiorowisk boru brusznicowego i czernicowego, charakterystycznych dla Puszczy Kurpiowskiej. Preservation of lingonberry and blueberry coniferous forests characteristic of the Kurpie Forest.
Łokieć Powiat tomżyński	1989	139,76	Zachowanie w stanie naturalnym torfowisk niskich i wysokich wraz z otaczającymi zbiorowiskami leśnymi naturalnego pochodzenia, charakterystycznych dla Puszczy Kurpiowskiej. Preservation of low and high peat bogs in their natural state with surrounding forest communities of natural origin, characteristic of the Kurpie Forest.

**Tablica 14/70/. Rezerваты przyrody w 2023 r. (cd.)****Stan w dniu 31 grudnia**

Table 14/70/. Nature reserves in 2023 (cont.)

As of 31 December

Rezerваты przyrody Lokalizacja Nature reserves Location	Rok utworzenia Year of foundation	Powierzchnia w ha Area in ha	Cel ochrony Purpose of protection
Rycerski Kierz Powiat łomżyński	1989	42,44	Zachowanie ginących zbiorowisk grądu czyścicowego oraz fragmentu dąbrowy świetlistej. Preservation of disappearing communities of hedge nettle oak-hornbeam forest and fragment of luminous oak forest.
Jelonka Powiat hajnowski	1989	227,14	Zachowanie ciepłolubnych siedlisk o charakterze murawowym oraz wrzosowiskowym, oraz zabezpieczenie przebiegu sukcesji wtórnej na porzuconych jałowych gruntach porolnych. Preservation of thermophilic grassland habitats and heathlands, and securing the course of secondary succession on abandoned barren post-agricultural lands.
Woronicza Powiat sokólski	1989	139,06	Zachowanie doliny, strumienia oraz przyległych wzniesień morenowych wraz z występującymi tu licznymi, charakterystycznymi dla tego regionu zbiorowiskami roślinnymi, jak też chronionych i rzadkich gatunków roślin. Preservation of the valley, stream and adjacent moraine hills together with numerous plant communities characteristic for this region as well as protected and rare plant species occurring here.
Wielki Dział Powiat łomżyński	1990	174,58	Zachowanie w stanie nienaruszonym największego w dolinie Narwi kompleksu lasów łęgowych naturalnego pochodzenia z licznymi drzewami pomnikowymi. Preserving intact the largest complex of riparian forests of natural origin in the Narew valley with numerous monumental trees.
Międzyrzecze Powiaty: sokólski białostocki	1990	250,80	Zachowanie fragmentu Puszczy Knyszyńskiej odznaczającego się urozmaiconą rzeźbą terenu oraz występowaniem licznych źródeł, dobrze wykształconych charakterystycznych dla tego obszaru zbiorowisk roślinnych, jak też wielu chronionych gatunków roślin. Preservation of a part of the Knyszyńska Forest, characterized by a varied topography and numerous springs, well-developed plant communities characteristic for this area, as well as many protected plant species.
Jałówka Powiat białostocki	1990	277,42	Zachowanie cennego fragmentu Puszczy Knyszyńskiej obejmującego charakterystyczne dla jej obszaru układy geomorfologiczne i wyróżniającego się bogactwem zbiorowisk roślinnych. Preservation of a valuable part of the Knyszyńska Forest covering geomorphological systems characteristic for its area and distinguished by the richness of plant communities.
Krasne Powiat białostocki	1990	85,23	Zachowanie cennego fragmentu Puszczy Knyszyńskiej obejmującego dobrze wykształcone zbiorowiska leśne, głównie z grupy borów i borów mieszanych. Preservation of a valuable part of the Knyszyńska Forest covering well-developed forest communities, mainly from the group of coniferous forests and mixed forests.
Bahno w Borkach Powiaty: sokólski białostocki	1990	289,87	Zachowanie cennych, dobrze wykształconych zbiorowisk torfowiskowych o charakterze borealnym, odznaczających się bogactwem flory roślin naczyniowych i mszaków oraz występowaniem dużej liczby gatunków chronionych. Preservation of valuable, well-developed, boreal peat-bog communities, characterized by a rich flora of vascular plants and bryophytes, and the presence of a large number of protected species.

**Tablica 14/70/. Rezerwaty przyrody w 2023 r. (cd.)****Stan w dniu 31 grudnia**

Table 14/70/. Nature reserves in 2023 (cont.)

As of 31 December

Rezerwaty przyrody Lokalizacja Nature reserves Location	Rok utworzenia Year of foundation	Powierzchnia w ha Area in ha	Cel ochrony Purpose of protection
Sokóły Powiat siemiatycki	1990	44,69	Zachowanie naturalnych zbiorowisk leśnych o typowych dla Wysoczyzny Drohiczyńskiej drzewostanach mieszanych, stanowiących ostatnie fragmenty dawnej Puszczy Mielnickiej. Preservation of natural forest communities with mixed stands typical of the Drohiczyn Upland, which are the last fragments of the former Mielnicka Forest.
Grąd Radziwiłłowski Powiat siemiatycki	1990	24,44	Zachowanie naturalnego fragmentu dawnej Puszczy Mielnickiej, dobrze wykształconego grądu typowego oraz szeregu gatunków chronionych. Preservation of the natural fragment of the former Mielnicka Forest, a well-developed typical oak-hornbeam forest and a number of protected species.
Las Cieliczański Powiat białostocki	1990	370,58	Zachowanie fragmentu Puszczy Knyszyńskiej z licznymi cennymi zbiorowiskami leśnymi o charakterze naturalnym, reprezentowanymi głównie przez grądy z rzadkim w naszych lasach wiązem górskim, bory mieszane i olsy. Preservation of a part of the Knyszyńska Forest with numerous valuable natural forest communities, mainly represented by oak-hornbeam forests with mountain elm, rare in our forests, mixed forests and alders.
Wielki Las Powiat moniecki	1990	129,33	Zachowanie fragmentu Puszczy Knyszyńskiej obejmującego głównie liczne zbiorowiska leśne o charakterze borowym o wysokim stopniu naturalności. Preservation of a fragment of the Knyszyńska Forest covering mainly numerous forest communities of a high degree of natural nature.
Starodrzew Szyndzielski Powiat sokólski	1990	79,74	Zachowanie fragmentu Puszczy Knyszyńskiej obejmującego starodrzew typu ciepłolubnego lasu sosnowo-świerkowo-dębowego charakterystycznego dla północnej części Puszczy Knyszyńskiej, odznaczającego się dużym stopniem naturalności i występowaniem wielu gatunków roślin rzadkich i chronionych. Preserving a fragment of the Knyszynska Forest including old trees of the thermophilic pine-spruce-oak forest typical for the northern part of the Knyszynska Forest, characterized by a high degree of naturalness and the presence of many rare and protected plant species.
Siemianówka Powiat hajnowski	1995	224,54	Zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych naturalnego charakteru ekosystemów leśnych bagiennych i wilgotnych. Preservation, for scientific and didactic reasons, of the natural character of swampy and wet forest ecosystems.
Dolina Waliczówki Powiat hajnowski	1995	44,75	Zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych zespołów roślinności turzycowej, występujących w strefie źródłiskowej strumienia leśnego, oraz lasu łąkowego o charakterze naturalnym. Preserving, for scientific and didactic reasons, sedge vegetation occurring in the spring zone of the forest stream and riparian forest of natural character.
Gnilec Powiat hajnowski	1995	37,21	Zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych zbiorowisk turzycowych z udziałem rzadkich gatunków roślin naczyniowych i mszaków. Preserving, for scientific and didactic reasons, sedge communities with rare species of vascular plants and bryophytes.

**Tablica 14/70/. Rezerваты przyrody w 2023 r. (cd.)**  
**Stan w dniu 31 grudnia**

Table 14/70/. Nature reserves in 2023 (cont.)  
 As of 31 December

Rezerваты przyrody Lokalizacja Nature reserves Location	Rok utworzenia Year of foundation	Powierzchnia w ha Area in ha	Cel ochrony Purpose of protection
Podolany Powiat hajnowski	1995	15,10	Zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych grądu wilgotnego z dużym udziałem dębów pomnikowych. Preservation, for scientific and didactic reasons, of moist oak-hornbeam with a large share of monumental oaks.
Olszanka Myśliszcze Powiat hajnowski	1995	278,32	Zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych miejsc występowania rzadkich gatunków motyli. Preservation, for scientific and didactic reasons, of the places of occurrence of rare species of butterflies.
Berezowo Powiat hajnowski	1995	115,26	Zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych miejsc występowania rzadkich gatunków motyli dziennych. Preservation, for scientific and didactic reasons, of the places of occurrence of rare species of day butterflies.
Podcerkwa Powiat hajnowski	1995	228,12	Zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych miejsc występowania rzadkich gatunków motyli dziennych. Preservation, for scientific and didactic reasons, of the places of occurrence of rare species of day butterflies.
Przewłoka Powiat hajnowski	1995	78,38	Zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych miejsc występowania rzadkich gatunków motyli dziennych. Preservation, for scientific and didactic reasons, of the places of occurrence of rare species of day butterflies.
Kozłowe Borki Powiat hajnowski	1995	246,97	Zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych drzewostanu z udziałem boru świerkowo-torfowcowego o borealnym charakterze z bogatą florą mszaków. Preservation, for scientific and didactic reasons, of the stand with the participation of boreal spruce and sphagnum forest with rich bryophytes flora.
Czechy Orlańskie Powiat hajnowski	1995	77,95	Zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych borów sosnowo-świerkowych, stanowiących pozostałość dawnej Puszczy Bielskiej. Preservation, for scientific and didactic reasons, of pine and spruce forests, which are a remnant of the former Bielska Forest.
Szelągówka Powiat białostocki	1995	62,04	Zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych zespołu borów sosnowych o charakterze naturalnym, występujących na rozległym obszarze wydmy. Preservation, for scientific and didactic reasons, of natural pine forest complex occurring in a vast dune area.
Las Zwierzyniecki M. Białystok	1996	33,86	Zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych drzewostanu o charakterze grądu wilgotnego. Preservation, for scientific and didactic reasons, of the stand of moist oak-hornbeam nature.
Antoniuk M. Białystok	1995	70,07	Zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych fragmentu lasu odznaczającego się wysokim stopniem naturalności i z szeregiem rzadkich gatunków roślin. Preserving, for scientific and didactic reasons, a fragment of the forest characterized by a high degree of naturalness and with a number of rare plant species.
Grabówka Powiat zambrowski	1996	60,87	Zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych wielogatunkowego lasu liściastego o wysokim stopniu naturalności. Preservation, for scientific and didactic reasons, of a multi-species deciduous forest with a high degree of naturalness.

**Tablica 14/70/. Rezerwaty przyrody w 2023 r. (cd.)**  
**Stan w dniu 31 grudnia**  
 Table 14/70/. Nature reserves in 2023 (cont.)  
 As of 31 December

Rezerwaty przyrody Lokalizacja Nature reserves Location	Rok utworzenia Year of foundation	Powierzchnia w ha Area in ha	Cel ochrony Purpose of protection
Nietupa Powiat sokólski	1996	273,73	Zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych ostoi bobra w zabagnionej dolinie rzeki Nietupa. Preservation, for scientific and didactic reasons, of the eurAsian beaver refuge in the swampy valley of the Nietupa River.
Kozłowy Ług Powiat sokólski	1997	140,49	Zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych rozległego torfowiska niskiego w początkowym stadium sukcesji leśnej. Preservation, for scientific and didactic reasons, of extensive low bog at the initial stage of forest succession.
Ławski Las I Powiat grajewski	1998	109,35	Zachowanie fragmentów olsu i łągu jesionowo-olszowego. Preservation of alder and ash-alder forest fragments.
Ławski Las II Powiat grajewski	1998	74,91	Zachowanie fragmentów olsu i łągu jesionowo-olszowego. Preservation of alder and ash-alder forest fragments.
Chomontowszczyzna Powiat białostocki	1999	234,42	Zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych fragmentu Puszczy Knyszyńskiej odznaczającego się wysokim stopniem naturalności, stanowiącym ostoję wolnożyjącego stada żubrów. Preserving, for scientific and didactic reasons, a fragment of the Knyszyńska Forest with a high degree of naturalness, which is the refuge of a free living herd of bison.
Taboły Powiat białostocki	1999	302,44	Zachowanie ze względów przyrodniczych, naukowych i dydaktycznych fragmentu Puszczy Knyszyńskiej odznaczającego się występowaniem boru mechowiskowego oraz boru świerkowo torfowcowego – coraz rzadszych elementów środowiska przyrodniczego. Preserving, for natural, scientific and didactic reasons, of a fragment of the Knyszyńska Forest characterized by the occurrence of moss forest and sprucesphagnum forest – increasingly rare elements of the natural environment.
Rutka Powiat suwalski	2001	49,06	Zachowanie w stanie naturalnym unikalnego bruku polodowcowego, jeziora Linówek wraz z przyległym torfowiskiem przejściowym, stanowiących istotną wartość ze względów przyrodniczych, naukowych i dydaktycznych. Preservation of the unique postglacial pavement of Lake Linówek, together with the adjacent transitional peat bog, which is, for natural, scientific and didactic reasons, of significant value.
Uroczysko Dzierzbia Powiat kolneński	2001	71,89	Zachowanie w stanie naturalnym typowo wykształconych zbiorowisk lasów łągowych i olsów, stanowiących istotną wartość ze względów przyrodniczych, naukowych i dydaktycznych. Preservation in the natural state of typically developed riparian and alder forest communities, which are, for natural, scientific and didactic reasons, of significant value.
Dębowe Góry Powiat zambrowski	2001	99,31	Zachowanie w stanie naturalnym zespołu świetlistej dąbrowy z dębem bezzypułkowym, stanowiącego istotną wartość ze względów przyrodniczych, naukowych i dydaktycznych. Preservation in the natural state of the luminous oak forest with sessile oak, which is, for natural, scientific and didactic reasons, of significant value.

**Tablica 14/70/. Rezerwaty przyrody w 2023 r. (dok.)**  
**Stan w dniu 31 grudnia**

Table 14/70/. Nature reserves in 2023 (cont.)  
 As of 31 December

Rezerwaty przyrody Lokalizacja Nature reserves Location	Rok utworzenia Year of foundation	Powierzchnia w ha Area in ha	Cel ochrony Purpose of protection
Lasy Naturalne Puszczy Białowieskiej Powiat hajnowski	2003	8581,62	Zachowanie ze względów naukowych, dydaktycznych i krajobrazowych lasów naturalnych i zbliżonych do naturalnych, typowych dla Puszczy Białowieskiej łągów i olsów oraz siedlisk leśnych z dominacją starych drzewostanów z dużym udziałem olszy, dębu, jesionu, a także licznych gatunków rzadkich i chronionych roślin zielnych, grzybów i zwierząt oraz utrzymanie procesów ekologicznych i zachowanie różnorodności biologicznej. Preservation, for environmental, scientific and landscape reasons, of natural and close to natural forests, typical for the Białowieża Forest riparian and alder forests and forest habitats with the dominance of old stands with a large share of alder, oak, ash and numerous rare and protected herbaceous plants, fungi and animals as well as maintaining ecological processes and biodiversity.
Rabinówka Powiat białostocki	2005	658,57	Zachowanie ze względów przyrodniczych, naukowych i dydaktycznych ostoi rzadkich i chronionych gatunków awifauny łąkowej, a w szczególności populacji cietrzewia na terenie Niecki Gródecko-Michałowskiej. Preservation, for environmental, scientific and didactic reasons, of rare and protected breeding avifauna species, in particular for the black grouse population in the Gródecko-Michałowska Basin.
Jezioro Wiejki Powiat białostocki	2005	22,50	Zachowanie ze względów przyrodniczych, naukowych i dydaktycznych naturalnego jeziora mezotroficznego, otaczającego je torfowiska oraz występujących na tym terenie rzadkich i chronionych gatunków roślin i zwierząt. Preservation, for natural, scientific and didactic reasons, of natural mesotrophic lake, surrounding peat bogs as well as rare and protected plant species and animals occurring in this area.
Witanowszczyzna Powiat siemiatycki	2007	80,80	Zachowanie w stanie naturalnym ekosystemów leśnych lasów łągowych i grądów, a w szczególności zachowanie stanowisk rzadko występujących na niżu gatunków górskich, tj. parzydła leśnego ( <i>Aruncus silvestris</i> ), cebulicy dwulistnej ( <i>Scilla bifolia</i> ) oraz bodziszka żałobnego ( <i>Geranium phaeum</i> ). Preservation in the natural state of forest ecosystems of alluvial forests and hornbeam forests, and in particular the preservation of sites rare in the lowland mountain species, i.e. goatsbeard ( <i>Aruncus silvestris</i> ), two-leaved squill ( <i>Scilla bifolia</i> ) and mourning geranium ( <i>Geranium phaeum</i> ).
Ruda Powiat suwalski	2007	3,38	Zachowanie wilgotnych łąk oraz lasu łąkowego, położonych na terenie doliny Rospudy, wraz z ich typową florą i fauną. Preservation of wet meadows and alluvial forests located in the Rospuda Valley, along with their typical flora and fauna.
Strabla Powiat bielski	2023	92,12	Zachowanie kluczowego w skali Doliny Narwi, obszaru łągów i bytowania rzadkich gatunków drapieżnych ptaków i występujących tam ssaków. Preservation of the key area of the Narew Valley, the breeding and living area of rare species of bird of prey and mammals occurring there.

Źródło: dane Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Białymstoku.

Source: data of the Regional Directorate for Environmental Protection in Białystok.

**Tablica 15/71/. Rezerwy przyrody**  
**Stan w dniu 31 grudnia**  
 Table 15/71/. Nature reserves  
 As of 31 December

Lata Rezerwy przyrody	Obiekty Establish- ments	Powierzchnia w ha Area in ha					przeciętna 1 obiektu average of 1 esta- blishment	Years Nature reserves
		ogółem total	w tym of which		z ogółem – pod ochroną ściłą of total – under strict pro- tection			
			lasy forests	użytki rolne agricul- tural areas				
<b>Ogółem</b>							<b>Total</b>	
2015	93	23585,8	21366,1	605,6	952,0	253,6		
2020	93	23702,8	21450,2	605,6	952,0	254,9		
2022	93	23705,1	21450,2	605,6	745,4	254,9		
<b>2023</b>	<b>94</b>	<b>23797,4</b>	<b>21450,2</b>	<b>605,6</b>	<b>520,9</b>	<b>253,2</b>		
Faunistyczne	11	2061,4	1229,5	510,6	–	187,4	Fauna	
Krajobrazowe	3	1217,2	1029,8	10,2	–	405,8	Landscape	
Leśne	56	18308,8	17513,1	28,3	223,5	326,9	Forest	
Torfowiskowe	9	1335,2	1225,2	–	297,4	148,4	Peat-bog	
Florystyczne	8	463,1	429,7	6,1	–	57,9	Flora	
Wodne	3	333,6	–	–	–	111,2	Water	
Przyrody nieożywionej	3	66,1	11,3	50,2	–	22,0	Inanimate nature	
Stepowe	1	12,0	11,6	0,2	–	12,0	Steppe	

**Tablica 16/72/. Parki krajobrazowe w 2023 r.**  
**Stan w dniu 31 grudnia**  
 Table 16/72/. Landscape parks in 2023  
 As of 31 December

Parki krajobrazowe Lokalizacja Landscape parks Location	Rok utworzenia Year of foundation	Powierzchnia w ha Area in ha	Cel ochrony Purpose of protection
Park Krajobrazowy Puszczy Knyszyńskiej im. prof. W. Sławińskiego z siedzibą w Supraślu Landscape Park of the Knyszyńska Forest in Supraśl Powiaty: białostocki moniecki sokólski	1988	72860,17	<ol style="list-style-type: none"> <li>Ochrona zasobów przyrody Puszczy Knyszyńskiej obejmująca ekosystemy leśne, bagienne, dolin rzecznych oraz inne cenne obszary. Protection of the natural resources of the Knyszyńska Forest, including forest and marsh ecosystems, river valleys and other valuable areas.</li> <li>Zachowanie chronionych i rzadkich gatunków roślin i zwierząt. Preservation of protected and rare species of plants and animals.</li> <li>Ochrona wartości historyczno-kulturowych Parku. Protection of the historical and cultural values of the Park.</li> <li>Ochrona krajobrazu Parku. Landscape protection of the Park.</li> <li>Rozwijanie turystyki i rekreacji Parku. Developing of tourism and recreation of the Park.</li> <li>Tworzenie warunków do prowadzenia działalności naukowej i dydaktycznej. Creating conditions for conducting research and teaching activities.</li> </ol>

**Tablica 16/72/. Parki krajobrazowe w 2023 r. (cd.)**  
**Stan w dniu 31 grudnia**  
 Table 16/72/. Landscape parks in 2023 (cont.)  
 As of 31 December

Parki krajobrazowe Lokalizacja Landscape parks Location	Rok utworzenia Year of foundation	Powierzchnia w ha Area in ha	Cel ochrony Purpose of protection
Łomżyński Park Krajobrazowy Doliny Narwi z siedzibą w Drozdowie Łomża Landscape Park of the Narew Valley in Drozdowo Powiat łomżyński	1994	7368,22	1. Ze względu na wartości przyrodnicze: Due to the natural values: a) zachowanie swobodnie meandrującej nizinnej rzeki Narew oraz jej nieregularnego koryta i doliny z dużą ilością starorzeczy, które wraz z dopływami i rowami tworzy skomplikowaną sieć wodną; preservation of the freely meandering lowland river Narew and its irregular bed and valley with a large number of oxbow lakes, which together with tributaries and ditches create a complex water network; b) zachowanie chronionych i rzadkich gatunków zwierząt i roślin związanych z siedliskami charakterystycznymi dla Parku. preservation of protected and rare animal species and plants associated with habitats characteristic of the Park. 2. Ze względu na wartości historyczne i kulturowe: Due to historical and cultural values: a) ochrona tożsamości kulturowej obszaru; protection of the cultural identity of the area; b) ochrona zasobów dziedzictwa kulturowego; protection of cultural heritage resources; c) odtwarzanie i ożywianie lokalnych tradycji. recreating and reviving local traditions. 3. Ze względu na walory krajobrazowe: Due to the landscape values: a) zachowanie i ochrona zespołów krajobrazu otwartego, stanowiącego walor wizualny współistnienia gospodarki człowieka z naturalnymi elementami środowiska; preservation and protection of open landscape complexes, which constitute a visual value of the coexistence of human economy with natural elements of the environment; b) ochrona wyróżniających się w środowisku wizualnych form geomorfologicznych; protection of the visual geomorphological forms that stand out in the environment; c) przywracanie obszarom o krajobrazie niekorzystnie przekształconym ich potencjalnych walorów krajobrazowych i przyrodniczych; restoring to areas with an unfavorably transformed landscape their potential landscape and natural values; d) zachowanie i tworzenie mozaiki krajobrazów. preserving and creating a mosaic of landscapes.

**Tablica 16/72/. Parki krajobrazowe w 2023 r. (dok.)**  
**Stan w dniu 31 grudnia**  
 Table 16/72/. Landscape parks in 2023 (cont.)  
 As of 31 December

Parki krajobrazowe Lokalizacja Landscape parks Location	Rok utworzenia Year of foundation	Powierzchnia w ha Area in ha	Cel ochrony Purpose of protection
Suwalski Park Krajobrazowy z siedzibą w Malesowiznie Suwałki Landscape Park in Malesowizna Powiat suwalski	1976	6337,66	1. Ze względu na wartości przyrodnicze: Due to the natural values: a) zachowanie unikatowego, młodogłacialnego krajobrazu Północnej Suwalszczyzny w postaci licznie występujących moren czołowych i dennych, rynien i dolin rzeczno-jeziornych, głazów narzutowych; preservation of the unique, young-glacial landscape of the North Suwałki Region in the form of numerous frontal and bottom moraines, gutters and river-lake valleys, erratic boulders; b) zachowanie ekosystemów wodnych, w tym Jeziora Hańcza – najgłębszego jeziora w Polsce; preservation of water ecosystems, including Lake Hańcza – the deepest lake in Poland; c) zachowanie chronionych i rzadkich gatunków zwierząt i roślin związanych z siedliskami charakterystycznymi dla Parku. preservation of protected and rare animal species and plants associated with habitats characteristic of the Park. 2. Ze względu na wartości historyczne i kulturowe: Due to historical and cultural values: a) ochrona tożsamości kulturowej obszaru; protection of the cultural identity of the area; b) ochrona zasobów dziedzictwa kulturowego; protection of cultural heritage resources; c) odtwarzanie i ożywianie lokalnych tradycji. recreating and reviving local traditions. 3. Ze względu na walory krajobrazowe: Due to the landscape values: a) zachowanie i ochrona zespołów krajobrazu otwartego, stanowiącego walor wizualny współistnienia gospodarki człowieka z naturalnymi elementami środowiska; preservation and protection of open landscape complexes, which constitute a visual value of the coexistence of human economy with natural elements of the environment; b) ochrona struktur geomorfologicznych; protection of geomorphological structures; c) przywracanie obszarom o krajobrazie niekorzystnie przekształconym ich potencjalnych walorów krajobrazowych i przyrodniczych; restoring to areas with an unfavorably transformed landscape their potential landscape and natural values; d) utrzymanie charakterystycznych typów zabudowy. keeping characteristic types of buildings.

Źródło: dane Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podlaskiego.  
 Source: data of Podlaskie Voivodship Marshal's Office.

**Tablica 17/73/. Parki krajobrazowe według kategorii gruntów  
Stan w dniu 31 grudnia**

Table 17/73/. Landscape parks by category of land  
As of 31 December

Lata Parki krajobrazowe Years Landscape parks		Powierzchnia Area							strefy ochronnej of protection zone
		parku krajobrazowego of the landscape park							
		ogółem total		w tym of which			z ogółem – rezerwy i pozostałe formy ochrony przyrody of total – reserves and other forms of nature protection		
		w ha in ha	w % powierzchni ogólnej woje- wództwa in % of total area of the voivodship	lasy forests	użytki rolne agricultural areas	wody water		w ha in ha	
<b>Ogółem Total</b>	2015	88138,2	4,4	63681,0	10909,0	1265,0	4659,8	73871,7	
	2020	86566,1	4,3	63681,0	10909,0	1265,0	4715,0	75422,4	
	2022	86566,1	4,3	63681,0	10909,0	1265,0	4715,0	75422,4	
	<b>2023</b>	<b>86566,1</b>	<b>4,3</b>	<b>63681,0</b>	<b>10909,0</b>	<b>1265,0</b>	<b>4715,1</b>	<b>75362,4</b>	
Park Krajobrazowy Puszczy Knyszyńskiej im. prof. W. Stawińskiego Landscape Park of the Knyszyńska Forest		72860,2	3,6	60864,0	4862,0	381,0	3915,0	53827,5	
Łomżyński Park Krajobrazowy Doliny Narwi Łomża Landscape Park of the Narew Valley		7368,2	0,4	1341,0	2263,0	242,0	273,4	12228,6	
Suwalski Park Krajobrazowy Suwałki Landscape Park		6337,7	0,3	1476,0	3784,0	642,0	526,7	9306,2	

**Tablica 18/74/. Obszary chronionego krajobrazu w 2023 r.  
Stan w dniu 31 grudnia**

Table 18/74/. Protected landscape areas in 2023  
As of 31 December

Obszary chronionego krajobrazu Lokalizacja Protected landscape areas Location	Rok utworzenia Year of foundation	Powierzchnia w ha Area in ha	Cel ochrony Purpose of protection
„Puszcza Białowieńska” Powiat hajnowski	1986	76303,14	Czynna ochrona ekosystemów Obszaru polegająca na zachowaniu różnorodności biologicznej Puszczy Białowieńskiej stanowiącej ostatnie ostoje naturalnych puszczy nizinnych w Europie oraz wyróżniającej się wysokimi walorami krajobrazowymi, kulturowymi i wypoczynkowymi. Active protection of the ecosystems of the Area, consisting in the preservation of the biodiversity of the Białowieża Forest, which is the last refuge of natural lowland forests in Europe and distinguished by high landscape, cultural and recreational values.

**Tablica 18/74/. Obszary chronionego krajobrazu w 2023 r. (cd.)  
Stan w dniu 31 grudnia**

Table 18/74/. Protected landscape areas in 2023 (cont.)  
As of 31 December

Obszary chronionego krajobrazu Lokalizacja Protected landscape areas Location	Rok utworzenia Year of foundation	Powierzchnia w ha Area in ha	Cel ochrony Purpose of protection
„Puszcza i Jeziora Augustowskie” Powiaty: augustowski sejneński suwalski	1991	69574,99	Czynna ochrona ekosystemów Obszaru polegająca na zachowaniu różnorodności biologicznej siedlisk przyrodniczych kompleksu leśnego Puszczy Augustowskiej. Active protection of the ecosystems of the Area, consisting in the preservation of the biological diversity of natural habitats of the Augustów Forest complex.
Równiny Kurpiowskiej i Doliny Dolnej Narwi Powiaty: łomżyński kolneński	1982	48793,88	Czynna ochrona ekosystemów Obszaru polegająca na zachowaniu różnorodności biologicznej doliny Narwi i Pisy z licznymi meandrami i starorzeczami oraz znacznej części Puszczy Kurpiowskiej, wyróżniających się wysokimi walorami przyrodniczymi, krajobrazowymi, kulturowymi i wypoczynkowymi. Active protection of the ecosystems of the Area, consisting in the preservation of the biological diversity of the Narew and Pisa valleys with numerous meanders and oxbow lakes, and a significant part of the Kurpie Forest, distinguished by high natural, landscape, cultural and recreational values.
„Pojezierze Północnej Suwalszczyzny” Powiat suwalski	1991	42733,65	Czynna ochrona ekosystemów Obszaru polegająca na zachowaniu różnorodności biologicznej siedlisk przyrodniczych związanych z urozmaiconą rzeźbą polodowcową Pojezierza Północnej Suwalszczyzny, z licznymi jeziorami, kemami, ozami i wzniesieniami morenowymi. Active protection of the ecosystems of the Area, consisting in the preservation of the biological diversity of natural habitats related to the varied postglacial relief of the North Suwałki Lake District, with numerous lakes, kames, eskers and moraine hills.
„Dolina Narwi” Powiaty: białostocki bielski hajnowski moniecki	1986	42204,01	Czynna ochrona ekosystemów Obszaru polega na zachowaniu różnorodności biologicznej doliny Narwi, z licznymi meandrami i starorzeczami, wyróżniającej się wysokimi walorami przyrodniczymi, krajobrazowymi i kulturowymi, wartościowymi ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem oraz pełnią funkcję korytarzy ekologicznych. Active protection of the ecosystems of the Area, consisting in the preservation of the biological diversity of the Narew valley, with numerous meanders and oxbow lakes, distinguished by its high natural, landscape and cultural values, valuable due to the possibility of meeting the needs related to tourism and recreation as well as its function as ecological corridors.
„Wzgórza Sokólskie” Powiaty: białostocki sokólski	1986	38209,80	Czynna ochrona ekosystemów Obszaru polegająca na zachowaniu różnorodności biologicznej terenów rozciągających się na wschód od Puszczy Knyszyńskiej, wyróżniających się rzeźbą terenu, wysokimi walorami przyrodniczymi, krajobrazowymi, kulturowymi i wypoczynkowymi. Active protection of the ecosystems of the Area, consisting in the preservation of the biological diversity of the areas stretching east of the Knyszyńska Forest, distinguished by the relief, high natural, landscape, cultural and recreational values.
„Pojezierze Sejneńskie” Powiaty: sejneński suwalski	1991	35977,78	Czynna ochrona ekosystemów Obszaru polegająca na zachowaniu różnorodności biologicznej siedlisk przyrodniczych związanych z urozmaiconą rzeźbą polodowcową Pojezierza Sejneńskiego, z licznymi jeziorami, kemami, ozami i wzniesieniami morenowymi. Active protection of the ecosystems of the Area, consisting in the preservation of the biological diversity of natural habitats related to the varied postglacial relief of the Sejny Lake District, with numerous lakes, kames, eskers and moraine hills.

**Tablica 18/74/. Obszary chronionego krajobrazu w 2023 r. (dok.)  
Stan w dniu 31 grudnia**

Table 18/74/. Protected landscape areas in 2023 (cont.)  
As of 31 December

Obszary chronionego krajobrazu Lokalizacja Protected landscape areas Location	Rok utworzenia Year of foundation	Powierzchnia w ha Area in ha	Cel ochrony Purpose of protection
„Dolina Bugu” Powiat siemiatycki	1986	29960,99	Czynna ochrona ekosystemów Obszaru polega na zachowaniu różnorodności biologicznej doliny Bugu oraz kompleksów leśnych Puszczy Mielnickiej i Puszczy Nurskiej posiadających wysokie walory przyrodnicze, krajobrazowe, kulturowe i wypoczynkowe. Active protection of the ecosystems of the Area consists in preserving the biological diversity of the Bug valley as well as the forest complexes of the Mielnicka Forest and the Nurska Forest with high natural, landscape, cultural and recreational values.
„Dolina Biebrzy” Powiaty: augustowski moniecki	2015	28442,27	Czynna ochrona ekosystemów Obszaru polegająca na zachowaniu różnorodności biologicznej siedlisk przyrodniczych występujących w dolinie rzeki Biebrzy, nad Kanałem Augustowskim i w dolinie rzeki Netty. Active protection of the ecosystems of the Area, consisting in the preservation of the biological diversity of natural habitats in the Biebrza river valley, on the Augustów Canal and in the Netta river valley.
„Dolina Rospudy” Powiaty: augustowski suwalski	1991	23710,86	Czynna ochrona ekosystemów Obszaru polegająca na zachowaniu różnorodności biologicznej siedlisk przyrodniczych występujących w dolinie rzeki Rospudy. Active protection of the ecosystems of the Area, consisting in the preservation of the biological diversity of natural habitats in the Rospuda river valley.
Pojezierza Rajgrodzkiego Powiaty: augustowski grajewski	2015	14928,07	Czynna ochrona ekosystemów Obszaru polegająca na zachowaniu różnorodności biologicznej siedlisk przyrodniczych Pojezierza Rajgrodzkiego. Active protection of the ecosystems of the Area, consisting in the preservation of biological diversity of natural habitats of the Rajgrodzkie Lake District.
„Dolina Błędzianki” Powiat suwalski	1991	3375,31	Czynna ochrona ekosystemów Obszaru polegająca na zachowaniu różnorodności biologicznej siedlisk przyrodniczych występujących w dolinie rzeki Błędzianki. Active protection of the ecosystems of the Area, consisting in the preservation of biological diversity of natural habitats in the Błędzianka river valley.
Doliny Bugu i Nurca Powiaty: siemiatycki, wysokomazowiecki	1982	2917,59	Czynna ochrona ekosystemów Obszaru polega na zachowaniu różnorodności biologicznej dolin Bugu i Nurca o naturalnym charakterze oraz fragmentu Wysoczyzny Drohickiej odznaczających się wysokimi walorami przyrodniczymi, krajobrazowymi, kulturowymi i wypoczynkowymi. Active protection of the ecosystems of the Area consists in preserving the biological diversity of the natural character of the Bug and Nurzec valleys and a fragment of the Drohicka Upland characterized by high natural, landscape, cultural and recreational values.

Źródło: dane Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podlaskiego.  
Source: data of Podlaskie Voivodship Marshal's Office.

**Tablica 19/75/. Obszary chronionego krajobrazu według kategorii gruntów  
Stan w dniu 31 grudnia**

Table 19/75/. Protected landscape areas by category of land  
As of 31 December

Lata Obszary chronionego krajobrazu Years Protected landscape areas		Powierzchnia Area					
		ogółem total		w tym of which			z ogółem – rezerwy i pozostałe formy ochrony przyrody of total – reserves and other forms of nature protection
		w ha in ha	w % powierzchni ogólnej województwa in % of total area of the voivod- ship	lasy forests	użytki rolne agricultural areas	wody water	
				w ha	in ha		
<b>Ogółem</b> Total	2015	459223,2	22,8	201560,7	212044,8	15367,5	18475,1
	2020	456791,7	22,6	201560,7	212044,8	15367,5	18427,2
	2022	457132,3	22,7	201560,7	212044,8	15367,5	18407,5
	<b>2023</b>	<b>457132,3</b>	<b>22,7</b>	<b>201560,7</b>	<b>212044,8</b>	<b>15367,5</b>	<b>18499,7</b>
„Puszcza Białowieska”		76303,1	3,8	56477,0	18521,0	286,0	12507,3
„Puszcza i Jeziora Augustowskie”		69575,0	3,5	50590,0	8825,0	3707,0	3276,6
Równiny Kurpiowskiej i Doliny Dolnej Narwi		48793,9	2,4	17166,2	28264,6	1095,5	444,2
„Pojezierze Północnej Suwalszczyzny”		42733,7	2,1	6825,0	28672,0	1879,0	74,9
„Dolina Narwi”		42204,0	2,1	10958,0	27202,2	893,0	238,8
„Wzgórza Sokólskie”		38209,8	1,9	12237,0	23841,0	165,0	273,7
„Pojezierze Sejneńskie”		35977,8	1,8	10360,0	21693,0	3242,0	677,7
„Dolina Bugu”		29961,0	1,5	13210,0	14512,0	594,0	41,5
„Dolina Biebrzy”		28442,3	1,4	6550,0	20605,0	605,0	275,5
„Dolina Rospudy”		23710,9	1,2	10578,0	11700,0	1379,0	482,3
„Pojezierze Rajgrodzkie”		14928,1	0,7	4579,5	5356,0	1290,0	77,1
„Dolina Błędzianki”		3375,3	0,2	1468,0	1485,0	94,0	130,0
Doliny Bugu i Nurca		2917,6	0,1	562,0	1368,0	138,0	–

**Tablica 20/76/. Obszary Natura 2000 w 2023 r.**  
**Stan w dniu 31 grudnia**  
 Table 20/76/. Natura 2000 areas in 2023  
 As of 31 December

Obszary Natura 2000 Natura 2000 areas	Powierzchnia w ha Area in ha	Typ Type	Ogólna charakterystyka General characteristics
Bagienna Dolina Narwi	23147,1	OSO	<p>Ostoja ptasia o randze europejskiej E 27. Występuje tu co najmniej 39 gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Rady 79/409/EWG oraz 10 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi Zwierząt. W okresie lęgowym obszar zasiedla co najmniej 1% populacji krajowej następujących gatunków ptaków: bączek, bąk, błotniak stawowy, dubelt, podróżniczek, rybitwa czarna, wodniczka, krwawodziób, kszyc i rycyk.</p> <p>Bird refuge of European rank E 27. There are at least 39 bird species listed in Annex I to the Council Directive 79/409/EEC and 10 species from the Polish Red Book of Animals. During the breeding season, the area is inhabited by at least 1% of the national population of the following bird species: little bittern, great bittern, marsh harrier, great snipe, bluethroat, black tern, aquatic warbler, common redshank, common snipe and black-tailed godwit.</p>
Narwiańskie Bagna	6831,9	SOO	<p>Dobrze zachowane rodzaje siedlisk przyrodniczych z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG, których wyróżniono tu 15 rodzajów, a najcenniejsze z nich to: starorzeczka, torfowiska i bory bagiennie. Obszar ważny dla zachowania gatunków kręgotwórczych i ryb z Załącznika II Dyrektywy: minoga ukraińskiego, piskorza i różanki. Obfite populacje bobra i wydry. Ogółem stwierdzono tu 15 gatunków zwierząt ujętych w II Załączniku Dyrektywy Rady 92/43/EWG.</p> <p>Well-preserved types of natural habitats from Annex I to the Council Directive 92/43/EEC, of which 15 types have been distinguished here, the most valuable of which are: oxbow lakes, peat bogs and bog forests. An important area for the conservation of round-necked species and fish from Annex II of the Directive: Ukrainian lamprey, eagle owl and rosary. Abundant populations of eurasian beavers and eurasian otters. In total, 15 species of animals included in Annex II of the Council Directive 92/43/EEC were found here.</p>
Ostoja Biebrzańska	148508,8	OSO	<p>W ostoi stwierdzono występowanie co najmniej 43 gatunków ptaków wymienionych w Załączniku I Dyrektywy Ptasiej. Liczebności 19 gatunków mieszczą się w kryteriach wyznaczania ostoi ptaków wprowadzonych przez BirdLife International. Ponadto 25 gatunków zostało zamieszczonych w Polskiej Czerwonej Księdze Zwierząt. Ostoja Biebrzańska jest najważniejszą w Polsce i Unii Europejskiej ostoją wodniczki i orlika grubodziobego. Największą liczebność w Polsce i jedną z największych w Unii Europejskiej, osiągają ponadto: błotniak stawowy, cietrzew, derkacz, dubelt, uszatka błotna, kropiatka, rybitwa czarna i rybitwa białoskrzydła (w latach o wysokim poziomie wody). Bardzo ważna ostoja ptaków drapieżnych (kania ruda, kania czarna, bielik, błotniak zbożowy, gadożer).</p> <p>At least 43 bird species listed in Annex I of the Birds Directive have been found in the refuge. 19 species are within the BirdLife International bird refuge designation criteria. In addition, 25 species have been included in the Polish Red Book of Animals. Ostoja Biebrzańska is the most important refuge of aquatic warbler and greater spotted eagle in Poland and the European Union. The largest population in Poland and one of the largest in the European Union are also found in the marsh harrier, black grouse, corncrake, great snipe, long-eared owl, spotted eagle, black tern and white-winged tern (in years with high water levels). A very important refuge for raptors (red kite, black kite, white-tailed sea-eagle, hen harrier, short-toed snake eagle).</p>

**Tablica 20/76/. Obszary Natura 2000 w 2023 r. (cd.)**  
**Stan w dniu 31 grudnia**  
 Table 20/76/. Natura 2000 areas in 2023 (cont.)  
 As of 31 December

Obszary Natura 2000 Natura 2000 areas	Powierzchnia w ha Area in ha	Typ Type	Ogólna charakterystyka General characteristics
Dolina Biebrzy	121206,2	SOO	<p>Dominującymi siedliskami w obszarze są siedliska mokradłowe: zalewane wodami rzeczными lub podtapiane wodami podziemnymi torfowiska niskie ze zbiorowiskami turzycowymi i turzycowo-mszystymi, corocznie zalewane wodami rzeczными mułowiska i torfowiska porośnięte szuwarami właściwymi, bagienne olsy, okresowo zalewane przyrzeczne równiny madowe oraz odwodnione i zagospodarowane torfowiska ze zbiorowiskami łąkowymi. Dolina Biebrzy charakteryzuje się dużym zróżnicowaniem siedlisk. Spośród 15 typów siedlisk z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG, występujących w ostoi, największy udział powierzchniowy posiadają szczególnie cenne torfowiska przejściowe i trzęsawiska, zmiennowilgotne łąki trzęślicowe oraz bory i lasy bagienne.</p> <p>The dominant habitats in the area are wetland habitats: low peat bogs flooded with river waters or flooded with groundwater with sedge and sedge-moss communities, silts and peat bogs covered with proper rushes, swamp alder, periodically flooded riverside marshes and drained bogs meadow communities. The Dolina Biebrzy is characterized by a great diversity of habitats. Among the 15 types of habitats listed in Annex I of the Council Directive 92/43/EEC, occurring in the refuge, the most valuable transitional peat bogs and quaking bogs, changing wetlands as well as swamp forests and forests have the largest area share.</p>
Puszcza Białowieska	63147,6	OSO i SOO	<p>Ostoja ptasie o randze europejskiej E 31. Obejmuje Białowiecki Rezerwat Biosfery. Gniazduje tu około 240 gatunków ptaków. Występuje co najmniej 45 gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Rady 79/409/EWG oraz 12 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi Zwierząt. Kompleks Puszczy Białowieskiej stanowi relikwiny pierwotnych krajobrazów leśnych na staroglacjalnych wysoczyznach morenowych, które dominowały w przeszłości na Nizinach Środkowopolskich i Północnopodlaskich.</p> <p>A bird refuge of European rank E 31. Includes the Białowieża Biosphere Reserve. About 240 species of birds nest here. There are at least 45 species of birds from Annex I of the Council Directive 79/409/EEC and 12 species from the Polish Red Book of Animals. The Białowieża Forest complex is a relic of the original forest landscapes on old glacial moraine uplands, which in the past dominated the Środkowopolskie and North Podlasie Lowlands.</p>
Puszcza Knyszyńska	139590,2	OSO	<p>Obszar obejmuje dwie ostoje ptasie o randze europejskiej E 28 i E 29 (Puszcza Knyszyńska i Niecka Gródecko-Michałowska). Występuje tu co najmniej 38 gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Rady 79/409/EWG oraz 14 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi Zwierząt.</p> <p>The area includes two bird refuges of European rank E 28 and E 29 (the Knyszyńska Forest and Gródecko-Michałowska basin). There are at least 38 bird species from Annex I to the Council Directive 79/409/EEC and 14 species from the Polish Red Book of Animals.</p>

**Tablica 20/76/. Obszary Natura 2000 w 2023 r. (cd.)**  
**Stan w dniu 31 grudnia**  
 Table 20/76/. Natura 2000 areas in 2023 (cont.)  
 As of 31 December

Obszary Natura 2000 Natura 2000 areas	Powierzchnia w ha Area in ha	Typ Type	Ogólna charakterystyka General characteristics
Ostoja Knyszyńska	136084,4	SOO	<p>Dzięki jedynie nieznacznie zmienionym warunkom naturalnym, Puszcza Knyszyńska jest jednym z najcenniejszych kompleksów leśnych w Polsce. Jej lasy mają charakter subborealny, a krajobraz przypomina południowo-zachodnią tajgę. Utrzymuje się tu bogata flora z istotnym udziałem gatunków borealnych i górskich – około 800 gatunków roślin naczyniowych, w tym 43 gatunki objęte ochroną gatunkową, a 6 z Załącznika II Dyrektywy Rady 92/43/EWG.</p> <p>The Knyszyńska Forest, thanks to slightly changed natural conditions, is one of the most valuable forest complexes in Poland. Its forests are subboreal and the landscape resembles the southwest taiga. A rich flora is maintained here with a significant share of boreal and mountain species – about 800 species of vascular plants, including 43 species under species protection, and 6 from Annex II of the Council Directive 92/43/EEC.</p>
Puszcza Piska	3644,2	OSO	<p>Ostoje ptasie o randze europejskiej E 23 (Puszcza Piska) i krajowej K 19 (Czarny Róg). Występuje tu co najmniej 37 gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej oraz 12 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi Zwierząt. Bardzo ważna ostoja cietrzewia.</p> <p>Bird refuges of European rank E 23 (the Piska Forest) and national rank K 19 (Czarny Róg). There are at least 37 bird species from Annex I of the Birds Directive and 12 species from the Polish Red Book of Animals. A very important refuge for the black grouse.</p>
Dolina Pisy	3223,2	SOO	<p>Dolina Pisy cechuje się dużą różnorodnością siedlisk Natura 2000 (na obszarze ostoi występuje 11 typów zajmujących blisko 50% powierzchni). Najwyższy walor przyrodniczy mają siedliska wodne i wodno-łądowe. Dzięki naturalnemu charakterowi koryta rzeki przetrwały w rolniczym krajobrazie doliny Pisy do dzisiaj. Siedliska te reprezentowane są głównie przez starorzecza i drobne zbiorniki wodne, „nizinne i podgórskie rzeki ze zbiorowiskami włośniczników” – w sieci obszarów chroniących „rzeki włośnicznikowe” Dolina Pisy odgrywa ważną rolę dla zachowania zasobów tego siedliska w północno-wschodniej Polsce, zalewane muliste brzegi rzeki, a także ziołorośla nadrzeczne.</p> <p>Dolina Pisy is characterized by a large variety of Natura 2000 habitats (there are 11 types of the refuge covering nearly 50% of the area). Water and aquatic habitats have the highest natural value. Thanks to their natural character, the riverbeds have survived in the agricultural landscape of Dolina Pisy until today. These habitats are represented mainly by oxbow lakes and small water reservoirs, "lowland and submontane rivers with communities of trichinella" – in the network of areas protecting "trichinella rivers", Dolina Pisy plays an important role in preserving the resources of this habitat in north-eastern Poland, flooded muddy river banks and also riverside herbaceous plants.</p>

**Tablica 20/76/. Obszary Natura 2000 w 2023 r. (cd.)**  
**Stan w dniu 31 grudnia**  
 Table 20/76/. Natura 2000 areas in 2023 (cont.)  
 As of 31 December

Obszary Natura 2000 Natura 2000 areas	Powierzchnia w ha Area in ha	Typ Type	Ogólna charakterystyka General characteristics
Ostoja Augustowska	107068,7	SOO	<p>Wraz z przyległymi obszarami leśnymi na Litwie i Białorusi Puszcza Augustowska tworzy jeden z największych zwartych kompleksów leśnych na nizinach środkowej Europy. Jest to również niezwykle ważny korytarz migracyjny dla leśnych gatunków flory i fauny, łączący lasy Europy środkowej i wschodniej. Stanowi ostoję wielu zagrożonych gatunków, przede wszystkim rysia i wilka (w ostoi znajdują się jedne z ich najstabilniejszych populacji niżowych), a także wydry i bobra. Ogółem stwierdzono tu 10 gatunków zwierząt objętych Załącznikiem II Dyrektywy Rady 92/43/EWG. Typy siedlisk z I Załącznika Dyrektywy Rady 92/43/EWG zajmują około 12% obszaru. Spośród zagrożonych i cennych siedlisk największą powierzchnię zajmują bagienne lasy.</p> <p>Together with the adjacent forest areas in Lithuania and Belarus, the Augustów Forest forms one of the largest dense forest complexes in the lowlands of Central Europe. It is also an extremely important migration corridor for forest species of flora and fauna, connecting the forests of Central and Eastern Europe. It is a refuge for many endangered species, mainly eurasian lynx and gray wolf (the refuge is one of their most stable lowland populations), as well as eurasian otters and eurasian beavers. In total, 10 species of animals included in Annex II of the Council Directive 92/43/EEC were found here. Habitat types from Annex I to the Council Directive 92/43/EEC cover about 12% of the area. Among the endangered and valuable habitats, marsh forests cover the largest area.</p>
Ostoja Wigierska	16072,1	SOO	<p>Na tym obszarze stwierdzono 18 rodzajów siedlisk z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG. Na Półwyspie Jurkowy Róg (między jeziorami Wigry, Krusznik i Mulaczysko) znajduje się płaski, zalewowy obszar z całkowicie naturalnym układem pełnego ciągu sukcesyjnego zbiorowisk bagiennych – od szuwaru do olsu. Flora naczyniowa obejmuje 886 gatunków, a lichenoflora – 262 gatunki; stwierdzono tu ponadto występowanie 38 gatunków wątrobowców i 141 mchów; we florze naczyniowej odnotowano 65 gatunków objętych ochroną prawną i 40 gatunków zagrożonych, z czego 10 gatunków z Załącznika II Dyrektywy Rady 92/43/EWG. W jeziorze Widnym introdukowano androwandę pęcherzykowatą. Fauna również charakteryzuje się szczególnym bogactwem. Występuje tu silna, naturalna (nie introdukowana) populacja bobra. Ogółem występuje tu 21 gatunków zwierząt objętych Załącznikiem II Dyrektywy Rady 92/43/EWG.</p> <p>In this area there have been identified 18 habitat types from the Annex I of the Council Directive 92/43/EEC. On the Jurkowy Róg Peninsula (between the lakes Wigry, Krusznik and Mulaczysko) there is a flat, floodplain area with a completely natural system of a complete succession sequence of swamp communities – from rush to alder. The vascular flora includes 886 species and lichenoflora – 262 species. Moreover, 38 species of liverworts and 141 mosses were found here; 65 species under legal protection and 40 endangered species have been recorded in the vascular flora, of which 10 species from Annex II of the Council Directive 92/43/EEC. Vesicular androwanda was introduced in Lake Widne. The fauna is also particularly rich. There is a strong, natural (not introduced) eurasian beaver population. In total, there are 21 species of animals included in Annex II of the Council Directive 92/43/EEC.</p>

**Tablica 20/76/. Obszary Natura 2000 w 2023 r. (cd.)**  
**Stan w dniu 31 grudnia**  
 Table 20/76/. Natura 2000 areas in 2023 (cont.)  
 As of 31 December

Obszary Natura 2000 Natura 2000 areas	Powierzchnia w ha Area in ha	Typ Type	Ogólna charakterystyka General characteristics
Ostoja Suwalska	6349,5	S00	<p>Obszar charakteryzuje się bogatą, urozmaiconą rzeźbą polodowcową. Związana z nią jest mozaika siedlisk, wśród których zidentyfikowano 13 rodzajów z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG, choć występują one na niewielkich powierzchniach. Najcenniejsze z nich są jeziora oligotroficzne. Bogata flora roślin naczyniowych liczy około 650 gatunków, w tym liczne relikty polodowcowe. Występują tu 2 gatunki roślin z Załącznika II Dyrektywy Rady 92/43/EWG oraz jedyne w Polsce stanowisko glonu <i>Chara strigosa</i>. Na obszarze tym stwierdzono także 14 gatunków zwierząt z II Załącznika Dyrektywy Rady 92/43/EWG.</p> <p>The area is characterized by a rich, varied postglacial relief. It is related to a mosaic of habitats, among which 13 types from Annex I of the Council Directive 92/43/EEC have been identified, although they occur in small areas. The most valuable of them are oligotrophic lakes. The rich flora of vascular plants has about 650 species, including numerous postglacial relicts. There are 2 plant species listed in Annex II of the Council Directive 92/43/EEC and the only locality of the seaweed <i>Chara strigosa</i> in Poland. 14 species of animals from Annex II of the Council Directive 92/43/EEC were also found in this area.</p>
Bagno Wizna	14471,0	OSO	<p>W ostoi stwierdzono występowanie co najmniej 37 gatunków ptaków wymienionych w Załączniku I Dyrektywy Ptasiej. Liczebności 9 gatunków mieszczą się w kryteriach wyznaczania ostoi ptaków wprowadzonych przez BirdLife International. Ponadto występuje tu 17 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi Zwierząt. Bagno Wizna jest jedną z 10 najważniejszych ostoi błotniaka łąkowego, kropiatki, derkacza, bataliona, dubelta, rybitwy białoczelnej, rybitwy białowąsej i rybitwy czarnej oraz wodniczki.</p> <p>At least 37 bird species listed in Annex I of the Birds Directive have been found in the refuge. The population of 9 species meets BirdLife International's bird refuge designation criteria. In addition, there are 17 species from the Polish Red Book of Animals. Bagno Wizna is one of the 10 most important refuges of the montagu's harrier, spotted crane bird, corncrake, battalion, great snipe, little tern, white tern, black tern and aquatic warbler.</p>

**Tablica 20/76/. Obszary Natura 2000 w 2023 r. (cd.)**  
**Stan w dniu 31 grudnia**  
 Table 20/76/. Natura 2000 areas in 2023 (cont.)  
 As of 31 December

Obszary Natura 2000 Natura 2000 areas	Powierzchnia w ha Area in ha	Typ Type	Ogólna charakterystyka General characteristics
Dolina Dolnego Bugu	13094,8	OSO	<p>Ostoja ptasia o randze europejskiej E 51. Występują tu co najmniej 22 gatunki ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej oraz 6 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi Zwierząt. Jest to bardzo ważna ostoja ptaków wodno-błotnych, w tym jedno z nielicznych w Polsce stanowisk lęgowych gadożera i do niedawna jedno z nielicznych w Polsce stanowisk kulona. W okresie lęgowym obszar zasiedla co najmniej 1% populacji krajowej następujących gatunków ptaków: bączek, bocian czarny, brodziec piskliwy, cyranka, czajka, czapla siwa, krwawodziób, gadożer, kszyc, kulik wielki, płaskonos, podróżniczek, rybitwa białoczelna, rybitwa czarna, rybitwa rzeczna, rycyk, sieweczka rzeczna, sieweczka obrotowa, zimorodek; w stosunkowo wysokim zagęszczeniu występuje też bocian biały, kania czarna, derkacz, wodnik i samotnik.</p> <p>Bird refuge of European rank E 51. There are at least 22 species of birds from Annex I of the Birds Directive and 6 species from the Polish Red Book of Animals. It is a very important refuge for wetland birds, including one of the few breeding sites for a short-toed snake eagle in Poland and, until recently, one from the few places of the stone curlew in Poland. During the breeding season, the area is inhabited by at least 1% of the national population of the following bird species: little bittern, black stork, common sandpiper, garganey, lapwing, gray heron, redshank, short-toed snake eagle, common snipe, eurasian curlew, shoveler, bluethroat, little tern, black tern, common tern, black-tailed godwit, little ringed plover, common ringed plover, kingfisher; relatively high densities also include white stork, black kite, corncrake, water rail and green sandpiper.</p>
Dolina Górnego Nurca	3995,1	OSO	<p>Rozległy kompleks podmokłych łąk położonych w dolinie rzeki Nurzec, usytuowanych w górnym biegu rzeki między miejscowościami Kleszcze i Nurzec. Ten dawniej silnie zabagniony i corocznie zalewany teren, został osuszony w połowie lat 50. XX w. Łąki są częściowo użytkowane, częściowo opuszczone. Nieużytkowane obszary zaczynają zarastać drzewami i krzewami. W ostoi gniazdują i żerują 103 gatunki ptaków, w tym 16 z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej. Jest to miejsce jesiennych koncentracji bociana białego.</p> <p>A vast complex of wet meadows in the valley of the Nurzec River, situated in the upper course of the river between the villages of Kleszcze and Nurzec. This formerly swampy and annually flooded area was drained in the mid-1950s. The meadows are partly used and partly abandoned. Unused areas begin to overgrow with trees and shrubs. In the refuge 103 bird species, including 16 from Annex I of the Birds Directive, nest and feed. It is a place where the white stork is concentrated in autumn.</p>
Ostoja w Dolinie Górnego Nurca	5524,1	SOO	<p>O wartości przyrodniczej Doliny Górnego Nurca decydują przede wszystkim rozległe wielkoprzestrzenne użytki zielone, zajmujące ponad 90% powierzchni całego obiektu. Najcenniejsze fitocenozy tych ekstensywnie użytkowanych łąk lokują się w przykrawędziowej strefie doliny, zwłaszcza w jej części północnej i wschodniej. Dominują tu kwiatne polidominantowe łąki wilgotne, bogate florystycznie i bardzo typowo wykształcone.</p> <p>The natural value of Dolina Górnego Nurca is determined primarily by the extensive large grasslands, covering over 90% of the entire facility. The most valuable phytocoenoses of these extensively used meadows are located near the edge of the valley, especially in its northern and eastern parts. Flowery polydominant wet meadows dominate here, rich in floristics and very typically developed.</p>

**Tablica 20/76/. Obszary Natura 2000 w 2023 r. (cd.)**  
**Stan w dniu 31 grudnia**  
 Table 20/76/. Natura 2000 areas in 2023 (cont.)  
 As of 31 December

Obszary Natura 2000 Natura 2000 areas	Powierzchnia w ha Area in ha	Typ Type	Ogólna charakterystyka General characteristics
Puszcza Augustowska	134377,7	OSO	<p>Ostoja ptasia o randze europejskiej E 24. Występuje tu co najmniej 40 gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej oraz 18 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi Zwierząt. W okresie lęgowym obszar zasiedla co najmniej 1% populacji krajowej następujących gatunków ptaków: bąk, błotniak stawowy, błotniak łąkowy, bocian czarny, cietrzew, dzięcioł biało-żółty, dzięcioł trójpalczasty, dzięcioł zielonosiwy, gadożer, głuszec, kania czarna, kania ruda, kraska, łabędź krzykliwy, orlik krzykliwy, żuraw, włochatka, podgorzałka, puchacz, trzmielojad, w stosunkowo wysokim zagęszczeniu występuje bielik.</p> <p>Bird refuge of European rank E 24. There are at least 40 bird species from Annex I of the Birds Directive and 18 species from the Polish Red Book of Animals. During the breeding season, the area is inhabited by at least 1% of the national population of the following bird species: bittern, marsh harrier, montagu's harrier, black stork, black grouse, white-backed woodpecker, three-toed woodpecker, green-gray woodpecker, short-toed snake eagle, capercaillie, black kite, red kite, European roller, whopper swan, lesser spotted eagle, crane, boreal owl, ferruginous, eurasian eagle-owl, honey buzzard, and, in a relatively high density, white-tailed sea-eagle.</p>
Pojezierze Sejneńskie	13630,9	S00	<p>Obszar o wyjątkowej wartości ze względu na występowanie rzadkich i zagrożonych ekosystemów wodnych, torfowiskowych i łąkowych oraz zamieszkujących je gatunków zwierząt i roślin. Stwierdzono tu występowanie 14 typów siedlisk przyrodniczych z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG, które zajmują około 34% powierzchni obszaru oraz 9 gatunków zwierząt kręgowych i 6 gatunków roślin z Załącznika II tej Dyrektywy.</p> <p>An area of exceptional value due to the presence of rare and endangered water, peat and meadow ecosystems and the species of animals and plants that inhabit them. There are 14 types of natural habitats listed in Annex I of the Council Directive 92/43/EEC, which occupy approximately 34% of the area, and 9 species of vertebrate animals and 6 species of plants from Annex II of this Directive.</p>
Schrony Brzeskiego Rejonu Umcionego	125,9	S00	<p>Zgodnie z kryteriami wyboru schronień nietoperzy do ochrony w ramach polskiej części sieci Natura 2000, obszar uzyskał 40 punktów, co daje podstawy do włączenia go do sieci Natura 2000. Na terenie obszaru stwierdzono występowanie jednego gatunku nietoperza z załącznika II Dyrektywy Siedliskowej. Jest to jedno z ważniejszych zimowisk mopka w Polsce.</p> <p>According to the criteria for selecting bat shelters for protection under the Polish part of the Natura 2000 network, the area obtained 40 points, which gives grounds for inclusion in the Natura 2000 network. One species of bat from Annex II of the Habitats Directive was found in the area. It is one of the most important wintering grounds of barbastelle in Poland.</p>

**Tablica 20/76/. Obszary Natura 2000 w 2023 r. (cd.)**  
**Stan w dniu 31 grudnia**  
 Table 20/76/. Natura 2000 areas in 2023 (cont.)  
 As of 31 December

Obszary Natura 2000 Natura 2000 areas	Powierzchnia w ha Area in ha	Typ Type	Ogólna charakterystyka General characteristics
Czerwony Bór	5052,2	S00	<p>Czerwony Bór stanowi ważną ostoję oligo- i mezotroficznych siedlisk Natura 2000 występujących na gruntach mineralnych – muraw, wrzosowisk i jałowczysk, niedostatecznie chronionych w skali ogólnopolskiej, zwłaszcza w ostojach Polski północno-wschodniej. Do najcenniejszych fragmentów Czerwonego Boru należą zarośla jałowca <i>Juniperus communis</i>, występujące w mozaice z wrzosowiskami i różnego typu murawami.</p> <p>Czerwony Bór is an important refuge of the oligo- and mesotrophic Natura 2000 habitats occurring on mineral soils – grasslands, moors and juniper forests, insufficiently protected on a national scale, especially in the refuges of north-eastern Poland. The most valuable fragments of Czerwony Bór include the thickets of juniper berries <i>Juniperus communis</i>, occurring in a mosaic of moors and various types of grasslands.</p>
Dolina Górnej Rospudy	4070,7	S00	<p>Dolina Górnej Rospudy cechuje się bardzo dużą różnorodnością siedlisk (14 typów siedlisk Natura 2000, reprezentowanych w niektórych przypadkach przez kilka podtypów), tak wodnych i mokradłowych, jak i leśnych, a także zajmowanych przez zbiorowiska trawiaste. Najwyższy walor przyrodniczy mają siedliska wodne, torfowiska nieleśne, w tym soligeniczne, lasy i bory bagienne oraz murawy kserotermiczne.</p> <p>Dolina Górnej Rospudy is characterized by a very large variety of habitats (14 types of Natura 2000 habitats, represented in some cases by several subtypes), both water and wetland, as well as forest, and grassland. Water habitats, non-forest peat bogs, including soligenous bogs, forests and swamp forests and xerothermic grasslands have the highest natural value.</p>
Murawy w Haćkach	157,3	S00	<p>Rejon Haćki to obszar występowania najlepiej wykształconych muraw kserotermicznych między doliną Bugu a Suwalszczyzną. O bogactwie szaty roślinnej świadczy występowanie na niewielkiej powierzchni ostoi (157,3 ha) aż pięciu typów siedlisk Natura 2000: jałowczysk, wspomnianych już muraw kserotermicznych, ekstensywnie użytkowanych łąk, torfowisk przepływowych oraz łągów.</p> <p>The region of Haćki is the area of the best developed xerothermic grasslands between the Bug valley and the Suwałki region. The richness of vegetation is evidenced by the presence of as many as five types of Natura 2000 habitats in the small area of the refuge (157,3 ha): juniper grasslands, the aforementioned xerothermic grasslands, extensively used meadows, flow-through peat bogs and riparian forests.</p>
Dolina Szeszupy	1701,3	S00	<p>Dolina Szeszupy pełni bardzo istotną rolę jako ostoja siedlisk i gatunków wymienionych w Załącznikach Dyrektywy Siedliskowej. Spośród jedenastu typów siedlisk z Załącznika I obszar pełni szczególną rolę w ochronie trzech rzek włosienickowych, lasów łągowych (występujących w rzadko spotykanej formie źródłiskowych lasów olszowych) i torfowisk alkalicznych.</p> <p>Dolina Szeszupy plays a very important role as a mainstay of habitats and species listed in the Annexes of the Habitats Directive. Among the eleven habitat types listed in Annex I, the area plays a special role in the protection of three trichinella rivers, riparian forests (occurring in the rare form of alder spring forests) and alkaline fens.</p>

**Tablica 20/76/. Obszary Natura 2000 w 2023 r. (cd.)**  
**Stan w dniu 31 grudnia**  
 Table 20/76/. Natura 2000 areas in 2023 (cont.)  
 As of 31 December

Obszary Natura 2000 Natura 2000 areas	Powierzchnia w ha Area in ha	Typ Type	Ogólna charakterystyka General characteristics
Torfowiska Gór Sudawskich	98,5	S00	<p>Torfowiska Gór Sudawskich pełnią bardzo istotną rolę dla ochrony pełnego zróżnicowania siedlisk przyrodniczych z Załącznika I Dyrektywy Siedliskowej. Dotyczy to zwłaszcza regionalnych postaci tych siedlisk występujących jedynie w skrajnie północno-wschodniej Polsce. Najistotniejszą rolę pełnią specyficzne postaci torfowisk przejściowych, charakteryzujące się wyjątkowym – jak na tego typu ekosystem – bogactwem gatunkowym.</p> <p>Torfowiska Gór Sudawskich play a very important role in the protection of the full diversity of natural habitats from Annex I of the Habitats Directive. This applies in particular to the regional forms of these habitats occurring only in the extreme north-eastern Poland. The most important role is played by specific forms of transitional fens, which are characterized by an exceptional – for this type of ecosystem – species richness.</p>
Mokradła Kolneńskie i Kurpiowskie	1446,6	S00	<p>Na wysokie walory przyrodnicze obszaru wpływa znaczne wewnętrzne zróżnicowanie siedliskowe na stosunkowo niewielkiej powierzchni, jak i rzadkość tego typu elementów w krajobrazie Wysoczyzny Kolneńskiej i Równiny Kurpiowskiej. Stwierdzono tu 10 typów siedlisk przyrodniczych. Niektóre z nich należą do siedlisk rzadkich na terenie obu mezoregionów (zwłaszcza bory bagienne, sosnowo-brzozowy las bagienny), a niektóre są rzadko spotykane w całej północno-wschodniej Polsce (jak doskonałe tu zachowane torfowiska przepływowo).</p> <p>The high natural values of the area are influenced by significant internal habitat diversity in a relatively small area, as well as the rarity of such elements in the landscape of the Kolneńska Upland and the Kurpiowska Plain. 10 types of natural habitats have been found here. Some of them belong to rare habitats in both mesoregions (especially swamp forests, pine-birch swamp forest), and some are rarely found in the entire north-eastern Poland (such as the perfectly preserved flow bogs here).</p>
Jelonka	2479,9	S00	<p>Ostoja ta jest niezwykle cenna ze względu na występowanie rzadkich gatunków bezkręgowców. Występuje tu stabilna populacja szlaczkonii szafrańca oraz przepłatki aurinii. Ponadto jest ona obecnie jednym z dwóch miejsc w województwie podlaskim (i w Polsce) rzeczywistego występowania modraszka eroidesa. Częste stwierdzanie obecności wilka w tym rejonie sugeruje, iż obszar ten stanowi ostoję tego gatunku. W projektowanej ostoji występują naturalne bory sosnowe. Prowadzące do nich stadia sukcesji: murawy piaskowe, kontynentalne wrzosowiska z mącznicą, zapusty jałowcowo-osikowe, najlepiej zachowały się w rezerwacie Jelonka. W tym rezerwacie chronione jest także torfowisko przejściowe, otoczone łąkami trzęślicowymi. Dobrze, choć na niewielkich powierzchniach, zachowały się murawy bliźniczkowe.</p> <p>This refuge is extremely valuable due to the occurrence of rare invertebrate species. There is a stable population of danube clouded yellow and aurinia butterfly. Moreover, it is currently one of two places in the Podlaskie Voivodship (and in Poland) of the actual occurrence of the common meadow blue. Frequent presence of gray wolves in this area suggests that this area is a mainstay of this species. There are natural pine forests in the designed refuge. The succession stages leading to them: sand grasslands, continental heathlands with bearberry, juniper-aspen Shrovetide, the best preserved in the Jelonka reserve. In this reserve, there is also a transitional peat bog surrounded by molinion meadows. Nardus grasslands are well-preserved, although in small areas.</p>

**Tablica 20/76/. Obszary Natura 2000 w 2023 r. (cd.)**  
**Stan w dniu 31 grudnia**  
 Table 20/76/. Natura 2000 areas in 2023 (cont.)  
 As of 31 December

Obszary Natura 2000 Natura 2000 areas	Powierzchnia w ha Area in ha	Typ Type	Ogólna charakterystyka General characteristics
Ostoja Narwiańska	18605,0	S00	<p>Dolina Narwi na odcinku pomiędzy ujściem Szkwy i ujściem Supraśli należy do nielicznych w kraju dolin cechujących się mało zmienionym systemem rzeczonym z licznymi meandrami i starorzeczami. Rezultatem zachowania naturalnego reżimu rzeczego są coroczne zalewy obejmujące znaczne partie doliny. Dynamika zalewów rzecznych odgrywa wielką rolę w kształtowaniu i utrzymaniu różnorodności siedlisk hydrogenicznych (lotycznych i lenitycznych) oraz semihydrogenicznych, reprezentujących różne stadia rozwojowe i sukcesyjne, zależne od natężenia czynników naturalnych oraz antropogenicznych. Znaczenie doliny Narwi jako ostoja Natura 2000 wynika z dużego zróżnicowania przyrodniczego, w tym obecności wielu typów siedlisk, reprezentowanych w niektórych przypadkach przez kilka podtypów. Wiele z nich występuje w postaci reprezentatywnych doskonale zachowanych i wielkopowierzchniowych płatów, które są już rzadko spotykane i często niedostatecznie chronione w obrębie innych obszarów sieci Natura 2000 w Polsce północno-wschodniej. Należy do nich zaliczyć w pierwszej kolejności starorzeczka, jałowczyska, murawy napiaskowe i kserotermiczne, a także różne typy łąk oraz dąbrowy świetliste. Dolina Narwi pełni również istotną funkcję korytarza ekologicznego i refugium gatunków związanych z ekosystemami nieleśnymi w rolniczym krajobrazie Niziny Północnopodlaskiej i Północnomazowieckiej.</p> <p>The Narew Valley in the section between the mouth of the Szkwa and the mouth of the Supraśl River is one of the few valleys in the country characterized by a little changed river system with numerous meanders and oxbow lakes. The result of the preservation of the natural river regime are the annual inundations covering significant parts of the valley. The dynamics of river lagoons plays a great role in shaping and maintaining the diversity of hydrogenic (flight and lenitic) and semi-hydrogenic habitats, representing different developmental and succession stages, depending on the intensity of natural and anthropogenic factors. The importance of the Narew valley as a Natura 2000 refuge results from the high natural diversity, including the presence of many types of habitats, represented in some cases by several subtypes. Many of them are present in the form of perfectly preserved and large-area patches, which are now rare and often insufficiently protected within other areas of the Natura 2000 network in north-eastern Poland. These include, first of all, oxbow lakes, juniper grasslands, sandy and xerothermic grasslands, as well as various types of meadows and light oak forests. The Narew Valley also plays an important role as an ecological corridor and a refuge of species associated with non-forest ecosystems in the agricultural landscape of the North Podlasie and North Mazovian Lowlands.</p>

**Tablica 20/76/. Obszary Natura 2000 w 2023 r. (cd.)**  
**Stan w dniu 31 grudnia**  
 Table 20/76/. Natura 2000 areas in 2023 (cont.)  
 As of 31 December

Obszary Natura 2000 Natura 2000 areas	Powierzchnia w ha Area in ha	Typ Type	Ogólna charakterystyka General characteristics
Dolina Dolnej Narwi	9067,9	OSO	<p>Występuje tu co najmniej 35 gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej oraz 19 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi Zwierząt. Jest to bardzo ważna ostoja ptaków wodno-błotnych, szczególnie w okresie lęgowym. W okresie lęgowym obszar zasiedla co najmniej 1% populacji krajowej następujących gatunków ptaków: batalion, błotniak łąkowy, dubelt, kraska, krwawodziób, kulik wielki, kulon, łabędź krzykliwy, rybitwa białoczelna, rybitwa czarna, rybitwa rzeczna, rycyk, sieweczka rzeczna, sowa błotna, zimorodek. W okresie wędrówek występuje tu co najmniej 1% populacji szlaku wędrówkowego bataliona oraz stosunkowo duże koncentracje osiąga rybitwa białoskrzydła.</p> <p>There are at least 35 bird species from Annex I of the Birds Directive and 19 species from the Polish Red Book of Animals. It is a very important refuge for wetland birds, especially during the breeding season. During this period, the area is inhabited by at least 1% of the national population of the following bird species: ruff, montagu's harrier, great snipe, European roller, redshank, eurasian curlew, stone curlew, whooper swan, little tern, black tern, river tern, black-tailed godwit, little ringed plover, mud owl, kingfisher. During the migration period, at least 1% of the battalion's migratory route population occurs here, and the white-winged tern reaches relatively high concentrations.</p>
Dolina Górnej Narwi	18384,1	OSO	<p>Ostoją ptasia o randze europejskiej E 30. Występują tu co najmniej 34 gatunki ptaków z Załącznika I Dyrektywy Rady 79/409/EWG oraz 16 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi Zwierząt. W okresie lęgowym obszar zasiedla: cyranka 10–16% populacji krajowej, krwawodziób 9–11% populacji krajowej, co najmniej 7% populacji krajowej błotniaka łąkowego, 4–5,5% populacji krajowej rycyka oraz co najmniej 1% populacji krajowej następujących gatunków ptaków: błotniak stawowy, cietrzew, derkacz, dubelt, kropiatka, rybitwa czarna, sowa błotna, świerszczak, zielonka; w stosunkowo wysokim zagęszczeniu występuje wodniczka.</p> <p>A bird refuge of European rank E 30. There are at least 34 bird species from Annex I of the Council Directive 79/409/EEC and 16 species from the Polish Red Book of Animals. During the breeding season, the area is inhabited by: garganey 10–16% of the national population, redshank 9–11% of the national population, at least 7% of the national population of montagu's harrier, 4–5.5% of the national population of the black-tailed godwit and at least 1% of the national population of the following bird species: marsh harrier, black grouse, corncrake, great snipe, spotted crane, black tern, marsh owl, common grasshopper warbler, little crane; aquatic warbler occurs in relatively high density.</p>

**Tablica 20/76/. Obszary Natura 2000 w 2023 r. (cd.)**  
**Stan w dniu 31 grudnia**  
 Table 20/76/. Natura 2000 areas in 2023 (cont.)  
 As of 31 December

Obszary Natura 2000 Natura 2000 areas	Powierzchnia w ha Area in ha	Typ Type	Ogólna charakterystyka General characteristics
Ostoja w Dolinie Górnej Narwi	19090,2	S00	<p>Dolina Górnej Narwi jest jedną z najlepiej zachowanych w Polsce dolin rzecznych i stanowi, obok Bagien Biebrzańskich, jeden z największych obszarów mokradł środkowoeuropejskich. Kształtowane przez regularne wylewy rzeki, są one uznawane za siedliska o największej różnorodności biologicznej w strefie klimatu umiarkowanego. Występuje tu 13 typów siedlisk z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG oraz 12 gatunków zwierząt z Załącznika II tej Dyrektywy.</p> <p>Dolina Górnej Narwi is one of the best preserved river valleys in Poland and, next to the Biebrza Marshes, is one of the largest areas of Central European wetlands. Shaped by the river's regular flooding, they are considered to be the most biodiverse habitats in the temperate zone. There are 13 types of habitats from Annex I of the Council Directive 92/43/EEC and 12 species of animals from Annex II of this Directive.</p>
Przełomowa Dolina Narwi	7393,9	OSO	<p>Ostoja ptasia o randze europejskiej E 26. Występuje tu co najmniej 40 gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Rady 79/409/EWG oraz 20 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi Zwierząt. Stwierdzono tu występowanie 178 gatunków ptaków, w tym co najmniej 125 lęgowych; ważna ostoja bataliona, dubelta (około 4% populacji krajowej) oraz wodniczki. Jest to obszar ważny dla migrujących ptaków w okresie wiosennym, szczególnie dla bataliona.</p> <p>Bird refuge of European rank E 26. There are at least 40 bird species listed in Annex I of the Council Directive 79/409/EEC and 20 species from the Polish Red Book of Animals. 178 species of birds have been found here, including at least 125 breeding birds; an important refuge for the ruff, the great snipe (about 4% of the national population) and the aquatic warbler. It is an important area for spring migrating birds, especially for the ruff.</p>
Ostoja Nadbużańska	5764,0	S00	<p>Naturalna dolina dużej rzeki. Szczególnie cenny jest kompleks nadrzecznych lasów o zachowanym naturalnym charakterze oraz szereg zbiorowisk łąkowych i związanych z siedliskami wilgotnymi, typowo wykształconych na dużych powierzchniach. 16 rodzajów siedlisk z tego obszaru znajduje się w Załączniku I Dyrektywy Rady 92/43/EWG. Stwierdzono tu występowanie 24 gatunków z II Załącznika Dyrektywy Rady 92/43/EWG. Jest to jeden z najważniejszych obszarów dla ochrony ichtiofauny w Polsce. Obejmuje ona 10 gatunków ryb z II Załącznika Dyrektywy Rady 92/43/EWG, z kozą złotawą i kietbiem białopłetwym.</p> <p>Natural valley of a large river. Particularly valuable is the complex of riverside forests with preserved natural character and a number of meadow communities and communities associated with wet habitats, typically developed over large areas. 16 types of habitats in this area are listed in Annex I to the Council Directive 92/43/EEC. The occurrence of 24 species from Annex II of the Council Directive 92/43/EEC was found here. It is one of the most important areas for the protection of fish fauna in Poland. It includes 10 species of fish from Annex II of the Council Directive 92/43 / EEC, with sabanejewia aurata and white-finned gudgeon.</p>

**Tablica 20/76/. Obszary Natura 2000 w 2023 r. (cd.)**  
**Stan w dniu 31 grudnia**  
 Table 20/76/. Natura 2000 areas in 2023 (cont.)  
 As of 31 December

Obszary Natura 2000 Natura 2000 areas	Powierzchnia w ha Area in ha	Typ Type	Ogólna charakterystyka General characteristics
Jeleniewo	5910,1	S00	<p>Ostoja mająca za zadanie ochronę największej w Polsce kolonii lęgowej nietoperza nocka łydkowłosego <i>Myotis dasycneme</i>, który został uznany za jeden z najrzadszych i najbardziej zagrożonych wymarciem gatunków nietoperzy w Europie. Pierwotnie istniejący Obszar Specjalnej Ochrony „Jeleniewo” obejmował swym zasięgiem jedynie miejsce pobytu kolonii lęgowej, tj. zabytkowy, drewniany kościół w Jeleniewie (0,42 ha). Obecnie ostoja "Jeleniewo" obejmuje swym zasięgiem również dolinę Czarnej Hańcza. Czarna Hańcza jest największą rzeką Suwalszczyzny. Należy ona do dorzecza Niemna, do którego odprowadza wody z powierzchni ponad 170 km<sup>2</sup>. Źródła rzeki znajdują się powyżej jeziora Jegliniszki. Jej długość wynosi prawie 142 km, z czego 108 km znajduje się w granicach Polski.</p> <p>A refuge whose task is to protect the largest breeding colony of <i>Myotis dasycneme</i> in Poland, which has been recognized as one of the rarest and most endangered species of bats in Europe. The originally existing "Jeleniewo" Special Protection Area covered only the place of the breeding colony, ie the historic wooden church in Jeleniewo (0.42 ha). Currently, the "Jeleniewo" refuge also covers the Czarna Hańcza valley. Czarna Hańcza is the largest river in the Suwałki Region. It belongs to the Nemunas basin, to which it discharges water from an area of over 170 km<sup>2</sup>. The source of the river is above Lake Jegliniszki. Its length is almost 142 km, of which 108 km is within the borders of Poland.</p>
Sasanki w Kolimogach	2,5	S00	<p>Jest to w chwili obecnej najobfitsze udokumentowane stanowisko sasanki otwartej w Polsce. W 2006 r. populacja sasanki otwartej liczona była na około 3000 szt. Inwentaryzacja przeprowadzona w 2009 r. wykazała obecność 2853 owocujących i kwitnących osobników. Wyjątkowość tego obszaru, oprócz bardzo dużej liczebności sasanki otwartej, podkreśla jej bardzo duże zagęszczenie, które wynosi 1188,75 osobników/ha oraz obecność sasanki łąkowej.</p> <p>It is currently the most abundant documented stand of pasque flower in Poland. In 2006, the population of the pasque flower was estimated at about 3,000. The inventory carried out in 2009 showed the presence of 2,853 fruiting and flowering individuals. The uniqueness of this area, in addition to the large number of pasque flower, is emphasized by its very high density, which amounts to 1188.75 individuals/ha, and the presence of the meadow pasque flower.</p>

**Tablica 20/76/. Obszary Natura 2000 w 2023 r. (dok.)**  
**Stan w dniu 31 grudnia**  
 Table 20/76/. Natura 2000 areas in 2023 (cont.)  
 As of 31 December

Obszary Natura 2000 Natura 2000 areas	Powierzchnia w ha Area in ha	Typ Type	Ogólna charakterystyka General characteristics
Źródlika Wzgórz Sokólskich	49,1	S00	<p>Jest to jedyny znany specjalny obszar ochrony siedlisk w Polsce, gdzie spotkać można w jednym miejscu aż trzy gatunki poczwarówek wpisanych do Załącznika II Dyrektywy Siedliskowej, w tym <i>Vertigo geyeri</i>, gatunek niedawno odkryty w Polsce. Tym samym należy do najcenniejszych obszarów dla ochrony ślimaków związanych z torfowiskami i źródłiskami w Polsce. Obszar pełni ponadto istotną rolę dla ochrony pełnego zróżnicowania dwóch siedlisk przyrodniczych z Załącznika I Dyrektywy Siedliskowej: źródeł wapiennych i torfowisk alkalicznych.</p> <p>It is the only known special protection area of habitats in Poland, where you can meet as many as three species of pupae listed in Annex II of the Habitats Directive, including <i>Vertigo geyeri</i>, a species recently discovered in Poland. Thus, it is one of the most valuable areas for the protection of snails associated with peat bogs and springs in Poland. The area also plays an important role for the protection of the full diversity of two natural habitats from Annex I of the Habitats Directive: limestone springs and alkaline fens.</p>

Źródło: dane Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Białymstoku.  
 Source: data of the Regional Directorate for Environmental Protection in Białystok.

**Tablica 21/77/. Pomniki przyrody według powiatów**  
**Stan w dniu 31 grudnia**  
 Table 21/77/. Nature monuments by powiats  
 As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	Ogółem Total	Pojedyncze drzewa Single trees	Grupy drzew Groups of trees	Aleje Alleys	Głazy narzutowe Erratic boulders	Skalki, grotty, jaskinie i inne Stones, grottos, caves and other
<b>WOJEWÓDZTWO</b>	1993	1715	135	30	97	16
<b>VOIVODSHIP</b>	1989	1709	140	28	106	6
	2022	1698	135	25	105	5
	<b>2023</b>	<b>1964</b>	<b>1693</b>	<b>133</b>	<b>28</b>	<b>5</b>
<b>Powiaty Powiats</b>						
Augustowski	76	58	18	-	-	-
Białostocki	149	119	13	6	10	1
Bielski	42	31	5	2	2	2
Grajewski	16	11	4	1	-	-
Hajnowski	1214	1165	38	-	11	-
Kolneński	14	6	3	2	3	-
Łomżyński	47	28	11	5	2	1
Moniecki	15	12	1	-	2	-
Sejneński	69	45	12	-	12	-
Siemiatycki	40	29	5	1	5	-

**Tablica 21/77/. Pomniki przyrody według powiatów (dok.)  
Stan w dniu 31 grudnia**

Table 21/77/. Nature monuments by powiats (cont.)  
As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	Ogółem Total	Pojedyncze drzewa Single trees	Grupy drzew Groups of trees	Aleje Alleys	Głazy narzutowe Erratic boulders	Skalki, grotty, jaskinie i inne Stones, grottos, caves and other
<b>Powiaty (dok.) Powiats (cont.)</b>						
Sokólski	69	40	5	5	19	-
Suwalski	91	45	7	-	39	-
Wysokomazowiecki	58	45	8	4	-	1
Zambrowski	2	-	1	1	-	-
<b>Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status</b>						
Białystok	16	14	2	-	-	-
Łomża	11	10	-	1	-	-
Suwałki	35	35	-	-	-	-

**Tablica 22/78/. Ważniejsze zwierzęta chronione<sup>a</sup>  
Stan w dniu 31 grudnia**

Table 22/78/. Major animals protected<sup>a</sup>  
As of 31 December

Wyszczególnienie	2015	2020	2022	2023	Specification
	w szt. in heads				
Żubry <sup>b</sup>	742	982	1174	1269	European bison <sup>b</sup>
w stadach wolnych	706	946	1150	1241	in free herds
w ośrodkach zamkniętych:					in closed centres:
ogrody zoologiczne	2	1	-	2	zoological gardens
ośrodki hodowli	34	35	24	26	breeding centres
Bobry	15000	16650	17500	17500	Eurasian beaver
Wilki	167	245	280	290	Gray wolf
Rysie	30	45	45	52	Eurasian lynx
Głuszce	15	34	30	30	Western capercaillie
Cietrzewie	28	42	40	6	Black grouse

a Dane szacunkowe. b Według „Księgi Rodowodowej Żubrów”, prowadzonej od 1947 r.  
Źródło: dane Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska.

a Estimated data. b According to the European Bison Pedigree Book, conducted from 1947.  
Source: data of the General Directorate for Environmental Protection.

**Tablica 23/79/. Tereny zieleni**  
**Stan w dniu 31 grudnia**  
**Table 23/79/. Green belts**  
**As of 31 December**

Wyszczególnienie	2015	2020	2022	2023	Specification
Parki spacerowo-wypoczynkowe:					Strolling-recreational parks
obiekty	41	44	46	47	number
powierzchnia w ha	366,5	381,1	385,4	391,8	area in ha
przeciętna powierzchnia 1 obiektu w ha	8,9	8,7	8,4	8,3	average area of 1 facility in ha
Zieleńce:					Lawns:
obiekty	319	337	348	365	number
powierzchnia w ha	148,9	163,1	174,8	181,1	area in ha
przeciętna powierzchnia 1 obiektu w ha	0,5	0,5	0,5	0,5	average area of 1 facility in ha
Zieleń uliczna w ha	393,6	431,4	495,6	499,9	Street greenery in ha
Tereny zieleni osiedlowej w ha	706,1	711,8	729,6	730,4	Green areas of the housing estate in ha
Nasadzenia <sup>a</sup> w tys. szt.:					Plantations <sup>a</sup> in thousand pcs:
drzewa	3,9	3,2	4,4	4,1	trees
krzewy	7,9	9,3	28,5	60,5	bushes
Ubytki <sup>a</sup> :					Losses <sup>a</sup> :
drzewa w tys. szt.	4,8	2,7	3,0	3,8	trees in thousand pcs
krzewy w tys. m <sup>2</sup>	.	6,8	11,9	6,2	bushes in thousand m <sup>2</sup>
Lasy gminne (mienie komunalne) w ha	1424,9	1471,8	1468,5	1443,3	Gmina forests (municipal property) in ha

a W ciągu roku.

a During the year.

**Tablica 24/80/. Parki i ogrody historyczne**  
**Stan w dniu 31 grudnia**  
**Table 24/80/. Parks and historical gardens**  
**As of 31 December**

Wyszczególnienie	2015	2020	2022	2023	Specification
Obiekty:					Objects:
zewidencjonowane	341 <sup>a</sup>	344 <sup>b</sup>	319 <sup>b</sup>	317 <sup>b</sup>	registered
wpisane do rejestru zabytków	117	114	114	114	entered into the register of monuments
dworskie	73	72	72	72	estate
pałacowe i zamkowe	10	11	11	11	palace and castle
miejskie, uzdrowiskowe i szpitalne	9	9	9	9	urban, health-resort and hospital
klasztorne i kościelne	4	1	1	1	monastic and church
ogrody przydomowe	4	4	4	3	gardens adjoining to houses
inne <sup>c</sup>	17	17	17	18	other <sup>c</sup>
wpisane do rejestru zabytków, bez określonej powierzchni	22	24	23	23	entered into the register, without a specified area
Powierzchnia wpisana do rejestru zabytków w ha	794	665	684	684	Area entered into the register of monuments in ha

a Bez obiektów zachowanych szcztkowo w trakcie rozpoznania. b Liczba obiektów ewidencyjnych w zbiorach Narodowego Instytutu Dziedzictwa. c łącznie: aleje, ogrody szkolne, przyfabryczne, botaniczne, arboreta, parki leśne, zielen towarzysząca itp.  
 Źródło: dane Narodowego Instytutu Dziedzictwa.

a Excluding objects of which only parts remained during the analysis. b Number of record-keeping objects in collections of the National Heritage Board of Poland. c In total: avenues, school gardens, gardens adjoining to companies, botanical, arboreta, accompanying green areas, etc.

Source: data of the National Heritage Board of Poland.

## Ekonomiczne aspekty ochrony środowiska

### Economical aspects of environmental protection

**Tablica 1/81/. Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska i gospodarce wodnej (ceny bieżące)**  
**Table 1/81/. Outlays on fixed assets in environmental protection and water management (current prices)**

Wyszczególnienie	2015	2020	2022	2023		Specification
	w tys. zł in thousand PLN				W odsetkach in percent	
Ochrona środowiska Environmental protection						
<b>Ogółem</b>	<b>379700,3</b>	<b>298730,6</b>	<b>368397,9</b>	<b>414875,5</b>	<b>100,0</b>	<b>Total</b>
na 1 mieszkańca w zł	319	258	322	364	.	per capita in PLN
w % nakładów inwestycyjnych na gospodarkę narodową	5,5	3,5	3,2	3,2	.	in % of investment outlays on the national economy
w tym:						of which:
Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu	56582,4	64746,0	68393,7	56304,8	13,6	Protection of air and climate
w tym:						of which:
zapobieganie zanieczyszczeniom w zakresie ochrony powietrza <sup>a</sup>	53176,9	59549,3	49817,5	53557,4	12,9	preventing pollution in the scope of air protection <sup>a</sup>
w tym nowe techniki i technologie spalania paliw	6377,3	19681,8	26959,1	6157,8	1,5	of which new fuel combustion technologies and techniques
redukcja zanieczyszczeń	3405,5	4019,1	18315,2	.	0,4	pollution reduction
w tym pyłowych	3405,5	3509,1	18315,2	.	0,4	of which particulates
Gospodarka ściekowa i ochrona wód	99802,2	154305,5	230597,4	284300,1	68,5	Wastewater management and protection of waters
w tym:						of which:
oczyszczanie ścieków	35634,1	55343,3	111333,2	159538,5	38,5	wastewater treatment
w tym komunalnych	30030,8	52495,3	49869,7	86714,9	20,9	of which municipal
sieć kanalizacyjna odprowadzająca ścieki	48785,2	36279,5	58731,1	54458,1	13,1	sewage treatment discharging wastewater
sieć kanalizacyjna odprowadzająca wody (ścieki) opadowe	15382,9	61367,2	59121,3	67100,6	16,2	sewage treatment discharging precipitation water
Gospodarka odpadami	214778,9	43182,6	33445,6	45145,0	10,9	Waste management
w tym:						of which:
zbieranie odpadów <sup>b</sup> i ich transport	2059,7	9944,9	24614,4	16163,3	3,9	waste collection <sup>b</sup> and transportation
Pozostała działalność związana z ochroną środowiska	7285,4	29724,9	31711,8	23660,1	5,7	Other environmental protection activities

a Poprzez modyfikację procesów technologicznych i zwiększenie efektywności wykorzystania energii. b Przemysłowych i komunalnych.  
a Through modification of technological processes and the increase in efficiency of energy use. b Industrial and municipal.

**Tablica 1/81/. Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska i gospodarce wodnej (dok.)**  
**Table 1/81/. Outlays on fixed assets in environmental protection and water management (cont.)**

Wyszczególnienie	2015	2020	2022	2023		Specification
	w tys. zł in thousand PLN				w odsetkach in percent	
Gospodarka wodna Water management						
<b>Ogółem</b>	<b>36580,1</b>	<b>56777,7</b>	<b>85436,0</b>	<b>106873,5</b>	<b>100,0</b>	<b>Total</b>
na 1 mieszkańca w zł	31	49	75	94	.	per capita in PLN
w % nakładów inwestycyjnych na gospodarkę narodową	0,5	0,7	0,7	0,8	.	in % of investment outlays on the national economy
w tym:						of which:
Ujęcia i doprowadzenia wody	23753,7	29237,2	41972,7	49671,3	46,5	Water intakes and supply systems
Budowa i modernizacja stacji uzdatniania wody	10379,7	16835,4	43042,3	51342,2	48,0	Construction and modernization of water treatment plants

**Tablica 2/82/. Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska według źródeł finansowania (ceny bieżące)**

**Table 2/82/. Outlays on fixed assets in environmental protection by sources of financing (current prices)**

Wyszczególnienie	2015	2020	2022	2023	Specification
	w tys. zł in thousand PLN				
<b>Ogółem</b>	<b>379700,3</b>	<b>298730,6</b>	<b>368397,9</b>	<b>414875,5</b>	<b>Total</b>
w tym:					of which:
Środki własne	80321,3	145747,0	226328,4	235908,3	Own funds
Środki z budżetu centralnego	1359,0	8322,1	38950,8	79214,5	Funds from the state budget
Środki z zagranicy <sup>a</sup>	92341,4	76974,2	45043,7	55887,6	Funds from abroad <sup>a</sup>
Fundusze ekologiczne (pożyczki, kredyty i dotacje)	188800,4	43256,2	42090,8	30336,1	Ecological funds (loans, credits and grants)
Kredyty i pożyczki krajowe (w tym bankowe)	5124,0	11081,7	10917,3	11134,3	Domestic credits and loans, including bank credits and loans
Inne środki (w tym nakłady niesfinansowane)	3677,2	1478,5	2810,1	.	Other funds, including non-financed outlays

a Kredyty zagraniczne, a także środki bezzwrotne i zwrotne uzyskane w ramach programów międzynarodowych i funduszy pomocowych, w tym z Funduszu Spójności (FS) i funduszy strukturalnych, np. z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR), pomocy bilateralnej, ekokonwersji itp.

a Foreign loans as well as non-returnable and repayable funds obtained in frame of international programs and assistance funds, including from the Cohesion Fund (CF) and structural funds, e.g. from the European Regional Development Fund (ERDF), bilateral assistance, eco-conversion, etc.

**Tablica 3/83/. Nakłady na środki trwałe służące gospodarce wodnej według źródeł finansowania (ceny bieżące)**

Table 3/83/. Outlays on fixed assets in water management by sources of financing (current prices)

Wyszczególnienie	2015	2020	2022	2023	Specification
	w tys. zł in thousand PLN				
<b>Ogółem</b>	<b>36580,1</b>	<b>56777,7</b>	<b>85436,0</b>	<b>106873,5</b>	<b>Total</b>
w tym:					of which:
Środki własne	21528,0	31007,1	43286,5	47718,6	Own funds
Środki z budżetu centralnego	279,0	1073,3	20957,7	46417,3	Funds from the state budget
Środki z zagranicy <sup>a</sup>	10854,2	11973,1	17072,0	7872,0	Funds from abroad <sup>a</sup>
Fundusze ekologiczne (pożyczki, kredyty i dotacje)	2100,0	9293,4	391,8	.	Ecological funds (loans, credits and grants)
Kredyty i pożyczki krajowe (w tym bankowe)	212,7	1788,8	.	.	Domestic credits and loans, including bank credits and loans
Inne środki (w tym nakłady niesfinansowane)	97,0	829,5	.	.	Other funds, including non-financed outlays

a Kredyty zagraniczne, a także środki bezzwrotne i zwrotne uzyskane w ramach programów międzynarodowych i funduszy pomocowych, w tym z Funduszu Spójności (FS) i funduszy strukturalnych, np. z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR), pomocy bilateralnej, ekokonwersji itp.

a Foreign loans as well as non-returnable and repayable funds obtained in frame of international programs and assistance funds, including from the Cohesion Fund (CF) and structural funds, e.g. from the European Regional Development Fund (ERDF), bilateral assistance, eco-conversion, etc.

**Tablica 4/84/. Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska według grup inwestorów (ceny bieżące)**

Table 4/84/. Outlays on fixed assets in environmental protection by groups of investors (current prices)

Grupy inwestorów	2015	2020	2022	2023	Groups of investors
	w tys. zł in thousand PLN				
<b>Ogółem</b>	<b>379700,3</b>	<b>298730,6</b>	<b>368397,9</b>	<b>414875,5</b>	<b>Total</b>
Przedsiębiorstwa	260166,5	179437,7	202376,0	218995,4	Enterprises
Gminy	109750,1	90405,0	159213,7	180319,3	Gminas
Jednostki budżetowe	9783,7	28887,9	6808,2	15560,8	Budgetary units

**Tablica 5/85/. Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska i gospodarce wodnej według sekcji i działów w 2023 r. (ceny bieżące)**

Table 5/85/. Outlays on fixed assets in environmental protection and water management by sections and divisions in 2023 (current prices)

Sekcje i działy	Ochrona środowiska Environmental protection		Gospodarka wodna Water management		Sections and divisions
	w tys. zł in thousand PLN	w odsetkach in percent	w tys. zł in thousand PLN	w odsetkach in percent	
<b>Ogółem</b>	<b>414875,5</b>	<b>100,0</b>	<b>106873,5</b>	<b>100,0</b>	<b>Total</b>
w tym:					of which:
Przetwórstwo przemysłowe	113828,6	27,4	.	0,2	Manufacturing
w tym produkcja artykułów spożywczych	76177,5	18,4	-	-	of which manufacture of food products

**Tablica 5/85/. Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska i gospodarce wodnej według sekcji i działów w 2023 r. (dok.)**

Table 5/85/. Outlays on fixed assets in environmental protection and water management by sections and divisions in 2023 (cont.)

Sekcje i działy	Ochrona środowiska Environmental protection		Gospodarka wodna Water management		Sections and divisions
	w tys. zł in thousand PLN	w odsetkach in percent	w tys. zł in thousand PLN	w odsetkach in percent	
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę <sup>Δ</sup>	10234,1	2,5	2340,4	2,2	Electricity, gas, steam and air conditioning supply
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja <sup>Δ</sup>	86582,7	20,9	6656,4	6,2	Water supply; sewerage, waste management and remediation activities
w tym odprowadzanie i oczyszczanie ścieków	.	13,1	4962,4	4,6	of which sewage disposal and treatment
Obsługa rynku nieruchomości <sup>Δ</sup>	.	1,3	-	-	Real estate activities
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	195627,1	47,2	97676,7	91,4	Public administration and defence; compulsory social security

**Tablica 6/86/. Uzyskane efekty rzeczowe inwestycji ochrony środowiska oraz gospodarki wodnej**

Table 6/86/. Tangible effects of environmental protection investments as well as water management

Wyszczególnienie	2015	2020	2022	2023	Specification
Sieć wodociągowa w km	162,3	62,6	138,5	144,1	Water supply network in km
Sieć kanalizacyjna odprowadzająca:					Sewage network discharging:
ścieki w km	89,7	42,5	52,9	57,8	wastewater in km
wody (ścieki) opadowe w km	22,3	57,3	35,8	26,3	precipitation water in km
Oczyszczalnie:					Treatment plants:
obiekty	3	-	-	1	facilities
przepustowość w m <sup>3</sup> /dobę	2239	740	-	5745	capacity in m <sup>3</sup> /24 h
Indywidualne przydomowe oczyszczalnie ścieków:					Independent wastewater treatment facilities:
obiekty	362	98	59	8	facilities
przepustowość w m <sup>3</sup> /dobę	1488	90	169	7	capacity in m <sup>3</sup> /24 h

**Tablica 7/87/. Realizacja inwestycji ochrony środowiska i gospodarki wodnej na wsi**  
**Table 7/87/. Realization of environmental protection and water management investments in rural areas**

Wyszczególnienie	2015	2020	2022	2023	Specification
<b>Wodociągi zbiorowe Collective water supply network</b>					
Nakłady na środki trwałe (ceny bieżące) w tys. zł	15396,2	15359,2	31133,4	44330,5	Outlays on fixed assets (current prices) in thousand PLN
ze środków:					from:
budżetu państwa	–	–	8533,7	17464,2	state budget
samorządów gmin	6435,8	6417,2	10440,0	13757,5	gmina budgets
mieszkańców wsi	2666,6	7356,0	6072,7	6750,5	inhabitants of rural areas
funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej	–	–	32,8	184,2	environmental protection and water management funds
w tym pożyczki	–	–	–	184,2	of which loans
innych	6293,8 <sup>ab</sup>	1586,0 <sup>ab</sup>	6054,2 <sup>ab</sup>	6174,1 <sup>ac</sup>	others
Efekty rzeczowe inwestycji:					Tangible effects of investments:
przyłącza do budynków w szt.	2214	1999	2220	2185	connections to buildings in units
sieć wodociągowa w km	134,5	46,4	98,3	127,9	water supply network in km
<b>Stacje uzdatniania wody Water treatment stations</b>					
Nakłady na środki trwałe (ceny bieżące) w tys. zł	3785,9	16988,3	33906,6	64772,5	Outlays on fixed assets (current prices) in thousand PLN
Obiekty oddane do użytku	1	1	1	1	Facilities completed
<b>Kanalizacja zbiorcza Collective sewage network</b>					
Nakłady na środki trwałe (ceny bieżące) w tys. zł	21875,1	13770,2	37714,0	56644,2	Outlays on fixed assets (current prices) in thousand PLN
ze środków:					from:
budżetu państwa	–	–	9185,2	11491,8	state budget
samorządów gmin	8340,5	8512,5	17402,9	22825,5	gmina budgets
mieszkańców wsi	1266,2	4529,9	3387,8	5342,5	inhabitants of rural areas
funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej	–	223,0	44,3	1066,8	environmental protection and water management funds
w tym pożyczki	–	223,0	–	1066,8	of which loans
innych	12268,4 <sup>ab</sup>	504,8 <sup>ab</sup>	7693,8 <sup>ab</sup>	15917,6 <sup>ac</sup>	others
Efekty rzeczowe inwestycji:					Tangible effects of investments:
zbiorcza sieć kanalizacyjna w km	57,8	21,1	34,4	31,6	collective sewage network in km
przykanaliki do budynków w szt.	1328	1027	1021	1278	building laterals in units

a–c Środki z: a – funduszy strukturalnych Unii Europejskiej, b – Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Agencji Nieruchomości Rolnych, Rejonowego Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji, EkoFunduszu i Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej oraz inne, c – m.in. Zakładów Usług Komunalnych, Zakładów Wodociągów i Kanalizacji oraz Rejonowego Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji.

a–c Funds from: a – the European Union structural funds, b – the Voivodship Environmental Protection and Water Management Fund, the Agricultural Property Agency, the District Water Supply and Sewerage Enterprise, EkoFundusz and the Regional Water Management Board as well as others, c – among others the Municipal Services Plant, the Water and Sewage Plant as well as the District Water Supply and Sewerage Enterprise.

**Tablica 7/87/. Realizacja inwestycji ochrony środowiska i gospodarki wodnej na wsi (dok.)**  
**Table 7/87/. Realization of environmental protection and water management investments**  
**in rural areas (cont.)**

Wyszczególnienie	2015	2020	2022	2023	Specification
<b>Oczyszczalnie ścieków zbiorcze Collective wastewater treatment plants</b>					
Nakłady na środki trwałe (ceny bieżące) w tys. zł	9793,7	4659,9	11135,7	34743,1	Outlays on fixed assets (current prices) in thousand PLN
w tym na modernizację	4085,7	4212,5	6320,7	23028,9	of which for modernization
ze środków:					from:
budżetu państwa	–	–	2578,1	23059,6	state budget
samorządów gmin	2476,1	2661,2	6286,3	5209,9	gmina budgets
mieszkańców wsi	651,0	397,0	–	–	inhabitants of rural areas
funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej	432,0	–	255,7	–	environmental protection and water management funds
w tym pożyczki	432,0	–	–	–	of which loans
innych	6234,6 <sup>ab</sup>	1601,7 <sup>a</sup>	2015,6 <sup>a</sup>	6473,6 <sup>a</sup>	others
Efekty rzeczowe inwestycji:					Tangible effects of investments:
oczyszczalnie:					treatment plants:
obiekty	13	4	7	7	facilities
w tym nowe	2	1	1	3	of which new
przepustowość w m <sup>3</sup> /dobę	315,0	10,0	0,3	33,8	capacity in m <sup>3</sup> /24 h
<b>Indywidualne wiejskie oczyszczalnie ścieków<sup>d</sup> Individual rural wastewater treatment facilities<sup>d</sup></b>					
Nakłady na środki trwałe (ceny bieżące) w tys. zł	5901,4	3947,1	7368,7	13650,5	Outlays on fixed assets (current prices) in thousand PLN
ze środków:					from:
budżetu państwa	–	–	118,0	2185,2	state budget
samorządów gmin	1064,2	562,4	428,9	1249,2	gmina budgets
mieszkańców wsi	1916,0	2753,5	5827,4	9894,9	inhabitants of rural areas
funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej	348,8	–	530,0	–	environmental protection and water management funds
w tym pożyczki	348,8	–	–	–	of which loans
innych	2572,4 <sup>a</sup>	631,2 <sup>a</sup>	464,4 <sup>a</sup>	321,2 <sup>a</sup>	others
Obiekty oddane do użytku	806	476	670	1377	Facilities completed
<b>Składowiska odpadów Waste landfills</b>					
Nakłady na środki trwałe (ceny bieżące) w tys. zł	1277,0	384,2	9,8	12,3	Outlays on fixed assets (current prices) in thousand PLN
ze środków:					from:
samorządów gmin	200,7	86,1	9,8	12,3	gmina budgets
innych	1076,3 <sup>a</sup>	298,1 <sup>a</sup>	–	–	others

a, b Środki z: a – funduszy strukturalnych Unii Europejskiej, b – Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Agencji Nieruchomości Rolnych, Rejonowego Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji, EkoFunduszu i Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej oraz inne. d Urządzenia do oczyszczania ścieków bytowo-gospodarczych nieodprowadzanych do zbiorczej sieci kanalizacyjnej, budowane dla gospodarstwa rolnego (jednego lub kilku), domowego, obiektu usługowego lub użyteczności publicznej itp., o przepustowości nieprzekraczającej 5 m<sup>3</sup>/dobę lub 25 RLM.

Źródło: dane Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

a, b Funds from: a – the European Union structural funds, b – the Voivodship Environmental Protection and Water Management Fund, the Agricultural Property Agency, the District Water Supply and Sewerage Enterprise, EkoFundusz and the Regional Water Management Board as well as others. d Appliances for domestic wastewater treatment not transported to collective sewage system, built for the purpose of farm(s), household(s), a service facility or a general purpose public building, etc. with capacity below 5m<sup>3</sup>/24 h or 25 RLM.

Source: data of the Ministry of Agriculture and Rural Development.

**Tablica 8/88/. Komercyjne kredyty<sup>a</sup> proekologiczne udzielone przez Bank Ochrony Środowiska S.A.**  
**Table 8/88/. Commercial pro-ecological loans<sup>a</sup> granted by the Bank for Environmental Protection**

Kierunki przeznaczenia	Liczba Number				Wartość w tys. zł Amount in thousand PLN				Directions of destination
	2015	2020	2022	2023	2015	2020	2022	2023	
<b>Ogółem</b>	<b>15</b>	<b>111</b>	<b>23</b>	<b>20</b>	<b>93863,3</b>	<b>67251,0</b>	<b>8938,2</b>	<b>19247,4</b>	<b>Total</b>
Ochrona powietrza	15	107	23	19	93863,3	47391,6	8938,2	16036,0	Air protection
Ochrona wód	-	2	-	1	-	2859,4	-	3211,4	Water protection
Ochrona powierzchni ziemi	-	2	-	-	-	17000,0	-	-	Land area protection

a Kredyty ze środków własnych Banku na przedsięwzięcia termomodernizacyjne i kredyty na zakup urządzeń i wyrobów służących ochronie środowiska, kredyty we współpracy z EBI (Europejski Bank Inwestycyjny), CEB (Bank Rozwoju Rady Europy), KfW (Grupa bankowa „Kreditanstalt für Wiederaufbau”).

Źródło: dane Banku Ochrony Środowiska S.A.

a Credits from Bank's own funds for thermo-modernisation undertakings and credits for the purchase of goods and appliances for environmental protection purposes, credits in cooperation with EBI (European Investment Bank), CEB (Council of Europe Development Bank), KfW (Bank group "Kreditanstalt für Wiederaufbau").

Source: data of Bank for Environmental Protection.

**Tablica 9/89/. Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej – wpływy i wydatki**  
**Table 9/89/. Voivodship Environmental Protection and Water Management Fund – incomes and expenditure**

Wyszczególnienie	2015	2020	2022	2023	Specification
	w tys. zł in thousand PLN				
<b>Stan środków na początku roku</b>	<b>81769,6</b>	<b>91550,7</b>	<b>94084,5</b>	<b>97172,4</b>	<b>Funds at the beginning of the year</b>
<b>Wpływy</b>	<b>13793,1</b>	<b>10082,9</b>	<b>12362,5</b>	<b>19377,9</b>	<b>Incomes</b>
Z tytułu: opłat	9710,5	5658,4	6097,4	5996,0	Due to: payments
kar	55,8	27,7	202,5	2910,6	finances
Przychody finansowe i inne	4026,8	4396,9	6062,6	10471,3	Financial and other revenues
<b>Wydatki</b>	<b>12239,5</b>	<b>8591,8</b>	<b>9274,6</b>	<b>11987,8</b>	<b>Expenditures</b>
w tym na:					of which for:
Dotacje	6878,8	2346,5	1391,0	2363,6	Grants
Koszty działalności operacyjnej	5215,9	5980,7	7789,2	9616,8	Costs of operating activity
<b>Stan środków na koniec roku</b>	<b>83323,2</b>	<b>93041,8</b>	<b>97172,4</b>	<b>104562,5</b>	<b>Funds at the end of the year</b>

Źródło: dane Zarządu Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Source: data of the Management Board of the National Fund for Environmental Protection and Water Management.

**Tablica 10/90/. Gospodarowanie powiatowymi i gminnymi środkami z tytułu ochrony środowiska i gospodarki wodnej – wpływy i wydatki**

Table 10/90/. Management of the powiat and the gmina environmental protection and water management funds – incomes and expenditure

Wyszczególnienie	2015	2020	2022	2023	Specification
	w tys. zł in thousand PLN				
Powiatowe Powiat					
<b>Stan środków na początku roku</b>	<b>1082,1</b>	<b>1307,6</b>	<b>1044,9</b>	<b>1066,5</b>	<b>Funds at the beginning of the year</b>
<b>Wpływy</b>	<b>2519,7</b>	<b>1614,2</b>	<b>1668,8</b>	<b>2250,2</b>	<b>Incomes</b>
Z tytułu opłat i kar	2519,7	1614,2	1668,8	2250,2	Due to payments and fines
<b>Wydatki</b>	<b>2581,3</b>	<b>1852,8</b>	<b>1647,2</b>	<b>1308,5</b>	<b>Expenditures</b>
na:					for:
Gospodarkę ściekową i ochronę wód	1144,9	375,6	239,9	718,9	Wastewater management and protection of water
Ochronę powietrza atmosferycznego i klimatu	460,8	484,8	118,7	329,6	Protection of air and climate
Gospodarkę odpadami	2,4	37,4	210,3	22,4	Waste management
Pozostałe dziedziny	973,1	954,2	1069,8	236,4	Other domains
Inne wydatki	–	0,7	8,6	1,2	Other expenditures
<b>Stan środków na koniec roku</b>	<b>1020,5</b>	<b>1069,0</b>	<b>1066,5</b>	<b>2008,2</b>	<b>Funds at the end of the year</b>
Gminne Gmina					
<b>Stan środków na początku roku</b>	<b>7752,2</b>	<b>4239,7</b>	<b>602,9</b>	<b>696,2</b>	<b>Funds at the beginning of the year</b>
<b>Wpływy</b>	<b>11314,6</b>	<b>5900,9</b>	<b>6082,8</b>	<b>6722,4</b>	<b>Incomes</b>
Z tytułu opłat i kar	11276,7	5877,9	5995,3	6364,8	Due to payments and fines
Inne	37,9	23,1	87,5	21,5	Others
<b>Wydatki</b>	<b>11473,2</b>	<b>8287,0</b>	<b>5989,5</b>	<b>6584,4</b>	<b>Expenditures</b>
na:					for:
Gospodarkę ściekową i ochronę wód	7668,0	3468,3	2084,4	3034,1	Wastewater management and protection of water
Ochronę powietrza atmosferycznego i klimatu	205,2	2339,1	1637,5	2761,0	Protection of air and climate
Gospodarkę odpadami	335,4	223,2	247,0	315,6	Waste management
Pozostałe dziedziny	3053,4	1438,7	2003,6	459,0	Other domains
Inne wydatki	211,2	817,7	17,0	14,7	Other expenditures
<b>Stan środków na koniec roku</b>	<b>7593,5</b>	<b>1853,6</b>	<b>696,2</b>	<b>834,2</b>	<b>Funds at the end of the year</b>

Źródło: dane Zarządu Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Source: data of the Management Board of the National Fund for Environmental Protection and Water Management.

**Tablica 11/91/. Gromadzenie i wykorzystanie środków pieniężnych z tytułu ochrony gruntów rolnych i leśnych**

Table 11/91/. Accumulation and use of money on account of the protection of agricultural and forest land

Wyszczególnienie	2015	2020	2022	2023	Specification
Wpływy i wydatki w tys. zł Incomes and expenditures in thousand PLN					
Stan środków na początku roku	1612,3	2397,1	1720,4	2182,5	Funds at the beginning of the year
Wpływy	1430,8	2351,3	2563,8	2728,1	Incomes
Wydatki	1347,4	2179,3	2101,7	2126,2	Expenditures
na:					for:
użyźnianie i ulepszanie gleb, usuwanie kamieni, odkrzaczanie	372,1	315,4	534,5	416,2	soil fertilisation and improvement, removal of stones and bushes
budowę i modernizację dróg dojazdowych do gruntów rolnych	975,2	1863,9	1530,2	1692,1	construction and modernisation of access roads to agricultural lands
pozostałe	0,0	-	36,9	17,9	other
Stan środków na koniec roku	1695,7	2569,1	2182,5	2784,4	Funds at the end of the year
Zrealizowane prace i przedsięwzięcia Completed works and undertakings					
Użyźnianie i ulepszanie gleb, usuwanie kamieni, odkrzaczanie w ha	-	890	1002	467	Soil fertilisation and improvement, removal of stones and bushes in ha
Budowa i modernizacja dróg dojazdowych do gruntów rolnych w km	29	19	15	6	Construction and modernisation of access roads to agricultural lands in km

Źródło: dane Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi.  
Source: data of the Ministry of Agriculture and Rural Development.

**Tablica 12/92/. Opłaty za korzystanie ze środowiska i inne wpływy na ochronę środowiska i gospodarkę wodną oraz ich redystrybucja**

Table 12/92/. Payments for using the environment and other incomes for environmental protection and water management as well as their redistribution

Wyszczególnienie	2015	2020	2022	2023	Specification
	w tys. zł in thousand PLN				
Stan środków na początku roku	320,8	137,6	906,7	423,9	Funds at the beginning of the year
Wpływy	25381,6	16366,3	16590,3	15686,6	Incomes
Z tytułu opłat za:					Due to payments:
pobór wód	5243,2	-	-	18,2	water withdrawal
wprowadzanie ścieków	2744,0	39,8	31,0	96,8	releasing wastewater
ochronę powietrza atmosferycznego i klimatu	9356,7	7886,5	8798,0	9171,7	protection of air and climate
emisję CO <sub>2</sub>	2,0	441,7	532,2	545,5	emissions of CO <sub>2</sub>
gospodarkę odpadami	7311,3	7434,7	6494,2	5942,1	waste management
pozostałe dziedziny	-	67,3	144,4	457,9	other domains
Inne <sup>a</sup>	724,6	496,3	590,5	1121,1	Other <sup>a</sup>

a Między innymi z tytułu: odsetek za przeterminowane wpłaty opłat, odzyskanych kosztów postępowań egzekucyjnych, błędnych wpłat podlegających zwrotowi; nie obejmuje kar.

a Due to, among others: interest rates for expired payments, interest rates of bank accounts, recovered costs of enforcement proceedings, incorrect payments subject to repayment; fines not included.

**Tablica 12/92/. Opłaty za korzystanie ze środowiska i inne wpływy na ochronę środowiska i gospodarkę wodną oraz ich redystrybucja (dok.)**  
**Table 12/92/. Payments for using the environment and other incomes for environmental protection and water management as well as their redistribution (cont.)**

Wyszczególnienie	2015	2020	2022	2023	Specification
	w tys. zł in thousand PLN				
<b>Wydatki</b>	<b>25283,2</b>	<b>16279,5</b>	<b>17073,1</b>	<b>16761,2</b>	<b>Expenditures</b>
Na fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej:					For environmental protection and water management funds:
wojewódzki	9710,5	5663,9	6097,4	5996,0	voivodship
Narodowy	5230,0	3242,4	3463,1	3401,4	National
Do budżetu:					To budget:
gminnego	2515,8	5469,7	5474,9	5004,6	gmina
powiatowego	7241,4	1600,1	1666,8	1570,1	powiat
Inne	585,5	303,5	371,0	789,1	Other
<b>Stan środków na koniec roku</b>	<b>419,2</b>	<b>224,4</b>	<b>423,9</b>	<b>470,4</b>	<b>Funds at the end of the year</b>

Źródło: dane Zarządu Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Source: data of the Management Board of the National Fund for Environmental Protection and Water Management.

**Tablica 13/93/. Wpływy na ochronę środowiska i gospodarkę wodną z tytułu kar oraz ich redystrybucja**  
**Table 13/93/. Incomes for environmental protection and water management funds from fines as well as their redistribution**

Wyszczególnienie	2015	2020	2022	2023	Specification
	w tys. zł in thousand PLN				
<b>Ogółem</b>					<b>Total</b>
wymierzono	1623,9	614,2	1409,2	4866,3	awarded
wpłynęło	376,3	347,1	712,6	7857,1	received
w tym z tytułu kar za przekroczenie:					of which due to fines for transgress of:
warunków wprowadzania ścieków do wód lub ziemi:					conditions of releasing wastewater into water or the ground:
wymierzono	84,3	5,3	–	3617,0	awarded
wpłynęło	5,6	–	6,8	6832,0	received
dopuszczalnej emisji zanieczyszczeń powietrza:					total acceptable emission of air pollutants:
wymierzono	14,5	67,7	0,9	–	awarded
wpłynęło	31,9	17,9	0,9	–	received

**Tablica 13/93/. Wpływy na ochronę środowiska i gospodarkę wodną z tytułu kar oraz ich redystrybucja (dok.)**  
**Table 13/93/. Incomes for environmental protection and water management funds from fines as well as their redistribution (cont.)**

Wyszczególnienie	2015	2020	2022	2023	Specification
	w tys. zł in thousand PLN				
Z ogółem przekazano:					Of total transferred:
na fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej:					for environmental protection and water management funds:
wojewódzki	14,3	20,0	202,9	2978,6	voivodship
Narodowy	276,8	199,2	166,1	1530,2	National
do budżetów:					to budgets:
gminnych	7,9	11,0	4,1	1368,3	gmina
powiatowych	3,9	5,5	2,0	684,2	powiat
państwa	73,5	99,8	208,9	1117,8	state

Źródło: w zakresie wpływów – dane Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska, w zakresie redystrybucji – dane Zarządu Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Source: in regard to incomes – data of the Inspectorate for Chief Inspectorate of Environmental Protection; in regard to redistribution – data of the Management Board of the National Fund for Environmental Protection and Water Management.

**Tablica 14/94/. Wykorzystanie środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej**  
**Table 14/94/. Use of resources of Voivodship Environmental Protection and Water Management Fund**

Kierunki inwestowania	2015	2020	2022	2023	Directions of investing
	w tys. zł in thousand PLN				
<b>Ogółem</b>	<b>39574,5</b>	<b>19041,4</b>	<b>7019,5</b>	<b>21070,6</b>	<b>Total</b>
Gospodarka ściekowa i ochrona wód	10078,7	2646,8	1570,2	6891,1	Wastewater management and protection of water
Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu	7528,8	14196,0	2189,2	5151,4	Protection of air and climate
Gospodarka odpadami	18349,5	1548,5	2929,2	8279,8	Waste management
Pozostałe dziedziny	3617,4	650,2	330,9	748,3	Other domains

Źródło: dane Zarządu Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Source: data of the Management Board of the National Fund for Environmental Protection and Water Management.

## Leśnictwo i łowiectwo

### Forestry and hunting

**Tablica 1/95/. Powierzchnia gruntów leśnych i przeznaczonych do zalesienia**  
**Stan w dniu 31 grudnia**

Table 1/95/. Forest land and land designated for afforestation  
 As of 31 December

Wyszczególnienie Specification		Grunty leśne Forest land					grunty związane z gospodarką leśną land related to forest management	Grunty nieleśne przeznaczone do zalesienia Non-forest land intended for afforestation
		ogółem grand total	lasy forest					
			razem total	grunty area				
				zalesione wooded	niezalesione non-wooded			
		w ha	in ha					
<b>OGÓŁEM</b>	2015	630864	620904	609622	11282	9960	17	
<b>TOTAL</b>	2020	634833	624850	611289	13561	9982	5	
	2022	640605	630788	614546	16242	9817	6	
	<b>2023</b>	<b>641289</b>	<b>631546</b>	<b>614889</b>	<b>16656</b>	<b>9743</b>	<b>1</b>	
<b>Lasy publiczne</b>	2015	427149	417204	412718	4486	9945	60	
<b>Public forests</b>	2020	427764	417810	412094	5716	9953	17	
	2022	434206	424391	414695	9696	9815	6	
	<b>2023</b>	<b>435217</b>	<b>425475</b>	<b>415701</b>	<b>9774</b>	<b>9742</b>	<b>1</b>	
własność: owned by:								
Skarbu Państwa State Treasury		433334	423608	413874	9734	9726	1	
w tym w zarządzie: of which managed by:								
Lasów Państwowych the State Forests		393203	383879	374577	9302	9324	0	
parków narodowych national parks		37733	37343	36936	407	390	-	
Gmin Gminas		1459	1443	1404	39	16	.	
Innych jednostek publicznych Other public units		423	423	423	1	-	-	
<b>Lasy prywatne</b>	2015	203100	203094	197529	5565	6	.	
<b>Private forests</b>	2020	205848	205845	199322	6523	2	.	
	2022	206399	206397	199851	6546	2	.	
	<b>2023</b>	<b>206072</b>	<b>206071</b>	<b>199188</b>	<b>6883</b>	<b>1</b>	<b>.</b>	

**Tablica 2/96/. Powierzchnia gruntów leśnych i lesistość według powiatów i gmin w 2023 r.  
Stan w dniu 31 grudnia**

Table 2/96/. Forest land and forest cover by powiats and gminas in 2023  
As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	Powierzchnia gruntów leśnych w ha Forest land in ha							Lesistość w % Forest cover in %
	ogółem grand total		publicznych public				prywat- nych private	
	ogółem grand total	w tym lasy of which forests	razem total	w tym własność Skarbu Państwa of which owned by State Treasury				
				razem total	Lasów Państwo- wych the State Forests	parków narodow- ych national parks		
<b>WOJEWÓDZTWO VOIVODSHIP</b>	<b>641289</b>	<b>631546</b>	<b>435217</b>	<b>433334</b>	<b>393203</b>	<b>37733</b>	<b>206072</b>	<b>31,3</b>
<b>POWIAT AUGUSTOWSKI</b>	<b>79140</b>	<b>77175</b>	<b>68437</b>	<b>68165</b>	<b>66960</b>	<b>1081</b>	<b>10704</b>	<b>46,5</b>
<b>Gmina miejska Urban gmina</b>								
Augustów	2943	2843	2710	2643	2630	-	233	35,1
<b>Gmina miejsko-wiejska Urban-rural gmina</b>								
Lipsk	4598	4579	1416	1287	1112	168	3182	24,8
<b>Gminy wiejskie Rural gminas</b>								
Augustów	8621	8411	7730	7729	7720	-	891	31,5
Bargłów Kościelny	2538	2521	1005	1003	1000	2	1533	13,4
Nowinka	12975	12627	12369	12366	11654	712	606	61,9
Płaska	31917	30960	31127	31124	31029	-	790	83,1
Sztabin	15548	15233	12079	12013	11815	198	3469	42,0
<b>POWIAT BIAŁOSTOCKI</b>	<b>120048</b>	<b>117876</b>	<b>90656</b>	<b>90387</b>	<b>89328</b>	<b>93</b>	<b>29392</b>	<b>39,6</b>
<b>Gminy miejsko-wiejskie Urban-rural gminas</b>								
Choroszcz	2726	2714	865	842	792	14	1861	16,6
Czarna Białostocka	15802	15329	15369	15353	15351	-	433	74,3
Łapy	1707	1706	39	37	27	7	1668	13,4
Michałowo	16707	16406	14246	14174	13756	-	2461	40,0
Supraśl	13116	12749	12022	12005	11984	-	1094	67,6
Suraż	1066	1061	379	375	319	28	687	13,9
Tykocin	5499	5425	2696	2684	2684	-	2803	26,2
Wasilków	6128	5999	5279	5266	5241	-	849	47,2
Zabłudów	11236	11119	7053	7011	6926	-	4183	32,7

**Tablica 2/96/. Powierzchnia gruntów leśnych i lesistość według powiatów i gmin w 2023 r. (cd.)  
Stan w dniu 31 grudnia**

Table 2/96/. Forest land and forest cover by powiats and gminas in 2023 (cont.)  
As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	Powierzchnia gruntów leśnych w ha Forest land in ha							Lesistość w % Forest cover in %
	ogółem grand total		publicznych public				prywat- nych private	
	ogółem grand total	w tym lasy of which forests	razem total	w tym własność Skarbu Państwa of which owned by State Treasury				
				razem total	w tym w zarządzie of which managed by			
			Lasów Państwo- wych the State Forests		parków nardo- wych national parks			
<b>POWIAT BIAŁOSTOCKI (dok.) (cont.)</b>								
<b>Gminy wiejskie Rural gminas</b>								
Dobrzyniewo Duże	5890	5769	4294	4288	4267	-	1596	35,8
Gródek	27470	26967	24319	24289	24062	-	3151	62,8
Juchnowiec Kościelny	2737	2733	492	480	415	-	2245	15,9
Poświętne	3313	3273	2009	2006	2004	-	1304	28,6
Turośń Kościelna	3260	3246	1085	1077	1001	44	2175	23,2
Zawady	3391	3380	509	500	499	-	2882	30,1
<b>POWIAT BIELSKI</b>	<b>30181</b>	<b>29960</b>	<b>11631</b>	<b>11551</b>	<b>11333</b>	<b>-</b>	<b>18550</b>	<b>21,6</b>
<b>Gminy miejskie Urban gminas</b>								
Bielsk Podlaski	45	44	1	1	1	-	44	1,6
Brańsk	947	944	146	146	144	-	800	29,1
<b>Gminy wiejskie Rural gminas</b>								
Bielsk Podlaski	10129	10047	4657	4610	4525	-	5472	23,4
Boćki	5185	5158	1464	1462	1373	-	3721	22,2
Brańsk	3506	3499	667	665	665	-	2838	15,4
Orla	2688	2678	1254	1251	1217	-	1434	16,7
Rudka	2813	2742	2095	2093	2093	-	718	39,0
Wyszki	4869	4849	1346	1324	1316	-	3523	23,5
<b>POWIAT GRAJEWSKI</b>	<b>22418</b>	<b>22164</b>	<b>13615</b>	<b>13518</b>	<b>11475</b>	<b>1898</b>	<b>8803</b>	<b>22,9</b>
<b>Gmina miejska Urban gmina</b>								
Grajewo	67	67	38	37	33	-	29	3,5
<b>Gminy miejsko-wiejskie Urban-rural gminas</b>								
Rajgród	5976	5894	4306	4289	3236	914	1670	28,5
Szczuczyn	1840	1824	693	693	693	-	1147	15,8

**Tablica 2/96/. Powierzchnia gruntów leśnych i lesistość według powiatów i gmin w 2023 r. (cd.)**  
**Stan w dniu 31 grudnia**  
**Table 2/96/. Forest land and forest cover by powiats and gminas in 2023 (cont.)**  
**As of 31 December**

Wyszczególnienie Specification	Powierzchnia gruntów leśnych w ha Forest land in ha							Lesistość w % Forest cover in %
	ogółem grand total		publicznych public				prywat- nych private	
	ogółem grand total	w tym lasy of which forests	razem total	w tym własność Skarbu Państwa of which owned by State Treasury				
				razem total	w tym w zarządzie of which managed by			
			Lasów Państwo- wych the State Forests		parków narodo- wych national parks			
<b>POWIAT GRAJEWSKI (dok.) (cont.)</b>								
<b>Gminy wiejskie Rural gminas</b>								
Grajewo	9967	9858	6451	6409	5801	605	3516	32,0
Radziłów	1940	1937	561	525	146	378	1379	9,7
Wąsosz	2627	2584	1565	1565	1565	-	1062	21,9
<b>POWIAT HAJNOWSKI</b>	<b>8840</b>	<b>87381</b>	<b>76689</b>	<b>76484</b>	<b>66113</b>	<b>9974</b>	<b>12151</b>	<b>53,8</b>
<b>Gmina miejska Urban gmina</b>								
Hajnówka	105	86	81	67	67	-	24	4,1
<b>Gmina miejsko-wiejska Urban-rural gmina</b>								
Kleszczele	6521	6472	4246	4231	4147	-	2274	45,3
<b>Gminy wiejskie Rural gminas</b>								
Białowieża	18157	17843	18122	18122	12350	5770	35	87,8
Czeremcha	5388	5317	3967	3934	3907	-	1421	54,9
Czyże	1405	1401	351	345	319	-	1054	10,4
Dubicze Cerkiewne	8397	8299	5963	5945	5925	-	2433	54,8
Hajnówka	16898	16577	16485	16483	16472	-	413	56,6
Narew	8699	8609	6069	6021	5920	-	2630	35,6
Narewka	23272	22777	21405	21336	17007	4204	1867	67,2
<b>POWIAT KOLNEŃSKI</b>	<b>21099</b>	<b>20896</b>	<b>9628</b>	<b>9597</b>	<b>9575</b>	<b>-</b>	<b>11471</b>	<b>22,2</b>
<b>Gmina miejska Urban gmina</b>								
Kolno	114	114	3	-	-	-	111	4,5
<b>Gmina miejsko-wiejska Urban-rural gmina</b>								
Stawiski	3376	3361	911	910	906	-	2465	20,3

**Tablica 2/96/. Powierzchnia gruntów leśnych i lesistość według powiatów i gmin w 2023 r. (cd.)  
Stan w dniu 31 grudnia**

Table 2/96/. Forest land and forest cover by powiats and gminas in 2023 (cont.)  
As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	Powierzchnia gruntów leśnych w ha Forest land in ha							Lesistość w % Forest cover in %
	ogółem grand total		publicznych public				prywat- nych private	
	ogółem grand total	w tym lasy of which forests	razem total	w tym własność Skarbu Państwa of which owned by State Treasury				
				razem total	w tym w zarządzie of which managed by			
			Lasów Państwo- wych the State Forests		parków narodo- wych national parks			
<b>POWIAT KOLNEŃSKI (dok.) (cont.)</b>								
<b>Gminy wiejskie Rural gminas</b>								
Grabowo	2760	2758	230	227	227	-	2530	21,4
Kolno	6354	6293	2979	2970	2959	-	3375	22,3
Mały Płock	2987	2963	1222	1220	1214	-	1765	21,2
Turośl	5508	5407	4283	4270	4270	-	1225	27,2
<b>POWIAT ŁOMŻYŃSKI</b>	<b>31102</b>	<b>30837</b>	<b>13121</b>	<b>13068</b>	<b>13031</b>	<b>-</b>	<b>17981</b>	<b>22,8</b>
<b>Gminy miejsko-wiejskie Urban-rural gminas</b>								
Jedwabne	2910	2909	161	161	155	-	2749	18,3
Nowogród	2428	2417	678	658	648	-	1750	23,9
<b>Gminy wiejskie Rural gminas</b>								
Łomża	3568	3554	1189	1165	1163	-	2379	17,2
Miastkowo	3570	3533	2024	2024	2018	-	1545	30,8
Piątnica	4317	4299	1435	1435	1431	-	2882	19,6
Przytuły	1136	1135	105	104	103	-	1032	16,0
Śniadowo	2759	2758	60	60	59	-	2699	16,9
Wizna	1363	1362	99	98	98	-	1263	10,2
Zbójna	9052	8870	7368	7362	7357	-	1683	47,8
<b>POWIAT MONIECKI</b>	<b>32911</b>	<b>32761</b>	<b>19308</b>	<b>19171</b>	<b>3457</b>	<b>15689</b>	<b>13603</b>	<b>23,7</b>
<b>Gminy miejsko-wiejskie Urban-rural gminas</b>								
Goniądz	14416	14330	11171	11101	593	10507	3245	38,1
Knyszyn	4279	4221	2219	2212	2192	-	2060	33,2
Mońki	2021	2021	131	107	106	-	1890	12,5

**Tablica 2/96/. Powierzchnia gruntów leśnych i lesistość według powiatów i gmin w 2023 r. (cd.)**  
**Stan w dniu 31 grudnia**  
**Table 2/96/. Forest land and forest cover by powiats and gminas in 2023 (cont.)**  
**As of 31 December**

Wyszczególnienie Specification	Powierzchnia gruntów leśnych w ha Forest land in ha						prywat- nych private	Lesistość w % Forest cover in %
	ogółem grand total		publicznych public					
	ogółem grand total	w tym lasy of which forests	razem total	w tym własność Skarbu Państwa of which owned by State Treasury				
				razem total	w tym w zarządzie of which managed by			
			Lasów Państwo- wych the State Forests	parków nardo- wych national parks				
<b>POWIAT MONIECKI (dok.) (cont.)</b>								
<b>Gminy wiejskie Rural gminas</b>								
Jasionówka	1278	1277	116	112	111	-	1162	13,2
Jaświły	1292	1290	138	132	108	24	1154	7,4
Krypno	1144	1142	199	197	195	-	945	10,2
Trzcianne	8481	8481	5334	5309	151	5158	3147	25,6
<b>POWIAT SEJNEŃSKI</b>	<b>36849</b>	<b>36039</b>	<b>31474</b>	<b>31448</b>	<b>27183</b>	<b>4249</b>	<b>5375</b>	<b>42,1</b>
<b>Gmina miejska Urban gmina</b>								
Sejny	6	5	1	1	1	-	5	1,2
<b>Gminy wiejskie Rural gminas</b>								
Giby	25259	24598	24282	24281	20714	3564	977	76,1
Krasnopol	3959	3912	2524	2507	1819	685	1435	22,8
Puńsk	1540	1529	588	584	584	-	952	11,0
Sejny	6085	5994	4079	4075	4065	-	2006	27,6
<b>POWIAT SIEMIATYCKI</b>	<b>52117</b>	<b>51471</b>	<b>27593</b>	<b>27438</b>	<b>27251</b>	<b>-</b>	<b>24524</b>	<b>35,3</b>
<b>Gmina miejska Urban gmina</b>								
Siemiatycze	1039	1025	90	68	63	-	949	28,3
<b>Gmina miejsko-wiejska Urban-rural gmina</b>								
Drohiczyn	2347	2341	373	363	358	-	1973	11,3

**Tablica 2/96/. Powierzchnia gruntów leśnych i lesistość według powiatów i gmin w 2023 r. (cd.)  
Stan w dniu 31 grudnia**

Table 2/96/. Forest land and forest cover by powiats and gminas in 2023 (cont.)  
As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	Powierzchnia gruntów leśnych w ha Forest land in ha							Lesistość w % Forest cover in %
	ogółem grand total		publicznych public				prywat- nych private	
	ogółem grand total	w tym lasy of which forests	razem total	w tym własność Skarbu Państwa of which owned by State Treasury				
				razem total	w tym w zarządzie of which managed by			
			Lasów Państwo- wych the State Forests		parków narodo- wych national parks			
<b>POWIAT SIEMIATYCKI (dok.) (cont.)</b>								
<b>Gminy wiejskie Rural gminas</b>								
Dziadkowice	4150	4124	1608	1601	1600	-	2542	35,5
Grodzisk	6191	6064	3930	3930	3928	-	2261	29,9
Mielnik	13223	13007	9592	9510	9459	-	3631	66,2
Milejczyce	6781	6751	2669	2651	2603	-	4112	44,6
Nurzec-Stacja	10243	10049	7522	7519	7459	-	2721	46,8
Perlejewo	2192	2189	249	249	248	-	1943	20,5
Siemiatycze	5951	5920	1560	1548	1533	-	4391	26,1
<b>POWIAT SOKÓLSKI</b>	<b>53973</b>	<b>53194</b>	<b>37046</b>	<b>36853</b>	<b>36058</b>	<b>618</b>	<b>16928</b>	<b>25,9</b>
<b>Gminy miejsko-wiejskie Urban-rural gminas</b>								
Dąbrowa Białostocka	4386	4339	2678	2548	1951	594	1707	16,4
Krynki	8316	8175	7185	7168	7153	-	1131	49,2
Sokółka	6682	6619	3362	3358	3286	-	3320	21,1
Suchowola	2782	2768	650	647	622	23	2132	10,8
<b>Gminy wiejskie Rural gminas</b>								
Janów	6939	6791	6128	6123	6123	-	811	32,7
Korycin	888	888	18	16	16	-	869	7,6
Kuźnica	3452	3440	1216	1206	1196	-	2236	25,8
Nowy Dwór	1929	1924	636	632	624	1	1294	15,9
Sidra	3432	3423	1464	1455	1444	-	1968	19,7
Szudziałowo	15168	14825	13709	13700	13645	-	1459	49,2

**Tablica 2/96/. Powierzchnia gruntów leśnych i lesistość według powiatów i gmin w 2023 r. (cd.)  
Stan w dniu 31 grudnia**

Table 2/96/. Forest land and forest cover by powiats and gminas in 2023 (cont.)  
As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	Powierzchnia gruntów leśnych w ha Forest land in ha							Lesistość w % Forest cover in %
	ogółem grand total		publicznych public				prywat- nych private	
	ogółem grand total	w tym lasy of which forests	razem total	w tym własność Skarbu Państwa of which owned by State Treasury				
				razem total	w tym w zarządzie of which managed by			
			Lasów Państwo- wych the State Forests		parków narodo- wych national parks			
<b>POWIAT SUWALSKI</b>	<b>23607</b>	<b>23270</b>	<b>15800</b>	<b>15744</b>	<b>11548</b>	<b>4131</b>	<b>7808</b>	<b>17,8</b>
<b>Gminy wiejskie Rural gminas</b>								
Bakałarzewo	1737	1719	849	845	843	-	888	14,0
Filipów	1400	1398	237	233	213	-	1163	9,3
Jeleniewo	1433	1428	410	408	406	-	1023	10,9
Przerośl	1886	1869	938	938	925	-	948	15,1
Raczki	2767	2706	2307	2294	2290	-	460	19,0
Rutka-Tartak	2683	2647	1876	1869	1869	-	808	25,6
Suwałki	7866	7701	6863	6849	2715	4131	1003	29,1
Szypliszki	2148	2126	1309	1297	1295	-	839	13,6
Wiżajny	1687	1676	1011	1010	993	-	676	15,0
<b>POWIAT WYSOKOMAZOWIECKI</b>	<b>24109</b>	<b>24010</b>	<b>5091</b>	<b>5054</b>	<b>5044</b>	<b>-</b>	<b>19018</b>	<b>18,6</b>
<b>Gmina miejska Urban gmina</b>								
Wysokie Mazowieckie	249	249	13	13	13	-	236	16,3
<b>Gminy miejsko-wiejskie Urban-rural gminas</b>								
Ciechanowiec	5582	5553	1588	1571	1567	-	3994	27,6
Czyżew	948	948	106	99	99	-	842	7,3
Szepietowo	2594	2556	1477	1476	1473	-	1117	16,8
<b>Gminy wiejskie Rural gminas</b>								
Klukowo	1079	1079	9	8	7	-	1070	8,7
Kobylin-Borzymy	2123	2123	0	0	-	-	2123	17,8
Kulesze Kościelne	3024	3024	58	53	51	-	2966	26,2
Nowe Piekuty	1746	1744	196	195	195	-	1550	15,9
Sokoły	3023	3022	171	167	166	-	2852	19,4
Wysokie Mazowieckie	3740	3711	1472	1472	1472	-	2268	22,3

**Tablica 2/96/. Powierzchnia gruntów leśnych i lesistość według powiatów i gmin w 2023 r. (dok.)**  
**Stan w dniu 31 grudnia**  
 Table 2/96/. Forest land and forest cover by powiats and gminas in 2023 (cont.)  
 As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	Powierzchnia gruntów leśnych w ha Forest land in ha							Lesistość w % Forest cover in %
	ogółem grand total		publicznych public				prywat- nych private	
	ogółem grand total	w tym lasy of which forests	razem total	w tym własność Skarbu Państwa of which owned by State Treasury				
				razem total	w tym w zarządzie of which managed by			
			Lasów Państwo- wych the State Forests		parków narodow- ych national parks			
<b>POWIAT ZAMBROWSKI</b>	<b>22075</b>	<b>21767</b>	<b>12607</b>	<b>12588</b>	<b>12580</b>	<b>-</b>	<b>9468</b>	<b>29,7</b>
<b>Gmina miejska</b> <b>Urban gmina</b>								
Zambrów	19	19	4	3	3	-	15	1,0
<b>Gminy wiejskie</b> <b>Rural gminas</b>								
Kołaki Kościelne	1822	1822	123	123	123	-	1699	24,7
Rutki	3629	3617	881	872	867	-	2748	18,1
Szumowo	3315	3293	1078	1074	1074	-	2237	23,3
Zambrów	13289	13016	10520	10515	10512	-	2769	43,5
<b>MIASTA NA PRAWACH POWIATU</b> <b>CITIES WITH POWIAT STATUS</b>								
Białystok	<b>1885</b>	<b>1846</b>	<b>1688</b>	<b>1456</b>	<b>1453</b>	<b>-</b>	<b>197</b>	<b>18,1</b>
Łomża	<b>32</b>	<b>32</b>	<b>11</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>21</b>	<b>1,0</b>
Suwałki	<b>903</b>	<b>867</b>	<b>824</b>	<b>813</b>	<b>813</b>	<b>-</b>	<b>79</b>	<b>13,2</b>

**Uwaga do tablic 3–8**

Dane opracowano na podstawie Wielkoobszarowej Inwentaryzacji Stanu Lasów przeprowadzonej w latach 2019–2023 przez Biuro Urządzenia Lasu i Geodezji Leśnej. Dane zostały przeliczone na powierzchnię lasów poszczególnych kategorii własności podaną przez Główny Urząd Statystyczny według stanu na 31 grudnia 2022 r.

**Note to tables 3–8**

Data prepared on the basis of The National Forest Inventory conducted in 2019–2023 by the Bureau for Forest Management and Geodesy. Data have been calculated per forest area of each form of ownership provided by the Statistics Poland as of 31 December 2022.

**Tablica 3/97/. Powierzchnia lasów według wieku drzewostanów**

**Table 3/97/. Forest area by age classes of tree stands**

Wyszczególnienie Specification	Ogółem w ha Grand total in ha	W tym – w % ogółem – powierzchnia zalesiona Of which wooded area in % of grand total area								
		razem total	drzewostany tree stands							w klasie odno- wienia <sup>a</sup> i o bu- dowie przerę- bowej in re- stocking class <sup>a</sup> and of a se- lection structure
			w klasie wieku by age classes							
			I (1–20 lat years)	II (21–40)	III (41–60)	IV (61–80)	V (81–100)	VI i wyższe and higher (101 lat i więcej and more)		
<b>Ogółem Total</b>	<b>630789</b>	<b>96,8</b>	<b>8,7</b>	<b>11,9</b>	<b>26,2</b>	<b>25,5</b>	<b>14,6</b>	<b>8,4</b>	<b>1,5</b>	
w tym: of which:										
Lasy w zarządzie Lasów Państwowych Forests managed by the State Forests	382811	97,6	9,7	11,3	24,9	23,0	15,9	10,4	2,4	
Lasy prywatne Private forests	206397	94,9	7,7	13,6	29,4	31,6	10,2	2,2	0,2	

a łącznie z klasą do odnowienia.  
a Including class for restocking.

**Tablica 4/98/. Powierzchnia lasów według gatunków panujących (przeważających) w drzewostanie**  
**Table 4/98/. Forest land by dominant (prevailing) species in stand**

Gatunki drzew	Ogółem Grand total		W tym Of which		Species of trees
			lasy w zarządzie Lasów Państwowych forests managed by the State Forests	lasy prywatne private forests	
	w tys. ha in thousand ha	w odsetkach in percent			
<b>Ogółem</b>	<b>630,8</b>	<b>100,0</b>	<b>100,0</b>	<b>100,0</b>	<b>Total</b>
Drzewa iglaste	423,3	67,0	71,9	62,5	Coniferous trees
w tym:					of which:
sosna	362,7	57,3	59,9	56,8	pine
świerk	56,5	9,0	11,2	5,2	spruce
Drzewa liściaste	207,5	33,0	28,1	37,5	Broadleaved trees
w tym:					of which:
dąb	41,4	6,6	8,6	3,4	oak
grab	11,7	1,9	1,8	1,5	hornbeam
brzoza	52,2	8,3	6,9	11,6	birch
olsza	73,8	11,7	9,1	15,7	alder
osika	9,5	1,5	0,7	3,1	aspen

**Tablica 5/99/. Zasoby drzewne na pniu według wieku drzewostanów**  
**Table 5/99/. Growing stock of standing wood by age classes of tree stands**

Wyszczególnienie Specification	Ogółem grubizna brutto <sup>a</sup> w hm <sup>3</sup> Gross <sup>a</sup> grand total timber in hm <sup>3</sup>	W tym – w % ogółem – powierzchnia zalesiona Of which wooded area in % of grand total area								
		razem total	drzewostany tree stands						w klasie odnowienia <sup>c</sup> i o budowie przerębowej in restocking class <sup>c</sup> and of a selection structure	prze- stoje <sup>b</sup> hold- over trees <sup>b</sup>
			w klasie wieku by age classes							
			I (1–20 lat years)	II (21– 40)	III (41– 60)	IV (61–80)	V (81– –100)	VI i wyższe and higher (101 lat i więcej and more)		
<b>Ogółem Total</b>	<b>190,6</b>	<b>99,8</b>	<b>0,9</b>	<b>6,9</b>	<b>25,9</b>	<b>31,0</b>	<b>19,5</b>	<b>13,0</b>	<b>1,3</b>	<b>1,3</b>
w tym: of which:										
Lasy w zarządzie Lasów Państwowych Forests managed by the State Forests	117,4	99,8	0,7	6,8	24,0	27,1	22,2	15,8	2,1	1,1
Lasy prywatne Private forests	58,8	99,8	1,7	7,8	31,9	40,3	13,9	3,1	0,2	0,9

a W korze. b Drzewa niewycięte w terminie przewidzianym kolejną rębności. c Łącznie z klasą do odnowienia.  
a Over bark. b Trees not felled in the assumed troughfell order. c Including class for restocking.

**Tablica 6/100/. Zasoby drzewne na pniu według gatunków panujących (przeważających) w drzewostanie**  
**Table 6/100/. Growing stock of standing wood by dominant (prevailing) species**

Gatunki drzew	Ogółem grubizna brutto <sup>a</sup> Gross grand total timber <sup>a</sup>		W tym Of which		Species of trees
			lasy w zarządzie Lasów Państwowych forests managed by the State Forests	lasy prywatne private forests	
	w hm <sup>3</sup> in hm <sup>3</sup>	w odsetkach in percent			
<b>Ogółem</b>	<b>190,6</b>	<b>100,0</b>	<b>100,0</b>	<b>100,0</b>	<b>Total</b>
Drzewa iglaste	139,0	73,0	77,2	68,7	Coniferous trees
w tym:					of which:
sosna	123,6	65,0	66,8	64,8	pine
świerk	14,4	7,5	9,8	3,4	spruce
Drzewa liściaste	51,6	27,0	22,8	31,3	Broadleaved trees
w tym:					of which:
dąb	10,2	5,4	7,4	1,4	oak
grab	3,1	1,6	1,8	0,8	hornbeam
brzoza	11,0	5,7	4,2	9,3	birch
olsza	22,1	11,6	8,4	15,9	alder
osika	2,5	1,3	0,5	2,7	aspen

a W korze.  
a Over bark.

**Tablica 7/101/. Zasobność i przeciętny wiek drzewostanów według gatunków panujących (przeważających)**  
**Table 7/101/. Resources and average age of tree stands by dominant (prevailing) species**

Gatunki drzew	Zasobność – grubizna brutto <sup>a</sup> na 1 ha powierzchni lasów w m <sup>3</sup> Resources of gross timber <sup>a</sup> per 1 ha of forest area in m <sup>3</sup>	Przeciętny wiek drzewostanów w latach Average age of tree stands in years	Species of trees
<b>Ogółem</b>	<b>302,2</b>	<b>61</b>	<b>Total</b>
Drzewa iglaste	328,3	62	Coniferous trees
w tym:			of which:
sosna	340,7	64	pine
świerk	254,5	52	spruce
jodła	127,7	25	fir
Drzewa liściaste	248,7	57	Broadleaved trees
w tym:			of which:
dąb	246,9	62	oak
grab	263,7	69	hornbeam
brzoza	209,6	51	birch
olsza	299,4	59	alder
osika	265,7	48	aspen

a W korze.  
a Over bark.

**Tablica 8/102/. Powierzchnia lasów według typów siedliskowych lasu**  
**Table 8/102/. Forest land by forest habitat types**

Wyszczególnienie	Ogółem Total	W tym w zarządzie Lasów Państwowych Of which managed by the State Forests	Specification
W hektarach		In hectares	
<b>Ogółem</b>	<b>630789</b>	<b>382811</b>	<b>Total</b>
Bory	93998	57429	Coniferous forests
Bory mieszane	237476	139746	Coniferous forests mixed
Lasy	119977	79526	Forests
Lasy mieszane	179338	106110	Mixed forests
W odsetkach		In percent	
<b>Ogółem</b>	<b>100,0</b>	<b>100,0</b>	<b>Total</b>
Bory	14,9	15,0	Coniferous forests
Bory mieszane	37,7	36,5	Coniferous forests mixed
Lasy	19,0	20,8	Forests
Lasy mieszane	28,4	27,7	Mixed forests

**Tablica 9/103/. Powierzchnia Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe**  
**Stan w dniu 31 grudnia**

**Table 9/103/. Area of the State Forests National Forest Holding**  
**As of 31 December**

Wyszczególnienie	2015	2020	2022	2023	Specification
	w ha		in ha		
<b>OGÓŁEM</b>	<b>401765</b>	<b>402313</b>	<b>403193</b>	<b>404079</b>	<b>TOTAL</b>
<b>Grunty leśne</b>	<b>390014</b>	<b>391092</b>	<b>392210</b>	<b>393203</b>	<b>Forest land</b>
Zalesione	375218	374992	373601	374577	Wooded
Niezalesione	5237	6526	9209	9302	Non-wooded
w tym do odnowienia	2991	3857	5694	5671	of which for restocking
Związane z gospodarką leśną	9559	9573	9399	9324	Related to forest management
w tym szkółki leśne	164	152	149	148	of which forest nurseries
<b>Pozostałe grunty (nieleśne)</b>	<b>11751</b>	<b>11221</b>	<b>10984</b>	<b>10876</b>	<b>Other land (non-forest)</b>
w tym przeznaczone do zalesienia	17	5	6	0	of which intended for afforestation
w tym:					of which:
Grunty zadrzewione i zakrzewione	912	501	459	457	Wooded and bushy areas
Użytki rolne	5226	5199	5109	5213	Agricultural land
Użytki ekologiczne	1097	1119	1076	806	Ecological areas
Grunty pod wodami	209	209	217	218	Land under ditches
Nieużytki	4066	3984	3935	3937	Wasteland

Źródło: dane Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych.

Source: data of the General Directorate of the State Forests.

**Tablica 10/104/. Powierzchnia rezerwatów i lasów ochronnych w zarządzie Lasów Państwowych  
Stan w dniu 1 stycznia**

Table 10/104/. Area of reserves and protective forests managed by the State Forests  
As of 1 January

Wyszczególnienie	2015	2020	2022	2023	Specification
W hektarach In hectares					
Rezerваты	20711	20851	20861	20974	Reserves
Lasy ochronne	195199	213606	213593	202291	Protective forests
cenne przyrodniczo	94662	117698	117809	101935	environmentally valuable
glebochronne	3095	2355	2355	1377	soil-protecting
nasienne	1199	1202	1154	1028	seed
na stałych powierzchniach badawczych	3262	2617	2617	2543	on permanent research plots
obronne	996	1300	1300	1277	defensive
ostoje zwierząt chronionych	7134	7576	7575	7982	protected animal refuges
podmiejskie	18908	13540	13528	18903	suburban
uzdrowiskowe	15084	12935	12928	12948	health-resort
wodochronne	50859	54380	54324	54295	water-protecting
uszkodzone przez przemysł	–	3	3	3	damaged by industry
W % ogólnej powierzchni lasów w zarządzie Lasów Państwowych In % of total forest areas managed by the State Forests					
Rezerваты	5,4	5,5	5,5	5,5	Reserves
Lasy ochronne	51,5	56,1	55,8	52,9	Protective forests
cenne przyrodniczo	24,9	30,9	30,8	26,6	environmentally valuable
glebochronne	0,8	0,6	0,6	0,4	soil-protecting
nasienne	0,3	0,3	0,3	0,3	seed
na stałych powierzchniach badawczych	0,9	0,7	0,7	0,7	on permanent research plots
obronne	0,3	0,3	0,3	0,3	defensive
ostoje zwierząt chronionych	1,9	2,0	2,0	2,1	protected animal refuges
podmiejskie	5,0	3,6	3,5	4,9	suburban
uzdrowiskowe	4,0	3,4	3,4	3,4	health-resort
wodochronne	13,4	14,3	14,2	14,2	water-protecting
uszkodzone przez przemysł	–	0,0	0,0	0,0	damaged by industry

Źródło: dane Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych (opracowanie Biura Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej „Wyniki aktualizacji stanu powierzchni leśnej i zasobów drzewnych w Lasach Państwowych na dzień 1 stycznia 2023 r.”).

Source: data of the General Directorate of the State Forests (prepared by the Forest Management and Geodesy Bureau "Results of updating of forest area and growing stock in the State Forests as of 1 January 2023").

**Tablica 11/105/. Wybrane dane o lasach prywatnych i gminnych według powiatów i gmin w 2023 r.**  
**Table 11/105/. Selected data on private and gmina forests in 2023**

Lp. No	Wyszczególnienie Specification	Ogółem Grand total							
		powierzchnia gruntów leśnych <sup>a</sup> forest land <sup>a</sup>	odno- wienia sztuczne i natu- ralne artificial and natural renewals	zale- sienia affores- tation	pozys- kanie drewna (grubizny) w m <sup>3</sup> removals (timber) in m <sup>3</sup>	powierz- chnia lasów ochron- nych <sup>a</sup> protective forests area <sup>a</sup>	powierzchnia gruntów leśnych <sup>a</sup> objęta dokumentacją urzędziową forest land <sup>a</sup> subject to forest management plans		
							razem total	uprosz- czone plany simplified plans	inwenta- ryzacja stanu lasów inventory of state forest
		w ha	in ha	w ha					
1	<b>WOJEWÓDZTWO VOIVODSHIP</b>	<b>207531,12</b>	<b>63,42</b>	<b>20,39</b>	<b>114619</b>	<b>9586,20</b>	<b>198000,37</b>	<b>197858,56</b>	<b>141,81</b>
2	<b>POWIAT AUGUSTOWSKI</b>	<b>10833,77</b>	<b>9,10</b>	<b>-</b>	<b>9704</b>	<b>1212,25</b>	<b>10788,98</b>	<b>10788,98</b>	<b>-</b>
	<b>Gmina miejska Urban gmina</b>								
3	Augustów	299,55	-	-	191	296,25	296,56	296,56	-
	<b>Gmina miejsko-wiejska Urban-rural gmina</b>								
4	Lipsk	3207,03	1,60	-	1862	207,00	3200,32	3200,32	-
	<b>Gminy wiejskie Rural gminas</b>								
5	Augustów	892,24	1,20	-	788	-	874,15	874,15	-
6	Bargłów Kościelny	1534,90	1,40	-	672	28,00	1532,89	1532,89	-
7	Nowinka	608,99	-	-	218	120,00	604,00	604,00	-
8	Płaska	792,93	1,20	-	926	-	789,93	789,93	-
9	Sztabin	3498,13	3,70	-	5047	561,00	3491,13	3491,13	-
10	<b>POWIAT BIAŁOSTOCKI</b>	<b>29627,42</b>	<b>15,52</b>	<b>8,44</b>	<b>32627</b>	<b>8214,32</b>	<b>29034,06</b>	<b>29034,06</b>	<b>-</b>
	<b>Gminy miejsko-wiejskie Urban-rural gminas</b>								
11	Choroszcz	1866,62	-	-	1029	1174,22	1846,62	1846,62	-
12	Czarna Białostocka	448,61	-	-	425	-	425,00	425,00	-
13	Łapy	1669,64	-	-	984	-	1662,00	1662,00	-
14	Michałow	2533,30	-	-	4389	-	2415,00	2415,00	-
15	Supraśl	1109,70	-	-	612	840,00	1073,00	1073,00	-
16	Suraż	691,33	-	-	378	-	672,00	672,00	-
17	Tykocin	2815,00	-	-	4239	-	2797,00	2797,00	-
18	Wasilków	861,97	-	-	3513	520,00	839,00	839,00	-
19	Zabłudów	4210,00	-	-	6337	1807,90	4055,10	4055,10	-

a Stan w dniu 31 grudnia.

a As of 31 December.

Lasy prywatne Private forests											Lasy gminne <sup>a</sup> Gmina forests <sup>a</sup>		Lp. No
powierzchnia gruntów leśnych <sup>a</sup> forest land <sup>a</sup>			odnowienia sztuczne i naturalne artificial and natural renewals	zalesienia afforestation	pozyskanie drewna (grubizny) w m <sup>3</sup> removals (timber) in m <sup>3</sup>	powierzchnia lasów ochronnych <sup>a</sup> protective forests area <sup>a</sup>	powierzchnia gruntów leśnych <sup>a</sup> objęta dokumentacją urzędziową forest land <sup>a</sup> subject to forest management plans			powierzchnia gruntów leśnych forest land	powierzchnia lasów ochronnych protective forests area		
razem total	w tym of which						razem total	uproszczone plany simplified plans	inwentaryzacja stanu lasów inventory of state forest				
	osób fizycznych natural persons	wspólnot gruntowych land co-operatives	osób fizycznych natural persons	osób fizycznych natural persons									
in ha						w ha in ha							
<b>206071,86</b>	<b>201374,60</b>	<b>2956,32</b>	<b>63,42</b>	<b>20,39</b>	<b>114518</b>	<b>9508,17</b>	<b>197544,81</b>	<b>197403,00</b>	<b>141,81</b>	<b>1459,26</b>	<b>78,03</b>	1	
<b>10703,58</b>	<b>10394,90</b>	<b>267,69</b>	<b>9,10</b>	-	<b>9648</b>	<b>1148,54</b>	<b>10662,59</b>	<b>10662,59</b>	-	<b>130,19</b>	<b>63,71</b>	2	
<b>232,54</b>	<b>135,08</b>	<b>94,47</b>	-	-	<b>137</b>	<b>232,54</b>	<b>229,55</b>	<b>229,55</b>	-	<b>67,01</b>	<b>63,71</b>	3	
3182,11	3139,55	36,55	1,60	-	1862	207,00	3176,10	3176,10	-	24,92	-	4	
891,14	874,15	-	1,20	-	788	-	874,15	874,15	-	1,10	-	5	
1532,90	1532,89	-	1,40	-	670	28,00	1532,89	1532,89	-	2,00	-	6	
605,89	595,70	5,20	-	-	218	120,00	600,90	600,90	-	3,10	-	7	
789,93	783,48	3,45	1,20	-	926	-	786,93	786,93	-	3,00	-	8	
3469,07	3334,05	128,02	3,70	-	5047	561,00	3462,07	3462,07	-	29,06	-	9	
<b>29392,00</b>	<b>28123,00</b>	<b>814,00</b>	<b>15,52</b>	<b>8,44</b>	<b>32587</b>	<b>8200,00</b>	<b>29010,00</b>	<b>29010,00</b>	-	<b>235,42</b>	<b>14,32</b>	10	
1861,00	1843,00	-	-	-	1029	1170,00	1841,00	1841,00	-	5,62	4,22	11	
433,00	417,00	7,00	-	-	425	-	425,00	425,00	-	15,61	-	12	
1668,00	1620,00	41,00	-	-	984	-	1662,00	1662,00	-	1,64	-	13	
2461,00	2338,00	83,00	-	-	4389	-	2415,00	2415,00	-	72,30	-	14	
1094,00	773,00	317,00	-	-	612	840,00	1073,00	1073,00	-	15,70	-	15	
687,00	623,00	49,00	-	-	378	-	672,00	672,00	-	4,33	-	16	
2803,00	2694,00	102,00	-	-	4239	-	2797,00	2797,00	-	12,00	-	17	
849,00	714,00	130,00	-	-	3513	520,00	839,00	839,00	-	12,97	-	18	
4183,00	4015,00	24,00	-	-	6337	1800,00	4046,00	4046,00	-	27,00	7,90	19	

**Tablica 11/105/. Wybrane dane o lasach prywatnych i gminnych według powiatów i gmin w 2023 r. (cd.)**  
 Table 11/105/. Selected data on private and gmina forests in 2023 (cont.)

Lp. No	Wyszczególnienie Specification	Ogółem Grand total							
		powierzchnia gruntów leśnych <sup>a</sup> forest land <sup>a</sup>	odno- wienia sztuczne i natu- ralne artificial and natural renewals	zale- sienia affores- tation	pozys- kanie drewna (grubizny) w m <sup>3</sup> removals (timber) in m <sup>3</sup>	powierz- chnia lasów ochron- nych <sup>a</sup> protective forests area <sup>a</sup>	powierzchnia gruntów leśnych <sup>a</sup> objęta dokumentacją urzędziową forest land <sup>a</sup> subject to forest management plans		
							razem total	uprosz- czone plany simplified plans	inwenta- ryzacja stanu lasów inventory of state forest
		w ha	in ha			w ha			
	<b>POWIAT BIAŁOSTOCKI (dok.) (cont.)</b>								
	<b>Gminy wiejskie Rural gminas</b>								
1	Dobrzyniewo Duże	1601,98	-	-	3276	1122,20	1601,00	1601,00	-
2	Gródek	3181,59	13,00	8,44	2450	-	3046,00	3046,00	-
3	Juchnowiec Kościelny	2256,84	-	-	1876	1350,00	2238,00	2238,00	-
4	Poświętne	1307,00	-	-	399	-	1305,00	1305,00	-
5	Turośń Kościelna	2182,50	-	-	1294	1400,00	2169,00	2169,00	-
6	Zawady	2891,34	2,52	-	1426	-	2890,34	2890,34	-
7	<b>POWIAT BIELSKI</b>	<b>18629,53</b>	<b>0,70</b>	<b>2,19</b>	<b>10050</b>	<b>-</b>	<b>18549,85</b>	<b>18549,85</b>	<b>-</b>
	<b>Gminy miejskie Urban gminas</b>								
8	Bielsk Podlaski	44,18	-	-	24	-	43,69	43,69	-
9	Brańsk	800,85	-	-	171	-	800,35	800,35	-
	<b>Gminy wiejskie Rural gminas</b>								
10	Bielsk Podlaski	5518,44	-	-	2971	-	5471,67	5471,67	-
11	Boćki	3723,57	-	-	2684	-	3721,37	3721,37	-
12	Brańsk	2840,58	0,24	2,19	2501	-	2838,18	2838,18	-
13	Orla	1437,42	-	-	492	-	1433,73	1433,73	-
14	Rudka	720,33	0,46	-	360	-	717,80	717,80	-
15	Wyszki	3544,16	-	-	847	-	3523,06	3523,06	-
16	<b>POWIAT GRAJEWSKI</b>	<b>8845,31</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>2757</b>	<b>159,00</b>	<b>8807,40</b>	<b>8807,40</b>	<b>-</b>
	<b>Gmina miejska Urban gmina</b>								
17	Grajewo	30,16	-	-	-	-	29,00	29,00	-
	<b>Gminy miejsko-wiejskie Urban-rural gminas</b>								
18	Rajgród	1686,63	-	-	442	43,20	1672,49	1672,49	-
19	Szczuczyn	1146,60	-	-	79	-	1146,60	1146,60	-

a Stan w dniu 31 grudnia.

a As of 31 December.

Lasy prywatne Private forests											Lasy gminne <sup>a</sup> Gmina forests <sup>a</sup>		Lp. No
powierzchnia gruntów leśnych <sup>a</sup> forest land <sup>a</sup>			odno- wienia sztucz- ne i natu- ralne artifi- cial and natural renew- als	zale- sienia affores- tation	pozys- kanie drewna (grubi- zny) w m <sup>3</sup> re- movals (timber) in m <sup>3</sup>	powierz- chnia lasów ochron- nych <sup>a</sup> protective forests area <sup>a</sup>	powierzchnia gruntów leśnych <sup>a</sup> objęta dokumentacją urzędzeniową forest land <sup>a</sup> subject to forest management plans			powierz- chnia gruntów leśnych forest land	po- wierz- chnia lasów ochron- nych protect- ive forests area		
razem total	w tym of which						razem total	uprosz- czone plany simplified plans	inwenta- ryzacja stanu lasów inventory of state forest				
	osób fizycznych natural persons	wspólnot gruntow- wych land co- opera- tives	in ha	in ha	in ha								
1596,00	1577,00	-	-	-	3276	1120,00	1601,00	1601,00	-	5,98	2,20	1	
3151,00	2979,00	11,00	13,00	8,44	2410	-	3046,00	3046,00	-	30,59	-	2	
2245,00	2207,00	30,00	-	-	1876	1350,00	2238,00	2238,00	-	11,84	-	3	
1304,00	1303,00	1,00	-	-	399	-	1305,00	1305,00	-	3,00	-	4	
2175,00	2150,00	13,00	-	-	1294	1400,00	2169,00	2169,00	-	7,50	-	5	
2882,00	2870,00	6,00	2,52	-	1426	-	2881,00	2881,00	-	9,34	-	6	
<b>18549,85</b>	<b>18077,33</b>	<b>305,22</b>	<b>0,70</b>	<b>2,19</b>	<b>10050</b>	-	<b>18549,85</b>	<b>18549,85</b>	-	<b>79,68</b>	-	7	
<b>43,69</b>	<b>42,12</b>	<b>1,57</b>	-	-	<b>24</b>	-	<b>43,69</b>	<b>43,69</b>	-	<b>0,49</b>	-	8	
800,35	800,35	-	-	-	171	-	800,35	800,35	-	0,50	-	9	
5471,67	5426,91	44,76	-	-	2971	-	5471,67	5471,67	-	46,77	-	10	
3721,37	3555,01	166,36	-	-	2684	-	3721,37	3721,37	-	2,20	-	11	
2838,18	2838,18	-	0,24	2,19	2501	-	2838,18	2838,18	-	2,40	-	12	
1433,73	1357,57	76,16	-	-	492	-	1433,73	1433,73	-	3,69	-	13	
717,80	716,63	1,17	0,46	-	360	-	717,80	717,80	-	2,53	-	14	
3523,06	3340,56	15,20	-	-	847	-	3523,06	3523,06	-	21,10	-	15	
8803,00	8595,00	116,00	-	-	2757	159,00	8803,00	8803,00	-	42,31	-	16	
29,00	29,00	-	-	-	-	-	29,00	29,00	-	1,16	-	17	
1670,39	1621,39	46,00	-	-	442	43,20	1670,39	1670,39	-	16,24	-	18	
1146,60	1146,60	-	-	-	79	-	1146,60	1146,60	-	-	-	19	

**Tablica 11/105/. Wybrane dane o lasach prywatnych i gminnych według powiatów i gmin w 2023 r. (cd.)**  
 Table 11/105/. Selected data on private and gmina forests in 2023 (cont.)

Lp. No	Wyszczególnienie Specification	Ogółem Grand total							
		powierzchnia gruntów leśnych <sup>a</sup> forest land <sup>a</sup>	odno- wienia sztuczne i natu- ralne artificial and natural renewals	zale- sienia affores- tation	pozys- kanie drewna (grubizny) w m <sup>3</sup> removals (timber) in m <sup>3</sup>	powierz- chnia lasów ochron- nych <sup>a</sup> protective forests area <sup>a</sup>	powierzchnia gruntów leśnych <sup>a</sup> objęta dokumentacją urzędziową forest land <sup>a</sup> subject to forest management plans		
							razem total	uprosz- czone plany simplified plans	inwenta- ryzacja stanu lasów inventory of state forest
		w ha	in ha			w ha			
	<b>POWIAT GRAJEWSKI (dok.) (cont.)</b>								
	<b>Gminy wiejskie Rural gminas</b>								
1	Grajewo	3526,48	-	-	1692	4,90	3515,87	3515,87	-
2	Radziłów	1393,67	-	-	454	110,90	1381,67	1381,67	-
3	Wąsosz	1061,77	-	-	90	-	1061,77	1061,77	-
4	<b>POWIAT HAJNOWSKI</b>	<b>12356,03</b>	<b>4,00</b>	<b>-</b>	<b>12383</b>	<b>-</b>	<b>11883,79</b>	<b>11833,79</b>	<b>-</b>
	<b>Gmina miejska Urban gmina</b>								
5	Hajnówka	37,57	-	-	-	-	23,56	23,56	-
	<b>Gmina miejsko-wiejska Urban-rural gmina</b>								
6	Kleszczele	2290,26	-	-	2447	-	2241,71	2241,71	-
	<b>Gminy wiejskie Rural gminas</b>								
7	Białowieża	34,69	-	-	258	-	34,56	34,56	-
8	Czeremcha	1453,57	-	-	837	-	1420,80	1420,80	-
9	Czyże	1059,22	-	-	120	-	1028,69	1028,69	-
10	Dubicze Cerkiewne	2451,34	-	-	2354	-	2308,59	2308,59	-
11	Hajnówka	415,71	-	-	739	-	413,20	413,20	-
12	Narew	2677,49	4,00	-	3576	-	2585,38	2585,38	-
13	Narewka	1936,18	-	-	2052	-	1827,30	1827,30	-
14	<b>POWIAT KOLNEŃSKI</b>	<b>11501,83</b>	<b>10,00</b>	<b>2,00</b>	<b>3635</b>	<b>-</b>	<b>11484,68</b>	<b>11444,68</b>	<b>40,00</b>
	<b>Gmina miejska Urban gmina</b>								
15	Kolno	113,89	-	-	-	-	110,00	110,00	-
	<b>Gmina miejsko-wiejska Urban-rural gmina</b>								
16	Stawiski	2466,22	2,00	-	451	-	2465,00	2432,00	33,00

a Stan w dniu 31 grudnia.

a As of 31 December.

Lasy prywatne Private forests											Lasy gminne <sup>a</sup> Gmina forests <sup>a</sup>		Lp. No
powierzchnia gruntów leśnych <sup>a</sup> forest land <sup>a</sup>			odno- wienia sztucz- ne i natu- ralne artifi- cial and natural renewals	zale- sienia affores- tation	pozys- kanie drewna (grubi- zny) w m <sup>3</sup> re- movals (timber) in m <sup>3</sup>	powierz- chnia lasów ochron- nych <sup>a</sup> protective forests area <sup>a</sup>	powierzchnia gruntów leśnych <sup>a</sup> objęta dokumentacją urzędniową forest land <sup>a</sup> subject to forest management plans			powierz- chnia gruntów leśnych forest land	po- wier- chnia lasów ochron- nych protect- ive forests area		
razem total	w tym of which						razem total	uprosz- czone plany simplified plans	inwenta- ryzacja stanu lasów inventory of state forest				
	osób fizycznych natural persons	wspólnot gruntow- wych land co- opera- tives	in ha	in ha	in ha								
3515,87	3464,87	45,00	-	-	1692	4,90	3515,87	3515,87	-	10,61	-	1	
1397,37	1353,37	-	-	-	454	110,90	1379,37	1379,37	-	14,30	-	2	
1061,77	981,77	25,00	-	-	90	-	1061,77	1061,77	-	-	-	3	
<b>12510,66</b>	<b>11930,06</b>	<b>88,27</b>	<b>4,00</b>	-	<b>12383</b>	-	<b>11872,41</b>	<b>11872,41</b>	-	<b>205,37</b>	-	<b>4</b>	
23,63	21,62	2,01	-	-	-	-	23,56	23,56	-	13,94	-	5	
2274,38	2238,94	8,04	-	-	2447	-	2241,71	2241,71	-	15,88	-	6	
34,69	32,14	2,42	-	-	258	-	34,56	34,56	-	-	-	7	
1420,80	1408,51	8,05	-	-	837	-	1420,80	1420,80	-	32,77	-	8	
1053,92	1052,39	1,43	-	-	120	-	1028,69	1028,69	-	5,30	-	9	
2433,34	2408,65	0,89	-	-	2354	-	2308,59	2308,59	-	18,00	-	10	
413,20	406,06	0,08	-	-	739	-	413,20	413,20	-	2,51	-	11	
2629,98	2575,67	0,30	4,00	-	3576	-	2574,00	2574,00	-	47,51	-	12	
1866,72	1786,08	65,05	-	-	2052	-	1827,30	1827,30	-	69,46	-	13	
<b>11471,00</b>	<b>11090,00</b>	<b>372,00</b>	<b>10,00</b>	<b>2,00</b>	<b>3635</b>	-	<b>11462,00</b>	<b>11422,00</b>	<b>40,00</b>	<b>30,83</b>	-	<b>14</b>	
111,00	110,00	-	-	-	-	-	110,00	110,00	-	2,89	-	15	
2465,00	2379,00	86,00	2,00	-	451	-	2465,00	2432,00	33,00	1,22	-	16	

**Tablica 11/105/. Wybrane dane o lasach prywatnych i gminnych według powiatów i gmin w 2023 r. (cd.)**  
**Table 11/105/. Selected data on private and gmina forests in 2023 (cont.)**

Lp. No	Wyszczególnienie Specification	Ogółem Grand total							
		powierzchnia gruntów leśnych <sup>a</sup> forest land <sup>a</sup>	odnowienia sztuczne i naturalne artificial and natural renewals	zalesienia afforestation	pozyskanie drewna (grubizny) w m <sup>3</sup> removals (timber) in m <sup>3</sup>	powierzchnia lasów ochronnych <sup>a</sup> protective forests area <sup>a</sup>	powierzchnia gruntów leśnych <sup>a</sup> objęta dokumentacją urzędziową forest land <sup>a</sup> subject to forest management plans		
							razem total	uproszczone plany simplified plans	inwentaryzacja stanu lasów inventory of state forest
		w ha	in ha			w ha			
	<b>POWIAT KOLNEŃSKI (dok.)</b> (cont.)								
	<b>Gminy wiejskie</b> Rural gminas								
1	Grabowo	2533,60	-	-	1021	-	2533,30	2530,30	3,00
2	Kolno	3383,62	5,00	-	1624	-	3381,58	3381,58	-
3	Mały Płock	1766,70	-	-	66	-	1765,00	1761,00	4,00
4	Turośl	1237,80	3,00	2,00	473	-	1229,80	1229,80	-
5	<b>POWIAT ŁOMŻYŃSKI</b>	<b>18033,95</b>	<b>0,81</b>	-	<b>2700</b>	-	<b>17982,31</b>	<b>17880,50</b>	<b>101,81</b>
	<b>Gminy miejsko-wiejskie</b> Urban-rural gminas								
6	Jedwabne	2748,65	-	-	650	-	2748,65	2718,18	30,47
7	Nowogród	1769,85	-	-	197	-	1750,15	1739,29	10,86
	<b>Gminy wiejskie</b> Rural gminas								
8	Łomża	2403,38	-	-	3	-	2378,94	2357,03	21,91
9	Miastkowo	1545,64	0,49	-	18	-	1545,34	1545,34	-
10	Piątnica	2881,68	-	-	503	-	2881,68	2869,58	12,10
11	Przytuły	1032,59	-	-	79	-	1032,59	1025,65	6,94
12	Śniadowo	2698,64	0,32	-	-	-	2698,64	2698,37	9,27
13	Wizna	1264,06	-	-	37	-	1263,06	1252,80	10,26
14	Zbójna	1689,46	-	-	1213	-	1683,26	1683,26	-
15	<b>POWIAT MONIECKI</b>	<b>13679,32</b>	<b>0,81</b>	-	<b>8292</b>	-	<b>13525,00</b>	<b>13525,00</b>	-
	<b>Gminy miejsko-wiejskie</b> Urban-rural gminas								
16	Goniądz	3276,47	-	-	1294	-	3278,00	3278,00	-
17	Knyszyn	2066,50	-	-	1930	-	2063,00	2063,00	-
18	Mońki	1914,54	0,81	-	865	-	1871,00	1871,00	-

a Stan w dniu 31 grudnia.

a As of 31 December.

Lasy prywatne Private forests											Lasy gminne <sup>a</sup> Gmina forests <sup>a</sup>		Lp. No
powierzchnia gruntów leśnych <sup>a</sup> forest land <sup>a</sup>		odno- wienia sztucz- ne i natu- ralne artifi- cial and natural renew- als	zale- sienia affores- tation	pozys- kanie drewna (grubi- zny) w m <sup>3</sup> re- movals (timber) in m <sup>3</sup>	powierz- chnia lasów ochron- nych <sup>a</sup> protective forests area <sup>a</sup>	powierzchnia gruntów leśnych <sup>a</sup> objęta dokumentacją urzędziową forest land <sup>a</sup> subject to forest management plans			powierz- chnia gruntów leśnych forest land	po- wierz- chnia lasów ochron- nych protec- tive forests area			
razem total	w tym of which					razem total	uprosz- czone plany simplified plans	inwenta- ryzacja stanu lasów inventory of state forest					
	osób fizycznych natural persons										wspólnot gruntow- wych land co- opera- tives		
in ha					w ha in ha								
2530,00	2530,00	-	-	-	1021	-	2530,00	2527,00	3,00	3,60	-	1	
3375,00	3155,00	220,00	5,00	-	1624	-	3375,00	3375,00	-	8,62	-	2	
1765,00	1699,00	66,00	-	-	66	-	1765,00	1761,00	4,00	1,70	-	3	
1225,00	1217,00	-	3,00	2,00	473	-	1217,00	1217,00	-	12,80	-	4	
<b>17981,26</b>	<b>17740,26</b>	<b>241,00</b>	<b>0,81</b>	-	<b>2700</b>	-	<b>17981,26</b>	<b>17879,45</b>	<b>101,81</b>	<b>52,69</b>	-	<b>5</b>	
2748,65	2739,65	9,00	-	-	650	-	2748,65	2718,18	30,47	-	-	6	
1750,15	1741,15	9,00	-	-	197	-	1750,15	1739,29	10,86	19,70	-	7	
2378,94	2367,94	11,00	-	-	3	-	2378,94	2357,03	21,91	24,44	-	8	
1545,34	1366,34	179,00	0,49	-	18	-	1545,34	1545,34	-	0,30	-	9	
2881,68	2873,68	8,00	-	-	503	-	2881,68	2869,58	12,10	-	-	10	
1031,54	1028,54	3,00	-	-	79	-	1031,54	1024,60	6,94	1,05	-	11	
2698,64	2696,64	2,00	0,32	-	-	-	2698,64	2689,37	9,27	-	-	12	
1263,06	1263,06	-	-	-	37	-	1263,06	1252,80	10,26	1,00	-	13	
1683,26	1663,26	20,00	-	-	1213	-	1683,26	1683,26	-	6,20	-	14	
<b>13603,00</b>	<b>13478,00</b>	<b>44,00</b>	<b>0,81</b>	-	<b>8292</b>	-	<b>13525,00</b>	<b>13525,00</b>	-	<b>76,32</b>	-	<b>15</b>	
3245,00	3195,00	13,00	-	-	1294	-	3278,00	3278,00	-	31,47	-	16	
2060,00	2044,00	-	-	-	1930	-	2063,00	2063,00	-	6,50	-	17	
1890,00	1884,00	-	0,81	-	865	-	1871,00	1871,00	-	24,54	-	18	

**Tablica 11/105/. Wybrane dane o lasach prywatnych i gminnych według powiatów i gmin w 2022 r. (cd.)**  
 Table 11/105/. Selected data on private and gmina forests in 2022 (cont.)

Lp. No	Wyszczególnienie Specification	Ogółem Grand total							
		powierzchnia gruntów leśnych <sup>a</sup> forest land <sup>a</sup>	odnowienia sztuczne i naturalne artificial and natural renewals	zalesienia afforestation	pozyskanie drewna (grubizny) w m <sup>3</sup> removals (timber) in m <sup>3</sup>	powierzchnia lasów ochronnych <sup>a</sup> protective forests area <sup>a</sup>	powierzchnia gruntów leśnych <sup>a</sup> objęta dokumentacją urzędziową forest land <sup>a</sup> subject to forest management plans		
							razem total	uproszczone plany simplified plans	inwentaryzacja stanu lasów inventory of state forest
		w ha	in ha			w ha			
	<b>POWIAT MONIECKI (dok.)</b> (cont.)								
	<b>Gminy wiejskie</b> Rural gminas								
1	Jasionówka	1166,00	-	-	972	-	1169,00	1169,00	-
2	Jaświły	1155,00	-	-	974	-	1152,00	1152,00	-
3	Krypno	947,00	-	-	611	-	942,00	942,00	-
4	Trzcianne	3153,81	-	-	1646	-	3050,00	3050,00	-
5	<b>POWIAT SEJNEŃSKI</b>	<b>5397,16</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>3199</b>	<b>-</b>	<b>5495,50</b>	<b>5495,50</b>	<b>-</b>
	<b>Gmina miejska</b> Urban gmina								
6	Sejny	5,00	-	-	-	-	5,07	5,07	-
	<b>Gminy wiejskie</b> Rural gminas								
7	Giby	978,58	-	-	522	-	994,65	994,65	-
8	Krasnopol	1451,51	-	-	465	-	1456,56	1456,56	-
9	Puńsk	956,07	-	-	1257	-	958,99	958,99	-
10	Sejny	2006,00	-	-	955	-	2080,23	2080,23	-
11	<b>POWIAT SIEMIATYCKI</b>	<b>24678,93</b>	<b>1,97</b>	<b>5,26</b>	<b>10601</b>	<b>-</b>	<b>17651,11</b>	<b>17651,11</b>	<b>-</b>
	<b>Gmina miejska</b> Urban gmina								
12	Siemiatycze	970,68	-	-	450	-	-	-	-
	<b>Gmina miejsko-wiejska</b> Urban-rural gmina								
13	Drohiczyn	1983,51	-	-	755	-	1870,99	1870,99	-

a Stan w dniu 31 grudnia.

a As of 31 December.

Lasy prywatne Private forests											Lasy gminne <sup>a</sup> Gmina forests <sup>a</sup>		Lp. No
powierzchnia gruntów leśnych <sup>a</sup> forest land <sup>a</sup>			odno- wienia sztucz- ne i natu- ralne artifi- cial and natural renew- als	zale- sienia affores- tation	pozys- kanie drewna (grubi- zny) w m <sup>3</sup> re- movals (timber) in m <sup>3</sup>	powierz- chnia lasów ochron- nych <sup>a</sup> protective forests area <sup>a</sup>	powierzchnia gruntów leśnych <sup>a</sup> objęta dokumentacją urzędziową forest land <sup>a</sup> subject to forest management plans			powierz- chnia gruntów leśnych forest land	po- wierz- chnia lasów ochron- nych protect- ive forests area		
razem total	w tym of which						razem total	uprosz- czone plany simplified plans	inwenta- ryzacja stanu lasów inventory of state forest				
	osób fizycznych natural persons	wspólnot gruntow- wych land co- opera- tives	in ha	in ha	in ha								
1162,00	1158,00	-	-	-	972	-	1169,00	1169,00	-	4,00	-	1	
1154,00	1150,00	-	-	-	974	-	1152,00	1152,00	-	1,00	-	2	
945,00	934,00	-	-	-	611	-	942,00	942,00	-	2,00	-	3	
3147,00	3113,00	31,00	-	-	1646	-	3050,00	3050,00	-	6,81	-	4	
<b>5375,00</b>	<b>5361,00</b>	<b>2,00</b>	-	-	<b>3199</b>	-	<b>5493,93</b>	<b>5493,93</b>	-	<b>22,16</b>	-	<b>5</b>	
5,00	5,00	-	-	-	-	-	5,07	5,07	-	-	-	6	
977,00	971,00	-	-	-	522	-	993,08	993,08	-	1,58	-	7	
1435,00	1432,00	-	-	-	465	-	1456,56	1456,56	-	16,51	-	8	
952,00	950,00	2,00	-	-	1257	-	958,99	958,99	-	4,07	-	9	
2006,00	2003,00	-	-	-	955	-	2080,23	2080,23	-	-	-	10	
<b>24524,23</b>	<b>23662,22</b>	<b>523,02</b>	<b>1,97</b>	<b>5,26</b>	<b>10601</b>	-	<b>17640,69</b>	<b>17640,69</b>	-	<b>154,70</b>	-	<b>11</b>	
949,09	898,62	47,67	-	-	450	-	-	-	-	21,59	-	12	
1973,49	1954,59	13,09	-	-	755	-	1860,97	1860,97	-	10,02	-	13	

**Tablica 11/105/. Wybrane dane o lasach prywatnych i gminnych według powiatów i gmin w 2023 r. (cd.)**  
 Table 11/105/. Selected data on private and gmina forests in 2023 (cont.)

Lp. No	Wyszczególnienie Specification	Ogółem Grand total							
		powierzchnia gruntów leśnych <sup>a</sup> forest land <sup>a</sup>	odno- wienia sztuczne i natu- ralne artificial and natural renewals	zale- sienia affores- tation	pozys- kanie drewna (grubizny) w m <sup>3</sup> removals (timber) in m <sup>3</sup>	powierz- chnia lasów ochron- nych <sup>a</sup> protective forests area <sup>a</sup>	powierzchnia gruntów leśnych <sup>a</sup> objęta dokumentacją urzędzeniową forest land <sup>a</sup> subject to forest management plans		
							razem total	uprosz- czone plany simplified plans	inwenta- ryzacja stanu lasów inventory of state forest
		w ha	in ha			w ha			
	<b>POWIAT SIEMIATYCKI (dok.) (cont.)</b>								
	<b>Gminy wiejskie Rural gminas</b>								
1	Dziadkowice	2549,60	-	4,63	1252	-	1765,95	1765,95	-
2	Grodzisk	2261,27	-	-	672	-	2243,41	2243,41	-
3	Mielnik	3713,20	-	-	2863	-	1699,31	1699,31	-
4	Milejczyce	4129,68	-	-	979	-	3271,92	3271,92	-
5	Nurzec-Stacja	2724,58	-	-	1518	-	2060,15	2060,15	-
6	Perlejewo	1943,36	-	-	1059	-	1612,13	1612,13	-
7	Siemiatyce	4403,05	1,97	0,63	1053	-	3127,25	3127,25	-
8	<b>POWIAT SOKÓLSKI</b>	<b>17006,40</b>	<b>12,56</b>	<b>-</b>	<b>7029</b>	<b>-</b>	<b>16403,95</b>	<b>16403,95</b>	<b>-</b>
	<b>Gminy miejsko-wiejskie Urban-rural gminas</b>								
9	Dąbrowa Białostocka	1724,68	-	-	525	-	1729,59	1729,59	-
10	Krynki	1148,02	2,10	-	1178	-	1180,36	1180,36	-
11	Sokółka	3323,76	1,20	-	672	-	3278,61	3278,61	-
12	Suchowola	2133,74	2,83	-	615	-	2067,20	2067,20	-
	<b>Gminy wiejskie Rural gminas</b>								
13	Janów	816,15	0,31	-	423	-	785,90	785,90	-
14	Korycin	871,83	1,82	-	447	-	864,81	864,81	-
15	Kuźnica	2245,42	1,03	-	495	-	2217,47	2217,47	-
16	Nowy Dwór	1297,81	0,33	-	790	-	1149,73	1149,73	-
17	Sidra	1977,44	1,08	-	1394	-	1573,76	1573,76	-
18	Szudziałowo	1467,55	1,86	-	490	-	1556,52	1556,52	-

a Stan w dniu 31 grudnia.

a As of 31 December.

Lasy prywatne Private forests											Lasy gminne <sup>a</sup> Gmina forests <sup>a</sup>		Lp. No
powierzchnia gruntów leśnych <sup>a</sup> forest land <sup>a</sup>			odno- wienia sztucz- ne i natu- ralne artifi- cial and natural renewals	zale- sienia affores- tation	pozys- kanie drewna (grubi- zny) w m <sup>3</sup> re- movals (timber) in m <sup>3</sup>	powierz- chnia lasów ochron- nych <sup>a</sup> protective forests area <sup>a</sup>	powierzchnia gruntów leśnych <sup>a</sup> objęta dokumentacją urzędziową forest land <sup>a</sup> subject to forest management plans			powierz- chnia gruntów leśnych forest land	po- wierz- chnia lasów ochron- nych protective forests area		
razem total	w tym of which						razem total	uprosz- czone plany simplified plans	inwenta- ryzacja stanu lasów inventory of state forest				
	osób fizycznych natural persons	wspólnot gruntow- wych land co- opera- tives	in ha	in ha	in ha								
2542,29	2502,75	-	-	4,63	1252	-	1765,55	1765,55	-	7,31	-	1	
2261,27	2249,39	-	-	-	672	-	2243,41	2243,41	-	-	-	2	
3631,30	3461,67	49,66	-	-	2863	-	1699,31	1699,31	-	81,90	-	3	
4111,99	4025,19	23,35	-	-	979	-	3271,92	3271,92	-	17,69	-	4	
2720,71	2440,54	216,82	-	-	1518	-	2060,15	2060,15	-	3,87	-	5	
1943,36	1886,13	56,01	-	-	1059	-	1612,13	1612,13	-	-	-	6	
4390,73	4243,34	116,42	1,97	0,63	1053	-	3127,25	3127,25	-	12,32	-	7	
<b>16927,55</b>	<b>16673,83</b>	<b>120,47</b>	<b>12,56</b>	-	<b>7029</b>	-	<b>16394,25</b>	<b>16394,25</b>	-	<b>78,85</b>	-	<b>8</b>	
1707,16	1680,47	24,69	-	-	525	-	1729,59	1729,59	-	17,52	-	9	
1130,92	1112,73	10,19	2,10	-	1178	-	1180,36	1180,36	-	17,10	-	10	
3319,76	3319,68	-	1,20	-	672	-	3278,61	3278,61	-	4,00	-	11	
2132,44	2078,82	27,62	2,83	-	615	-	2067,20	2067,20	-	1,30	-	12	
811,12	807,12	-	0,31	-	423	-	785,90	785,90	-	5,03	-	13	
869,44	862,44	-	1,82	-	447	-	864,81	864,81	-	2,39	-	14	
2235,72	2214,31	13,41	1,03	-	495	-	2207,77	2207,77	-	9,70	-	15	
1293,59	1288,06	5,53	0,33	-	790	-	1149,73	1149,73	-	4,22	-	16	
1968,15	1899,85	13,30	1,08	-	1394	-	1573,76	1573,76	-	9,29	-	17	
1459,25	1410,35	25,73	1,86	-	490	-	1556,52	1556,52	-	8,30	-	18	

**Tablica 11/105/. Wybrane dane o lasach prywatnych i gminnych według powiatów i gmin w 2023 r. (cd.)**  
**Table 11/105/. Selected data on private and gmina forests in 2023 (cont.)**

Lp. No	Wyszczególnienie Specification	Ogółem Grand total							
		powierzchnia gruntów leśnych <sup>a</sup> forest land <sup>a</sup>	odnowienia sztuczne i naturalne artificial and natural renewals	zalesienia afforestation	pozyskanie drewna (grubizny) w m <sup>3</sup> removals (timber) in m <sup>3</sup>	powierzchnia lasów ochronnych <sup>a</sup> protective forests area <sup>a</sup>	powierzchnia gruntów leśnych <sup>a</sup> objęta dokumentacją urzędziową forest land <sup>a</sup> subject to forest management plans		
							razem total	uproszczone plany simplified plans	inwentaryzacja stanu lasów inventory of state forest
<b>1</b>	<b>POWIAT SUWALSKI</b>	<b>7849,58</b>	<b>0,25</b>	<b>-</b>	<b>4639</b>	<b>0,63</b>	<b>7744,15</b>	<b>7744,15</b>	<b>-</b>
	<b>Gminy wiejskie</b> <b>Rural gminas</b>								
2	Bakałarzewo	891,63	-	-	526	-	889,80	889,80	-
3	Filipów	1166,72	-	-	458	-	1155,63	1155,63	-
4	Jeleniewo	1025,47	-	-	1105	-	1015,49	1015,49	-
5	Przerośl	948,11	-	-	176	0,63	939,92	939,92	-
6	Raczki	460,18	0,11	-	540	-	467,29	467,29	-
7	Rutka-Tartak	814,21	-	-	468	-	770,39	770,39	-
8	Suwałki	1016,26	0,14	-	992	-	1012,73	1012,73	-
9	Szpyliszki	851,16	-	-	165	-	797,58	797,58	-
10	Wiżajny	675,84	-	-	209	-	695,32	695,32	-
<b>11</b>	<b>POWIAT WYSOKOMAZOWIECKI</b>	<b>19053,64</b>	<b>7,70</b>	<b>2,50</b>	<b>6456</b>	<b>-</b>	<b>18662,25</b>	<b>18662,25</b>	<b>-</b>
	<b>Gmina miejska</b> <b>Urban gmina</b>								
12	Wysokie Mazowieckie	236,00	1,00	-	175	-	232,00	232,00	-
	<b>Gminy miejsko-wiejskie</b> <b>Urban-rural gminas</b>								
13	Ciechanowiec	4010,96	3,20	2,50	1886	-	3983,33	3983,33	-
14	Czyżew	849,47	-	-	187	-	842,00	842,00	-
15	Szepietowo	1117,00	0,42	-	331	-	1116,90	1116,90	-
	<b>Gminy wiejskie</b> <b>Rural gminas</b>								
16	Klukowo	1071,00	1,40	-	1701	-	1070,00	1070,00	-
17	Kobylin-Borzymy	2123,00	0,35	-	219	-	2118,00	2118,00	-
18	Kulesze Kościelne	2971,00	-	-	625	-	2966,00	2966,00	-
19	Nowe Piekuty	1551,00	0,16	-	325	-	1214,02	1214,02	-
20	Sokoły	2856,21	0,12	-	627	-	2852,00	2852,00	-
21	Wysokie Mazowieckie	2268,00	1,05	-	380	-	2268,00	2268,00	-

a Stan w dniu 31 grudnia.

a As of 31 December.

Lasy prywatne Private forests											Lasy gminne <sup>a</sup> Gmina forests <sup>a</sup>		Lp. No
powierzchnia gruntów leśnych <sup>a</sup> forest land <sup>a</sup>			odnawianie sztuczne i naturalne artificial and natural renews	zalesienia afforestation	pozyskanie drewna (grubizny) w m <sup>3</sup> re-movals (timber) in m <sup>3</sup>	powierzchnia lasów ochronnych <sup>a</sup> protective forests area <sup>a</sup>	powierzchnia gruntów leśnych <sup>a</sup> objęta dokumentacją urzędziową forest land <sup>a</sup> subject to forest management plans			powierzchnia gruntów leśnych forest land	powierzchnia lasów ochronnych protective forests area		
razem total	w tym of which						razem total	uproszczone plany simplified plans	inwentaryzacja stanu lasów inventory of state forest				
	osób fizycznych natural persons	wspólnot gruntowych land co-operatives	osób fizycznych natural persons	osób fizycznych natural persons									
in ha						w ha in ha							
<b>7807,52</b>	<b>7696,90</b>	<b>50,94</b>	<b>0,25</b>	-	<b>4639</b>	<b>0,63</b>	<b>7744,15</b>	<b>7744,15</b>	-	<b>42,06</b>	-	1	
888,12	878,23	9,65	-	-	526	-	889,80	889,80	-	3,51	-	2	
1162,68	1161,94	0,21	-	-	458	-	1155,63	1155,63	-	4,04	-	3	
1023,19	1018,40	4,73	-	-	1105	-	1015,49	1015,49	-	2,28	-	4	
948,11	919,96	25,52	-	-	176	0,63	939,92	939,92	-	-	-	5	
460,18	457,88	1,63	0,11	-	540	-	467,29	467,29	-	-	-	6	
807,61	776,81	5,44	-	-	468	-	770,39	770,39	-	6,60	-	7	
1002,90	989,37	-	0,14	-	992	-	1012,73	1012,73	-	13,36	-	8	
838,89	823,44	3,76	-	-	165	-	797,58	797,58	-	12,27	-	9	
675,84	670,87	-	-	-	209	-	695,32	695,32	-	-	-	10	
<b>19018,00</b>	<b>18917,00</b>	<b>4,00</b>	<b>7,70</b>	<b>2,50</b>	<b>6456</b>	-	<b>18661,25</b>	<b>18661,25</b>	-	<b>35,64</b>	-	11	
236,00	236,00	-	1,00	-	175	-	232,00	232,00	-	-	-	12	
3994,00	3950,00	4,00	3,20	2,50	1886	-	3983,33	3983,3	-	16,96	-	13	
842,00	834,00	-	-	-	187	-	842,00	842,00	-	7,47	-	14	
1117,00	1111,00	-	0,42	-	331	-	1116,90	1116,90	-	-	-	15	
1070,00	1062,00	-	1,40	-	1701	-	1070,00	1070,00	-	1,00	-	16	
2123,00	2120,00	-	0,35	-	219	-	2118,00	2118,00	-	-	-	17	
2966,00	2961,00	-	-	-	625	-	2966,00	2966,00	-	5,00	-	18	
1550,00	1531,00	-	0,16	-	325	-	1213,02	1213,02	-	1,00	-	19	
2852,00	2847,00	-	0,12	-	627	-	2852,00	2852,00	-	4,21	-	20	
2268,00	2265,00	-	1,05	-	380	-	2268,00	2268,00	-	-	-	21	

**Tablica 11/105/. Wybrane dane o lasach prywatnych i gminnych według powiatów i gmin w 2023 r. (dok.)**  
 Table 11/105/. Selected data on private and gmina forests in 2023 (cont.)

Lp. No	Wyszczególnienie Specification	Ogółem Grand total							
		powierzchnia gruntów leśnych <sup>a</sup> forest land <sup>a</sup>	odnowienia sztuczne i naturalne artificial and natural renewals	zalesienia afforestation	pozyskanie drewna (grubizny) w m <sup>3</sup> removals (timber) in m <sup>3</sup>	powierzchnia lasów ochronnych <sup>a</sup> protective forests area <sup>a</sup>	powierzchnia gruntów leśnych <sup>a</sup> objęta dokumentacją urzędzeniową forest land <sup>a</sup> subject to forest management plans		
							razem total	uproszczone plany simplified plans	inwentaryzacja stanu lasów inventory of state forest
		w ha	in ha			w ha			
1	<b>POWIAT ZAMBROWSKI</b>	<b>9487,35</b>	-	-	<b>409</b>	-	<b>9468,00</b>	<b>9468,00</b>	-
	<b>Gmina miejska</b> <b>Urban gmina</b>								
2	Zambrów	16,20	-	-	-	-	15,00	15,00	-
	<b>Gminy wiejskie</b> <b>Rural gminas</b>								
3	Kołaki Kościelne	1699,00	-	-	97	-	1699,00	1699,00	-
4	Rutki	2757,08	-	-	39	-	2748,00	2748,00	-
5	Szumowo	2241,00	-	-	149	-	2237,00	2237,00	-
6	Zambrów	2774,07	-	-	124	-	2769,00	2769,00	-
	<b>MIASTA NA PRAWACH POWIATU</b> <b>CITIES WITH POWIAT STATUS</b>								
7	Białystok	<b>429,35</b>	-	-	<b>112</b>	-	<b>409,05</b>	<b>409,05</b>	-
8	Łomża	<b>31,58</b>	-	-	-	-	<b>20,88</b>	<b>20,88</b>	-
9	Suwałki	<b>89,97</b>	-	-	<b>26</b>	-	<b>89,41</b>	<b>89,41</b>	-

a Stan w dniu 31 grudnia.

a As of 31 December.

Lasy prywatne Private forests											Lasy gminne <sup>a</sup> Gmina forests <sup>a</sup>		Lp. No
powierzchnia gruntów leśnych <sup>a</sup> forest land <sup>a</sup>			odno- wienia sztucz- ne i natu- ralne artifi- cial and natural renew- als	zale- sienia affores- tation	pozys- kanie drewna (grubi- zny) w m <sup>3</sup> re- movals (timber) in m <sup>3</sup>	powierz- chnia lasów ochron- nych <sup>a</sup> protective forests area <sup>a</sup>	powierzchnia gruntów leśnych <sup>a</sup> objęta dokumentacją urzędniową forest land <sup>a</sup> subject to forest management plans			powierz- chnia gruntów leśnych forest land	po- wierz- chnia lasów ochron- nych protect- ive forests area		
razem total	w tym of which						razem total	uprosz- czone plany simplified plans	inwenta- ryzacja stanu lasów inventory of state forest				
	osób fizycznych natural persons	wspólnot gruntow- wych land co- opera- tives	in ha	in ha	in ha								
<b>9468,00</b>	<b>9361,00</b>	<b>7,00</b>	-	-	<b>409</b>	-	<b>9468,00</b>	<b>9468,00</b>	-	<b>19,35</b>	-	1	
15,00	14,00	-	-	-	-	-	15,00	15,00	-	1,20	-	2	
1699,00	1697,00	-	-	-	97	-	1699,00	1699,00	-	-	-	3	
2748,00	2730,00	-	-	-	39	-	2748,00	2748,00	-	9,08	-	4	
2237,00	2170,00	-	-	-	149	-	2237,00	2237,00	-	4,00	-	5	
2769,00	2750,00	7,00	-	-	124	-	2769,00	2769,00	-	5,07	-	6	
<b>197,36</b>	<b>175,51</b>	<b>0,71</b>	-	-	<b>107</b>	-	<b>177,06</b>	<b>177,06</b>	-	<b>231,99</b>	-	7	
<b>20,88</b>	<b>20,88</b>	-	-	-	-	-	<b>20,88</b>	<b>20,88</b>	-	<b>10,70</b>	-	8	
<b>78,97</b>	<b>77,71</b>	-	-	-	<b>26</b>	-	<b>78,49</b>	<b>78,49</b>	-	<b>11,00</b>	-	9	

**Tablica 12/106/. Powierzchnia lasów ochronnych prywatnych i gminnych  
Stan w dniu 31 grudnia**

Table 12/106/. Private and gmina protective forests  
As of 31 December

Wyszczególnienie	2015	2020	2022	2023	Specification
	w ha		in ha		
<b>Ogółem</b>	<b>10611</b>	<b>10264</b>	<b>9950</b>	<b>9586</b>	<b>Total</b>
Lasy prywatne	10530	10187	9883	9508	Private forests
Lasy gminne	82	77	67	78	Gmina forests
w tym w miastach i wokół miast	69	65	55	65	of which in urban and around urban

**Tablica 13/107/. Powierzchnia lasów prywatnych i gminnych objęta nadzorem według powiatów  
Stan w dniu 31 grudnia**

Table 13/107/. Private and gmina forest land under supervision by powiats  
As of 31 December

Wyszczególnienie Specification		Ogółem Total	Nadzór sprawowany przez / Managed by		
			jednostki Lasów Państwowych units of the State Forests	parki narodowe national parks	służby powiatu (miasta na prawach powiatu) powiat services (cities with powiat status)
			w ha		in ha
<b>WOJEWÓDZTWO VOIVODSHIP</b>	2015	203759	133910	1278	68571
	2020	205691	109378	1226	95087
	2022	207044	122689	1226	83129
	<b>2023</b>	<b>207090</b>	<b>104883</b>	<b>1226</b>	<b>100981</b>
<b>Powiaty Powiats</b>					
Augustowski		10704	-	-	10704
Białostocki		29642	28930	158	554
Bielski		18662	17600	-	1062
Grajewski		8853	8689	164	-
Hajnowski		12396	12396	-	-
Kolneński		11471	-	-	11471
Łomżyński		17981	-	-	17981
Moniecki		13627	12723	904	-
Sejneński		5400	-	-	5400
Siemiatycki		24524	24524	-	-
Sokółski		16927	-	-	16927
Suwałski		7868	-	-	7868
Wysokomazowiecki		19018	-	-	19018
Zambrowski		9468	-	-	9468
<b>Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status</b>					
Białystok		429	-	-	429
Łomża		21	21	-	-
Suwałki		99	-	-	99

**Tablica 14/108/. Powierzchnia gruntów leśnych w lasach prywatnych według powiatów  
Stan w dniu 31 grudnia**

Table 14/108/. Forest land in private forests by powiats  
As of 31 December

Wyszczególnienie Specification		Ogółem Total	Grunty leśne Forest land			
			osób fizycznych natural persons	wspólnot gruntowych land cooperatives	spółdzielni cooperatives ownership	pozostałe other
			w ha		in ha	
<b>WOJEWÓDZTWO VOIVODSHIP</b>	2015	203100	196762	3156	229	2955
	2020	205848	200593	3484	165	1606
	2022	206399	202270	2642	192	1294
	<b>2023</b>	<b>206072</b>	<b>201375</b>	<b>2956</b>	<b>191</b>	<b>1549</b>
<b>Powiaty Powiats</b>						
Augustowski		10704	10395	268	-	41
Białostocki		29392	28123	814	100	355
Bielski		18550	18077	305	39	128
Grajewski		8803	8595	116	-	92
Hajnowski		12151	11930	88	9	123
Kolneński		11471	11090	372	-	9
Łomżyński		17981	17740	241	-	-
Moniecki		13603	13478	44	-	81
Sejneński		5375	5361	2	-	12
Siemiatycki		24524	23662	523	0	339
Sokólski		16928	16674	120	43	90
Suwalski		7808	7697	51	-	60
Wysokomazowiecki		19018	18917	4	-	97
Zambrowski		9468	9361	7	-	100
<b>Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status</b>						
Białystok		197	176	1	0	21
Łomża		21	21	-	-	-
Suwałki		79	78	-	-	1

**Tablica 15/109/. Odnowienia i zalesienia według form własności gruntów**

Table 15/109/. Renewals and afforestation by forms of land ownership

Wyszczególnienie	2015	2020	2022	2023	Specification
	w ha		in ha		
	Ogółem		Total		
<b>OGÓŁEM</b>	<b>2516</b>	<b>2949</b>	<b>2897</b>	<b>2642</b>	<b>GRAND TOTAL</b>
<b>Lasy publiczne</b>	<b>2235</b>	<b>2627</b>	<b>2769</b>	<b>2558</b>	<b>Public forests</b>
W tym własność Skarbu Państwa	2235	2627	2769	2558	Of which owned by State Treasury
w tym w zarządzie:					of which managed by:
Lasów Państwowych	2235	2620	2769	2558	the State Forests
parków narodowych	-	7	-	-	national parks
<b>Lasy prywatne</b>	<b>281</b>	<b>322</b>	<b>128</b>	<b>84</b>	<b>Private forests</b>

**Tablica 15/109/. Odnowienia i zalesienia według form własności gruntów (dok.)**

Table 15/109/. Renewals and afforestation by forms of land ownership (cont.)

Wyszczególnienie	2015	2020	2022	2023	Specification
	w ha		in ha		
w tym zalesienia of which afforestation					
<b>RAZEM</b>	<b>203</b>	<b>66</b>	<b>11</b>	<b>27</b>	<b>TOTAL</b>
<b>Lasy publiczne</b>	<b>18</b>	<b>5</b>	<b>-</b>	<b>6</b>	<b>Public forests</b>
W tym własność Skarbu Państwa – w zarządzie Lasów Państwowych	18	5	-	6	Of which owned by State Treasury – managed by the State Forests
<b>Lasy prywatne</b>	<b>185</b>	<b>61</b>	<b>11</b>	<b>20</b>	<b>Private forests</b>

**Tablica 16/110/. Odnowienia, zalesienia, inne prace hodowlane i pozyskanie drewna w lasach prywatnych według powiatów w 2023 r.**

Table 16/110/. Renewals, afforestation, other silviculture operations and timber removals in private forests by powiats in 2023

Wyszczególnienie Specification	Odnowienia i zalesienia Renewals and afforestation						Pielęgnowanie lasu <sup>a</sup> Forest tending <sup>a</sup>		Po- wierz- chnia objęta trzebie- żami Area covered by thin- ning cuts	Pozyskanie drewna (grubizny) <sup>b</sup> Timber removals <sup>b</sup>			
	ogółem grand total	odnowienia renewals			zalesie- nia affor- esta- tion	Pop- rawki i uzu- pełnie- nia Replan- tings and refil- lings	ogółem total	w tym upraw i młod- ników of which young forest cultu- res <sup>c</sup> and young stands		ogółem total	grubizna iglasta coniferous	grubizna liściasta non- coniferous	
		razem total	sztu- czne artificial	halzn i pta- zowin blanks and irregu- larly stocked open stands					natu- ralne natural				
	w ha						in ha		w m <sup>3</sup>			in m <sup>3</sup>	
<b>WOJEWÓDZTWO VOIVODSHIP</b>	<b>84</b>	<b>63</b>	<b>42</b>	<b>1</b>	<b>21</b>	<b>20</b>	<b>-</b>	<b>244</b>	<b>233</b>	<b>2707</b>	<b>114518</b>	<b>83719</b>	<b>30799</b>
<b>Powiaty Powiats</b>													
Augustowski	9	9	-	-	9	-	-	11	11	932	9648	7929	1719
Białostocki	24	16	16	-	-	8	-	46	35	142	32587	22759	9828
Bielski	3	1	0	-	0	2	-	29	29	255	1050	6758	3292
Grajewski	-	-	-	-	-	-	-	1	1	67	2757	1708	1049
Hajnowski	4	4	4	-	-	-	-	14	14	410	12383	9441	2942
Kolneński	12	10	5	-	5	2	-	25	25	170	3635	2620	1015
Łomżyński	1	1	-	-	1	-	-	29	29	28	2700	2189	511
Moniecki	1	1	-	1	-	-	-	10	10	7	8292	5704	2588

a Bez cięć trzebieżowych. b Dane szacunkowe. c Pielęgnowanie gleby i czyszczenie wczesne. d Łącznie z odnowieniami pod ostoną drzewostanów.

a Excluding thinning cuts. b Estimated data. c Tending of soil and early thinning cuts. d Including renewals under cover.

**Tablica 16/110/. Odnowienia, zalesienia, inne prace hodowlane i pozyskanie drewna w lasach prywatnych według powiatów w 2023 r. (dok.)**

Table 16/110/. Renewals, afforestation, other silviculture operations and timber removals in private forests by powiats in 2023 (cont.)

Wyszczególnienie Specification	Odnowienia i zalesienia Renewals and afforestation							Pielęgnowanie lasu <sup>a</sup> Forest tending <sup>a</sup>			Pozyskanie drewna (grubizny) <sup>b</sup> Timber removals <sup>b</sup>		
	ogółem grand total	odnowienia renewals					Poprawki i uzupełnienia Replantings and refillings	ogółem total	w tym upraw <sup>c</sup> i młodników of which young forest cultures <sup>c</sup> and young stands	Powierzchnia objęta trzebieżami Area covered by thinning cuts	ogółem total	grubizna iglasta coniferous	grubizna liściasta non-coniferous
		razem total	sztuczne artificial		naturalne natural	zalesienia afforestation							
			zrębów <sup>d</sup> felling sites <sup>d</sup>	halizn i pławozwin blanks and irregularly stocked open stands									
w ha							in ha		w m <sup>3</sup>			in m <sup>3</sup>	
<b>Powiaty (dok.) Powiats (cont.)</b>													
Sejneński	–	–	–	–	–	–	–	3	3	24	3199	1795	1404
Siemiatycki	7	2	2	–	–	5	–	16	16	242	10601	8544	2057
Sokólski	13	13	13	–	–	–	–	43	43	228	7029	5084	1945
Suwalski	0	0	0	–	–	–	–	12	12	177	4639	3361	1278
Wysokomazowiecki	10	8	2	–	5	3	–	5	5	24	6456	5485	971
Zambrowski	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	409	306	103
<b>Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status</b>													
Białystok	–	–	–	–	–	–	–	–	–	1	107	23	84
Suwałki	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	26	13	13

a Bez cięć trzebieżowych. b Dane szacunkowe. c Pielęgnowanie gleby i czyszczenie wczesne. d łącznie z odnowieniami pod osłoną drzewostanów.

a Excluding thinning cuts. b Estimated data. c Tending of soil and early thinning cuts. d Including renewals under cover.

**Tablica 17/111/. Powierzchnia wykonanych zalesień oraz gruntów nieleśnych przeznaczonych do zalesienia według powiatów w 2023 r.**

Table 17/111/. Area of afforestation made as well as non-forest land designated for afforestation by powiats in 2023

Wyszczególnienie Specification	Zalesienia Afforestation	Powierzchnia gruntów nieleśnych przeznaczonych do zalesienia (stan w dniu 31.12.) Area of non-forest land intended for afforestation (as of 31.12.)	
		ogółem total	w tym w zarządzie Lasów Państwowych of which managed by the State Forests
		w ha	in ha
<b>WOJEWÓDZTWO VOIVODSHIP</b>	<b>26,75</b>	<b>0,57</b>	<b>0,34</b>
<b>Powiaty Powiats</b>			
Białostocki	8,44	0,34	0,34
Bielski	2,19	-	-
Grajewski	2,16	-	-
Kolneński	2,00	-	-
Siemiatycki	5,26	-	-
Sokólski	4,20	-	-
Wysokomazowiecki	2,50	-	-
<b>Miasto na prawach powiatu City with powiat status</b>			
Białystok	-	0,23	-

**Tablica 18/112/. Pozyskanie drewna<sup>a</sup>**Table 18/112/. Removals<sup>a</sup>

Wyszczególnienie	Ogółem Grand total	W tym grubizna Of which timber			Specification
		razem total	iglasta coniferous	liściasta non- -coniferous	
		w tys. m <sup>3</sup> in thousand m <sup>3</sup>			
<b>OGÓŁEM</b>	2015 2107,5 2020 1980,1 2022 2050,4 2023 <b>1914,4</b>	2015,1 1897,3 1948,5 <b>1819,9</b>	1607,9 1608,4 1640,9 <b>1517,3</b>	407,2 288,9 307,6 <b>302,6</b>	<b>TOTAL</b>
<b>Lasy publiczne</b>	<b>1799,9</b>	<b>1705,4</b>	<b>1433,6</b>	<b>271,8</b>	<b>Public forests</b>
własność:					owned by:
Skarbu Państwa	1799,8	1705,3	1433,5	271,8	State Treasury
w tym w zarządzie:					of which managed by:
Lasów Państwowych	1781,4	1686,9	1416,2	270,6	the State Forests
parków narodowych	18,3	18,3	17,2	1,0	national parks
Gmin	0,1	0,1	0,1	0,0	Gminas
<b>Lasy prywatne</b>	<b>114,5</b>	<b>114,5</b>	<b>83,7</b>	<b>30,8</b>	<b>Private forests</b>

a Bez pozyskania drewna (grubizny) z zadrzewień; z wyłączeniem karpiny.

a Without removals (timber) from trees and shrubs outside the forest; excluding stump wood.

**Tablica 19/113/. Skup owoców i grzybów leśnych<sup>a</sup> według gatunków**  
**Table 19/113/. Procurement of forest fruit and forest mushrooms<sup>a</sup> by species**

Wyszczególnienie	2015	2020	2022	2023	Specification
	w t in t				
<b>Owoce leśne ogółem</b>	<b>401</b>	<b>178</b>	<b>155</b>	<b>88</b>	<b>Forest fruit</b>
w tym:					of which:
Borówka czernica	170	111	2	3	Bilberry
Bez czarny	113	40	59	64	Elderberry
Dzika róża	37	6	10	7	Dog rose
Jarzębina	4	-	13	15	Mountain ash
<b>Grzyby leśne ogółem</b>	<b>48</b>	<b>181</b>	<b>238</b>	<b>191</b>	<b>Forest mushrooms</b>
w tym:					of which:
Kurki	45	154	178	183	Chanterelle
Podgrzybki	-	2	53	6	Boletus (xerocomus)
Borowiki	3	25	5	1	King boletus

a Dane dotyczą owoców i grzybów leśnych świeżych.  
 a Data concern fresh forest both fruit and mushrooms.

**Tablica 20/114/. Wybrane dane o zadrzewieniach według powiatów**  
**Table 20/114/. Selected data on trees and shrubs outside the forest by powiats**

Wyszczególnienie Specification	Sadzenie w szt. Plantings in units		Pozyskanie drewna (grubizny) <sup>a</sup> w m <sup>3</sup> Removals (timber) <sup>a</sup> in m <sup>3</sup>		
	drzewa trees	krzewy bushes	ogółem total	w tym grubizna liściasta of which non-coniferous	
<b>WOJEWÓDZTWO</b>	2015	13576	33367	61558	49514
<b>VOIVODSHIP</b>	2020	6299	4489	35010	27217
	2022	7620	8204	51006	37465
	<b>2023</b>	<b>9975</b>	<b>17929</b>	<b>54992</b>	<b>36733</b>
<b>Powiaty Powiats</b>					
Augustowski		278	-	1577	997
Białostocki		943	30	5715	3462
Bielski		187	10	7385	5476
Grajewski		962	1678	1880	1600
Hajnowski		936	-	5375	3379
Kolneński		179	30	410	182
Łomżyński		603	7491	1794	1030
Moniecki		236	100	3059	2374
Sejneński		641	3	1050	783
Siemiatycki		784	182	1210	533
Sokólski		700	101	11528	6966
Suwański		1648	1922	9421	7462
Wysokomazowiecki		754	10	1937	803
Zambrowski		287	6199	197	172

a Dane szacunkowe.  
 a Estimated data.

**Tablica 20/114/. Wybrane dane o zadrzewieniach według powiatów (dok.)**  
**Table 20/114/. Selected data on trees and shrubs outside the forest by powiats (cont.)**

Wyszczególnienie Specification	Sadzenie w szt. Plantings in units		Pozyskanie drewna (grubizny) <sup>a</sup> w m <sup>3</sup> Removals (timber) <sup>a</sup> in m <sup>3</sup>	
	drzewa trees	krzewy bushes	ogółem total	w tym grubizna liściasta of which non-coniferous
<b>Miasta na prawach powiatu</b> <b>Cities with powiat status</b>				
Białystok	685	8	2428	1507
Suwałki	152	165	26	7

a Dane szacunkowe.

a Estimated data.

**Tablica 21/115/. Pożary lasów<sup>a</sup> według przyczyn powstania**  
**Table 21/115/. Forest fires<sup>a</sup> by causes**

Wyszczególnienie	2015	2020	2022	2023	Specification
Liczba pożarów Number of fires					
<b>Ogółem</b>	<b>475</b>	<b>201</b>	<b>161<sup>b</sup></b>	<b>236</b>	<b>Total</b>
Podpalenia	141	71	49 <sup>b</sup>	12	Arsons
Nieostrożność	183	69	57 <sup>b</sup>	7	Negligence
nieletnich	6	–	2	–	juveniles
dorosłych	177	69	55 <sup>b</sup>	7	adults
Pozostałe <sup>c</sup>	60	21	25 <sup>b</sup>	4	Other <sup>c</sup>
Nieustalone	91	40	30 <sup>b</sup>	213	Unknown
Powierzchnia lasów dotkniętych pożarami w ha Forest area affected by fires in ha					
<b>Ogółem</b>	<b>552,4</b>	<b>6008,9</b>	<b>58,7<sup>b</sup></b>	<b>58,1</b>	<b>Total</b>
Podpalenia	64,0	20,5	19,1 <sup>b</sup>	0,9	Arsons
Nieostrożność	97,6	14,7	12,2 <sup>b</sup>	1,4	Negligence
nieletnich	1,7	–	2,6	–	juveniles
dorosłych	95,9	14,7	9,7 <sup>b</sup>	1,4	adults
Pozostałe <sup>c</sup>	27,7	5,5	12,3 <sup>b</sup>	0,4	Other <sup>c</sup>
Nieustalone	363,0	5968,2	15,1 <sup>b</sup>	55,5	Unknown
Przeciętna powierzchnia lasu objęta jednym pożarem w ha Average forest area burned by fire in ha					
<b>Ogółem</b>	<b>1,2</b>	<b>29,9</b>	<b>0,4</b>	<b>0,2</b>	<b>Total</b>

a Dane według ewidencji zgłoszeniowej. b Daną zmieniono w stosunku do opublikowanej w poprzedniej edycji publikacji. c Wyładowania atmosferyczne, wady urządzeń technicznych i ich nieprawidłowa eksploatacja, wady środków transportu i ich nieprawidłowa eksploatacja oraz inne.

Źródło: dane z Krajowego Systemu Informacji o Pożarach prowadzonego przez Instytut Badawczy Leśnictwa.

a Data according to the application records. b The data has been changed in relation to the data published in the previous edition of the publication. c Lightning, defects and incorrect exploitation of technical devices and transport equipment as well as others.

Source: data of National Forests Information System of the Forest Research Institute.

**Tablica 22/116/. Koła, członkowie oraz obwody łowieckie Polskiego Związku Łowieckiego  
Stan w dniu 31 marca**

Table 22/116/. Clubs, members as well as hunting districts of the Polish Hunting Association  
As of 31 March

Wyszczególnienie	2015	2020	2022	2023	Specification
Koła łowieckie:					Hunting clubs:
liczba <sup>a</sup>	95	100	104	104	number <sup>a</sup>
członkowie <sup>b</sup>	5210	5505	5505	5522	members <sup>b</sup>
Obwody łowieckie:					Hunting districts:
liczba	294	377	293	306	number
powierzchnia ogółem w tys. ha	1666,9	2151,1	1659,1	1883,1	total area in thousand ha
w tym na gruntach leśnych:					of which on forest land:
w tys. ha	453,1	632,6	495,4	633,8	in thousand ha
w % powierzchni ogółem	27,2	29,4	29,9	33,7	in % of total area

a, b Dane grupowane według: a – siedziby koła łowieckiego, b – miejsca zamieszkania członka koła.

Źródło: dane Polskiego Związku Łowieckiego.

a, b Data grouped according to: a – the seat of a hunting club, b – a place of residence of a hunting club member.

Source: data of the Polish Hunting Association.

**Tablica 23/117/. Wybrane zwierzęta łowne<sup>a</sup>  
Stan w dniu 10 marca**

Table 23/117/. Selected game animals<sup>a</sup>  
As of 10 March

Wyszczególnienie	2015	2020	2022	2023	Specification
	w tys. szt.		in thousand heads		
Łosie <sup>b</sup>	4782	6429	6256	6633	Moose <sup>b</sup>
Jelenie	13,1	16,5	12,8	12,7	Deer
Sarny	27,2	30,9	28,1	27,8	Roe deer
Dziki	10,4	1,6	1,6	1,6	Wild boars
Lisy	13,6	12,3	11,1	11,4	Foxes
Zająca	38,0	48,1	48,7	48,3	Hares
Bażanty	4,8	5,4	5,5	4,7	Pheasants
Kuropatwy	13,9	19,4	20,3	20,7	Partridges

a Dane szacunkowe. b W sztukach.

Źródło: dane Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych, Polskiego Związku Łowieckiego oraz innych jednostek prowadzących ośrodki hodowli zwierzyny.

a Estimated data. b In heads.

Source: data of the Directorate Generale of the State Forests and the Polish Hunting Association as well as other units running game breeding centres.

**Tablica 24/118/. Odstrzał wybranych zwierząt łownych<sup>a</sup>**  
**Table 24/118/. Selected game animals<sup>a</sup> shot**

Wyszczególnienie	2015/16	2020/21	2022/23	2023/24	Specification
	w szt. in heads				
Jelenie	2796	3386	3050	3027	Deer
Sarny	5004	5779	5621	5486	Roe deer
Dziki	10600	4705	4155	4039	Wild boars
Lisy	6926	6444	6286	7193	Foxes
Zająca	138	4	186	126	Hares
Bażanty	3175	278	116	120	Pheasants
Kuropatwy	30	25	1	–	Partridges
Kaczki	4381	3496	1471	1188	Wild ducks
Daniele	9	13	14	16	Fallow deer

a W łowieckim roku gospodarczym liczonym od 1 kwietnia danego roku do 31 marca roku następnego.

Źródło: dane Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych, Polskiego Związku Łowieckiego oraz innych jednostek prowadzących ośrodki hodowli zwierzyny.

a In a hunting economic year defined from 1 April of a given year to 31 March of the following year.

Source: data of the Directorate Generale of the State Forests, the Polish Hunting Association as well as other units running game breeding centres.

**Tablica 25/119/. Ubytki wybranych zwierząt łownych<sup>a</sup>**  
**Table 25/119/. Loss of selected game animals<sup>a</sup>**

Wyszczególnienie	2015/16	2020/21	2022/23	2023/24	Specification
	w szt. in heads				
Łosie	22	27	36	11	Moose
Jelenie	204	341	308	297	Deer
Sarny	238	480	377	401	Roe deer
Dziki	200	2864	2400	1835	Wild boars

a Z przyczyn innych niż odstrzał i odłów, np. kłusownictwo, wypadki drogowe, drapieżnictwo itp., łącznie z odstrzałem sanitarnym; w łowieckim roku gospodarczym liczonym od 1 kwietnia danego roku do 31 marca roku następnego.

Źródło: dane Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych, Polskiego Związku Łowieckiego oraz innych jednostek prowadzących ośrodki hodowli zwierzyny.

a Resulting from reasons other than shooting and trapping, e.g. poaching, road traffic accidents, predation etc., including sanitary shooting; in a hunting economic year defined from 1 April of a given year to 31 March of the following year.

Source: data of the Directorate Generale of the State Forests, the Polish Hunting Association as well as other units running game breeding centres.

## Uwagi ogólne

1. Prezentowane w publikacji dane – jeśli nie zaznaczono inaczej – dotyczą **całej gospodarki narodowej**.
2. Dane prezentuje się w układzie **Polskiej Klasyfikacji Działalności – PKD 2007**, opracowanej na podstawie Statystycznej Klasyfikacji Działalności Gospodarczej we Wspólnocie Europejskiej – Statistical Classification of Economic Activities in the European Community – NACE Rev. 2. PKD 2007 wprowadzona została z dniem 1 stycznia 2008 r. rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 24 grudnia 2007 r. (Dz. U. Nr 251, poz. 1885, z późn. zm.).
3. Dane prezentowane są w układzie **Klasyfikacji Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych (NUTS)**, obowiązującej w krajach Unii Europejskiej, zgodnie z Rozporządzeniem (WE) Nr 1059/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 26 maja 2003 r. (Dz. Urz. UE L 154 z 21 czerwca 2003 r., z późn. zm.). Od 1 stycznia 2018 r. obowiązują zmiany wprowadzone Rozporządzeniem Komisji (UE) 2016/2066 z dnia 21 listopada 2016 r., zgodnie z którym Polskę podzielono na 3 poziomy, w ramach których funkcjonuje 97 jednostek statystycznych NUTS:
  - NUTS 1 – makroregiony (grupujące województwa) – 7 jednostek,
  - NUTS 2 – regiony (województwa lub ich części) – 17 jednostek,
  - NUTS 3 – podregiony (grupujące powiaty) – 73 jednostki.

W województwie podlaskim wyodrębniono 3 podregiony, tj. białostocki (obejmujący swym zasięgiem powiaty: białostocki, sokólski i miasto Białystok), łomżyński (powiaty: bielski, hajnowski, kolneński, łomżyński, siemiatycki, wysokomazowiecki, zambrowski i miasto Łomża) oraz suwalski (powiaty: augustowski, grajewski, moniecki, sejneński, suwalski i miasto Suwałki).

4. Dane – jeśli nie zaznaczono inaczej – opracowano zgodnie z **każdorazowym stanem organizacyjnym gospodarki narodowej**.
5. Informacje w podziałach według **podregionów, powiatów i gmin** oraz na **miasta i wieś** – jeśli nie zaznaczono inaczej – podano w każdorazowym podziale administracyjnym. Przez „miasta” rozumie się gminy miejskie oraz miasta w gminach miejsko-wiejskich, przez „wieś” – gminy wiejskie oraz obszary wiejskie w gminach miejsko-wiejskich.
6. **Liczby względne (wskaźniki, odsetki)** obliczono z reguły na podstawie danych bezwzględnych wyrażonych z większą dokładnością niż podano w tablicach.
7. **Przy przeliczeniach na 1 mieszkańca (1000 ludności itp.)** danych według stanu w końcu roku przyjęto liczbę ludności według stanu w dniu 31 grudnia, a przy przeliczeniach danych charakteryzujących wielkość zjawiska w ciągu roku – według stanu w dniu 30 czerwca.

Do przeliczeń przyjęto liczbę ludności opracowaną za lata 2000 i 2005 na bazie Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002, z tym że dla 2000 r. według podziału administracyjnego obowiązującego w dniu 31 grudnia 2002 r., dla lat 2010–2019 na bazie Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011, z tym że dla 2010 r. według podziału administracyjnego obowiązującego w dniu 31 grudnia 2011 r., a od 2020 r. na bazie wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2021. Taką samą zasadę zastosowano przy prezentacji danych dotyczących stanu i struktury ludności.

8. Od 2023 r. zwiększyła się powierzchnia niektórych jednostek podziału terytorialnego o morskie wody wewnętrzne Zatoki Puckiej oraz części Zatoki Gdańskiej (zgodnie z § 6 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 16 lipca 2021 r. w sprawie państwowego rejestru granic i powierzchni jednostek podziałów terytorialnych kraju). W związku z tym, od 2023 r. do przeliczeń wskaźników odnoszących się do powierzchni ogólnej kraju przyjęto całkowitą powierzchnię jednostek, wliczając obszar morskich wód wewnętrznych.
9. Niektóre informacje za ostatni rok zostały podane na podstawie danych nieostatecznych i mogą ulec zmianie w następnych publikacjach Urzędu Statystycznego.

10. Ze względu na zaokrąglenia danych, w niektórych przypadkach sumy składników mogą się nieznacznie różnić od podanych wielkości „ogółem”.
11. Informacje statystyczne pochodzące ze źródeł spoza Głównego Urzędu Statystycznego opatrzone odpowiednimi notami, przy przyjęciu zasady, że jako źródłodawcę podaje się instytucję przekazującą informacje prezentowane w tablicy za ostatni rok.

## General notes

1. Data presented in the publication, unless otherwise indicated, concern the **entire national economy**.
2. Data are presented according to the **Polish Classification of Activities – PKD 2007**, compiled on the basis of the Statistical Classification of Economic Activities in the European Community – NACE Rev. 2. PKD 2007 was introduced on 1 January 2008 by the decree of the Council of Ministers, dated 24 December 2007 (Journal of Laws No. 251, item 1885, as amended).
3. Data are presented in accordance with the **Nomenclature of Territorial Units for Statistical Purposes (NUTS)** obligatory in the countries of the European Union according to the Regulation (EC) No. 1059/2003 of the European Parliament and of the Council of 26 May 2003 (Official Journal of the EU L 154, 21 June 2003) as amended. Since 1 January 2018 were obligatory amendments introduced by Commission Regulation (EU) 2016/2066 of 21 November 2016, according to which Poland is divided into 3 levels, under which there are 97 NUTS statistical units in Poland:
  - NUTS 1 – macroregions (grouping voivodships) – 7 units,
  - NUTS 2 – regions (voivodships or their parts – 17 units,
  - NUTS 3 – subregions (grouping powiats) – 73 units.

In Podlaskie Voivodship 3 subregions (NUTS 3) were distinguished: białostocki (including the following powiats: białostocki, sokólski and city with powiat status Białystok), łomżyński (powiats: bielski, hajnowski, kolneński, łomżyński, siemiatycki, wysokomazowiecki, zambrowski and city with powiat status Łomża) as well as suwalski (powiats: augustowski, grajewski, moniecki, sejneński, suwalski and city with powiat status Suwałki).

4. Data, unless otherwise indicated, are compiled in accordance with the **respective organizational status of units of the national economy**.
5. Information in division by **subregions, powiats and gminas** as well as by **urban and rural area** – unless otherwise indicated – is presented according to the administrative division in a given period. The term **urban areas** is understood as urban gminas and towns in urban-rural gminas, while the term **rural areas** is understood as rural gminas and rural area in urban-rural gminas.
6. **Relative numbers (indices, percentages)** are, as a rule, calculated on the basis of absolute data expressed with higher precision than those presented in the tables.
7. When **computing per capita data (1000 population etc.)** as of the end of the year, the number of population as of 31 December was used, whereas data describing the magnitude of a phenomenon within a year – as of 30 June.

For calculations, it was assumed to use the number of population calculated for years 2000 and 2005 on the basis of the results of the Population and Housing Census 2002, for 2000 by the administrative division valid as of 31 December 2002, for the years 2010–2019 on the basis of the results of the Population and Housing Census 2011, for 2010 by the administrative division valid as of 31 December 2011 and since 2020 on the basis of the results of the Population and Housing Census 2021. The same rule was used to present data on the state and structure of the population.

8. Since 2023, the area of some units of the territorial division has increased due to the inclusion of the internal waters of the Puck Bay and part of the Gdańsk Bay (in accordance with § 6 item 1 of the Regulation of the Council of Ministers of 16 July 2021 on the state register of borders and the area of territorial division units of the country). Therefore, from 2023, indicators relating to the total area of country were calculated using the total area of units, including the area of internal waters.
9. Selected information for the last year is presented on the basis of preliminary data and may change in subsequent publications of the Statistical Office.

## GENERAL NOTES

---

10. Due to the rounding of data, in some cases sums of components can slightly differ from the amount given in the item "total".
11. Statistical information originating from sources other than the Statistical Office is indicated in the appropriate note, with the institution providing the information for the last presented year given as the source.

## Uwagi do działów

### Wykorzystanie i ochrona powierzchni ziemi i gleby. Kopaliny

Dane o **stanie i kierunkach wykorzystania powierzchni województwa** opracowano na podstawie ewidencji gruntów i budynków wprowadzonej rozporządzeniem Ministra Rozwoju, Pracy i Technologii z dnia 27 lipca 2021 r. w sprawie ewidencji gruntów i budynków (Dz. U. z 2021 r. poz. 1390, z późn. zm.), sporządzonej na podstawie danych Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

**Klasy bonitacyjne użytków rolnych** określają jakość użytku rolnego pod względem jego przydatności do produkcji rolniczej. Klasa I określa najwyższą wartość rolniczą, a klasa VI – najniższą.

Dane o **gruntach rolnych wyłączonych na cele nierolnicze i leśnych wyłączonych na cele nieleśne** dotyczą gruntów, za które pobrano należności i opłaty, wyłączonych w trybie ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (Dz. U. z 2022 r. poz. 2409).

**Ochrona gruntów rolnych i leśnych** w myśl wyżej wymienionej ustawy polega na:

- ograniczeniu przeznaczania ich na cele nierolnicze lub nieleśne,
- zapobieganiu procesom degradacji i dewastacji gruntów rolnych i leśnych oraz szkodom w produkcji rolniczej lub leśnej, a także w drzewostanach, powstającym wskutek działalności nierolniczej lub nieleśnej oraz ruchów masowych ziemi,
- rekultywacji i zagospodarowaniu gruntów na cele rolnicze,
- zachowaniu torfowisk i oczek wodnych jako naturalnych zbiorników wodnych,
- przywracaniu i poprawianiu wartości użytkowej gruntów, które utraciły charakter gruntów leśnych wskutek działalności nieleśnej, a także na zapobieganiu obniżania produktywności gruntów leśnych,
- ograniczaniu zmian naturalnego ukształtowania powierzchni ziemi.

Dane o **gruntach zdewastowanych i zdegradowanych wymagających rekultywacji i zagospodarowania** dotyczą gruntów, które utraciły całkowicie wartości użytkowe (grunty zdewastowane) oraz gruntów, których wartość użytkowa zmalała w wyniku pogorszenia się warunków przyrodniczych lub wskutek zmian środowiska oraz działalności przemysłowej, a także wadliwej działalności rolniczej (grunty zdegradowane).

**Rekultywacja gruntów** polega na nadaniu lub przywróceniu gruntom zdegradowanym lub zdewastowanym wartości użytkowych lub przyrodniczych przez właściwe ukształtowanie rzeźby terenu, poprawienie właściwości fizycznych i chemicznych, uregulowanie stosunków wodnych, odtworzenie gleb, umocnienie skarp oraz odbudowanie lub zbudowanie niezbędnych dróg. Grunty zrekultywowane podlegają zagospodarowaniu, czyli rolniczemu, leśnemu lub innemu rodzajowi użytkowania.

### Zasoby, wykorzystanie, zanieczyszczenie i ochrona wód

**Zasoby eksploatacyjne wód podziemnych** to część zasobów, które z uwzględnieniem zasad ich ochrony i warunków technicznych mogą być pobierane z określonego poziomu wodonośnego bez naruszania równowagi hydrogeologicznej.

**Przyrost zasobów wód podziemnych** jest to ilość wody dodatkowo udokumentowana w wyniku prowadzonych w danym roku prac hydrogeologiczno-studziennych przy budowie ujęć wód podziemnych i przekazana do wykorzystania.

Informacje o **poborze wody** dotyczą:

- w pozycji „na cele produkcyjne” – poza rolnictwem (z wyłączeniem ferm przemysłowego chowu zwierząt), leśnictwem, łowiectwem i rybactwem – jednostek organizacyjnych wnoszących opłaty za pobór z ujęć własnych rocznie 5 dam<sup>3</sup> i więcej wody podziemnej albo 20 dam<sup>3</sup> i więcej wody powierzchniowej lub odprowadzających rocznie 20 dam<sup>3</sup> i więcej ścieków,

- w pozycji „nawodnienia w rolnictwie i leśnictwie oraz napełnianie i uzupełnianie stawów rybnych” – jednostek organizacyjnych rolnictwa, leśnictwa i rybactwa zużywających wodę na potrzeby nawadniania gruntów rolnych i leśnych o powierzchni od 20 ha oraz na potrzeby eksploatacji stawów rybnych o powierzchni od 10 ha. Od 2019 r. pozycja ta obejmuje wyłącznie jednostki organizacyjne rolnictwa, leśnictwa i rybactwa zużywające wodę na potrzeby eksploatacji stawów rybnych o powierzchni od 10 ha,
- w pozycji „eksploatacja sieci wodociągowej” – wszystkich jednostek nadzorujących pracę sieci wodociągowej (w tym również spółdzielni mieszkaniowych, spółek wodnych, zakładów usług wodnych, zakładów pracy itp.).

Dane o **recyrkulacji wody w przemyśle** dotyczą zakładów przemysłowych wyposażonych w zamknięte obiegi wody oraz ilościowego udziału wody ujętej w obiegach zamkniętych w ogólnym zużyciu wody na cele produkcyjne.

Przez **obieg zamknięty** rozumie się układ, w którym woda raz użyta nie jest odprowadzana do odbiornika, lecz zawracana do punktu bezpośredniego podawania wody do obiegu celem powtórnych rotacji i wykorzystania.

**Wskaźnik ujęcia pobieranej wody w obiegi zamknięte** obliczono dzieląc ilość wody pobieranej w ciągu roku na uzupełnienie obiegów zamkniętych z tytułu strat wody (bezzwrotnych i w sieci – np. zrzutów wód zanieczyszczonych dla odświeżenia obiegu zamkniętego) przez ilość wody zużytej w ciągu roku na cele produkcyjne. Wyrażona w procentach wartość tego wskaźnika może być zawarta w granicach od zera (obieg otwarty) do 100 (wartość teoretyczna w warunkach całkowitego zamknięcia obiegów i braku uzupełniającego poboru wody). Z uwagi na to, że część zakładów pobierających wodę i odprowadzających ścieki nie posiadała urządzeń pomiarowych, bądź też nie dokonywała pomiarów z wystarczającą częstotliwością, dane pochodzące z tych zakładów były ustalane pośrednio – na podstawie wydajności pomp, ilości wody zużytej na jednostkę produkcji itp., a zatem są to dane szacunkowe.

Dane o **ludności korzystającej w miastach z wodociągów i kanalizacji** obejmują ludność zamieszkałą w budynkach mieszkalnych podłączonych do określonej sieci oraz ludność korzystającą z wodociągów przez źródła podwórzowe i uliczne, a z kanalizacji przez wpusty kanalizacyjne.

Informacje o **długości sieci wodociągowej** dotyczą sieci rozdzielczej (bez przyłączy prowadzących do budynków mieszkalnych i innych obiektów) oraz sieci przesyłowej (magistralnej), tj. przewodów doprowadzających wodę do sieci rozdzielczej.

Dane o **długości sieci kanalizacyjnej**, oprócz przewodów ulicznych, uwzględniają kolektory, tj. przewody odbierające ścieki z sieci ulicznej; nie uwzględniają natomiast kanałów przeznaczonych wyłącznie do odprowadzania wód opadowych.

Przez **przyłącza wodociągowe i kanalizacyjne** prowadzące do budynków mieszkalnych (łącznie z budynkami zbiorowego zamieszkania, jak np. hotele pracownicze, domy studenckie i internaty, domy opieki społecznej) rozumie się odgałęzienia łączące poszczególne budynki z siecią rozdzielczą lub w przypadku kanalizacji – z siecią ogólnospławną.

**Zródło uliczne** jest to powszechnie dostępne dla ludności urządzenie wmontowane w uliczny przewód wodociągowy służący do pobierania wody przez ludność bezpośrednio z tego przewodu (do źródeł ulicznych nie zalicza się: studni, hydrantów przeciwpożarowych, źródeł przeznaczonych wyłącznie do obsługi dworców kolejowych, zabudowań gospodarczych, produkcyjnych, itp. oraz źródeł podwórzowych).

Dane o zużyciu wody z wodociągów w gospodarstwach domowych obejmują ilość wody pobranej z sieci wodociągowej za pomocą urządzeń zainstalowanych w budynku.

Dane o **ściekach przemysłowych** dotyczą ścieków niebędących ściekami bytowymi albo wodami opadowymi lub roztopowymi, powstałych w związku z prowadzoną przez zakład działalnością handlową, przemysłową, składową, transportową lub usługową, a także będących ich mieszaniną ze ściekami innego podmiotu, które odprowadzane są urządzeniami kanalizacyjnymi tego zakładu.

Jako **ścieki przemysłowe wymagające oczyszczenia** przyjęto ścieki odprowadzane siecią kanałów lub rowów otwartych bezpośrednio do wód, do ziemi lub do sieci kanalizacyjnej z jednostek produkcyjnych (łącznie z za-

nieczyszczonymi wodami z odwadniania zakładów górniczych i zanieczyszczonymi wodami wykorzystanymi w przemyśle do celów chłodniczych).

**Wody chłodnicze** są to wody używane w procesach produkcyjnych, głównie w elektrowniach ciepłych do celów chłodzenia, są to zwykle wody podgrzane, które powodują tzw. zanieczyszczenie termiczne wód.

Za **wody chłodnicze niewymagające oczyszczenia** (umownie czyste) uznaje się wody, które spełniają następujące warunki:

- a) są odprowadzane do wód wydzielonym dla nich systemem kanalizacji i nie następuje mieszanie ich z innymi ściekami wymagającymi oczyszczenia;
- b) ładunki zanieczyszczeń w wodach chłodniczych po procesie produkcyjnym nie są większe od ładunków zanieczyszczeń w wodach pobranych do celów chłodzenia;
- c) temperatura określona w pozwoleniu wodno-prawnym dla wód chłodniczych odprowadzanych do:
  - jezior oraz ich dopływów nie przekracza  $+26^{\circ}\text{C}$  albo naturalnej temperatury wody w przypadku gdy jest ona wyższa niż  $+26^{\circ}\text{C}$ ,
  - pozostałych wód, z wyjątkiem morza terytorialnego, nie przekracza  $+35^{\circ}\text{C}$ .

Dane o **ściekach oczyszczanych** dotyczą ścieków oczyszczanych mechanicznie, chemicznie, biologicznie oraz z podwyższonym usuwaniem biogenów i odprowadzonych do wód lub do ziemi.

Przez **ścieki oczyszczane mechanicznie** rozumie się ścieki poddane procesowi usuwania jedynie zanieczyszczeń nierozpuszczonych, tj. ciał stałych i tłuszczów ulegających osadzeniu lub flotacji, przy użyciu krat, sit, piaskowników, odtłuszczaczy współpracujących z osadnikami Imhoffa.

**Chemiczne oczyszczanie ścieków** polega na wytrącaniu niektórych związków rozpuszczalnych, względnie ich neutralizacji metodami chemicznymi, takimi jak koagulacja, sorpcja na węglu aktywnym itp.

**Biologiczne oczyszczanie ścieków** następuje w procesie mineralizacji przez drobnoustroje w środowisku wodnym w sposób naturalny (np. przez rolnicze wykorzystanie ścieków, zraszanie pól, stawy rybne) lub w urządzeniach sztucznych (złoża biologiczne, osad czynny) i polega na usuwaniu ze ścieków zanieczyszczeń organicznych oraz związków biogenych i refrakcyjnych.

**Podwyższone usuwanie biogenów w ściekach** następuje w oczyszczalniach ścieków o wysoko efektywnych technologiach oczyszczania (głównie biologicznych, a także chemicznych) umożliwiających zwiększoną redukcję azotu i fosforu.

Kilkustopniowe oczyszczanie odprowadzanych ścieków, np. biologiczne z podwyższonym usuwaniem biogenów lub mechaniczno-chemiczno-biologiczne, zakwalifikowano do najwyższego stopnia oczyszczania (z podwyższonym usuwaniem biogenów, biologicznego lub chemicznego).

Dane o **ściekach komunalnych** obejmują ścieki bytowe lub mieszaninę ścieków bytowych ze ściekami przemysłowymi albo wodami opadowymi lub roztopowymi, odprowadzane urządzeniami służącymi do realizacji zadań własnych gminy w zakresie kanalizacji i oczyszczania ścieków komunalnych.

**Komunalne oczyszczalnie ścieków** obejmują wszystkie oczyszczalnie pracujące na sieci kanalizacyjnej. Nie są objęte badaniami statystycznymi oczyszczalnie przydomowe (przyzagrodowe) lub oczyszczające ścieki wyłącznie dowożone (oczyszczalnie niepracujące na sieci kanalizacyjnej).

**Ładunek zanieczyszczeń w ściekach** to masa zanieczyszczeń zawartych w ściekach odprowadzona w jednostce czasu, równa iloczynowi natężenia przepływu ścieków i stężenia zanieczyszczeń.

**Równoważna liczba mieszkańców (RLM)** jest to liczba wyrażająca wielokrotność ładunku zanieczyszczeń w ściekach odprowadzanych z obiektów przemysłowych i usługowych w stosunku do jednostkowego ładunku zanieczyszczeń w ściekach z gospodarstw domowych, odprowadzanych od jednego mieszkańca w ciągu doby. W Polsce przyjęto ładunek  $\text{BZT}_5$  pochodzący od jednego mieszkańca równy  $60 \text{ g O}_2/\text{dobę}$ .

**Biochemiczne zużycie tlenu** (BZT<sub>5</sub>) jest to ilość tlenu zużyta w ciągu 5 dni (procesy mineralizacji najbardziej intensywnie przebiegają w ciągu pierwszych 5 dni) w procesie biochemicznego utleniania substancji (głównie organicznych) zawartych w ściekach, przy użyciu żywych bakterii i enzymów pozakomórkowych.

**Chemiczne zużycie tlenu** (ChZT) jest to ilość tlenu pobrana w procesie chemicznego utleniania ścieków.

**Zawiesiny ogólne** w ściekach to nierozpuszczone, zawieszone substancje i materiały o różnym stopniu rozdrobnienia.

Przez **osady ściekowe** rozumie się pochodzące z oczyszczalni ścieków osady z komór fermentacyjnych oraz innych instalacji służących do oczyszczania ścieków.

Dane o **ludności miast i wsi korzystającej z oczyszczalni ścieków** podano w oparciu o szacunek liczby ludności obsługiwanej przez oczyszczalnie pracujące na sieci kanalizacyjnej.

## Zanieczyszczenie i ochrona powietrza

Przez **zanieczyszczenie powietrza** rozumie się wprowadzanie przez człowieka, bezpośrednio lub pośrednio, do powietrza substancji stałych, ciekłych lub gazowych w takich ilościach, które mogą zagrażać zdrowiu człowieka, ujemnie wpływać na klimat, przyrodę żywą, glebę lub wodę, a także spowodować inne szkody w środowisku.

Przez **źródło emisji zanieczyszczeń powietrza** należy rozumieć miejsce, w którym następuje wprowadzenie (wyemitowanie) do powietrza substancji zanieczyszczających. Źródłami zanieczyszczeń są: zakłady energetyczne (elektrownie i elektrociepłownie), zakłady przemysłowe, kotłownie komunalne, paleniska indywidualne (domowe), środki transportu, źródła wtórne powstałe w wyniku wydalania oraz utylizacji ścieków i odpadów (np. hałdy, wysypiska), rolnictwo (np. rozsiewanie nawozów sztucznych, stosowanie środków ochrony roślin), a także przemiany i reakcje chemiczne zachodzące w zanieczyszczonej atmosferze oraz źródła naturalne (np. pożary lasów, burze pyłowe, pyły kosmiczne).

**Wielkość emisji** z poszczególnych źródeł i poszczególnych rodzajów zanieczyszczeń (określonych prawnie) może być ustalona w wyniku pomiarów lub obliczeń wykonanych na podstawie bilansu surowcowo-paliwowego w oparciu o wskaźniki emisji zanieczyszczeń dla charakterystycznych procesów technologicznych.

Zbiorowość źródeł zanieczyszczeń, objętą statystyczną charakterystyką w oparciu o coroczną sprawozdawczość GUS, stanowią tzw. punktowe źródła emisji zanieczyszczeń, do których od 1986 r. zaliczono wszystkie jednostki organizacyjne ustalone przez byłego Ministra Ochrony Środowiska i Zasobów Naturalnych na podstawie określonej wysokości opłat wniesionych w 1986 r. za roczną emisję substancji zanieczyszczających powietrze według stawek określonych w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 13 stycznia 1986 r. w sprawie opłat za gospodarcze korzystanie ze środowiska i wprowadzanie w nim zmian (Dz. U. Nr 7, poz. 40, z późn. zm.). Ustalona w ten sposób zbiorowość jednostek sprawozdawczych (zakładów) utrzymywana jest corocznie, co m.in. zapewnia zachowanie ciągłości i porównywalności wyników odnośnego badania. Zbiorowość ta może być powiększona jedynie w szczególnych wypadkach, np. o jednostki nowo uruchomione lub rozbudowane o wysokiej skali progowej emisji zanieczyszczeń.

Należy podkreślić, że wyniki tego badania nie charakteryzują globalnej emisji zanieczyszczeń powietrza, lecz dotyczą sektora energetyczno-przemysłowego decydującego o skali i strukturze emisji. W niniejszej publikacji dla zbiorowości tej przyjęto określenie „**zakłady szczególnie uciążliwe dla czystości powietrza**”.

Dane o emisji z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza dotyczą zanieczyszczeń wprowadzonych w sposób zorganizowany (tzn. z wszelkiego rodzaju urządzeń technologicznych i ogrzewczych za pośrednictwem emitorów-kominów, wyrzutni wentylacyjnych) oraz w sposób niezorganizowany (z hałd, składowisk, w toku przetadunku substancji sypkich lub lotnych, z hal produkcyjnych itp.).

**Wielkość emisji zanieczyszczeń pyłowych** dotyczy ilości zanieczyszczeń pyłowych odprowadzonych do atmosfery w ciągu roku i obejmuje poszczególne rodzaje tych zanieczyszczeń, tj.: pyły ze spalania paliw, cementowo-

-wapiennicze i materiałów ogniotrwałych, krzemowe, nawozów sztucznych, węglowo-grafitowe, sadzę i inne emitowane w danym zakładzie zanieczyszczenia pyłowe.

**Wielkość emisji zanieczyszczeń gazowych** dotyczy ilości zanieczyszczeń gazowych odprowadzonych przez jednostkę sprawozdawczą do atmosfery w ciągu roku i obejmuje następujące rodzaje zanieczyszczeń: dwutlenek siarki, tlenki azotu, tlenek węgla, dwutlenek węgla, węglowodory i inne emitowane przez dany zakład zanieczyszczenia gazowe.

Wielkość emisji zanieczyszczeń pyłowych oraz dwutlenku siarki określana jest zazwyczaj metodami pomiarowymi, a w przypadku braku urządzeń pomiarowych dokonuje się oszacowania wielkości emisji. Wielkości emisji pozostałych rodzajów zanieczyszczeń gazowych opierają się przeważnie na ustaleniach szacunkowych.

Jednolita metodologia określania emisji poszczególnych rodzajów zanieczyszczeń i w miarę stabilna w kolejnych latach zbiorowość zakładów pozwala na ogólną ocenę skali zjawisk oraz tendencji i dynamiki zmian zagrożenia atmosfery ze strony głównych przemysłowych i energetycznych źródeł zanieczyszczeń powietrza.

**Ochrona powietrza** polega na zapewnieniu jak najlepszej jego jakości, w szczególności przez:

- utrzymanie poziomów substancji w powietrzu poniżej dopuszczalnych dla nich poziomów lub co najmniej na tych poziomach,
- zmniejszanie poziomów substancji w powietrzu co najmniej do dopuszczalnych, gdy nie są one dotrzymane.

Dane o **ilości zatrzymanych i zneutralizowanych zanieczyszczeń** pyłowych oraz gazowych (według rodzajów) obrazują rozmiary zanieczyszczeń zredukowanych w urządzeniach do ochrony powietrza, zainstalowanych w zakładach uznanych za szczególnie uciążliwe dla atmosfery.

**Skuteczność** działania **urządzeń oczyszczających**, określana jako **stopień redukcji zanieczyszczeń**, jest wielkością charakterystyczną dla urządzeń i wskazuje, jaki procent całkowitej ilości danego zanieczyszczenia wprowadzonego do urządzenia został przez to urządzenie zatrzymany. Wskaźnik ten wyraża się procentowym stosunkiem ilości zanieczyszczenia zatrzymanego do ilości zanieczyszczenia wytworzonego, tj.: zatrzymanego i wyemitowanego. Wartość tego wskaźnika może wahać się od 0 do 100%. Im bliższa jest 100%, tym większy jest potencjał ochronny danego źródła zanieczyszczeń.

**Poważna awaria** – to zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 r. (Dz. U. z 2022 r. poz. 2556) – zdarzenie, w szczególności emisja, pożar lub eksplozja, powstałe w trakcie procesu przemysłowego, magazynowania lub transportu, w których występuje jedna lub więcej niebezpiecznych substancji, prowadzące do natychmiastowego powstania zagrożenia życia lub zdrowia ludzi lub środowiska, lub powstania takiego zagrożenia z opóźnieniem.

Podstawowym zadaniem Inspekcji Ochrony Środowiska w sprawach **poważnych awarii** jest tworzenie warunków mających na celu przeciwdziałanie powstawaniu poważnych awarii oraz usuwanie ich skutków i przywracanie środowiska do stanu właściwego.

Ustawowym obowiązkiem Inspekcji Ochrony Środowiska jest prowadzenie **rejestrów potencjalnych sprawców poważnych awarii**. Przepisy dotyczące poważnych awarii zawarte są w ustawie z dnia 20 lipca 1991 r. o Inspekcji Ochrony Środowiska (Dz. U. z 2023 r. poz. 824, z późn. zm.), a także w ustawie Prawo ochrony środowiska i uwzględniają Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2012/18/UE z 4 lipca 2012 r. w sprawie kontroli zagrożeń poważnymi awariami związanymi z substancjami niebezpiecznymi.

## Odpady

Do 2019 r. prezentowane rodzaje odpadów były zgodne z katalogiem odpadów wprowadzonym rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 9 grudnia 2014 r. w sprawie katalogu odpadów (Dz. U. poz. 1923, z późn. zm.), od 2020 r. – z katalogiem odpadów wprowadzonym rozporządzeniem Ministra Klimatu z dnia 2 stycznia 2020 r. w sprawie katalogu odpadów (Dz. U. z 2020 r. poz. 10).

Dane dotyczące odpadów odzyskanych i unieszkodliwionych od 2014 r. obejmują odpady zagospodarowane przez wytwórcę we własnym zakresie. Dane za lata poprzednie dotyczą odpadów odzyskanych i unieszkodliwionych zarówno we własnym zakresie, jak i przekazanych innym odbiorcom w celu odzysku lub unieszkodliwienia.

Dane o odpadach dotyczą jednostek wytwarzających w ciągu roku sumarycznie powyżej 1 tys. t odpadów (z wyłączeniem odpadów komunalnych) lub posiadających 1 mln t i więcej odpadów nagromadzonych.

Zawarte w dziale informacje o odpadach (z wyłączeniem odpadów komunalnych) dotyczą ilości i rodzajów:

- odpadów wytworzonych w ciągu roku, z określeniem ilości odpadów poddanych odzyskowi, unieszkodliwionych, przekazanych innym odbiorcom oraz magazynowanych czasowo,
- odpadów dotychczas składowanych (nagromadzonych) na składowiskach i obiektach unieszkodliwiania odpadów wydobywczych (w tym hałdach, stawach osadowych) własnych zakładów lub innych.

Ponadto podano informacje o powierzchni składowisk (wysypisk, hałd, stawów osadowych) niezrekultywowanej i zreultywowanej w ciągu roku.

**Odpady** oznaczają każdą substancję lub przedmiot, których posiadacz pozbywa się, zamierza się pozbyć lub do których pozbycia się jest obowiązany.

Przez **wytwórcę odpadów** rozumie się każdego, którego działalność lub bytowanie powoduje powstawanie odpadów oraz każdego, kto przeprowadza wstępną obróbkę, mieszanie lub inne działania powodujące zmianę charakteru lub składu tych odpadów.

Przez **odzysk odpadów** rozumie się jakiegokolwiek proces, którego głównym wynikiem jest to, aby odpady służyły użytecznemu zastosowaniu przez zastąpienie innych materiałów, które w przeciwnym przypadku zostałyby użyte do spełnienia danej funkcji, lub w wyniku którego odpady są przygotowywane do spełnienia takiej funkcji w danym zakładzie lub ogólnie w gospodarce.

Przez **recykling** rozumie się odzysk, w ramach którego odpady są ponownie przetwarzane na produkty, materiały lub substancje wykorzystywane w pierwotnym celu lub innych celach; obejmuje to ponowne przetwarzanie materiału organicznego (recykling organiczny), ale nie obejmuje odzysku energii i ponownego przetwarzania na materiały, które mają być wykorzystane jako paliwa lub do prac ziemnych.

**Unieszkodliwianie odpadów** to proces niebędący odzyskiem, nawet jeżeli wtórnym skutkiem takiego procesu jest odzysk substancji lub energii.

Przez **termiczne przekształcanie odpadów** rozumie się spalanie odpadów przez ich utlenianie oraz inne procesy termicznego przetwarzania odpadów, w tym pirolizę, zgazowanie i proces plazmowy, o ile substancje powstające podczas tych procesów są następnie spalane.

**Składowisko odpadów** to obiekt budowlany przeznaczony do składowania odpadów. Wyróżnia się następujące typy składowisk odpadów: składowisko odpadów niebezpiecznych, składowisko odpadów obojętnych, składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne. Przez **odpady składowane** należy rozumieć odpady umieszczone na składowiskach i w obiektach unieszkodliwiania odpadów wydobywczych (w tym hałdach, stawach osadowych) własnych zakładów i innych.

**Magazynowanie odpadów** jest to czasowe przechowywanie odpadów obejmujące:

- wstępne magazynowanie odpadów przez ich wytwórcę,
- tymczasowe magazynowanie odpadów przez prowadzącego zbieranie odpadów,
- magazynowanie odpadów przez prowadzącego przetwarzanie odpadów.

Przez **zreultywowane tereny składowania odpadów** należy rozumieć tereny, których eksploatacja została zakończona i na których zostały przeprowadzone prace polegające na nadaniu lub przywróceniu im wartości użytkowych poprzez m.in. właściwe ukształtowanie rzeźby terenu, poprawienie właściwości fizycznych i chemicznych oraz uregulowanie stosunków wodnych.

**Odpady komunalne** są to odpady powstające w gospodarstwach domowych oraz odpady pochodzące od innych wytwórców odpadów, które ze względu na swój charakter i skład są podobne do odpadów z gospodarstw domowych, w szczególności niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne i odpady selektywnie zebrane:

- z gospodarstw domowych, w tym papier i tektura, szkło, metale, tworzywa sztuczne, bioodpady, drewno, tekstylia, opakowania, zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny, zużyte baterie i akumulatory oraz odpady wielkogabarytowe, w tym materace i meble, oraz
- ze źródeł innych niż gospodarstwa domowe, jeżeli odpady te są podobne pod względem charakteru i składu do odpadów z gospodarstw domowych.

Odpady komunalne nie obejmują odpadów z produkcji, rolnictwa, leśnictwa, rybołówstwa, zbiorników bezodpływowych, sieci kanalizacyjnej oraz z oczyszczalni ścieków, w tym osadów ściekowych, pojazdów wycofanych z eksploatacji oraz odpadów budowlanych i rozbiórkowych. Zmieszane odpady komunalne pozostają nimi, nawet jeżeli zostały poddane czynności przetwarzania odpadów, która nie zmieniła w sposób znaczący ich właściwości. Informacje o odpadach komunalnych podaje się do 2014 r. zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 27 września 2001 r. w sprawie katalogu odpadów (Dz. U. Nr 112, poz. 1206, z późn. zm.), w latach 2015–2019 zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 9 grudnia 2014 r. w sprawie katalogu odpadów (Dz. U. poz. 1923), natomiast od 2020 r. zgodnie z rozporządzeniem Ministra Klimatu z dnia 2 stycznia 2020 r. w sprawie katalogu odpadów (Dz. U. poz. 10).

Przedstawione informacje obejmują:

- odpady zebrane ogółem w skali roku, w tym z gospodarstw domowych,
- zmieszane odpady komunalne zebrane, w tym z gospodarstw domowych,
- rodzaje wyselekcjonowanych stałych odpadów komunalnych,
- liczbę i powierzchnię kontrolowanych składowisk (wysypisk) czynnych (tj. takich, na które w roku sprawozdawczym były wywożone odpady) oraz o zakończonej eksploatacji,
- nieczystości ciekłe (ścieki bytowe) odebrane w ciągu roku.

**Nieczystości ciekłe** są to ścieki gromadzone przejściowo w zbiornikach bezodpływowych.

**Ścieki bytowe** są to ścieki z budynków mieszkalnych, zamieszkania zbiorowego oraz użyteczności publicznej, powstające w wyniku ludzkiego metabolizmu lub funkcjonowania gospodarstw domowych oraz ścieki o zbliżonym składzie pochodzące z tych budynków.

**Zbiornik bezodpływowy** to instalacja i urządzenie przeznaczone do gromadzenia nieczystości ciekłych w miejscu ich powstawania.

**Oczyszczalnia przydomowa** jest to zespół urządzeń służący do neutralizacji ścieków wytwarzanych w jednym lub kilku gospodarstwach domowych.

## Ochrona przyrody i różnorodności biologicznej

**Ochrona przyrody** polega na zachowaniu, zrównoważonym użytkowaniu oraz odnawianiu zasobów, tworów i składników przyrody:

- dziko występujących roślin, zwierząt i grzybów,
- roślin, zwierząt i grzybów objętych ochroną gatunkową,
- zwierząt prowadzących wędrowny tryb życia,
- siedlisk przyrodniczych,
- siedlisk zagrożonych wyginięciem, rzadkich i chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów,
- tworów przyrody żywej i nieożywionej oraz kopalnych szczątków roślin i zwierząt,
- krajobrazu,
- zieleni w miastach i wsiach,
- zadrzewień.

Cele ochrony przyrody to:

- utrzymanie procesów ekologicznych i stabilności ekosystemów,
- zachowanie różnorodności biologicznej,
- zachowanie dziedzictwa geologicznego i paleontologicznego,
- zapewnienie ciągłości istnienia gatunków roślin, zwierząt i grzybów wraz z ich siedliskami, przez ich utrzymywanie lub przywracanie do właściwego stanu ochrony,
- ochrona walorów krajobrazowych, zieleni w miastach i wsiach oraz zadrzewień,
- utrzymywanie lub przywracanie do właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych, a także pozostałych zasobów, tworów i składników przyrody,
- kształtowanie właściwych postaw człowieka wobec przyrody przez edukację, informowanie i promocję w dziedzinie ochrony przyrody.

**Różnorodność biologiczna** (bioróżnorodność) to zróżnicowanie żywych organizmów występujących w ekosystemach, w obrębie gatunku i między gatunkami, oraz zróżnicowanie ekosystemów.

Podstawą prawną regulującą ustanowienie form ochrony przyrody jest ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2023 r. poz. 1336).

**Park narodowy** to obszar wyróżniający się szczególnymi wartościami przyrodniczymi, naukowymi, społecznymi, kulturowymi i edukacyjnymi, o powierzchni nie mniejszej niż 1000 ha, na terenie którego ochronie podlega cała przyroda oraz walory krajobrazowe.

Celem tworzenia parków narodowych jest zachowanie różnorodności biologicznej, zasobów, tworów i składników przyrody nieożywionej i walorów krajobrazowych, przywrócenie właściwego stanu zasobów i składników przyrody oraz odtworzenie zniekształconych siedlisk przyrodniczych, a także siedlisk roślin, zwierząt lub grzybów.

Utworzenie parku narodowego, zmiana jego granic lub likwidacja następuje w drodze rozporządzenia Rady Ministrów. Nadzór nad parkami narodowymi sprawuje minister właściwy do spraw środowiska.

**Rezerwat przyrody** obejmuje obszary zachowane w stanie naturalnym lub mało zmienionym, ekosystemy, ostoje i siedliska przyrodnicze, a także siedliska roślin, siedliska zwierząt i siedliska grzybów oraz twory i składniki przyrody nieożywionej, wyróżniające się szczególnymi wartościami przyrodniczymi, naukowymi, kulturowymi lub walorami krajobrazowymi.

Uznanie obszaru za rezerwat przyrody następuje w drodze aktu prawa miejscowego w formie zarządzenia regionalnego dyrektora ochrony środowiska.

**Park krajobrazowy** jest obszarem chronionym ze względu na wartości przyrodnicze, historyczne oraz kulturowe, a także walory krajobrazowe w celu zachowania i popularyzacji tych wartości w warunkach zrównoważonego rozwoju.

Utworzenie parku krajobrazowego lub powiększenie jego obszaru następuje w drodze uchwały sejmiku województwa (do 2008 r. – w drodze rozporządzenia wojewody).

**Obszar chronionego krajobrazu** obejmuje tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem lub pełnioną funkcją korytarzy ekologicznych.

Wyznaczenie obszaru chronionego krajobrazu następuje w drodze uchwały sejmiku województwa (do 2008 r. – w drodze rozporządzenia wojewody lub na mocy uchwały rady gminy).

**Sieć obszarów Natura 2000** to spójna funkcjonalnie europejska sieć ekologiczna, tworzona w celu zachowania rodzajów siedlisk przyrodniczych oraz gatunków ważnych dla Wspólnoty Europejskiej. Zadaniem sieci jest utrzymanie różnorodności biologicznej przez ochronę nie tylko najcenniejszych i najrzadszych elementów przyrody, ale też najbardziej typowych, wciąż jeszcze powszechnych układów przyrodniczych charakterystycznych dla regionów biogeograficznych. Sieć obszarów Natura 2000 obejmuje: obszary specjalnej ochrony ptaków, specjalne obszary ochrony siedlisk oraz obszary mające znaczenie dla Wspólnoty.

**Obszary specjalnej ochrony ptaków (OSO)** to obszary wyznaczane, zgodnie z przepisami prawa Unii Europejskiej, do ochrony populacji dziko występujących ptaków jednego lub wielu gatunków, w których granicach ptaki mają korzystne warunki bytowania w ciągu całego życia, w dowolnym jego okresie albo stadium rozwoju.

**Specjalne obszary ochrony siedlisk (SOO)** to obszary wyznaczane, zgodnie z przepisami prawa Unii Europejskiej, w celu trwałej ochrony siedlisk przyrodniczych lub populacji zagrożonych wyginięciem gatunków roślin lub zwierząt lub w celu odtworzenia właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych lub właściwego stanu ochrony tych gatunków.

**Obszary mające znaczenie dla Wspólnoty** to projektowane specjalnie obszary ochrony siedlisk, zatwierdzone przez Komisję Europejską w drodze decyzji, które w regionie biogeograficznym, do którego należą, w znaczący sposób przyczyniają się do zachowania lub odtworzenia stanu właściwej ochrony siedliska przyrodniczego lub gatunku będącego przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, a także mogą znacząco przyczynić się do spójności sieci obszarów Natura 2000 i zachowania różnorodności biologicznej w obrębie danego regionu biogeograficznego; w przypadku gatunków zwierząt występujących na dużych obszarach, obszarami mającymi znaczenie dla Wspólnoty są obszary w obrębie naturalnego zasięgu takich gatunków, charakteryzujące się fizycznymi lub biologicznymi czynnikami istotnymi dla ich życia lub rozmnażania.

Wyznaczenie obszaru Natura 2000, zmiana jego granic lub likwidacja następuje w drodze rozporządzenia ministra właściwego do spraw środowiska w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw rolnictwa, ministrem właściwym do spraw rozwoju wsi, ministrem właściwym do spraw rybołówstwa oraz z ministrem właściwym do spraw gospodarki wodnej.

Obszar Natura 2000 może obejmować swym zasięgiem część lub całość obszarów i obiektów objętych innymi formami przyrody (z wyjątkiem ochrony gatunkowej roślin, zwierząt i grzybów).

Dane dotyczące powierzchni o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chronionej nie uwzględniają informacji o obszarach sieci Natura 2000, obejmują tylko tę ich część, która mieści się w granicach pozostałych obszarów prawnie chronionych.

**Pomnikami przyrody** są pojedyncze twory przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupiska o szczególnej wartości przyrodniczej, naukowej, kulturowej, historycznej lub krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród innych tworów, okazałych rozmiarów drzewa, krzewy gatunków rodzimych lub obcych, źródła, wodospady, wywierzyska, skałki, jary, głązy narzutowe oraz jaskinie.

**Stanowiska dokumentacyjne** to niewyodrębniające się na powierzchni lub możliwe do wyodrębnienia, ważne pod względem naukowym i dydaktycznym, miejsca występowania formacji geologicznych, nagromadzeń skałmieniistości lub tworów mineralnych, jaskinie lub schroniska podskalne wraz z namuliskami oraz fragmenty eksploatowanych lub nieczynnych wyrobisk powierzchniowych i podziemnych. Stanowiskami dokumentacyjnymi mogą być także miejsca występowania kopalnych szczątków roślin lub zwierząt.

**Użytki ekologiczne** są to zasługujące na ochronę pozostałości ekosystemów mających znaczenie dla zachowania różnorodności biologicznej. Mogą nimi być naturalne zbiorniki wodne, śródpolne i śródleśne oczka wodne, kępy drzew i krzewów, bagna, torfowiska, wydmy, płaty nieużytkowanej roślinności, starorzecza, wychodnie skalne, skarpy, kamieńce, siedliska przyrodnicze oraz stanowiska rzadkich lub chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów, ich ostoje oraz miejsca rozmnażania lub miejsca sezonowego przebywania.

**Zespołami przyrodniczo-krajobrazowymi** są fragmenty krajobrazu naturalnego i kulturowego zasługujące na ochronę ze względu na ich walory widokowe lub estetyczne.

Ustanowienie pomnika przyrody, stanowiska dokumentacyjnego, użytku ekologicznego lub zespołu przyrodniczo-krajobrazowego następuje w drodze uchwały rady gminy (do 2008 r. – w drodze rozporządzenia wojewody albo uchwały rady gminy).

**Ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów** ma na celu zapewnienie przetrwania i właściwego stanu ochrony dziko występujących na terenie kraju lub innych państw członkowskich Unii Europejskiej rzadkich, endemicz-

nych, podatnych na zagrożenia i zagrożonych wyginięciem oraz objętych ochroną na podstawie przepisów umów międzynarodowych, których Rzeczpospolita Polska jest stroną, gatunków roślin, zwierząt i grzybów oraz ich siedlisk i ostoi, a także zachowanie różnorodności gatunkowej i genetycznej. W celu ochrony ostoi i stanowisk roślin lub grzybów objętych ochroną gatunkową lub ostoi, miejsc rozrodu i regularnego przebywania zwierząt objętych ochroną gatunkową mogą być ustalane strefy ochrony.

Ochronę gatunkową roślin, zwierząt i grzybów wprowadza się w drodze rozporządzenia ministra właściwego do spraw środowiska w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw rolnictwa. Rozporządzenie to określa listę gatunków objętych ochroną, sposoby wykonywania ochrony oraz stosowne ograniczenia, zakazy i nakazy przewidziane odpowiednimi przepisami. Decyzje dotyczące ochrony gatunkowej mogą być podjęte także w formie zarządzenia regionalnego dyrektora ochrony środowiska (do 2008 r. – w drodze rozporządzenia wojewody).

**Ochrona ścisła** oznacza całkowite i trwałe zaniechanie bezpośredniej ingerencji człowieka w stan ekosystemów, tworów i składników przyrody oraz w przebieg procesów przyrodniczych na obszarach objętych ochroną, a w przypadku gatunków – catoroczną ochronę należących do nich osobników i stadiów ich rozwoju.

**Ochrona czynna** oznacza stosowanie, w razie potrzeby, zabiegów ochronnych w celu przywrócenia naturalnego stanu ekosystemów i składników przyrody lub zachowania siedlisk przyrodniczych oraz siedlisk roślin, zwierząt lub grzybów.

**Ochrona krajobrazowa** oznacza zachowanie cech charakterystycznych danego krajobrazu.

**Tereny zieleni** to tereny urządzone wraz z infrastrukturą techniczną i budynkami funkcjonalnie z nimi związanymi, pokryte roślinnością, pełniące funkcje publiczne, a w szczególności parki, zieleńce, promenady, bulwary, ogrody botaniczne, zoologiczne, jordanowskie i zabytkowe, cmentarze, zieleń towarzysząca drogom na terenie zabudowy, placom, zabytkowym fortyfikacjom, budynkom, składowiskom, lotniskom, dworcom kolejowym oraz obiektom przemysłowym.

**Parki spacerowo-wypoczynkowe** są to tereny zieleni z roślinnością wysoką i niską o powierzchni co najmniej 2 ha, urządzone i konserwowane z przeznaczeniem na cele wypoczynkowe ludności, wyposażone w drogi, aleje spacerowe, ławki, place zabaw itp. Do powierzchni parków wliczane są również wody znajdujące się na terenie tych obiektów (np. stawy).

Do kategorii **zieleńce** zaliczono obiekty o powierzchni poniżej 2 ha, w których funkcji dominuje wypoczynek (np. występują alejki z ławkami, place zabaw itp.). Do tej kategorii obiektów należy zaliczyć również zieleń towarzyszącą placom, zabytkowym fortyfikacjom, budynkom użyteczności publicznej, pomnikom itp. oraz bulwarom i promenadom. Zieleńce mogą tworzyć kompozycje zieleni niskiej (trawniki, kwietniki) oraz elementy nasadzeń drzew i krzewów.

**Zieleń uliczna** rozumiana jest jako zieleń towarzysząca drogom na terenie zabudowy.

**Tereny zieleni osiedlowej** występują przy zabudowie mieszkaniowej, pełnią funkcję wypoczynkową, izolacyjną i estetyczną.

Dane dotyczące **parków i ogrodów historycznych** pochodzą z badań zabytkowych założeń zieleni Narodowego Instytutu Dziedzictwa. Zgodnie z Ustawą z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2022 r. poz. 840, z późn. zm.) oraz rozporządzeniem Ministra Kultury z dnia 26 maja 2011 r. w sprawie prowadzenia rejestru zabytków, krajowej, wojewódzkiej i gminnej ewidencji zabytków oraz krajowego wykazu zabytków skradzionych lub wywiezionych za granicę niezgodnie z prawem (Dz. U. z 2021 r., poz. 56), krajowa ewidencja zabytków obejmuje tylko obiekty, dla których wykonano karty ewidencyjne. Obiekty nierozpoznane, zachowane częściowo itp., dla których jeszcze nie opracowano właściwej dokumentacji, pozostają aktualnie poza krajową ewidencją i mogą być ewentualnie zarejestrowane w postaci kart adresowych poza krajową ewidencją w gminnej ewidencji zabytków.

## Ekonomiczne aspekty ochrony środowiska

Dane o nakładach i efektach rzeczowych inwestycji służących ochronie środowiska prezentuje się zgodnie z **Polską Klasyfikacją Statystyczną Dotyczącą Działalności i Urządzeń Związanych z Ochroną Środowiska** wprowadzoną rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 2 marca 1999 r. (Dz. U. Nr 25, poz. 218). Klasyfikacja ta opracowana została na podstawie Międzynarodowej Standardowej Statystycznej Klasyfikacji EKG/ONZ Dotyczącej Działalności i Urządzeń Związanych z Ochroną Środowiska oraz Europejskiego Systemu Zbierania Informacji Ekonomicznych Dotyczących Środowiska (SERIEE) wdrożonego przez Unię Europejską.

Wyróżniono 9 dziedzin ochrony środowiska:

1. Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu.
2. Gospodarka ściekowa i ochrona wód.
3. Gospodarka odpadami.
4. Ochrona i przywrócenie wartości użytkowej gleb, ochrona wód podziemnych i powierzchniowych.
5. Ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazu.
6. Zmniejszenie hałasu i wibracji.
7. Ochrona przed promieniowaniem jonizującym.
8. Działalność badawczo-rozwojowa.
9. Pozostała działalność związana z ochroną środowiska.

**Nakłady inwestycyjne** są to nakłady finansowe lub rzeczowe, których celem jest stworzenie nowych środków trwałych lub ulepszenie (przebudowa, rozbudowa, rekonstrukcja lub modernizacja) istniejących obiektów majątku trwałego, a także nakłady na tzw. pierwsze wyposażenie. Podziału nakładów na środki trwałe dokonano na podstawie faktycznej lokalizacji inwestycji.

Dane o **nakładach na środki trwałe służące ochronie środowiska i gospodarce wodnej** dotyczą: osób prawnych i jednostek organizacyjnych nieposiadających osobowości prawnej oraz osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą, w których liczba pracujących przekracza 9 osób (z wyjątkiem gospodarstw indywidualnych w rolnictwie oraz osób fizycznych i spółek cywilnych osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w oparciu o księgi przychodów i rozchodów), jednostek prowadzących działalność zaklasyfikowaną według PKD 2007 do sekcji „Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne”, a także spółek wodnościekowych bez względu na liczbę zatrudnionych.

Do **inwestycji związanych z ochroną powietrza atmosferycznego i klimatu** zalicza się instalacje urządzeń oczyszczających i dezodorujących (odpylających, redukujących, unieszkodliwiających i neutralizujących zanieczyszczenia gazowe) oraz instalacje z zastosowaniem reakcji przemian chemicznych do substancji mniej uciążliwych dla środowiska wraz z kompletnym wyposażeniem i zespołem koniecznych urządzeń pomocniczych zapewniających prawidłową eksploatację instalacji oraz urządzenia i aparaturę zapewniające zmniejszenie ilości bądź stężeń powstających lub emitowanych zanieczyszczeń, zadania związane z wyposażeniem w aparaturę kontrolno-pomiarową zanieczyszczeń powietrza. Zaliczono tu również: nowe techniki i technologie spalania paliw, modernizację kotłowni i ciepłowni w celu ograniczenia zanieczyszczeń wydalanych do powietrza powstających w procesie spalania, niekonwencjonalne źródła energii (np. elektrownie wiatrowe, wykorzystanie wód geotermicznych), dostosowanie silników spalinowych do paliwa gazowego, a także budowę zespołu hydrokrakingu.

W inwestycjach tych nie ujmuje się urządzeń redukujących zanieczyszczenia, a stanowiących integralną część procesu technologicznego zapewniającą odpowiednią jakość surowców i półproduktów dla kolejnych etapów produkcji. Dotyczy to również instalowania wszelkiego rodzaju urządzeń pomocniczych niezbędnych ze względów technologicznych czy naukowych zakładu produkcyjnego.

Do **inwestycji związanych z gospodarką ściekową i ochroną wód** zalicza się urządzenia do unieszkodliwiania i oczyszczania ścieków przemysłowych, komunalnych, wód (ścieków) opadowych oraz zanieczyszczonych wód kopalnianych odprowadzanych bezpośrednio do wód powierzchniowych lub do ziemi. Obejmują one oczysz-

czalnie ścieków lub ich elementy według technologii oczyszczania (mechaniczne, chemiczne, biologiczne i o podwyższonym usuwaniu biogenów, a także oczyszczalnie indywidualne przydomowe i inwestycje związane ze wstępnym oczyszczaniem ścieków), urządzenia do gospodarczego wykorzystania ścieków, utylizacji, gromadzenia i transportu wód zasolonych, gromadzenia ścieków, jak również wyposażanie oczyszczalni ścieków w urządzenia i aparaturę kontrolno-pomiarową w przypadkach, gdy nie są one ujęte w kosztach budowy oczyszczalni ścieków. Zakres danych obejmuje także: budowę kanalizacji sanitarnej odprowadzającej ścieki oraz wody opadowe, urządzenia do przeróbki i zagospodarowania osadów z oczyszczalni ścieków, systemy obiegowego zasilania wodą, zabezpieczenia przed przenikaniem do rzek, mórz oraz innych akwenów zanieczyszczeń powstających przy transporcie wodnym, tworzenie stref ochrony źródeł i ujęć wody.

Do **inwestycji związanych z gospodarką odpadami, ochroną i przywróceniem wartości użytkowej gleb, ochroną wód podziemnych i powierzchniowych** zalicza się:

- działania związane z zapobieganiem zanieczyszczeniom poprzez modyfikowanie procesów technologicznych, w tym nowe techniki i technologie mało- i bezodpadowe,
- zbieranie, w tym selektywne, odpadów i ich transport,
- działania związane z recyklingiem odpadów,
- urządzenia do przeróbki i zagospodarowania osadów z oczyszczalni ścieków,
- gospodarcze wykorzystanie odpadów, tj. urządzenia oraz metody i sposoby, w wyniku których następuje wyraźna redukcja ilościowa odpadów wytwarzanych bądź nagromadzonych na składowiskach, np. wykorzystanie odpadów do budowy nasypów drogowych, kolejowych, do podsadzania wyrobisk kopalnianych oraz wykorzystanie i przeróbkę odpadów przez zakłady przemysłowe,
- unieszkodliwianie odpadów, tj. metody i sposoby, w wyniku których następuje redukcja szkodliwości odpadów dla środowiska, czyli zmniejszenie ładunku zanieczyszczeń wprowadzanych z odpadami do powierzchniowych warstw ziemi, w tym budowę i urządzenie składowisk oraz stawów osadowych dla odpadów w powierzchniowych warstwach ziemi, urządzenie stref ochronnych wokół składowisk, zabiegi zabezpieczające przed pyleniem składowisk,
- rekultywację składowisk odpadów, hałd i stawów osadowych oraz innych terenów zdewastowanych i zdegradowanych obejmującą etap zakończonej rekultywacji biologicznej bądź przekazanie zrehabilitowanej powierzchni do zagospodarowania,
- przedsięwzięcia związane z zapobieganiem degradacji i dewastacji gleby, działania związane z tarasowaniem i wyrównywaniem nierówności gleby, prowadzenie przeciwoerozyjnych nasadzeń oraz usuwanie skutków erozji,
- budowę, utrzymanie i obsługę urządzeń służących do neutralizacji zanieczyszczeń (skażeń) gleby, oczyszczania wód podziemnych, a także zapobieganie infiltracji (przenikaniu) zanieczyszczeń do gleby i wód podziemnych,
- wyposażenie w aparaturę kontrolno-pomiarową w zakresie gospodarki odpadami, ochrony gleby, wód podziemnych i powierzchniowych.

Do **inwestycji związanych z ochroną różnorodności biologicznej i krajobrazu** zalicza się:

- ochronę i odbudowę gatunków i siedlisk – rodzaje działalności związane z ochroną ekosystemów i siedlisk istotnych dla utrzymania gatunków zwierząt i roślin, a także ochronę wartości estetycznych krajobrazu oraz prawnie chronionych obiektów przyrodniczych,
- ochronę naturalnego i półnaturalnego krajobrazu – każda działalność związana z ochroną lasów i zadrzewień jako naturalnych elementów środowiska, obejmująca m.in. działania mające na celu zapobieganie pożarom na obszarach leśnych.

Do **inwestycji związanych ze zmniejszeniem hałasu i wibracji** zalicza się:

- urządzenia lub zakup wyposażenia, przy pomocy których uzyskuje się ogólne zmniejszenie poziomu hałasu w okolicy źródła i u „odbiorcy”,
- budowę urządzeń antyhałasowych (ekranów, barier, wałów, żywoptotów i okien dźwiękoszczelnych itp.) zmniejszających uciążliwość hałasu drogowego, szynowego, a także powodowanego ruchem lotniczym,
- urządzenia i zakup przyrządów do pomiaru natężenia hałasu i wibracji (wyłączając zadania związane z bhp, tj. zmniejszenie hałasu na stanowiskach pracy).

W każdym z wyżej wymienionych kierunków inwestowania uwzględniono również **nakłady na budowę poszczególnych podsystemów monitoringowych** polegających na budowie sieci stacji kontrolno-pomiarowych i stanic pomiarowych szczebla krajowego, regionalnego i lokalnego dla potrzeb Państwowego Monitoringu Środowiska, a także **nakłady na prowadzenie prac badawczo-rozwojowych i wdrożeniowych oraz na szkolenia**.

Do **inwestycji związanych z gospodarką wodną** zalicza się:

- budowę ujęć służących do poboru wody: powierzchniowej, podziemnej i kopalnianej (również w energetyce zawodowej), łącznie z urządzeniami uzdatniającymi oraz wodną siecią magistralną i rozdzielczą (ujęcia, studnie, stacje uzdatniania, filtry, stacje pomp, doprowadzenie sieci wodociągowej – bez przyłączy do budynków i gospodarstw), budowę laboratoriów kontroli jakości wody, w tym automatycznych stacji pomiaru jakości wody,
- budowę: zbiorników retencyjnych (poza zbiornikami przeciwpożarowymi i wyrównania dobowego), stopni wodnych, żeglugowych i energetycznych oraz śluz i jazów,
- regulację rzek i zabudowę potoków,
- budowę obwałowań przeciwpowodziowych,
- budowę stacji pomp na zawałach i obszarach depresyjnych.

Urządzenia „**końca rury**” – nieingerujące w proces produkcyjny (produkcja może być prowadzona bez tej inwestycji), lecz redukujące lub unieszkodliwiające zanieczyszczenia powstałe w procesie produkcji – zgodnie z metodologią zalecaną przez Urząd Statystyczny Unii Europejskiej EUROSTAT – w całości zaliczane są do nakładów na ochronę środowiska.

„**Technologie zintegrowane**” – działania zapobiegające powstawaniu zanieczyszczeń, związane z funkcjonowaniem specyficznych urządzeń, zmianami w praktykach zarządzania (zarządzanie środowiskowe) oraz stosowaniem nowych surowców do produkcji, w wyniku czego zmniejsza się zanieczyszczenie wynikające z działalności firmy. Urządzenia (technologie) zapobiegające powstawaniu zanieczyszczeń stanowią całość lub część procesu produkcyjnego i są tak dostosowane, żeby zmniejszyć ilość i jakość wytwarzanych zanieczyszczeń powstających w procesie produkcyjnym. W wyniku funkcjonowania tych urządzeń (technologii) produkcja staje się bardziej czysta i przyjazna dla środowiska.

**Opłaty za korzystanie ze środowiska i wprowadzanie w nim zmian** są to kwoty pieniężne pobierane za emisję zanieczyszczeń powietrza, składowanie odpadów, usuwanie drzew lub krzewów oraz za pobór i korzystanie z wód, z urządzeń wodnych i wprowadzanie ścieków do wód lub ziemi, a także za wydobywanie materiałów z wód stanowiących własność Państwa.

**Kary za naruszenie wymagań w zakresie ochrony środowiska** są to kwoty pieniężne wymierzone za wprowadzanie do środowiska zanieczyszczeń przekraczających dopuszczalne normy i za wprowadzanie zmian w środowisku.

Wpływy z tytułu opłat i kar stanowią przychody Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (NFOŚiGW) oraz wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej (WFOŚiGW), a także dochody budżetów powiatów i gmin.

## Leśnictwo i łowiectwo

Informacje w zakresie **leśnictwa** dotyczą:

a) **lasów publicznych** stanowiących własność:

- Skarbu Państwa – zarządzanych oraz użytkowanych czasowo lub wiczyście przez:
  - Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe (w skrócie „Lasy Państwowe”), nadzorowane przez Ministra Klimatu i Środowiska,
  - jednostki ochrony przyrody (parki narodowe),
  - jednostki organizacyjne innych ministrów, wojewodów, gmin lub związków komunalnych i Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa,
- gmin (w tym gmin mających również status miasta na prawach powiatu),
- innych jednostek publicznych;

b) **lasów prywatnych** stanowiących własność:

- osób fizycznych,
- wspólnot gruntowych będących własnością wszystkich lub części mieszkańców wsi,
- spółdzielni produkcji rolnej,
- innych osób prawnych, np. kościołów i związków wyznaniowych, organizacji społecznych oraz spółek prywatnych.

**Powierzchnia gruntów leśnych** obejmuje powierzchnię lasów oraz gruntów związanych z gospodarką leśną.

Do **powierzchni lasów** – w rozumieniu ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach – zalicza się grunty o zwartej powierzchni co najmniej 0,10 ha, pokryte roślinnością leśną (uprawami leśnymi) – drzewami i krzewami oraz runem leśnym – lub przejściowo jej pozbawione:

- a) przeznaczone do produkcji leśnej lub
- b) stanowiące rezerwat przyrody lub wchodzące w skład parku narodowego albo
- c) wpisane do rejestru zabytków.

Do **gruntów związanych z gospodarką leśną** zalicza się grunty zajęte pod wykorzystywane dla potrzeb gospodarki leśnej: budynki i budowle, urządzenia melioracji wodnych, linie podziału przestrzennego lasu, drogi leśne, tereny pod liniami energetycznymi, szkółki leśne, miejsca składowania drewna, a także wykorzystywane na parkingi leśne i urządzenia turystyczne.

**Powierzchnia zalesiona** obejmuje grunty pokryte uprawami, młodnikami i starszymi drzewostanami oraz plantacjami: topoli, nasiennymi i drzew szybkorosnących.

**Powierzchnia niezalesiona** obejmuje grunty:

- znajdujące się w produkcji ubocznej (tj. plantacje choinek, krzewów, poletka łowieckie na gruntach leśnych),
- przejściowo pozbawione drzewostanu i przewidywane do odnowienia w najbliższych latach (tj. zręby, halizny, płazowiny),
- przewidziane do objęcia ochroną prawną,
- przeznaczone do wyłączenia z produkcji grunty leśne wylesione.

**Zręby** są to grunty leśne przejściowo pozbawione drzewostanu w ciągu ostatnich 5 lat i przewidywane do odnowienia w najbliższych latach.

**Halizny** są to grunty leśne przejściowo pozbawione drzewostanu dłużej niż 5 lat oraz uprawy i młodniki I klasy wieku (do 20 lat) o zadrzewieniu niższym niż 0,5 (pełne zadrzewienie – 1,0), przewidywane do odnowienia w najbliższych latach.

**Drzewostany w klasie odnowienia** są to drzewostany rębne i przeszorębne podlegające jednocześnie użytkowaniu i odnowieniu (pod osłoną), w których co najmniej 50% powierzchni (w drzewostanach użytkowanych rębniami gniazdowymi co najmniej 30% powierzchni) zostało odnowione naturalnie lub sztucznie oraz drzewostany młodszych klas wieku wymagające przebudowy za pomocą rębni złożonych z uwagi na złe efekty produkcyjne.

**Drzewostany w klasie do odnowienia** obejmują drzewostany rębne i przeszorębne użytkowane rębniami złożonymi, które wymagają uprzedniego odnowienia jako bezwzględного warunku kontynuacji cięć tymi rębniami.

**Drzewostany o budowie przerębowej** są to drzewostany składające się z grup i kęp drzew w różnym wieku i wysokości, przenikające się na całej powierzchni, w których prowadzone są jednocześnie zabiegi związane z użytkowaniem, odnowieniem i pielęgnowaniem lasu.

Pod pojęciem **typu siedliskowego lasu** należy rozumieć kategorię siedlisk równoważnych pod względem przyrodniczym dla produkcji leśnej i charakteryzujących się określonym kompleksem elementów glebowo-gatunkowych, składem roślinności dna lasu oraz doborem składu gatunkowego drzewostanu.

Przez **odnowienia** rozumie się zakładanie lub powstawanie nowych drzewostanów, zajmujących miejsce dotychczasowych, ustępujących w toku użytkowania lub zniszczonych przez klęski naturalne, żer owadów itp.:

- odnowienia sztuczne są to uprawy leśne zakładane przez sadzenie lub siew,
- odnowienia naturalne są to uprawy leśne powstałe na gruntach leśnych z samosiewu i odrośli, uznane za pełnowartościowe i pokrywające co najmniej 50% terenu.

**Poprawki i uzupełnienia** są to prace hodowlane mające na celu poprawę jakości hodowlanej oraz wzmoczenie potencjału produkcyjnego upraw i młodników, w których z różnych przyczyn powstały wypadki, luki i przerzedzenia wpływające na obniżenie w przyszłości masy drzewnej drzewostanów. Do poprawek zalicza się czynności związane z dodatkowym wprowadzaniem sadzonek w uprawach sztucznego pochodzenia w wieku do 5 lat zakładanych na powierzchniach otwartych. Uzupełnienia polegają na dodatkowym wprowadzeniu sadzonek w starszych uprawach (ponad 5 lat) i młodnikach sztucznego pochodzenia w wieku do 20 lat.

**Pielęgnowanie lasu** obejmuje zespół czynności gospodarczych związanych z pielęgnowaniem gleby i drzewostanu, tj. spulchnianie gleby, niszczenie chwastów w uprawach, wprowadzanie podszytów, cięcia pielęgnacyjne i poprawianie formy poszczególnych drzew (podkrzesywanie itp.), utrzymanie gleby w czarnym ugorze w plantacjach drzew szybko rosnących.

**Trzebieże** są to cięcia pielęgnacyjne regulujące zagęszczenie i rozmieszczenie drzew w drzewostanie oraz skład gatunkowy drzewostanu. Ich celem jest wzmoczenie przyrostu najlepszych drzew w drzewostanie, zachowanie jego naturalnej różnorodności biologicznej i stworzenie warunków dla odnowienia. Cięcia trzebieżowe rozpoczyna się w okresie dojrzewania drzewostanu, tj. z reguły w wieku powyżej 20 lat.

**Zasobność drzewostanów** oblicza się dzieląc cały zapas drzewostanów (miąższość drewna na pniu) przez ich ogólną powierzchnię.

**Zalesienia** polegają na zakładaniu upraw leśnych na gruntach pozostających poprzednio poza uprawą leśną (niezaliczonych do powierzchni gruntów leśnych). Dotyczy to nieużytków, gruntów rolnych nieprzydatnych do produkcji rolnej i gruntów rolnych nieużytkowanych rolniczo oraz innych gruntów nadających się do zalesienia.

**Zadrzewienia** są to produkcyjne i ochronne nasadzenia drzew i krzewów na terenach publicznych i prywatnych poza lasami i terenami zieleni w miastach i na wsiach.

**Lesistość** (wskaźnik lesistości) obliczono jako udział powierzchni lasów w ogólnej powierzchni geodezyjnej kraju, województwa, podregionu, powiatu lub gminy.

Informacje w zakresie **łowiectwa** dotyczą liczebności wybranych gatunków zwierząt łownych, gospodarki łowieckiej oraz kół, członków i obwodów łowieckich Polskiego Związku Łowieckiego.

Łowiectwo, jako element ochrony środowiska przyrodniczego, w rozumieniu ustawy z dnia 13 października 1995 r. Prawo łowieckie (Dz. U. z 2023 r. poz. 1082) oznacza ochronę zwierząt łownych i gospodarowanie ich zasobami w zgodzie z zasadami ekologii oraz zasadami racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej i rybackiej.

## Chapter notes

### Use and protection of land surface and soil. Minerals

Data regarding the **status and use of voivodship land** is based on the land and building register as a result of the regulation of the Minister of Economic Development, Labour and Technology of 27 July 2021 on the register of land and buildings (Journal of Laws of 2021 item 1390, as amended), prepared by the Head Office of Geodesy and Cartography.

**Quality classes of agricultural land** describe the quality of land in terms of value to agricultural production. Class I corresponds to the highest agricultural value and class VI to the lowest.

Data regarding **agricultural land designated for non-agricultural purposes and forest land designated for non-forest purposes** concern land, for which payments and fees were collected, on the basis of the Act of 3 February 1995 on Agricultural and Forest Land Protection (Journal of Laws of 2022 item 2409).

**The protection of agricultural and forestry land** under the abovementioned Act consists in:

- limiting the conversion of such land to non-agricultural and non-forestry uses,
- the prevention of degradation and devastation of agricultural land and damage to agricultural production caused by non-agricultural or non-forest activities, as well as caused by mass earth movements
- land reclamation and developing land for agricultural use,
- preservation of peat bogs and small natural water reservoirs,
- restoring and improving the value in use of land that has lost the character of forest land as a result of non-forest activities, as well as preventing the reduction of its productivity,
- limiting changes in the natural shape of the earth's surface.

Data regarding **devastated and degraded land requiring reclamation and management** concern land which has completely lost its utility value (devastated land) and land the rural or forest utility value of which has declined due to worsening of natural conditions or environmental changes and industrial activity as well as due to inappropriate agricultural practices (degraded land).

**Reclamation of land** consists in assigning or restoration a utility or natural value to devastated or degraded land through appropriate landscaping, improving physical and chemical properties, regulating waterways, re-generating soils, strengthening scarps as well as constructing or reconstructing necessary roads. Reclaimed land is subject to development i.e. agricultural, forest or other type of utilization.

### Resources, consumption, pollution and water protection

**Exploitable underground water resources** constitute a part of resources, which upon consideration of their protection and technical conditions may be extracted from a particular water-bearing level without interference with hydro-geological balance.

**The increment of underground water resources** means a volume of water additionally documented in the course of hydro-geological research during construction of underground water intakes and their commissioning.

Information on **water withdrawal** refer to:

- under “for production purposes” – excluding agriculture (except industrial livestock farming and crop production plants), forestry, hunting and fishing – organizational entities which make payments for extraction of water withdrawal from own intakes annually: in the volume of 5 dam<sup>3</sup> or more of underground water or in the volume of 20 dam<sup>3</sup> and more of surface water or annually discharging at least 20 dam<sup>3</sup> of sewage,
- under “irrigation in agriculture and forestry as well as filling and completing fish ponds” – agricultural, forestry and fishery organizational entities using water for irrigation of agricultural and forest land of the area exceeding 20 ha or to meet the needs related to functioning of fish ponds exceeding 10 ha. Since 2019 concern

only agricultural, forestry and fishery organizational entities using water for filling and completing fishponds of the area exceeding 10 ha,

- under "exploitation of water supply network" – all units supervising water supply networks (including housing cooperatives, water companies, water service plants, enterprises etc.).

Data on **recirculation of water in the industry** refer to industrial plants equipped with closed circulation of water and a share of used water in closed circulations in the total volume of water used for production purposes.

**Closed circulation** is a system, in which water which was once used is not discharged to the receiver but returned to the direct water supply point to be reused and recirculated.

**The indicator of water used to fill closed circulation** was calculated by dividing the volume of water used throughout the year to refill closed circulations due to water losses (non-returnable and in the network e.g. contaminated water discharges to refresh closed circulation etc.) by the volume of water used for production purposes within a year. The value of this indicator expressed as a percentage can vary from zero (open circulation) to 100 (theoretical value in the conditions of absolute closure and lack of water intake). Due to the fact that some of the plants, which take water and discharge sewage do not have the measurement devices or do not take measurements frequently enough, data from these plants were determined indirectly on the basis of efficiency of pumps, the volume of water used per a unit of production etc. hence, it is estimated data.

Data on **urban population connected to water supply and sewage systems** comprise population inhabiting residential buildings connected to a particular network as well as population using water supply systems via street and yard outlets and sewage system via sewage inlets.

Information regarding the **length of the water supply network** concerns distribution network (excluding connections leading to residential buildings and other constructions) as well as the transmission (main) network, i.e. conduits providing water to the distribution network.

Data regarding the **length of the sewage network**, apart from street conduits, include collectors, i.e. conduits receiving sewage from the street network; while they do not include sewers designed exclusively for draining run-off.

**Water supply and sewage connections** leading to residential buildings (including collective accommodation facilities, e.g.: employee boarding houses, student dormitories and boarding schools, social welfare homes) are understood as branches linking individual buildings with the distribution network or, in case of the sewage system – with the main drainage system.

**Street outlet** is a publicly available facility directly connected to street water mains, serving the community for drawing the water directly from such the mains (street outlets do not include: wells, fire hydrants, water outlets designed exclusively for railway stations, economic and production facilities, etc. or courtyard outlets).

Data regarding consumption of water in households include quantity of water collected from the water supply system by facilities installed in building.

Data on **industrial wastewater** relate to sewage which is not households sewage or rainwater and snowmelt produced as a result of commercial, industrial, storage, transportation or service activity as well as mixed of sewage produced by other entities discharged by sewage network owned by this plant.

**Industrial wastewater requiring treatment** means sewage discharged via a network of open canals or ditches directly to waters, ground or sewage network from production entities (including water contaminated as a result of mine drainage and contaminated waters used in industry for cooling purposes).

**Cooling water** means water used in production processes, mainly in heat and power generating plants for cooling. This is usually hot water, which causes so-called thermal pollution of water.

**Cooling water not requiring treatment** has to meet the following conditions:

- a) it is drained off to surface waters via a separate drainage system and are not mixed with other wastewater which requires treatment;
- b) quantity of pollutants in cooling water after the production process is not greater than the amount of pollutants in water collected for cooling purposes;
- c) the temperature specified in water-legal permit for cooling water drained off to:
  - lakes and their tributaries does not exceed +26 degrees centigrade or the natural temperature of water in case it is higher than +26 degrees centigrade,
  - other waters, except territorial sea, does not exceed +35 degrees centigrade.

Data regarding **treated wastewater** concern wastewater treated mechanically, chemically, biologically and with increased biogene removal and discharged into waters or into the ground.

**Mechanical treatment of wastewater** is understood as the process of removing only non-soluble pollutants, i.e. solid bodies and fats subject to settlement or flotation, using grates, filters, grit chambers, grease traps and sedimentation tanks.

**Chemical treatment of wastewater** consists in precipitating certain soluble compounds or their neutralization through chemical methods, such as coagulation, sorption on active carbon etc.

**Biological treatment of wastewater** occurs through mineralization processes caused by microorganisms in the natural water environment (e.g. through agricultural use of wastewater, field irrigation, fish ponds) or in artificial facilities (biofilters, activated sludge) and consists in the removal of organic pollutants or biogenous and refractive compounds from wastewater.

**Increased biogene removal from wastewater** occurs in wastewater treatment plants with highly efficient treatment technologies (mostly biological and also chemical) allowing for an increased reduction in nitrogen and phosphorus content.

Multi-stage treatment of discharged wastewater, e.g. biological with increased biogen removal or mechanical-chemical-biological, was classified as the highest level of treatment (with increased biogen removal, biological or chemical).

Data on **municipal wastewaters** include domestic wastewater or a mixture of domestic wastewater with industrial wastewater or rainwater or snowmelt, discharged by devices used to implement the gminas own tasks in the field of sewage treatment and municipal wastewater treatment.

**Municipal wastewater treatment plants** cover all water treatment plants working on sewage network. The statistical surveys do not include household sewage treatment plants or plants which treat only transported wastewater (i.e. wastewater treatment plants which operate outside the sewage network).

**Pollutants loads in wastewater** is the amount of pollutant in wastewater discharged in a given time unit and equals to the product of wastewater flow rate and pollutant concentration.

**Population equivalent** (P.E.) is a number expressing the ratio of the sum of the pollution load produced during 24 hours by industrial facilities and services to the individual pollution load in household sewage produced by one person in the same time. In Poland, the BOD load from 1 person is assumed to be equal 60 g O<sub>2</sub> per 24 hours.

**Biochemical oxygen demand** (BOD) refers to the amount of oxygen used within 5 days' time (biochemical oxidation of organic matters is the most intensive during the first five days) for the aerobic oxidation of organic matter, contained in sewage, by live bacteria and extracellular enzymes.

**Chemical oxygen demand** (COD) is the amount of oxygen used in the chemical process of oxidization of wastewater.

**Total suspended solids** in wastewater mean non-dissolved, suspended substances and materials of various degree of break-up.

**Sewage sludge** means sludge from fermentation tanks and other sewage treatment installations originating from sewage treatment plants.

Data on **urban and rural population connected to wastewater treatment plants area** presented on a basis of an estimated number of people served by wastewater treatment plants operating within a sewage network.

## Air pollution and protection

**Air pollution** means direct or indirect release of solid, liquid or gaseous substances into the atmosphere by human in quantities which may threaten human life, affect climate, animate nature, soil or water or cause other harms to the environment.

**Air pollution emission source** means a place, where release (emission) of pollutants to the air takes place. The pollution sources include: energy plants (power plants and heat and power plants), industrial plants, municipal boiler houses, home furnaces, means of transport, secondary sources created as a result of disposal or treatment of wastewater and wastes (e.g. heaps, landfills) agriculture (e.g. chemical fertilizers or crop protection products) as well as chemical conversions and reactions taking place in the polluted atmosphere and natural sources (e.g. forest fires, dust storms, cosmic dust).

**Volume of emission** from particular sources and types of pollutions (specified in regulations) may be fixed or determined through measurements or through calculations of raw materials and fuels balance, on the basis of the characteristic indices of pollution emission for technological processes.

Collective sources of pollution covered by statistical characteristics based on the annual CSO reporting, constitute the so-called point sources of pollution emission which since 1986 included all organizational units specified by the Minister of Environment Protection and Natural Resources on the basis of the amount of fees paid in 1986 for an annual emission of air pollutants according to rates specified in the Regulation of the Council of Ministers of 13th January 1986 on fees for economic use of the environment and introduction of changes (Journal of Laws No. 7 item 40) as amended. Thus, a fixed set of reporting units (plants) is maintained annually, which enables to preserve continuity and comparability of research results. The set may be enlarged only in particular cases e.g. newly launched entities or expanded entities of a high threshold pollution emission.

It should be emphasized that the results of this study do not characterize global emissions of air pollutants, but relate to the energy and industrial sector determining the scale and structure of emissions. In this publication, the term "**plants of significant nuisance to air quality**" has been used for this group.

Data on emission from plants of significant nuisance to air quality pertain to organized emission (i.e. technological and heating devices, through emitters – chimneys, exhausts etc.) as well as non-organized emission (heaps, storage yards, in the course of reloading of loose and volatile materials, production halls etc.).

**The volume of particulate pollution** refers to the volume of particulate pollutants discharged to the atmosphere during the year and includes individual types of these pollutants: particulates from combustion of fuel, cement and lime particulates, fire-proof materials, silicon particulates, chemical fertilizers, carbon and graphite, soot and other.

**The volume of gaseous pollution** refers to the volume of gases discharged by a particular reporting plant to the atmosphere during the year and includes the following types of pollution: sulphur dioxide, nitric oxides, carbon oxide, carbon dioxide and other gaseous pollutants emitted by a particular plant.

The volume of dust pollution as well as sulphur dioxide is determined through measurements and in the case of the absence of measurement devices, the estimation is made on the basis of the volume of emission. The volume of emission of other types of gas pollution is based on estimations.

A consolidated methodology of determining the emission of particular types of pollutants and relatively stable set of plants in the consecutive years allows to present an overall assessment of the scale of developments, tendencies and dynamics of changes of threat to the atmosphere from the major industrial and energy sources of air pollution.

**Air pollution protection** means ensuring the highest possible quality of air, in particular through:

- maintaining the level of substances contained in air below permissible limits or at worst equal to such limits,
- reducing the level of substances in the air, at worst to permissible levels, if the level of such substances exceeds permitted levels.

Data on the **volume of contained or neutralized** particulate and gaseous **pollution** (by type) illustrate volume of pollution reduced in devices designed for protection of atmosphere, installed at plants of significant nuisance to air quality.

**Efficiency of cleaning devices** determined as the **level of pollution reduction** is the characteristic figure for equipment and shows what percentage of the total pollution has been retained in the device. The indicator is represented as a percentage ratio of the volume of retained pollution and the volume of produced pollution i.e. retained and emitted. The value of this indicator is between 0 and 100%. The closer to 100% is the value, the bigger is the protection potential of a particular source of pollution.

**Major accident** – according to the Act of 27 April 2001, the Environmental Protection Law (Journal of Laws of 2022 item 2556) – it is an event, in particular emission, fire or explosion, resulting from an industrial process, storage or transport, in which one or more hazardous substances occur, leading to an immediate danger to life or environment or occurrence of such danger with delay.

The basic task of the Inspection for Environmental Protection in case of **major accidents** is to establish conditions preventing major accidents, removal of their consequences and restoration of environment to its proper conditions.

The Inspection for Environmental Protection is legally bound to maintain a **register of potential initiators of major accidents**. Regulations concerning major accidents are set forth in the Act of 20 July 1991 on the Inspection of Environmental Protection (Journal of Laws of 2023 item 824, as amended), and in the Environmental Protection Law taking into consideration the provision of the Directive 2012/18/EU of the European Parliament and of the Council of 4 July 2012 – on the control of major-accident hazards involving dangerous substances.

## Waste

Until 2019 types of waste presented have been consistent with the waste catalogue introduced by the decree of the Minister of the Environment of 9 December 2014 (Journal of Laws item 1923, as amended), since 2020 – with the waste catalogue introduced by the decree of the Minister of the Climate of 2 January 2020 (Journal of Laws of 2020 item 20).

Since 2014 data on waste recovered and disposed included waste treated by waste producer on its own. Data on waste recovered and disposed for previous years included waste treated both by waste producer on its own and transferred to other recipient for recovery or disposal.

Data on waste applies to units producing a total of over 1 thousand tonnes of waste (excluding municipal waste) or possessing 1 million tonnes or more of accumulated waste.

The information about waste (excluding municipal waste) in this section concerns quantities and types:

- waste generated during the year, of which the amount of waste recovered, disposed, transferred to other recipients as well as temporarily stored,
- waste landfilled up to now (accumulated) on landfills and facilities servicing the extractive industries (of which heaps, settling ponds) of own plants and other.

In addition, there was provided information on the surface of landfills (landfills, waste dumps, ponds) not reclaimed and reclaimed during the year.

**Waste** shall mean any substance or object in which the holder thereof discards or intends or is required to discard.

**Waste producer** shall mean anyone whose activities and existence produce waste or anyone who carries out pre-processing, mixing or other operations resulting in a change in the nature or composition of this waste.

**Recovery** means any operation the principal result of which is waste serving a useful purpose by replacing other materials which would otherwise have been used to fulfil a particular function, or waste being prepared to fulfil that function, in the plant or in the wider economy.

**Recycling** means any recovery operation by which waste materials are reprocessed into products, materials or substances whether for the original or other purposes; it includes the reprocessing of organic material but does not include energy recovery and the reprocessing into materials that are to be used as fuels or for earth-works.

**Waste disposal** it is a process which is not recovery even where the operation has as a secondary consequence the reclamation of substances or energy.

**Incineration of waste** shall mean waste oxidation processes and other thermal waste treatment processes such as burning, gasification or decomposition of waste (pyrolytic decomposition, gasification and plasma processes) as long as the substances generated during these processes are then incinerated.

**Waste landfill** shall mean a built structure designed to landfill waste. We identify three types of waste landfills: hazardous waste landfill, inert waste landfills and a landfill of waste other than hazardous and inert waste.

**Stored waste** shall mean waste disposed of to landfills (heaps, setting ponds) owned by the plants themselves or other entities.

**Waste storage** is a temporary waste storage including:

- preliminary storage of waste by its producer,
- temporary storage of waste by the one collecting waste,
- storage of waste by the one processing waste.

**Reclaimed landfill areas** are areas where exploitation was finished, and where work connected with assigning or restoration utility value such as appropriate landscaping, improving physical and chemical characteristics as well as regulating waterways was carried out.

**Municipal waste** is waste generated in households and waste from other waste producers, which due to its nature and composition is similar to waste from households, in particular unsegregated (mixed) municipal waste and waste collected separately from:

- households, including paper and cardboard, glass, metals, plastics, bio-waste, wood, textiles, packaging, waste electrical and electronic equipment, used batteries and accumulators and bulky waste, including mattresses and furniture, and
- sources other than households, if this waste is similar in nature and composition to waste from households.

Municipal waste does not include waste from production, agriculture, forestry, fishing, septic tanks, sewage systems and wastewater treatment plants, including sewage sludge, end-of-life vehicles and construction and demolition wastes. Mixed municipal waste remains so even if it has been subjected to waste treatment operations that have not significantly changed its properties. Until 2014 information on municipal waste were consistent with the decree of the Minister of the Environment of 27 September 2001 on the waste catalogue (Journal of Laws No. 112, item 1206, as amended), in the years 2015–2019 – with the decree of the Minister of the Environment of 9 December 2014 on the waste catalogue (Journal of Laws item 1923), while the data since 2020 – with the decree of the Minister of the Climate of 2 January 2020 on the waste catalogue (Journal of Laws item 10).

The information presented includes:

- total waste collected annually, of which from households,
- mixed municipal waste collected, of which from households,
- types of selected municipal solid waste,
- number and area of controlled landfill (dumps) in operation (i.e. the ones where the wastes were taken to in the reporting year) as well as not operational,
- liquid waste (domestic wastewater) received during the year.

**Liquid waste** – sewage stored temporarily in septic tanks.

**Households wastewater** – sewage from residential buildings, housing estates and general purpose public buildings arising mainly from human metabolism and households and sewages about the approximate composition coming from these buildings.

**Septic tank** – an installation and device intended for an accumulation of liquid waste where it is generated.

**Household wastewater treatment system** – a complex of devices intended for treatment of sewage produced in one or more households.

## Protection of environment and biodiversity

**Nature protection** consists in maintenance, balanced use and renewal of natural resources, objects and elements as:

- wild plants, animals and fungi,
- plants, animals and fungi under species protection,
- migratory animals,
- natural habitats,
- habitats threatened with extinction, rare and protected species of plants, animals and fungi,
- objects of animate and inanimate nature as well as fossil plant and animal remains,
- landscape,
- green belts within cities and villages,
- plantings.

The purposes of nature protection are:

- maintaining ecological processes and the stability of ecosystems,
- preservation of biodiversity,
- preservation of geological and paleontological heritage,
- ensuring the continuity of the existence of plant, animal and fungal species together with their habitats, by maintaining or restoring them to their proper conservation status,
- protection of landscape values, greenery in urban and rural areas as well as plantings,
- maintaining or restoring to the proper conservation status of natural habitats, as well as other resources, formations and components of nature,
- forming of appropriate attitudes of the man towards the nature through education, information and promotion in the field of nature protection.

**Biodiversity** means diversity of living organisms inhabiting ecosystems, within a scope of species and among different species as well as diversity of ecosystems.

The legal basis regulating the establishment of forms of nature protection is the Act of 16 April 2004 on nature protection (Journal of Laws of 2023 item 1336).

**National park** includes protected areas distinguishing for particular natural, scientific, social, cultural and educational values, not smaller than 1000 ha, where all nature elements and specific landscape features are protected.

The purpose of creating national parks is to preserve biodiversity, resources, formations and elements of inanimate nature and landscape values, restoration of a proper state of resources and elements of nature as well as reconstruction of distorted habitats: of plants, animals and fungi species.

A national park is established, its area widened or limited by the virtue of a regulation of the Council of Ministers. National parks are supervised by a minister responsible for environmental issues.

**Nature reserve** includes areas in natural or slightly changed state, ecosystems, refuges and natural habitats. It also protects habitats of plants, animals and fungi as well as formations and elements of inanimate nature, having essential environmental, scientific, cultural values or landscape features.

An area is recognized as a natura reserve by the virtue of a local ordinance in the form of the Regional Director for Environmental.

**Landscape park** is an area protected because of its natural, historical and cultural values as well as for landscape features. The aim of landscape park creation is preservation and dissemination of these values in conditions of sustainable development.

Creation of a landscape park, or increase of its area is followed by way of a resolution of the voivodship parliament (till 2008 – by way of the voivode's regulation).

**Protected landscape area** includes areas protected because of distinguishing landscape characterized by various ecosystem types, valuable because of their functions satisfying the needs of tourism and recreation or functions of ecological corridors.

Designation of a protected landscape area is followed by way of a resolution of the voivodship parliament (till 2008 – by way of the voivode's regulation or pursuant to a resolution of the gmina council).

In terms of functionality **Natura 2000 Network** is a consistent ecological network created in order to preserve natural habitats and important species within the European Community. The network is intended to preserve biological diversity through the protection of not only the most valuable and rare elements of nature but also the most typical and still widely common ecosystems characteristic for biogeographical regions. Nature 2000 Network encompasses: Special Protection Areas of birds, Special Areas of Conservation of habitats as well as Sites of Community Importance.

**Special Protection Areas of birds (SPAs)** are the sites established according to the EU regulations for the protection of population of wild birds of one or more species, where the birds enjoy favourable conditions throughout their entire lifecycle, at any stage of their growth.

**Special Areas of Conservation of habitats (SACs)** are sites established according to the EU regulations for the preservation of natural habitats or populations of endangered plant and animal species or for the purpose of restoration of a proper condition of natural habitats or proper condition of protection of these species.

Site of Community Importance – SCIs are specially designed areas of habitat protection, approved by the European Commission by the decisions, which in the biogeographic region to which they belong, significantly contribute to the preservation or restoration of the proper conservation status of a natural habitat or species of Community interest, and may also significantly contribute to the coherence of the Natura 2000 network and the conservation of biodiversity within a given biogeographical region; in the case of animal species spread over large sites, sites of Community importance are those within the natural range of such species which are characterized by physical or biological factors essential for their life or reproduction.

Natura 2000 site is established, and its borders may be changed or the site may be deleted by the virtue of a regulation of a minister for environmental issues in consultation with a minister for agricultural issues, a minister responsible for rural development, a minister responsible for fisheries and minister responsible for water management issues.

Natura 2000 sites may overlap with other conservation forms (with the exception of species protection of plants, animals and fungi).

Data regarding legally protected areas possessing unique environmental value do not include information concerning the areas of the Nature 2000 network, data include only the part located within the legally protected areas.

**Monuments of nature** are single objects of animate and inanimate nature or their clusters of special environmental, scientific, cultural, historical or landscape value and of distinctive individual features, trees of impressive size, native and alien shrubs, springs, waterfalls, karst springs, rocks, ravines, erratic blocks and caves.

**Documentation sites** are not distinguished on the surface or possible to be distinguished, important in scientific and educational terms, places of occurrence of geological formations, concentrations of fossils or mineral formations, caves or rock shelters along with silt-covered grounds and fragments of active and closed surface and underground excavations. Documentary sites can also be places of occurrence of fossil remains of plants or animals.

**Ecological areas** are worth protecting fragments of ecosystems of significant importance for biodiversity. These can be natural water reservoirs, field and forest ponds, groups of trees and shrubs, swamps, peat bogs, dunes, patches of non-used vegetation, old river beds, natural habitats, habitats of rare or protected species of plants, animals or fungi, their refuges and places of reproduction or places of seasonal residence.

**Landscape-nature complexes** are fragments of natural and cultural landscape that are worth of protection due to their scenic or aesthetic features.

Establishing of a monument of nature, documentation site, ecological area or landscape-nature complex is followed by way of a resolution of the gmina council (till 2008 – by way of the voivode's regulation or pursuant to a resolution of the gmina council).

**Plant, animal and fungi species protection** aims at enabling the survival and the favourable conservation status of wild plants, animals and fungi species and their habitats and refuges as well as preserving the species and genetic diversity. The wildlife under this protection can be found within the borders of Poland and other EU member states and belongs to the group of species which are endemic, vulnerable, endangered and protected under current regulations set out by international agreements signed by the Republic of Poland. In order to protect the refuges and sites of plants or fungi covered by species protection or refuges, breeding sites and regular stay of protected animals, protection zones may be established.

Species protection of animals and plants is introduced by the virtue of regulation of a minister responsible for environmental issues in consultation with the minister for agricultural issues. The regulation specifies a list of protected species, ways of protection as well as applied limitations, bans and obligations set forth in relevant regulations. Decision on species protection can also be made by the virtue of an regulation of the regional director of environmental protection (till 2008 – by way of the voivode's regulation).

**Strict protection** means total and permanent abandonment of direct human interference with the condition of ecosystems, and also formations and elements of nature as well as with the course of natural processes in the areas under protection and in the case of species – an all-year-long protection of their representatives and stages of their growth.

**Active protection** means the use, if necessary, protective treatments in order to restore natural ecosystems and elements of nature or maintenance of natural habitats and the habitats of plants, animals or fungi.

**Landscape protection** means preservation of characteristics of a particular landscape.

**Green areas** mean areas including technical infrastructure and adjacent auxiliary buildings, covered with plants, which fulfil public functions in particular: parks, lawns, promenades, boulevards, botanic gardens, zoological gardens, children's playgrounds and heritage gardens as well as cemeteries and plants in the streets, squares, heritage fortifications, buildings, storage areas, airports, railway as well as industrial zones.

**Strolling-recreational parks** are green areas with high and low vegetation of at least 2 ha in size, maintained for the recreational needs of the population, featuring roads, walkways, squares, benches, etc. The surface of parks also includes the waters in these facilities (e.g. ponds).

**Lawns** are green areas less than 2 ha big, which predominating function is recreation (e.g. there are alleys with benches, playgrounds, etc.). This category also includes green areas near squares, historic fortifications, public buildings, monuments, etc. as well as boulevards and promenades. Lawns can form low greenery (lawns, flower beds) with planted trees and bushes.

**Street greenery** is understood as greenery accompanying roads in built-up areas.

**Estate green belts** are areas adjacent to housing settlements, serving recreation, isolation and aesthetic purposes.

Data on **historical parks and gardens** come from heritage surveys of National Heritage Board of Poland. Pursuant to the Act of 23 July 2003 on heritage protection and care (Journal of Laws of 2022 item 840, as amended) as well as the Regulation of the Minister of Culture of 26 May 2011 on maintenance of heritage records in national, provincial and communal registers and a national register of stolen monuments or monuments illegally taken abroad (Journal of Laws of 2021 item 56), the national heritage register covers only those items, for which the registration cards were issued. Not recognized items, partially retained items etc. for which no suitable documentation was prepared are temporarily outside the national register and may be registered in the form of address cards in communal register, outside the national register.

## Economical aspects of environmental protection

Data regarding **outlays on fixed assets and tangible effects of investments in environmental protection and water management** are presented in accordance with the **Polish Statistical Classification of Environmental Protection Activities and Facilities**, introduced on the basis of the regulation of the Council of Ministers of 2 March 1999 (Journal of Laws No. 25, item 218). This classification was compiled on the basis of the ECE/UN Single European Standard Statistical Classification of Environmental Protection Activities and Facilities as well as the European System for the Collection of Economic Information on the Environment (SERIEE) implemented by the European Union.

The nine domains of the environmental protection were identified:

1. Protection of air and climate.
2. Wastewater management and protection of water.
3. Waste management.
4. Protection and remediation of soil, groundwater and surface water.
5. Protection against noise and vibration.
6. Protection of biodiversity and landscape.
7. Protection against radiation.
8. Research and development activity.
9. Other environmental protection activities.

**Investment outlays** are the financial outlays and material inputs targeted at creating new fixed assets or enhancement (rebuilding, development, reconstruction or upgrading) of existing fixed asset facilities as well as outlays on the so-called initial equipment. The division of outlays on fixed assets was based on the actual location of the investment.

Data on **outlays on fixed assets for environmental protection and water management** refer to: legal persons and organizations with no legal identity and natural persons conducting economic activity, where the number of employees exceeds nine persons (except for individual farmsteads in agriculture and natural persons and

partnerships conducting business activity – which keep the so-called revenue and cost books); budgetary units conducting economic activity classified according to the PKD 2007 to the section “Public administration and defence; compulsory social security” as well as water and sewage companies, regardless of the number of employees.

**Investments associated with the protection of air and climate** include: air treatment and deodorizing installations (dust collectors, reducers, devices for neutralization of gaseous pollution), as well as installations using chemical reactions to produce less hazardous substances, as well as comprehensive equipment and set of indispensable auxiliary devices for proper operation of installations, as well as equipment and devices reducing the quantity or concentration of generated or emitted pollution, activities relating to the installation of control and measurement equipment for air pollution. Furthermore, this category includes: new techniques and technologies of fuel combustion; upgrades of boiler houses and heating plants in order to reduce pollutants emitted to air as a result of combustion; unconventional sources of energy (e.g. wind power plants, geothermal waters use); adjustment of internal combustion engines to gas fuel and construction of hydro-cracking facilities.

The category does not include: pollution reduction facilities constituting integral parts of technological processes ensuring proper quality of raw materials and semi-products for the consecutive stages of production. This refers also to installation of all kinds of auxiliary devices, essential for production plants due to technological or scientific reasons.

**Investments associated with wastewater management and water protection** include: facilities for disposal and treatment of industrial wastewater, municipal wastewater, precipitation water and contaminated mine waters discharged directly into the surface waters or into the ground. This category includes: wastewater treatment plants or their parts by wastewater treatment technologies (mechanical, chemical, biological and with increased biogene removal, as well as independent wastewater treatment facilities and investments referring to pre-treatment of wastewater), equipment for use of wastewater in agriculture, for disposal, storage and transport of brine, for wastewater collection as well as installation of control and measurement equipment at wastewater treatment plants, if they are not included in the costs of construction of wastewater treatment plants. The scope of data encompasses also: construction of sanitary sewage system discharging wastewater and precipitation water; equipment for processing and management of sludge from wastewater treatment plants; circulation water supply systems; safety devices preventing rivers, seas and other bodies of water from pollutant penetration generated by the waterborne transport; creation of protection zones for water sources and intakes.

**Investments associated with waste management, protection and remediation of soil, protection of groundwater and surface water** include:

- activities related to prevention of pollution through modification of technological processes, including new no- and low-waste techniques and technologies,
- collection, including selective collection of waste and transport of waste,
- activities targeted at waste recycling,
- equipment for processing and management of sludge from wastewater treatment plants,
- economic use of wastes i.e. methods and equipment for substantial quantitative reduction of wastes produced or gathered at landfills e.g. use of wastes for construction of road and railway embankments, backfilling of excavations and the utilization and processing of wastes by industrial plants,
- waste treatment i.e. methods and technologies, which enable to reduce harmful effects for the environment i.e. reduction of the load of pollution entering into the earth surface with waste, including construction and management of landfills and sedimentary ponds for wastes in the close-to-surface strata of land, arrangement of buffer zones around landfills, measures targeted at prevention of dusting from landfill areas,
- reclamation of waste dumps, waste landfill sites and sludge tanks (i.e. sedimentary ponds), as well as other devastated and degraded land, including completed stage of biological land reclamation or transferring the reclaimed land for use,
- undertakings associated with the prevention of degradation and devastation of soil, benching and levelling of soil unevenness, growing plants to prevent erosion and repairing the effects of erosion,

- construction, maintenance and servicing of equipment for the neutralization of pollution (contamination) of soil, treatment of underground waters, prevention of infiltration (penetration) of pollution to soil and underground waters,
- installation of control and measurement devices for waste management, protection of soil, underground and surface waters.

The **investments associated with protection of biodiversity and landscape** include:

- protection and reconstruction of species and habitats – type of activity related to protection of ecosystems and habitats crucial for the preservation of various species of fauna and flora, including the protection of aesthetic values of a landscape as well as the protection of legally protected nature elements,
- protection of natural and semi-natural landscape – each activity related to forest and wood protection as well as natural elements of the environment, including measures targeted at prevention of forest areas from fire.

The **investments associated with noise and vibration reduction** include:

- construction or purchase of equipment for general reduction of noise level at the source and at the recipient side,
- construction of anti-noise equipment (screens, barriers, embankments, hedges and sound-proof windows) etc. measures reducing burden of road, railway and air traffic noise,
- construction and purchase of measurement devices for measuring the level of noise and vibrations (except for OHS measures – reduction of noise in workplaces).

The above mentioned directions of investment, include also **outlays on construction of particular monitoring subsystems** i.e. construction of the network of control and measurement stations and the posts at national, regional and local level to meet the needs of the National Environmental Monitoring System, as well as **outlays on research and development activities and trainings**.

The **investments associated with water management** include:

- construction of water intakes: for surface, underground and mining water (including the power industry sector) together with water treatment facilities and water main and distribution network (water intakes, wells, water treatment plants, filters, pump stations, water supply system excluding water pipe connections to buildings and households), construction of water quality control laboratories, including automatic water quality measurement stations,
- construction of: storage reservoir (except for fire and equalizing tanks), barrages, navigation dams, power dams as well as canal locks and weirs,
- regulation and management of rivers and streams,
- construction of flood embankments,
- construction of pump stations behind embankments and depression areas.

**"End-of-pipe"** devices – which do not interfere with the production process (the production can be carried out without this investment), but reduce or neutralize pollution from the production process. Outlays on this type of undertakings – in compliance with the methodology recommended by the Statistical Office of the European Union EUROSTAT – are all recorded as outlays on environmental protection.

**"Technologies Integrated"** – activities to prevent pollution, related to the operation of specific devices, changes in management practices (environmental management) and the use of new raw materials for production, as a result of which pollution resulting from the company's activities is reduced. Devices (technologies) preventing pollution are the whole or part of the production process and are adapted so as to reduce the quantity and quality of pollutants generated in the production process. As a result of the operation of these devices (technologies), production becomes cleaner and more environmentally friendly.

**Payments for the use of the natural environment and for introducing changes to it** are the monetary amounts charged for the emissions of air pollutants, emplacement the waste in the landfill, removal of trees and bushes,

abstraction and use of water and water facilities, discharge of wastewater to water or soil as well as for the extraction of materials from the waters owned by the State.

**Fines for violating environmental protection requirements** are the monetary amounts imposed for introduction of pollutants which exceed the legal limit into the environment and for introduction of changes to the environment.

The revenues from charges and fees are revenues of the National Fund for Environmental Protection and Water Management (NFOŚiGW), Voivodship Environmental Protection and Water Management Funds (WFOŚiGW) as well as revenues of the budgets of powiats and gminas.

## Forestry and hunting

Information within the scope of **forestry** concerns:

a) **public forests** owned by:

- the State Treasury – managed and utilized temporarily or perpetually by:
  - the State Forests National Forest Holding (abbreviated as "State Forests") supervised by the Minister of Climate and Environment,
  - nature protection units (national parks),
  - organizational units supervised by other ministers, voivods, gminas or municipal associations and the National Support Centre for Agriculture,
- gminas (of which gminas which are also cities with powiat status),
- other public units;

b) **private forests** owned by:

- natural persons,
- land held in common by all or part of the residents of a village,
- agricultural production cooperatives,
- other legal persons, such as churches and religious groups, social organisations as well as private companies and partnerships.

**Forest land** comprises the area of forest as well as land related to forest management.

**Forest area** is land – within the meaning of the Act of 28 September 1991 on Forests – of contiguous area of at least 0.10 ha that is covered by forest vegetation (young forest cultures) – trees, bushes and ground cover – or temporarily devoid of thereof. This land:

- a) is designated for forest production or
- b) constitutes a nature reserve or comprises a part of a national park or
- c) is entered in the register of the monuments.

**Land related to forest management** is land occupied by objects such as buildings and structures, forest irrigation and drainage systems, forest spatial division lines, forest roads, land beneath power lines, forest nurseries, wood depot areas, as well as forest car parks and tourist infrastructure that are used for the purposes of forest management.

**Wooded area** comprises any land covered with young forest cultures, young stands and older wood stands, as well as plantations of poplars, seeds and fast-growing tree species.

**Non-wooded area** includes:

- land utilised for the production of non-wood forest production (such as: plantations of Christmas trees, bushes, and hunting plots on forest land),
- land temporarily devoid of tree stands and designated for renewal in the nearest years (such as: felling sites, blanks, irregularly stocked open stands),

- land to be covered by legal protection,
- deforested forest land to be excluded from production.

**Felling sites** are forest areas temporarily devoid of tree stands within the past 5 years and designated for renewal in coming years.

**Blanks** are forest areas temporarily devoid of tree stands for longer than 5 years as well as young forest cultures and young stands in age class I (to 20 years) and of a stocking level up to 0,5 (full stocking – 1,0), designated for renewal in coming years.

**Tree stands in the restocking class** are tree stands which have reached or passed felling maturity, being simultaneously utilised and renewed (under shelterwood), in which at least 50% of the area (in tree stands utilised through group cutting – at least 30% of the area) was renewed naturally or artificially, as well as tree stands in the lower age classes requiring reconstruction through selective cutting systems in view of poor production results.

**Tree stands in the class for restocking** include tree stands that have reached or passed felling maturity, that are utilised through selective cutting systems and that require prior renewal as the absolute condition for continuation of these fellings.

**Tree stands with a selection structure** are tree stands consisting of groups and clumps of trees of various ages and heights, intermingled throughout the entire stand, in which activities connected with the utilisation, renewal and tending of the forest are conducted simultaneously.

**Forest habitat type** – a habitat category of sites of similar suitability for forest production and characterised by a specified set of soil and species features, species composition of forest herb layer and the selection of species of a tree stand.

**Renewals** are understood as the establishment or formation of new tree stands that replace the hitherto existing ones, which are being removed in the course of forest use or damaged by natural disasters, insect feeding, etc.:

- artificial renewals are young forest cultures established through planting or sowing,
- natural renewals are young forest cultures formed on forest land through self-seeding and off-shoots, considered full-value, and covering at least 50% of the area.

**Corrections and supplements** are the breeding works aimed at improving the breeding quality and at increasing the production potential of young forest cultures and young stands, in which treefall gaps, gaps and areas of reduced density have been created for various reasons, having an impact on the future decrease in the tree stand timber. Corrections cover any activities connected with additional planting of seedlings in young forest cultures of artificial origin, aged up to 5, established on open areas. Supplements consist of additional planting seedlings of older forest cultures (aged more than 5), and tree stands of artificial origin, aged up to 20.

**Forest tending** covers a wide range of forest management activities connected with soil and tree stand tending, such as soil loosening, weed removal in young forest cultures, introduction of underbrush, performing tending cuts and improving the shape of individual trees (removing lower branches or dead knots, etc.), and maintaining soil in black fallow in fast-growing tree plantations.

**Thinning cuts** are tending cuts controlling the density, distribution and species composition of trees in a tree stand. Thinning cuts are aimed at reinforcing the increment of best trees in a tree stand, preserving natural biodiversity of the stand, and creating conditions for renewals. Thinning cuts are initiated in the maturation period of a tree stand, i.e. usually above 20 years of age.

**Tree stands resources** are calculated by dividing the entire stock of tree stands (volume of standing wood) by their total area.

**Afforestation** consists in establishing young forest cultures on land previously outside silviculture (not included in the area of forest land). It applies to wasteland, agricultural land not suitable for agricultural production and agricultural land not in agricultural cultivation as well as other land suitable for afforestation.

**Trees and shrubs outside the forest** are productive and protective plantings in public and private areas excluding forests and green areas within cities and rural areas.

**Forest cover** (forest cover indicator) was calculated as the share of forest area to the total geodesic area of the country, voivodship, subregion, powiat or gmina.

Information within the scope of **hunting** concerns the number of selected game species, hunting management as well as clubs, members and hunting districts of the Polish Hunting Association.

Hunting, as an element of the protection of the natural environment, within the meaning of the Act of 13 October 1995 – Hunting Law (Journal of Laws of 2023, item 1082) means the protection of game animals and the management of their resources in accordance with the principles of ecology as well as the principles of rational agricultural, forestry and fishing management.